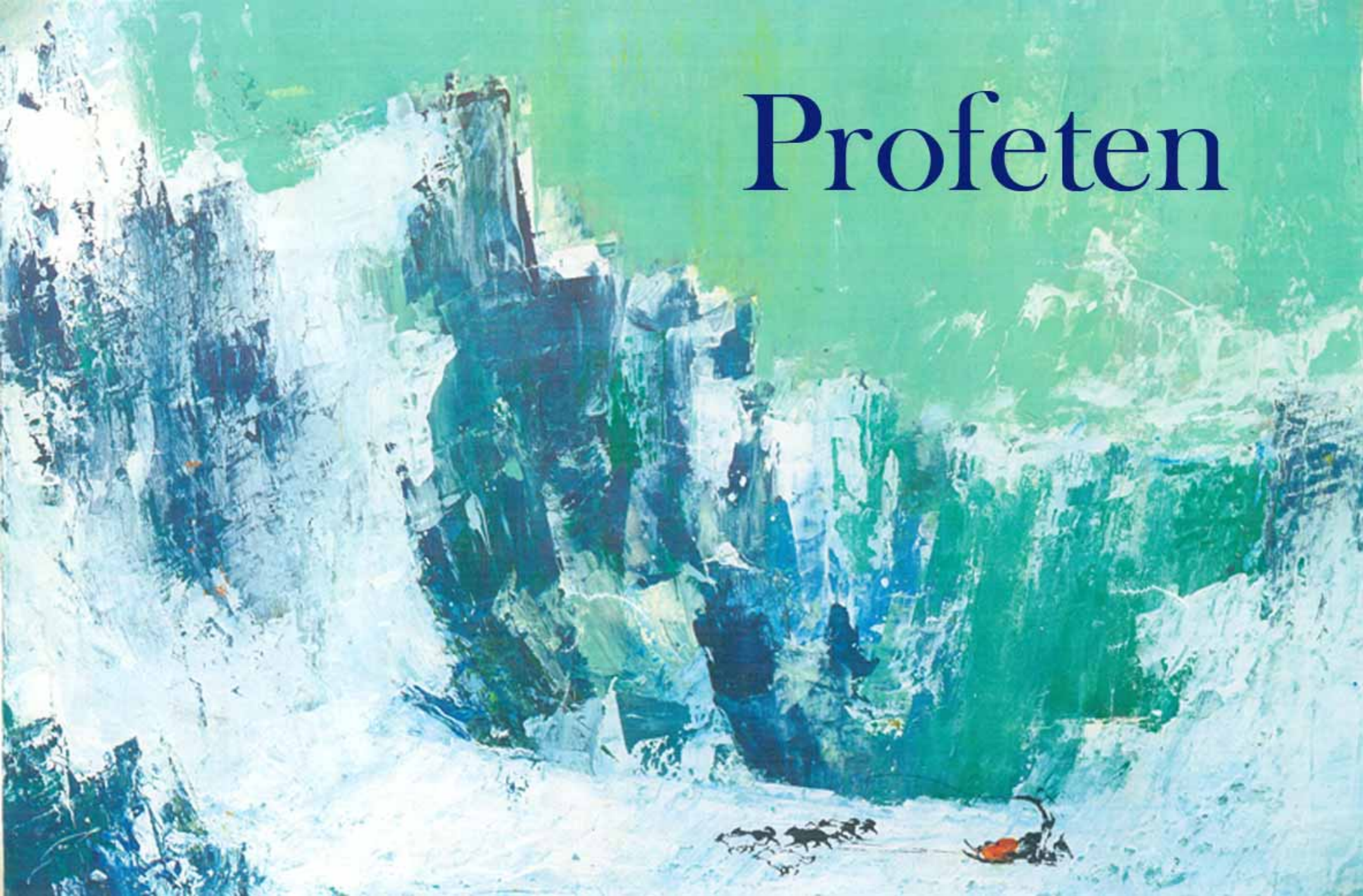

Profeten

Profeten

(1974-76)

fantastisk roman av Christian Lanciai,

1999 års reviderade version.

Detta är Fritänkarens hårdast redigerade skrift. Originalen, en överväldigande svårsmält och monstruöst oläslig massivitet, som har krävt en omfattande filtrering, varvid ungefär hälften av materialet utrensats, är späckat med oändliga debatter om kristendom, kommunism, islam och judendom i mer än bara skrymmande mångfald, som aldrig tar slut och som ständigt ältas på nytt i det oändliga. Exempelvis satiren "En örns berättelse" har reducerats från 22 kapitel till 17, medan endast den avslutande avdelningen har fått behålla alla sina 25 kapitel.

I vår stränga redigering har vi försökt att först och främst bevara det som torde vara av allmänt intresse och framför allt de rent konkreta och dramatiska skeendena: ingenting av själva handlingen har utelämnats, utan i princip har vi bara avstått från de mest umbärliga och mest aggressiva konversationerna.

Innehåll :

Inledning

Första berättelsen (i fyra kapitel)

Andra berättelsen (i sju kapitel)

Tredje berättelsen (i sju kapitel)

Fjärde berättelsen (i tolv kapitel)

Femte berättelsen (i fyra kapitel)

Sjätte berättelsen (i sju kapitel)

Det långa loppet

Sjunde berättelsen (i sexton kapitel)

Sista berättelsen (i tre kapitel)

En örns berättelse (av doktor Solomon Gold,
i två delar och sjutton kapitel)

Världens historia (enligt doktor Solomon Gold)

Bibliska berättelser (av doktor Solomon Gold)

Jons evangelium (i tjugofem kapitel)

Copyright © Christian Lanciai 1976, 1982, 1999.

Profeten

Inledning.

Det var en mycket förbryllande person och kanske det största original jag har träffat. Jag var ung då och oerhört lättpåverkad och fascinerades oerhört av honom från början. Det var en liten knipslug gråhårig herre med en kort pipa i munnen som han alltid tuggade på medan han godmodigt tittade på en med en illmarig glimt i blicken som kändes som om den gick rätt igenom en och som om han genomsådade hela ens själ och hjärta. Det var samtidigt något demoniskt över honom som ibland inte var litet skrämmande. Det var omöjligt att försöka bestämma hans ålder efter hans utseende, men han hade varit på sjön i åtminstone tjugofem år, och det var därifrån han hade alla sina fantastiska och otroliga historier. Han kunde vara över åttio år gammal men också under sextio. Och hans ögon var lika unga som en sextonårig ärkeskålm som för första gången går till sjöss.

Det var inte alla som fastnade för hans historier, ty ofta var de svåra, ofta var de oerhört skrytsamma, och ofta var de fullkomligt löjliga. Men man kunde höra på dem om man visste att inte ta dem på allvar. Bara om man gick in för att inte tro ett ord av vad han sade kunde man smälta hans fantastier med alla deras lärda resonemang, politiska dialoger, övernaturliga äventyr och fullkomligt absurda överklighet. Men ändå var det alltid något övertygande i varje historia han berättade, och det var särskilt i sin skildring av två personer som han hade känt ingående som han gjorde ett outplånligt intryck på mig, och dessa två personer var greken och den judiske doktorn. Och denne otrolige helgalne judiske doktor står särskilt levande för mig än idag mest på grund av de manuskript skrivna av doktors egen hand som den gamle Jon lät mig läsa och behålla. Dessa manuskript har jag aldrig kunnat slänga. När jag nu försiktigt tar i tu med uppgiften att överlämna dem åt världen har jag kommit fram till att den bästa formen att göra det i är att infoga dem på sin plats i de skepparhistorier om sig själv som den gamle Jon malde. Så gott jag kan och minns tänker jag därför försöka återge de berättelser som den gamle drog för mig om sina två sällsammaste kamrater på havet: greken och den judiske doktorn.

Han tyckte om att berätta för mig, och han bredde väl särskilt på när mitt intresse för hans sagor visade sig uthärda sagornas ständigt tilltagande vidlyftighet. Allt oftare blev jag hans enda åhörare på det gamla kaféet i Haga som han alltid satt på från middag till stängningsdags, och jag tror att han uppskattade mig som lyssnare. Jag var kanske den enda som hade en sådan distans till hans skepparhistorier att jag kunde höra dem utan att bli förargad på deras otrolighet. Jag tog dem som sagor, betraktade dem som sagor och lät dem vara sagor i fred, och det var sådana åhörare, tror jag, han ville ha. Han berättade sagor på skoj och erbjöd dem sina lyssnare som en lek, och jag var kanske den enda som någonsin hörde honom som förstod att leken var en lek och hur man skulle leka den med honom på rätt sätt. Och jag tror att det var i tacksamhet över att jag hade förstätt och velat vara hans lekkamrat som han slutligen gav mig manuskripten: bevisen för den judiske doktors existens.

Må Ni också ta dessa skepparsagor på lek. Men det är en avancerad lek, en mycket intellektuell lek, som ej helt saknar allvar, liksom clownens situation kan bli hur allvarlig, tragisk och hemsk som helst medan hans påmålade skratt ändå består och får folk att hejdlöst skratta åt honom till och med när han går under; och det gäller att hänga med i svängarna. Men liksom jag inte hade några svårigheter att följa med Jons intellektuella fantasilekar tror jag inte heller att Ni skall ha det. Och skratta gärna trots temporär tragik, ty som motto på gamle Jons berättelser skulle det yttrandet kunna passa, att människan aldrig är löjligare än när hon tar sig själv på allvar.

Så trogen vill jag vara gamle Jon att jag till och med vill återge hans sagor i hans egen ryckiga fragmentariska stil ömsom i jag-form och ömsom med sig själv som tredje person. Och jag vill börja på det ställe där han beskriver sig själv som skeppsbruten ilandkastad på en söderhavsö som den ende överlevande:

Första berättelsen.

1.

När solen inträdde om morgonen och fann honom vaken låg han och grät. Han grät över alla sorger i hela världen, över kulturvärldens fall, över världens politiska självmord 1914 och över alla historiska misstag och katastrofer i alla tider. Och ingen såg hans tårar, ty de gällde alla utom honom själv.

På ön bodde en ungersk jude, som berättade, att hans ö var okänd för geografien, och att ingen europé hade varit där före honom sedan en fransman på 1700-talet.

"Här var en fransman på 1700-talet, men sedan dess har ingen europé varit här förrän när jag kom hit tillsammans med några infödingar som jag älskade och kände så väl att de beslöt sig för att visa mig deras ö som ingen vit man kände till. Ön finns inte på sjökortet och inte på någon karta, och det finns tusentals andra öar som denna. Hur mycket vetenskapsmän än upptäcker och hur noggrant de än mäter, kartlägger och utforskar så klarar sig ändå alltid nio tiondelar av världen undan dem. När du ser på en karta ser den överbefolkad och minutiöst noggrant kopierad ut efter verkligheten, men den utgör blott den del av isberget som sticker upp ovanför ytan. Det finns alltid fler hav, fler öar och fler kontinenter, länder och världsdelar som inte är utforskade än det finns utforskade sådana."

Men det blev storm. Vågorna gick höga som skyskrapor och brusade in över stränderna likt Viktoria- och Niagarafallen tillsammans. De stötte mot uddarnas klippor i strålände vita skyar av yrande skum. Det var solsken och det regnade inte, varför de två européerna satt ute på en god väns hyddas tröskel ett stycke ovanför stranden med vid utsikt över det eviga storslagna skådespelet som förkunnade dramernas drama: vågornas fåfänga självmordsattacker mot det ståndaktiga landet ovan vattnet. Louis frågade:

"Tror du att ditt lands Stefanskrona någonsin kommer att återfinnas?"

"Ja, det tror jag säkert."

"Tror du att den fortfarande existerar?"

"Det måste den göra."

"Tror du att Salomos tempel någonsin kommer att återuppbyggas?"

"Absolut."

"Tror du på huset Romanovs återkomst?"

"Nej, det gör jag inte. Men hör du, på tal om Stefanskronan, det finns skatter och hemligheter även här på ön som jag måste få visa dig. Har du någonsin hört talas om Påskön?"

"Nej."

"Det är en ö som nyligen har blivit världsberömd för sina jätteskulpturer, sin historia och sin kultur. Här finns också sådana skulpturer, men här har de aldrig välts omkull. Nästa vecka skall jag föra dig till vulkanen var vår finaste tempelplats finns. Statyerna är sex meter höga. Här finns det även fullt av grottor på hela ön som var och en är ett särskilt museum för sig med skulpturer, reliefer och väggmålningar. Du undrar vad sådana grottor används till? De är omöjliga för främlingar att hitta och tränga som nyckelhål och nålsögon. Man får kravla och kämpa i timmar innan man kommer genom själva gångarna som leder in till grottkamrarna. I dem gömmer

vi oss vid fara som till exempel vid européers besök. När fransmannen kom hit gick hela ön under jorden. Européerna kom i land och såg blott byar utan människor, åkrar och trädgårdar utan odlare och fårhjordar och husdjursfloccar utan herdar. De gav sig kvickt iväg igen."

"Det är väldigt intressant. Men säg mig: när du ser detta väldiga oändliga skimrande klara friska rena överväldigande stora och omåttligt levande hav; när du ser dessa skrämmande mäktiga bränningar, långa och höga som skandinaviska fjällvidder, när du upplever denna prakt utan like, detta dramernas drama som vågornas fåfänga kamp mot stranden är, vad tänker du då? Vad tror du att havets ursprung är?"

"Vet du vad jag tror?"

"Nej?"

"Jag tror att havet, det mäktigaste som finns på jorden, världens dominerande element, det grymmaste, vackraste, mest otillgängliga och mest vanliga av alla landskap, att detta evigt salta och bittra hav är de tårar som Gud har gråtit över människorna, av kärlek till dem och av sorg över deras eviga otro.

Men hör du, du känner inte kvinnorna och flickorna på ön. Har du inte lust att vara med på en av våra helgdagsfester? Du måste komma i kontakt med Söderhavets fria primitivitetens varma naturliga obesudlade och oförstörda kvinnokärlek."

"Vad gör ni på en dylik fest?"

"Kvinnorna dansar medan de andra sjunger och tittar på. Här sjungs faktiskt vackert. Att vara med på en sådan fest är det bästa sättet att lära känna mänskorna. Kom med! Det blir en nu på måndag. Du kommer aldrig att ångra det eller glömma det efteråt. Du kommer att lära känna världens största havs vackraste jungfrur, och den som du älskar mest blir din efteråt."

"Vem var det som sade att 'det bästa sättet att förlora sin själ på är att förlora sig i kärlek till en kvinna. Då glömmar du själen och blir bara en köttklump, och risken är att du sedan aldrig mer finner din själ.'"

"Det låter som någon livsfientlig torrboll till filosof, men jag vet inte. Så tråkig blir man bara om man lider av förhudsförträngning och är för lat för att vilja operera det. Har du råd, min vän, att avstå från möjligheten att berika världen med en skön människoson av ditt blod?"

"En ledande fråga, som jag inte kan säga nej till."

"Jag tänkte väl att du åtminstone var förnuftig."

Det blev en underbar aftonfest. På sandstranden dansade de härligaste jungfrur inför himmelens anlete, lysande och behagande i sin betagande friskhet, sin skönaste ungdom och sin renaste naturlighet. Det blev för Louis ett minne för livet. Han kände sig som pojke på nytt, och han kunde inte slita ögonen ifrån en ung kvinna som var vackrare än alla de andra. Han presenterades för henne. Hon var hövdingadotter och hette Malea. Hon tjusades av hans sätt och vackra utseende, och de blev vänner.

Efter festen hälsade de alltid på varandra när de möttes i byn, och efter två veckor började de med byns välsignelse umgås.

En månad efter festen kom Louis till sin frände Josef och sade:

"Jag vill gifta mig med Malea."

"Vill du då stanna här för resten av ditt liv?"

"Ja."

"Klok karl."

Och Josef invigde Louis i öns äktenskapsmysterier och -ceremonier. En vecka senare gifte han sig.

"Det finns någonting här på ön, Louis, som kallas Tabu. Ett land eller en sak som är Tabu är helgad åt det gudomliga och därför förbjuden för människor att vidröra eller beträda. Överträder någon förbudet blir han själv tabu och utesluts ur all

mänsklig gemenskap. Det är ett utmärkt system. Det lär mänskorna att respektera och akta omvärlden och varandra. Tabu har funnits sedan världens begynnelse, precis som allting annat gudomligt. Närhelst ett tabu har brutits har det gått illa. Kapten Cook dog genom ett olyckligt brott mot Tabu. Så respektera alltid tabureglerna, så att du må leva gott och länge."

"Hit kom Robert Louis Stevenson för att älska, författa och dö, och hit kom också Gaughin för att älska ihjäl sig, måla ihjäl sig och dö i excessernas salighet. Detta hav var det som kapten Cook, en av tidernas största resenärer, älskade och kartlade, och här fick han sin grav. Skeppet 'Bounty' förde hit en besättning som stannade. Alla som har kommit hit och blivit förälskade i detta evigt jungfruliga havsrike har måst sätta livet till, somliga våldsamt och andra frivilligt. Det är ett sällsamt hav, och här har även jag nu landat. Jag var på väg hem, men här fann jag ett hem som jag frestas att kalla bättre. Här råder frid och renhet inom ett naturligt leverne, som ger lugn och ro i en unik harmoni. Jag har här fått en son att älska och ömma för och en hustru som stöd i livet. Jag kallar min son Sebastian efter min farfar Johann Sebastian. Aldrig trodde jag det var möjligt att älska en människa så som jag älskar min infödda bronsgyllene mörka hustru och att älska livet så besinningslöst som jag gör nu. Vi har ett hem och en trädgårdstappa där vi odlar allt vad vi behöver och mer därtill att sälja och giva åt andra. Det är ju vad Voltaire rådde mänskligheten till att göra, som höjden av allt förnuft: att gå hem och odla sin trädgård. Måtte bara detta mitt paradiset få bestå så länge som möjligt!" Så bad Louis.

Malea talade till sin man och sade:

"Det sägs här att européer kommer hit blott för att älska och dö, men tro icke på det. Det gäller inte dig. Vi vet att du har kommit hit för att leva och stanna. *We'll spend idle hours chatting about happy things as long as we live.* Allt som en kvinna begär av en man är frihet från livets allvar, och det ger du oss, och vi är lyckliga och skall så förbli. Du kommer aldrig att lämna oss och alltid att älska oss. Vi är ditt hem, din trygghet, din kärlek och ditt allt, ty vi är naturen. Vi litar på dig, och vi älskar dig, ty du är kärleken. Vi fruktar ej för att du skall lämna oss. Du har givit oss en son, och han om någonting är ditt ankare här i naturen, i ensligheten bortom civilisationen och bortom världen, där ingen kan nå dig eller utkräva din själ."

"Utom Gud."

"Om han gör det är han ond."

"Vi vet inte om han är ond eller god. Han är kanske bådadera."

"Om han inte gör det är han enbart god. Annars är han enbart ond."

"Du är så subjektiv."

"Det har kvinnor rätten att vara. Männen är ju så objektiva och tråkiga."

"Tack och lov för att ni kvinnor finns då som motvikt till Gud."

"Jag skall hålla honom borta från dig."

"Du kan ju alltid försöka."

Och vi älskade hela natten och skrattade mellan varven åt allt lyckligt i hela världen, som tycktes finnas bara hos oss.

Men en dag när han var ensam ute och fiskade norr om ön störtade en storm ner från klar himmel. Den kom från ingenstans och höljde ön, havet och världen i mörker. Tyfoner plägar komma oinbjudna i Söderhavet. En mäktig ström och motvind grep hans bräckliga farkost och förde den ut till havs. Orkanvinden förde honom hejdlöst ut mot horisonten till ingenstans.

"Ack, aldrig mera får jag älska min hustru, äta god mat och njuta av egendom och trygghet!"

Han saknade bittert sin förlorade lycka, men när han hade drivit omkring på havet i tre dagar och ständigt förts bara längre bort från hustruns ö av vindar och strömmar begrep han att han endast hade förlorat allt livets fåfänga. Allt det väsentliga fanns kvar, ehuru det endast var själva livet. Så fåfängt verkade allt, att inte ens livet längre spelade någon roll. Han kunde lika gärna förlora det också, för även fast han dog skulle han ju inte förlora det. Så tänkte han i sitt ständigt accelererande delirium, som bara kändes skönt och befriande i motsats till törsten och hungern.

"Min son, min son, varför har jag förlorat dig? Min Gud, varför har du kallat mig ner till dig i helvetet? Jag är död och icke levande, ett spöke och icke en människa; jag brinner men dör icke, jag förgås men upphör ej med att existera. Jag är ingenting och finns icke, men ändå är jag hårt dömd till att leva. Jag älskar allt liv men hatas blott av livet tillbaka. Är det rättvist? Det finns ingenting som jag inte älskar och dyrkar, och ändå behandlar universum mig som en huggorm. Vad är meningen med detta ditt eviga helvete, o Gud, dess ende evige Herre och konung?"

Det var det enda han hade kvar: konfrontationen med den Evige, hur gräslig och outhärdlig denne än var.

"Vem kan väl uthärda Guds ansikte? Vem kan utstå den förtärande eld som han är och klara sig undan ett möte med honom med livet i behåll? Ingen som har träffats av en blick eller en tanke från honom kan överleva utom den som omåttligt och besinningslöst älskar honom – i all hans outhärdlighets outrannsakliga grymhet."

Men en ny storm kom över honom. Himlen blev svart som bläck, blixternas klingor korsade varandra, och tordön uppfyllde natten med fasa. Då ser han ett väldigt skepp komma emot sig som tryggt seglar igenom orkanen utan att låta sig bekomma. Det är självlysande och har blodröda segel. Han vänder sin egen utriggare och följer det främmande skeppet.

Han lyckas hålla samma fart som det märkvärdiga skeppet som fyller honom med undran emedan det tycks segla ovanför havsytan och emedan det inte syns till några sjömän ombord. "Vad är det för ett spökskepp?" undrar han med fog.

Han arbetar febrilt för att hinna i fatt det. Han kämpar som en slav och svettas i sin rasande kamp för att hålla takten och uppnår efter tolv timmar det flygande skeppet. Men när hans egen reling stöter mot skeppets sida uppstår en våldsam knall, och han förlorar medvetandet.

När han vaknar är allting stilla. Havet är som en spegel under en vacker disig himmel, och han ligger alltjämt bredvid det främmande fartyget. Han ruskar liv i sig och klättrar ombord på skeppet, som nu vilar som en sovande svan på de utjämnade dyningarna.

Ombord finner han ingen. Han söker överallt men finner ingen. Skeppet är definitivt övergivet. När han besviken återvänder till sin egen båt hör han dock en hemsk röst bakom sig ställa frågan:

"Vem är ni?"

Han vänder sig förskräckt om och ser en gammal vithårig härjad skeppare utan ögon i sina ögonhål, som utan att vänta på svar varierar sin fråga:

"Vem är ni som vågar följa och kapplöpa med den flygande holländaren?"

"Så är ni då han?"

"Vem annars? Men svara på min fråga!"

"Vad spelar det för roll vem jag är? Jag är ju ändå ingen särskild."

"Det är inget svar. Det är en motfråga och en undanflykt från frågan. Ni är feg om ni inte vågar stå för vem ni är."

"Jag är bara en skeppsbruten europé utan hemland."

"Ett ytterst ofullständigt svar."

"Men vem är väl ni? För ni är väl inte bara ett spöke som alla andra?"

"Jag är en kapten som har dömts till att i evighet segla på världens sju hav och bringa ofärd och olycka med mig vart jag än far. Alla skepp och fartyg som möter mig skall gå förlorade, ty jag är förlorad för evigt. Jag har inget hem och inget namn. Ni är den första som någonsin har trotsat mig liksom jag själv trotsade evigheten och dess lagar."

"Kan jag hjälpa er?"

"Ingen kan hjälpa mig, men tack för ert besök ombord. För den sakens skull går ni fri från min förbannelse."

"Tack för det. Jag har minsann lidit tillräckligt för att förtjäna att dessutom förbannas av er. Adjö."

"Adjö, men jag kan inte uppriktigt hälsa er välkommen åter."

Och han lämnade det ojordiska fartyget och den förfärlige skrämmande kaptenen och seglade kvickt därifrån med sin utriggare.

Efter sjutton dagar landade han halvdöd på en ö där han togs om hand av öns befolkning och särskilt av deras franske katolske pastor. För fader Henri, som prästen kallades, berättade han sina resor, lidanden och strävanden. Pastorn gav honom följande råd:

"Tänk icke på hemmet, Louis. Glöm att du någonsin har haft ett hem, och betrakta inte Jerusalem och Israel som något hem. Ett hem är en plats där man har egendom och trygghet, en hustru att älska och oroa sig för, ett ständigt arbete med barn, plikter och familjeliv. Det är där som slakten fortplantas, det är där som framtiden går i uppfyllelse, och det är där som människor kroppsligen älskar varandra och glömmer sitt ansvar för evigheten. Hemmet är ingen plats för den som vill vandra på den eviga rättvisans väg. Den som gifter sig och älskar sin hustru förlorar alltid all omedelbar kontakt med sitt samvete och sitt vett. Man kan icke både älska rättfärdigheten och en kvinna.

Men res du till Israel och kom hem, även fast det är långt dit, kanske längre än vad du kan klara av. Men vänta dig inte att finna ett hem där. Ett hem är någonting som man alltid blott förlorar, medan evigheten är något som man alltid endast kan vinna."

Så sade den gode prästen, och Louis stannade på ön en tid. Han saknade dock sin son som han hade lämnat på en obekant ö. Likväl lärde han sig mycket av prästen och trodde åtminstone på en del av hans ord.

När jag lämnar ön med min utriggare, så säger prästen till mig:

"Far till Israel men utan åtrå, och förvänta dig ingenting där utom sanningen i dess värsta former. Endast Gud är ditt hem. Något annat hem har ingen människa på jorden. Farväl."

Men jag saknar min son någonting alldeles förskräckligt. Min hustru, mitt hem, mitt paradiset, vart tog ni vägen?

Fader Henri bad mig att icke tänka på något hem, men vad är då meningen med livet om människan icke skall få ha något hem? Utan ett hem kan inget folk föröka sig, inga goda människor ha det gott och ingen rättfärdig människa känna sig trygg. Nej, utan ett gott hem är den goda människan förlorad.

Därför, o hem långt borta i det fjärran Europa, gör dig redo att mottaga en av dina många förlorade söner! Liksom jag ständigt och oupphörligt åtrår evighetens rättvisas frid åtrår jag lika ständigt och oupphörligt andligen ett hem.

När han seglade på havet korsade ett vackert litet skepp hans väg. Det var en segelbåt. De seglade jämsides ett tag varunder de samtalade. Segelbåtsmannen hette Odysseus och var på väg till Grekland där han hörde hemma.

"Inte är du väl Odysseus från Ithaka?" frågade Louis som väntade sig vad som helst. Då skrattade greken hjärtligt och sade att han inte var den Odysseus. De pratade länge och seglade länge tillsammans medan greken hänsynsfullt hade skotet utsläppt. Till slut frågade greken:

"Vi är bägge på väg till Europa. Säg mig, hur vore det om du övergav din farligt bräckliga lilla båt och i stället kom över hit och gjorde mig sällskap? Här finns plats nog för två medan det hos dig knappast ens finns plats för en. Kom över hit, så seglar vi tillsammans till Sydamerika!"

Och mannen i utriggaren kunde icke svara nej till ett så generöst förslag.

Greken var från Trapezunt vid det Euxinska havet.

"Då är du väl turk?" frågade Louis.

"Ingalunda. Tvärtom. Inga greker är så grekiska som Asiens greker. Det var i Asien som Homeros hörde hemma. Han var ionier liksom de flesta berömda hellener. Och kom ihåg, att det var mot Europas hellener som Hektor försvarade Troja, och att den första mänskliga greken var Odysseus, vars färd från öst till väst har skildrats och inte tvärtom. Homeros, gudarnas budbärare, berättar aldrig om hur greker reste från Europa till Asien utan endast om hur de reste från Asien till Grekland. Asien är grekernas, hellenernas och kittéernas hemland, ty Kittim låg i Asien.

En turk – vad är det? En lika okultiverad uppkomling som romaren. Turkar finns inte, och Turkiet finns inte. Vad som kallas Turkiet är helleners land och ej barbarers. Turkarnas land är Turkestan och Turkmenistan i Centralasien. Det är därifrån de kommer och där de hör hemma. Kurder och medier och andra antika minoritetsfolk må finnas kvar i Turkiet i viss mån, och turkarna må där vara uppblandade med greker i hör hög grad som helst, men landet är grekiskt ursprungligen och har alltid varit så. Endast Anatolien, det inre av Turkiet, var aldrig helt grekiskt.

Men nog nu om mitt hemland. Däremot har jag släktingar i Sparta på Peloponnesos i hjärtat av Hellas där Hellas ädlaste krigare hörde hemma. Det var från Peloponnesos som Agamemnon, Nestor och alla de stora tragiska hjältarna kom. Sparta var det peloponnesiska krigets rättmätiga segrare. Athens kultur stod högre, men utan Spartas hårda grund hade Athens tempel aldrig kunnat byggas. När Perikles trotsade Sparta, när Platon utslöt Homeros ur sin stat och när Spartas krigare ej längre respekterades av hellenerna så begick den grekiska kulturtraditionen självmord. Sparta var det sista fästet i Hellas som föll för romarna och även det sista bysantinska fäste som föll för världens skam det osmanska imperiet. Sparta var även judarnas bundsförvant på Mackabéernas härliga tid. Därför lovar jag Sparta."

"Du tycks inte tycka om turkarna, men vad har du emot islam?"

"Jag har ingenting emot islam. Tvärtom älskar jag alla rätttroga muhammedaner. Men kristendomen var före dem och äger därför större rätt än de till världsherravälde. Och alla de osmaner som gjorde Parthenon till en krutdurk och som under århundradenas lopp har försökt utrota alla greker och våra vänner armenierna har utan tvivel ingen kärlek i sin religion utan endast hat och aggressioner och älskar endast sig själva. Men en rättrogen muslim som lyder Koranen, som ju uppmanar den rättrogne till att leva i fred med juden och den kristne, älskar jag uppriktigt och hjärtligt som min broder, och en sådan delar jag gärna allt vad jag äger med."

"Nå, vad tycker du om ryssarna?"

"Ryssarna är grekernas broderfolk. Genom Ryssland överlevde den bysantinska traditionen, för du vet väl att den siste bysantinske konungens arvtagerska gifte sig med Ivan III av Ryssland?"

"Därför har ryssarna ibland haft anspråk på Konstantinopel, men den staden har aldrig återerövrats av kristendomen."

"Nej, men Atatürk lyckades åtminstone västerlandisera sitt vilda folk och avlägsna islam från staten. Han gav sitt språk ett västerländskt alfabet i stället för det arabiska. Det kallar jag nästan en viss form av hellenisering. Har vi tur kan det till och med med tiden leda till en demokratisering.

Men vet du vad jag tycker är det mest väsentliga i mänsklighetens historia?"

"Nej."

"Människans kärlek till kvinnan."

"Du har rätt."

"Ingenting är mera tragiskt och katastrofalt än när en man upphör med att älska sin kvinna. Kvinnokärleken är allt. Ur den framspirar all mänsklig lycka, all kultur och allt mänskligt liv. När människan förtrycker och upphör att älska sin kvinna dör allt: riket går under, mänskliga värden försvinner, kultur och civilisation stagnerar och spårar ur, och människan tappar sugen och blir eländig. Om det finns något här i världen som kan kallas omänskligt så är det väl just en man som icke älskar sin kvinna. Det finns de som anklagar kvinnan för dumma saker. Sålunda anklagar de Eva för att ha givit äpplet åt Adam, men ingen tänker på att det var just genom det fallet som mänskligheten kom till, och jag tror att det var med avsikt och beräkning som Gud lät syndafallet ske för att människan skulle bli den mänskliga lidande underbara stackars varelse som hon alltjämt är idag. Andra tycker att all kroppslig kärlek är smutsigt och äckligt, men därvid glömmer de att det är just den mörka synden som skapar lyckliga familjer och en framtid. Ur mörkret föds ljuset, och intet ljus kan lysa om det inte har ett mörker att lysa i. Därför är de som skyr och fruktar mörkret på avvägar.

Men nu skall jag berätta en myt för dig, om du vill höra den."

"Det vill jag gärna."

"Den handlar om judarna och hellenerna.

Gud skapade judarna och gjorde dem till sitt älsklingsfolk. För att säkert binda dem vid sig gav han dem lagar och bud som var de mest rättvisa och mänskliga i världen. Och under Guds ledning växte judarna i styrka och makt tills de blev jordens mäktigaste och mest berömda folk. Men då avföll judarna under Salomos ledning från Herren till primitiva beläten och avgudar varpå Herren övergav dem och förbannade dem. Då kom judarna under svårt betryck. Utländska konungar brände deras städer, förtryckte dem och förödmjukade dem, och deras stolta stat, som varit ett så lysande föregångsexempel, gick under. När Gud såg judarnas lidanden och förföljelser greps han trots deras avfall, synd och fortsatta avgudadyrkan av medömkan. Han greps så djupt av deras förnedring att han beslöt sig för att efter Israels avbild skapa ett nytt folk som skulle stå nästan lika nära hans hjärta som judarna hade stått, men han beslöt sig även för att icke binda detta nya folk vid sig som han hade bundit judarna, utan detta nya folk skulle leva enbart genom hans generösa kärlek, nåd och överseende. Detta nya folk var hellenerna, som även de med tiden snart blev jorden och världen övermäktiga och är det än idag. Men den man som Guds förkärlek till hellenerna först av alla kom till uttryck hos var den störste och mest gudomlige av alla skalder, nämligen han som hette Homeros."

"Det var en vacker idé som jag inte kan annat än ta på allvar och fästa vikt vid. Men Homeros var väl inte den ende? Hellas producerade ju hur många odödliga filosofer som helst, som alla var gudomliga."

"Ja, men Homeros var den förste, och endast Pythagoras och Platon nådde upp till hans gudomliga nivå. Sedan började förfallet även där."

"Men säg mig, vad gör du här mitt ute på Stilla Oceanen så långt borta från ditt hemland som man gärna kan komma?"

"Jag seglar jorden runt."

"Men hur har du kunnat göra det? Din farkost är ju liten och bräcklig som en leksaksbåt."

"Andra har gjort det före mig, till exempel den gamle Sir Francis Chichester, som var mer än dubbelt så gammal som jag. Han borde inte heller ha kunnat klara det ensam. Själv höll jag mig till kusterna ända till Australien. Stilla Havet är det första hav som jag hittills vågat möta, och det har verkligen varit stilla."

"Far du sedan till Europa genom Panamakanalen?"

"Ingalunda. Det finns roligare vägar."

"Ämnar du dig genom Maghellans sund eller runt Kap Hoorn?"

"Inte alls. Det finns en väg kvar för dig att föreslå."

Louis gapade.

"Ja, jag ämnar segla runt Alaska och Canada."

"Du kan inte mena allvar. Där är ju kallt som i Dantes helvete, och du har bara Bermudabyxor att ta på dig."

"Jag köper min utrustning i Kalifornien. Jag har gott om pengar. Liksom Phileas Fogg är jag så praktisk att jag inte har brytt mig om att ta med mig någonting annat. Min far är miljonär. Han betalar."

"Men om du tänker färdas längs sådana vägar så hoppar jag nog av i Kalifornien."

"Du gör vad du vill. Vet du vad som särskilt lockar mig där uppe i norrskenets land?"

"Nej?"

"Jag ska berätta en historia."

Fem dagar efter att jag hade lämnat Samoaöarna bakom mig stötte jag på grund. Men det var inte ett vanligt grund utan ett grund av plåt. Det sade klonk när vi kolliderade, och jag gled genast av det igen som om det hade varit av is. Jag undersökte fenomenet och fann plåtgrundet vara en stor lång undervattensbåt utan yttre påbyggnad. Jag gjorde fast min 'Hera' vid det enda som där fanns att göra fast vid, nämligen kanten av en liten plattform vid vilken ingången till båten låg, vars lucka dock var fast. Jag var för nyfiken för att kunna hålla mig och stannade därför och hoppade på skrovet tills någon vaknade där inne och öppnade luckan. Han var för vänlig för att vilja göra mig besviken med att dyka.

Jag klev in, och där inne fann jag ett museum, ett sagopalats av skatter och samlingar i vars mitt en gammal man låg på en divan. Vet du vem det var?"

"Nej? Hur skulle jag kunna veta det?"

"Hur dum är du egentligen? Kan du inte ens gissa? Naturligtvis var det kapten Nemo. Han lever ännu liksom den Flygande Holländaren. Jag stannade länge ombord hos honom och pratade länge med honom, och han berättade för mig bland annat om sina resor till nordpolen. Han sade att han norr om den arktiska isen hade funnit ett hav som han hade utforskat och funnit vara större och vidare än något annat hav på jorden. Ja, det var till och med större än Stilla Oceanen, påstod han, och det bästa av allt var, att det var helt okänt för mänskligheten, som aldrig skulle kunna ana dess existens. Det var alltså helt miljöförsäkrat. Detta hav gjorde han mig nyfiken på. Vad han kan göra kan jag göra. Och vet du att han har en halvbror i Grekland?"

"Nej, det visste jag inte."

"Nej, hur hade du väl kunnat veta det? Han heter Orestes och bor i en usel hydda ute på landet på Kreta. Alla som känner honom lyder honom. Fastän han lever som en eremit är han mäktigast på hela Kreta. Så sade kapten Nemo och bad mig hälsa honom."

"Det var en märkvärdig historia. En annan skulle kalla dig galning, men jag vet att mytomaner aldrig är galningar fastän de ofta verkar att vara det. Men tror du själv på den skepparhistoria om kapten Nemo som du just nu har berättat?"

"Självklart, för annars skulle den ju inte kunna vara sann. Nej, skämt åsido, naturligtvis tror jag inte ett dyft på den, men jag tänker undersöka saken. Man bör ge lögnen en chans innan man avfärdar den. Om den håller är den en anmärkningsvärd lögn och bör den tagas på allvar. Och ingenting otroligt är sant eller falskt förrän man har sett efter."

"Men varför gav du dig ut hemifrån på denna föga egennyttiga världsomsegling?"

"Jag trivdes inte hemma. Du förstår, en man blir aldrig tillfredsställd om han bara ägnar sitt liv åt materiella fröjder som egendomar, lyx, kvinnor och överflöd. Nej, han vill ha det där lilla extra som inte är konkret. Och så länge han inte får det hatar han sina närmaste om inte hela världen. Det är sådant som driver folk till anarkister och kommunister: de storknar av sitt välstånd och blir desperata och från vettet och tillgriper vad självdestruktiva missgrepp som helst bara för att bli av med välståndets olidliga tvångströja. Och för att då få det där lilla extra som kan rädda hans själv, som han tror, måste han avstå från allt sitt materiella goda. Då får han kanske frid och därmed även frihet, till att börja med. Förr eller senare börjar sedan prövningarna. Jag har inte kommit så långt ännu. Så nu vet du varför jag lösgjorde mig och seglade ut genom Bosporen."

"Men du längtar väl hem?"

"Inte till det hemmet. Nej, ack, där hade jag det alltför bra. Nej, det finns bara en plats på jorden där jag skulle kunna trivas."

"Var då?"

"Detta är min tredje resa, men när jag första gången seglade ut kom jag bland annat upp till Norge. Det är det mest ödsliga, ogästvänliga, hårda och omänskliga kustlandet i världen. Ständiga eviga atlantstormar härjar där under alla tider på året. Regn, kyla och långa mörka vintrar regerar där med skoningslös järnhand och blir man aldrig av med, och det finns bara klippor och stenar längs hela kusten. Det är omöjligt att odla någonting nära havet. Men längst uppe i norr finns det vid polcirkeln en ögrupp utanför kusten som heter Lofoten. Det är det mest utsatta och stormhärjade partiet av hela den norska kusten. Där bor det fiskare som varje dag år ut och år in far ut i det omänskliga vädret och tjänar sitt dagliga bröd på att fånga några sillar. Fruktansvärda havsströmmar gör havet onavigerbart, fiskarna har alltid en sjuvävla motvind att kämpa med antingen när de far ut eller när de far in tillbaka, och deras öar är vita och fjällbetäckta, oändligt ödsliga och bergiga, karga och ofruktbara. Där finns det ingenting utom lite fisk som de dagligen under hela livet riskerar sina liv för att fånga. Där trivdes jag gott när jag var där. Där skulle jag vilja slå mig ner och tjäna min dagliga fisk såsom de. Och där fanns icke blott norrmän utan även en förvånansvärt hög bråkdelen trevliga svenskar och dessutom finländare, som även de hade slagit sig ner där och gjort sig till Lofotenfiskare. Där fanns till och med österrikiska konstnärer som levde där bara för att måla de ödsliga vackra bergen och glaciärerna, som om de inte hade sådana hemma i Alperna. Jag förmodar att det var kombinationen alper och atlanthav som fånglade dem. Ett sådant liv skulle jag kunna njuta av, och en sådan plats skulle gärna få bli mitt hem."

Och de kom till Tahiti och stannade där i fjorton dagar för att vila och äta sig mätta.

Men på Tahiti besökte han i en synagoga en rabbin som visste mera om Söderhavet än någon annan. Denne rabbin var ultrajudisk och ville inte ha någonting med kristendomen att göra. Han frågade:

"Tycker du inte att det var underligt att Guds utvalda folks stolta rike, som var skapat och styrt av Gud själv, kunde få ett så snöpligt slut som det fick?"

"Jo."

"Vad beror det på? Jo, sådan är Gud, att om han hatar ett folk så blir det folket genast ont, men om han älskar ett folk så kan ingen motstå det folket. Om Gud säger nej så är det nej för hela världen, och ingen mänska har makt eller förmåga att säga ja. Om Gud vill något så sker det, och ingen mänska kan förhindra att det sker. Därför kunde det mest otroliga av allt hända, nämligen att kung Davids rike gick under. Gud hatade nämligen fler judiska konungar än han älskade, varför fler av Israels konungar blev onda än goda. Gud vredgades mera över Israel än han fröjdades över honom. När Gud själv uppfylls av hat eller av vrede så blir allting mörkt, hopplöst, omänskligt, barbariskt och hemskt och går förlorat. När Gud vill förstöra går allting sönder och ingen kan reparera. Konungariket Israel gick under därför att Gud ville det, därför att Gud gjorde det mera ont än gott och därför att han hatade det mera än han älskade det. Dock höll han ändå sitt löfte till David, att dennes ättlingar för evigt skulle besitta Jerusalems tron, genom sin upprättelse av konung Jesus Kristus."

"Menar du att Gud skulle vara förmögen till hat, förföljelse och ondska?"

"Inte såsom vi tänker oss hat, förföljelse och ondska. Men när det gäller genomdrivandet av sin vilja och upprätthållandet av sina heliga utvalda är han förmögen till vilket övervåld som helst."

"Men då skulle ju åklagaren, djävulen, Satan och helvetet ha del i Gud och vara hans tjänare!"

"Vilken åklagare? Vilken djävul? Vem är Satan? Vilket helvete? Det finns inga dylika avgudar. Det finns bara Gud."

"Men konsekvensen av vad du nu just har sagt vore, att samma sak när som helst skulle kunna hända igen, nämligen, att om Gud en gång trolöst och självsvåldigt förgjort Israel, så kan han när som helst göra det igen, och vi har ingen garanti emot något sådant."

"Precis. Och Israels största fara idag är att det blir mer och mer sekulariserat, och respekten för Gud blir mindre och mindre, medan i stället muhammedanerna alltid har Guds oerhörda övervåldskraft för ögonen. De vet, att de ingenting är värda inför Gud, medan israelerna mer och mer slår vakt om sitt människovärde och därvid glömmer respekten för Gud."

"Men Israel är demokratiskt, medan det inte finns en enda muslimsk demokrati på jorden. Ändå skulle muslimernas gudstro vara mera korrekt än judarnas? Vad du då vill etablera är en orättvis Gud, men en sådan vill inte jag veta av och inte världen heller."

"Du sätter alltså rättvisans rätt över den nyckfulle och självsvåldige Gud som vi känner genom Bibeln. Jag förstår dig, min son."

Och de blev inte ovänner.

En dag gick han med europén på en promenad upp till ett högt berg. Där profeterade han och sade:

"Ser du detta Söderhav? Hela havet med dess öar och vänliga människor är Tabu. De européer och amerikaner som kommer hit dör vanligen, ty de besudlar detta paradiset och smutsar ner och vanhelgar dess tabuegenskap, såsom fransmännen, de mördarna, gör genom sina ytterst omänskliga atombombsprovsprängningar. Opportunisterna har byggt åtskilliga städer exempelvis här på Tahiti, på Samoa och på Hawaii. Dylika städer är pesthärdar, avfallshålor och stinkghetton. De byggdes för att tjäna de onda och för att de goda och naturen skulle fara illa. De byggdes i okunnighet och brottslig ignorans, men de byggdes. Men stormar skall komma under vilka de alla skall utplånas. Inte en stad skall finnas kvar

i Polynesien när genom tyfoner och vulkanutbrott din rättvisa har skipats, atombombsproven har upphört och tabubalansen har återställts över hela detta hav och dessa välsignade saliga öar som alla är heliga.

För övrigt är alla övärldar och arkipelager heliga. Homeros hörde ju hemma i Greklands övärld, och Platon talar om övärldar såsom de saligas boningar. Därför är den vrede fruktansvärd som drabbar dem som förbryter sig mot övärldars helighet.

Men du är ju jude, eller hur?"

"Jag är halvjude om ens det."

"Är man det medvetet i någon blodkropp så är man det helt och hållet. Men först och främst är du likväl bara en människa, och det är det högsta ansvaret på jorden. Är du jude och medveten därom och kunnig om ditt folks historia är ditt ansvar som människa ännu högre. Den gamla bilden av människan som naturens härskare håller på att rubbas. Det är inte längre självklart att en människas liv har högre värde än livet hos ett djur. Ty vi människor i vår ansvarslöshet håller på att fördärva hela planeten och utrota alla andra varelser utom oss själva. Det är kanske den största faran för hela mänskligheten. Det kan lätt leda till, att hela världens ekologiska balans blir rubbad, och den första som då får stryka med för följderna av människans ansvarslöshet är hela mänskligheten. Det har ju hänt förut, att endast en bråkdel därav överlevt vissa världskatastrofer, utlösta av henne själv. Noaks syndafloed var bara det senaste kända exemplet. Man vet idag, att det under oceanen finns sjunkna kontinenter, som en gång blomstrade över havets nivå. Och världens samlade kontinenter är inte ens hälften av hela världshavets yta.

Jag tror också på den övergudomliga rättvisa, min son, som du sätter till och med över Gud."

3.

Från Tahiti fortsatte greken och hans följeslagare österut och kom med tiden till Påskön där de stannade i fem dagar. Påskön var inte alls lika intressant som den ö hade varit där Louis hade gift sig och tvingats lämna kvar sin son.

Från Påskön färdades de till Sydamerika och landsteg i Chile. Där skildes Louis från Odysseus, ty den förre ville icke följa med greken genom Maghells sund. (Denne hade ångrat sig och ville inte längre fara runt Alaska.) När greken skulle fortsätta efter att ha förnyat sina förråd skildes de två vännerna under tårar, och Odysseus var säker på att de skulle se varandra igen. Louis fick med tiden ett arbete i Valparaiso som lagerarbetare, ett arbete som han höll tills han hade förtjänat så mycket pengar att han med flyg kunde resa till Dakar via Buenos Aires och Rio de Janeiro. Han tjänade bra emedan han arbetade flitigt och hade en god chef som gav honom mer än vad hans arbete var värt.

Han var femtio år gammal men såg ut som en trettiosjuåring. Han var smal men kraftig och hade nästan outtömliga kroppsresurser. Han hade ju arbetat, långtat och strävat i hela sitt liv. Han var vanligen slätrakad men hade mörkt vackert blåsvart hår. Han såg ut som en sjöman, men det var omöjligt att bestämma hans nationalitet efter hans utseende. Han utgjorde ett intressant inslag bland de redan mycket intressanta chilenska typerna.

När planet lyfte ångrade han att han inte i stället hade tagit hyra som matros ombord på ett skepp. Då hade han på ett mycket enklare och billigare sätt kommit kanske ända till Europa. Men Valparaiso låg långt ifrån Europa, och han kunde ta hyra ombord på en båt sedan i Dakar. Dessutom ville han se allt och därför även hur det var att flyga.

De var 127 passagerare. Men över Anderna kom det en så fruktansvärd snöstorm över dem att planet inte kunde höja sig ovanför ovädret emedan stormcentrat låg så

högt. Det var faktiskt säkrare att flyga lågt, men av någon anledning så strejkade även höjdmätarna. Situationen var katastrofal. Det var lugnare ju närmare jorden planet sänkte sig, men att kryssa mellan bergstopparna var farligt, särskilt som luftgroparna var förfärliga och kom som chockerande överraskningar. När planet åter sökte höja sig kom det in i en sådan mjölkig häxkittel av luftgropar och virvelvindar att planet kraftigt krängde och skakade, så att det nästan blev omöjligt att manövrera det. Ej heller fanns det någon möjlighet längre till nödlandning, ty planet låg nu över Anderna. Dumt nog vågade piloten åter gå ned en aning varpå högra vingen snuddade vid en plötsligt uppdykande bergstopp och skadades. Piloterna förlorade kontrollen, den andra vingen skadades, den första vingen fattade eld, och planet störtade. Ett sextiotal passagerare dog genast, ett fyrtiotal skadades allvarligt, och endast en handfull klarade sig relativt oskadda genom haveriet. Men de visste inte var de var, och ingen visste att de var var de var.

Nu ångrade Louis, som var en av de mindre skadade, bittert att han hade skiljts från Odysseus. Mot den nuvarande situationen hade ett Maghellans sund belamrat och tillproppat med isberg varit en enkel bagatell att föredra. Och ännu mer ångrade han att han inte hållit sig på jorden och tagit hyra på ett mycket säkrare fartyg som vanlig billig sjöman.

Piloterna hörde till dem som omedelbart hade omkommit vid störtlandningen. De överlevande var oeniga om huruvida de skulle stanna vid planet eller vandra över bergen. Vilddjur hördes ryta i fjärran och gamar kände vittringen av lik. I början var de passagerare i majoritet som ville stanna och invänta hjälp som de hoppades att skulle komma någon gång, då ju någon förr eller senare måste börja sakna dem och deras plan och börja söka efter dem, men under dagarnas lopp dog allt fler av de allvarligast skadade så att efter sex dagar de var i majoritet som ville vandra i blindo över bergen och söka hjälp.

"Ni blir jaguarmat och offer för kölden!" sade de som ville stanna, men fader Juan, en präst som klarat sig och hörde till dem som ville bege sig på jakt efter civilisationen, sade:

"Med Guds hjälp klarar vi oss fram." Sålunda började tåget på nitton personer att bege sig över Anderna.

De vandrade österut, ty de antog att den argentinska civilisationens utposter skulle ligga närmare till hands än de chilenska. De behövde bara finna någon väg eller järnväg så vore de räddade. Men stormen hade ännu icke saktat av det allra minsta, och sikten var obefintlig, så det innebar en stor risk för dem att ge sig av nu i denna vintertid och i denna oländiga bergsterräng. Men det fanns även andra skäl till att de övergav sina kamrater. De lämnade nämligen flygplansvraket just som de som hade valt att stanna kvar begynte att livnära sig av de nedfrusna liken, vilket ingenting hade mäktat att hålla dem ifrån.

Vädret var ett spektakel. Aldrig hade det snöat och stormat så mycket och så oavbrutet länge i augusti som det råkade göra just nu, och aldrig hade det heller någonsin varit så kallt som det var nu. De nitton vandrarna genomgick därför svåra strapatser, och de hade ingenting heller att gå efter. De kunde inte ens se Aconcagua någonstans eller några bergstoppar alls för stormens skull, och ändå måste just Aconcaguamassivet ligga väldigt nära dem. Fastän flera av dem var väl bekanta med Andernas högsta berg var det ingen av dem som kände igen något i de omgivningar de trevade sig fram längs i blindo.

Medan de pulsade framåt i snön i en provisorisk riktning mindes Louis sina samtal med Odysseus. Han mindes särskilt ett. Odysseus hade frågat:

"Vad är höjden av mänsklighet? När är en människa som mest mänsklig?"

"När hon älskar. Kärleken är höjden av all mänsklighet."

"Vet du vad jag tycker att är höjden av mänsklighet?"

"Nej?"

"Att gråta. Ingen människa tycker jag att är mera sympatisk, ömkansvärd och mänsklig än den själ som uppriktigt gråter av sorg eller rörelse. Skratt och glädje kan vara falska och hemska, men riktig sorg som föder gråt och äkta tårar är höjden av uppriktighet och mänsklighet. Och därför tycker jag att den mest mänskliga människan i hela Bibeln är Jeremias då han sitter på Jerusalems svartbrända härjade ruiner och klagar. Aldrig har en sorg varit äktare."

Men Odysseus var borta ur hans liv åtminstone för närvarande, och i stället hotade köld, snö och vargavinter, hunger, gamar och omänskligt oväder med döden.

Den som ledde de nitton och påtog sig rollen som fader för dem alla var ej fader Juan utan en ung ädel man som hörde till Chiles förnämsta och rikaste familjer. Han var i statens tjänst, men det var oklart vad det var som han gjorde i livet exakt. Europén var en av dem som bäst lärde känna honom, och han fick det intrycket av Juan Salvador, som han kallades och kanske hette, att han var så högt utbildad att ingen tjänst i Chile eller Argentina stod över hans förmåga. Han var med andra ord en universellt kunnig man som även tydligen var van vid att sköta många svåra uppgifter samtidigt.

Louis tyckte mycket om honom, och det samma gjorde alla i det utsatta sällskapet. Det var Juan Salvador som tillsammans med fader Juan hade predikat att det vore bättre att gå bort sig över bergen och dö än att stanna och överleva genom kannibalism.

Vandringen över Anderna tog tjugo dagar i anspråk, och mer än hälften av de nödställda klarade inte strapaserna. De var endast åtta till antalet när de ankom till de stora evigt gröna skogar som vidtar där de brantaste Anderna slutar. Elva medmänniskor hade de fått begrava på vägen. Under ohyggliga vedermödor hade de överlevande insisterat på att få bära dem som inte orkade gå själva på bårar så länge det gick. Några hade inte kunnat med att följa med och belasta de andra med sina sjukdomar och handikapp utan hade valt att själva försvinna. Dessa var de svåraste fallen. Alla hade dock visat en övermänsklig tapperhet och ända till döds, de som hade dött, och det var vår när de sista överlevande kom fram till det vidsträckta skogslandet, ty värmen kom och mötte dem. Det var underbart att lämna bergen och stormarna bakom sig och hälsa detta nya leende landskap i stället som så vårligt hälsade dem tillbaka. Fader Juan hörde till dem som tyvärr hade blivit kvar i bergen. Han hade vid ett olyckligt tillfälle störtat ner i en djup klyfta, men både Juan Salvador och Louis hörde till de överlevande.

Men de hade alltså ingen aning om var de var, och någon järnväg hade de ännu inte funnit. De visste inte ens om de var norr, söder eller väster om staden Mendoza. Antagligen hade de dock ganska duktigt förirrat sig söderut, ty annars hade de säkert stött på någon väg över huvud taget.

En av de sex övriga var en kommunist som inte tyckte om framåtsträvande personer som Juan Salvador och deras ansträngningar. Han frågade en morgon Juan Salvador med anledning av några av dennes publicerade och mycket uppmärksammade och vitt lästa böcker:

"Varför ger ni ut era skrifter? Vad väntar ni er att vinna på det? Ni förtjänar ingenting på dem, och de ger blott anledning till tvister, ofrid, inåtvändhet och högdragenhet hos annars sunt och fridfullt folk. Dessutom kommer ingenting av vad ni skriver att läsas av någon människa när er tid är förbi. Så varför gör ni er så mycket besvär bara för att skryta och visa att ni är någonting?"

"Ni kan inte med säkerhet veta att mina skrifter kommer att glömmas så fort jag är död. Det kan ingen människa veta. Det kan bara Gud veta om ens han. Och om det är så att mina skrifter kommer att läsas mycket mera om hundra år än idag, vilket ingen av oss vet någonting om idag, så varför då inte publicera dem redan idag och

så ha det gjort? Dessutom kan jag så länge jag själv publicerar dem övervaka dem och se till så att de inte förvanskas."

"Tror ni på vad ni skriver då? Tror ni att människor kommer att läsa era arbeten även om hundra år?"

"Jag vet inte, men jag anser det inte vara någon skada att satsa på den möjligheten, vilket ni däremot tycks anse."

"Ja, jag anser det, därför att era böcker gör människor till skådespelare, hycklare och högfärdsblåsor. Dessutom utmanar ni auktoriteterna med att själv utge er som auktoritet."

"Vem menar ni med auktoriteterna?"

"Bibeln, Platon och andra böcker bättre än era, som ni håller folk borta ifrån med att fresta dem med modernare bländverk, som är hopplöst dömda till att falla medan auktoriteterna består."

"Er kan man inte resonera med. Ni är intolerant."

"Och varför skulle jag då tolerera en förrädare som ni?"

"Ni går för långt. Jag har inte gjort er något ont."

"Jag vet vem ni är. Ni hör till dem som kallade på amerikanska CIA för att mörda vår president Allende."

"Ni misstar er."

"Ni hör till de rika i landet, och er ställning har befästs genom diktatorn Pinochets härjningar. Ni kan inte bortse från er medskyldighet till vårt lands tragedi."

"Vi är i Argentina nu."

"Inga bortförklaringar. Och ingen vet var vi är. Jag anklagar er för landsförräderi och vill göra upp med er."

"Jag vill inte er något ont, och jag har inte gjort mitt land något ont."

"Kanske inte, men ni har låtit andra göra vårt land den största skada."

"Jag kan varken försvara president Allende eller CIA och Pinochet."

"Då är ni feg som inte öppet vill ta parti."

"Jag vill inte ha något bråk, varken med er, med kommunisterna eller några andra. Jag ber er att respektera min fredsvilja."

"Jag vet att ni är en förrädare, och det kommer jag aldrig att förlåta er. Nu vet ni det."

De kom ingen vart i sin debatt den gången.

I de djupa skogarna som sträckte sig ändlöst över det ännu bergiga och kulliga landskapet låg en djup dal där skogen var särskilt frodig, tät och mörk. I botten av denna dal låg vid dess stilla bäck en liten stuga. I denna stuga bodde en ensam kvinna. Hon hade haft en mor som hade dött för bara en vecka sedan. Kvinnan var några och tjugio år gammal och halvindiiska. Hon var just i den åldern då kvinnor som har fostrats i frihet och frid av naturen är som allra skönast och mest tilldragande.

Till denna dal kom de åtta överlevande vandrarna. De fann stugan av en tillfällighet och knackade på. De var fulla av hopp och förväntan inför detta äntliga möte med den första mänskliga utposten efter mer än en månads umbäranden och hoppades innerligt få möta den första människan utom de själva som de sett sedan haveriet. Men ingen var hemma. Dörren var dock öppen, och de kunde ej motstå frestelsen att stiga in.

De fann mat, men hur utsvulna de än var så åt de på Juans tillrådan icke, ty det var tydligt att husets ägare just hade gått ut och kanske snart skulle komma tillbaka. I stället för att äta lade de sig således att sova på mattor och stolar och varhelst de fann det vara bekvämt att ligga. Tre lade sig i en liten säng i märkliga pusselbitsartade

ställningar. De hade lärt sig att sova hur obekvämt som helst under den sista månaden.

Efter blott en timme kom kvinnan tillbaka och överrumplade alla de dödströtta sovande. Först blev hon skräm, men sedan fattade hon sig märkvärdigt snabbt och tog på sig rollen som värdinna. När hon hörde vad de hade gått igenom blev hon så vänlig att hon frikostigt bjöd de åtta utsvultna männen på mat. Därigenom blev hon i deras ögon för dem en beskyddarinna, ett helgon och en ängel. Och hon var en stark och skarp kvinna som kunde konsten att få människor till att behandla henne väl.

Men Louis kände på sig att någonting inte var som det skulle. Han kände det så fort han kom in i den vackra lilla stugan. Någonstans i närheten lurade faran och döden.

Likväl älskade han henne liksom alla de andra gjorde. Hon var ren och klok, klarsynt och generös och den vackraste kvinna han någonsin hade sett. Han älskade henne inte endast för hennes generositets skull som fem av de andra utan mycket mera för hennes goda andliga gåvors skull. Hon hade en psykologisk skarpsblick som han aldrig förr hade mött hos en kvinna, och med tillfredsställelse såg han att Juan gjorde sig till hennes beskyddare. Denne lät ingen göra henne något för när.

De vilade sig, värmdes sig och levde gott hos henne i två dagar. Därefter gick hon med på att visa dem vägen så långt hon kunde, vilket var till närmaste by. Ingen annan hade kunnat övertala henne därtill, men Juan gjorde det. Hans beskydd fick henne att känna sig trygg, och därför vågade hon följa med dem.

Hon var jungfru och försörjde sig på vad hon själv odlade och jagade. En kofamilj ägde hon. I hela sitt liv hade hon levt tillsammans med sin mor och inte kommit nära någon annan människa, men hennes far hade varit vit och kanske europé. Inte ens Juan fick reda på mera än att hennes far hade dött i feber när hon nästan var för liten för att kunna minnas det.

De vandrade över gröna lövskogsbeklädda eviga berg i en värld som var gränslöst vild och vacker. De nio människorna var ej rädda för vilddjur och rovdjur, ty de hade elden. Varje natt vaktades elden och de sovande av de åtta männen som turades om med att hålla vakt, ty det fanns faror, och det gällde att hålla dem stängna.

För varje dag kom Juan och Teresa, som flickan hette, allt närmare varandra. De utgjorde ett vackert par trots att deras bakgrunder var så olika som natt och dag. Vildmarken, naturen, den ständiga energipåfrestningen och äventyret förde dem samman. Det var Juan som tog initiativet till närmare vänskap, och med tiden kom han att älska henne mera än vad hon älskade honom. Hon tyckte om honom och avvisade honom inte, men hon älskade honom inte.

De utgjorde verkligen ett vackert par. Han som adelsman var så smärt och ädel, ljus och skön, och hon såsom fullblod från vildmarken var lika oemotståndlig som fascinerande, exotisk som djup och vacker som vildmarkens natthimmel. Alla bland de övriga som var förmögna till mänskliga känslor kände med det unga paret och älskade dem. Paret romans var som en vacker uppenbarelse som likt daggen från himmelen hade stigit ner till dem i den ljuvaste friskhet, och den piggade upp dem, vitaliserade dem och fick dem att ännu mer se upp till sin duglige ledare Juan Salvador.

Louis gladdes åt deras kärlek och tyckte att de alla var lyckliga i deras lycka medan kommunisten var kritisk och skeptisk. Han sade till Louis:

"Juan är en herreman som inte borde falla för lantlollar."

"Vad har du emot att en människa är lycklig?"

"Ingenting, men denne man är vår ledare, och han borde tänka på sitt ansvar först och på lyckan sedan."

"Har vi kanske farit illa av att han hänger sig åt sin kärlek?"

"Inte ännu, men jag är orolig för Juan, som är en bra karl fastän han är en förrädare, och jag kommer inte att få frid förrän den där är ute ur våra liv."

"Håll dig i skinnet och sabotera oss inte. Vi har inte råd med nya förluster och motgångar."

"Tror du inte jag vet det? På en gata i Santiago skulle jag utan vidare se till att Juan fick halsen avskuren, men här mitt ute i vildmarken är situationen annorlunda, då vi alla är ansvariga för varandra på grund av vår gemensamma nödsituation. Men hon hotar säkerheten."

"Jag tror inte att någon här hotar säkerheten utom du."

"Var inte så säker. Vi vet inte vad som finns där ute i skuggorna. Och hon döljer något för oss."

Louis hade samma känsla, men han sade det inte.

Tre nätter senare då de satt vid kvällselden och skulle somna tillkännagav Juan för Louis att så fort som de alla välbehållna hade kommit fram till Mendoza eller något annat fungerande samhälle ämnade han återvända med Maria till hennes hydda i vildmarken och där fortsätta sitt liv.

"Men ditt arbete? Dina plikter? Din karriär?" frågade Louis upprörd.

"Dem lämnar jag. Det finns andra fåfänga nykläckta tuppar som gärna tar min plats och slåss för den vilket jag inte längre vill göra. Jag älskar Maria mer än mig själv."

"Är det kommunisten som har influerat dig till denna kapitulation?"

"Inte alls. Det är mitt eget beslut."

"Heter hon verkligen Maria?"

"Det är vad jag kallar henne."

I samma ögonblick hördes det ett tydligt prassel alldeles nära intill dem. Vakten grep deras enda vapen som var en ordentlig slaktkniv, och alla som var vakna spände nerverna. Det prasslade igen helt oförskräckt bland snåren. Nu ropade vakten:

"Vem där?"

"Det är bara jag," hördes en dialektal skrovlig och något rå mansröst.

"Vem är 'jag'? Kom fram i ljuset! Vad vill ni?"

Mannen kom fram. Maria kände genast igen honom men sade ingenting. Han var svartmuskig och såg föga trevlig ut. Han hette Manolo. När han såg Maria Teresa kom det en otäck glimt i hans ögon.

Han bodde i trakten och var en herde utan hjord.

"Sådana är aldrig att lita på," viskade kommunisten till Louis. Men efter en längre palaver framgick det att han kunde visa dem vägen direkt till Mendoza och att staden låg helt nära dem.

"Han ljuger," sade då Maria.

"Jag ljuger inte. Jag har varit i Mendoza många gånger medan hon aldrig har varit där."

"Känner ni varandra?" frågade Juan.

"Bara flyktigt," sade den motbjudande mannen undvikande. "Vi bor i samma land, och det är väldigt få som bor här. Vi lekte som barn. Det är allt."

Så sade han som om han ville urskulda sig. Maria sade ingenting men hoppades att ingen skulle märka att hon var rädd för honom.

Men majoriteten litade på honom, och Juan fann intet klandervärt hos honom. Därför, emedan denne sade sig känna till den väg till Mendoza som Maria inte kände till, beslöt majoriteten att de skulle fortsätta under deras nye vägvisares ledning.

Maria följde med för Juans skull, ty om hon genast återvände hem skulle ju Juan sedan inte kunna hitta hem till henne. Men Manolo förde dem på vägar som till och

med var främmande för Maria Teresa. Hon visste inte alls var de var. Några av männen hade sina misstankar, men ingen sade något.

Kommunisten varnade Juan öppet och sade:

"Du kan inte överge ditt hem, din familj och din ställning för att följa henne. Du måste avstå från henne och låta henne återvända hem så att vi alla kommer fram till Mendoza."

"Lämna mig i fred. Jag har redan gett henne mitt löfte. Det kan jag inte gå tillbaka på."

"Skyll dig själv, om du vill gå under."

"Ingen vill gå under. Vi vill alla komma fram."

"Men vi tycks inte komma fram så länge hon leder dig."

Juan som så många gånger förr var nära att flyga på honom men lyckades behärska sig genom en överansträngning och bara gick därifrån för att tygla sin vrede.

Tyvärr tillade kommunisten Lopez inte sina misstankar om att Manolo inte alls brydde sig om dem utan endast var ute efter Maria och att han säkert även skulle få henne eftersom de var av samma ras, men Juan mottog kommunisten Lopez' varningar bara som personliga skymfer och ville mindre och mindre höra på honom. Lopez kunde ju inte tala med honom utan att komma in på politiska kontroverser, som alltid slutade med att Lopez gav Juan skulden för Allendes död och landets olycka. Detta kunde Juan aldrig uthärda att höra.

Detta ställde även Louis kritisk mot Lopez, men Lopez försvarade sig med förtal:

"Juans familj hörde till dem som ställde sig bakom Pinochet, och hans far var en av dem som sanktionerade militärernas beslut att skaffa hjälp från CIA mot Allende, vilket kastade Chile in i alla dess olyckor och resulterade i alla folkmorden, som vi nu aldrig kommer att få se något slut på."

"Och du anklagar Juan för hans familjs eventuella brott?"

"Juan var själv delaktig i samma politik och försvarade den i pressen."

Louis visste för litet om saken för att kunna bemöta dessa argument och blanda sig i diskussionen, men han upphörde aldrig att sympatisera med Juan, som bara visade sorg vid detta samtalsämne. Och mer och mer stod det klart för Louis att Juan helst ville försvinna från civilisationen bara för att bli av med sitt eget förflutna, då han tydligt kände skuld, vare sig han var skyldig eller inte. Att han var oskyldig till Chiles olycka var Louis säker på, men Juan kände ändå ett medansvar, och den känslan kunde ingenting befria honom från.

Två nätter senare låg Juan mördad i sin bädd. Alla misstänkte genast Lopez, ty det var väl känt att denne ofta hade varit fientlig mot Juan, och dråpet hade antingen begåtts under hans eller under Manolos vakt. Men Manolo hade sagt någonting till flickan och vänt henne emot kommunisten. Hon och Manolo uppträdde som hans hårdaste anklagare.

Kommunisten Lopez sade till Louis: "De kommer att döda mig. Jag vet det." Louis visste lika väl som Lopez att Manolo var den skyldige. Tillsammans anklagade de honom och fick några med sig, men de flesta var svaga för kvinnan och stod på hennes och på Manolos sida. De älskade ju henne och hade ingen annan vägvisare än Manolo. Ytterligare blodsutgjutelse undveks endast genom kommunistens bönfällande vädjan om en lagenlig rättegång vid ankomsten till Mendoza. Men Manolo viskade i Lopez' öra:

"Jag skall mörda er."

"Ja, för ni vet att jag vet att ni mördade den bäste av oss alla."

Men från den dagen var Felipe Lopez ständigt vaksam natt och dag.

Om inte de övriga under hot hade fordrat av Manolo att han skulle visa dem vägen till Mendoza så hade han inte gjort det. Det var nu han som öppet älskade

Maria Teresa och vaktade henne som en svartsjuk jaguar, men deras kärlek var ej så angenäm för de övriga som Juans mera gentlemannamässiga kärlek hade varit.

"Vi måste fly," sade Felipe Lopez en natt till Louis. "Manolo tänker mörda oss en efter en tills han är av med oss alla. Han är en vilde, en svartsjuk barbar och en farlig galning. Han lever bara för sin egen primitiva egoism, som en kannibal."

Men för varje dag blev kvinnan allt charmigare och skönare, och männen blev allt mera fascinerade av henne. Därför fruktade de ej för Manolo. De glömde sitt vett och sin vaksamhet för sin kärlek, och de förleddes till att inte frukta den uppenbara faran. De leddes alla in i en obönhörlig och oemotståndlig fälla, som de drogs till som en nattfjäril mot ett levande mördande ljus, vars död de villigt glömde för dess bländande skönhet.

Och en efter en av männen försvann. En dag när de vaknade om morgonen var den mest tystlåtna av dem spårlöst försvunnen.

"Ett vilddjur har tagit honom," sade Manolo och ryckte på axlarna, och de övriga utom Felipe och Louis fann sig i det och godtog denna godtyckliga förklaring.

Men när ännu en lika spårlöst försvann började äntligen alla tvivla på Manolos avsikter, men Manolo behöll övertaget genom att endast han visste vägen till Mendoza, och de övriga betalade honom allt vad de ännu ägde och hade av värde för att han skulle föra dem dit den genaste vägen. Och Manolo log slugt och tog emot deras klockor och ringar och smycken och lovade rädda dem alla 'vid den heliga jungfruns ära'. Ett heligare löfte kunde inte ges.

Men följande natt lämnade Louis och Felipe lägret. De ville inte vara med längre. Och följande morgon var till och med Manolo förvånad över att två stycken till på en gång hade försvunnit. För de tre övriga bekräftade hans förvåning hans oskuld, varför de fortsatte att följa med honom.

Louis och Felipe vandrade tillsammans i nio dagar. De vandrade rakt norrut, ty så mycket visste de att de hade förrirat sig långt åt söder, varför järnvägen måste ligga i norr, och om de blott fann järnvägen eller någon annan riktig väg så vore de ju räddade. Men när de på aftonen den nionde dagen skulle slå läger såg de i fjärran skenet av en annan mänsklig lägereld. De begav sig dit innan det var absolut mörkt och fann vid lägerelden Maria Teresa, som var helt ensam.

Vid hennes sida låg Manolo ensam och död. Hans till hälften öppna och till hälften tandlösa mun gjorde hans vederstyggliga fulhet så grotesk i detta ögonblick att han trots sin ungdom mest liknade ett monster som det var omöjligt att fatta hur någon av dem någonsin hade kunnat lita på. Hon hade dödat honom med hans eget vapen. När de två vandrarna frågade henne vad som hade hänt svarade hon:

"Han dräpte Juan som älskade mig. Därefter dräpte han alla de övriga. Nu har jag lönat honom för Juans död."

Där var hon stilla satt och drömmande såg in i elden var hon såsom en vildmarkens egen tragiska madonna. Louis fullkomligt betogs och förhäxades av hennes väsen, men den trogne kommunisten sade: "Kom, Luis, låt oss gå vidare." Han ville inte att Louis skulle bli ännu ett offer för henne.

När de så gick och lämnade henne i fred kunde Louis emellertid inte låta bli att säga till henne om Juan:

"Han kommer tillbaka till dig."

Följande morgon begynte den vackra halvindiaskan sin långa vandringsfärd tillbaka till sin moders hem. Hennes ofrivilliga semester hade kostat henne ett antal liv och sitt livs första och enda kärlek.

Under männens fortsatta vandringsfärd talade Felipe mycket och länge medan dagarna gick. Han talade mycket om vad han hade upplevat.

"Juan var en man som övergav sig själv. Därför gick det så illa för honom. Han hade bara sig själv att skylla.

Vad var det då som förstörde honom? Det var inte flickan, och det var inte den vederstyggelige vilden. Nej, det var denna förbannade vildmark och denna förledande förhåxande natur som driver människor till passioner, överdrifter och utsvävningar som bara leder till fördärv. Det var detta land, denna förtrollade vildmark och denna fördömda fria natur som med sina demoniska lockelser förledde och dödade Juan Salvador. Han kunde inte höja sig över naturens krafter, och därför gick han under. Denna lockande fria skönhet i denna utsägligt falska och oändligt dödliga vildmarksödslighet var det som blev Juan Salvadors bane."

"Men han gjorde intet ont och var blott en människa," invände Louis, som inte alls höll med kommunisten om den fria naturens ondska. "Han var lika oskyldig till sin undergång som naturen, och varför han måste gå under som han gjorde kan lika litet du besvara som någon annan."

Vädret blev värre, och deras vandring försiggick under vidriga omständigheter. Det ösregnade sju dagar i sträck, och under denna tid kunde de inte tillryggalägga några ansevärd sträckor. Dessutom blev de mindre och mindre vänner för varje dag. De grälade inte, men de var aldrig eniga och kom ej längre överens. Till slut började Felipe bli direkt fientlig mot Luis eller Louis, som han egentligen hette. Louis lät sig ödmjukt behandlas hur som helst men började i sitt hjärta tänka det om Felipe att han var både en hänsynslös egoist och en nyckfull terrorist. När det forsande regnet äntligen upphörde föreslog Louis att de skulle skiljas. Felipe gick med på det, och de delade allting kristligt mellan sig. Maten och de återstående tändstickorna delades, medan Felipe fick kniven. Medan detta försiggick blev Felipe alltmer tvehågsen.

När allt var delat stod Louis upp och gick mot nordväst, men då kunde Felipe inte längre behärska sig utan rusade upp efter sin vän och ropade:

"Vänta! Överge mig inte! Jag behöver dig! Vi behöver varandra! Du får inte lämna mig!"

Och han föll till marken framför Louis och omfamnade dennes ben. Då såg Louis en feberaktig glans i Felipes ögon och kände impulsivt på hans panna. Felipe hade lågande hög feber.

Därmed kom situationen i en helt annan dager, och det blev omöjligt för den ene att lämna den andre. Louis tog hand om Felipe, och tillsammans stapplade de genom ödemarken, den ene stödjande eller rentav bärande den andre.

Felipe blev sjukare för varje dag och bad till slut Louis att överge honom, vilket Louis vägrade att göra.

Så en dag skymtade det mellan träden i skogen ett kloster som tillhörde ett kloster. Felipe var medvetlös, men full av nya krafter inför åsynen bar Louis honom på ryggen och slängde allting annat och klarade sålunda den sista kilometern. Men när han stapplade in på klostergården med den sjuke och medvetlöse, som dock ännu levde, var även han färdig och sjönk medvetlös ihop på golvet, medan munkar från alla håll ilade till de utmattades hjälp.

När de vaknade till liv fick de äntligen veta var de var. Mendoza låg mycket långt därifrån. Den närmaste staden var Chosmalal i distriktet Neuquén. De var alltså nästan 30 mil sydligare än vad de hade trott.

Louis älskade vad Felipe hatade, nämligen den ödsliga vildheten och storheten i den fria levande förtrollande vildmarken. Han tänkte ofta på den vackra halvindiiskan och kände nästan lust att lämna klostret och ge sig ut för att åter

spåra upp henne och göra vad som blev Juans död, men han gjorde det inte, ty på klostret fanns det andra frestelser.

Där fanns bland annat en lärdd man som kunde vara av vilken ålder som helst och som var tysk men icke munk. Han hade upplevat det andra världskriget och varit en hängiven nazist tills koncentrationslägrens mysterier hade blivit uppenbara. Då hade han av sagt sig sitt hemland, gått till sjöss och till slut dragit sig tillbaka till ett kloster i Argentinas mest avlägsna urskogar. Han hade givit klostret hela sin förmögenhet, och han deltog i alla munkarnas arbeten och åligganden men förblev själv civil om dock munkklädd. Han var ansedd för sin lärddom och fick leva på klostret i fred. Han hade skaffat klostret dess bibliotek, han var den som mest använde det, och han var den som ständigt utökade det.

Han hade nedskrivit en berättelse om sitt Tyskland, men han ville lika litet låta Louis läsa den som någon annan. "Det är en uppgörelse med det Tyskland som jag älskade och som lurade mig. Det är min stora livsuppgörelse med den yttersta ondskan. Den avslöjar vad nazismen egentligen var. Den var en så förödande förförelse, att jag aldrig kan låta någon få del av mitt porträtt därav."

Men upprepade gånger hade Louis i klostret en dröm. Den återkom ständigt och ungefär en gång var tredje vecka. Han såg i drömmen den levande Juan Salvador stå långt borta i fjärran och kalla honom till sig. Juan var helt ensam i den mänskofientliga härlighetens dödliga vildmark och ropade åter och åter till Louis:

"Kom! Följ mig!"

På klostret kom han dessutom över en bok som hette 'Skriet från vildmarken'. På varje sida i denna bok tyckte han sig åter höra Juans röst och kallelse. Och om författaren till boken läste han att även denne sällsynt kvalificerade vildmarksskildrare hade dött som ung martyr för sin passion, som hade varit kärleken till det fria livet.

Av de andra böcker som han fann på klostret fäste han sig särskilt vid en samlad upplaga av Stefan Zweigs verk på tyska, som just hans vän tysken hade skaffat klostret, som själv hade känt och varit något av en lärjunge till Stefan Zweig, som han betecknade som seklets störste författare.

"Jag hörde till dem som uppsökte honom i hans villa uppe på Kapuzinerberg i Salzburg. Det var långt innan de stora Mozartfestivalerna hade börjat. Salzburg var då en liten sovande idyll, men hela Europa, alla dess största konstnärer och skapande krafter, alla dess främsta musiker, som Toscanini och Bruno Walter, vallfärdade till Salzburg för att besöka Stefan Zweig i hans 'Villa Europa'. Huset står kvar ännu, men de tiderna är för evigt förbi. Det var ju min nazism som utrotade allt intellektuellt och skapande liv i hela Europa, all skönhet, all kultur och allt som var värt att bevara för framtiden."

När Felipe hade tillfrisknat talade de två äventyrarna en dag om Ryssland. Felipe sade:

"De är galna där. Det är en falsk nation som lever på utsugning och terror. De använder sina sinnessjukhus till att göra friska människor sjuka, och alla dugliga, goda och vettiga människor dödar de eller landsförvisar de. Man kan inte leva där om man inte i allt uppför sig som en viljelös maskin. Ryssarna är ett folk som består av storhetsvansinniga dårar och skurkar."

"Överdriver du inte litet nu? Trots allt var även Dostojevskij och Tolstoj även ryssar jämte andra av den tidens största konstnärer som Tjajkovskij och Nijinskij."

"Du kan inte försvara Ryssland. I så fall måste du även försvara järnridån och Berlinmuren."

"För Kristus skull måste man älska allt och alla. Endast så kan fred uppnås i världen. Allt våld är alltid fel, och all politiks enda konstruktiva mål någonsin borde vara fred till vilket pris som helst."

"Så berättigar du alla världens diktaturer, då du säger att det är fel att störta dem. Det är inte alls ovanligt att förfärliga våldsamheter begås i kristendomens namn. Det hör snarare till saken. Tänk på utrotandet av alla indianerna i Nya Världen, det Trettioåriga Krigets förödelse i hela Europa, reformationens destruktivitet, häxförföljelserna under tre århundraden och alla korstågen, särskilt det mot Konstantinopel, som var ett plundringståg licensierat av den etablerade kristendomen. Hela Bibeln förkunnar mest bara våld, och den kristna Apokalypsen, Bibelns sista och mest kvalificerat komponerade bok, är den hemskaste våldsprofetia och våldspredikan som någonsin proklamerats. Kan du försvara ett uns av allt sådant?"

"Man måste glömma och förlåta och ständigt börja om från början."

"Du talar som en stackars kvinna. Varför räddade du mig någonsin när jag hade feber om du resonerar så där? Varför tar du världens största banditer i försvar, och hur kan du med att göra det? Har inte socialisterna under Hitler och Stalin och Mao Zedong begått de värsta nidingådarna i historien? Och ändå har du räddat livet på just en sådan, en okristen kommunist, som borde ha fått bli slaktad av mördarna i Chile, och så tar du våld och ateism i försvar. En sådan som du är farlig, ty du är god utan urskiljning och utan omdöme. En naivitet som din kan leda hela världen i outhärlig olycka, som Chamberlain gjorde det '38 genom sin illusion om 'fred i vår tid'. Nej, man måste vara realistisk. Var god mot de goda och ond mot de onda, så överlever du. Men om du är enbart god mot både onda och goda måste du räkna med att bara bli lönad med ondska, ty annars blir det ingen balans."

"Men det är vackert och idealistiskt att vara god mot både onda och goda."

"Men det är dumt och dåraktigt och nästan vanvettigt, och det kan ha mycket riskabla följder, då ondskan lever på att utnyttja godheten. Den som är god mot en ond förvärrar därigenom blott den ondes ondska, som därav får näring, vilket måste leda till den godes hopplösa undergång."

Du har tur i det att jag inte är ond, ty om jag vore det skulle jag stanna här och bli din undergång."

"Jag vet att du är god, och jag vet att militärdiktaturen i Chile är ond, och det är endast den som gjort dig till kommunist. En sådan kommunist skulle även jag kunna vara och varje kristen människa på jorden."

"Jag tror att vi förstår varandra trots allt."

Så sade Felipe och omfamnade Louis.

Kort efter detta samtal lämnade Felipe klostret.

Emellertid blev Louis mer och mer intresserad av den gamle tysken och hans skrivna berättelse om sitt hemland och nazismen som fenomen. De blev mycket goda vänner, och så fick Louis en dag äntligen läsa romanen som var mycket komplicerad och underfundig i sin form av förledande vacker gotisk skräckromantik.

Inledning till den andra berättelsen.

Och här berättade Jon en förskräckligt dryg rövarhistoria från feodaltiden i Tyskland som just handlade om en man som var god utan urskiljning och som genom att vara god även mot de onda åstadkom att deras ondska förvärrades, hur hela samhället anfrättes av deras ondska och hur denna ondska blev den godes bane. Den handlade om den kristna kärleken, hur den endast åstadkom ondska och hur den korsfästes just genom den ondska som den själv oavsiktligt hade vållat. Det var en förfärligt pessimistisk historia som jag inte vill återge här. Tyskens historia, hans allegoriska analys av nazismen, hade den betecknande titeln 'Gudaskymning'.

Men vem var denne gamle Jon? Jag frågade i hemlighet ut alla som kände honom om honom, men det var inte mycket jag fick veta. Han var till börden tysk-polsk halvjuden men talade en perfekt svenska. Han var en pensionerad äventyrare, och det var många som inte tyckte om honom.

"Han är en av dessa utländska parasiter som lever på våra skatter i form av socialbidrag," var en uppfattning som somliga hade, men det visade sig vara helt fel: han levde spartanskt på sina egna besparingar och tog inte ut ett enda öre i pension. Man påstod att han var både narkoman och narkotikalangare, men han tålde inte ens sprit. Folk var rädda för honom därför att hans berättelser var så religiöst färgade, och värdshusvärderna på hans stamkafé sade en gång till mig rent ut:

"Man borde bura in honom på mentalsjukhus för hans vansinniga historier som ingen begriper och kanske inte ens han själv."

Det är sant att jag hade svårt för att förstå hans berättelser, men de fascinerade mig dock, och när han knipslugt blinkade åt mig med sin korta majspipa i munnen som han energiskt tuggade på med sina fåtaliga tandstumpar medan han funderade över vad som sedan skulle hända fick jag genom hans blick en föreställning om att han medvetet förde mig bakom ljuset men samtidigt i den goda avsikten att inviga mig ensam i mysterier som hela världen för övrigt var för dum för att våga befatta sig med.

Andra berättelsen.

Men för varje dag blev Juans kallande på honom allt starkare och mer outhärdligt. Sent en natt då ingen såg honom rymde han därför från den trygga trevnaden i det trivsamma klostrets fridfullhet. Ingenting i klostret saknades följande dag utom han själv. Därav antog man att han hade givit sig iväg utan någon större belastning.

Han flydde västerut till kondorernas, jaguarernas, gamarnas och vilddjurens omänskliga land. Han försvann i riktning mot de oöverstigliga eviga bergen, de djupa och vilda urskogarnas oframkomlighet och de okända vilda vidder där ingen människa hade varit och dit inga vägar förde. Han försvann i den evigt sköna rena naturens vilda mäktighet, i stormarnas land där endast den starkaste kunde överleva och där det inte fanns några världsliga och materialistiska ansvar och plikter, krav och samhällen eller någon ordning alls utom Guds egen. Han uppslukades i det okända där allting var godtyckligt och fritt i sin vackra självständighet och där allt i naturen var klart och rent i sin evigt jungfruliga oantastlighet.

I två år vandrade han omkring uppe i Inkariket. Han träffade ibland indianer som han samtalade med och som berättade de mest otroliga historier för honom. Dessa var de äldsta och visaste männen i Sydamerika. De berättade om tjugo städer som Macchu Picchu, som endast inkaindianernas ättlingar kände till, och om gruvor, gruvor och åter gruvor som alla var fyllda till brädden med guld. Dessa gruvor skulle ha varit i bruk på Inkans tid men sedan begravts, glömts bort eller tigits ihjäl. Och enligt många heliga orakel och prästaord var det förutbestämt att ingen vit man någonsin skulle finna någon av dessa hemliga gruvor.

Dessa indianernas äldsta och visaste män kände till metaller och material som ingen fysiker i något världsuniversitet hade någon aning om, och de talade om ett hemlighetsfullt ämne som var ännu finare än koppar och silver men dock inte så fint som guld, och som var grönt och hårdare än stål eller flinta.

En indian förde honom också till en undanskynd dal bland Andernas vildaste bergstoppar där livet ännu var som på Atahualpas tid. Den dalen var så isolerad och så otillgänglig att de som kom dit vanligen icke lämnade den sedan. I dalen låg det en praktfull stad med många arkitektoniska mästerverk som erinrade om Egyptens

pyramider, Greklands tempel och den moriska kulturen. Och dalen var så djup att det fanns regnskog där nere tillsammans med odlade fält och till och med en sjö. Dalens befolkning var helt och hållet självförsörjande, och människorna där var rika som troll.

Ett evigt dimbälte skymde ständigt solen för dem, och detta dimbälte sträckte sig miltals omkring över ett ändlöst och öde landskap. Även därför aktade sig indianerna för att lämna dalen, ty det var nästan omöjligt att inte gå vilse i det land som dimman höll i ett ständigt gastkramande strupgrepp.

I denna dal träffade han den gamle jesuiten. Han hade kommit dit för trettio år sedan och hade ganska snart därefter beslutat sig för att aldrig lämna den mera.

"Du förstår," sade han, "detta är prototypen för Shangri La. Jag är helt övertygad om att idén till den boken måste ha kommit härifrån. Även här lever människorna hur länge de vill intill en obegränsad ålder och dör inte förrän de själva vill det, och då kan de vara 3-400 år gamla. Det finns inget klimat mera hälsosamt på hela jorden, ty hit tränger aldrig någon av civilisationens sjukdomar, inga gifter, inga gaser, inga farliga bakterier, inga infektioner, inga sjukdomar. Här förekommer ingen benskorhet, ingen cancer, ingen ledgångsreumatism och ingen senilitet. Tvärtom, alla som kommer hit med krämpor blir av med dem, och folk med intelligens ägnar sig här, som naturligt är, åt att ständigt utveckla den så länge de lever. Det finns mera kunskap och lärdom i denna dal än i hela världen gemensamt."

"Är det många européer som har varit här?"

"Nej, jag var nästan den första och sista. Dock finns det européer som fått nys om dalens existens och som sökt efter den. Två av dem är George Hunt Williamson och Erich von Däniken. Men ingen av dem hittade någonsin hit. Hade de kommit hit hade de stannat här såsom jag."

Det var förunderliga saker som denne jesuit berättade och kände till. Han stod helt på indianernas sida mot den västerländska (spanska) kulturen och hävdade att spanjorernas folkmord på indianerna i Latinamerika var historiens värsta, ty spanjorerna hade då faktiskt lyckats med att utrota en hel kultur. Han berättade att kampen mot spanjorerna fortfarande höll på, och att det var det som gerillakriget i Peru egentligen handlade om. Allt modernt civiliserat industrialiserat och artificiellt betraktades som spanskt och giftigt.

"Och detta hemliga krig mot den främmande, giftiga och industrialiserade civilisationen kommer aldrig att avmattas. Det sprider sig ständigt på nytt över hela Latinamerika och pågår idag inte bara i Mexico och hela Centralamerika utan även i Bolivia och Colombia. Vi kan aldrig vinna, men vi kan alltid vägra att ge oss. Vi kan alltid fortsätta kämpa vidare för naturens rätt att få vara naturlig, den självklaraste rätten i världen."

Louis lärde sig mycket av denne gamle lärde jesuit, men till slut rådde honom jesuiten att ändå resa vidare.

"Du har den sällsynta förmågan att kunna förstå allt vad du upplever. Du kan sätta dig in i främmande mentaliteter och lära dig vilka språk som helst på kort tid. Det är en underbar gudagåva. Använd den, och res vidare, så länge du orkar." Och han gav sin välsignelse till att Louis fick lämna dalen. Knappast någon hade gjort det förut.

Samma indian som hade lett honom dit ledde honom också därifrån. Och två år efter att ha lämnat klostret i Neuquén kom han till Coquimbo där han snart fann sysselsättning som besättningsman på en gammal skorv. Med tiden blev han till och med maskinist, ty den riktige maskinisten, som var ett gammalt tjockt vidunder, söp ihjäl sig under den första resan från Coquimbo till Callao. Det var ingen lång resa, och ändå lyckades fyllot med en sådan makalös prestation.

Men från Coquimbo skrev han ett brev hem till klostret, som han inte hade glömt bort. Han skrev om sina öden och äventyr och bad munkarna om förlåtelse för sin abrupta flykt. Och på klostret blev bröderna mycket glada åt hans brev.

Men medan Louis ännu irrade omkring uppe i bergen och talade med fattiga isolerade indianer höll greken Odysseus på med att kämpa mot två oceaner och ofattbart hårda stormar för att komma fram till Maghellans sund. Helst hade han velat runda Kap Hoorn, men han hade ansett detta vara för riskabelt. De iskalla brottsjöarna som ständigt dränkte honom, den hopplösa envisa bitande motvinden och det ständigt monotont förbaskat dåliga genomsura vädret lyckades inte ta ner honom. Han var född utmanare och han var inte rädd för naturen och allra minst för döden. Han var ju hellen, och hans folk hade delvis skapat världen. För varje brottsjö som havet slungade i hans ansikte sjöng han av glädje till svar:

"Hör, Grekland! Det finns inga gudar utom Zeus! Zeus är den ende guden, liksom Allah är arabernas gud och Herren är Israels gud så är Zeus Greklands gud, och de är lika mycket gudar alla tre! De har lika stort existensberättigande, och ingen av dem är större än de andra! Alla tre är de lika ensamma och allsmåttiga, och deras treenighet är lika självklar och universell som den kristna gudens eller gudarnas!"

Så sjöng han medan varje vågdal skymde horisonten för honom under fem minuter. Vid nästa brottsjö som hotade knäcka hans mast sjöng han:

"Helige Gud, härlige Zeus, hellenernas gud, hör min sång och helga den! Efter judarna är hellenerna världens främsta kulturfolk, ty de är fäder till alla europeiska folk: romarna, latinerna, italienarna, spanjorerna, portugiserna, fransmännen, briter, flamländarna, holländarna, rumäner och ryssarna. Ja, de är även fäder till ryssarna, ty hellenerna födde Hellas som födde Alexander av Makedonien som födde det första världsriket som födde romarriket som födde Konstantinopel som födde Moskva. Alla europeiska folk utom germanerna och några andra mindre folkgrupper är hellener, och dessa hellener har fört med sig sin klassiska civilisation och helleniserat Amerika, Australien och större delen av Afrika och Asien, vilket med andra ord kort sagt är nästan hela världen."

En ny storm brakade loss från ovan med blix och dunder, men Odysseus avhölls inte av mörkret och av himlavalvets vrede från sin sång. Han sjöng på:

"Helige evige Zeus, du som älskar oss hellener och upprätthåller oss och är samma gudomlighet som den starke i Israel och arabernas stamgud Allah, du har verkligen utvidgat Jafet som Noak bad dig göra, och tackad och lovad vare du i evighet där för! Våra skepp har tuktat Assur och tuktat Eber, alla dina fiender har fallit för vår hand, vi har alltid besegrat barbarerna, och vi skall alltid fortsätta med att göra det! Aldrig skall mörkret vinna över ditt konstruktiva folk! Ja, vi hellener är ditt utvalda kulturfolk som kommit i världen för att lära hela mänskligheten grekiska, det vill säga vårt alfabet, det vill säga läsa och skriva och tänka logiskt och klart, och om vi dock är ditt utvalda folk i mindre grad än judarna så är vi det mer än araberna, som kom efter oss, ehuru vi kom efter judarna. Och det var ju i vår arkipelag och på en av våra öar i Jonien som aposteln Johannes skrev den starkaste bok som någonsin har skrivits! Vad är hela världen med dess fåfänga politiska oordning mot en pust eller en nyck från ditt lillfinger, o store molnskockare, den störste av blixtslungare! Gläd er, hellener, ty ni är vår treenige guds utvalda folk, och Jesus Kristus är era konungars konung! Tjäna judarna och välsigna islamiterna, ty därtill har Zeus givit er makt, och för att ni må göra detta ser han till er i nåd och kärlek!"

Han fortsatte att sjunga och därmed trotsa stormens dån och raseri tills redan den följande dagen landet öppnade sig mot sydost och han lyckligt kunde glida in i det sund som har uppkallats efter den evigt ärofulle djärve sjömanshjälten

Maghellan. Och när han seglade in i sundets öppning var vinden ej längre emot honom utan med honom.

Men den fete maskinisten på det skepp som hade anställt Louis var en underlig karl. Han hatade sitt yrke och förbannade öppet allt vad maskiner hette. Det värsta han visste var automobiler, och han hade aldrig velat lära sig köra.

"I bilar kör man bara ihjäl sig," sade han, "och i flygplan störtar man bara. Bilar duger bara till att krocka med, maskiner duger bara till att gå sönder, och flygmaskiner duger bara till att störta. Och vet du vems felet är? Jo, det är oljans. Den smutsiga förbannade oljan är skulden till allt elände som finns i världen. Den och endast den gör världen smutsig och avskyvärd. Den dödar sjöfåglar, förgiftar naturen och havet och ger människan ett helvete. Så länge det finns olja i jorden finns det smuts, stank, död och omänsklighet bland människorna. Oljan är världens största förbannelse sedan arabstormen. Därför ber jag till Den Heliga Jungfrun och Jesusbarnet varje natt jag går och lägger mig att de skall göra slut på all olja i världen. Hellre krig, splittring, naturligt godtycke och fattigdom än olja, smuts och död. Det säger jag dig! Och jag vet att jag har rätt! Om oljan får hålla på att förgifta hela världen kommer temperaturen i hela världen att stiga så att polarisarna smälter och översvämmar hela världen, och vi får en ny syndafloed på köpet, utom att hela atmosfären redan är förgiftad av alla bilar och fabriker och flygmaskiner! Du får se om tjugo år! Vår enda chans är om oljan plötsligt tar slut! Måtte den göra det genast! Det ber jag till Jungfrun och hennes barn varje natt! Ju förr människan avstår eller tvingas avstå från oljan och gör slut på kättarfilosofierna utvecklingsläran och socialismen, desto bättre! Det säger jag dig! Sanna mina ord! Världen skall styras av Gud och naturen och inte av smuts och lort och gifter och människans kortsiktiga egoistiska begär efter egendom och bekvämlighet! Om människan får bestämma och styra hela världen efter sitt sinne måste världen och hela mänskligheten gå under! Så det så! Människan är inte kapabel! Hon är född idiot! Hon är bara en kvalificerad skurk och dum egoist som inte ser sitt eget bästa. Då är det mycket säkrare att låta Gud och naturen bestämma, ty de är åtminstone konstruktiva. Människan är värdelösare än ett djur, ty djuren är åtminstone kloka nog att anpassa sig efter naturen, men människan är bara ett hutlöst monster! Så det så!"

Varpå fetknoppen gick till sitt skåp och tog fram en butelj som han i stora klunkar direkt begynte tömma emedan han bar på många sorger som behövde dränkas ordentligt.

Men Louis kunde inte direkt uppskatta den fete supige maskinisten, och när denne plötsligt dog efter två veckor och Louis blev maskinist i stället kände han sig befriad från mycket obehag. Det värsta och mest plågsamma med den supige föregångaren hade varit hans ständiga dubbla stank av både sprit och sprudlande transpiration.

När Odysseus rundade de 11,000 jungfrurnas udde sjöng till den blå skyns, den klara luftens, den friska vindens, sin egen triumfs och till Zeus ära:

"Tro inte, hellener, på sagor och fabler om Zeus karriär, familj, söner och äktenskap, om andra gudar och om halvgudar, sagoväsen och andra mytiska gestalter. Allt sådant är sagor skapade för skojs skull och inte av kärlek till Zeus. Zeus har alltid funnits och kommer alltid att finnas, och det finns ingen annan gud än den ensamma totala gudomligheten. Han är samme gud som Israel och araberna har, och han är oföränderlig. Sagor om Apollon, Afrodite och andra fördömda avgudar är roliga att läsa och höra som avkoppling, men de har ingenting med verkligheten att göra. De är visor och inga ord som har skrivits på allvar. Endast det är skrivet på allvar som är skrivet till den evige Zeus ära."

Även till det ljuvliga vilda levande havets ära sjöng han denna sång.

I Callao kom det en ny besättningsman ombord på Louis skepp. Denne man var av obestämbär härkomst och hade ett intressant och tilldragande yttre. När Louis en dag frågade varifrån han kom svarade han: "Från en arkipelag i Europa."

"Vilken?" frågade Louis. "Den grekiska?"

"Nej."

Den nye sjömannen var från Finland, det sällsamma exotiska skogslandet känt för sin vilda ödslighet och otillgänglighet någonstans nästan utanför Europa – endast Grönland och Sibirien var ännu kallare och nordligare länder i världen. Louis visste mycket litet om Finland. Han visste egentligen bara att finnarna liksom esterna var ett broderfolk till ungrarna, men denne man var inte en finne. Han var en svensk, en german, en ättling till de svenska kolonistörer som sedan tusen år hade levat och verkat i Finland. Han var allt det som två världskrig hade försökt utrota: en imperialist, en kolonialist, en arbetstokig streber och dessutom av god härkomst. Han berättade om sitt hemland att det låg på gränsen mellan ont och gott, barbari och civilisation, förtryck och frihet, germanism och slavism. Det hade tillhört Ryssland i hundra år, men före det hade det varit svenskt i sju hundra år. För närvarande var det till hälften under ryskt och till hälften under svenskt inflytande, men det ryska inflytandet var politiskt och materiellt medan det svenska var mera etniskt och kulturellt. Han berättade att hans svenska minoritetsfolk i Finland var utrotningshotat, då det tjugonde århundradets förödande ångväldsstormar hade lyckats reducera Finlands svenska befolkning från 14 till 7 procent. Inte nog med att han representerade allt det som de båda världskrigen hade försökt utrota, som familjeäror och kultur; han var därtill en humanist, hans faders älsklingsförfattare hade varit Stefan Zweig, och troheten till denne europeiske humanists bildningsideal, som det andra världskriget hade tillintetgjort, fördes vidare av denne utrotningshotade finlandssvenske humanist.

När Odysseus på väg norrut längs Patagoniens kust med en underbar medvind i seglen susade fram över Atlantens storslagna skummande forsande dyningar kunde han ej hålla inne med denna sång:

"O hellener! Ni vet inte själva hur magnifika ni är! Fordom koloniserade ni och skapade ni hellenska bygder och gjorde andra folk till hellener längs hela Medelhavet från Herakles stoder till Fenikien och dessutom runt omkring hela det Euxinska havet. Dessa hav var allesammans era hav: ni hade ensamrätt till dem alla, ty ni var de enda som vågade er ut på dem efter fenikierna. Under Alexander lade ni därtill hela den världen under er som numera är muhammedansk. Alla italienare, fransmän, spanjorer, portugiser och andra latinska folk är era söner. Dessa lade i sin tur under sig Britannien, Amerika, Afrikas kuster, hela Australien och många länder i Asien. Genom vår ortodoxa kyrka vanns även Ryssland för Hellas. Endast germanerna i norra Europa har ingen del i er. Annars tillhör nästan hela världen er. Ända sedan Homeros tid har ni genom er ständiga framåtsträvan och pionjärverksamhet varit världens herrar. All vetenskap, filosofi, konst och kultur kommer från er. Så underbara är ni att det inte finns någonting materiellt och världsligt gott i världen som inte har kommit från er. Ni är världens mest konstruktiva folk, och det fick ni bara fan för av romarnas kejsare och turkarnas sultaner, ty inget folk har varit så allergiska mot tyranni som ni, och det är kanske er allra största ära."

Men en storm kom över honom som var tusen gånger värre än de stormar som han hade kämpat med utanför Maghellans sund. Denna storm var så bitande, hård och omänsklig att han ej ens kunde sjunga längre. Han måste koncentrera all sin förmåga på att kämpa för livet i stället. Helst ville han rida ut stormen i lä någonstans, men det fanns inga öar, och kusten var höglänt och okänd för honom. Så

våldsamt var dock stormen att han i ren desperation styrde in mot kusten i förtröstan på turen. Kanske att vågorna, vinden eller försynen skulle leda honom och visa honom en lugn hamnplats i lä.

Men stormen bara tilltog i styrka. Himlen var svart, och vågorna var tre gånger högre än hans båt med mast och allt. Han hade ej längre medvind utan motvind. Det var ett under att han över huvud taget flöt.

Men inte alls nära kusten, när han hade bestämt sig för att ändå inte riskera sitt liv med att styra in mot klippor och berg och han i stället åter vände utåt, slungade en väldig våg honom rakt på ett grund. Han kunde höra hur hans vackra Heras köl och skrov krossades och sprack. Båten var plötsligt alldeles manöveroduglig. Vågorna lyfte den bort från grundet och började i rasande fart driva den mot den klippiga kusten.

"O Gud, varför är du så arg på mig eftersom du gör mig detta? Vad ont har jag gjort dig? Varför vill du förgöra mig?"

Men stormen bara skrek i hans öron och hamrade honom med sina iskalla störtskyar och mörbultade honom skoningslöst och outtröttligt som en boxningsdyna, som om alla himmelens och vädrets makter ville förvandla honom till ett mera tillintetgjort vrak än den stackars lustjakten Hera. Odysseus hade inget val. Han måste överge sin drottning med pengar och Homeros och Bibel och loggbok och allt vad hon innehöll. Han kunde inte rädda någonting utom kanske sig själv, och till och med det var ytterst tveksamt. När han för att undgå att bli fullkomligt krossad mot klipporna simmade bort från henne såg han på allt längre och längre avstånd hur hon sjönk allt djupare och hur hennes haveri blev allt hemskare och mera outhärdligt för en skeppare att åse. Hon drev rakt på ett väldigt grund, och under vanmakt såg han varje fas av det drama som var hennes totala undergång. Han såg hur hon mot grundet krossades till spillror, bråte och drivved. Hans fina vattentäta kappsäck med alla hans pengar och böcker låg väl nu på havets botten.

Men han kunde inte gråta, ty han måste kämpa för sitt liv. För att undvika klipporna simmade han förtvivlat snett utåt havet tills han kunde finna ett ställe där det var möjligt att ta sig i land. Men medan han kämpade mot vågorna blev han allt tröttare. Det fanns ingen öppning bland de lodräta klipporna, och han var dödstrött och helt färdig. Han orkade inte längre. Han fick kallsup på kallsup. Han frös som en gris på nordpolen. Han hade lyckats kränga av sig nästan alla sina kläder och var nästan naken, så det fanns ingenting längre som kunde skydda honom mot den allt förlamande kylan. Han orkar inte simma mera och fortsätter blott att trampa vatten. Då når stormen sin höjdpunkt. Han ser i fjärran den största våg nalkas som han någonsin har sett i hela sitt sjömansliv. Den är som berget Olympos. Oåterkalleligt drar den fram allt närmare och närmare som en förbjudande vit vägg av fradgande hotande vrede. Den vältrar sig fram som ett levande Mont Blanc över havet. Han trampar vatten, ber en bön och bara stirrar. Himalayavågen drar fram, och han försvinner i den. Han ser ingenting men känner hur han grips av vågens hejdundrande kraft och slungas, slungas, slungas framåt mot ingenting i en ständigt accelererande hastighet. Evtigt verkar det lilla korta ögonblick som vågen har honom i sitt våld; tidlöst ändlöst och andlöst verkar det tills han alltjämt i vågens våld plötsligt känner hur han rullas fram på fast mark. Han stöter emot en sten med en sådan kraft att han nästan bryts i tu. På en lång stund kan han icke andas, men han griper om stenen och klamrar sig fast vid den för allt vad han är värd. Och besegrad av fastlandets trots allt ständaktiga jord rinner vågen tillbaka ut i havet och suger med hänsynslöst våld allting med sig som den i förbifarten kan rycka loss från den fasta mark som den inte kan lägga under sig heller denna gång: stenar, klippor, buskar, träd, djur, fågelbon och allting annat. Men Odysseus sten håller stånd. Vågen försöker suga honom med sig, men stenen håller honom kvar och vill inte släppa honom, och efter några minuter är syndaflo den över. Inga vågor sköljer över honom

mera, och han kan börja rossla, hosta och kräkas ut allt sitt saltvatten. Den våg som har kastat honom i land har kastat honom över en nästan femtio meter hög strand. Han återvinner andan och kravlar med sina sista krafter längre upp på stranden där det finns buskar och trän. Där förlorar han sansen, naken, frusen, halvdöd, sårad, med kanske några revben knäckta och utan någonting kvar i livet utom sin själ.

Men den halvdöda nakna halvt ihjälfrusna kroppen väcktes följande morgon till liv av solen. Han reste sig efter en natt av mardrömmar, och han insåg vad han måste göra: gå, gå, gå, tills han träffade människor. Det var hans enda chans.

Men aldrig hade han sett ett landskap så ödsligt som detta. Stäppen sträckte sig liksom havet så långt man kunde se och ännu längre. Det var en flack och platt livlöshet i all oändlighet. Men greken begynte vandra norrut längs med kusten. Och medan solen sken på honom, värmdde honom och väckte hans ande till nytt liv sjöng han följande sång:

"O Platon, du förträffligast bland hellener, varför misslyckades du på Sicilien? Det var Hellas första nederlag och hennes vändpunkt från uppgång till nedgång. Alexanders världserövring var blott den sista kraftansträngningen som slutligen förbrukade Hellas sista krafter. Ditt misslyckande på Sicilien var en tragisk vändpunkt i historien. Ty genom ditt misslyckande drev du en kil mellan Italien och Grekland, mellan politik och filosofi, mellan makt och ande. Efter ditt nederlag i Syrakusa är det som Grekland begynner gå tillbaka och som Rom begynner göra sig till världens herre. Varför blev du ovän med Dionysios? Varför kunde du inte tolerera hans och italienarnas förvisso omoraliska men dock mänskliga och naturliga liv? Varför fordrade du ödmjukhet av honom i stället för av dig själv? Du begick samma fatala misstag som Jeremias när denne fordrade ödmjukhet av sin konung och icke av sig själv, varpå konungens rike och stad Jerusalem i eld och förödelse gick under. Det gjorde slut på det sista av Israel, och din ovänskap med Dionysios var begynnelsen till slutet för Grekland. Ack Platon, endast de gudomliga är ödmjuka, och de har ingen rätt att kräva ödmjukhet av de icke gudomliga, liksom ingen lärare har rätt att kräva geometriska kunskaper av ett minderårigt barn. Din intolerans av Dionysios och hans hov gjorde så småningom till hela världens olycka Rom till Hellas herre i stället för tvärtom.

Både du och Jeremias hade förvisso rätt i att fördöma era herrar. De var ju fördärvliga och odrägliga som offrade goda förträffliga människor. Men, min älskade Platon, har Gud inte alltid krävt människooffer? Är det inte en del av hans natur? Det som dyrkas måste blidkas. Tänk bara på Abrahams son Isak och på Jesus Kristus. I varje krig offras det oräkneliga antal oskyldiga människolamm för ingenting alldeles i onödan, och mördare mördar vem som helst från den störste till den minste utan att blinka eller tänka på vem som förlorar livet för hans skull. Sjukdomar och olyckor för utan någon mening många älskvärda människor bort från detta liv, och andra omkommer lika meningslöst genom naturens våld. Människooffer har alltid krävts och kommer alltid att krävas. Det är heroiskt men omöjligt att försöka stoppa detta, liksom det är heroiskt men omöjligt att få ett slut på ondskan här i världen. Den kommer alltid att finnas hur man än bekämpar den för evigt, och det är kanske dess enda mening: att människan skall ha något att sträva emot och någonting att göra. Ingenting har hållit människan så sysselsatt som otur, motgångar och ondska."

Greken måste vandra sju mil över en förfärligt tröstlös ändlöshet av bara platt sterilitet och död monotoni i en ödemark utan ände innan han träffade en människa. Denna människa var en ödemarkeremit som bodde ensam i en usel koja, men han var gästvänlig och god och gav greken allt vad denne kunde begära och behöva, främst mat, vila och kläder. Eremiten avstod från den ena av sina två kåpor och enda klädedräkter för hans skull. Greken stannade hos eremiten i sju dagar. De blev goda vänner och pratade mycket. Eremiten förbluffades av Odysseus historier om sina

öden och äventyr. Odysseus berättade bland annat utförligt om sitt möte med kapten Nemo:

"Ja, denne kapten hade farit kors och tvärs över hela det hav som breder ut sig norr om Arktis och som är större än världens tre stora oceaner tillsammans."

"Vet du varför jag tror dig?" sade eremiten. "Därför att jag lärt mig av såväl min erfarenhet som av mina studier, att endast det otroliga är verkligt nog."

Det blev även tal om Platon och Homeros skrifter, ty eremitens främsta och kanske enda intresse i livet var allt som var otroligt. Eremiten höll nästan för ofelbart, att endast det överkliga, det ljusblåa, det orealistiska, det främmande, det fantastiska och det omöjliga och orimliga var troligt, verkligt och sant nog:

"Det visar ju historien ständigt, att människors spådomar och förväntningar alltid har slagit fel. Historien har alltid tagit människan med överraskning. Allt som människan någonsin har trott på har visat sig vara lögn och misstag. Till och med Einsteins och astronomins aktuella världsbild kommer troligen att visa sig helt fel inom hundra år, då människan hittar på något annat att tro på, som håller någon tid för att sedan visa sig vara endast bedrägliga falskari det också. Allt vedertaget har alltid visat sig vara ren bluff. Människan kan aldrig ha rätt."

Och Odysseus framlade sin tolkning av Homeros och Platon:

"Båda var de väldiga profeter, och bådas profetior gick i fullkomlig uppfyllelse. I Odysseéns förutsade Homeros i form av Odysseus skepparhistorier Hellas kolonisering av hela världen runt de då kända haven Medelhavet och Euxinska havet. Varje plats som Odysseus besökte blev efter Homeros tid en grekisk koloni. Homeros härliga profetior, förtäckta och förklädda i otroliga skepparhistorier, inledde Greklands härliga kulturella storhetstid som alltjämt bär frukt.

Och vad profeterade väl Platon i sina sagor om Atlantis? Jo, förklädd i denna dräkt av historisk myt skapar Gud Amerika. I berättelsen om Atlantis beskrivs Amerika redan som det största, underbaraste och rikaste av länder, och i denna myt förebådas allt det som hände först under Renässansen: Amerikas upptäckt, och hur européerna besegrar Amerika med alla dess folk. Hos Platon talas det om Athen som Amerikas besegrare, men under renässansen motsvaras Athen av kristendomen. Vad som är väldigt märkligt är att det passerade en så oändligt lång tid innan Platons profetia gick i fullbordan."

"Det berodde väl på den världskris som kristendomen innebar för kulturvärlden."

"Vad menar du?"

"Kristendomen började bra och var tolerant så länge romarriket fanns, men under den bysantinska perioden fick kristendomen makt och förföll till intolerans."

"Menar du när Konstantin den Store gjorde kristendomen till statsreligion?"

"Inte bara det. Konstantin var tolerant och menade bara väl och gjorde ingen skada. Han etablerade kristendomen i god tro och menade att den mycket väl kunde samexistera med den hellenska kulturvärlden. Men efter Konstantin etablerades alla de kristna lögnerna i form av absurda dogmer, och oliktankande började förföljas. Det blev förbjudet att tro att Jesus inte var Guds Son, det blev förbjudet att tro på Pythagoras teorier om reinkarnation, det blev förbjudet att över huvud taget vara filosof, då filosofskolorna i Athen stängdes, allt blev förbjudet, och kristendomen etablerades som intolerant diktatur. Man hittade på att Jesus hade fötts ett visst år och startade en ny tideräkning därifrån, medan det hade varit mycket rationellare att hålla fast vid de gamla tideräkningarna, exempelvis den gamla egyptiska eller den judiska eller indiska. Kort sagt, man etablerade en massa lögn, och det blev förbjudet att inte tro på dem, och om man avvek och ägnade sig åt samvetsfrihet och tankefrihet blev man lyst i bann och avrättad förr eller senare, som stackars Hypatia i Alexandria. Och denna kristna intolerans upprätthållen genom absurda lögn behärskade världen sedan i tusen år tills renässansen återupptäckte Antikens

samvetsfrihet, tankefrihet, filosofi, ljus och tolerans, och då var fältet äntligen fritt för geograferna att upptäcka de nya världar som den kristna politiken under tusen år med våld hade betonat att inte kunde finnas. Härmed är intet ont sagt om kristendomen som ursprunglig idé utan bara om den politiska makt som kristendomen fram till renässansen tyvärr var behäftad med till skada för sig själv."

Här kom de in på djupare och svårare religiösa frågor.

En annan afton frågade greken eremiten:

"Vad skulle för dig vara höjden av olycka?"

Eremiten svarade: "Att ha det bra. Att leva gott och bekvämt, ha mycket pengar, en god hustru och en förträfflig familj, att leva i lyx och överflöd och ej sakna något, att ha stora egendomar och leva i slott. Höjden av all olycka skulle för mig vara att få leva i sus och dus."

"Men du ser väl ingenting ont i ett dylikt liv?"

"Jag har ingenting emot att andra lever så, men om jag själv nödgades leva så skulle jag fly för livet."

"Och vad skulle för dig vara höjden av lycka?"

"Att få vara en fattig nolla som står utanför allt materiellt. Att få leva i ständig frid, i endräkt med kosmos och naturen, att ständigt få känna det gudomliga i mitt hjärta och aldrig förlora det andliga greppet om tillvaron. Det är för mig livets högsta lycka: fattigdom, kyskhet och ödmjukhet. Så lever jag nu, och så önskar jag och ber jag att jag alltid måtte få leva."

2.

Från Callao följde Louis med till Guayaquil, där han bytte fartyg. Under sin nye kapten färdades han som båtsman till Panama. Kaptenen, som var en mycket förträfflig man av polsk härkomst, övertalade honom till att följa med honom och hans vackra 'Suzannah' till Kalifornien. Om Louis följde med honom skulle det betyda ytterligare en avväg från hemvägen. Men Louis följde den gode älskvarde och generöse kaptenen, som hade piano ombord och som spelade inte alls oävet därpå musik av Chopin och Paderewski när helst han hade ro och någon timme över för att kultivera sin sinnenfrid.

"Varför följer jag denne man bort från min kurs hemåt? Varför ger jag mig blott längre och längre bort hemifrån när mitt enda mål i livet är att få komma hem? Men vem är jag att trotsa ödets vägar? Gud är den som vill ut och icke in, bort och icke hem, upp och icke ner. Han finns ej där tekniker uträttar underverk utan där björnar jagar lax i älvarna. Han gräver inte efter olja utan lyssnar till vargarnas tjut inför norrskenet. Han struntar i bländande politikernas karriärer men följer noggrant med en falks dagliga jakt. Han njuter ej av sinnlighet och frosseri men gottar sig ordentligt med sälarna när de muntert och vigt följer med strömmarna i havet. Han ignorerar New Yorks skyskrapors instängda kontorister men hjälper gärna bävrarna med deras ingenjörsarbeten. Han leker med vågornas dyningar, vildmarkens mänskofientliga stormar och de brusande flodernas vilda och fria forsar och hjälper till med dessa med att spränga sönder klena kraftverksdammar som hindrar laxen i hans vandringar, men han är totalt likgiltig inför människornas storartade försök att reglera havet vid Rhens, Maas och Scheldes mynningar. Och jag har bara att följa honom, ty jag har bara att följa livet."

Sålunda följde Louis med den polske musikaliske kaptenen både till Los Angeles, San Francisco, Seattle och Vancouver. Amerika gjorde inget positivt intryck på honom, men han tyckte om amerikanernas livlighet och hjärtlighet, deras öppenhet och positivt dynamiska inställning till livet.

Men i Vancouver stötte Louis på gatan i hop med en människa som han inte hade sett på tre år. Det var greken som han hade seglat med från Polynesien till Chile.

"Vad gör du här?" frågade de bägge varandra samtidigt.

Vi känner till Louis historia men icke grekens. Denne hade lyckats vandra de åtta milen från eremitens hydda till närmaste samhälle där han hade följt med en fiskeskuta till sjöss för att klara sig. Snart hade han tagit hyra på större skepp och sålunda seglat omkring Amerika som sjöman i mer än två år. Ja, så hade det gått till. Och nu råkade han befinna sig i Vancouver samtidigt som sin gamle gast, och de råkade gå på varandra mitt i en gata bland tiotusentals andra människor.

Den polske kaptenen mottog gärna även greken ombord, och de seglade tillsammans alla tre med flera till Alaska.

Odysseus och Louis fortsatte med de samtal som de hade inlett i Söderhavet. Under detta samtal här nedan spelade i bakgrunden kaptten Papinski pianomusik av Chopin för dem. Han spelade de nocturner som han själv tyckte att hade de vackraste melodierna och harmonierna. Det var nummer 2, nummer 5, nummer 10, 11, 12, 14, 15, 19 och 20. Han spelade dem om och om igen. Att det bara var tolv grader varmt i salongen inverkade inte på hans musik. Musiken värmde hans händer och fingrar tillräckligt.

Och ungefär så här utbytte Louis och Odysseus tankar med varandra:

"Vad anser du, Odysseus, om den grekiska ortodoxa kyrkan och den katolska? Är de en eller två kyrkor?"

"Naturligtvis är de en. Men den ortodoxa är givetvis äldre, varför den katolska absolut borde underordna sig dess mera ärevärdiga traditioner, som en dotter sin gamle far. Men jag måste berätta för dig vad jag drömde i natt, apropå kyrkor.

Jag upplevde Hellas hela historia från hennes undergång framåt. Jag såg alla de gamla hellenska templen, teatrarna och pellarhallarna som hade skövlats, bränts och förstörts av människors hat och våld och vilda vanvett, och hur dessa bedrövliga ruiner återupprättades, återuppfördes och återutsmyckades av gudomliga konstnärer och hantverkare. Och jag såg detta ske i framtiden. Där var skulptörer som Fidias och Michelangelo, arkitekter som Alberti och Brunelleschi och andra hantverkare som Cellini, Donatello, Ghiberti, Myron, Lysippos, Apelles och dylika. Det var en syn vars härlighet inte kan ha någon like.

Och jag såg Akropolis tempel skina som ett smyckeskrin i ännu härligare glans än under Antikens dagar, och i Efesos såg jag Artemis väldiga tempel återuppfört men inte till hennes utan till en ännu renare jungfrus ära, som aldrig någon ens försökte sig på.

Och det var inte bara i Grekland som jag såg Antikens klassiska tempel återupprättas utan även på Forum i Rom och på andra platser i Italien, särskilt i Agrigento på Sicilien.

Och alla dessa gamla klassiska tempel strålade i sin hellenska klassiska prakt som när de var nyuppförda för 2500 år sedan, men de var alla instiftade och helgade som kyrkor. Alla hyllade och dyrkade samma Gud fastän alla de hedniska skulpturerna fortfarande fanns kvar. En religiös endräkt vilade över hela min drömsyn med alla dess återupprättade och återuppförda tempel, en endräkt och frid som var den naturligaste självklarhet i världen.

Italiens och Roms forntida kulturella härlighet har redan återupprättats genom Renässansen, och för alltid skall deras återupprättelse fortsättas. Men Athens och Hellas antika gudomliga prakt har hittills endast förnedrats och krossats och trampats under fötterna av okunniga barbarer, (– det finns inget barbari utom okunnighet,) varför tiden nu är kommen för även den grekiska kulturen att äntligen återupprättas. Ja, Athens, Efesos, Olympias och alla Hellas heliga tempel skall

återuppbyggas, och för alltid skall den hellenska byggnads-, bildhuggar- och hantverkarkonstens återupprättelse, återuppbyggnad och vidareutveckling fortsättas såsom redan i Italien även i Grekland och i det grekiska Asien. Så tolkade jag drömmen, och så kändes den för mig som en vision om en trots allt bättre framtid än hela vår vedervärdiga världshistoria under de senaste 2000 åren."

"Drömmer du alltid lika optimistiskt?"

"Jag drömmer aldrig så att jag kommer ihåg det utom nu. En dröm som denna har jag aldrig haft förut."

"Kom den från dig själv, eller upplevde du den som en vision från ovan?"

"Jag vet inte. Vad tror du?"

"Jag vet bara att jag själv alltid bara drömmer vad som kommer från mig själv, och därför är det i regel pessimistiskt."

"Då är vi nog varandras motsatser, men vi kompletterar varandra."

Och Odysseus tog med sig Louis ner i baren och bjöd honom på en drink.

"Inte sant, Louis, att vi skall aldrig skiljas?"

"Ja."

"Vi skall alltid stå så nära varandra som bröder, och vi skall alltid fortsätta med att samtala om goda ting."

"Ja."

"Våra livs vägar är en. Vi har träffat varandra och blivit vänner för att våra irrfärdsrika liv skulle bli ett."

"Ja, så är det nog, Odysseus. Vi har alltför mycket gemensamt för att kunna klara oss utan varandras hjärtan, så låt oss aldrig mera skiljas."

"Just det. Låt oss alltid följa varandra åt."

Och de drack varandra till och skålade på detta i ett slags helig förbundsud, som det var meningen att skulle vara omöjlig att bryta för evigt.

Vad gör det att jag är hemlös och aldrig får se mitt hem mera? Huvudsaken är att andra får ha goda hem. Vad gör det att jag aldrig mera kommer att få se mitt hemland? Huvudsaken är att andra får leva tryggt i sina egna länder. Vad gör det att jag ständigt fryser, saknar allt gott i världen, är fattig, svälter och lider av ständig ofrid och rastlöshet och av ett ont öde som oupphörligt driver mig längre och längre bort från allt vad jag älskar i livet? Huvudsaken är att andra har det väl ställt och att de får njuta av det största möjliga goda i sina liv. Vad gör det att jag lever i helvetet och mår illa? Huvudsaken är att alla andra får leva gott i paradiset.

Men det hände sig att en ung och späd sjojungfru dök upp bland vågorna tillsammans med sina lekkamrater en havsutter och en delfin just när den fagra 'Suzannah' seglade förbi. Hon hade aldrig sett en mänsklig farkost förr och skyndade sig närmare den för att titta. Det var morgon och solen lyste klar. När hon så råkade komma ganska nära hoppade greken Odysseus i vattnet från relingen för att ta sin vanliga morgonsimtur runt båten. Han simmade runt den utan svårighet. Sjojungfrun betogs av hans vackra gestalt och simmade ej bort när han nalkades henne. Han upptäckte henne på några meters avstånd, stannade förbluffad och simmade en aning skrämmd av mötet snabbt tillbaka till skeppet.

"Vad är det?" frågade kaptenen. "Har du sett en haj?"

"Nej, hajar är ofarliga i förhållande till denna."

"Vad var det? En späckhuggare?"

Odysseus grep tag i kaptenen och sade en aning uppskärnad: "Låt oss säga att jag fått delirium och att jag bara sett ett hjärnspöke." Och han gick in för att hämta sig och klä på sig.

Men sjöjungfrun hade blivit kär i honom och följde därefter natt och dag efter skeppet, trånande efter att få en skymt av den vackre blonde och maskuline härlige greken igen.

Första gången han såg henne trodde han definitivt att han hade sett fel. Efter att ha råkat henne för andra gången aktade han sig noga för att bege sig ut på morgondopp igen. Men därefter såg han henne dock ständigt på nytt där ute bland vågorna, och utan att han själv tänkte på det började han sedan varje dag söka efter henne med ögonen. Och alltid fann han henne där ute där hon viggt simmade omkring och väntade på honom.

Han började ta sina morgondopp igen enbart för att få sig en närmare titt på henne. Han hade kommit till den slutsatsen att läget inte var fullt så allvarligt som han hade trott då det ju faktiskt inte visat sig vara något fel på hans sinnen utan snarare på själva verkligheten. De möttes i havet och såg under tystnad länge på varandra tills han frågade:

"Talar ni engelska?"

Men hon kunde inte tala. Han försökte andra språk men med samma obefintliga resultat. Hon var definitivt analfabet. Han förstod dock med tiden att hon andades som en människa men levde med familj och vänner nere på havets djup i grottor med luftfickor. Han blev alltmer intresserad av henne och alltmer förtrollad av hennes fascinerande väsen, och han förstod att hon på något sätt påverkade honom telepatiskt – det var tydligen så de kommunicerade nere på djupet. Han kunde snart alldeles tydligt läsa hennes tankar, som han igenkände som hennes, och samtidigt kände han att hon avläste hans. De hade funnit sin gemensamma våglängd. Hon var så känslig och oskuldsfull i sin betagande renhet och sprödhet att han inte kunde annat än följa henne. Hans morgonsimningar blev allt längre och mera riskabla. Han började älska att leka med henne, tumla omkring bland vågorna med henne och simma i kapp med henne, fastän hon alltid vann. En dag följde han med henne till havets djup där hon visade honom sin familj och sin värld med sjöhästar, sjölejon, valar och delfiner som tjänade och umgicks med hennes sällsamma släkte. De flesta goda havsdjur älskade henne, hennes bröder och hennes folk. Hajar fredade och tjänade dem, bläckfiskar lämnade dem i fred och utförde uppdrag åt dem, sjökor lekte med dem, och ofta då hon lekte i vattenytan kom havsörnen och hälsade på henne.

Ombord på båten höll sig Odysseus tyst om allt detta. Ingen av de andra såg någonsin hans sjöjungfru om dock de undrade varför han simmade så mycket. En dag sade han till Louis:

"Louis, minns mig om jag skulle försvinna."

"Vad menar du?" frågade Louis bestört. Odysseus försökte förklara men kunde inte göra sig förstådd. "Jag är kär i en sjöjungfru," sade han.

Louis förstod ingenting. Hade Odysseus blivit galen? Vad var det för en sinnessjukdom som plötsligt hade drabbat honom? Visserligen hade grekens ständigt allt längre simturer diskuterats ombord och hans frånvarande sinnesuttryck när han kommit ombord igen, synbarligen mera frånvarande än närvarande, men nu först blev Louis orolig.

"Är du sjuk?" frågade han.

"Inte alls," sade Odysseus. "Glöm det."

"Vad skall jag glömma?"

"Att jag någonsin nämnt något om min sjöjungfru."

Och Odysseus försvann snabbt under däck, tydligt motvillig till att diskutera saken vidare.

Men en morgon när Odysseus skulle ta sitt morgondopp mötte han Louis på däck och sade då till honom med sällsam betoning:

"Farväl."

Louis såg honom hoppa i havet och simma utåt cirka 25 meter. Där dök han plötsligt och kom icke upp igen. Louis väntade länge innan han varskodde kaptenen. Kaptenen stannade fartyget, och de sökte och väntade på honom hela dagen, men han kom inte tillbaka varken den dagen eller den följande.

Men i drömmen kom Odysseus till Louis tre nätter senare, och greken sade då till honom:

"Var inte orolig. Jag har det bra hos min älskade, och vi skall träffas igen."

Men Louis visste inte vad han skulle tro. Tydligt fanns det fler ting mellan honom och havet än vad han hade anat.

Nere på havets djup blev Odysseus invigd i ett nytt livs och en ny värld's mysterier. Han kom till en början väl överens med havskonungen, nereiderna, tritonerna, havskarlarerna och alla jungfrurna och hela detta sällsamma folk vars medlemmar kunde hålla andan i trettio dagar när de simmade ut i oceanen. Han lärde sig även att skicka sig tillsammans med havsfolkets tjänare valarna, hajarna, rockorna, bläckfiskarna och alla de andra. Sälarna, valrossarna, flundrorna, jättekraborna, späckhuggarna, sjölejonen, tumlarna, jättemaneterna, delfinerna och alla havets andra monster och kelgrisar var sjöfolkets tjänare.

Odysseus stora insats i detta stumma folks liv blev att han lärde dem tala. Han lärde dem tålmodigt hela det grekiska språket ord för ord så att de kunde tala med varandra som riktiga människor. De hade ju både talorgan och tunga. De hade bara inte kommit på tanken att tala tidigare. Det var verkligen hög tid, tänkte Odysseus, för dem att lära sig, och han gladdes storligen över att deras första språk och modersmål alltså blev grekiska. Därefter begynte han gå vidare och även lära dem matematik och geometri.

Sjöfolket ville även göra vad de kunde för honom. De ville lära honom simma som de, leka i vågorna som de och giva honom en lika vacker bakdel som de hade. I början hade de skrattat åt hans fula rumpas osnygga skinkor och hans båda bens klumpighet och brist på duglighet i havet, men så småningom ville de göra något åt saken. Sålunda ville de amputera hans ben och ge honom riktiga bakextremiteter i stället som var mer ändamålsenliga för ett liv i havet. Detta hade de gjort förut med skeppsbrutna sjömän som de funnit halvdöda i havet. Det var en standardoperation, och deras rutin därmed var mycket pålitlig. Fördelen med att ha detta sjöfolks bakdel var, att med en sådan kunde man sedan aldrig dö. Sjöfolkets individer levde för evigt i samma kött och förändrades aldrig. Deras paradisexistens var oföränderlig, och det var omöjligt att dö.

Då började Odysseus längta bort. Han började sakna ljusets värld och sin vän som han hade övergivit för en kvinna, nej, inte ens för en kvinna, utan för ett sagoväsen.

"O Louis, du vandrare utan mål, utan frid och utan lycka, du verklighetsfrie antimaterialist, hur bittert saknar jag inte ditt sällskap och ditt moraliska stöd här bland dessa sagovidunder! Du åtminstone var ju verklig, men dessa esoteriska väsen måste man ju tvivla starkt på."

Då sjöfolket allt strängare började fordra att han skulle underkasta sig deras operation, från vilken det sedan ej skulle ges någon återvändo, började han att planera sin flykt tillbaka till dödligheten. Hans bästa vän bland djuren var Sillvalen Johan, som gick med på att i hemlighet ta honom med sig norrut i sitt lilla gap. Den för flykt planerade överenskomna natten simmade Odysseus ut i havet till mötesplatsen, som var sjöfolkets kyrkogård, där de begravde dödliga på vilka omoperationen till odödlighet med fiskstjärt hade misslyckats. Där fanns aldrig någon annan mänsklig varelse, och där väntade broder Sillvalen på honom. Greken klättrade in i hans väldiga gap, Sillvalen stängde käftarna, och sedan bar det iväg med en sjujävla fart. Odysseus ångrade en aning att han inte hade tagit farväl av sin odödligt älskade sjöjungfru, men han var nöjd med att vara på väg ut och bort.

När Louis skepp ankrade i en hamn träffade han där en ryss som kom ombord och blev sjöman. Denne lyckades bli vän hos kaptenen trots kaptenens uttalade polskhet. Ryssen hette Ivan och var mycket sympatisk. Louis kom ofta att tala med honom.

"Hur förklarar du, Ivan, de två världskrigen? Och vad tycker du om Rysslands utveckling under den tiden?"

"En mycket intressant fråga. Ämnet är outtömligt på spekulationer och kommer så alltid att förbli, ty under denna tid manifesterade sig den yttersta ondskan, och frågan är om det var i Tyskland eller i Ryssland. Naturligtvis var det i båda länderna, men frågan är var det började och vem som var skyldig. Hitler hade troligen aldrig kommit till makten om inte bolsjevikerna hade funnits.

1910 stod Ryssland högst i världen kulturellt och andligt. Det råder inget tvivel om den saken. Inget land hade kommit längre i musik och litteratur, balett och arkitektur. Jag tänker på de i sitt slag oöverträffbara mästarna Dostojevskij och Tolstoj, Tjajkovskij och Rachmaninov, Diaghilev och Fokin med Stravinskij och Nijinskij och staden Sankt Petersburgs arkitektur, den kanske vackraste i världen ännu idag. Inget land hade större resurser och möjligheter till utveckling, och dess vetenskap var på väg. Men så inträffade det stora fallet, den totala urspårningen, den djupaste världskrisen dittills i hela världshistorien, det första världskriget, som innebar en moralisk djupdykning för hela världen till botten. Med ens upphörde alla kristna ideal att fungera.

Men det var tyskarna som förde bolsjevikerna till makten i Ryssland. Både tsaren och Kerenskij ville fortsätta kriget, och de var moderata och förnuftiga. För att vinna kriget utförde Tyskland den infernaliskt onda kuppen att skicka Lenin till Petersburg i en plomberad vagn. Det var som att frakta tidernas dödligaste virus till fienden bara för att oskadliggöra honom. Det var värre än biologisk krigföring. De visste att Lenin skulle få Ryssland att kollapsa. Lenin genomförde bolsjevikrevolutionen, som i ett slag förde Ryssland tillbaka till medeltiden från sin kulturella topposition. Aldrig har en nation fallit djupare på så kort tid.

En annan viktig faktor i sammanhanget är Storbritanniens premiärminister Lloyd George. Han vägrade tillåta tsaren att komma till England. Därmed dömdes han till att bli avrättad i Ryssland av bolsjevikerna. Vidare blev Lloyd George avgörande för Versaillesfreden, som genom sin omänskliga hårdhet gav Hitler en suverän politisk språngbräda.

Hitler var inte dum, men han var ond. Det är problemet med Hitler. Ingen genomskådade den fulla vidden av hans ondskan, och ingen gjorde någonting åt saken, och när de slutligen försökte var det för sent. Det var precis samma sak med Stalin. Båda fördes till makten av samma ondskan: första världskrigets urspårning resulterande i bolsjevikrevolutionen och Versaillesfreden. Båda var de förhoppningsvis de oöverträffbart ondaste politiska ledarna i historien.

Ett av fenomenen i andra världskriget var Rysslands seger. Strömkantringen inträffade när tyskarna kom fram till Petersburg och Moskva. Det var en underbar tid för Ryssland. Skall den någonsin komma tillbaka? Då var nöden och krisen så stor att en del ryssar till och med började gå till gudstjänst igen. Så kom segern och Tysklands *Götterdämmerung*, och Ryssland vann mest av alla. Ondskan i Tyskland besegrades totalt, men i Ryssland befästes den bara. Aldrig hade Ryssland triumferat mera, och aldrig hade ondskan triumferat mera, och den triumferade i Ryssland.

Vad tror du att kommer att hända i nästa krig?"

"Tror du att det kommer att bli något nästa krig?"

"Naturligtvis blir det det. Men frågan är under hurdana former. Förhoppningsvis kan man undvika kärnvapenkrig, då ju ingen vill ha något sådant. Nästa krig

kommer att bli mot Ryssland. Det är kanske det krig som redan håller på i tysthet sedan tjugofem år tillbaka, det så kallade kalla kriget. Det kommer att sluta med att gränserna efter det första världskriget kommer att återställas. Rysslands ockupation av hela Östeuropa är ohållbar i längden, och det måste Ryssland själv inse förr eller senare. Karelen, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Tjeckoslovakien, Ungern, Rumänien, Bulgarien och Kaukasien kommer då att bli fria från Ryssland."

"När tror du det sker?"

"Inom tjugo år."

"Det låter hoppfullt."

"Det är oundvikligt."

Sillvalen förde greken till en början norrut, men sedan svängde han på Odysseus uppmaning söderut. Johan förde honom till en vacker söderhavsö som var okänd för geografen där en kung styrde ett vackert litet samhälle.

"Nu kan jag inte bära dig längre, Odysseus. Här måste jag stanna. Det här havet blir för varmt för mig," sade Sillvalen. Odysseus klev ur, tackade sin broder i nöden för allt vad han hade gjort för honom och steg i land. Han stod på stranden och vinkade när valen åter forsade ut till havs och ut ur hellenens liv för alltid.

Han vandrade in mot ön och njöt obeskrivligt av solens värmande ljus, som han ju ej hade fått skåda på ett antal månader.

"O Apollon, hur skönt värmer du inte din arme hemlöse tjänare! I ditt ljus och din värme känner jag mig åter trygg," kunde han inte låta bli att utbrista. Han kände nästan för att svalla ut i en hel homerisk hymn till den ojämförlige skönhetsguden Apollon, som ju mänskligheten aldrig skulle kunna klara sig utan.

Han kom snabbt in i livet på ön. Människorna tog emot honom med glädje och välvilja såsom en av dem. De älskade honom, och kungen ville snart alltid ha honom vid sin sida. Så mycket uppskattade kungen honom att han gav hela öns vackraste jungfru, sin egen yngsta dotter, till honom som brud. Hela ön hade älskat henne, alla ungar hade dyrkat henne, tusen friare hade bett om hennes hand, och nu gavs hon åt en rödblond främling. Men främlingen var värd henne, ty han var den skönaste och fagraste karl som någonsin hade kommit till ön, och konungen älskade honom. Så älskvärd var han att även alla som kom i kontakt med honom kom att älska honom. Kungen sade till honom en gång:

"Ibland undrar jag om du inte måste vara en gud som har kommit till oss. Vi har aldrig sett en så vacker europé tidigare. Här har vi alla kulmagar, och alla européer som någonsin kommit hit har varit alkoholister som uppfört sig som djur. Men du är ett strålande undantag. Är det säkert att du inte är Gud själv som har kommit till oss?"

"Till och med Jesus Kristus var bara en människa," svarade Odysseus. "Glöm aldrig det."

Han fick ett hem lika fint som kungens, och han fick tjänare som hjälpte honom med allt. Det började för honom ett liv som innebar ständig lycka, ständig vila, ständig frid, ständig trygghet och ständigt allt vad han behövde. Han var lycklig, och hans hustru älskade honom.

Men en dag besökte Apollon honom. Odysseus kände genast igen honom. Det gick inte att ta fel. Han såg precis ut som den där statyn där guden sitter med harpan med utslaget hår, som täcker hela ryggen på honom.

"Akta dig, Odysseus!" sade han.

"Vad är det, o son av Zeus?"

"Jag vill bara varna dig. Glöm inte dig själv. Tänk aldrig att du ingenting är, ty den dag då du tänker det är du förlorad." Därpå försvann den bländande sköne Apollon, den vackraste av alla gudar, konstens och kulturens högste beskyddare i hela historien.

"O Zeus," bad Odysseus, "vem är din son Apollon? Att han är en gud, det är ju säkert, ty han lyser ju som solen och upplyser allt mörker och skingrar allt dunkel. Är han identisk med din enfödde son eller är han en annan? För världsordningens skull vill jag helst tro att de två äro ett."

"Du har rätt, kamrat Odysseus," svarade Zeus. "De två är ett, och Apollon, Hermes, Athena, Artemis, Kronos, Uranus och alla andra så kallade gudomligheter som faktiskt levde långt före Kristus är ett med mig och med oss alla. Kristus själv är inget undantag, ehuru han tillkom som gud lika långt efter de andra som Krishna. Det finns ingen gudomlighet som utgör något undantag från det gudomliga i oss alla."

"Så fick jag svar på det," tänkte Odysseus tillfredsställd och återvände till sin hustru och sina husliga bestyr.

För varje dag blev han alltmera lycklig och salig. Hans hustru gav honom stora starka kraftiga barn och nätta flickor, och allt folket utan undantag älskade honom och vördade honom. Han var nästan som landets kung, ty kungen sökte hans råd i allt och lydde alltid hans råd. Han blev även ansedd som den mest rättvisa av alla domare och som den klokaste av alla på ön. Hans hus blev alltmera praktfullt och rikt, hans vänner blev ständigt alltmer talrika, och till slut ansåg sig alla känna honom personligen. Och hela ön levde i fred och välfärd, överflöd och mättnad, salighet och frihet från allt ont.

Då en dag när han gick på en promenad upp till bergen ovanför sitt hus, som hade det vackraste läget på hela ön, kom han att tänka följande:

"Detta mitt liv är för underbart för att vara sant. Vad har jag väl gjort för att förtjäna allt detta? Jag var alltid tillfredsställd med litet, och så får jag så här mycket. Det är för mycket för mig, och allt detta överflöd på översvallande lycka gör mig nästan rädd, ty vad är väl jag mot allt detta? Jag är ju blott en människa. Jag är luft och stoft och ett tomt intet, en fläkt som förgås med en suck och försvinner, en havsvåg lika alla andra dömd till att förlora all min kraft vid mötet med den hårda kusten, ett upplösande yrsrum som försvinner. Jag är ju egentligen bara ingenting."

När han återvände hem redo att inleda dagens arbete möttes han av en tiggare som han aldrig hade sett förut. Denne tiggare spottade på honom och undvek honom som om han var en spetälsk. Häpen stannade han och fortsatte inte vidare förrän han ryckte på axlarna och försökte glömma saken.

Hemma började sedan dagens mål. Det var inte så många som hade kommit till honom för att få rättvisa den dagen, och några av dem talade hårda ord till honom när de anklagade och försvarade sig och varandra, vilket ingen någonsin förut hade gjort till honom så länge han hade levat på ön.

Så småningom blev han medveten om en allt större fiendtlighet mot sig. Kungen började besöka honom mindre och mindre tills han till slut inte längre kom alls. Folk undvek honom, och han läste avsky mot sig i deras ögon.

Han hade inte blivit tabuförklarad, och han kunde inte förstå vad det var som hade hänt honom. Han frågade sin kära hustru, men hon svarade intet och försvann några dagar efteråt. Det var ett mysterium. Ingen kunde fatta vart hon hade tagit vägen, och ingen kunde finna henne. I folks ögon började han läsa en ny misstänksamhet mot sig som aldrig hade förekommit tidigare. Trodde de verkligen att han hade gjort sig av med henne?

Inom kort kom det så en väldig tyfon från öster. Inför dess fasansfulla ankomst blev mänskorna äntligen talföra igen, och han kunde tala med dem men inte om sin situation och sin förbryllande pinsamma belägenhet. Men emedan det gällde att rädda livet kunde han tala om hur mycket praktiska saker som helst med vem som helst. Men ingen sökte hans råd, och ingen såg upp till honom.

Tyfonen kom. Havet steg. Hans hus, kungens hus och kungens hela by dränktes och förstördes. De flesta flydde upp i bergen, men skogarna och bergen var plötsligt

fulla med giftormar som dödade fruktansvärt många. Det högsta berget på ön var en utslöcknad vulkan som nu plötsligt började ryka.

Odysseus var på väg upp i bergen med de övriga när någon plötsligt ropade på honom.

"Vulkanen kommer att explodera och döda alla. Fly med mig i min båt," ropade mannen.

"Hur vet du att berget kommer att explodera?" frågade Odysseus.

"En gammal spådom säger att när vulkanen får liv igen är det ute med vår värld."

Och Odysseus följde med honom i hans lilla osänkbara båt. Havet fortsatte att stiga, och en väldig våg lyfte farkosten i vädret och slungade ut den till havs. I samma ögonblick hördes det ett förskräckligt dunder och dån. Männen kände en avsevärd hetta och ett fruktansvärt tryck, och de förstod vad det var frågan om. Det kändes som om hela universum kastades över ända. Därefter hördes endast stormens och havets ödsliga brus och sus, och de kände sig mycket ensamma. Mannen som hade räddat mannen som hade tänkt att han ingenting var bröt samman och snyftade: "Min hustru! Mina barn! Min familj!" Han hade varit fiskare och levtt ett fattigt och nödortfittigt men kärleksfullt liv.

Stormen bedarrade nu. När efter två dygn allting var lugnt var emellertid fiskaren alldeles färdig. Han började oskyldigt, men så småningom blev hans vanvett allt häftigare. Han anklagade greken och for ut i förbannelser:

"Du är skulden till allt! Det stod i våra profetior, men vi glömde dem! 'Den dag det kommer en vit man till er ö som ni gör till er gud skall han förråda er alla, avsvärja sig sin identitet och prisge hela ön och ert folk åt vulkanen, som då skall explodera.' Så stod det uttryckligen i våra urgamla profetior! Vi hittade profetian för sent! Skadan var då redan gjord! Du var redan en av oss, och vi kunde inte längre försvara oss mot ditt öde! Om du ändå aldrig hade kommit till vår ö!"

Och han var alldeles förstörd och kunde inte längre uppföra sig normalt. Odysseus kunde inte längre tala med honom. Det hjälpte inte att han försvarade sig med att han aldrig haft en tanke på att prisge någon åt vulkanen, som han inte visste något om. Men han sade ingenting om Apollons besök och sin egen bävan inför sin lycka.

Dagen därpå började fiskaren bita i sig själv och tugga sitt eget kött. Han började med armarna och benen. Han var mer än i bara upplösningstillstånd. Han var fullständigt från sina sinnen, som om han bara hade det kvar i livet att göra sig av med sin kropp. Han bröt av sina tår och flådde sig själv, och Odysseus kunde inte hindra honom hur han än försökte.

Sålunda dog Odysseus räddare en fruktansvärd död.

En oceanfarare fiskade senare samma år upp en skeppsbruten man som låg naken och till tre fjärdedelar död i en liten utriggare ensam ute på havet. Han var sönderbränd och illa medfaren, men man kunde ändå se att han var av vit härkomst. Man gav honom den bästa vård, och långsamt, långsamt återbördades han till livet och frisknade han till. Men han sade aldrig något, och med tiden förstod hans läkare att han måste ha tappat minnet. Han förblev stum, och de kunde inte få honom till att tala på något sätt.

"Varför försöker de lära mig deras fula vulgära storkäftiga språk? Varför daltar de med mig och behandlar de mig som ett barn? Men jag måste overse med dem. De vet ju ingenting. De vet inte vad jag tänker och känner. Jag har förlorat något ytterst värdefullt, och jag måste finna det åter. Det är allt vad jag vet om mig själv, men det är tillräckligt.

Det finns ingen Gud, ty han har gjort någonting förfärligt med mig som jag aldrig kan förlåta honom. Av hat till honom förklarar jag mig härmed för ateist och materialist. Verkligheten finns: denna hårda förfärliga hänsynslösa sanning som kallas helvetet är verklig och finns, men ingenting annat finns. Jag vet inte vad Gud har gjort med mig, men på något sätt har han behandlat mig fruktansvärt orättvist."

4.

På olika håll var alltså både Louis och Odysseus nu i trångmål. Louis umgicks dagligen med sin eviga ångest:

"Hur långt hemifrån ödet än för mig längtar jag ändå alltid hem till värmen, tryggheten, friden, mina egna, traditionen och allt det som innebär motsatsen till det liv som jag nu under ständig plåga lever. Den eviga kylan, ofriden och hemlösheten kan inte längre tortera och luttra mig mera."

Ombord på Odysseus räddningsskepp hade patienten börjat återhämta sina språkkunskaper, men den enda han gick med på att tala med var prästen ombord. Denne präst var inte klokare än att han snabbt kom fram till den lätt förutfattade diagnosen att Odysseus var hopplöst bakom flötet. Alltså fick denne tills vidare fortsätta kommunicera endast med sina röster:

"Ve mig! Jag är förlorad! Aldrig kommer jag att få tillbaka mitt minne! Aldrig skall jag få reda på mitt namn eller min härkomst!"

"Giv icke upp hoppet, min vän! Ty dig till mig, och du skall återfinna allt vad du har förlorat."

"Vem är du?"

"Den jag är, förstås! Vem annars?"

"Så säg mig då åtminstone vad jag heter! Giv mig ett namn för min förlorade identitet!"

"Jag skall ge dig ett namn som passar dig. Ingen skall du heta."

"Varför skall jag vara Ingen?"

"Därför att det är vad du själv har gjort dig till. Ingen skall du vara så länge du lever. Du är Ingen och ingen skall känna Ingen så länge han är Ingen. Och Ingen skall förbli Ingen tills han finner Någon."

"Vem är då Någon?"

"Någon är den du var innan du blev Ingen."

Men inte ens Odysseus själv kunde bli klok på dylika konversationer.

Och fastän han tänkte så det knakade kunde han inte minnas någonting från före det ögonblick då han hade vaknat upp på det amerikanska fartyget. Han fick ibland drömbilder på nätterna som han tyckte sig känna igen, men han kunde inte få något grepp om dem. Ibland tyckte han att han fick något grepp om en sjojungfru, men hon gled honom alltid ur händerna, ty hon var alltför hal. Det enda som han säkert visste att härrörde från hans konkreta förflutna var idén att han var ingen och att han kände någon.

Ivan blev en dag galen och hoppade över bord. De andra såg det inte och märkte det inte förrän när det var för sent.

Han hade velat döda sig själv, ty han hade tänkt att han var Kristus. Han hade tänkt:

"Jag orkar inte lida längre. Hela världens synder vilar på mig. Men världen kan inte fortsätta med att synda i all oändlighet och ständigt belasta mig och Kristus mer och mer. Nej, en dag säger Kristus stopp, och det gör han nu. Jag vill inte vara med längre. Nu är det dags för världen att gå under."

Så hade han tänkt och hoppat över bord. Men när han erfor de stora vågornas kyla och våld så ångrade han sig och började i stället att kämpa för livet.

Det hade varit tjock ogenomtränglig mjölkig dimma i flera dagar när de från havet ur detta ingenstans anropades av en mänsklig röst. De var långt från kusten och kringgårdade av enbart hav. Men rösten var verklig, och de stängde därför av maskinen och satte ut jollen.

Mannen var helt nära, och det visade sig vara – Ivan.

"Men det är ju tre dagar sedan vi förlorade dig. Hur har du kommit hit?"

"Jag har inte gjort annat än simmat och trampat vatten ända sedan jag föll över bord. Ni måste ha kört i cirkel."

"Omöjligt. Jag har följt kompassen hela tiden," sade kaptenen.

"Kompasser är otillförlitliga," menade Ivan.

"Men hur fan föll du över bord?"

"Jag fick ett ryck."

"Är det säkert att du inte hoppade över bord självmant?"

"Aldrig i livet. Så dum är jag inte."

"Var du full? Gick du i sömnen?"

"Jag vet inte. Jag minns inte."

"Har du tappat minnet?"

"Nej, inte ännu. Åtminstone inte helt."

Således fanns det hopp åtminstone för Ivan ännu. Men mysteriet med hur han kunde upphittas efter tre dagar och ännu vid liv förblev ouppklarat.

"Jaså, Louis, du lider av hemlängtan?" frågade Ivan en dag.

"Ja."

"Då är du galen. Vet du vad ett hem innebär? Har du läst 'Ivan Iljitjs död' av Leo Tolstoj?"

"Nej."

"Hem är död och pina, ett helveteskval som ständigt blir värre och hemskare, en plåga utan motstycke, ett krig värre än något världskrig och en långsam strid på liv och död i vilken du slutligen förlorar och måste duka under."

"Vill du då ta kål på mitt livs enda mening?"

"Livet har ingen mening. Det är bättre att lida i ensamhet än att lida inför andra. Tro mig. Hemmet är en korsfästelse om inte rentav korsfästelsernas korsfästelse. Hustrun korsfäster dig först, och sedan vart och ett av barnen. Självuppoftning, självutplåning och hänsynslöshet mot sig själv för andras välfärds skull väcker endast otacksamhet, högmod, hjärtlöshet, förakt och olidlig ignorans hos dessa andra som man offerar sig förgäves för. Att älska sina barn är att göra dem till farliga monster och till sina eviga kroniska fiender, och att älska sin hustru är att förvandla henne till en hydra och djävulsk tyrann. Strunta i hemmet och glöm det. Helvetet är bättre."

"Det var din erfarenhet, men jag har min, och den är raka motsatsen. Jag har i motsats till dig älskat mina föräldrar, och jag äger i motsats till dig kärlek. Säg mig, vad tänker du nu när du ser på mig så där?"

"Jag känner förakt och ovilja. Jag finner dig vara vedervärdig och rent ut sagt en vidrig misslyckad knöl."

"Så lyssna då noga, din kommunist. Ditt hat måste besvaras, och jag måste ge tillbaka med samma mynt."

"Och jag som älskade dig!"

"Varför gav du mig då ditt hat?"

"Håll käften!"

"Hatisk än?"

"Jag hoppar över bord och dränker mig om du säger ett enda ord emot mig."

"Vad du gör är din sak och icke min."

"Så låt höra då!"

"Vill du det verkligen?"

"Ja."

"Är det säkert det?"

"Ja, för tusan! Ut med språket innan du gör mig så vansinnig att jag slår ihjäl dig här och nu!"

"Jag lyder dig motvilligt. Det enda jag egentligen vill få sagt är att min hemlängtan till min familj i Europa står fast vad du än säger."

"Jag kände en judisk rabbin i Ryssland en gång. Vet du vad han sade?"

"Nej."

"Han talade om kristendomens förbannelse. Han sade att kristendomen i förtid fördömde, korsfäste och tog kål på sig själv genom att hon bröt sig ut ur synagogan. Genom att kapa alla band med judendomen, förkasta den och bilda en ny egen icke-judisk församling dömde hon sig själv till att för evigt lida av samma sår som hon gav judendomen: att ständigt behöva uppleva att se nya frikyrkor bryta sig ut ur henne och förneka henne för att gå sina egna vägar. För alltid kommer kristna att avfalla från kristendomen, så som de första kristna avföll från judendomen. Så talade han. Där har du det eviga hemmets verkan: ständig splittring och söndring, som i det gamla Babel. Det är bara mänskligt och oundvikligt."

"Reagerade du på rabbinen?"

"Jag bara lämnade honom. Men är det inte en hemsk tanke att kristendomen såsom avart till judendomen ständigt kommer att framföda fler och nya avarter?"

"Jo, visst är det ett dystert perspektiv för hela världen."

Den vackra lilla båten kom omsider fram till sin destination Skagway där hon lossade sin dyrbara last av platina. Men nu var skutan friställd och utan arbete.

"Vart skall vi nu ta vägen?" frågade en dag den polske kaptenen vännen Louis. Denne svarade i samma upprymdhet:

"Varför inte fara upp till och försöka ta sig förbi nordpolen?"

"Ett strålande förslag!" utbrast kaptenen. "Det gör vi!"

Och så snart hon hade fått ombord alla förråd kastade hon loss för att segla på nöjesfärd till världen norr om Arktis – om nu en sådan fanns. Kanske det fanns flera. Det visste ju faktiskt ingen säkert.

5.

Ombord fanns det en svensk som skrev verser på sin fritid. Han frågade en dag Ivan:

"Säg, hur gick det egentligen för Rostovs och Bolkonskijs efter år 1820?"

"Jo, det skall jag berätta för dig! Jag har känt några av dem personligen. En del utrotades under revolutionen, och flera försvann under Stalins trettioårsutrensningar, för att inte tala om det andra världskrigets utomordentliga räfster. Det är många av dem som ingen vet var de är. Men det finns även en del av de båda oöverträffliga förträffliga familjerna som har klarat sig genom alla domedagar mellan 1914 och 1948 och som alltså är förnåmna och lever väl. Hör nu på.

Nikolaj Bolkonskij, furst Andrejs son, växte upp och blev liksom sin pappa en hög officer. Han utmärkte sig högeligen vid många tillfällen under Krimkriget, då han ständigt och oupphörligt kastade sig in i döden utan att dock någonsin möta den. Han gifte sig mitt under kriget med en ukrainska och fick fem barn med henne. Jag tror att hon var läkardotter. Många i societén, och särskilt Rostovs och Besuchovs, såg snett på henne, varför han valde att leva sitt familjeliv i enslighet och isolering

ute på landet. Några påstår att han sympatiserade mycket med nihilismen och kommunismen, men det tror jag inte att han gjorde. Däremot blev han som de flesta förnuftiga ryssar på den tiden en hängiven tolstojan.

Hans fem barn var fyra pojkar och en flicka av vilka flickan var yngst. Alla pojkarna gjorde sig namn i armén och blev höga officerare liksom sin far, medan flickan blev lyckligt och övermåttan rikt gift med en furste. Hon försvann in i Petersburgssocietén och föll offer för revolutionen med hela sin familj utom en son som klarade sig som genom ett under och flydde till Finland. Därifrån tog han sig senare till Paris, där han blev en av de ledande männen kring storfursten Nikolaj Nikolajevitj Romanov, han som var Davids själ, hjärta och förstånd i en Goljats kropp.

Av de fyra pojkarna drog sig en tillbaka och blev munk i Sibirien. Det lär ha varit han som upptäckte Rasputin och som förde fram i ljuset denne man som blev näst efter den siste tsaren Rysslands största helgon och martyr.

En annan blev liksom sin far en enstöring med lyckligt familjeliv. Om hans öden under och efter revolutionen vet man ingenting. Den tredje av bröderna emigrerade med sin familj strax före oktoberrevolutionen. Han blev orolig redan under den ärorika och harmlösa marsrevolutionen och beslöt klokt nog att fly redan när Kerenskij visade sig hata tsaren lika mycket som alla andra. Han flydde till Frankrike och försökte sedan börja ett nytt liv både där, i England och i Amerika innan han slog sig ner i Sverige, där hans familj lever och frodas än.

Den fjärde av bröderna fick i sitt äktenskap endast en son, som blev en kommunist av det mycket sällsynta positiva slaget: han var varmt religiös och ville verkligen förbättra världen. Han ville behålla tsardömet och världsordningen och ville inte stöta sig med någon, samtidigt som han ville göra sitt allt för slummen och för proletariatet. Han mördades under revolutionen av de röda, och hans far, som då var gammal och änklings, förlorade efter den tragedin förståndet. Furst Andrej Bolkonskij's son dog av svält i Moskva 1919.

Den enda alltjämt levande grenen av den högförnäma familjen Bolkonskij är alltså den som lever i konungariket Sverige, ty Nikolaj Andrejevitsj's dotterson gifte sig aldrig."

"Furst Nikolaj Andrejevitsj måste ha varit bra gammal när han dog. Är det säkert att han dog av svält?"

"Han var över hundra och pigg och nyter och helt klar i skallen ännu när revolutionen bröt ut. Så länge hade han levat, och han hade varit med om ett hundratal strider, och det hade nog varit bättre för honom att han hade fått dö före revolutionen och sålunda fått slippa den. Men revolutionen ruinerade hans hundraåriga liv och drev hans hundraåriga klara vett ifrån honom. Han var därtill envis som en åsna. Han ville inte låta någon ta hand om sig, utan han skulle prompt sköta om sig själv intill slutet. En dag var han försvunnen, och det visade sig att han hade gått ut till torget för att tigga och fallit ihop under arbetet. Han hade inte ens en brödmula i det hem som han inte hade låtit någon komma in i för att hjälpa honom."

"Nå, Rostovs då? Gick det bättre för dem? Blev det någonting av Besuchovs familj?"

"Den förträfflige Pjotr Besuchov blev mycket lycklig tillsammans med sin Natalja, och hans avkomlingar klarade sig ganska bra genom katastroferna. Nikolaj Rostovs äktenskap blev däremot mindre lyckligt, och deras familj gick nästan helt och hållet under under de svåra åren. Om det finns någon ättling till honom kvar i livet så kallas han kamrat Rostov och är en anonym arbetare någonstans i någon sovjetisk fabrik. Nikolaj Rostov och furstinnan Maria Bolkonskaja var ju inte av denna världen. Han var hård, impulsiv och nästan hänsynslös som aristokrat. Då de av hans barn som uppfostrades i hans anda berövades sitt blåa blod dög de inte längre till något annat än till att sitta stilla, gråta och invänta undergången.

Furstinnan var nästan i allt hans motsats. Hon var mjuk, blödig och hopplöst övergenerös och översnäll mot vem som helst. Tiggare, bönder, kommunister och annat löst folk parasiterade på henne så länge hon levde. Men de av hennes barn som blev henne lik klarade sig bättre än de som uppfostrades i Nikolaj Rostovs anda. Kanske finns det ännu dotterdottersdöttrar kvar till henne i Västeuropa och Amerika av samma fromma och ömma sort som hon som gör allt för andra och ingenting för sig själva. Fromma ensamma kvinnor kunde klara sig genom massförföljelser, inbördeskrig och världskrig hur hög börd de än var av, emedan de inte syntes. De följde med Gud utomlands när denne övergav Ryssland.

Nikolaj Rostov blev en tung börda för den arma furstinnan Maria. Han grälade mer och mer på henne ju äldre han blev, men hon led tappert under hans tyranni så länge den ohyggliga korsvägen varade, och hon överlevde honom med femton år. Det var hennes dotterdotter som delvis tog hand om grevinnan Sonja efter Leo Tolstojs död. Hon förblev grevinnans sällskapsdam och väninna så länge grevinnan levde."

"Nå, Besuchovs då?"

"De flesta av dem lever idag i Amerika. Pierre och Natasja fick tretton barn av vilka fyra inte överlevde barndomen. De som klarade sig var fem flickor och fyra pojkar. De var alla liksom föräldrarna förträffliga människor med översvallande godhet, universell välvilja, obegränsad generositet och gästfrihet och alla mänskliga och gudomliga dygder förenade därmed. Pierre förblev religiös i hela sitt liv och drogs än åt katolicismen, än åt jesuiterna och än åt judarna. Han luktade till och med på islam. Han dog väldigt gammal, väldigt mätt på livet och väldigt lycklig. Även Natasja blev över nittio år gammal.

En av sönerna ville bli författare. Han kände bland andra både Dostojevskij och Turgenev, men han nådde aldrig själv upp till deras nivå. Han blev med tiden i stället storbonde som sin far och sedermera ryktbar för sitt konservativa motstånd mot upphävandet av livegenskapen. Han påstod att tsaren genom denna reform äventyrade Rysslands säkerhet och framtid. Med åren blev han alltmer fanatiskt konservativ, patriarkalisk och rättskaffens, men han stödde sig alltid med hela sin tunga vikt på sin religiösa fasta grund. Han dog av ålder under revolutionen medan familjen höll på att emigrera österut till Sibirien. De fortsatte sedan till Amerika.

En annan son ville bli musiker. Han kände både Tjajkovskij och 'de fem', men han kom aldrig någon vart på musikerbanan. Han beundrade och älskade Musorgskij, vars död, som inföll samma år som tsaren mördades och Dostojevskij gravlades, nästan tog knäcken på honom. Han gifte sig aldrig och vigde sitt liv åt mecenatskap särskilt inom musiken och baletten. Han var med bakom kulisserna då Diaghilev, Fokin, Pavlova och Nijinskij försatte hela världen i furore med sin klassiska balett. Han dog dock före revolutionen och lycklig.

De andra två sönerna var tvillingar och försökte sig bägge på det militära området. De var dock liksom sin fader opraktiska, tankspridda, klumpiga och tröga, varför de kom överens om att överge dylika planer. De blev bägge två feta godsägare i stället och fick goda hustrur och många friska barn. De flesta av barnen flyttade till Amerika när revolutionen kom, men de bästa valde att stanna kvar. Ett av Pierre Besuchovs barnbarnsbarn blev läkare och råkade studera i Sankt Petersburg samtidigt med en viss Jurij Andrejevitch Zjivago. De flesta av Besuchovs ättlingar i Amerika bor i staterna Oregon, Washington eller British Columbia. Så, nu vet du allt om gräddan av den ryska aristokratin idag och dess liv, villkor och historia. Revolutionen utplånade den ingalunda. Den bara skingrade dem. Det lär även finnas ättlingar till Besuchovs i Finland, Frankrike, England och Sverige. Självt känner jag bäst till dem som bor i Seattle."

Så berättade Ivan om de familjer som anno 1820 hade varit världens lyckligaste och förnämsta.

Svensken frågade en dag Louis:

"Louis, du som är så grekiskt sinnad, förklara för mig Euripides 'Backanterna'. Varför vänder sig Dionysos mot sina egna dyrkare och bestraffar dem? I den ena stunden hänger sig Kadmos och hans familj åt Dionysosdyrkan, och i den andra dömer och bestraffar Dionysos dem för att de inte tror på honom. Uttyd för mig meningen med dramats absurda och misslyckade motsägelse!"

"Du vill med andra ord veta vad dramats förlorade avsnitt innehåller. Det är en av de saker som min gode vän Odysseus förklarade för mig när vi seglade några månader tillsammans, ett av den grekiska dramatikers stora mysterier. Men han kände till originalet och den förlorade texten. Detta är vad som händer: När backanterna, Pentheus' moder Agaue, hennes far Kadmos, Teiresias och alla de andra inser att de i sin backanaliska yra och i sitt gudomliga vanvett har slitit sönder kung Pentheus blir de allesammans betänksamma. Offrets moder Agaue, som mest av alla besudlat sig med sin sons blod, håller när hon inser vad hon har gjort en fruktansvärd klagosång, och hon blir den första som vänder sig mot sin egen tro, mot den kult som hon så frossande har hängivit sig åt. Hon uppfylls med avsky för Dionysos och för allt vad gudomligt heter. På grund av att Dionysos fått henne till att slakta sin egen son vänder hon sig mot Dionysos, och de andra följer henne. De tänker just bege sig ut för att göra vad kung Pentheus gjorde: en räfst bland alla Bacchusdyrkare, när Dionysos uppenbarar sig och håller sitt strafftal. Dramat manar alltså till fullständig underkastelse under gudens vilja till och med fast denne driver en moder till att i vanvett slita ihjäl sin egen och ende son. Därmed framhåller Euripides den stora problematiken i gudomlighetens absurditet men utan att häda mysterierna, då han räddar sin kritik mot gudarna med att låta guden få sista ordet, precis som det sker även i Jobs Bok i Bibeln. Diktarna kritiserar guden hänsynslöst och nästan likviderar honom men kommer undan med kritiken just genom att ändå låta guden få det sista ordet. Så kommer de största diktarna undan med sina största och farligaste händelser."

Ivan talade och sade:

"Människorrasen är en sexgalen glupsk och hänsynslös gräshoppsvärm som ständigt breder ut sig mer och mer, och jorden, världen, naturen och all skönhet är en helig jungfru som denna gräshoppsvärm våldför sig på. Från början var svärmen en liten grupp snälla individer i ett litet hörn av världen som hade svårt att göra sig gällande och som därför uppfann Gud som begrepp och som *carte blanche* till att kunna förhäva sig och ställa till med vad som helst efter eget godtycke. Sedan dess har de alltmer förökat sig och brett ut sig likt ett svart ytterst fult och smutsigt moln över jorden. De sprider våld, smuts, förödelse, fulhet och förbannelse vart de än far och vad de än gör. Redan Hellas skogar kalhöggs och gjordes av dem till krigskepp. Europa nerlusades och förvandlades till en smutsig fabrik. Endast Ryssland rådde de aldrig på, och henne kommer de aldrig att rå på heller. Hennes vintrar och omätliga mänskofientliga vildmarker kommer alltid att bjuda mänskogräshopporna motstånd, och aldrig kommer de att lyckas besegra henne. Naturen och världen är lyckligtvis alltid större än svärmen och kan lyckligtvis även segra ibland. Även den arabiska muslimska öknen kommer aldrig att besegras. Men ack, vad jag sörjer över att Amerika lät sig besegras! När USA genom allas krig mot och förnedring av Tyskland blev världens ledande nation föll världens största reserv av jungfrulighet som offer och rov för människogräshoppornas hänsynslösa måttlösa glupska aptit.

I Rysslands eviga icke kartläggningsbara sibiriska och europeiska skogar regerar björnarna, vargarna, tigrarna och rovfågeln. Det är ett fritt land. Där får vildjuren leva i fred och vandra fritt över kontinenterna utan att stoppas av stängsel och taggtråd. Likadant är det väl i tropikernas urskogar och djunglar där lejonerna med

andra kattdjur, krokodilerna och ormarna, kannibalerna och kannibalfiskarna, gamarna och kondorerna, gorillorna och de andra vilddjuren får leva i fred för människans destruktiva rovdjursdrift och meningslösa aggressioner. Och haven kommer alltid att motstå människan och skicka hajar, rockor, portugisiska örlogsmän, tandvalar och barracudor på henne när helst hon lägger näsan i blöt. Ja, stormar kommer alltid att drabba och förinta henne när hon går för långt, vilket hon oupphörligt hittills har gjort ända sedan hon uppfann Gud. Ja, naturens vildhet och obevekliga grymhet är ändå alltid kraftigare än människorasens och kommer alltid lyckligtvis att hålla den onda fördärvbringande gräshoppsvärmen under kontroll. Vad människan än säger får naturen alltid sista ordet. Annars skulle människan icke överleva sin egen självdestruktivitet."

6.

Men en storm föll över dem och hotade dem med undergång. Stormen kastades över dem av himlens makter likt ett tjockt svart täcke som kvävde all deras besinning, mod och handlingskraft. De slungades hit och dit och bollades mellan vågbergen som en redlös maskot. De dränktes, begravdes, kvävdes och översköljdes gång på gång av oceanernas rytande fradgande vredgade vattenmassor, och varje gång tycktes slutet vara kommet, men varje gång sjönk vattnet även åter undan, och det visade sig till allas förvåning att de fortfarande flöt. De sjönk icke fastän de hade hela oceanen över sig och emot sig. Ständigt begravdes de blott för att åter komma till ytan och flyta litet till tills nästa våg begravde dem på nytt.

Denna natt siktades det första isberget. Som ett spöke höjde sig dess bleka vithet i fjärran och varslade om köld och död. Och männen ombord visste, att en storm i Ishavet bland isberg överlever man inte.

Pumparna gick som släggorna i en hammarsmedja, och de kunde med nöd hålla takten. Lika mycket vatten som kom in kunde pumpas ut, men så användes också pumparna intill bristningsgränsen. Männen överansträngde sig med att överanstränga dem.

Stormen drev dem ur kurs. Ett nytt isberg kom till synes, och sedan ett till och sedan ett till. De blev hastigt allt flera. Stormen tilltog och tycktes vilja driva dem rakt mot det håll varifrån isbergen tycktes komma. Den tycktes envist och hårdnackat vilja insistera på att driva, störta och kasta dem in i fördärvet en gång för alla.

Vågorna tornade upp sig högre än skyskrapor. Stormen bara tilltog, och det tycktes ej finnas någon ände på dess möjligheter att växa sig starkare. Den hade för länge sedan passerat alla gränser för vad som var uthärdligt. Den röt och tjöt, skrek och vrålade, som om alla djävlar och häxor och furier var lösa i helvetet. Det var inte längre en storm utan en orkan och tyfon. Och den bara ökade hela tiden.

Sjömännen blev nu rädda. Inför orkanens hårda halsbrytande fruktansvärda storhet och förfärliga våld förlorade de all behärskning och blev besinningslösa. Paniken grep om deras själar, och den gamla outplånliga sjömansvidskepelsen bröt plötsligt fram. De började utbyta hemliga tankar sinsemellan, paranoian grep omkring sig bland dem som en löpeld och smittade envar snabbare än en galopperande infektion, och snart var alla överens. Något måste göras. Och det enda de kunde göra var att ordna ett offer åt vädrets makter. Det fanns ingenting annat. Det kanske kunde rädda dem, ty ingenting annat kunde det.

"Vi måste offra Jona! Kasta Jona i havet! Låt en dö för oss alla! Havets demoner kräver det!"

Ivan var med bland dessa. Vem var då Jona? Jona var den som allmänt betraktades med den största misstron ombord. Det var den ständigt inåtvände grubblande polacken Louis.

Han hade redan i stormens begynnelse blivit sjuk, och med stormens tilltagande raseri tilltog även hans sjukdom. Han var svårt sjuk när sjömännen började ropa på ett offer, och timme för timme blev han sämre. Svensken satt trognast vid hans sida. Han hade 40 graders feber, och döden tycktes ändå vänta på honom. Och han sade till svensken, som var den ende som ville och som kunde höra:

"Det är dags för mig att dö nu. Vad heter du?"

"Jag heter Isak."

"Det finns ord, Isak, som är så vackra att människor inte kan härda ut med att höra dem. Sådana ord har jag samlat på i hela mitt liv. Av hänsyn till de onda har jag icke talat dem, av fruktan för världen har jag tigit, och av en pervers önskan att få vara vanlig och normal och en som alla andra har jag låtit bli att vittna om vad jag vet. Jag har till och med ibland tvingat mig själv till tystnad genom att försöka intala mig själv den lögnen att jag ingenting är. Ja, den som säger att han är ingen eller ingenting ljuger, ty alla människor är Guds avbild, och Gud är ju den som är.

Världen är alltid den samma, Isak. Den har aldrig förändrats och kommer aldrig att förändras. Den har alltid varit lika trist och lika lidande, lika hård och lika omänsklig, lika prövande, fordrande och fredlös, och den kommer alltid att förbli likadan. Endast det onda i den förändras, förgås, faller, bort, glöms och försvinner. Men den goda världen är alltid den samma, och allt gott i den är i princip oföränderligt, ty det kommer alltid tillbaka. Det dör aldrig utan att återuppstå.

Vad som än händer i världen är därför alltid till godo – på lång sikt. Allt kortsiktigt är fåfängt och kanske av ondo, men i längden leder det bara till utrensning av det onda för att det goda må bli bättre. Allt ont som vederfares världen sker genom mänsklig dödlig fåfänga, dumhet, okunskap och brist på förståelse. Detta är egentligen det enda av ondo som finns i världen. Därför är kunskap och utbildning det viktigaste av allt för det mänskliga livet och för världen. Stängda dörrar, ovilja att kompromissa och förstå, våld och självsväld, allt sådant är endast okunskap, och det är sådant som måste bekämpas.

All kunskap finns i böckerna. Därför är böckerna det viktigaste medlet för människans överlevnad som finns. Bestående litteratur är ingenting annat än bevarad kunskap, vett och visdom. Det gäller all litteratur. Även romaner är ovärderliga då de är mänskliga dokument. Det finns inga mänskliga fantasier som inte grundar sig på verkligheten, och det finns därför inga litterära fantasier som inte har något av verkligheten och sanningen i sig. Om du får några fantastiska idéer och alldeles sanslösa fantasier som du gör en roman av, så är dock allt vad du fantiserar, hur fantastiskt det än är, baserad på en mänsklig verklighet och sanning – den må vara omedveten eller undermedveten eller vad som helst, men den är sann. Allt mänskligt är sant, och alla sanningar har många fler sidor än bara en.

Hör! Nu spelar kapten sina Chopinpreludier igen. Mitt i stormen ägnar han sig åt världens vackraste musik, och det gör han rätt i."

Kaptenens favoritpreludier av Chopin var nummer 4, 6, 15, 17, 19, 20, 21 och 25. Men stormen störde honom, och mitt i det så kallade Regndroppspreludiet slog stormen sönder en lucka och bröt en våg rakt in i salongen. Kaptenen fick en störtsjö över sig där han satt vid pianot och måste avbryta sig. Pianot var genast hopplöst vattenskadat.

"O Gud, varför gör du mig detta? Vad ont har min musik gjort dig? Varför vill du inte låta det lilla goda som finns i världen få leva och överleva? Vad har du emot klassisk musik? Jag har aldrig spelat annat än den vackraste musik av Chopin och Paderewski, och nu är mitt piano obrukbart för all framtid. Varför förgör du ett oskyldigt musikinstrument som alltid endast sjungit rena och vackra toner och ljuvliga harmoniska melodier och som aldrig har gjort någon fluga för när eller ens spelat till någon annans ära än din?"

Men besättningen blev allt mera vild och förryckt.

"Vi vill ha Jonas!" skrek de i panik. "Släng Jonas i havet!"

Svensken Isak hade all möda att hålla stånd mot dem innanför dörren till den sjukes rum. Polacken sade från sängen:

"Låt dem ta mig, Isak. Jag är gammal och skall ändå dö." Och utifrån uttrycktes samma vilja av de besinningslösa vanvettslagna vidskepliga sjömännen, som var ifrån sig av skräck och förtvivlan. Men Isak steg ut och talade till dem:

"Det blir inte bättre av att ni offerar en oskyldig människa åt stormen. Begriper ni inte det? Ni är vidskepliga dårar allesammans och alldeles från vettet av meningslös och irrationell hysteri. Och vill ni nödvändigt offra någon så ta mig! Släng mig bara över bord! Stormen kommer bara att fortsätta öka ändå! Var så goda – ta mig! Här har ni ert frivilliga offer!"

Den sjuke var för sjuk för att orka stiga upp och ingripa. De tog den unge svensken och började dra ut honom mot relingen allt medan stormen fortsatte med att stegra sitt ursinne. De brukade våld mot honom, men han följde frivilligt och följsamt med utan något motstånd. Men de var för besinningslösa för att fatta hans passivitet och slet och drog i honom med våld ändå.

"Kom med nu, din djävla judeskyddare! Om vi inte får slänga din kamrat i sjön, så får du smaka på saltvattnet själv! Det är världens största drink full med läckra isbitar!"

Isberg syntes nu överallt. Det var ett under att de inte var krossade redan. Men så kom en väldig våg som lyfte dem trettio meter upp i luften och kastade dem handlöst rakt mot ett väldigt skräckinjagande isberg. Alla ombord förlorade balansen och föll handlöst omkull som dominobrickor om och på varandra. Båten genomfors av en gastkramande jordbävning, och omedelbart efter stöten visade det sig att fören hade skadats och att vattnet forsade in. Nu hjälpte det inte längre att pumparna arbetade för fullaste högtryck. Men att inte hela skutan hade brutits i tu var ett under.

Och ständigt tilltog stormen, som om dess oavbrutna acceleration var en obönhörlig naturlag. Hur kunde den oavbrutet förnya och fördubbla sin energi? Det var en kosmisk storm. Hela universum tycktes vara i uppror.

Men svensken var sista slutligen för älskad och avhållen av besättningsmännen för att de skulle kunna förmå sig till att offra honom. De kom av sig. De distraherades av stormens överväldigande fyrverkerier och fador. De glömde vad de höll på med. De tappade helt kontrollen över sina egna intentioner.

"Vi kan inte offra dig," sade slutligen styrmannen. "Vi måste ha Jonas. Det är bara han som har utlöst denna kris."

Isak, svensken, ville ingenting hellre än tillbaka till den sjuke i hytten.

"Han är dödssjuk," sade Isak. Han var mycket rädd för de andra och dessutom rädd om sitt liv. Han ville gärna fortsätta leva när det kom till kritan. "Han vill själv dö. Om ni inte bråkar och lugnar ner er och inte betar er som vilddjur, så skall jag själv komma ut med honom till er."

Besättningen förstod inte riktigt vad han menade men gick med på det. "Låt honom få som han vill," muttrade de sinsemellan. "Vi vill ju inte honom något ont." Och Isak gick åter in till den gamle och sjuke.

Men då hände det. Pumparna kunde inte hålla takten med vattnet som forsade in genom den stora läckan i fören, och kaptenen visste att det var slut. "När själva pianot vattenskadades var det tecknet på att det definitivt och hopplöst var ute med oss," muttrade han. Och stormen fördubblade sin styrka. Alla vindar sattes in på en gång. Allt blev kolmörkt. Universum skallade, dånade och skakade. En förskräcklig våg förde dem upp till en svindlande höjd i riktning rakt mot stjärnorna. Vindarna vrålade. En förskräcklig tyfonkraft grep tag i dem. De kastades, rycktes, drogs, slungades och tycktes sväva och flyga. Kaptenen trodde inte sina sinnen, men han

om någon förstod vad som hände. "Aldrig trodde jag någonting som detta skulle kunna hända mig," sade han. "Vi måste ha sugits upp av en vattenpelare."

De kände ej längre vågornas hänsynslöst hårda piskande och olidliga raseri. De gled och störtade någonstans mot ingenstans. Flera åkte handlöst som dammtottar över bord och försvann i tomma intet. Ingen övrig begrep vad som hände. Alla klängde sig fast vid vad de kunde och stirrade med skräckslagna ögon omkring sig på detta fasansfulla ingenting som omgav dem överallt omkring dem, ovanför och under och runt omkring åt alla väderstreck.

Louis hälsade svenskens återkomst med orden:

"Känner du? Vi har lämnat vattnet. Den kosmiska stormens krafter har slungat oss från havet till molnen. Men sätt dig ner. Jag behöver någon att tala med.

Jag är inte polack. Alla kallar mig polack, och jag är född och uppväxt i Polen och polsk medborgare, men min familj är föga polsk. Vi är delvis judar och delvis tyskar. Min fars förfäder kom till Polen på Kasimir den Stores tid, och genom seklerna var de mycket måna om att förbli vad de var: söner till det heliga romerska riket av den tyska nationen. De gifte sig ytterst sällan med landets infödingar. Det blev en tradition hos dem att hålla sig rasrena. Min far var en av de ytterst få i vår släkt som någonsin gifte ner sig, men han gifte snarare upp sig, ty han gifte sig med en judinna.

Flera av mina förfäder hade tidigare gift sig med judiskt blod. Vi gjorde rasåtskillnad endast gentemot det slaviska: judar betraktades av oss som ädlare än tyskar från och med Moses Mendelssohns tid, och vi hade alltid lärt oss jiddisch och talar gärna jiddisch inom familjen.

Jag är alltså egentligen till hälften tysk och till hälften jude, kanske lika mycket av båda, kanske mera det ena än det andra, men jag vet inte i så fall vilket jag är mera. Mitt hem låg däremot i Polen, och Polen var mitt hemland, men kommunisterna berövade mig det. Kommunismen är en av de ytterst få företeelser i världen som jag inte kan med. Man kan hyckla och säga att de är kristna, att de är mänskliga, att de är människor, att Karl Marx var jude, och så vidare, men ingenting kan urskulda, ursäkta eller gottgöra allt det onda som de har gjort. Kommunisterna vid makten i Ryssland och Östeuropa var onda människor som visste om att de var onda människor och som medvetet gjorde enbart vad ont var. Ingen enda av dem gjorde någonsin något gott, allra minst Karl Marx. De har alltid varit ensidigt destruktiva mot alla de människor som de har avundats för att de varit bättre än de själva. Redan Karl Marx' hela metodiskt destruktiva livsgärning motiverades av ett kroniskt hysteriskt mindervärdeskomplex. Han hade inte ens någon humor och kunde därför aldrig få någon distans till sig själv eller till vad han höll på med.

De har utrotat många kristna konungahus och kejsarhus i många länder. Med flit gjorde de slut på en hyfsad och ädel världsordning, som fungerade och var god. De har avrättat och hjärntvättat oräkneliga miljoner människor utan anledning. Ett kristet kulturrrike som mestadels var fredligt, sunt och rättskaffens och som ledde världen med glans i tusen år har de stympat, förnedrat och förintat. Härmed menar jag den enhet som Tyskland och Österrike-Ungern trots meningsskiljaktigheter bildade. Kommunismen och enbart kommunismen är att beskylla för alla de katastrofer som började drabba världen från och med 1917. Tyskarna var skyldiga till att skicka Lenin till Ryssland i en plomberad vagn, men det var Lenin och inte tyskarna som genomförde den politiska kommunismen, det största onda i detta århundrade. Ryska revolutionen, tsarfamiljens utrotning, alla inbördeskrigen efter det första och före det andra världskriget, den stora depressionen, nationalsocialismen, hela det andra världskriget, atombomben, revolutionen i Kina, Koreakriget, Vietnamkriget och de västerländska kolonialväldenas sönderfall – allt var kommunismens fel. I Ryssland har katedraler rivits eller förvandlats till museer för antireligiös propaganda, i alla öststater förföljs alla som vågar ha en religiös livsåskådning, och man har faktiskt försökt att utrota religionen för kommunismens

skull, för att ersätta allt religiöst med påtvingad ateism som ett slags ny religion. Hela östblocket är ett enda koncentrationsläger järnhårt bevakat av marxismens hopplösa mörkerdiktatur och något av en svavelgruva där alla tvingas till att arbeta för döden allenast. Förbannade vare alla totalitära oligarkier, och välsignade vare alla fredliga konungadömen! Om jag fick lov att vara kristen endast på det villkoret att jag accepterade kommunismen skulle jag hellre avsäga mig kristendomen än acceptera kommunismen.

Lyckligtvis tillhör kommunismen det fåfänga onda som i längden aldrig kan bestå. Hela det så kallade östblocket skall snart åter bli fritt och få njuta av samvetsfrihet och tankefrihet, den universella kärleken och den oundgängliga alltid livgivande sanningen.

Men du är kanske själv kommunist? Tycker du att mina ord är hårda? Låt mig då få tillägga, att den som förföljer kommunismen är själv lika ond som varje kommunist. Jag hatar kommunismen, men jag förföljer den inte. Låt den dö av sig själv. Den håller ju ändå på att ruttna inifrån. Det är min privata politik och uppfattning."

Nu kunde inte svensken lyssna längre. Han sade:

"Den kommunism som du hatar hatar också jag. Ändå kan jag inte dela dina meningar. Det har alltid funnits kristna som i kristendomens namn har gått Antikrists vägar och i kristendomens namn gjort sitt yttersta för att fördärva hela världen och delvis lyckats därmed. Tänk på alla religionskrigen i Europa under 15-1600-talen, katolikernas inkquisitioner, häxförföljelser och utrotningen av indianerna i Syd- och Nordamerika, korstågens vanvett i Orienten och den obotliga intoleransen inom både katolicismen, ortodoxin och lutherdomen med alla sina absurda och mentalsjuka dogmer. På samma sätt finns det kommunister och socialister som vill göra gott och tror sig göra gott i socialismens namn. För mig är de enda goda människorna sådana som låter sig förföljas och förtryckas, sådana som låter sig offras, sådana som ödmjukar sig och hellre tiger stilla och lider än gör sig skyldiga till någon som helst aggression. De kan vara kristna, och de kan vara naiva godtrogna socialister.

Det må vara sant vad du säger, att världskommunismen håller på att ruttna inifrån. I så fall är de inte längre världens fiender. Världsfarorna ligger i stället inom andra områden, som miljöproblematiken, oljans förödande konsekvenser, kapitalismens kortsiktiga rovgirighet och förödande miljöförstöring och dess eventuella globala konsekvenser. Asfalteringen av naturen, stadsförgiftningen i alla städer, den hänsynslösa och kortsiktiga avverkningen av världens skogar – alla sådana problem är mycket allvarligare än den dödssjuka kommunismen."

"Du har alldeles rätt. Vad du säger illustreras av mitt eget exempel: Besättningen vill kasta mig över bord, men det vore mycket enklare och förnuftigare om de lät mig dö på egen hand.

Men du har inte besvarat min fråga."

"Vilken?"

"Sympatiserar du med kommunismen?"

"Ja, det gör jag."

Och den gamle döende Louis såg nu helt plötsligt hur hans unge vän andligen maskerades och beslöjades från topp till tå och fullständigt fjärmades från honom av den marxistiska djävulen, som kunde leda vilken människa som helst från självgodhet till högmod och från högmod till vanvett och grymhet och omänsklighet. Louis visste att det var lönlöst, men han sade ändå:

"Var inte kommunist, Isak. Nöj dig med att bara vara kristen. Att du säger dig vara båda delarna visar dessutom att du inte riktigt vet vad kommunismen är. Kommunism är lika med materialism, och materialism är det samma som förnekelse

av all andlighet. Det går inte att vara både kommunist och kristen. Förr eller senare måste du välja det ena och avsäga dig det andra.

Kommunism är allt i denna värld som är av ondo. Kommunismen älskar ondskan och hänger sig åt den parallellt med en sjuklig övermänniskodyrkan, och den hatar allt som är gott och är lika allergisk mot allt sådant som vampyrerna är enligt sagan. Den vill utrota allt vackert och andligt och all kultur. Karl Marx började själv som satanist och avsvor sig aldrig sin totala förvrängning av allt kristet och gott till dess motsats. Det var kanske greve Tolstojs kommunist sympatier som sinkade Ryssland och hela 1800-talets lysande civilisation och fulländade världsordning. Det finns inget hopp för kommunismen, Isak. Den är dödsdömd genom sin egen ondskan och destruktivitet. Den är omöjlig genom sin fixerade diktatur, som den aldrig kan bli av med utan att först tillintetgöra sig själv. Det är med kommunismen som med islam: politiskt är de omöjliga utom som diktaturer, och alla diktaturer är dödsdömda."

Då reste sig Isak upp och gick tveksamt fram till dörren. Han hörde inte stormen, märkte inte mörkret och förnam inte det kosmiska raseriet. Han öppnade dörren och ropade till dem som kunde och som ville höra:

"Jag spjärnar inte emot längre. Kom och ta honom. Kom och hämta er Jonas, och släng honom åt mörkret! Vi är ju ändå alla prisgivna däråt! Kanske ni därmed räddar honom medan alla vi ändå går under!"

Men inom sig tänkte han: "Varför gör jag detta? Gamlingen är ju en god och klok man, ärlig och rättfärdig. Själv vet jag inte vad jag gör, men något säger mig att jag bör göra det, kanske just för att jag inte själv kan ana konsekvenserna. Jag och besättningen handlar vettlöst och hysteriskt, men kanske är det någon mening med det som vi inte kan ana.

Men varför ljög jag och lät honom tro att jag var kommunist? Varför försökte jag framstå som sämre inför honom än vad jag är? Var det mitt sätt att ödmjuka mig inför honom? Jag vet inte. Jag kan inte analysera och förstå mina egna impulser.

Egentligen hatar jag ju kommunismen precis som han. Den vill ju bara göra revolution, och en revolution är ett vackert täcknamn och en försköning av begreppet uppror och revolt, som man aldrig kan begå utan rätt våld. Förbannade har alltid alla uppror varit, och förbannade kommer de alltid att vara. Ingen har någonsin gjort uppror mot någon utan att hans egna upprorshandlingar har drabbat honom själv hårdast med tiden. Alla den franska revolutionens ledare stöp på stupstocken. Den ryska revolutionens bödlar har ännu inte fått sina straff, men det straff som aldrig drabbar den skyldige drabbar i stället hans efterkommande och desto fler av dem. Ingen bödel undslipper någonsin sina egna offers hämnd."

Och han sade till Louis där denne låg i sängen:

"Älskade gamle man, jag gör inte detta för att jag hatar dig eller för att jag önskar din undergång, ty jag varken hatar dig eller önskar dig något ont. Jag medverkar till besättningens vansinneshandling endast emedan det kanske är så att Gud vill det."

Då sjönk Louis såsom död tillbaka. Men han var icke död. Han var bara nedsänkt i en djup dvala, vanmakt och medvetlöshet. Men han verkade att ha plötsligt avlidit.

När Isak såg det störtade han fram, sjönk på knä vid hans sida, ruskade honom och försökte förgäves bekämpa och besegra skenet av att han var död. Men för alla verkade han fullkomligt död. Isak fick tårar i ögonen och började ofrivilligt att gråta.

Den övriga besättningen kom in efter honom. De hade allesammans glömt sin skräck för stormen, deras skepps belägenhet mellan himmel och jord, det stora mörkret och hela det rasande universum. De tänkte bara på att genomföra och fullborda sin fixa idé: att göra sig av med den som de kallade Jonas och som de trodde var en trollkarl. De trodde faktiskt att stormen skulle upphöra och att deras skepp skulle hamna på rätt köl igen om han bara offrades på övligt sätt.

Kaptenen höll sig inlåst i sin kajuta. Han ville gå ut och sätta sig emot att hans vän och landsman offrades, men han vågade inte. Han visste inte ens att Louis till det yttre var död. Han sörjde blott över sin förlorade musik och undrade vad han hade gjort för ont mot universums alla kosmiska krafter, samtidigt som han var mycket medveten om, att han om han bara stack ut näsan genom kajutdörren kunde han blåsa bort fullkomligt.

Ivan tänkte och talade för sig själv:

"Vad hade du, o hatiske västerlänning, emot kommunismen? Jag har visserligen själv fördömt den ibland, men hos dig låg kommunisthatet osläckligt lågande i hjärterötterna. Se nu din lön. Den som hatar kommunismen såsom du, han hatar Ryssland och vill krig. Men ingen lyfter sitt vapen mot Ryssland utan att förgås. Inför den ryska melankolin dör all entusiasm, kraft och energi, ty den ryska melankolin är evig och oändlig. Intet mänskligt kan bestå inför den ryska mänskliga känslans kraft. Ryssland är en svart bottenlös avgrund av sorg, melankoli och mänsklig medkänsla som världserövrare efter världserövrare har störtat sig in i och gått ner sig i och förlorat sig i genom ständigt mer katastrofala fiaskon. Ja, Ryssland är ett helvete, men det är olikt det romersk-imperialistiska Danteiska helvetet som har en botten, är begränsat och är fullkomligt hopplöst och gudlöst, men i det ryska helvetet finns det alltid en själ."

En stor kraftig svartmuskig bjässe som var lika långskäggig som långhårig och därtill baskisk spanjor steg fram och sade:

"Bind fast den dödes armar och ben. Vi har till all lycka funnit en hel likkista ombord. Lägga honom bunden till händer och fötter i den, spika fast locket ordentligt och släng sedan kistan över bord. Då kan han sedan aldrig komma tillbaka som spöke och hemsöka oss för att vi ville offra honom levande."

Besättningen protesterade, men de mest skrockfulla och vidskepliga fick överhanden, varför allt skedde enligt spanjorens vilja.

Det var ett sällsamt skådespel. Runt omkring karlarna som sysslade med ett vidskepligt offerande av ett lik var allt mörkt och svart. Inget hav, ingen himmel och ingen horisont syntes. Stormen ylade och dånade, och skeppet seglade med en förfärlig hastighet mot ingenstans sidledes utan att gunga. Det färdades snarast uppåt. Hur det alls kunde hålla sig upprätt försökte ingen att förstå. Ingen tänkte på det ens.

När kistan var förberedd och fastspikad störtade äntligen kaptenen ut ur sin kajuta:

"Vad gör ni! Vad gör ni!" ropade han. De svarade:

"Vi tänker kasta en död man över bord."

"Vad säger ni? Vem är den döde?"

"Den förhatlige idioten."

"Vilken förhatliga idiot? Vi hade inga idioter ombord."

"Den dystre polacken."

"Har Vladislav dött? Det tror ni? Öppna kistan och besinna er! Han är inte död."

"Du dillar, gubbe."

"Jag vet att han inte är död!"

Och den gamle kaptenen föll över kistan och brast i gråt. "Han är inte död," upprepade han gång på gång.

Besättningsmännen kom därmed i bryderi och visste inte vad de skulle tänka eller göra. Men spanjoren sade då:

"Vi har bundit honom till händer och fötter och spikat fast kistan ytterst omsorgsfullt. Är han inte död än så dör han nu," sade han hårt, varpå han gjorde ett tecken, och kistan fälldes över bord. Den försvann i mörkret liksom ett litet

stearinljus blir utblåst av en häftig nordanstorm för vars härjningar inga dörrar och inga hus är säkra.

"Du slocknar ej, Vladislav. Jag vet det," viskade kaptenen trosvisst för sig själv.

När Louis vaknade till kände han att hans händer och fötter var järnhårt fastbundna med grova rep som skar djupt in i lederna. När han försökte röra på sig fann han dessutom att han var hopplöst instängd i en för kort, för låg och för smal låda. Han låg som i ett skruvstäd. Men starkast och hemskast var känslan av att han föll. Han kände tydligt hur han störtade neråt i en svindlande hastighet. Han föll, och hastigheten varmed han föll bara tilltog hela tiden. Han höll på att bli galen till följd av väggarnas och lådans tryck, och han måste anstränga sig till sitt yttersta för att hålla sig lugn. Dessutom hade han mycket svårt för att andas. Därtill kom att han hade det förskräckligt hett, och denna hetta tycktes också bara tilltaga.

Så kände han med ens en fruktansvärd stöt och en explosion, varefter fallet fortsatte med betydligt dämpad hastighet, och han visste att han hade träffat havets vattenyta. Han visste också att han om han inte flöt upp till ytan igen skulle kvävas. Han svettades medan han kände hur han bara sjönk och sjönk. Det hela var mycket värre och mycket mera otroligt än en kvalificerad mardröm.

Kistan hade förts av stormens rasande cyklonvindar 5 mil ovanför jorden 100 mil söderut, och när den slutligen föll ned mot havet höll den på att störta rakt in i ett fartyg. Den träffade havet fem meter snett framför detta fartyg, vid vars reling en ung man råkade stå och se det hela. Då han följde en fregattfågel och en albatross med ögonen fick han syn på projektilen 200 meter ovanför sig som innan han hann blinka träffade havet och försvann. Denne unge man led av en fysisk och psykisk defekt. Men när han upplevde projektilens nedfall tänkte han: "Där faller något som angår mig," och han kastade sig över bord efter den.

Ingen visste vad mannen hette. Han hade påträffats ensam i en tvåmansfarkost mitt ute på oceanen mera död än levande. Han var stum och troddes vara drabbad av total minnesförlust.

Han dök efter kistan, och lyckligtvis såg kaptenen det från kommandobryggan, varför denne genast stoppade maskinerna och befallde att livbåtar och dykare skulle sättas ut för att rädda den arme som hade hoppat över bord efter ett oförklarligt stjärnfallsfenomen:

"Det är den där vansinnige idioten. Han såg meteoren och hoppade i havet efter den. Hur vansinnig kan man bli? Tyvärr fick jag se det. Vi kan ju inte låta den idioten drunkna, hur debil han än är. Sätt ut båtar efter honom! Och full beredskap för dykarna!"

Odysseus dök rakt lodrätt på det ställe där han hade sett projektilen slå ner. Han kände sig som en fisk i vattnet. Han blev inte yr och fick inte heller ont. Han kände sig tvärtom hemma i detta mörka element som var havets djup. Han tänkte dock bara på en sak: att han måste få tag i och rädda föremålet som hade störtat ner från skyn rakt framför hans näsa.

Han såg föremålet blänka till långt där nere. Skoningslöst tvingade han sig längre och längre lodrätt neråt. Han såg tydligt och bra allt som syntes i det mörknande havsdjupet. Det var som om han kunde konsten att leva som en fisk.

Så upphörde föremålet plötsligt med att glimma och blänka. Det hade nått botten och stannat. Louis kände det och förstod att han var förlorad. Han kunde inte få upp locket hur han pressade sig emot det. Han hade några sekunder kvar att leva, ty luften i kistan tog slut och vattnet sipprade in. Han pressade sig mot locket för sitt liv och ropade sin sista bön till någon där utanför.

Odysseus nalkades botten. Han nästan anade att föremålet visste något om hans minne. Han kämpade sig neråt de sista femtio metrarna och såg när han var

framme vid målet att föremålet var en likkista. Hur skulle han få upp den till ytan? Han försökte öppna locket, men det var fastspikat.

Han visste inte vad han gjorde. Han fick syn på en jättebläckfisk i närheten och bad denne att bända upp locket. Bläckfisken lovade att försöka. Han slingrade sig om locket, tog ett stadigt grepp som inte kunde bli stadigare, och lyckades riva upp den hårt fastspikade lådan. Odysseus grep omedelbart om gestalten som gled ut och simmade snabbt med honom upp mot ytan. Han tackade bläckfisken på vägen – han visste inte hur han gjorde det, han bara gjorde det och tänkte inte på att det var ren telepati, men han uppfattade bläckfiskens *"Det var ett nöje att få hjälpa till"*. Hans luft tog just slut när han nådde ytan, där ljuset och himlens värld väntade på dem.

Men vi måste se vad som hände på skeppet från vilket Louis hade offrats, efter att han hade offrats. Svensken, slagen av samvetsqual efter att hans gamle vän hade tagits om hand av besättningen, blev alldeles förtvivlad. Han förbannade den djuriska barbariska besättningen och alla som hade deltagit i offret, men mest av alla förbannade han sig själv. "Jag svek honom på dödsbädden!" utbrast han i hysterisk sorg. Endast kaptenen förbannade han ej. "Vad skall jag ta mig till för att sona mitt och hela denna besättnings avskyvärda omänskliga brott?"

Kaptenen svarade honom: "Följ offret."

"Hur?"

"Du såg hur han försvann. Försvinn du på samma sätt, så skall brottet vara sonat för er alla."

Och utan att tveka störtade sig Isak ut i den vrålände cyklonen och uppslukades omedelbart av det ogenomträngliga mörkret.

I tre dygn slets han sedan av fruktansvärda vrålände virvelvindar och kastades av dem handlöst omkring i universum innan stormens universella raseri upphörde och han begynte att falla mot jorden. Fallet mildrades av andra cyklonvindar som i virvlar höll honom uppe, och där i virvlarna var han omgiven av andra flygande vilseförda varelser, främst fisk i tusental. Tillsammans med alla dessa bortförda och upplyftade fiskar störtade han färdigt genomsur i havet inte långt från Marquesasöarna och överlevde.

Den övriga besättningen gjorde myteri mot kaptenen. Kaptenen gick då och låste in sig i sin hytt som var ointaglig och vägrade komma ut något mera. Och stormarnas, cyklonernas och virvelvindarnas raseri förde med sig skeppet rakt ut i rymden.

När det kom ut i mesosfären höll det sig inte längre upprätt utan åkte alltmer på sned. Det var definitivt på glid i föga angenäm riktning. Det vreds snart upp och ner, och många av besättningen blåste bort. Alltmer blev skeppet som ett fladdrande höstlöv i orkanens våld, och den ena efter den andra av männen gav upp och försvann spårlöst. Endast kaptenen övergav icke sitt fartyg där han satt i sin kajuta och sörjde över sin förlorade musik.

"O Gud, genom att beröva mig min musik har du inlett mig i svår frestelse," sade han. "Jag ber dig dock fortfarande: inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo."

Och stormen rasade, och skeppet följde med naturens besinningslösa och gränslösa våld bort från denna världen för att kanske sluta i ett svart hål någonstans i universum.

Louis var halvt medvetlös när kistan öppnades och någon började föra honom uppåt. Han var vagt medveten om någons närvaro, och han tyckte vagt att han borde känna igen denne någon. Det var något med hjälparens starka armar och beslutsamma simtag som erinrade honom om något alltför välbekant. Var det en dröm eller verklighet? Var han död eller levande? Var i så fall även räddaren död och en avliden ande, en dröm bortom graven?

Men de nådde ytan till slut, och då sansade sig Louis och ruskade på sig och såg på den som hade räddat honom. Naturligtvis var det själve Odysseus. Men han kunde inte fatta det, ty det var alltför otroligt.

"Odysseus, är det du?" utbrast Louis. Men Odysseus svarade inte utan blott såg på honom.

"Vad är det för ett namn som han kallar mig vid?" undrade den minneslöse.

En livbåt kom fram till dem. Allas ögon betraktade de två männen i vattnet med de mest varierande uttryck av förvåning, förbluffad brist på fattningsförmåga och den mest fullständiga förvirring som man kan tänka sig, och ingen begrep någonting. Alla var synnerligen storögda. Blott en hade dykt, men två hade kommit upp. Mest förbryllad och förbluffad av alla var kaptenen, som inte visste vad han skulle tro om den stumme.

"Vad är det för en kosmonaut den galningen har fiskat upp?" undrade han, "och hur kunde den rackaren ana eller se att den tingesten från himmelen innehöll en kosmonaut?"

Men till det dubbla stegrades den allmänna uppskärningen när Louis drogs upp i båten och befanns vara bunden till händer och fötter. När detta blev känt upphörde alla med att ens försöka fatta någonting.

"Det är ingen kosmonaut, kapten," ropade styrmannen från båten. "Det är självaste Houdini."

Då tog kaptenen av sig mössan och kliade sig bakom örat. Nu hade han fått ett huvudbry som inte var av denna världen.

7.

Efter att kaptenen hade berättat för Louis allt vad han visste om den stumme minneslöses fall, berättade Louis för kaptenen allt vad han visste om Odysseus. Och för alla som var intresserade berättade Louis sin och Odysseus historia. Även greken började tala, ty se! efter att ha kommit upp från havets djup med främlingen i händerna hade hans tunga lossnat, och han talade flytande engelska. Men han mindes ännu föga.

Louis försökte med all sin iver och energi arbeta på att återvinna minnet för sin vän. Men när Odysseus fick höra att han hette Odysseus och att han var därifrån och därifrån, och när han fick höra om sina och den räddades gemensamma öden och om mycket annat sällsamt som rörde honom ryggade han tillbaka och sade på grekiska till Louis:

"Nej! Säg inte mera! Jag vill inte veta mera. Jag minns det ändå inte. Tig med vad du vet om mig. Antingen skall jag en dag minnas allting själv, eller också är mitt förflutna förlorat för mig för alltid. Och om det är så vill jag inte höra något om det från andra. Lämna mig i fred med mitt öde.

Dessutom är det mycket som jag inte kan tro på av vad du säger. Odysseus! Ett sånt namn! Det låter som hämtat ur en barnslig fabel! Nej, så kan jag inte heta. Kalla mig i stället vad jag har blivit van vid att heta: 'den stumme', 'den minneslöse', 'Invaliden', 'den skeppsbrutne', 'Främlingen' eller 'Johnny Unknown'."

"Jag vet att det inte är ditt riktiga namn, men om du vill det så skall jag kalla dig John."

"Och inte ett ord mera om mitt förflutna. Det är mitt fall och inte ditt. Men säg mig: hur gammal är du?"

"Jag vet inte riktigt. Över femtio skulle jag tro."

Greken var tyst en lång stund tills han omsider kom över sin förvåning.

"Jag hade kunnat svära på att du var under trettio," yttrade han lågt.

Hur greken hade kunnat få instinkten att hoppa efter föremålet som föll, hur han hade kunnat dyka ner till botten som låg på nästan hundra meters djup, och hur en likkista hade kunnat falla från himlen med en bunden levande människa i var allt ett väldigt mysterium för alla ombord. De kunde därför bara tro att fler än de agerande hade haft något finger med i spelet, ty ingen kunde erbjuda någon vettigare eller mera rimlig förklaring.

Greken bad om och om igen att få höra om Louis resa norr om Alaska, om stormen och om himmelsfärden. Denna berättelse uppfyllde greken med en obeskrivlig längtan som han icke kunde kuva. Han ville få uppleva samma sak. Han ville med ens ingenting högre i livet än att få komma ut, bort, upp, iväg och bortom all verklighet. Som om han mindes alla deras tidigare diskussioner frågade han så plötsligt, själv omedveten om bakgrunden:

"Tror du fortfarande på Gud, Louis?"

"Ja, det gör jag."

"Jag kan inte längre tro på enbart honom. För mig finns det även andra gudar. Mitt öde, vad det nu kan ha varit, har lärt mig att även tro på andra gudar. Det var inte din Gud, Louis, som berövade mig mitt minne. Nej, det var Apollon, skönhetens gud."

"Men du har ju själv sagt att det bara finns en enda gudomlighet."

"Jaså? Det minns jag inte. Den trosvissheten har i så fall Gud själv berövat mig och avtvingat mig."

Men tro inte, käre älskade vän, som vet mer om mig än vad jag själv gör, att jag förnekar något gudomligt. Men inom den allmänt vedertagne ende guden finns en annan gudavärld som är full av andra gudar såsom Pan, Hermes, Apollon, Athena, Hera, Afrodite och andra, som jag även måste tro på, bekänna och dyrka. Jag har läst Iliaden och Odysseen och andra grekiska myter och sagor här ombord som är precis lika mänskliga och sannfärdigt övertygande som Bibeln. Och när jag sedan genom dig fick veta att jag egentligen är grek fröjdades mitt hjärta, ty detta förde mig ännu närmare den heliga olympiska världen."

"Men de olympiska gudarna försvann, lämnade världen och dog när nya tider grydde för människan vilkas talesmän Platon och Epikuros var."

"Och vart ledde dessa nya tider och dessa nya gudsförnekande människor världen? Jo, Athen och Hellas föll offer för det peloponnesiska krigets fasor och blev aldrig sig likt igen, och det romerska riket besegrades och förtrampades på samma sätt av barbarer och hedningar. Man kan inte glömma, överge, tvivla på och trotsa vackra goda mänskliga gudar utan att dessa hämnas tillbaka på en för ens förräderi och avfall. Och de grekiska gudarna *var* gudar. Den som förnekar det är en okunnig barbar och hedning."

"Jag är orolig för dig, Odysseus, som på så sätt avfaller från monoteism till polyteism."

"Var inte det. Så länge jag håller mig inom din ram och inte förnekar någon annans gud har jag ingenting att frukta. Förlåt nu att jag frågar, men judar är i allmänhet smått socialistiska. Är du socialist?"

"Nej, men jag tolererar socialismen."

"På den punkten skiljs då våra vägar, ty jag kan aldrig acceptera socialismen. För mig utgör de det moderna barbariet som liksom muslimerna efter Muhammeds död har åstadkommit större skada än något annat folk på jorden genom att bara ha åstadkommit söndring och uppror, förstörelse och krig, Berlinmuren, Järnridån, Koreakriget, Vietnamkriget, och som liksom muslimerna helhjärtat har ägnat sig åt den stora förstörelsen i att bränna ner och störta heliga tempel, skända gravar och kyrkor och begå handlingar som måste betecknas som höjden av all antireligiositet och intolerans. Jag har ingenting emot Muhammed och Leo Tolstoj, men deras anhängare och efterträdare är historiens värsta marodörer."

"Förklarar du då krig mot dem? Det låter så."

"Nej, det gör jag inte, ty jag tror inte att det finns någon ondska. Det finns inga onda människor, inget helvete, ingen Satan, inga djävlar och demoner, inget evighetsstraff och inget övernaturligt ont över huvud taget. Det finns barbarer, ty det finns okunnighet, men inte ens barbarer är onda innerst inne. De är bara vilsna, förledda och förförda. Och det enda man någonsin kan bekämpa okunnighet med är kunskap, upplysning och utbildning. Och jag tror därför, att om det är något som kan besegra östblocket i det kalla kriget, så är det information. Det kan räcka med att kommunisterna ser sig själva i spegeln, så släpper de all sin terror och paranoia genast."

"Jag hoppas du har rätt."

"Det hoppas jag också. Och risken är att jag har det."

Louis hade kunnat inringa Odysseus trosvisshet på människan som en enbart god varelse och beröva honom hans vackra illusion men ville av hänsyn och respekt inte göra det.

Louis ville nu göra allt för att bringa sin grek hem till Trapezunt, och även kaptenen var villig att göra allt vad han kunde för dem bägge. Louis blev mycket god vän med honom, men när Odysseus fick veta att de ville ha honom hem till Grekland blev han rädd.

"Vad är Grekland? Vad är Trapezunt? Jag har aldrig varit där sådan jag nu är. Det enda hem som jag känner till är den frihet och frid som endast finns ute på havet, i naturen och i allt det som är främmande för allt mänskligt. Dessa varelsor som jag inte känner vill hålla mig kvar som i ett fängelse och föra mig till ett än värre fängelse, nämligen ett hem som de påstår att jag äger. För ett hem är ett fängelse. Ingenstans har någon det så svårt: inget straffläger, ingen fängelsehåla och ingen fångenskap är så hemsk som den som den människa upplever som äger ett hem och som bor i detsamma."

En natt när vakten hade somnat på sin post och ingen såg honom firade han ner en livbåt, hoppade ner i den och gav sig iväg. Sedan länge hade han i hemlighet fyllt denna livbåt med allt slags förnödenheter. Och han sjöng efter den vän som han lämnade:

"Du stackars svaga kvinnohjärta, du Louis, som överger all världens frihet för att fara till ett hem där allt är ofrid och bekymmer, sannerligen är du ett vekt feminint och förlorat harhjärta som tror på meningen med något sådant, medan jag är klok och stark, mänsklig och gudomlig nog att i stället söka stormar och äventyr, andra dimensioner och övernatur, gudomliga fenomen och andra mysterier som står över all verklighet och krass materialism, det tråkigaste som finns. Jag beklagar dig, Louis, som ville föra hem mig. Nej, ett hem är ingenting för mig utan bara något för sådana veklingar och kvinnliga naturer som du. Farväl, stackars löjliga kvinna!"

Och han styrde vart skeppets akter pekade och försvann inom kort bortom horisonten med sitt ensamma men fria segel.

Louis sörjde mycket över att Odysseus gav sig iväg, men han visste att vägen hem nu låg öppen för honom. Kaptenen skulle ta honom med sig till New York, och därifrån skulle det sedan bli lätt att ta sig över till Europa. Hans hjärta var uppfyllt av glädje över att hans lidanden nu äntligen verkade vara över, men denna glädje var blandad med sorgen över förlusten av den bästa vän och människa som han någonsin hade känt.

Och han grubblade ständigt över mysteriet med Odysseus uppfiskande av honom från havets botten. Hur hade Odysseus med sitt förlorade minne kunnat känna vad det var för en projektil som föll och vad som låg inne i den? Helt

omedvetet hade Odysseus handlat men ändå utan den ringaste tvekan och med risk för sitt eget liv.

Det hade räddat bådas liv. Louis hade kunnat hjälpa Odysseus återfå sitt minne mer och mer, och ombord på Odysseus trygga fartyg hade Louis kunnat återvinna hälsan helt och hållet.

Men nu var de separerade igen, och den här gången såg det illa ut. De kanske aldrig mer skulle mötas igen.

Där Odysseus seglade ensam på havet i sin livbåt tänkte han ännu med hån och förakt på den kvinnlige Louis som han hade lämnat. Men då hörde han en röst liksom inom sig som sade:

"Vi skall aldrig skiljas. Vi skall alltid stå så nära varandra som bröder, och vi skall alltid fortsätta samtala om goda ting. Våra livsvägar är en. Vi har träffat varandra och blivit vänner för att våra irrfärdsrika liv skulle växa samman och bli ett. Låt oss alltid följa varandra åt."

Och det var hans egen röst som talade, och han mindes plötsligt att han hade sagt dessa ord just till Louis. Och han böjde sitt huvud ner mellan knäna försänkt i sorg och grät bittert och förtvivlat både länge och väl utan att han själv riktigt kunde förstå varför.

En månad senare steg Louis i land i New York, världens mest anslående stad. Han stannade där i några veckor för att uppleva staden. Han brydde sig ej mycket om skysraporna och sevärdheterna utan uppsökte i stället stadens mest skydda slumkvarter på jakt efter storstadens själ och hjärta.

Inledning till tredje berättelsen.

En dag tog jag mod till mig och ställde honom en fråga som länge hade plågat mig.

"Är det sant att ni är narkoman, herr Jon?"

"Vad är det för galningar som försöker inbilla dig sådant?"

"Men hur kan ni annars få en sådan flykt på er fantasi? Det är många som tolkar era sagor som rena LSD-propagandan."

"Ingenting kan såra mig mera. Jag kan tala om för dig att jag känner narkomaner och att jag umgås med dem, ty de är lika mycket människor som du och jag, och ofta har de till och med ögonblick av klarsynthet som etablerat folk saknar, men aldrig har jag så mycket som rört ens en haschisch- eller marijuanapipa. Jag må vara hur galen som helst, men så dum är jag inte."

Och han plirade mot mig förnöjt bitande i sin lilla pipa med en glimt i sitt öga som uttryckte en mera fullkomlig säkerhet än någonsin om att han hade mig i sitt våld och att han och jag ensamma var invigda i det mest outrannsakliga av alla mysterier: världens gång.

Jag fick även en dag se hans lägenhet. Det var en liten enkel enrummare utan centralvärme, varmvatten eller avtråde. Vile han skita fick han gå ner till ett uthus på gården. Han hade en kakelugn, men han använde den aldrig. Han använde bara vedspisen i köket som var av järn.

"Fryser ni inte här på vintrarna?" frågade jag.

"Ibland är det lite kallt att stiga upp på morgnarna, men klär man aldrig av sig till natten går det bra. Och här blir det ändå aldrig kallare än åtta plusgrader."

Och han blinkade åt mig i fullaste förtroende. Aldrig anade han att jag en dag skulle kunna förråda honom.

Tredje berättelsen.

1.

Jag vandrar längs svarta gator höljda och täckta av smuts och avfall i världens mest obeskrivliga stad. Skyskraporna höljer gatorna och människorna i djupaste skugga. Det är som att vandra i en jättelik urskog, men urskogen är kall och hård av sten och stål, och träden är icke träd utan Babelska torn.

Värst och mest beklämmande är det dock att se människorna. I den New Yorks mest smutsiga och snuskiga stadsdel som jag nu vandrar i lever endast mänsklighetens sorgligaste avfall: hopplösa alkoholister och narkomaner, som aldrig kan ta sig ur sitt livs sista sysselsättning: att berusa sig med precis vad som helst, bara det innebär flykten från verkligheten. Deras sista flykt blir döden, och det vet de mycket väl, och det struntar de i. De är redan mera döda än levande, men de finns och kan icke förnekas. De är storstadens barn. Sådana barn finns endast i storstaden. Endast där slås människor ut totalt. Jag räds dem och grips av en oändlig beklämning inför deras åsyn, men jag måste ändå gå vidare. Jag vill ju se och uppleva allt.

I underjorden, i källare och i tunnelbanan sitter de flesta av dem. De kommer upp till ytan på natten då de fyller världen med skräck och vansinne. Då kommer även deras skjutvapen fram, deras knogjärn, deras kanyler och deras knivar och rakblad. Då börjar de leva. På dagen sitter de bara och är utslacknade och utslagna och låtsas vara oskyldiga till sina egna öden. Ingen är oskyldig till sitt eget öde, men det är de de sista att vilja fatta. Därför är de vad de är och var de är: i rämnstenen. Med den attityden, att ens olyckor är de andras fel, kommer man aldrig ur sin olycka.

Det kvällas nu. Jag ryser men fruktar intet, ty jag är ju en av dem. Jag förstår dem och lever med dem. De mest otroliga sorters oformliga människor kommer till synes i lyktornas sken. Vilka är män och vilka är kvinnor? Ofta tar man fel. Dock är kvinnorna i allmänhet de mindre iögonfallande, men männen är ofta sådana som aldrig har setts i världen förut. Många är tydliga transvestiter, men många är otydliga som transvestiter. De homosexuella är som vilsna skuggor och ger ett fruktansvärt ödsligt intryck av världens djupaste ensamhet. Endast fnasken är glada. De tjänar ju pengar på att ha roligt, om de kan ha roligt. De försöker göra det bästa av saken, och om de inte har roligt försöker de inbilla sig att de har roligt. Ibland får de i stället för betalning en kniv i hjärtat eller på värre ställen ändå. Alla är de mer eller mindre skrämmande genom sin definitiva och hopplösa förnedring, men jag vill se mera.

Alla dessa strandade vrak är huvudsakligen inriktade på en enda sak i livet, och det är deras ljuvliga last: det artificiella ruset, som får dem att känna att de lever utan att det gör ont. De lever endast när de intar sina sprutor, sitt rökheroin, sitt crack, sina piller eller vad de nu sniffar – det kan vara vad som helst. Då glömmen de sina smärtor och sin förnedring – tillfälligt, och livet gör inte längre oavbrutet ont. Det är deras avkoppling. Läkare har ursäktat drogmissbruk med att folk ägnar sig åt det för att må bättre. Det är ingen ursäkt. Det är livets pina de bör kureras från och inte ges medel till att fly därifrån som i längden bara gör pinan värre. Men de tror på läkarnas och hallickarnas, drogtrafikanternas och pusharnas illusioner. De går på det och lever en kort dröm som dagslända innan de dör som färdigkonsumerat och ihjälruttnat vrak.

Det betänkliga är att de gör precis vad som helst för att komma över sina gifter. De som sprider denna narkotikapest, som härjar hämningslöst i alla stora städer i hela världen, gör stora pengar. Narkomani är ingenting annat än prolongerat sadomasochistiskt självmord, som är desto bättre ju längre processen pågår innan de

äntligen dör. Den som lider under denna last vill egentligen ingenting hellre än att komma bort ifrån den, men genom att den snabbt leder till fullkomligt slaviskt beroende förvärras den bara obönhörligt från dag till dag, och önskan att komma loss från den blir med tiden allt mera suddig och undermedveten och får allt svårare att komma fram till ytan. Till slut dör begäret att komma loss från lasten med den drogberoendes eget liv. Endast så länge hon ännu försöker komma loss från lasten har hon ännu chans till något liv.

Men vid denna den yttersta hopplöshetens gata möter jag en sällsam gestalt. Människor kommer till honom och samlas omkring honom. De ropar till honom:

"Gör oss friska! Befria oss!"

Narkomaner och alkoholister söker sig till honom. Han talar vänligt till dem och rör vid dem. När de tillfredsställda går ifrån honom är de ej längre beroende av sprit eller knark. Han tycks ha någon sorts undergörande förmåga.

Jag nalkas honom försiktigt. När jag kommer honom tillräckligt nära frågar jag honom: "Vem är du?" Han ser på mig och svarar: "Den som vet det behöver inte fråga." Och han fortsätter att genom handpåläggning bota narkomaner och alkoholister.

Jag fortsätter vandringen. Överallt ser man dessa arma syndare, som lever blott för ruset och för flykten från den outhärdliga verkligheten hos dem själva, som ibland ligger i rännstenen och älskar som djur och som gärna begår vilka våldsbrott som helst för att få några dollar till lite mer narkotika. Medvetna därom eller inte har de alla valt förbannelsen och motstånd välsignelsen och sagt nej till livet för att i stället välja döden. Jag dömer dem inte. De har alla dömt sig själva.

Jag kan inte låta bli att gå in i ett hus där fester uppenbarligen rasar till dånande rockmusikackompagnemang. Men det är ej vilka fester som helst och inga vanliga fester utan rena knarkfester vilkas firare ej längre är människor utan oskälige djur. Mina ögon tåras av den dåliga luften och den kvävande tobaksröken, den öronbedövande oväsensmusiken vill spränga min hjärna som i världens effektivaste snabbhjärntvätt, och jag vill dra mig ur, men händer griper tag i mig och håller mig kvar. "Vart ska du ta vägen? Ha lite roligt! Roa dig för helvete nu när du är här! Allt är gratis! Vi bjuder!" Jag bjuds på piller och sockerbitar och allt möjligt och tackar nej varpå de med våld matas i min mun. "Här har en nykterist kommit fel. Låt honom smaka på ruset! Han ska aldrig bli nykter mer!" Och de hänskrattar åt mitt gagnlösa motstånd. Jag hade tydligen glömt att jag skulle vara som de och en av dem. Rent krampaktigt lyckas jag dock spotta ut kapslarna, pillrena och LSD-sockerbitarna, och jag lyckas baklänges dra mig ut därifrån och ut på gatan.

Men därmed är inte helvetet över. Jag vill ut ur staden och bort från denna ohyggliga stadsdel, ty nu är jag rädd. Jag vill inte vara med om världens rysligaste avgrunder.

Men plötsligt blir jag överfallen av ett gäng narkomaner. Mörka, hemska, maskerade, förvridna, groteska och med sina ögon dolda bakom svarta glasögon ler de mot mig medan de säger: "Här är en! Vi har hittat honom!" En säger: "Ge honom en sil," och de ger mig en sådan spontant medan de håller mig i ett järngrepp så att jag inte kan smita. "Nu ska du bli en av oss! Välkommen till det eviga livet!" säger de hänfullt. De liknar vampyrer. Måtte jag bara inte påverkas av deras gift så att jag förlorar självkontrollen. Det vore den absoluta katastrofen.

De släpar mig med sig till ett mörkt hus. Där inne sitter många narkomaner församlade. De som håller i mig säger: "Vi har hittat kvällens offer!" varpå alla jublar.

De binder mig i en öppen dörringång och börjar klä av mig. Jag börjar nu känna rusets verkningar. Jag känner mig varm och skön. Allt blir mig plötsligt likgiltigt, ty jag känner ju inte längre min dödliga kropp. Jag kan lika gärna dö om det skall vara så här skönt att göra det.

Då hörs en stämma som jag känner igen:

"Släpp honom och ta mig i stället!"

Alla häpnar och inte minst jag. Det är mannen som stod i gathörnet och botade lastens barn. Folket svarar: "Bota oss i stället, din galning!" medan de spyr på golvet. Han svarar:

"Denne man är en främling och oskyldig till era frosserier och vill inte frivilligt dö för dem. Men jag känner mig skyldig till era olyckor och lidanden och vill gärna dö för dem. Så tag då mig och låt denne gå."

Efter någon sekunds tvekan gör de som han säger och friger mig. Tydligt spelar det inte dem någon roll vem som blir offrad i deras satanistiska rit. Jag kan inte låta bli att fråga honom:

"Hur kommer det sig att du kan känna dig skyldig till något som andra har gjort?" Han svarar:

"Jag har tagit deras skulder på mig, ty någon måste göra det, om de någonsin skall kunna bli räddade."

"Vad heter du?"

"Joshua."

De binder honom vid dörringången med händerna och fötterna vid dörrposterna och klär av honom.

"Varför gör du detta för mig?" frågar jag honom. "Jag är ju bara en jude."

"Just därför gör jag det."

Narkomanernas offerfest begynner. De berusar sig, tar sprutor, piller och sockerbitar, röker och kräks och blir som vanvettiga djur. Någon binder för Joshuas ögon. Jag har inte kunnat lämna honom. Han säger:

"Vad som än händer så sörj mig ej, ty jag kan icke dö. Men överge mig icke."

Och jag stannar vid hans sida.

"Vet du vad som kommer att hända?" frågar jag honom.

"Du får se," svarar han.

"Vad menar du med att du inte kan dö?"

"Livet är en illusion. Mitt liv är ändå förfelat. Jag kan lika gärna dö och börja om från början i ett nytt bättre liv."

"Vem är du?"

"En vilsen själ som alla andra. Men i motsats till alla andra vet jag om det."

Efter en halvtimme är alla så berusade att ingen vet vad han gör. Musiken dånar. Ingen hör vad någon säger. Bacchanalen är fruktansvärd i sin fullständiga tygellöshet. Alla excesser förekommer. Folk har samlag nakna offentligt med vem som helst. Det hela liknar ett enda stort gruppsamlag men under ytterst djuriska former, och precis alla är dödligt berusade av de giftigaste och farligaste tänkbara droger och medel. Ingen är normal eller mänsklig.

Ändå vet alla vad de måste göra och vad de har samlats för. Stämningen byggs fortfarande upp inför något fruktansvärt. Med alla dessa orgier förbereder de sig bara för något fasansfullt gemensamt brott. Jag känner det på mig. Så störtar plötsligt någon upp och rusar mot Joshua med en kanyl i handen. Han trycker den i Joshuas nakna kropp och följs av tre andra som gör samma sak. Trettiosju kanyler begravs i den arme helige mannens kropp som blödande och förgiftad långsamt ger upp andan under ohyggliga kramper medan han samtidigt förblir fastbunden. Han mördas kollektivt genom många små doser, som de alla med avsikt lämnat kvar i sina kanyler för att spara det sista åt offret, som därigenom kollapsar genom den sammanlagda överdosen. Han hänger sedan slak i sina rep med huvudet hårt mot det nakna bröstet. Djuren gormar, skriker, tjuter och kräks. Aldrig har de mått bättre. De har gett sitt offer paradisdöden och skickat honom direkt till paradiset under det ljuvligaste tänkbara rus, och de njuter alla av hans extatiska lidande, som de deltar i kollektivt. Han har fått den perfekta döden, och de firar honom. Den svarta mässan

har nått sin höjdpunkt. Alla dessa deltagare i den stora knarkkulten har för denna gång avreagerat sig ordentligt.

Men jag kan inte hata dem. Vad som har drivit dem till deras första gifttablett eller heroinspruta har bara varit en längtan bort från denna världens ondska och outhärdliga elände, som genom deras last för dem dock bara har förvärrats ytterligare. Jag skäms, men jag inte förneka för mig själv att jag känner ett gränslöst medlidande med dem alla. Det gjorde säkert Joshua också.

Men det hela blir för mycket för mig. Jag har själv giftet i min kropp, och jag dukar under för det. Jag ger upp och kapitulerar och slocknar medan bacchanalen omkring mig fortsätter att rasa som ett evigt besinningslöst inferno.

När han några dagar senare var ute på Long Island som han besökte, träffade han där på ett kafé en gammal jude. De blev goda vänner, och den gamle visade sig vara från Toscana eller närmare bestämt från Florens.

Den gamle juden och Louis blev mycket goda vänner, och Louis stannade hos honom i hans hem på Long Island i flera veckor.

På Long Island fick han även uppleva en fest. Där träffade han bland annat en organist med bakgrund som pianist. Denne organist-pianist var expert på Bach och barockmusik och älskade Chopin och hade även behärskat all Beethovens och Liszts pianoproduktion.

Denne organist hade en son. Denne hade visat stor musikalitet redan som liten och velat bli organist liksom sin pappa. Redan vid tolv års ålder kunde han mäta sig med fadern i mästerskap vid orgelmanualerna. Han hade då även börjat komponera, och med tiden övergav han sina organistdrömmar. Han ville i stället enbart gå in för att komponera.

Ungefär vid samma tid slog popgruppen The Beatles igenom och förvandlade därmed den oskyldiga enkla skvalmusikvärlden till en skriande helvetisk mardröm av ljud som tycktes rycka med sig och slå an på hela världen.

Många av organistens sons vänner föll för den nya given. De började spela med i popband och blev småningom ganska vilda. Snart började de även bruka narkotika. Det hörde liksom till. Annars var man inte inne. Det var tufft. Organistens son hade inga andra vänner och ville inte heller vara ensam. Därför fortsatte han att umgås med dem som vanligt och höll dem intet ont anande sällskap på deras nya inom musiken banbrytande vägar tills en dag det dåliga sällskapets fälla plötsligt slog om honom som en rävsax och han blev fast. Den begåvade unge kompositören blev av sina vänner en dag lömskt bjuden på en kopp kaffe som råkade vara kryddad med en häftig dos LSD.

Det var bara början. Chocken blev total. Han kunde aldrig mera vara utan droger. Han lyckades banta ner sitt beroende till enbart hasch, men längre upp än så kom han inte. Det var rena själsvåldtäkten han hade utsatts för, och mot sådant har ingen människa något försvar.

Han blev ett offer för vilddjurens nycker. De gjorde med honom vad de ville, experimenterade med honom, lekte med honom och bragte honom fullkomligt på fall genom sina stimulerande förförelsemedel, som han aldrig kunde tacka nej till. Kompositören slutade komponera och började ett nytt liv i rännstenen som med jämna mellanrum avlöstes av påtvingade besök på avgiftningskliniken.

Denna berättelse berättade organisten för Louis. Och några dagar efteråt tog organisten med sig Louis på ett besök hos den sjuke döende sonen. Han var vacker och ung med mycket mjuka och klassiska anletsdrag. Louis kunde mycket väl förstå att det i tonåringens hjärta levde en värld av toner som på grund av en annan barbarisk värld av toner hade slagits sönder i tusen bitar.

Under sin vistelse på Long Island kom han även i kontakt med en riktig komponist som levde fattig i ett vindsrum utan någon annan större tillhörighet än ett piano. Han hade aldrig gjort någon framgång. Han hade ofta försökt men alltid misslyckats.

"Folk vill bara höra vulgär barbarisk rockmusik. Så fort man spelar klassisk musik för dem slår de dövörat till," sade han. Han komponerade själv endast klassisk musik och avskydde och föraktade med bitterhet allt som avsteg från den klassiska traditionen. Bach var hans mästare och högsta ideal inom musiken, men hans egen musik hade från början bara blivit bemött med likgiltighet och var så fortfarande. När folk hade sagt någonting om den över huvud taget så hade de antingen hänsynslöst kritiserat den eller våldsamt reagerat emot den med att kalla den outhärdlig och vettlös.

Han hade aldrig förtjänat ett öre på sina verk. Han hade skapat en hel del som bara låg och som aldrig spelades utom av honom själv. En del verk hade han förlorat på en resa till Chicago där de hade blivit stulna på hans första och enda konsertresa, och en del andra hade han på goda vänners inrådan, som inte tyckte om hans musik, bränt upp. Han hade ingen värme i sin bostad och levde nästan på bara vatten och bröd. Han klarade sig genom de få pianoelever som han hade. De var inte duktiga, de övade inte på sina läxor, ibland var de inte ens hemma när han kom för att ge dem deras undervisning, men varje lektion gav honom i alla fall någon slant till det dagliga brödet.

Till grannar hade han ett par rika dagdrivare som roade sig med att dagarna och nätterna i ända spela hård dundrande rockmusik som hördes i hela huset och mest upp till honom, sådan musik som var på modet och som gav dess upphovsmän förmögenheter och som skulle glömmas för alltid om några år, hård skrällande elgitarmusik med vrålande skrånande skrikande hesa röster. Därför var han väldigt sällan hemma. Han var av princip emot att ingripa i andra människors nöjen och förstöra nöjet för dem, varför han hellre led med bomull i öronen, som föga hjälpte mot oljudet, än bad sina grannar om att de skulle skona honom.

Han gick aldrig ut på nöjen och kände inte någon flicka, då han inte hade råd med sådant. Han var övertygad om att han aldrig någonsin skulle bli erkänd, belönad eller på något sätt uppmärksammas. Han hade i början varit ambitiös och ärelysten, men livet, sanningen och förnuftet hade lyckligtvis fått honom att glömma allt vad den förblindande illusionen ryktbarhet innebär. Han ville inte ha något med det världsliga att göra utan var nöjd med att leva och komponera sin vackra klassiska musik för sig själv i en oändligt melankolisk ensamhet.

Vad var det då för musik som han gjorde? Den erinrade direkt om både Beethoven och Schubert, Schumann och Chopin, Tjajkovskij och Rachmaninov och var i direkt kontinuitet från den varma romantiska skolan.

Samme kapten som hade fört Louis från Stilla havet ordnade en bra plats åt honom som steward på ett skepp som skulle till London jämte andra europeiska hamnar som Bordeaux och Lissabon. Och skeppet som var hans nya hem lämnade New Yorks hamn tidigt en dimmig söndagsmorgon då tjockan var fullständigt ogenomtränglig. Men han var på väg till Europa.

Tyvärr fann han snart att hans närmaste överordnade var en otrevlig person. Han var en ofantligt stor och fet ryss med blossande ballongkinder. Han var en hänsynslös översittare som aldrig lämnade en i fred och som alltid pratade så att ingen annan i hans sällskap fick en syl i vädret. Och det var alltid politik som han babblade lika envist och energiskt om.

"Här i Amerika godtar de mig, ty de är toleranta. De ler, de är vänliga, de är generösa, hjärtliga och hur godtrogna som helst. För dem existerar inte ondskan. De är helt förlorade i sina illusioner, detta naiva svaga pack, som skall bli en lätt match

för kommunismens pansrade näve när den dagen kommer. De väntar sig inget ont av oss och litar på oss när de nästlar sig in hos oss för att göra affärer, men när de litar på oss som allra mest och kommer inom räckhåll för oss och utom räckhåll för sina egna drämmer vi till dem och förintar dem och låter dem veta hur värdelösa och inkompetenta de är. Då fattar de sitt misstag. Då förstår de att man inte kan göra affärer med ryssar, när vi tar allt vad de har ifrån dem, som de varit dumma nog att erbjuda oss. Men då är det för sent för dem att vakna upp, när allt vad de vaknar upp till är ruinen och döden."

Han vågade tala så frispråkigt inför Louis då ju denne var polack och kunde ryska. Han var en god kommunist som avfärdade allt religiöst som nonsens medan han som en god kommunist och sovjetmedborgare var okritiskt lojal mot de nya gudarna Marx, Engels, Lenin och Stalin. Men hans ateism gick för långt då den slog över i aggressioner. Han ville att alla judar och kristna och muhammedaner skulle utrotas, "för världens bästas skull. Först när de är borta kan kommunismen och världsfreden segra."

Då fick han veta att Louis var jude. Efter den dagen blev tillvaron ombord outhärdlig för Louis. Ryssen Boris var alltid mer eller mindre full, och alltid när han var på lyran förföljde han Louis, som han betecknade som en 'farlig femtekolonnare'. Alla ombord märkte Boris konsekventa förföljelse av stewarden, men ingen ingrep, fastän alla var medvetna om vad som höll på att hända. De hade seglat med Boris förut och visste, att han aldrig dragit det kortaste strået i en konflikt, utan att hans offer alltid hade dukat under. Därför var det säkrast att stå sig väl med honom och inte bli hans nästa offer.

De var någonstans utanför Newfoundland när en dag som var höljd i tjocka ryssen slutligen jagade Louis över bord.

"Tack och lov för det," tänkte Louis när han kände det kalla lugna levande vattnet omsluta sin kropp. Han simmade och trampade vatten i många timmar tills plötsligt en fiskarjolle dök fram ur dimman, såg honom och drog upp honom. Han var då redan halvt ihjälfrusen. Den som hade räddat honom var en gammal fin engelsk fiskare som noggrant synade honom med bekymrad min.

Och från jollen drogs han ombord på en fin gammal segelskorv på vilken fem förträffligt salta exemplar på den underbaraste godmodighet i form av genompräktiga och hjärtegod fiskare arbetade för sitt dagliga bröd med att fiska torsk och annat gott och näringsrikt på de stora fiskebankarna. Louis hade läst "*Captains Courageous*" och kände sig nästan hemma när han åter vaknade till liv i en fattig och torftig fiskarvärld som knappast hade förändrats alls sedan det förra seklet.

Men han hörde fortfarande den hårde Boris hesa och grötiga mardrömsröst eka inom sig:

"Utrotta alla narkomaner! Sådana som Anna Karenina borde strypas i vaggan! Världen är inte till för svaga blödiga personer som faller samhället till last. Nej, världen är endast till för eliten, för de människor som är ofelbara, tekniskt kunniga och som har datamaskiner till hjärnor."

Men ombord fanns det en mycket from och älskvärd gudsmän från Miquelon som Louis blev bekant med. Han var fransos, och genom honom fick Louis lära sig ett nytt språk. Med denne gudsmän tog Louis upp diskussionen om kommunismens vara eller icke vara. Gudsmannen sade bland annat detta:

"Får jag berätta för dig om en vision som jag har haft beträffande kommunismen som världslig politik? Alla kommunistiska länder styrs av enstaka hänsynslösa galningar som förblindade av sin kroniska paranoia aldrig vet vad de gör. Östtyskland, Polen, Tjeckoslovakien, Ryssland, Jugoslavien, Mongoliet, Kina, Nordkorea, Nordvietnam, Kuba, alla kommuniststater utan undantag har dödsdömda regeringar som består av kvalificerade och ansvarslösa vettvillingar. Kommunismen som system och makt och som materialistiskt hjärntvättmedel

kommer inte att bestå i många år till. Östblocket kommer att förgås med dunder och brak genom de män som besitter dess makt och som själva är sina länders största utsugare och förrädare. Det kan inte hjälpas. Diagnosen är hopplös, och sjukdomens utgång är dödlig. Sedan kan man diskutera om det vore en välgärning mot denna avdelnings patienter att förkorta lidandet för dem genom att ta livet av dem i förväg eller att låta sjukdomen ha sin ofrånkomligt traumatiska gång och dödliga utgång. Tyvärr tror jag att mänskligheten föredrar sin bekväma lättja och låter dessa stater ruttna ihjäl inifrån utan att någon ingriper."

2.

Louis tankar gick nu till Odysseus som han hade lämnat ensam i Stilla havet där han nu antagligen seglade omkring någonstans för sig själv, och han ångrade att han någonsin hade tillåtit att de hade skilts.

"Ack, Odysseus, hur kunde jag någonsin tro att du hade fel? Ditt förakt för mig var berättigat. Hela tiden hade du rätt medan jag hade fel."

Men dagen innan Louis tänkte detta hade Odysseus anlänt till Nukuhiva i sin livbåt och där träffat en svensk som liksom Louis hade varit med om en hisnande himmelfärd. Denna svensk hade tre månader tidigare blivit uppluckad ur havet av en polynesisk fiskare.

"Ja, genom sitt eget auktoritetshat kommer kommunismen att gå under genom inbördeskrig. Genom sin egen vilja att söndra och splittra andra nationer kommer den själv att gå under genom söndring och splittring. Genom blod har den tillkommit, och i blod skall den dränkas. Dess blodsskuld för utrotningen av Rysslands kejsrerliga familj och andra monarkier kommer inte att vara betald förrän kommunismen som makt är utrotad i hela världen. Den som dödar skall dö, den som utrotar skall utrotas, och den som med våld tillvällar sig makt skall med våld berövas den. Allt detta är bara naturligt och det eviga livets självklara lagar." Så talade den franske fiskaren från Miquelon. "Men hör du, när fiskesäsongen är över, så följ med mig hem till min stuga på Miquelon, så skall jag berätta historier för dig som du aldrig skall glömma. Du kommer att älska min kära lilla gumma och mina små barn. Jag har en pojke och en flicka, 9 och 7 år gamla..."

Och Louis accepterade hans inbjudan.

Fransmannen var inte katolik som normala fransmän, utan han var en katolik som hade övergått till judendomen. Han hade gjort det femton år efter kriget, men det var kriget som först hade bringat honom till eftertanke. Och han bringades för första gången till reflektion över judarnas situation av en mycket speciell krigsupplevelse som han berättade om för Louis.

"Jag fiskades upp ur havet av tyskarna som hade sänkt det fartyg som jag hade tjänstgjort på. Jag blev deras fånge, och jag fick en relativt hyfsad behandling, ty jag fick tillräckligt med mat och dryck och en säng att sova i. De behandlade mig nästan ridderligt, och det förvånade mig, ty vi hade fått lära oss att tyskarna alltid var för djävliga. Jag tvivlar starkt på att engelsmännen behandlade tyska krigsfångar så väl som dessa behandlade oss.

Men det fanns en annan fånge ombord som inte fick någon god behandling. Han stod med händerna bakbundna och med fjättrade fötter, och hans händer var fastgjorda vid ett räcke, så att han måste stå där oavbrutet. Han var placerad på ett ställe där de flesta dagligen passerade, och han kunde inte lägga sig ner eller vila på något sätt. Hans ansikte var förbundet så att man inte kunde se det, och han tvingades stå där spritt språngande naken dag och natt. Han hade avsiktligt placerats där för att alla skulle håna honom och skymfa honom, och vem som ville fick

misshandla honom. Det var meningen. Många gjorde det också. Vanligen spottade tyskarna på honom eller gav honom knytnävslag och sparkar i förbifarten när de passerade. Ofta fick han hårda slag i magen, så att han hade vikit sig dubbel, om han hade kunnat. Man kunde höra hans rosslande stön bakom ansiktsmasken.

Jag fick se honom när jag rastades, och på min förfrågan fick jag veta att han var jude. Det var hans enda brott. Han fick aldrig någon mat eller riktig dryck och var sålunda dömd att hungra ihjäl utan att kunna se eller tala, ty under den svarta duk som gömde hans ansikte var han ordentligt munkavlad så att han inte kunde säga ett ord.

Han sparkades, plågades och hånades varje dag, tortyren upphörde aldrig, och jag fick höra att de ibland gav honom urin att dricka. Men han var förunderligt seg, ty han höll sig upprätt. Fastän han inte hade fått någon mat på vem vet hur många dagar tycktes han inte vara det minsta medtagen, utan han höll sig trotsigt lika passivt levande hela tiden, som om han levde på hoppet att det skulle ta slut och trodde att det hela bara var tillfälligt. Han gjorde inget sken av att lida av sin törst eller av sin ständiga tortyr, utan tvärtom tycktes han hämta krafter ur sitt lidande. Han var en levande martyr som vägrade att dö. Det var hans enda försvar och trots mot övermakten: att överleva vad de än gjorde med honom. På så sätt blev han för varje dag en mer irriterande nagel i ögat på sina grymma herrar. Till slut befalldes det att han skulle kastas åt hajarna. Och man bar honom till relingen, öppnade landgångsluckan och lät honom falla över bord, fortfarande naken och bunden till händer och fötter, munkavlad och med förbundna ögon. Det var den första riktiga jude som jag upplevde i mitt liv. Han kom inte upp till ytan igen. De tittade efter honom om han skulle dyka upp, men han förblev begravd i havet. Det skulle dock inte förvåna mig om han bara för att driva med dem överlevde ändå."

"Folk har förut åter kommit upp till ytan efter att ha legat levande begravda på havsbotten," var Louis kommentar.

"Därför blev jag jude, Louis. Det var det första som fick mig att öppna mina ögon, ifrågasätta systemet, tänka som mig själv och inte som andra och att inte längre lita på världen omkring mig. Som katolik var jag ett mähä, en enkel nolla som alla andra och ett intet. När jag lämnade katolicismen var det för att bli någon, nämligen mig själv. Jag övergav kollektivet för friheten, lagen för dygden och min goda miljö för ett rikare själsliv, och jag råder dig att göra det samma. Tänk inte som andra. Inbilla dig aldrig att du blott är en människa och ett intet. Du är något, lika visst som du ser, tänker, hör, känner och älskar något. Förbanna kollektivet och älska dig själv. Trotsa allt och alla och du skall inse att du har rätt. Ingen står över dig utom Gud, som du har ständig kontakt med genom ditt öde.

Den som starkast av alla följde sin Gud och sitt öde var Jesus Kristus. Han var inte någon gud. Han var blott en människa liksom Sokrates. Ingen har någonsin kunnat bevisa att han uppstod från de döda. Sådant är bara fantasier och legender. Det mest konkreta och realistiska i legenderna om hans verksamhet är korsfästelsen, hans avrättning. Korsfästelsen är kalla fakta liksom atombomben och Hitler som ett historiskt fenomen, Muhammed som en sann fanatiker, Napoleon, Hannibal och andra dylika män som lyckades göra historia. Vem Jesus var och vad han gjorde är egentligen betydelselöst, men säkert är att han genom sin avrättning kom att göra historia.

Tro alltid på dig själv, Louis, i alla provningar, i alla motgångar, i alla förödmjukelser, förluster och förnedringar. Även om du skulle komma hem någon gång och där finna din familj våldtagen och mördad, ditt hem utplundrat och allt vad du någonsin hade hållit kärt förlorat för alltid, så förbli dig själv trogen. Även om du skulle finna dig i Jobs situation så tro på dig själv, ty hur hemskt och hårt ens öde än blir så håller det sig till dig och danar det dig själv. Den karaktären är av evigheten. Att fly från sitt öde och försöka avstå ifrån det och slippa det är det

omöjligaste och fåfångaste man kan göra. Det är det som är du själv och som är Gud. Detta om något är det enda säkra och hållbara i livet, och det är det yttersta ansvaret samtidigt, varigenom varje levande varelse är samansvarig för allt liv som finns. Och samansvaret för livet är det ljuvligaste som finns, ty det är själva den odödliga livsglädjen."

3.

Men när fiskesäsongen var över och den vackra skonerten återvände hemåt överraskades den av en fruktansvärd storm, som tycktes förebåda hösten om inte vintern. Det var en storm som slet sönder seglen i trasor på ett ögonblick, som tjöt och jämrade sig med ett ursinne som om den klagade över all världens olyckor och som gjorde människorna ombord galna med sitt vilda och öronbedövande nervsöndertrasande raseri. Hela världen tycktes med en gång ha blivit full av häxor, demoner, helveten och andra osaligheter. Louis höll för öronen och kände det som om hans huvud höll på att sprängas. Till och med kaptenen blev rädd och bekände att han aldrig hade varit med om en hemskare storm, fastän han hade lidit skeppsbrott två gånger. Endast en ombord bibehöll fattningen, och det var farbror Jean, som ju tidigare hade slagits mot kommunister i Vietnam, vägrat dricka med dem över Berlins rykande ruiner och suttit i kommunistiska fångelser tillsammans med kardinal Mindszenty, den ihjälhjärntvättade kardinalen. Han sade till Louis:

"Tiden är inne, Louis. Följ mig."

"Vem är du egentligen?" frågade Louis.

"Jag är den vandrande juden som lever för evigt, som aldrig får ro, som trotsade Jesus och som därför alltid hatats av hedningarna, men som dock ändå hela tiden vet att han har rätt, och som vakar över människorna, hjälper de goda och ser till att kontinuiteten i världen upprätthålls."

"Vad håller på att hända med oss?"

"Skeppet skall förgås. Hela dess last av fiskar skall återvända till havet som kräver dem tillbaka, ty havet är ju deras rätta element. Skutan skall krossas mot Canadas klippor, och ingen skall överleva, utom du om du följer mig."

"Kan jag lita på dig? Kan jag hänge mig åt ditt förbarmande? Vill du mig säkert väl?"

"Var inte rädd för mig. Jag kan inte dö, och den som tyr sig till mig blir odödlig liksom jag."

"Så försökte även narkomanerna i New York inbilla mig att följa dem ner i evighetens träsk."

"Skillnaden är att jag är jude, och därför ljuger jag inte, utan jag menar vad jag säger. Säg blott att du vill följa mig, nej, tänk det blott, och du är räddad."

Och Louis ville. Och han gled ut i rymden och ut i tystnaden, och han visste att skeppet med alla dess människor förgicks. Men han var kvar tillsammans med farbror Jean, och han hade alla sina sinnen och mentala förmågor kvar i behåll. Endast livets smärta, lidande, behov och begär kände han inte längre.

"Du är min nu, Louis. Din totala underkastelse under mig gör dig till min evige slav. Lycklig, helig, stor och underbar är du därför, Louis. Allt vad du önskar dig skall bli ditt. Ingen önskan från din sida skall vara ouppfylld. Varje liten tanke som du tänker, vare sig den är ond eller god skall materialiseras och bli verklighet. Du har vunnit det totala ansvaret, den fullständiga friheten och den obegränsade handlingsförmågan.

Bli inte rädd nu. Jag försvinner men förblir vid din sida ändå. Du ser mig inte längre, men du skall ändå få höra min röst närhelst du önskar. Jag lämnar dig men

endast lekamligen. Överallt runt omkring dig förblir jag lika fullt din livsledsagare och herre."

Och Louis önskade träffa människor. Han önskade sig en teater som var stor och underbar att skåda med plysch och krusiduller i sagolik rokokostil, barock och renässansstil och proppfylld av goda välklädda lysande vackra kultiverade människor. Det var en fest utan like och en pompa och ståt som gjorde honom som förryckt av himmelsk berusning. Det glänste och glittrade överallt av guld och kandelabrar, rökelse, myrra och andra paradisiska väldoftande parfymers, och damernas smycken glänste och glittrade, sken och spred glans över den otroligt sköna salongen. Vita skjortbröst, smärta frackar, långa sidenklänningar och vita pälsar lyste överallt i en bländande festprakt av idel stil och skönhet utan motstycke i historien.

Och i denna den mest idealiska av alla teatrar såg han operor av Puccini, Verdi och Rossini och andra framföras jämte oratorier av Händel, Haydn och Mendelssohn samt tragödena Aiskhylos, Euripides och Sofokles alla verk, för att inte tala om dramer av sådana som Shakespeare, Racine och andra odödliga klassiker. Det var en underskön idealisk teater som aldrig tog slut och som varade i evighet.

Och Louis bad till Gud denna innerliga bön i stundens oöverträffbara fullkomlighet:

"O Gud, hjälp mig att alltid göra vad som är rätt, och hjälp mig att alltid vara ödmjuk, på det att denna den underbaraste av alla tänkbara världar alltid må bestå och fortsätta vara den fullkomligaste av alla världar, utan att någonsin störas av krig eller ofrid eller något avbrott någonsin."

Och han menade det verkligen.

4.

Därefter begav han sig ut på jakt efter sin försvunne bror. Han sökte efter honom i Polen och följde sedan hans spår österut. Till slut fann han sin bror i all enslighet liggande på den ödsligaste tänkbara vindpinade kyrkogård allra längst bort i Sibirien, som var nästan begravnad av vinterns härjningar och verkade totalt försummad. Korset på gravstenen bar hans brors nästan oläsliga namn. Det var inte långt från Okhotsk.

"O min bror," utbrast Louis, "varför ligger du här?"

"Vet du då inte, lillebror," svarade brodern Josef ur gravens djup, "att i Ryssland är allting tillåtet, i synnerhet när det gäller förföljelse av olitänkande och religiösa? Efter andra världskriget, när de vanvettsdrabbade nazisternas judeförföljelser kom i dagen genom koncentrationslägrens himmelskriande vittnesbörd kunde jag inte längre förtiga mitt och ditt och allas vårt judiska blod. Efter världskriget blev jag andligt till 101% en jude. Därför tog ryssarna med mig till Ryssland i stället för att skicka mig hem till Polen. Kommunisterna är ju de värsta nazisterna. Inget koncentrationsläger i det nationalsocialistiska Tyskland var något i jämförelse med ryssarnas massiva industri av koncentrationsläger över hela denna världens största land.

I Sovjetunionen finns det inga brottslingar utom religiösa människor. Den värsta brottslingen är den som vågar tro på Gud eller på någon religion eller på något andligt över huvud taget. Den ateistiska materialismen är den enda tillåtna religionen, och alla avsteg därifrån bestraffas rigoröst. Inga heresier är tillåtna, och ingen får tänka fritt eller annorlunda. Den som gör det behandlas som mördare och kättare fördom behandlades i Europa. Jag har sett kristna torteras ihjäl, jag har sett muslimer tvingas dricka flytande bly, som tvingats ner i dem genom trattar som

pressats ner i deras munnar och svalg, och jag har sett judar korsfästas. Och jag har frågat dessa ryssar:

'Med vilken rätt sätter ni er över alla lagar och all mänsklig rättvisa och heder? Med vilken rätt gör ni er själva till djur?'

'Du är själv ett djur,' svarar de då.

De har stuckit ett järnspett genom en munks hälar och hängt upp honom i spettet, de har stuckit ut ögonen på en rabbin och därefter struckit hål på hans trumhinnor, skurit av hans tunga, slitit bort hans näsa och kastrerat honom. De har gjort tyska, ungerska och polska katolska nunnor till horor mot deras vilja, och ett läger nära Amur tjänade som uppsamlingsplats för heliga systrar från Östeuropa där de tvingades leva nakna, och soldaterna fick göra vad de ville med dem. Utanför Irkutsk såg jag 2300 katoliker och judar massakreras, och på Ljenas is såg jag ett ännu större antal skjutas och begravas under isen. Kineser, mongoler, kirgiser, armenier, uzbekar, tadjiker, kazakher, tjetjener och medlemmar av nästan alla icke-ryska folk inom Sovjetunionen begagnas på många håll som livegna slavar tills de dör av överarbete. Jag har även sett mentalsjukhus vilkas patienter har behandlats som försökskaniner. Mera normalt är det dock att judar, kristna och muslimer används systematiskt för det ändamålet.

Själv fick jag ögonen utstuckna, händerna avsågade, fötterna krossade och blev därtill kastrerad och hjärnopererad. Jag kunde nämligen aldrig hålla tyst utan predikade oavbrutet för varje kommunist som jag kom i närheten av. Fastän de försökte sätta min hjärna ur funktion förlorade jag dock varken min klarsynthet, min tankeförmåga, mitt intellekt eller mina inre sinnen. Ty den mänskliga förmågan ligger icke i hjärnan utan i själen, och hur kommunisterna än försöker kommer de aldrig att kunna lyckas eliminera själen och dess verkningar. De skar sedan ut min tunga, hällde kokande flytande bly i mig och försökte hänga mig långsamt. Men min nacke höll. Hur snaran än drogs åt lät försynen mig inte knäckas. Till slut tröttnade de på leken, som de lärt sig av nazisterna, och skar ner mig, och då tog en pervers officer hand om mig. Han tillfredsställde sina onaturliga lustar på mig genom de mest bestialiska lekar, och därefter tog han sin kniv och tillfogade min redan döende kropp tusen sår tills jag nästan dog av blodsförlust. Sedan slaktade han mig tills det faktiskt bara återstod köttfärs av mig.

En underjordisk grupp av kristna och judar tog hand om mina kvarlevor och begravde mig. De tyckte att jag hade utgjort ett gott exempel för dem. Kommunisterna däremot spred ut att jag hade begått självmord.

Ja, Sovjetunionen gräver sin egen grav. Den medger inte rätten för sina medborgare att ha en själ och en tro på livets mening eller någon andlig syn på livet, och därmed tar den långsamt men säkert livet av sig själv och hela nationen. Inget land är mera trist och hopplöst, mörkt och omänskligt idag. Ryssland är etablerat som skräckvälde där vem som helst får göra vad skada som helst men där ingen får göra något gott. Även om en oväntad revolution drastiskt skulle förändra Ryssland till det bättre krävs det där en storstädning genom hela riket av all miljöförstöring och all förgiftning, både materiell och andlig, så att en nödvändig restaurering skulle ta minst 50 år bara för att få landet rent och naturligt igen.

Det var även den ryska kommunistiska makten och ingenting annat som frammanade atombomberna mot Japan 1945. Ingen hade någon skuld i detta mord på miljoner människor utom ryssarna, som tackade amerikanerna när dessa hotade med att använda atomvapen. Det var av skräck och fruktan för Sovjetunionen som amerikanerna släppte bomberna, och det var ryssarna som framdrog detta genom sitt förslavande av Europa. Amerika ville inte ha Ryssland med som glupsk och opportunistisk vapenbror även i Japan. Japanerna tiggde redan om fred och hade framfört en fredsvädjan till Ryssland, som då ännu stod utanför kriget mot Japan, men ryssarna vägrade ta emot deras sändebud och lät det bara vänta. Och Japan

väntade fulla av hopp, tills Ryssland plötsligt öppnade dörren men bara för att förklara krig. I samma ögonblick släppte amerikanerna bomberna helt ovetande om att Japan bönat om fred inför Ryssland.

Inte fransmännens alla brott mot världen under och efter revolutionen 1789 sammanställda med alla tyskarnas brott mot världen 1933-45 är någonting jämfört med ryssarnas brott mot mänskligheten från och med 1917, och de håller på ännu, fast kineserna nog är ännu värre.

Men innan du lämnar mig, min älskade broder, vill jag ge dig en varning. I den fria världen idag förekommer det ett mänskligt fenomen som är ytterst farligt. Det är narkomanin. Detta fenomen uppträder i en bedräglig förklädning i form av rockmusik och rockkultur som tilltalar alltför många. Ungdomen låter sig gärna förföras därav. Jag varnar dig: motstå denna rörelse av all din kraft, och gör allt för att hindra att den växer västerlandet över huvudet. Den är nämligen lika farlig som kommunismen och lika ond. En narkoman, hur god människa han än må vara, blir alltid förr eller senare en lika livsfarlig individ som varje kommunist är. De förlorar sin mänsklighet, blir fullständigt opålitliga och blir i stånd till att förråda vem som helst inklusive föräldrar och barn för vad som helst. De förlorar sin själ och blir helt beroende av onskans makter. Förfölj därför narkomanerna, ge dem ingen rast eller ro, inget skydd och inget underhåll, ty de har själva valt att bli värre än djur. Låt dem därför vara djur och låt dem dö som skadedjur, ty om du och mänskorna inte äter dem kommer de att äta er.

Så lyder min varning och mitt avsked till dig, min broder. Sköt om dig och minns mig alltid, ty jag skall alltid med kärlek minnas dig. Och träffar du någon gång familjen, så berätta för dem att jag lever och tänker på dem."

Och Louis lämnade den ensliga graven och den härjade försummade kyrkogården och reste vidare mot stjärnorna medan hans broder samlades till andarna omkring honom.

Men Josefs varning för knarkeriet hade ingen effekt på Louis.

"Om någon tror sig kunna bli lycklig, om någon vill ta livet av sig, eller om någon vill leva lastbart och djuriskt med narkotika som medel, så tänker inte jag hindra honom. Alla människor är farliga som blir förföljda, men ingen mänska är farlig som inte blir förföljd." Så tänkte han medan han for vidare framåt och uppåt genom evigheten.

Därefter begav han sig bort över den Stilla oceanen på jakt efter ett litet vitt ensamt segel, och han fann det. I båten satt det två personer, nämligen Odysseus och svensken Isak. Vädret var gott, och de satt båda två ute vid rodret och snackade hjärtligt i godan ro som gamla kompisar. När Isak sedan gick fram till fören för att få ännu mera sol och ge bättre viktfordelning åt båten närmade sig Louis sin gamle vän från fordom.

"Goddag, Odysseus! Hur står det till?" frågade Louis.

"Nej men se goddag, goddag! Jodå, vi har det bra här i vår livbåt. Isak sitter där framme och skriver. Jag har lärt honom vad hexameter är."

"Vad skriver han?"

"Han skriver om sitt hemland. Han fick papper och pennor på en av Sällskapsöarna som vi besökte."

"Såå! Och vart är ni på väg?"

"Västerut. Men varifrån kom du helt plötsligt? Från havet eller från luften?"

"Från Sibirien."

"Hur är det möjligt?"

"Fråga inte så dumt."

"Men berätta hur du kom hit."

"Jag tänkte mig hit."

"Och här är du, kropp och kläder och allt, lika verklig som Isak. Du till och med pratar, och man kan ta på dig. Och du kom med tanken, säger du. Är du då som Jesus?"

"Jag är av samma folk som han var."

"Men han uppenbarade sig inte hux flux för sina vänner än här och än där förrän efter att han var död."

"Även jag är vad du kallar 'död'."

"Det var väl det jag tänkte. Isak berättade för mig att de slängde ut dig i havet färdigt begravd i en likkista och bunden dessutom, i fall du skulle få idén att spöka för dina vedersakare. Är det det som du har gjort eller håller på att göra?"

"Isak har fel. Jag var inte död i den likkistan. Det var ju du som räddade mig därifrån, och då var jag ju levande. Kommer du inte ihåg det?"

"Det vet du väl att jag har tappat minnet. Har du glömt det?"

"Du tycks då inte ha glömt *det*."

"Vill du då påstå att du är levande?"

"Ser jag inte levande ut?"

"Jo, men man kan inte så noga veta med sådana vidunder som du."

"Du kan ju ta på mig."

"Det kunde också Tomas, när han stack fingret genom hålet i Jesu hand, men då var Jesus död redan."

"Den här logiska diskussionen leder oss ingen vart."

"Nej, jag börjar märka det. Men säg åtminstone om du är död eller om du verkligen lever."

"Ärligt talat så vet jag inte riktigt."

"Vad menar du med det?"

"Jag förläste utanför Newfoundland. Skeppet jag vistades på gick under med man och allt i en storm. Sedan dess har jag varit i det tillstånd som du finner mig i nu."

"Jag tror dig," sade Odysseus.

Och greken trodde verkligen sin vän. Han hade ju högst reella erfarenheter av sjöjungfrur och flygande likkistor och telepatiska bläckfiskar med mera, så han fann ingenting speciellt märkvärdigt med sin väns uppenbarelse och dennes förklaring därtill. Allt var ju sista slutligen helt naturligt.

"Ditt tillstånd," fortsatte Odysseus, "verkar alltså ganska Limbo-aktigt. Du tycks ju varken vara levande eller död utan snarare någonting där emellan. Hur känns det att leva i ett vacuum mellan liv och död?"

"Ärligt talat har jag inte känt efter så noga. Jag har i alla fall inga kroppsliga krämpor."

"Det skulle tyda på att du är död. Ingen levande är så frisk att han inte känner att han lever. Har du något ytterligare att anföra som bevismaterial för att du antingen är levande eller död?"

"När jag tänker på saken, så talade jag just med min avlidne broder i Sibirien. Han var i högsta grad död."

"Och hur hittade du honom i Sibirien? Reste du dit och sökte upp honom med tåg och buss?"

"Nej, jag färdades med stjärnorna, ty jag visste inte var han fanns. Jag sökte upp honom med min själsliga radar."

"Hur fann du honom? Jag menar, i vilket tillstånd var han?"

"Mera död än levande. Han låg under jorden sen många år. Han mördades redan under Stalin."

"I så fall är du också död. Saken är klar. Du är död."

"Det verkar nästan så."

"Men i så fall måste jag be att få protestera. Om du är död, vad har du då med oss levande att skaffa? Vad har du då här att göra? Vi har livet framför oss och vill ej

ha något med döden att skaffa. Varför kom du hit, din sorgliga skepnad? Ge dig iväg! Lämna oss levande i fred!"

"Jag kom hit för att jag trodde att ni var mina vänner."

"Ge dig iväg till dödsriket där du hör hemma. Om du är vad du påstår dig vara – död – så skall du också vara död och inte våldgästa de levande. Ge dig iväg och låt de levande leva!"

"Om det är så ni vill ha det, så," sade Louis och for upp i luften. Men då ropade svensken Isak efter honom:

"Tag mig med, Louis! Jag vill följa dig! Jag vill inte köra bort dig!"

"Så följ mig då," sade Louis. Och svensken Isak tog av sig kläderna och hoppade över bord utan att Odysseus kunde hindra honom.

Och Louis såg till att svensken kom upp till ytan igen några dussin sjömil därifrån alldeles vid kusten till en ö som hette Tali Hai, vid vars strand det bodde en engelsman, som, när han såg Isak komma simmande till stranden, ropade:

"Tally ho! Var kom du ifrån?"

Och denne engelsman gjorde Isak till sin gäst i sitt välförplägade hus.

Men Odysseus fortsatte att segla hemåt. Dock väntade honom endast lidanden, prövningar och smärtor utan ände som aldrig skulle ta slut så länge han fanns till, levande eller död. Likväl kunde Louis varken glömma honom eller upphöra med att älska honom.

5.

Men en stor storm blåste upp och försatte den arme ensamme nu helt övergivne Odysseus i en övermåttan prekär situation. Hans lilla bräckliga livbåt blåste rakt mot ett väldigt rev där den fastnade. Den slogs sönder mot klipporna, och för att inte även han skulle slås sönder mot klipporna måste Odysseus fly över revet och in i havets vågor. Han måste alltså springa över revet med vågorna och få fotfäste var han kunde, med den påföljd naturligtvis att hans fötter fullkomligt skars sönder av de vassa korallerna. Hans lilla båt med Isaks kvarlämnade manuskript blev till drivved på ett ögonblick.

Under sin kamp för att komma över revet fick han många skrubbsår, ty nästan varje väldig våg som kom slog omkull honom och drog och rullade honom över den spikmatta som revet var. Men han klarade sig över revet och sam snart hjälplös i tyfonens våld ensam i de salta väldiga böljorna på den upprörda ytan av det bottenlöst djupa och mörka utsägligt grymma och hänsynslösa havets överväldigande väldighet. Då märkte han hur en tilltagande armé av hajar började närma sig från alla håll ditlockade av hans blod, som ymnigt flödade och blandade sig med oceanen.

För varje våg som lyfte honom över det otroliga våglandskapet såg han tjugo hajar fler än tidigare. De flockades och skockades och cirklade omkring honom i allt snävare cirklar. Så störtade ledarhajen fram för att hugga hans lår.

Hans enda chans var att omedelbart återvända till revet. Lyckligtvis fick han hjälp av en väldig våg, som begravnade omgivningen i kaskader av forsande skum från dess brytande bränningar, och hajarna fick en sekund annat att tänka på. I nästa ögonblick var Odysseus uppe på revet igen, vart ingen haj kunde följa honom. Några hajar försökte dock berusade av blodet försöka det omöjliga att jaga efter det levande färskt köttet upp på revet, men följderna blev endast att hajarna själva skrubbede sig och började blöda, varpå de andra hajarna kastade sig över dem, och det uppstod en kannibalorgie bland hajarna i vilken ingen undgick att bli lemlästad. Odysseus betraktade förbluffad denna kokande häxkittel av hajarnas rasande blind

kannibalism. "Är verkligen kannibalism någonting så underbart att hajarna finner det värt att dö för den festen?"

Han måste finna sig en annan väg genom vattnet in till ön, som lockade honom på avstånd med smäktande palmer och ljuvliga sandstränder. Han vandrade den långa och mödosamma vägen längs revet till en punkt några kilometer bort varifrån det endast var femtio meter att simma in till stranden och där inga hajar syntes till. Medan han simmade började nya färska ilska hajar visa sig, men han lyckades ta sig i land utan att de kom för nära. Utmattad föll han ner i den varma goda sanden, och snart hade alla hans sår börjat koagulera och torka medan han sov ut den värsta tröttheten.

Och ur palmerna och grönskan sprang det då sju söta nymfer fram till den till fem sjättedelar döde sjömannen och strök balsam på hans sår och förband honom utan att han vaknade. När de hade fullbordat sitt värv försvann de åter. Men då sprang de inte tillbaka till skogen utan ner i vattnet där de förvandlade sig till sjöjungfrur och började leka med en stor vit boll av sjöskum.

När han vaknat upp fann han sig snart till rätta på den ljuvliga obebodda ön. Han stiftade bekantskap med nymferna och stannade hos dem på ön i tre månader, som till brädden var fyllda av lycka och vällust. Det fanns ingen nymf på ön som inte blev älskad av honom som av ingen annan. Och den ena nymfen var vackrare än den andra, ty alla hade de midjelångt hår och röster sköna som näktergalar när de sjöng i kör trestämmigt tillsammans de nektarljuvaste kärlekssånger om oändlig kärlek på de ljuvliga strändernas gyllene pärlvita dyningsmekta silkesmattor av silversand.

Med nymfernas hjälp byggde han en båt, med vilkens hjälp han efter ett ömt avskedstagande av nymferna seglade till en ö som hette Lumai. Men även Lumai tycktes vara fullkomligt obebodd.

Men Lumai var en stor ö, och under ett av sina strövtåg på ön fann han en dag en hel by som var förstörd, skövlad och nedbränd. Mellan de ännu rykande husruinerna låg ruttnande lik av åldringar, män, kvinnor och barn som alla hade skjutits med gevär. Alla de döda var typiska polynesiska infödda.

Byns mysterium började klarna för honom när han under ett annat strövtåg plötsligt såg ett väl gömt läger djupt inne i urskogen. Han såg flera fångar och många soldater som mest var av utländsk nationalitet. De flesta soldaterna såg kinesiska ut. Av deras vimplar och symboler förstod han att de var kommunister. Knappt hade han fattat detta förrän två soldater överraskade honom bakifrån och tog honom till fånga.

Fångarna i lägret var utom honom nio till antalet. Två var polynesier, två var amerikaner, en var kines, som hade hört till kommunisterna men trotsat dem, en var fransman, en var engelsman, och två var engelsmän från Australien.

Han fick veta att kommunisterna hade dräpt alla infödingarna på ön för att kunna operera fritt. Deras avsikt var att sprida revolutionen från ö till ö och från by till by. Odysseus förstod att han hade hamnat långt i utkanten av den västra delen av Stilla havet och att det var osäkert om dessa öar hörde till Japan, Kina eller Filippinerna.

De nio fångarna berättade vidare att de ursprungligen hade varit ett trettiotal men att kommunisterna hade torterat ihjäl de tjugo andra på jakt efter information och upplysningar. Själva väntade de bara på den dag då kommunisterna hade lovat att likvidera dem alla. De var redan alla dömda till döden för spioneri, och de behölls vid liv bara emedan de ännu kunde arbeta och kanske avslöja mera hemliga informationer.

Men dessa kommunister, som hade tränats, vuxit upp till och i hela sitt liv levat ett ytterst otryggt och oroligt vilt och livsfarligt liv under ständig terrorism från ovan och under ständiga påtvingade krig i vildmarker och urskogar, hade med tiden skaffat sig smak för människokött. Annars äter ju kineser gärna hundar som

betraktas som delikatess, men därifrån är det ytterligare ett steg att lära sig äta och tycka om människokött. I brist på riktigt kött sköt de en dag ner en av fångarna, nämligen kinesen, som hade varit den bästa informationskällan om soldaternas förehavanden för de övriga fångarna, och åt upp honom efter att ha kokat och stekt honom väl. Allt togs till vara. Tårna gnagdes av som grisfötter, och till och med ögonen och öronen kokades och skars upp. Ledaren för kommunisterna tog honom som exempel för de övriga av sina vapenbröder och sade:

"På detta sätt må det gå med var och en av er som vågar överge, förråda och tråda i fiendskap till sina bröder, sina fäder, sin familj, sitt folk och sin tro."

Och denne ledare åt själv upp kinesens hjärna. Han var själv icke kines utan ryss. Och de andra, av vilka de flesta var kineser, måste följa hans exempel, emedan de ville förbli rättrogna kommunister.

En annan dag åt de upp en engelsman och en tredje dag fransmannen. De inälvor och organ som de inte själva ville äta upp gav de såsom mat till fångarna. Det var bland annat levern och gallan och annat sådant. En del av fångarna åt men inte alla. Bland dem som inte åt utvaldes alltid offret för nästa avrättning, ty kommunisterna ville spara de fetaste till sist. Följaktligen såg sig de än så länge överlevande fångarna nödsakade till att äta sina kamraters inälvor, vare sig de ville eller inte och vare sig de hade aptit eller inte. Då hände det att någon ändå kräktes efter den oaptitliga måltiden, varför han nästa dag blev nästa offer. Det hela var den mest ohyggliga tänkbara variant på "Hela havet stormar".

Till slut var det bara Odysseus kvar och de två amerikanerna, ty dessa tre var de kraftigaste av alla fångarna.

Men vid en enslig och ödslig kust på Newfoundland låg det en liten fyrvaktarkoja nära en blinkande fyr. I denna koja vaknade en främling upp ur en långvarig medvetlöshet. En gammal gumma vakade över honom. Han försökte resa sig och fråga var han var, men gumman sade:

"Var försiktig. Håll dig stilla."

"Vad har hänt?" lyckades han viska nästan ohörbart.

"Vi hittade dig på stranden och trodde du var död. Havet har kastat dig i land. Måsar, gäss, albatrosser, sulor, trutar och skarvar spatserade på dig som om du var död. Vi har pumpat oceaner av saltvatten ur dig. Var tacksam för att du lever."

Utmattad sjönk han tillbaka och förlorade medvetandet på nytt. Alltså hade han inte lyckats dö den här gången heller.

När han långsamt blev friskare mindes han dock allt vad han hade varit med om under sin långa medvetlöshet och ropade i sitt hjärta av kärlek till Odysseus:

"Hör, Odysseus! Vi är ett kött och ett blod! Vi är ett land och en nation! Som kulturländer, som två personer förenade i vänskap och som ingenting inför ödets och försynens skickelser är vi ett och en förbunden enhet för alla tider! Hör mig, Odysseus! För alltid är vi ett!"

Och Odysseus hörde där han satt i sitt fängelse och såg hur en av amerikanerna fördes bort för att först strypas och sedan flås, ty det var kommunisternas tillvägagångssätt. Men hans väns ord och rop ur evigheten förvissade honom om att det fanns hopp.

Och dagen kom då de förde bort den andre amerikanen för att dödas, flås, styckas och ätas. Sålunda var det nu bara Odysseus kvar. De lät honom leva ännu en hel dag efter amerikanens död, men efter den dagen kom den natt som Odysseus visste att skulle bli hans sista natt i livet. Han låg vaken och svettades och vändades fruktansvärt hela natten inför det usla och nesliga öde som väntade honom. Och solen gick upp, och dagen för hans offer och slakt grydde med en blodröd sol.

Men han kände i sitt hjärta att han måste klara sig ur knipan. Han var helt enkelt tvungen till det. Då hörde han i skogen en morgonnäktergal sjunga. Den sjöng med en så ren och fin stämma så utsägligt hjärtegott, varmt och ljuvligt att han lyssnade med hela sitt väsen. Dess innerliga sång var så änglalik i sin smäktande inlevelse att han bragtes till tårar. Aldrig hade han så rörts av musik som av denna ensamma näktergal som sjöng mitt i tystnaden.

Och hans tankar gick till musiken. Han tänkte på Bach, Beethoven, Brahms och Bruckner, på sin egen vackra tenorröst som han flitigt fröjdat sig själv och andra med i hela sitt liv, på Orfeus och så på sin egen högst sällsamma upplevelse med sirenerna för många tusen år sedan. Han mindes ur Homeros diktning hur sirenerna hade tvingat honom till en ödmjukhet, underkastelse och hängivenhet som endast den hårda Kirkes skoningslösa list med våld hade räddat honom ur. Och full av fröjd kunde han inte låta bli att plötsligt börja sjunga själv.

Han sjöng så att moder Natur vaknade och lyssnade, han sjöng så att vinden och alla naturens väsen tystnade, han sjöng friskt och härligt alla sånger han kunde från sitt eget hemland och från andras, från sin barndom och gamla melodier han samlat på under hela sitt liv. Han sjöng sånger och operor, psalmer och symfonier, arior, konserter och all världens musik. Och han hade en underbar röst.

Hela lägret vaknade, vissa undrande, andra oroliga och skrämda, några redan halvt förtrollade av denna dröm som var mera vacker och härlig än nattens, och en del satte automatiskt händerna för öronen.

Dessa sistnämnde rusade ut ur sina tält och skrek: "Sluta!" De blev till rasande förtvivlade dårar av grekens underbara och frejdiga sång. Men även de måste ta bort händerna för öronen om ändock blott för ett ögonblick och uppfatta tillräckligt av den oemotståndliga härligheten för att falla till föga för den. De flesta förtrollades och blev villigt till den underbara musikens hjälplösa slavar. Hur kunde han sjunga så vackert? De som inte bringades till tillintetgörelse och ödmjukhet av den himmelsliga ofattbara musikens förunderliga trollmakt utan som fortfor med att pressa händerna och fingrarna mot och in i öronen blev så ifrån sig av besinningslöshet att de skrek:

"Driv ut honom ur lägret! Driv bort honom utom hörhåll! Skicka iväg honom från ön!"

Och emedan dessa galna stackare var kommunisternas ledare och främsta män åtlyddes ordern: greken släpptes ut och försattes på fri fot. Han försvann därmed kvickt till skogs ehuru alltjämt sjungande och sågs aldrig till av någon kommunist igen.

Men ännu tre till fyra timmar efter att Odysseus hade slutat sjunga och försvunnit för gott gick de arma förstockade gerillaledarna omkring med händerna i öronen och led de mest ohyggliga och obeskrivliga kval. De var ju vana vid Maos musikaliska standardrepertoar de åtta marscherna, som alltid skreks i alla kinesiska högtalare överallt i hela Kina dag ut och dag in och som var den enda tillåtna musiken i hela Kina, som inte ens var ren och vars inspelningskvalitet lämnade mycket övrigt att önska, enär risporna och bruset esomoftast överröstade själva marschkriket och hela blåsorkestern. Nu ställdes de plötsligt inför helt ren och levande musik i dess fundamentalaste tänkbara tappning, och chockverkan av detta blev alldeles oerhört öronbedövande för att inte säga förintande och helt förlamande.

Och Odysseus fann på den andra sidan av ön sin båt, som fortfarande låg kvar, och paddlade bort med den för fullaste segel, hjälpt av en god östanvind som började blåsa friskt just i den rätta stunden.

Men Louis frågade sina räddare, den fattiga fyrvaktarfamiljen, om de inte hade funnit någon annan på stranden förutom honom. Men familjen hade inte funnit någon annan människa från Louis skepp utom Louis själv.

När Louis blev friskare och starkare började han själv ströva utmed stränderna på jakt efter något annat utom han själv som hade räddats ur havets våld från det gamla vackra fiskarskeppet. Och han fann långt borta på stranden bland klipporna det som han mest hade tänkt på och saknat: sin vän farbror Jean. Den gamle franske fiskaren låg krossad mot klipporna, död, förvriden och utan någon ande kvar i sig. Han var ej mera farbror Jean utan endast ett lik som naturen redan hade börjat upplösa.

Men Jean hade i sin sista kamp mot livets ondaste väsen Döden krampaktigt gripit om ett föremål i sin högra hand som samma hand ännu inneslöt. Louis upptäckte detta just när han i sin fullaste sorg, grämelse och smärta tänkte lämna platsen. Han öppnade den döda handen och fångade föremålet, som var ett vackert ostron.

Varför hade farbror Jean gripit tag om detta ostron, och hur hade han fått det? Louis undrade detta medan han öppnade dess skal och i djurets kött fann en underbart levande och kostbar pärla, glänsande och stor som ett fågelägg. Han grep pärlan och kunde inte slita blicken ifrån den. Och ur pärlans glans och ljus talade alltjämt farbror Jeans röst till honom.

Och Louis behöll den kostbara pärlan. Och varje gång han tittade in i pärlan talade Jeans röst till honom ur den så tydligt och klart och levande att han till och med kunde svara den och diskutera med sin vän farbror Jean.

Och Jean talade och sade:

"Allting har två sidor. Kriget har två sidor. Den ena är segern, äran, kraften och storheten. Den andra är våldet, blodet, tragiken och förlusterna. Även freden har två ansikten. Det ena är friden, välfärden, välståndet och utvecklingen. Det andra är försoffningen, arbetslösheten, tristessen och eskapismen. Det finns även två sorters politik: liberalism och konservatism. Den konservative statsledaren går in för att bevara det gamla, skydda och försvara sitt lands kultur och traditioner och göra motstånd mot allt som kan innebära förändring och försakelse. Detta var hans goda egenskaper. Som hans avigsidor brukar man anföra inåtvändhet, världsfrånvärdhet, brist på samarbetsvilja och personlig otillgänglighet. Den liberale politikern är den store folkledaren. Han vill göra alla till lags. Han vill att alla skall få ha det bra, han är öppen och positiv inför allt och understödjer allt som är nytt, modernt, effektivt och progressivt och som kan leda till expansion och större materiellt välstånd. Detta var hans positiva sidor. Hans negativa är att det med hans goda giv av frihet, rättigheter och stor nåd åt alla ofta följer godtycke, hänsynslöshet, brist på moral, våld, opportunist och ofta även revolution. Han utplånar sig själv och låter alla göra vad de vill. Följaktligen kan han sällan behärska och hålla sin egen liberalism inom rimliga gränser. Den liberale, följaktligen, strävar efter att få realisera illusionen om att alla kan ha det bra, och den konservative är den som har genomskådat och som aktar sig för sådana illusioner."

"Betyder det att du själv är konservativ, farbror Jean?"

"Nej, jag står utanför systemet. Jag är varken eller. Jag bara observerar."

Men pärlans glans blev mattare för varje dag, och även Jeans röst mattades med glansen.

"Jag dör, Louis. Jag är född fåfång, och därför skall jag dö, ty så länge jag har levat har jag själv föraktat och förkastat allt som fåfängt är. Nu drabbas jag av min egen fåfängas förbannelse."

De hade ännu några oändliga samtal om eviga spörsmål som aldrig kan lösas, innan pärlans glans långsamt började slockna:

"Jag har sagt mitt. Farväl, Louis."

Och kvar av den underbara pärlans vithet och glans var bara en svart ful livlös sten som var så mjuk och spröd att Louis i misstag klämde sönder den mellan fingrarna.

7.

Han stod vid havets strand och såg vågorna slå ihjäl sig mot klipporna i härlig självmordseufori. Då kom det en väldig valross upp ur havet mitt framför honom, och denna valross öppnade munnen och började tala till honom. Döm om hans förvåning när det visade sig vara Jeans egen röst.

"Har du blivit valross nu, farbror Jean?" frågade Louis.

"Nej, jag har bara fått en liten respit. Snart måste jag återvända ner i det kalla havet. Jag kom hit egentligen nu bara för att be dig ta dig an min kropp och begrava den på en plats som jag skall visa dig."

"Den ligger redan i en likkista uppe hos fyrväktarna."

"Ja, men det blir din sak att transportera den till fastlandet. Jag var jude och vill begravas såsom en jude."

"Så får jag väl göra det då."

"Lovar du?"

"Ja, jag lovar."

"Rikta då din blick mot himmelen. Vad ser du?"

Och Louis såg en stjärna mitt på ljusa dagen, som var så ren och klar att han förstod att det måste vara en ängel.

"Jag ser en ängel," sade han till herr valrossen.

"Följ den ängeln och gravlägg mig på den plats som den ängeln skall visa för dig."

Och valrossen plumsade tillbaka ner i vattnet och försvann.

Och Louis riktade sina ögon mot ängeln och betogs så av dess glans att hans ögon bländades som av solen, och hans hjärta uppfylldes av en helig glädje utan gränser. Och han gick för att uppfylla sin döde väns sista vilja.

Men det var i oljekrisens tid, och det enda sättet att frakta likkistan från den ödsliga kusten över landet till fastlandet var att begagna hundsläde. Det var dessutom mitt i vintern, vilket gjorde att vilket motordrivet fordon som helst var odugligt i vargavinterns is- och snölandskap. Men med hundar och släde gick det bra.

Och ängeln gick framför den ensamme europén och den man som skulle hjälpa honom med hundarna – en eskimå vid namn Lutjak. Och fiskaren Jean talade under färden genom ängeln till Louis, och Louis svarade honom:

"Jag älskar dig, farbror Jean. Aldrig har jag älskat någon som jag älskar din ande. Vad gör det att du leder mig bort från mitt mål, mitt hem, mitt kall och alla mitt livs önskningar? Led mig till nordpolen om du vill. Jag följer dig och älskar dig vad det än må leda till, ty du är det största mänskliga ljus som jag någonsin har sett."

Och Jean talade till Louis genom ängeln och sade:

"Vem vann det andra världskriget? Det gjorde England. Vem förlorade det? Det gjorde Ryssland och kommunismen, ty deras seger förde dem rakt in i deras egen diktators totala återvändsgränd mot dess ofrånkomliga undergång. Nu säger somliga att Amerika vann kriget, men det är lögn. England vann det, ty England är Amerika. England förlorade Amerika 1789, men England har aldrig förlorat sina ekonomiska intressen i Amerika, och det är dessa som håller Amerika i gång. På

samma sätt är England även Australien, Canada, Sydafrika och många andra länder. England är USA, Indien och alla länder, städer, öar och platser där det talas engelska."

"Men du är ju fransman!"

"Ändå föredrar jag England. Det var engelsmän av den vördnadsvärde Bedas skola som stod bakom Charlemagne. England har efter romarrikets fall alltid varit världens ledande politiska ljus, och den som inte följer henne följer mörkret."

Och Louis passerade lyckligt Belle-Isle-sundet med sin eskimåföljeslagare, och stjärnan som var en ängel fortsatte att leda dem norrut. Men en kall mulen morgon var stjärnan plötsligt borta. Den hade brukat leda dem även molniga dagar, men nu var den borta. Vad skulle de ta sig till? Intet tecken uppenbarades för dem.

Då kom en fruktansvärt stor svart björn emot dem. Den såg mycket hungrig och farlig ut. Lutjak ville fly, men då talade björnen till dem med en stark basröst och sade:

"Frukta inte! Jag skall leda er i stället för stjärnan."

Och de två männen gladdes och följde därefter den jättelika björnen.

Björnen ledde dem i många dagar utan problem. Men så en dag som var lik alla andra tycktes björnen bli tveksam om huruvida han skulle fortsätta eller inte. Han stannade upprepade gånger, reste sig på bakbenen och vädrade. Så blev det med ens en väldig fart på honom, och han försvann ur sikte för Louis och Lutjak.

De kunde dock följa hans spår i den rena vita snöns gnistrande mjukhet i det då tillfälligt klara solskenet, och när de åter såg honom var han tillsammans med två andra björnar: en unge och dess moder. Det var björnens familj.

Familjen stod och pratade glatt och livligt med varandra på björnars besynnerliga språk. Så med ens tog pappan upp ungen på axeln och traskade iväg i en riktning som var helt olik den han hittills hade följt. Louis och Lutjak kliade sig i huvudet men förstod att de inte skulle följa jättebjörnen mera.

Men stjärnan uppenbarade sig åter för dem och ledde dem i en vecka. Därefter omringades de till deras stora skräck och fasa av en väldig varghjord av skrämmande jättelika storkäftade djur, som dock inte skadade dem alls utan blott var där för att eskortera dem. De följdes och leddes av vargarna i två veckor.

Varghjorden försvann när stjärnan åter uppenbarade sig. Den ledde dem så i tre veckor.

Men en dag då de färdades snabbt över isen var eskimån Lutjak plötsligt försvunnen. Louis ville söka efter honom, men stjärnans röst sade till honom att inte göra det.

Tre dagar senare var kistan med liket borta utan ett spår. Stjärnan rådde honom ånyo att inte bry sig om det. Och för varje dag drog hundarna släden allt snabbare och snabbare.

Han flög fram över isen på havet, över vildmarkernas eviga ödsliga vidder, över snöslätter under norrskensnätter och kom ständigt allt närmare stjärnan som kallade honom till sig.

Han tyckte att han befann sig på flykt i Sibirien tillsammans med sin broder Josef, och överallt hörde han röster som viskade till honom, talade till honom, förmanade honom, kallade på honom, ropade till honom och sjöng till honom. Men starkast av alla de röster han hörde var stjärnans befallande röst, som liksom anförde kören av alla de andra, som brusade mot honom medan det spöklika norrskenet sprakade i olycksbådande stark frenesi. Och rösterna kom ifrån Ryssland och Sibirien och alla de arktiska områdena, och de rörde sig bara om Ryssland och dess eviga fångläger:

"Kommunismen är en drake som kommer att förtära sig själv. Alla vi som är dess offer lever ännu och vakar över dem som lever och i synnerhet över alla våra

mördare, som alltmer kryper in i sig själva förlamade av skräck och sjuklig paranoia, som de bara odlat och frammanat själva för att skyla över sina brott. Alla den ryska kommunismens 63 miljoner offer från hela Sovjetunionen samt Polen, Tjeckoslovakien, Östtyskland, Ungern, Rumänien, Bulgarien och Kaukasus, Turkestan och Mongoliet med Tadzjikistan och hela Centralasien skall förfölja Sovjetunionen till döds med sin eviga ångest som aldrig skall upphöra att plåga allt ryskt blod i Ryssland med sin gastars eviga förfärliga ångest."

Och Louis förstod att denna fasansfulla kör bestod av alla de offer som försmäktat i ryska koncentrationsläger och som för alltid låg okända och förlorade i Sibiriens namnlösa massgravar.

Men med dessa röster blandades även andra martyrs ohyggliga körer. Det var alla de judiska koncentrationslägrens offer i Tyskland, men de var bara sex miljoner. Det var alla de offrade tibetanerna som Kina slaktat för kommunismens skull, det var alla offren i det koreanska kriget, det var alla offren för Castros Cuba, och det var alla de slaktade fångarna och soldaterna från Laos och Vietnam utom otaliga andra. Alla dessa körer tillsammans var en överväldigande fasa, och Louis kunde ingenting göra för att slå dövörat till för deras universella klagan och rop på rättvisa, hämnd och gottgörelse.

Och rösterna sjöng med klagande skrin och svepte i rymden likt slöjor för norrskenets flammande vind. De klagade, mässade, ropade ömkligt och vemodigt ständigt allt starkare. Norrskenet tilltog ock ständigt i styrka och ljus. Överallt hördes även de hungriga vargarnas tjut och musik, en otrolig och makalös sång som bedövade hjärtat och anden. Och i detta mörker uppfylldes all rymden av ett enastående ljus, som klart lyste i midvinternattens förfärliga tryckande svarta kompaktet med hela sin storhet och makt, och det var det odödliga eviga ljuset, som aldrig kan släckas av mörkret.

Inledning till den fjärde berättelsen.

Hur kom jag alls i kontakt med denne gamle Jon? Första gången jag såg honom tog jag honom för en vanlig luffare, ty han såg så ut: han gick på gatan i säckiga kläder och bar på plastpåsar. Av någon anledning dröjde han alltid en stund utanför vår port. Det var så min uppmärksamhet först fästes vid honom. Det visade sig senare att han gjorde så för att han hade fäst sig vid en speciell svart katt som bodde i vårt hyreshus, som han hade fått personlig kontakt med och som han några gånger i veckan bjöd på litet mat. Det var det som han gjorde i smyg bakom buskarna utanför vår port.

Jag kunde inte glömma hans lilla fängslade gestalt. En dag förde jag människan på tal med mina klasskamrater i skolan. Det visade sig att de alla visste allt om honom utom jag.

"Känner du inte till honom? Han är ju ett lika berömt original i staden som den magre flintskallige fjolspelaren utan fjol i sin fjollåda och som lumpgubben Evald med plastpåsar på fötterna. Han sitter ju varje dag på kafé Näckrosen och berättar fantastiskt dravel för folk som är så dumma att dom vill höra på. Ingen orkar höra på i längden. Han kallas Profeten för att han berättar så mycket vansinnigheter."

Jag kunde inte hjälpa det, men jag blev intresserad. Och efter ett besök hos honom på hans stamkafé kunde jag inte låta bli att varje dag återvända, dragen av ett kritiskt intresse.

Efter dessa tre berättelser, som jag har tecknat ner ur minnet, var jag så ivrig att komma till rätta med hans egentliga innersta personlighet att jag vågade ställa honom en djärv begäran. Jag bad honom om att få ta upp hans berättelser på kassettbandspelare. Jag trodde aldrig han skulle låta mig göra det, men till min

övertäckning visade det sig att min begäran hälsades välkommen av honom. Ingenting hade kunnat glädja honom mera.

"Och det att du hädanefter spelar in min röst och mina ord kommer att göra att vad jag talar i dubbel bemärkelse kommer att vara inspirerat, ty om du spelar in det kommer jag att vara dubbelt så skarpt och väga mina ord dubbelt så väl."

Och först nu började han egentligen vara inspirerad i vad han berättade. Jag spelade dock bara in honom när vi var på tu man hand, ty jag var rädd för att bli känd som "den som spelade in Profeten på band", "Profetens trogne lärjunge" och "den som tog Profeten på allvar". Mitt egentliga syfte med att spela in honom var att ge en kritisk eftervärld en möjlighet att sakligt bedöma om denne kvasireligiöse förkunnare var en farlig däre eller inte.

Från och med nu är alltså hans berättelser återgivna ordagrant.

Fjärde berättelsen.

1.

Men högt uppe i Norden någonstans i Baffinlandets södra delar färdades Louis över snölandets diamantgnistrande fält under norrskenets spöklika flammande. Han försökte förgäves höja sin röst mot alla dem som förföljde honom och talade hårda ord till honom, men de bara överröstade honom dubbelt mer med sina nemesisskriande desperata och ohejdbara rösters oformliga syndaflodsöversvämning i etern:

"Östvärlden är ett ogenomträngligt mörker utan ljus. Den är en värld som misslyckats och gjort bankrutt. Varför misslyckades den och gjorde bankrutt? Därför att den destruktiva viljan, som är kaosets fader, regerar hela östblocket, och därför skall östblockets kommunistiska makt förgås och aldrig uppstå igen i samma stil, liksom den evigt förbannade nationalsocialismen. Endast religionen, kyrkan och konsten och alla konstruktiva kreativa skapande krafterns minnen skall överleva östvärldens kommunistmakts stora förskräckliga fall. Och den kommunistiska maktbyggnaden måste störtas med våld, ty onda människor är alltför förstockade och galna för att frivilligt vilja avstå från sin etablerade ondska."

Men den starkaste av alla de röster som plågade honom var Guds egen, och denne sade:

"I allt vad du säger, Louis, försöker du sätta det mänskliga över det gudomliga. Du vill att människan skall behärska Gud och naturen medan jag vill tvärtom, vilket du mycket väl vet. Varför är du sådan? Varför är du så uppstudsigt, ambitiös och oförskämt lysten på sådant som bara angår mig och inte dig? Varför sticker du upp hela tiden?"

Och människan Louis kunde endast svara som det var:

"Därför, o Gud, att jag är din avbild."

2.

Det var tre veckor senare. En fruktansvärd snöstorm hade härjat i landet nu i tio dagar, och den blåste alltjämt. Det var omöjligt att gå ut. I en liten igloo levde en ung eskimåfamilj i den hemskaste skräck, ty de hade upprepade gånger tyckt sig höra hundar skälla ute i stormen, och de hade sagt att det var spökhundar och andar av döda hundar.

Men en dag vågade sig mannen driven av en ohejdbar instinkt äntligen ut i stormen för att möta spökhundarna. Han fann dem – och det var riktiga hundar. Det

var riktiga hundar spända för en släde, på vilken det stod en man som ej rörde sig, ty han var fastfrusen och kanske död. Eskimåfadern utgick ifrån att han var ohjälpligt ihjälfrusen men kunde snart konstatera att han endast var döende. Därför skar han kvickt loss honom från släden och bar honom inomhus och gav honom åt sin hustru att ta hand om, varpå han själv gick ut i stormen igen och sällade slädens hundar till sina egna.

Mannen som ödet fört till deras igloo tillfrisknade långsamt. Han hade nästan totalt förfrusit händerna och fötterna, men det var inte omöjligt att de kunde räddas.

Eskimån var en mycket bildad man. Han berättade ivrigt om deras kyrka som stod en mil söderut. Den var katolsk, och dess präst var fransman. Eskimån upphörde inte att beklaga att deras präst hade slutat att läsa mässan på latin och i stället nu läste den på deras eget vardagsspråk. Han saknade den höga och stämningsfulla mer gudomliga prägel som utmärkt den latinska mässan förr och som nu var sorgligt och snöpligt kaputt.

Med denne eskimå kunde Louis – ty så hette främlingen – diskutera och prata om vad som helst. De diskuterade bland annat världens fysionomi, och eskimån var av den åsikten att jorden var platt.

"Vad finns det för bevis att den är rund?" sade han. "Nej, den är universums eviga golv, under vilket ligger de dödas lika ändlösa underjord, och över vilket ligger det ändlösaste av allt – Guds himmelrike."

"Men," sade Louis, "hur förklarar du då, att om man far västerut bortom Amerika så kommer man upp i östern, och far man österut förbi Japan så kommer man till Amerika?"

"Hur kan du veta det så säkert att det Amerika du kommer till genom att fara österut är det samma som du kommer till om du far västerut? Hur vet du att det bara finns ett Amerika?"

"Men Amerika öster om Asien och Amerika väster om Europa är alldeles identiska."

"Kan de inte vara det då, om de är två? Dubbelgångare har det alltid talats om i alla sammanhang. Tvillingar är inte ovanliga."

"Men i det senaste kriget slogs Amerika mot Japan som slogs mot Ryssland som slogs mot Europa. Och det var ett och samma Amerika som hjälpte Europa och som besegrade Japan."

"Ja, men det var ju den gamla världen det. Den gamla klotrunda vetenskapligt uppmätta och välordnade idealiska paradisetvärlden gick upp i rök med atombomben. Atombomben tillintetgjorde den klotrunda värld som var påtaglig, vacker och dräglig. Einstein gav oss en ny världsbild som vi inte vet hur den ser ut. Hans realitetsteori och dess konsekvenser satte hela världen på huvudet, så att vi nu varken vet ut eller in, vad som är upp och vad som är ner, skillnaden på väderstrecken eller åt vilket håll universum kröker sig, om det är åt höger eller åt vänster, då ju allting nu mera är realiserat. Vill vi ha en värld över huvud taget så måste vi skapa oss en ny, och det är enklast att utgå ifrån att den värld vi lever i är platt som ett isflak."

"Hur förklarar du då Maghellans och del Canos jorden-runt-segling?"

"Ingenting annat än en vacker fabel. Möjligen flyttade någon kosmisk storm honom från Maghellans sund till Filippinerna utan att han märkte det, ty naturen skojar ju ofta med oss människor och förbryllar oss så att vi inspireras till att skapa roliga illusioner om hur den egentligen fungerar, som Einstein gjorde."

"Men jag har ju själv kommit hit från Europa via Ryssland och Kina och över Stilla oceanen."

"Då är det bäst att du far samma väg tillbaka så att du inte kommer bort alldeles. Men sade du inte att du flög från Alaska till Hawaii?"

"Jo."

"Hur kan du veta att vinden i själva verket inte förde dig över Ryssland och Asien, Europa och Atlanten och över Amerika till Hawaii?"

Och det var omöjligt att resonera bort honom från hans tro på att jorden var platt.

När Louis var tillräckligt återställd ville han fortsätta sin färd, och ingen kunde hålla honom kvar. Stormen var över, men hans värd sade:

"Akta dig för dessa länder. Längre norrut regerar de väldiga vilddjuren vilkas rike ingen människa kommit tillbaka levande ifrån. Bara här har vi själva sett iskrokodiler stora som blåvalar och snörenar stora som elefanter, för att inte tala om de sjödjur vi sett som varit dubbelt så stora som blåvalar."

"Sådana har jag också sett," svarade Louis leende, bjöd ett innerligt ömt och tacksamt farväl och for iväg med nya friska krafter mot nya djärva mål i rätt riktning – österut mot Europa.

3.

Men ju längre mot norr han kom, desto starkare blev norrskenet, samtidigt som mörkret blev allt djupare.

En dag såg han i fjärran en underlig sak torna upp sig som icke kunde vara något annat än en byggnad. När han kom närmare fann han det vara en präktig och mäktig borg med höga torn, starka murar och majestätiskt utseende. Det var en mycket gammal stenborg som var otroligt väl bibehållen. Den liknade mera ett prakttempel än en borg.

Medan han färdades allt längre norrut varseblev han att han ledsagades av allt fler varelser som även de var på väg norrut och ofta i snabbare fart än han. Det var till en början blott vargar, björnar, renar och andra vanliga vilddjur, men dessa blev allt flera och sågs i allt större hjordar och även i allt större storlekar. En eftermiddag sprang det förbi honom en jättelik snövit ren som var minst fem meter lång. "Kan det vara en släkting till den irländska jättehjorten?" undrade han med professionellt intresse.

En vecka efter att han hade passerat den vackra vita obebodda riddarborgen kom han till en hel stad, som legat öde i säkert flera hundra år. De flesta husen var i ruiner, men mycket fanns även som var helt. Och av de kvarlämningar som vittnade om att staden en gång hade varit levande och blomstrande fann han att det hade varit en praktfull vikingastad. Staden omfattade ungefär femtio hus plus några vackra offentliga byggnader, bland annat ett vackert tempel och en gammal borg. Staden hade tydligen dött ut av sig själv för kanske bara hundra år sedan.

Han fortsatte norrut. Allt flera bevingade väsen och jordiska gestalter följde honom i riktning mot norrskenet. Han såg en afton luften full av självlysande underliga spöken, andar, demoner, häxor, änglar, trollkarlar, djävlar och fåglar som inte såg ut som fåglar. Han såg fem meter stora kondorer, ännu större albatrossliknande snövita måsfåglar, otroliga månghövdade hydror och drakar och en och annan bländande vacker pegas, som människor red på. Han ropade till en dylik:

"Vart är ni på väg, o underbara väsen som badar i månens och norrskenets ljusflod?"

Och de ropade tillbaka:

"Följ med och se!"

Och för varje dag fylldes det vita slumrande rena landskapet av mer och mer liv. Dvärgar, vättar, gnomer, jättar och troll skyndade i väldiga horder emot norr, liksom tomtar, monster, jättelika vilddjur, människor med vingar och ofantliga

buffelhjordar, och alla lämnade de honom bakom sig, ty han var långsammast av dem alla, och de ropade till honom:

"Kom med! Kom med!"

Hela världen tycktes vara på väg mot det flammande gröna kusliga norrskenet som kallade i norr.

Denna ödemark var mera full av liv än tropikernas varmaste våtaste regnskoogar.

Det var en massemigration utan like. Den bestod av väldiga elefanhjordar och formlösa ändlösa valrosshjordar lika väl som av tallösa människomassor av tusen slag. Där var vackra människor, exotiska människor, praktfulla människor och hänsynslösa, groteska, dekadenta, primitiva och oemotståndliga människor. Det var en masspsykos utan like.

Louis och hans släde följde ohjälpligt med strömmen fast han inte ville det. Han försökte förgäves få reda på vart de alla var på väg: han fick bara lösryckta individuella svar som varierade i det oändliga.

"Vi far bort, ut och iväg," sade en.

"Vi far för att plåga och förslava andra människor," sade en annan.

"Vi far till det enda sanna ljuset, som är mörkret."

"Vi följer vargarna, häxorna, djävlar, avgudarna och synden."

"Vi far för att söka olja i främmande länder och för att dränka främmande länder i olja."

"Vi far för att plundra naturen i ännu okränkta världsdelar."

"Vi far till främmande länder för att där sprida narkotika."

"Vi far till främmande länder för att sprida revolutionen."

"Vi far för att tjäna pengar."

"Vi far för att älska och dö."

"Vi flyr från slaveri, underkastelse, trångboddhet, krig, våld, sjukdom och fåfånga."

"Vi far till Blåkulla till en häxsabbat."

"Vi följer kvinnan, industrin och vetenskapen."

"Vi far för att det faller oss in."

Dessa och liknande svar fick Louis på sin fråga. Då vände han sin släde med sidan mot strömmen och skar igenom massans väg, och han ropade till envar enskild person:

"Vänd om! Vänd om!"

Men ingen hörde eller brydde sig om honom.

Han älskade alla dessa levande skiftande gestalter och ville inte att de skulle försvinna i mörkret i norr. Han betraktade vars och ens anlete och fann att varje ansikte i hela detta böljande hav av själar utan något undantag lyste av fröjd. Alla dessa vilddjur, havsdjur, bevingade väsen, halvmänniskor och människor var allesammans utomordentligt glada. Intet lidande syntes i någons blick, och det var detta som alarmerade honom.

Han började ångra att han hade styrt av åt öster, ty han greps av medömkan med alla de massor som vandrade norrut mot den säkra förgängelsen. Han styrde åter norrut och kom åter in bland de ändlösa skarorna av stora och små, mänskliga och omänskliga, kända och okända figurer, som alla rungande hälsade honom välkommen tillbaka till deras krets.

De visste alla att de vandrade åt vad som kallades helvetet, men de gjorde det gärna.

Skarorna genomfors gång på gång av hungriga hjordar av jättelika vargar, monster och vidunder som fyllde sina käftar med människor och åt upp dem. Likväl fortsatte människorna framåt.

Louis försökte tala till var och en och finna ut varför hon var på väg mot vart hon var på väg. En kvinna svarade:

"Min make tuktade mig för att jag inte ville vara underdånig. Därför flyr jag från honom."

En man svarade: "Jag var kristen och pacifist. Jag hatade kriget och våldet. Jag tyckte det var bättre att förföljas än att vara en förföljare, att älska än att hata, att förlåta än att hämnas. Jag trodde att ingen människa egentligen var förmögen till något ont. Jag vägrade acceptera ondskan, och därför är jag här."

En otäck gammal gumma kom fram och skrek till Louis:

"Otäcking, vad gör du här? Din förbannade individualist, det är sådana som du som är skyldiga till vårt helvete. Hitler, Stalin, Napoleon, Caesar, Kristus, Sokrates, Salomo, alla är ni fördömda galningar som leder oss åt helvete. Ni vill beröva oss människor vårt enda hopp. Det är du som borde vandra åt förgängelsens helvete och inte vi."

Louis svarade lugnt: "Det finns inget helvete."

4.

Vad var Platon? En gudlös hedning liksom Homeros.

Vad var Muhammed? En antijudisk självisk barbarisk splittrare av en god förenad kulturvärld. Han förstörde den antika världen och försökte skapa en ny, men han lyckades inte skapa en ny.

Vad är kristendomen? En god teoretisk filosofi som inte fungerar i praktiken, ett förträffligt rättesnöre som ingen följer, ett ljus från Gud som ingen ser, en lag som ingen lyder, och en förbannelse, som alla vare sig de vill eller inte förr eller senare ovillkorligen drabbas av.

Bland horderna av varelsor, djinner, levande, döda, vålnader, efriter, fantomer, enhörningar, skräcködlor, drakar och leviathans som alla drog mot norr urskiljde Louis bland människoskarorna även sådana bemärkta döda män som Goethe, Bach och Tolstoj. Johann Sebastian Bach badade i ljus och härlighet, och massor av änglar och saliga människomassor följde honom och hans musik. Varje individ som triumfatoriskt följde honom var utrustad med ett instrument som han ock använde.

Många följde även Goethe men inte lika många. Hans glesare skaror badade i ett rött glödande ljus som icke var vitt och klart och lika lysande som Bachs. Även Goethe log och var nöjd, men han triumferade inte såsom Bach.

Ännu färre följde Leo Tolstoj. Hans lärjungar var blott en handfull skröpliga människor som med möda släpade sig framåt. Den gamle mannen själv såg sjuk och tård ut. Han vacklade framåt på en käpp, hans hår och skägg var kritvita, och han verkade minst tusen år gammal, och i hans anlete fanns det ingen glädje utan endast lidande. Han såg dock oavvänt på det enda ljus som han hade, och han följde det noggrant. Detta ljus var Goethe, vars största glädje låg i det ljus som han följde, som var Bach.

Och Louis såg på dessa tre och tyckte omåttligt synd om den ålderstigne förfallne olycklige lidande syndaren, gubben och människan Leo Tolstoj. Och Louis banade sig fram genom hopen till denne man och frågade honom:

"Gode herre, varför strålar ni inte som era två goda företrädare? Vad fattas er?"

Och han svarade:

"Bach var lycklig, ty han hade musiken att leva för, och framtiden låg för musiken. Goethe var mindre lycklig, ty han hade allt från början och ingenting att sträva för. Redan han hade tråkigt, och hans största glädje var Napoleon, som gick under. Och vad hade jag i min kalla realistiska utblick, som inte lämnade något utrymme för fantasin? Det enda jag som kall realist hade att leva för var att förstöra folks illusioner. Jag avrättade Napoleon, jag avrättade Anna Karenina, och i 'Uppståndelse' försökte jag till och med avrätta tsaren, varav andra inspirerades till

att göra just det. Jag försökte även avrätta konsten, skönheten, estetiken och Shakespeare. Tror du jag tyckte det var roligt att vara kulturens bödel?"

Och skogarna var fulla av krälände slemmiga ormar, som ävenledes krälade norrut mot norrskenets flammande fackla. Hjordar av enhörningar galopperade framåt, vita, vackra och glänsande; gripar och sfinxer flög, hoppade, sprang eller kröp; där var moafåglar, mammutar och mastodonter, megatherier och uroxar i oändliga flockar, och himlen genljöd av fladdrande läderlappsvingar. Dessa läderlappar förmörkade norrskenet och sågs då vara av kolossal storlek. De verkade vara större än Andernas kondorer.

Och alla dessa monster, avgrundsodjur, djävlar, satar och fasaväckande vidunder, från djinnerna till varulvarna, från skräcködlorna till pytonormarna, från änglarna till demonerna, från helvetets hemskaste avskum till de vackra ståtliga ädla jättekondorerna i deras värdiga majestät, alla dessa djur och odjur, människor och omänniskor, ärkeänglar och ärkedemoner, alla dessa väsen var dock livets tjänare. De rörde inte ett hår på Louis huvud, och Louis respekterade dem alla.

5.

Bland den ändlösa massan som strömmade mot norr fann Louis även mängder av drinkare, alkoholister och narkomaner. Han språkade något med drinkarna och frågade varför de drack, och de svarade:

"Vi lever blott för ruset. Vi är fattiga stackare som antingen blivit berövade eller aldrig fått del av livets goda. Ur vårt elände finns det endast en flykt, och det är det ljuva vinets. I ruset, i spriten, i möbelpolityren ser vi Gud. Vi möter och älskar honom i ruset. Vi dricker blott för hans skull. Bildade människor träffar honom i sina böcker, till rika människor kommer han i form av materiellt välstånd, präster umgås med honom i anden; varför kan inte vi fattiga medellösa eländiga obildade tölpar då få vara med honom i vinruset?"

"Men alkoholen tar livet av er."

"Nej, det är inte alkoholen som gör det. Det är Gud."

Ungefär samma resonemang förde narkomanerna. De tyckte, att eftersom de var utstötta nollor och samhällsfientliga onyttiga dagdrivare var umgänget med Gud i narkotikans rus dem berättigat. Det var ju det enda de hade.

6.

En del av mängden umgicks med djur. Han såg kvinnor glatt leka med björnar, tjurar och andra djur, och han såg dem ligga med dem och föda barn med dem. Han såg män ligga med varginnor och svin, och han såg de vidunderliga avkomlingar som blev resultatet.

Louis hundar mådde bra. Han hade under hela sin resa endast förlorat två. Varje afton gav han dem var sin fisk. En afton kom ledarhunden fram till hans varma kaffekopp och försökte smaka på kaffet. Louis klappade honom och sade:

"Nej, Luder, kaffe är ingenting för dig. Sänk dig aldrig ner till människornas låga nivå och drick kaffe. Håll din goda naturliga oförstörda vilddjursmage ren från den svarta smutsiga frätande smörjan. Kaffet är smutsigt och fördärvligt som oljan i marken. Av kaffe blir folk endast sjuka och nervösa. För varje kopp de dricker förkortas deras liv med en dag. Kaffe ger människor kräfta, och den svåraste kräftan av alla är den som just kaffet ger på sin väg ner till magen. Den leder till att folk brinner upp inifrån. Nej, Luder, begär inte vad människor begär, ty allt jordiskt som människor begär är fördärvligt."

Med dessa ord slängde han ut koppens innehåll i snön och sade:

"Det är varmt men smakar förbaskat illa. Uff! Hädanefter skall jag bara dricka varmt vatten.

Alta dig också, Luder, för tobaksrök. Jag har aldrig haft en cigarett i min mun, och jag kommer aldrig att ha det heller. Tobaksrök förgiftar luften, som i sin tur förgiftar var och en som andas den. Tobaksröken sätter sig i halsen och sätter i gång den mest långsamma och outhärdliga kvävningssöd.

Te är gott liksom vin, men sprit är livsfarligt. Den som sätter ett glas sprit i strupen och sväljer det kan lika gärna begå självmord med en gång. Ingenting är gudlösare än att göra sig av med sin själ, sin personlighet och sin integritet, och mycket alkohol har just den effekten. Så drick aldrig alkohol, Luder. Förbli ett redigt djur, och undvik mänskornas oreda."

Det var en gång en konung god som tänkte att han verkligen skulle göra sitt land och sina undersåtar lyckliga. Han ägde själv all jord i landet, och hans rikedomar var utan ände. För att lyckliggöra sitt folk gav han det av sin rika bördiga jord, och han gjorde alla sina undersåtar rika, glada, mätta och nöjda.

Men när folket hade fått så mycket ville de ha mera. Några av dem sade:

"Kom, låt oss även ta för oss av vad som finns i konungens palats. Låt oss ta hans tavlor, hans kvinnor, hans kläder och hans möbler även."

Och massan följde dem, och de plundrade konungens palats.

Berusade av sin fåfänga lät de sedan konungens stat förfalla. De lät sin smuts ligga kvar på gatorna, all ordning gick åt skogen, de vanvårdade allt som de fått av konungen, och snart återstod ingenting av allt det goda konungen givit folket utom ruiner, skräp och elände. Allt konungens goda hade hans undersåtar tacksamt fördärvat.

Då sade konungen: "Sannerligen, aldrig mer skall jag göra något gott för mina undersåtar, utan jag skall förtrycka dem och låta dem digna och svettas under tunga bördor och ok för evigt. De kan ju inte sköta sig själva och inte själva hålla någon ordning."

Då anklagade folkets bortskämda ledare konungen för tyranni och förtryck, och de stormade hans palats, avsatte honom och avrättade honom.

Sedan avskaffade de all privat egendom, medan de koncentrerade all makt och all egendom i sina egna händer. Sedan regerade *de* folket med tunga bördor och tvångsarbete och gav dem inte ens mat som lön för det påtvingade slavarbetet, och alla som protesterade eller inte ville vara med expedierades.

Och de påstod att konungen aldrig hade funnits, och att historien började med dem själva, då deras doktrin var, att allt som funnits före dem var endast förtryck, tyranni och elände.

Konungen var Gud, och de som fördärvade hans frivilliga gåvor och missbrukade hans liberalism var socialisterna och kommunisterna.

7.

Louis närmade sig nu Grönlands kust. Det var vackert väder, och plötsligt såg han i fjärran ett litet samhälle. Det var Thule.

Det var fem hundra meter dit. Det var Europa han for till mötes, ty Thule var danskt. Han hade inte sett Europa på 25 år.

Plötsligt förmörkades solen. Louis höjde blicken och såg något alldeles otroligt. Det var en jättelik Rockfågel, som kunde bortföra elefanter i sina klor. Och denna fågel sänkte sig blixtnabbt ner mot honom.

Den slog ner på isen tätt framför honom. Den var stor som en bevingad kaskelot. Och på den väldiga örnfågeln ryggsatt det en ensam man som anropade Louis, och Louis kände igen honom.

"Louis! Se, där borta ligger Thule inom räckhåll för dig. Där finns det vindruvor, varmt vatten, lyx och överflöd. Där kan du tvätta dig, bli fet, älska fala kvinnor och känna dig trygg, och därifrån kan du utan svårighet komma till Danmark och direkt till Polen eller Israel, vilket du vill. Allt väntar dig i Thule.

Men du kan också klättra upp hit, sätta dig vid min sida och följa med mig till platser som ingen dödlig har sett förut. Vilket väljer du?"

Och Louis ropade till svar:

"O profet, hur skulle jag kunna tveka inför att följa dig? Du är ju den oemotståndlige! Jag följer dig och kastar alla mina utsikter till räddning, frälsning och jordelycka åt fanders!"

Då lyfte örnen och slog inom ett ögonblick klorna om Louis hundsläde. Släde, hundar och allt for upp i skyn. Louis kunde inte komma loss. Hundarna hängde nedåt och gnällde högljutt. Och med hisnande fart bar det norrut. Fågeln skugga träffade Thule, och ett ögonblick undrade ignoranta Thulebor om det var solförmörkelse, men bevakningen slog alarm och hävdade att det var ett UFO på gång. Men de som såg fågeln trodde inte sina ögon och glömde den aldrig.

Och fågeln Rock förde dem först över oändliga mångtusentals isvidder utan slut, utan liv, utan någonting utom frid, renhet och bländande strålande vithet.

Sedan tog dessa isvidder plötsligt slut, och ett än oändligare hav utbreddes sig. Över detta hav färdades de under dubbelt så lång tid som över isen. Louis frågade profeten hur stort detta hav var, och profeten svarade:

"Dubbelt så stort som alla redan kända hav tillsammans."

Därefter kom de till en kontinent, ett land som var gränslöst vackert, en världsdal som inte var någon annan tidigare känd världsdal lik. Den var befolkad med dinosaurier och mammutar, mastodonter, plesiosaurier, ichtyosaurier, mosasaurier och andra flygande, krälände eller simmande jätteödlor. Där fanns även jättetrögdjur, jättehjortar, sabeltandade tigrar och baluchitherier. Även fanns där djur som Louis kände igen från sin egen värld. Men störst och ståtligast av alla djuren i denna okända värld var fågeln Rock.

Här och där såg de två männen vitklädda lysande änglar som gick omkring med svärd. Dessa svärd var eldssvärd som utsköt dödliga flammor. Och profeten sade:

"Det är denna världens väktare. Här tillåts ingen landstiga som icke bekänner sig till Miljölagen, det är, att ingen levande varelse får skadas. Om någon här förövar något våld mot något liv med rörelsefrihet förlorar han själv livet på fläcken."

Det fanns högre berg än någon annanstans i världen, större, tätare och mera livuppfyllda regnskogar, urskogar och djungler än i Amazonernas land och Afrika och över huvud taget mera liv än i hela den mänskliga världen gemensamt. Haven kokade av valar, hajar, krokodiler, flygfiskar, jättekraabor och -kräftor, plesiosaurier och andra kromosomdjur, och himlen förmörkades av pterodaktyler, urfåglar, kondorer och andra gigantiska gamar och harmlösa fåglar. Intet mänskligt fanns i denna värld. Allt var gudomligt.

Profeten sade till sin skyddsling:

"Vad sägs om att ta en titt på ännu mera fjärran liggande världar, när vi nu ändå är ute och flyger?"

Och hans skyddsling gick med på saken.

Då viskade profeten någonting i den valstora fågelns öra, och den skräckinjagande men fromma och ofarliga elefantlyftaren gav med fruktansvärda vingslag fart åt sig rakt mot solen.

Profetens skyddsling blickade bakåt och såg jorden försvinna bakom sig i en svindlande fart. Bakom dem var havet och jorden, och framför dem var den oändliga

världsrymden. Det svindlade och sög så förskräckligt i honom i början när han tittade bakåt, men det gick mer och mer över ju längre ut i rymden de kom. Till slut upphörde jordens dragningskraft, och fågeln svävade på tyngdlösa vingar. Då såg jorden ut som en rund boll på avstånd. Då utbrast Louis:

"Men titta! Jorden är ju rund!" Då sade profeten:

"Nej du, den ser bara rund ut. Här ute i etern ser vi allting såsom med fiskögon."

De flög förbi stjärnor och planeter, solar och kometer, galaxer och vintergator, och för varje stjärnsystem de passerat uppenbarade sig tusen nya för deras åsyn.

"Så här långt ute har ingen varit före dig. I detta oändlighetens rike kan ingen färdas utan personligt ledsagande av sådana som mig. Så tacka Gud för att du har mig."

Och hela rymden genljöd av musik. Det var underbara miljontals änglaröster som sjöng överallt i rena klara harmonier, i hundratals olika väl harmonierade stämmor. De sjöng överallt, men de syntes ingenstans.

Och profeten visade honom tusentals olika världar. En var i sin helhet av guld: berg, landskap, allt var av gediget guld, med silverpalmer, med fruktträd som bar diamantfrukter, med hav vars vatten blev oåterkalleligt till guld när man frös det till is; och detta hav var fullt av guldfiskar och guldvalar och gyllene delfiner. På dess gyllene savanner var vart grässtrå av guld, och omkring på dem strövade hjordar av guldelefanter, gyllene bufflar och silverantiloper vilkas horn var av guld. Och det var bara en värld av tusen.

En annan värld var åttio gånger större än solen, och hela dess yta var endast träsk, sumpmark, regnskog, urskog, djungel och hav som var gröna och tjocka som gröt av alger, växter och tång. Myllret av liv i denna värld var så kolossalt att något stillastående eller orörligt icke fanns någonstans.

Där fanns insekter stora som kondorer, köttätande växter som på ett ögonblick svalde elefanter och flockar av pelikaner, gäss och höns som var av fågeln Rocks storlek. Där fanns även ormar hundra meter långa och två meter breda, slemmiga stinkande paddor som var större än elefanter och jättebläckfiskar som levde på land och hade två hundra meter långa tentaklar.

I denna säregna värld hittade de ett jordiskt fartyg som var nästan sönderfränt av rost och begravt i träskets grönska. Från detta fartyg hördes försiktig pianomusik. Två människor levde ombord som var illa åtgångna av feber och umbäranden i denna träskvärld. Dessa två män var den polske kaptenen och ryssen Ivan.

"O, låt oss gå ned och hälsa på och rädda dessa två arma stackare!" bad Louis. Profeten svarade inte men lät fågeln Rock sänka sig ned mot fartyget. Dock landade han ett stycke ifrån, så att polacken och ryssen inte såg dem.

De lämnade Rock och började gå genom djungeln mot de två fördömda. Louis bad:

"O profet, låt din tjänare Rock lyfta detta skepp ur denna djungel och föra dessa två tillbaka till den kända världen!"

De kom nu så nära båten att de kunde se Stanislav och Ivan. Louis tänkte just glatt stiga ut i ljuset och ge sig till känna för dem, då profeten lade sin hand på hans axel och sade:

"Stanna. Låt oss återvända till fågeln. Dessa människor är fördömda. Kom, låt oss lämna dem åt deras förutbestämda öde."

Och han gick tillbaka till sin fågel. Louis fick välja mellan att följa honom tillbaka till jorden eller att dö av feber tillsammans med polacken och ryssen. Men han försökte hålla profeten tillbaka och sade:

"Men, o profet, du har ju möjlighet att rädda dem! Varför inte visa litet barmhärtighet när det är så enkelt? Litet vänlighet skadar inte!"

"Vad tänker du på? Inte har jag möjlighet att rädda dem. Fågeln Rock är ju bara ett fabeldjur, ett fåfängt fantasiväsen, en dum fabelberättares dagdröm."

"Men rädda åtminstone polacken! Han är en fin man och mera musiker än människa!"

"Musik kan vara en dödlig fälla, en fanatism och en narkomani som kan vara värre än någon last."

"Men Bach var en helig och gudfruktig man som bara musicerade till godo."

Då log profeten och sade:

"Nåväl, för Bachs skull skall jag rädda din polack."

Därpå klev han upp på fågel Rock och bad Louis göra det samma. Och tillsammans flög de till väders. Därpå sänkte sig Rock mot skutan, lyfte den i sina klor och skakade ut ryssen Ivan ur den. När bara polacken var kvar, som fortfarande spelade piano utan att ha märkt någonting, styrde Rock åter mot världshimlen, som är det mörkaste som finns men som ändå inte är så mörkt att det inte har något ljus.

Och Louis ropade nedåt till skeppet:

"Ohoj, Stanislav! Det är jag, Louis!"

Genast tystnade musiken, och polackens röst hördes:

"Ohoj, käre landsman, så roligt att se dig igen! Vad tusan gör du här?"

Och kaptenens huvud stack ut ur kabyssen, och Louis och han talade länge och väl, utan att kaptenen ens märkte att han hade lämnat den ohälsosamma träskplaneten.

"Hur har du lyckats få ordning på ditt piano igen?" ropade Louis. "Jag trodde det var vattenskadat för gott!"

"Med litet tålamod kan man lyckas med vad som helst. Men jag har bara lyckats med några provisoriska reparationer. Jag väntar på en riktig pianotekniker, som aldrig kommer."

"Kan inte jag hjälpa dig?"

"Du kan ju försöka, men jag tror inte du lyckas bättre än jag."

Sedan kom de till en värld som var alldeles märkvärdigt otrolig. Där fanns allt i överflöd. Rika obegränsade skogar fulla med ändlösa hjordar av villebråd, bäckar och åar kokande av fiskstim och lax, åkrar och fält som blott gav och gav ofattbart rika skördar, och människosamhällen utan smuts, utan politik, utan makt, harm och vrede och utan fulhet utmärkte denna värld. Där förekom intet ljud, ingen obehärskad röst, inget våld, inga misstag och ingenting att kunna klaga på. Människorna levde av jordens frukter och dödade aldrig något levande. Alkohol förekom inte och inte heller tobak eller andra fördärliga mänskliga ovanor. Alla människor var glada, lyckliga och rena, fina och oändligt vackra. Maken till mänskliga änglar och keruber hade Louis aldrig sett. Kvinnorna där var så strålande gudomligt sköna, så översinnligt oemotståndliga, så fläckfria, ljusa och intagande att Louis fullkomligt bedövades av deras skönhet och behag.

Men även männen var nästan lika vackra, ty de tog efter kvinnorna och lärde sig av dem. Inte bara kvinnorna bar långt hår som de överträffade varandra med att odla som sin största stolthet, utan männen gjorde samma sak, och utom smycken som ringar och halsband och örhängen prydde sig både kvinnor och män även med fotsmycken, de utsöktaste pannband och diadem och de mest fantastiska öronringar av guld och silver. Även kläderna överträffade de varandra med i skönhet, färggrannhet och fantasi.

De landade i en stad där varje gata var av renaste snövita marmor, där varje hus var ett palats, ett tempel, ett slott eller en herrgård, där allt var av finaste renaste ädlaste smak och där ingen dålig smak fanns. Trädgårdarna doftade, de vackraste krukväxter och slingerväxter klängde över palatsfasaderna och prydde varje gathörn, här och där höjde sig ett berg eller en kulle med ett tempel eller palats på toppen som gjorde stadens ansikte omväxlande och kuperat, och runt omkring staden var det endast ren jungfrulig vildmark och oskadad oinskränkt djungel, där orkidéer

doftade, där frukter dignade från träden och där alla universums vackraste sagodjur levde och lekte.

Det fanns i denna värld ingen regering, ingen lag, ingen moral, inga bud, inga plikter, inga vapen, inga regler, inga slavarbeten, ingen som anställde, befallde eller hade ansvar för andra, utan envar gjorde vad han själv behagade utan att någonsin göra något galet.

"Vad är detta för en värld?" frågade Louis profeten.

"Du frågar dumt. Du ser ju själv vad det är för en värld. Det är den ursprungliga och äkta världen. Här har kvinnan mannen i sitt beskärmt, här har varje mänska samvetets självklara lag skriven i sitt bröst, här undervisar ingen någon, ty alla vet från begynnelsen med sig allt. Här har aldrig någon syndat, här finns ingen avund, här har aldrig en Kristus korsfäst, och här har aldrig någon behövt göra något motstånd mot något övervåld. Här har var och en sitt eget paradiset, och alla älskar alla."

Och Louis kastade sig in i denna nya värld. Han mottogs väl som en av dess infödingar, älskades snart av alla, och älskade alla. Han älskade den ena idealiska kvinnan efter den andra och trodde sig vara i Paradiset. Men han var inte i Paradiset utan endast i en av Guds miljoner små lekthagar för oskyldiga obesudlade nyfödda själar.

Och Louis mindes profetens ord: "Här har aldrig någon gjort uppror. Här har aldrig korsfäst någon Kristus. Här har aldrig Jerusalem förstörts. Här finns inte höger eller vänster utan bara en opolitisk väg rakt fram. Här finns varken vitt, rött eller svart, men ljus finns det, och detta ljus är det ljus som lyser varhelst det inte finns någon makt, politik eller lag."

Och Louis älskade först Medea, sedan Laura, sedan Bea, sedan Nia, sedan Befenia, sedan Galea, sedan Musea, sedan Adea, sedan Niobe, sedan Ada, och sedan många andra, utan att synda och utan att kränka någon.

Alla människor i denna värld åt sig mätta alla dagar, och likväl var ingen fet, slö eller tung. Inga fabriker eller industrier fanns, men alla arbetade duktigt ändå på eget bevåg var och en på sitt håll mest med hantverk och handarbete. Alla var rika. Någon inflation fanns icke, ty ingen tänkte på materiell utveckling, varför heller ingenting var invecklat. Och ingen ledde detta lyckliga mänskliga folk utom naturen och samvetet allena.

Det fanns i denna värld kung och präster, men de var som folket mest och skötte sina egna angelägenheter blott. De frågades till råds och anlätades av människorna som smakdomare, men aldrig gjorde de något opå kallat av eget initiativ. De blandade sig aldrig i.

Den verkliga härskaren i denna värld var dock naturen, vilkas djur aldrig mördades och vilkas träd aldrig minskade i antal. I denna natur talade och viskade träden. Djuren konverserade, och fåglarnas sånger var aldrig utan ord med mening. Denna natur var allvetande och allomfattande och allestädes närvarande. Louis promenerade ofta i dess skogar och parker och talade ofta med dess lejon och björnar, tigrar och krokodiler, och han stod ofta länge och lyssnade till trädens andäktiga viskningar och till sångfåglarnas episka dikter. Och hur sträng som härskare denna natur än verkade att vara så var den alldeles ofarlig.

När djuren fick veta att Louis var från jorden hade de mycket att säga honom. En björn sade:

"Kommunismen och kristendomen är bara eskapistiska försök till fåfång verklighetsflykt. Det är roligt och stimulerande att umgås med kristna och kommunister, men deras läror leder bara till oreda och förvirring. Deras läror är blott en täckmantel för deras morallöshet och syndfulla gudlöshet. Aldrig har det funnits en exemplarisk kristen eller kommunistisk idealist som inte varit ett mönster av den mest groteska dubbelmoral. Problemet med alla de mänskliga religionerna är att de

bara dragit ner människan från hennes ursprungliga sunda naturliga nivå och förvirrat henne till oigenkännlighet så att hon sedan aldrig mer kan hitta rätt i livet."

En örn berättade: "Jag var på en av mina resor till Sibirien och fann att de ryska fångelserna är till brädden fyllda av rättfärdiga religiösa gudfruktiga människor, medan Rysslands regering bara är uppfylld av degenererade brottslingar. När jag var där kunde jag inte låta bli att i förbifarten hacka ut ögonen på en stor och fet hjälplös och patetisk kommunistisk pamp, som var ful som stryk och stank som möjlig avföring."

Louis frågade denne örn: "Kunde du göra en sådan sak med gott samvete?"

Örnen svarade: "Jag är endast ansvarig för mina handlingar inför Gud."

Men björnen replikerade genast: "Den dubbelmoralen har han lärt sig av mänskorna. Mänskorna må kunna lura sig själva och varandra, Louis, så länge de får härja i fred, men de kan aldrig lura oss djur i naturen."

En flodhäst berättade:

"Här har vi inga öknar, inga salta hav, inga soldater, inga krig, och här är vi alla ingenting, ty vi är alla naturen, som förenar oss alla till ett. Men sådana paradiser som vårt finns överallt. Även på din jord finns platser som denna överallt. De är bara svåra att hitta. Du hade aldrig hittat hit och kommit hit om inte en riktig profet hade tagit dig vid handen.

På jorden har ni tre färger: vitt, rött och svart. Ni bekänner er till någon av dessa färger och hyllar den och dyrkar den och bekämpar alla som inte hyllar samma färg. Om någon väljer vitt så tolererar han ingen som väljer rött eller svart. Röda går åt vänster, vita går åt höger, och de svarta går bakåt.

Här har vi inga färger, och alla går vi bara livets väg rakt fram. För oss är alla färger en enda färg, nämligen ljuset. Har du märkt att vi ingen natt har? Vi har midnattssol som nordmännen, men vi har den i evighet. Ej heller har vi någon tid emedan vi alla vet att allt är av evighet.

Sådan är vår värld, och den är inte unik, ty den är blott ett sandkorn på Guds paradisisland. Och det naturliga paradiset är utan gräns, utan slut och utan ände."

Så talade flodhästen.

Men Louis fortsatte samtalet och frågade:

"Käre flodhäst, du nämnde att vi jordbor har tre politiska färger som vi tyr oss till: vitt, rött och svart. Vad är det då för fel på dem eftersom du förkastar dem? Vad är det för fel på vitt, till exempel? Är inte vitt besläktat med ljuset?"

"Du har alldeles rätt, Louis," svarade flodhästen, "vitt är en ren och ljus helt ogrumlad färg som intet har med mörkret att göra. Men även rött kommer från ljuset men skiljer sig från ljuset och det vita genom sin granna färg. Inte ens ljuset är så grant. Men svart är lögnens färg. Den finns inte, ty den är ingen färg. Den är bara den totala frånvaron av ljus. Men en sådan frånvaro finns inte. Svart är alltså en omöjlig färg. Ingenting är så mörkt att det så saknar allt ljus att det är svart. Det mörkaste som finns är rymden, nattens svarta stjärnhimmel, men finns det någonting mera ljusmättat än den oändligt djupblåa stjärnklara midnattshimlen? Därför betraktas svart, mörkets färg, som den djupaste och mest dramatiska av alla färger, fastän den inte är någon färg.

Så visst behövs alla tre och fler därtill. Ty om allting var bara vitt skulle det vara ganska bländande och tröttsamt med tiden. Rödhets grannhet behöver ljus för att lysa och svart som kontrastverkan för att framhäva dess grannhet. Men svarheten finns inte, ty den är summan av alla färger och alla färgers kollaps. Men den är skön som vila gentemot det bländande vita ljuset. Där har du något som kan kallas tes och antites med den röda diplomaten emellan."

Därmed avslutades det filosofiska samtalet mellan Louis och flodhästen, och de skildes, och Louis återvände till profeten, som var resklar.

Polacken fick stanna i denna värld, ty han ville det så gärna. Louis och profeten hjälpte honom att bära ut pianot ur hans skepp. I denna värld fanns det till och med världens skickligaste pianotekniker, och de var inte alls dyra. Han bosatte sig i ett vackert palats med många upppasserskor, och medelpunkten i hans hus blev hans piano.

När profeten och Louis lämnade planeten med fågel Rock, tog fågel Rock med sig polackens skepp i klorna, och när de var på tillräckligt långt avstånd från planeten slungade Rock ut det i världsrymden i riktning mot ingenstans, som en av världsrymdens mest originella hemlösa satelliter.

Men den goda paradisvärlden hade uppfyllt Louis med tvivel. Detta visste profeten, varför han nu förde den människa han förbarmat sig över till Tvivlets värld. Det var en värld utan ljus, utan frid eller fred, utan trygghet, utan kunskap och utan hälsa. Där fanns det endast en färg, och det var svart. Allt var svart och mörkt. För att landa och kunna vandra där gjorde profeten dem osynliga, och han gjorde så att de kunde se i mörkret.

Där levde hungriga vilddjur som dödade och åt för att överleva. Den enes död var här den andres bröd. Alla jagade alla. Ingen hänsyn fanns. Och den svage gick under, och den starkaste uppfostrade sina barn till att överträffa alla andra i hänsynslöshet och våld.

Sådana var även människorna. De stal, de plundrade, de dödade och åt varandra, de var allesammans brottslingar, pirater, mördare, barnarövare och kannibaler. Alla jagade alla. Endast den starkaste överlevde, och alla svaga gick åt. Ingen kunde läsa och skriva, och ingen hade någon själ.

I de svarta haven härskade tandvalar och hajar, rockor och havskrokodiler. På land var ormen djurens konung, ty inget djur var skickligare i att nedlägga människan.

Allt levande var sjukt, hela världen var smutsig och stinkande, alla människor och djur levde under ständig egoistisk utvecklingssträvan för endast sina egna familjer och släkten, men denna hårda kamp för utveckling var hopplöst fåfäng, och ingen fattade det. För allas hänsynslösa utvecklingssträvan föll de flesta offer, och ingen såg någonsin frukten av denna kamp.

Utveckling var denna världs människors gud. Ingen såg honom någonsin, och alla dog och offrades för honom. Aldrig lyckades någon utveckla sig själv, sin familj eller sitt släkte till en maktposition, och likväl fortsatte envar att kämpa för utvecklingen med livet som insats.

Det var ett hopplöst barbari utan ände, ett våldets, passionens, hänsynslöshetens mörka helvete utan ljus.

När de skulle ge sig av från denna rättslösa värld sade profeten:

"Min vän, jag far härifrån till universums yttersta domäner, och jag kommer antagligen inte att återvända till jorden på tjugo mänskliga levnadsår. Om du inte vill följa mig har du som alternativ denne man, som skall föra dig till jorden direkt, om du så vill."

Och profeten svängde med sin mantel som en trollkarl, och ur den klev det fram en ung man som dock även kunde vara hundraårig. Hans utseende var tidlöst, ungdomligt och uråldrigt på samma gång. Han var sluten, tystlåten, ödmjuk och övermåttan intagande, och Louis förstod att det var aposteln.

"Denne man skall föra dig till jorden direkt om du så vill, men jag måste behålla fågel Rock. Nå, följer du honom eller mig?"

Louis sjönk på knä för aposteln och sade:

"Hell dig, kristendomens innersta väsen! Om inte du överlevt Jesus, Petrus, Paulus och alla de andra och därmed bevisat kyrkans värdighet att leva så hade

heller aldrig kristendomen överlevt. Men genom dig skall kyrkan alltid bestå trots allt vad som än någonsin drabbar den."

Men profeten sade: "I kristendomens namn skövlade korsriddarna det heliga landet och mördade dess fredliga invånare utan urskiljning. I Jesu namn förstörde de kristna riddarna Athens heliga Parthenontempel. Under namnet 'den nya kristendomen' ödelägger, förlamar och trälbinder kommunismen hela världen, och för den kristna världsordningens skull släpptes atombomber över Japan. Det finns ingen enande kraft mot detta svarta destruktiva godtyckliga övervåld och världsförtryck utom det sunda förnuftet. Den som följer mig skall se all världens förvillelser upphöra och all dum materialism förbytas till natur och kultur. All sprit och narkotika skall förvandlas till mjölk och honung, all synd skall förvandlas till gudstjänst, och all smutsig olja skall omvandlas till ljuvligt drickbart sött vatten, som skall släcka alla öknars och ökenbors törst.

Allt mörker skall skingras inför det eviga förnuftets ljus, som är klarare än någon sols, någon övertros, någon vidskepelses eller någon religions. Nå, Louis, följer du mig, eller följer du atombombens tjänare?"

Och Louis följde profeten, fastän han visste att det kunde betyda att han aldrig skulle komma levande tillbaka till jorden.

Men då ropade aposteln: "Håll, Louis! Din profet kommer med tomma löften som han inte kan hålla, han ger dig vackra illusioner som inte är konkreta och vill fjärma dig från livet. Hur kan du lita på honom? Kyrkan vet du åtminstone var du har den, ty den är konkret."

Då blev Louis mäktat förvirrad och visste inte vilken väg han skulle ta.

Då blev profeten rakt förgrymmad, han svor till vid sitt skägg och ropade: "Din skenhelige dubbelmoraliske förförare, nu ska du få!" Och han grep sitt tveeggade svärd och högg huvudet av aposteln. Men huvudet lossnade inte. Svärdet gick igenom aposteln som om han varit luft.

"Vad är detta?" utbrast profeten. "Bara jag får en sticka i fingret blöder jag halvt ihjäl."

"Ja," sade aposteln. "Jag skulle kunna flå dig på minuten, men därtill är jag för kärleksfull. Jag vill inte lyfta ett finger mot din person. Seså! Jag ber dig att även hugga av mina bägge ben! Men hur du än slaktar mig kan du aldrig få bukt med mig, ty jag är det eviga livet."

"Ja," sade profeten. "Jag är bara en människa, sårbar och mänsklig, men du är tydligen varken sårbar eller mänsklig. Men denne europé måste välja mellan oss. Seså, bestäm dig, Louis!"

Men Louis var alldeles förtvivlad och sade:

"Ack, kära vänner, hur kan jag väl välja mellan er? Ni är ju lika goda och heliga bägge två! Jag vill intet hellre än följa er båda. Kan ni då inte enas?"

"Jag omfamnar gärna profeten som min broder. Jag har ingenting emot honom. Kom, min vän och kollega! Låt oss bli bröder!"

"Hycklare! Rör mig inte! Det var jag som trollade fram dig för denne spjuvers skull! Aldrig skall en sann profet blanda sig med vidskepliga kristna!"

Då bestämde sig Louis för att i alla fall följa med aposteln. Han delgav sitt beslut, och profeten gick då vredgad bort till sin fågel, klättrade upp på honom och sade till avsked:

"Du lämnar mig till att ensam bekämpa kommunismen, och jag skall besegra den för att sedan sådana hundar som ni båda skall få parasitera på mina segrars frukter."

Uppe på sin magnifika fågel tvekade han en aning. Så steg han ned och kom tillbaka till Louis och aposteln. Och han sade till Louis:

"Jag kan inte lämna dig här, Louis, ensam med denna skugga som inte är någonting i en värld av vilddjur, mördare och evigt mörker. Följ mig, Louis. Denne romare, som hatade sitt land, sin herre och hela världen finns inte. Han är blott en

fantom, en förförare av massorna, en ond man som etablerat den onda idén att människan får ägna sig hur mycket hon vill åt destruktivitet, ondska och laster, då Gud förlåter allt ändå, till en galopperande världssjukdom för alla tider. Du har själv sett hur jag kört svärdet igenom honom. Han är bara luft. Tag mitt svärd och peta till mig, så skall du se att jag minsann inte är bara luft."

Han gav Louis sitt svärd. Louis höjde det för att drämma till. Så såg han över till aposteln. Denne sade ingenting utan såg bara ner i marken. Så sänkte han svärdet och sade:

"Jag följer dig, o profet, men på ett villkor: att du tar denne ålderstigne yngling under dina vingars beskydd."

Och profeten sade: "Jag hör och jag lyder, o min son."

Därefter bad Louis profeten att fara tillbaka till träskplaneten och rädda ryssen Ivan. Och så innerligt, ödmjukt och bevekande bad han profeten, att profeten förbarmade sig och återvände till träskplaneten och hämtade upp den övergivna ryssen. Det var i grevens tid, ty ryssen var i upplösningstillstånd. Sålunda blev de fyra personer ombord på den magnifika fågel Rock.

Och den man som var herre över fågel Rock tog dem alla till universums yttersta rum. De for genom stjärnbilder, vintergator och solsystem som ingen dödlig sett förut ens i fantom- och atomförstörelseobservatorier med superkikare. De for bortom det kända universum till det okända. De lämnade alla stjärnor, solar, kvasarar, galaxer, nebulosor och andra ljus i rymden bakom sig. De kom in i ett universum där inga stjärnor och intet ljus fanns. Framför dem var allt svart och tomt, och bakom dem blev stjärnornas ljus allt svagare och mera fjärran. Till slut var de helt kringvärvda av mörkret. Intet ljus nådde dem längre. De hade färdats längre bort än alla de miljarder ljusår det tar för att komma utom räckhåll för allt ljus i universum. Likväl flög de vidare framåt.

Allt var svart och mörkt, hopplöst och ogenomträngligt omkring dem när de landade på fast mark. Där bjöd profeten Ivan att stiga av.

"Varför?" frågade den förbluffade nyss räddade skeppsbrutne.

"Därför att för dig finns inte det som vi skall besöka. För dig finns ingen frälsning och inget paradys. För dig finns det ingenting gudomligt."

"Men ni kan inte göra så mot mig!"

"Om du följde med oss skulle ditt öde bara bli ännu värre ändå," sade profeten, gav fågel Rock signalen, och de lämnade ryssen helt ensam där i mörkret bortom hela universum.

Han krälade mödosamt fram genom mörkret, övergiven, föraktad, förkastad och prisgiven åt sig själv. Han var en gudlös parasit, en hopplös förtappad usling utan annan värld än helvetet. Det var smutsigt och lortigt där han krälade, men likväl krälade han vidare.

Det var alldeles bekmörkt omkring honom, men det fanns vålnader överallt. Där var alla de eviga martyrerna. Där var kung Karl av England bärande sitt vackra huvud, där var Henrik av Navarra, Ludvig XVI med sin maka och familj och Ivans egen kejsare och tsar Nikolaus II. Alla förebrådde de med sin tystnad Ivan för de människomassors brott som Ivan representerade, ty Ivan var ju bara en av folket. Där var likaledes tsar Alexander II och Karl XII av Sverige. Där var Karl Marx som sade: "Kommunism är opium för folket." Där var Sir Thomas More, och där var Jesus Kristus, den förste och störste martyren. Men Ivan skrek mot dem alla:

"Det är lögn! Det är lögn alltsammans! Ni är bara en enda stor lögn! Ni finns inte! Ni är döda!"

Och han sjönk ihop och snyftade och längtade till Sverige.

Och profeten sade: "Framför oss är nu en oändlig ogenomtränglig vägg som innesluter hela universum. Ni ser inte väggen, ty den är lika svart och ljuslös som allting annat omkring oss. I denna vägg finns det dock en hemlig ingång, som endast de som hör paradiset till känner till, så att de när de vill kan slinka in och slinka ut. Vi far nu in genom detta svarta hål."

Ingenting märktes därav. Långt där framme syntes dock ett mycket svagt ljus.

"Hur lång är denna tunnel?" frågade Louis.

"Den är lika lång som avståndet är mellan jorden och den stjärna som ligger längst från jorden men som ändå syns."

Ljuset blev allt tydligare. Louis förstod nu att tunneln var ganska mycket krökt. Ljuset blev allt starkare i sådan takt att ögat utan svårighet kunde vänja sig därvid. Till slut var ljuset stort och starkt såsom solen. Likväl fortsatte det att bli allt starkare.

Aposteln rörde vid Louis ögon så att de inte skulle ta skada av det omåttligt skarpa ljuset, som alltjämt växte sig allt starkare.

Så rundades det sista hörnet av tunneln, och de tre kom ut i den eviga dagern. Och Louis bländades inte därav.

Vilda djur anföll och marterade den arme Ivan där han låg i sin egen skit. Hemska svarta slemmiga ormar stang honom, ödlor och iglar sög hans blod, och krokodiler och gamar högg åt sig bitar av hans kött. Samtidigt flockades vålnaderna allt tätare omkring honom. Där var Marie Antoinette och Alexandra av Hessen. Där var Abraham Lincoln och John Kennedy. Där var Gustav III, den lille sjuklige vackre tsarevitj Alexej, André Chenier, ärkehertig Frans Ferdinand och många andra. Och Ivan ropade till dem alla:

"O, gör slut på mig! Döda mig! Låt mig bli en av er!"

Och han skälvde av ständigt tilltagande ångest. Han bet sig i knogarna, han dräglade fradga, han kröp ihop under förfärliga ryckningar och under ynklig jämmer tills han ej rörde sig mera.

Han hade dött utan att någon sett det, märkt det eller brytt sig om det. Han hade äntligen blivit vad han alltid hade önskat sig att få vara: ingenting.

Under tiden trädde profeten, aposteln och Louis in i himmelriket. En man satt inte långt ifrån dem när de trädde in. Louis gick fram till honom för att hälsa. Mannen hälsade först. Han sade:

"Välkommen, Louis! Jag har redan länge haft ögonen på dig nere på jorden. Knäböj inte för mig, utan stig upp och känn dig som hemma. Här förekommer inga formaliteter. Här är man bara allmänt vörtnadsfull mot varandra. Men vad är det för ett patraske du har hämtat med dig?" Här synade den store gamle mannen Louis' två följesmän med rynkor i pannan och med tydligt ogillande. "Hm!" sade han som om han fått en svår nöt att knäcka. Han fortsatte: "Det är visst en av de kristna utbölingarna och så en självutnämnd sentida profet. Ja, dem har jag ingenting till övers för, men du, Louis, är hjärtligt välkommen. Låt mig få omfamna, krama och kyssa dig för att visa hur välkommen jag känner att du är."

Och den store vithårige profetaktige mannen gjorde vad han önskat. Men Louis visste fortfarande inte vem han var.

"Är du profeten Jeremias?" frågade han till slut.

"Javisst! Vem annars?" utbrast profeten hjärtligt. "Och med glädje tar jag det på mig som min uppgift att visa dig runt här i himlen och presentera dig för alla gamla polare som finns här..."

"Stopp!" hördes plötsligt en sträng och stark röst. Och ut ur diset kom en mörk och svartklädd man med bister uppsyn. "Ni får inte komma in här," sade han till Louis och profeten.

"Ska du nu börja bråka igen, din romerska högfärdsblåsa," mumlade Jeremias.

"Du kan inte hindra mig från att komma hem och ta vem jag vill med mig," sade profeten till den svarte.

"Det kan jag visst, om jag vill och bjuder till," svarade italienaren. "Du har ingenting här att göra, din demon, din okristlige tvedräktsstiftare, du som rider högt på andras genialiska idéer och förkunnar paradiset precis som om du hade hittat det först!"

"Seså, kära vänner," sade Jeremias, som nu gick emellan, "sluta träta som barnungar. Du har ingen rätt att utestänga någon härifrån, Dante, ty himmelriket har alltid och skall alltid vara öppet för var och en som blott kan konsten att hitta hit, och det vet du. Så sluta upp med din dumma fåfänga. Vi kan ju inte ha ett slagsmål här i himmelen. Hur skulle det se ut?"

"Judetölp!" sade Dante Alighieri vredgat till svar och gick därifrån.

"Är han alltid på det humöret?" frågade Louis försiktigt.

"Nej då, han är mycket god vän med Jesaja och med de flesta andra judar här uppe, men mig har han aldrig uppskattat, och aldrig har han heller kunnat med den där falske profeten."

"Han menar väl då att alla är falska profeter utom han själv," menade profeten.

"Du vet ju hur profeter är," svarade Jeremias.

Då såg de plötsligt en man som verkade bekant. Det var ryssen Ivan.

"Vad gör du här?" frågade Louis.

"Fråga inte mig. Plötsligt bara var jag här. Guds vägar är outrannsakliga, och hans nåd går alltid före rätt."

"Men hur kom du hit? Du är ju ateist."

"Tydligt räcker inte det för att man ska komma till helvetet."

Nu kom Dante fram och sade: "Här slipper ingen ateist in. Var så god och försvinn, om du inte tror att du är var du är."

"Är han alltid så där?" frågade Louis Jeremias.

"Ja, mot nykomlingar. Han är ju den ende som i dödlig skepnad fått sig en ordentlig titt in i paradiset före döden, och därför är han så överdrivet nitisk om att hålla paradiset fritt från allt jordiskt. Han är denna skolans vaktmästare," svarade Jeremias.

Profeten, som varit den som mest velat ha Ivan utanför, såg och hörde allt beträffande ryssen men sade ingenting, såg likgiltig ut och behöll sin mening i saken för sig själv, liksom en sfinx alltid är konsekvent med att bevara sin hemlighet.

Jeremias talade till Louis och sade: "Det skall bli en stor fröjd för mig att få visa dig omkring här i vårt eviga rike. Du skall få träffa Moses och Samuel, Josef och patriarkerna, kung David och Augustus och Konstantin den store och många andra. Vilka samtal kommer ni inte att ha, vilka konversationer, hur mycket har inte alla de odödliga att tala med varje nykomling om! Allas vår största fröjd är när någon ny kommer in hit."

"Allt detta låter mycket bra, Jeremias, men, du får ursäkta mig, och alla ni andra även, jag känner att jag inte är värdig ännu att sällas till er skara. Jag anser att jag borde återvända till jorden och avsluta mitt arbete först."

"Som är?"

"Att ta reda på min familj, och att fullborda min pilgrimsfärd till Jerusalem."

Nu sade aposteln: "Min vän, du är värdigare än de flesta som kommer hit att få stanna här med oss. Vill du verkligen inte det?" Louis teg.

"Försök inte övertala honom," sade Dante. "Du ser väl att han vill tillbaka till jorden. Låt honom då få fara. Han kommer ju ändå förr eller senare tillbaka. En som en gång har hittat hit slipper vi aldrig mer."

"När du vill hit tillbaka, så kalla bara på mig," sade profeten.

"Nej, på mig," sade aposteln.

"Eller på mig," sade Jeremias.

"Men kalla bara inte på mig," sade Dante.

"Det är nog inte så säkert att jag kommer tillbaka alls," sade Louis. "Man reser ingenstans om man inte känner sig välkommen dit man kommer."

Nu kände Dante att han hade gått för långt. Han kom fram och tog Louis i handen. "Förlåt mig," sade han hövligt. "Jag kan då bara säga farväl, och välkommen åter."

"Ja, så brukar prästerna säga hemma i Ryssland till en bannlyst ateist när han sparkas ut ur kyrkan," kunde Ivan inte låta bli att kommentera.

Men Louis var redan borta. Plötsligt befann han sig ensam och övergiven i en ödslig vildmark. Det snöade, han satt mitt i den djupa snön, och det var kallt. Han ropade. Ingen svarade. Han visste inte alls var han var. Han visste blott att han var tillbaka med båda skinkorna på jorden. Och hans första nyktra tanke var: "Har jag nu somnat igen och drömt bort mig totalt från verkligheten?"

Men dess värre skulle verkligheten visa sig vara blott alltför verklig.

9.

När han reste sig såg han plötsligt i snön framför sig en annan man sitta. Han hade inte suttit där förut. Och Louis kände igen honom. Det var Ivan.

"Vad gör du här?" frågade Louis. "Kom du inte just in i himmelriket?"

"Jo, men jag blev utkörd. Sankte Per kunde inte godkänna mig."

"Varför?"

"Därför att jag gjort mig delaktig i den tro som lett till att kyrkor och katedraler i Ryssland stängts och förvandlats till muséer för antireligiös propaganda."

"Men du var ju död?"

"Sankte Per gav mig min kropp levande tillbaka. Han ville ge mig en ny chans på jorden."

Louis började gå.

"Ack," ropade Ivan, "lämna mig inte!" Och han reste sig och började springa efter Louis. Louis fortsatte likgiltigt och oberört. "Överge mig inte! Låt oss gå och klara oss tillsammans! Blir jag lämnad ensam här dör jag! Ha då lite barmhärtighet! Om någon av oss dör kan den andre leva på den förstes kött."

"Vad är det du säger? Lämna mig! Jag klarar mig bäst ensam. Jag har ingenting att ge dig och ingenting att dela med mig, ty jag är och har ingenting. Gå din egen väg och låt mig gå min!"

"Ack," grät Ivan, "visa dig som en vän! Du är ju kristen! Ta hand om mig, ty själv klarar jag det inte."

"Lämna mig i fred."

"Varför vill du inte veta av mig? Varför avskyr du mig så? Varför hatar du mig?"

"Du vet själv vad du går för. Det är därför."

Då kom det i Ivans ögon en ny mörk och hotfull blick. "Du lämnar mig inte utan våld," sade han, och han rusade plötsligt på Louis med dragen kniv. Louis såg det i tid och lyckades ducka, och i nästa ögonblick låg de och brottades i snön, den ene med kniv mot den andres liv. Det var en hård och förtvivlad alldeles vanvettig kamp. Ivan sade:

"Du ville överge mig. Du är omänsklig." Louis sade tillbaka:

"Vem är omänsklig? Vem ville mörda vem?"

"Du ville lämna mig att dö! Jag ville aldrig mörda dig!"

"Varför i helvete drar du kniv mot mig då, ditt miserabla patetiska elände!"

De tumlade om i snön, som snart färgades röd av blod. Den ene hade fått dolken i hjärtat och var död. Den andre tog sig om huvudet, stirrade förskräckt på den

dräpte och flydde sedan i panisk förskräckelse. Han hade aldrig dödat förut och tänkte förtvivlat som försvar mot alla universums anklagelser mot honom:

"Men jag var ju tvungen att försvara mig!"

Han pulsade mödosamt vidare i den djupa snön. Han höll på att frysa ihjäl, och hans andedräkt förvandlade hans skägg till is, men han såg solljuset bakom molnen, och detta följde han söderut.

Men ryssens blod lādde vid hans händer, och dens vålnad som han hade mördat förföljde honom. Han kunde inte slita sina tankar och sin blick från sina av blod fläckade händer som han icke kunde få rena. Blodet brann som eld inför hans ögon, och elden pinade och härjade i hans själ.

Han kunde endast tvätta händerna med snö, men denna tog ej bort blodet. Och han såg på blodet, han stirrade på sina händer, och i blodfläckarna såg han märkvärdiga händelser utspela sig.

Han såg Jesus som yngling i sin faders verkstad, hur väl han kunde snickra, och hur gott det yrke var som hans fader lärde honom. Jesus verkade vara född till snickare, ty så ivrigt och noga gjorde han efter fadern i allt.

Och Jesus blev fullvuxen och given av sina föräldrar som brudgum åt den vackra älskliga Miriam av samma släkt som han. Under bröllopet utförde han sitt första underverk, när han förvandlade vatten till vin i många damejeanner av lergods. Och Jesus levde gott hos sin hustru, älskade henne och var lycklig. Men efter sju år dog hon i barnsängsfeber, och deras första och enda barn dog samtidigt med henne. Och Jesus sjönk i djup och bitter sorg och livsfarlig akut melankoli som varade länge.

Han gav sig ut på resor för att glömma sin smärta, och han fördjupade sig i de heliga böckerna. Han begav sig först till Egypten, vars kultur och historiska rikedomar och minnen gjorde ett utplånligt intryck på honom. Han stannade länge i Egypten, som han älskade, innan han begav sig hem igen, mycket förändrad och mycket mera upptagen av metafysiska spekulationer.

Sedan begav han sig till Assyrien, Babylon, Kaldéen, Persien och Indien, och mycket lärde han sig på dessa resor. Han studerade buddhismen i Sarmath och lärde sig helandets tjänst av heliga män i Benares utom mycket annat, såsom konsten att manipulera med döden och själv överleva döden. Sedan han åter varit hemma emellan begav han sig till Grekland, där han invigdes i grekernas filosofiska traditioner. Och han tyckte ännu mera om Grekland än om Egypten.

När han åter varit hemma en tid inledde han sitt evangeliska livsverk. När han avslutat detta begav han sig åter hem till Nasaret och fortsatte där i ödmjukhet och avskildhet som betrodd och uppskattad snickare, tills han dog i en mycket hög ålder, ensam, okänd och på okänt vis. Han hade då återvänt till Indien, landet vars läror gett honom hans religiösa utbildning och buddhistiska upplysning, och han fann sin grav uppe i Kashmir. Hans älsklingsapostel Johannes hade då dött i Jonien två år innan.

Men Louis grämelse förblev total, och han blev inte av med den: "Jag har fläckt mina händer med blod. Förbannad är jag så länge brottet icke är sonat! Den som dödar med vapen, han skall dödas med vapen; den som i självförsvar dräper en annan, honom skall man i självförsvar dräpa; och den som hämnas på andra, av honom skall andra utkräva hämnd. Förbannad och ett hopplöst fall fördömt av ödet till döden är var och en som tillgriper våld! Den enda sunda politik som någonsin funnits är: Fred till vilket pris som helst!"

Han hade gått tio mil från den plats där han hade dräpt sin vän utan att vilja det själv. Han gick nu de tio milen tillbaka, pulsande genom snön och sökande länge innan han fann platsen för dådet. Där grävde han åter upp sin vän ur den snö och det stenröse vid en bäck som han övertäckt liket med. När det blåsvarta liket åter blev synligt bad Louis med av allvar darrande stämma:

"Jag ber dig, Ivan, stå åter upp!"

Och Ivan reste sig ur graven som om ingenting hänt, och därefter tog Kain åter hand om sin broder.

Tillsammans tog sig Ivan och Louis söderut. Louis fick slita mest men klagade intet över sin börda.

Därefter försvann blodfläckarna från Louis händer.

De stapplade hjärtligt framåt, Louis hjälpande och stödjande den svage Ivan. Då frågade Ivan:

"När du huggit ihjäl mig, sprang du inte bort från mig då?"

"Jo."

"Hur blev jag då begravd?"

"Efter en stund återfick jag sansen och återvände för att skydda din kropp mot vilddjuren."

"Det var ädelt gjort. Tack så mycket."

"Först när jag därefter såg blodfläckarna på mina händer grep skrällen åter tag i mig."

"Men hur fick du mig levande igen?"

"Fråga inte mig. Det bara fanns ingen annan lösning."

"Lösning på vadå?"

"Dilemmat med mitt dåliga samvete. Jag hade ju dödat dig. Det måste jag gottgöra."

"Det skulle du inte ha gjort. Jag har ju dött tillräckligt många gånger redan. Du skulle ha låtit mig vara död en gång för alla, när du nu hade chansen."

"Skall det där föreställa tacksamhet?"

"Glöm det. Gjort är gjort, och nu lever jag. Så jag får väl hänga med litet till tills jag blir mördad igen någon gång, vilket jag säkert blir. Jag har ju liksom vanan inne nu."

Och Ivan blev matt och trött, svag och orkeslös. Han verkade hela tiden vara döende, men han dog ej, ty han var för seg.

Louis lade ner honom vid en vacker bäck som de kom till, och där vilade de. Louis hoppades att Ivan skulle återhämta sina krafter, men han gjorde det ej.

"Det är dags för oss att skiljas nu," sade Ivan. "Jag ger dig fri. Jag vill inte längre vara dig till last. Gå du din väg, så går jag min. Låt oss skiljas som vänner. Du har ingen rätt att dröja kvar hos mig och min sjukliga väg, ty din väg är viktigare för dig att följa."

"Menar du allvar?"

"Fullkomligt."

"Dock får vi inte skiljas utan att ha slutit evig vänskap med varandra," sade Louis och sträckte fram handen. Ivan mottog den, och de sade ingenting mer. Och Ivan reste sig, och han sade:

"Gå nu."

Och Louis gick. När han gått en bit vände han sig om, och Ivan stod då kvar på samma ställe och vinkade till honom. Louis tyckte att han såg frisk och stark ut, ty han stod helt ledigt på båda benen och vinkade energiskt. Louis vinkade tillbaka och fortsatte vandra vidare utan att mera vända sig om.

10.

Men ingenting var tråkigare än att vandra ensam på de oändliga ödsliga vidderna. Så vandraren började snart drömma sig bort.

"O käre profet, låt mig få en skymt igen av din evighet, ditt eviga rike vars namn är lycka och ljus, kärlek och ödmjukhet, omåttlig barmhärtighet och ändlös oövervinnelig dygd!"

Och profeten kom ihåg sitt ord och lyfte med en knäpp av sina fingrar åter upp Louis i himmelen. Och Louis öppnade sina ögon efter att ha blinkat som vanligt och såg genast att han, under det ögonblick som han fuktat ögonen med att blinka, hade förflyttats från den mänskliga världen till den gudomliga.

Han befann sig genast i en fantastisk stad med breda vackra trädkantade bulevarder med kvarter efter kvarter med klassiska krusidulliga husfasader. Det snöade, det var vår, träden var gröna och röda, ingen speciell årstid rådde. Men vad som däremot rådde var ett lysande nöjesliv: där var cirkusar, teatrar, goda cabareter, härliga restauranger, lyx, vin och överflöd, smak, stil, klass och charm överallt.

"Vad är detta för en stad?" frågade Louis en lång välbyggd vacker ståtlig man som stod och målade den ena lyckade lysande levande tavlan efter den andra.

"Det är min stad," svarade den elegante målaren.

"Och vad heter din stad?"

"Paris. London. Petersburg. Rom. Venedig. Wien. Den heter allt där det finns glada älskliga människor."

"Jag tycker den mest liknar Paris."

"Så kalla den Paris då."

"Och vem är ni?"

"Jag är en av många. Jag är en av dem som målade Rafaels madonnor, Watteaus utflykter, van Goghs sädesfält och Masaccios människor. Vill ni träffa mina vänner?"

"Gärna!"

"Här ser ni Vincent van Gogh, ensam med solen, åkrarna, bönderna och hela naturen."

Och Louis såg faktiskt holländaren i färd med att avmåla de himmelska ängderna med deras gyllene lysande vidsträckta rena vidder och detaljer.

Han såg även Watteau ömt lyssnande till musik, Rafael broderligt samtalande med Correggio, Leonardo da Vinci och Michelangelo hett diskuterande i luven på varandra, Rubens storståtande i spetsen för sin skola med van Dyck, Vermeer och Rembrandt ivrigt lyssnande och läraktiga, och Giotto faderligt talande med Masaccio, och Tizian på fest tillsammans med Tintoretto, Veronese, Sansovino, de i högsätena tronande bröderna Bellini, vid Tizians sida Giorgione (vem annars?), och deras fest var en hejdundrande prålig bankett just i Veroneses stil. Och där var Sir Joshua Reynolds avmätt i spetsen för sin klubb i vilken Gainsborough, Hogarth, Turner och Constable var med, där var triumviratet El Greco, Velazquez och Goya, men El Greco glodde längtansfullt efter sin lärare Tizians gille. Högst tronade Fidias med Myron, Polykleitos, Apelles, Lysippos och Praxiteles runt omkring. Där var även Cimabue, Pisanerna och Botticelli, Donatello, Alberti och Ghiberti, Cranach, Dürer och Altdorfer, Mantegna, Verrocchio och den store Caravaggio. Över huvud taget dominerade italienarna med sitt oöverträffade klassiska sinne för stil och formernas renhet. Poussin, Lorrain och Georges de la Tour stod andäktigt och målade; David, Delacroix och Géricault diskuterade Napoleon med vilda gester medan Daumier och Degas struntade i dem. Rodin och Bernini stod i förtroligt samspråk med varandra. Alla dessa och många andra presenterade den vackre herrelika målaren för Louis, och överallt hälsades hans vägledare av hjärtliga kamratliga tillrop och hälsningar av somliga och med respekt, vördnad, tillgivenhet och kärlek av andra.

"Ni har presenterat hela världen för mig, mästare, men ännu inte er själv," sade Louis till slut.

"Jag förvånar mig inte över att ni inte känner igen mig, ty här är jag motsatsen till vad jag var på jorden. Människorna kallade mig 'cirkusdvärgen' eller 'apan'. Här är jag Henri de Toulouse-Lautrec, greve av Toulouse och Albi."

Därpå lämnade målaren Louis och gick bort till sina två närmaste kollegor, bästa vänner och furstliga likar Watteau och Rafael.

Och innan Louis lämnade det vackert färggranna sällskapet underbara livlighet kastade han en sista blick in i målarvärlden. Han såg då Frans Hals och Hans Holbein tillsammans, och Modigliani som avsides välkomnade Picasso, som just hade slunkit in.

Den näste man som Louis med profetens vägledning mötte i himmelen var en ädel romare som inte såg mycket ut för världen. Han verkade i sin artiga anspråkslöshet närmast menlös i sin välmenande oskuld och något enfaldig.

"Vad heter ni?" frågade Louis.

"Pontius Pilatus." Det blev en paus under vilken ingen sade något. "Nå?" sade Pontius till slut. "Skall ni inte förvåna er, som alla andra gör, över att jag är i himmelen?"

"Jag är inte ett dugg förvånad," sade Louis. "Däremot har jag alltid förvånats över alla de människor på jorden som alltid har klankat på er utan orsak. Ni menade ju väl och ville ge Jesus fri. Framför allt var ni tvungen att tänka på ert ansvar för den allmänna ordningen och er egen ställning."

"Äntligen en som förstår mig," sade Pontius Pilatus. "Men ärligt talat, oss emellan," tillade Pontius halvt under rösten, "så bad Jesus om det."

"Gjorde han verkligen det?"

"Inte uttryckligen, men han gjorde allt för att bli korsfäst. Annars hade han ju inte kunnat bli evighetens konung. Om inte annat så var hans liv ett litterärt mästerverk och den perfekta grekiska tragedin."

"Men var det ni eller översteprästerna som korsfäste honom?"

"Givetvis var det vi romare. Judarna gjorde aldrig något sådant. Jesus bestraffades som judisk upprorsman, och han var bara en av många tusen. Men han var lingonet bland blåbären, och han var så slug, att han genom instiftandet av sin rörelse såg till att hans korsfästelse med tiden innebar slutet för Romarriket. Och det var jag en av de första som insåg bland romare. Jag var den första romaren som erkände honom som Roms överman, och därför kom jag hit, direkt inbjuden av mitt eget offer."

Sedan såg Louis två andra personer. De såg judiska och ärevördiga ut med sina långa skägg, gråa silverhår och vackra prästerliga skrudar.

"Ädle herrar, vem är ni?" frågade Louis.

"Jag heter Annas, och denne är Kaifas." Louis förvånade sig lika litet över detta som han hade förvånat sig över mötet med Pontius. "Är ni inte förvånad?" frågade prästerna.

"För vad?"

"Över att se oss här, som alla nyanlända är."

"Nej, jag är inte förvånad. Även ni gjorde inget ont i det att ni handlade som ni gjorde i fallet Jesus från Nasaret. Allt styrdes ju av försynen, och ni ställde er bara till försynens förfogande och rättade er efter ödets oundviklighet. Om inte Jesus hade korsfästs hade han aldrig kunnat bli den han blev."

"Ja, så är det väl," sade prästerna. "Du talar sällsynt väl för att bara vara en människa av kött och blod här på besök som tillfällig gäst."

Därefter såg Louis i himmelen ett nytt sällskap. I täten sågs fyra höga andliga män, som klart skilde sig från och dominerade alla de andra. De var så ytterst

oemotståndligt förtrollande och intagande att Louis inte kunde låta bli att närma sig dem och hälsa på dem.

De fyra som särskilt avtecknade sig var Augustinus, Beda Venerabilis, Bernhard av Clairvaux och Thomas av Aquino. Bland de andra i hopen syntes Franciscus och Dominicus tillsammans och Martin Luther och Ignatius av Loyola ivrigt diskuterande med varandra och med Giordano Bruno. I en grupp för sig stod engelsmännen, bland vilka Alcuin av York, Anselm av Canterbury, Thomas à Becket och Sir Thomas More dominerade. Men där var nästan lika många engelsmän som italienare. Kardinal Richelieu skymtade ett ögonblick, medan längst bort mest avskilda och mest för sig själva stod Tertullianus, Hieronymus, Eusebius, tusen romerska martyrer, Klemens av Alexandria, Ambrosius, Basilius, Kyrillos och i spetsen för dem alla, klarast lysande av dem alla, Origenes. Där var även Benedikt av Nursia, värdigt upphöjd, profetiskt sjunken i egna ensamma tankar, och den helige Antonius av Padua, Antonius eremiten, sankt Patrick och den serene Johannes Chrysostomos, överglänst endast av Origenes.

11.

Louis vaknade med ett ryck. Han hade drömt som vanligt. Två män hade väckt honom. De sade: "Kom med här!" Louis förstod ingenting. Då lyfte männen upp honom med våld och bar honom med sig.

De förde honom ut ur det lilla eländiga skjul som han hade legat i. Det var svinkallt ute på gatan, och det snöade. Louis kände på sitt vita skägg och på sina grå tinningar. Han var alltför tunt klädd.

De förde honom genom byn till en polisstation. De drog honom med sig ner i stationens källare, vilken var avskyvärt kall, fuktig och smutsig. Var tusan hade han hamnat den här gången? Han förstod av sina plågoandars misstänkta konversation att han hade arresterats för dagdriveri: uteliggare var förbjudna i hela detta samhälle, då det inte fanns något utrymme i samhället för sådana. De förde honom in i en cell, kedjade fast hans armar och fötter vid cellväggen, klappade smutsen från sina händer och gick sedan efter att ha låst celldörren efter sig. Bojorna av järn var tunga och rostiga.

Den gamle mannen som fängslats på detta sätt förstod alltjämt ingenting. "Var är jag och varför? Vad ont har jag gjort? Bara igår var jag ju i profeters sällskap i Paradiset."

Längst upp till höger var det ett litet hål i cellväggen. Några tegelstenar hade ramlat ur. Från detta hål hörde Louis plötsligt den jämrande svaga människostämman från en arm döende, som ropade till honom: "Hör du mig, medfånge?" En gång till hörde han stämman innan han svarade. Då fortsatte stämman: "Jag sitter i cellen bredvid din. Det är ett hål högst upp som gör att du kan höra mig."

"Det menar du inte?" svarade Louis.

Och genom detta hål kunde de således tala med varandra utan att se varandra. De var bägge fastkedjade, armarna vid väggen och fötterna vid golvet. Mannen i cellen bredvid var svensk.

"Varför är du fängslad?"

"Jag smugglade biblar. Det får man inte göra här i detta landet. Det är förbjudet."

"Men det var väl därför du gjorde det?"

"Naturligtvis. Gjorde jag fel?"

"Bara mot dig själv, ty du råkade illa ut för det. Vad kommer de att göra med oss?"

"De kommer att använda oss som misshandelsdockor tills vi dör. Ursäkten är att vi är misstänkta spioner. Vad har du gjort?"

"Ingenting. Jag låg bara i en snödriva och sov när jag väcktes av verkligheten. Då gick jag in i ett övergivet skjul och lade mig bekvämare till rätta där och drömde vidare. Då kom dessa ignoranta busar och tog mig."

"För att du sov?"

"Nej, för att jag drömde."

"Men hur kan de väl veta det?"

"Medborgarövervakningen nu för tiden har alla elektroniska medel till sin tjänst. Om de får den ringaste misstanke att du drömmer så blir du genast misstänkt."

"Så länge du bara är misstänkt har du chansen att klara dig. Men jag är överbevisad om att ha smugglat biblar. Jag är död."

Svensken var döende. Han hade inte fått mat på tio dagar, och hans enda dryck var den smutsiga fukt som dröp längs med väggarna. Man lät honom avsiktligt svälta ihjäl av någon anledning. Kanske för att han redan var dödsdömd att de inte ville ödsla mat på honom. Det vore ju slöseri. Och det var ingenting Louis kunde göra, fastkedjad som han var med ryggen mot cellväggen. Ord var det enda de kunde ge varandra.

Louis fick mat en gång om dagen, men kamraten i cellen bredvid talade för varje dag allt mattare och med större ansträngning. En dag var allt tyst. Louis ropade gång på gång kamratens namn, som var Gunnar, och slutligen kom det svar. Den döende hade då legat sanslös.

Tre dagar senare ropade Louis utan att få något svar. Tre dagar senare fick Louis svar igen, men då var det en annan fånge som hade intagit Gunnars plats.

Det blev precis som Gunnar hade sagt. Poliserna misshandlade Louis med jämna mellanrum, och de använde sig av alla tänkbara former.

"Varifrån kommer du? Vem är du? Vad gjorde du här? För vem spionerar du? Var har du varit? Hur länge har du varit frisläppt? Vem arbetar du för?"

Men på alla soldaternas frågor kunde Louis givetvis bara svara som det var: han kom från himmelen, han arbetade inte åt någon, han spionerade inte, han visste inte längre varifrån han kom eller vem han var, och de enda människor han kände var döda eller förlorade vänner samt profeten och andra varelser i himmelriket eller ute i universum.

"Han bara simulerar. Han bara spelar teater. Alltså har han något att dölja!"

Och misshandeln fortsatte utan att leda någon vart.

Efter sex veckor fick Louis byta fängelse. Han var febersjuk och täckt av löss, tvestjärtar och annan äcklig ohyra. Han hade ingen röst kvar till följd av hosta, och hans kaskader av snuva flöt ner i hans vita skägg och frös där till is. Två gendarmer nu som förra gången förde honom med sig. Han fick slippa sina fotbojor men icke sina handbojor.

Där de två gendarmerna ledde Louis upp för gatan stod utanför ett hus en häst utan att vara fastbunden. Plötsligt i ren desperation slet sig Louis loss från de två poliserna genom att först spjärna emot och sedan störta iväg från dem med ett ryck. Med bakbundna händer kastade han sig upp på hästen och bet sig fast i dess man. Det hela var den mest impulsiva tänkbara desperationshandling utförd med hela den yttersta kraften av den mest övermänskliga förtvivlan. Hästen skenade genast iväg med mannen på ryggen sammanbiten vid dess flygande man. Inom kort var Louis ute på den ödsliga snötäckta landsbygden, där det inte fanns en människa och där ingenting fanns utom vildhet och ödslighet.

Men hästen förde Louis till ett ensamt tält mitt ute på stäppen där en ensam man satt och kokade te. Ingen från staden hade förföljt dem. Hästen stannade, och Louis gled av den. Där befriade sig Louis från bojorna genom att trä dem under fötterna

och sedan med ödemarksfrämlingens hjälp slå sönder dem mot en sten. Därefter satte sig Louis ned vid främlingens eld, och de började prata.

Främlingen var en grekisk-ortodox munk av svenskt ursprung, men han hade uppfostrats i Ryssland och levtt en betydande del av sitt liv i både Sibirien och Centralasien. Han var lika förtrogen med islam som med buddhismen och hinduismen, men hans stränga ortodoxa skola hade stämplat honom för livet. Han talade många språk och hade lärt den svåra konsten att överleva i Ryssland som ortodox prästvigd. Han kunde när som helst skifta identitet och utseende och gälla både för sibirisk bonde, stäpptartar, muslimsk mullah, västerländsk hippie och oantastligt korrekt akademiker.

Louis och munken levde tillsammans i tältet i några veckor, under vilken tid Louis återhämtade sig fullständigt från alla sina samlade sjukdomar och invaliditeter, då munken var expert på sunt leverne och den skickligaste tänkbara överlevnadskonstnär.

En dag nalkades dem en ryttare. Louis såg honom först. Han syntes tydligt på flera mils avstånd över den fullkomligt platta och öde stäppen. Under en dryg halvtimme såg de båda männen i tältet mannen nalkas innan ryttaren slutligen nådde fram till dem. Han steg av hästen och frågade om det fanns något att dricka. Munken bjöd ryttaren att själv hämta vatten ur munkens egen brunn.

Sedan stannade ryttaren hos dem. Han var muslim. Lustigt nog hade även han bott i Sverige, och han och munken talade glatt svenska med varandra. Muslimen var i regeringens tjänst. Ganska snart övergick samtalet i en allt hetare diskussion, och det stod klart för Louis att den när som helst kunde spåra ur, då debattens kurs var betänklilig. Då sade munken till muslimen:

"Det enda som förenar oss är att vi båda arbetar på den sovjetiska statens undergång. Jag ber dig att lämna oss innan våra meningssmötningar övergår i obetänksamheter."

Tartaren förstod munkens mening och förberedde sin avfärd. Han berättade bland annat för Louis att han var desertör från den ryska armén och på väg mot söder för att få hjälp och skydd hos andra muslimer. "Kommer du med?" frågade han till slut. Och Louis följde hellre med än att han stannade kvar hos den enslige munken mitt på stäppen i ett oändligt ingenmansland.

"Välkommen tillbaka," sade munken till avsked. "Vi ses nog igen."

Louis fick snart anledning att ångra att han lämnat sin nye kamrat, ty ganska snart blev det bråk med muslimen. De kunde inte komma överens, och Louis bad honom då att släppa av honom där de var.

"Skulle jag lämna dig här ensam mitt på stäppen? Nej, det kommer aldrig på fråga, min gosse. Du får vackert följa med. Vi tartarer har den seden att vi inte släpper sådana ifrån oss som vi tycker om. Du får finna dig i att stanna hos oss så länge du lever."

Louis hoppade av, men officeren hämtade upp honom igen och sade: "Om du försöker smita med våld måste jag hålla dig kvar med våld. Jag är starkare än du och har rep att binda dig med och svärd att lemlästa dig med. Jag kan lätt skära av dina knäsenor om du vill. Följ med du frivilligt, så slipper vi båda bli arga och olyckliga." Och Louis såg inget annat val än att följa med.

Officeren förde Louis till sina vänner. De bodde i ett fattigt torftigt läger och hade det hur uselt som helst.

På kvällen, när de satt omkring lägerelden, bad tartarerna Louis att berätta om sitt liv. Officeren hade sagt att Louis varit med om mycket. Men Louis svarade:

"Förbjuder inte er profet att man berättar fabler?"

Den nordiske desertören svarade: "Förbud är till för att trotsas. Inga folk berättar så mycket fabler för varandra som muslimerna. Profeten förbjöd tillkomsten av 'Tusen och en natt', och just därför kom den boken till. Dessutom, för Gud är allting tillåtet."

Då berättade Louis, och han underhöll dem sedan med berättelser under hela kvällen, där de satt omkring skenet av den röda lägerelden; och de hade hemskt roligt, slog sig ofta på knäna och skrattade hjärtligt. Endast Louis historier om profeten gjorde dem betänksamma.

"Vad är det för en profet? Du säger aldrig vem han är."

"Det är meningen."

"Vem är han då?"

Louis svarade: "Jag vet inte själv vem han är."

Och de trodde honom. Officeren sade: "Käre vän, så mycket har du behagat oss, att du måste stanna kvar hos oss och bli en av oss. Vad säger du om saken?"

"Vad menar ni?"

"Vi tycker så mycket om dig, att du måste bli muslim. Det är en ära för dig."

"Nej, det är det inte. Jag är ledsn, man jag kan aldrig bli en av er, om ni vill hålla mig i ofrihet."

Men de tänkte, att han ändrar sig nog, de gav sig till tåls så länge, och så var det bra med det.

Men Louis ämnade inte kompromissa med sin personliga frihet.

Louis försökte upprepade gånger rymma, men alltid infångades han åter. En gång hade han hunnit väldigt långt innan hans vän officeren hann upp honom.

"Måste vi hålla dig med våld? Vill du tvinga oss till att bära hand på dig så att du aldrig mer kan gå ett steg utanför ditt tält?"

"Så länge jag lever tänker jag längta bort från ert sällskap och försöka verkställa min längtan efter frihet och mänsklighet. Om ni så hugger av mig mina fötter tänker jag krypa bort från er på mina knän, och om ni hugger av mina knän tänker jag kräla iväg. Hellre dör jag än stannar hos er mot min vilja, och om ni tvingar mig att stanna så att jag inte kan göra annat begår jag hellre självmord än stannar kvar. Om ni vill behålla mig hos er för gott får ni döda mig först."

"Det blir ingen gladare av," sade soldaten och förde i alla fall Louis med sig tillbaka till lägret. Louis fick gå till fots med händerna bundna med ett rep vars andra ända var fastgjord vid hästens sadel.

Därefter vaktades Louis noga dag och natt. Han fick inte göra någonting. Inga vassa föremål fick komma i hans närhet, och han fick inte ta ett steg utanför sin dörr. Muslimerna var fast beslutna att göra honom till en av dem.

Men en dag kom i alla fall en kniv i hans händer. När vakterna sov drog han försiktigt ut den från vaktens slida med sina bundna händer. Därefter måttade han noga och stötte den i sitt bröst med orden: "Hellre dör jag än lever utan frihet." Han dog omedelbart, och tartarerna kunde ingenting göra. De begravde honom följande dag och bröt därefter genast upp därifrån.

Men Louis var inte död. När tartarerna dragit bort från stället och var försvunna långt bort i fjärran reste sig Louis ur graven, och han var lika sund och kraftig som innan han kom i tartarernas händer. Han var ju äntligen fri igen.

Han gick några mil om dagen och levde på gräshoppor och annat vilt som växte och levde på prärien. Ibland hade han tur och fick tag på en odla.

Plötsligt en klar solskensdag virvlade ett stort dammoln upp i nordväst. Det kom snabbt närmare och visade sig vara en rysk armékår. Den sprängde fram över stäppen och lämnade Louis bakom sig.

Vinden kom från sydost, och påföljande morgon då vinden var stark förde den till Louis öron med sig härskrin och ursinniga stridsgnyn. Louis förstod genast att

det rörde sig om en sammandrabbning mellan kommunister och muslimer. Han hade redan varit på väg i detta väderstreck men fortsatte nu ditåt med fördubblad fart.

Några dagar senare kom han fram till platsen för striden. Några ryssar syntes inte till. De hade i sydostvinden kunnat överraska partisanernas läger, och detta läger såg nu Louis. Stäppen var dränkt i blod, liken var höljda av flugor, och allt brännbart hade bränts upp. Kvinnor, barn, gamlingar, havande kvinnor, ej endast soldater låg döda överallt. Louis struntade i likstanken och vandrade länge omkring i lägret.

Plötsligt anropades han av en hes röst. Det var hans nordiske vän som hade legat döende i tre dagar och ännu inte var död. Louis kom i tid för att höra hans allra sista ord:

"De utrotade oss till sista man. Vi ville bara hindra dem från att komma fram."

"Komma fram vart?"

"De tror de kan erövra Afghanistan. De tror de kan avislamisera hela Asien, de dårarna. Vi älskade dig, sagoberättare. Varför kunde inte du älska oss?"

12.

Plötsligt kom fågel Rock svävande, och han landade bredvid Louis. Det var som om ett berg ljudlöst hade kommit farande och höljt Louis i djup skugga. Från Rocks rygg ropade en röst:

"Skynda dig upp, Louis, och följ med mig upp till himmelen! Där uppe har uppstått ett spännande gräl!"

"Nu igen!" tänkte Louis och hoppade upp till profetens sida, ty det var han, och vips flög de upp till himmelen.

Grälet där uppe försiggick mellan alla de största renässansgubbarna. Michelangelo Buonarroti grälade med Tizian, och Shakespeare och Rembrandt grälade med Rubens. De grälade om vem som var störst.

Michelangelo gick hårt åt Tizian och sade: "Jag kunde måla Gud! Det kunde inte du! Du var en världslig kejsarsmickrare och inkvisitorlismare, men jag tjänade hans helighet påven!"

Tizian svarade: "Rövslickare är vi allihopa. Men jag kunde älska kvinnor och skapa en familj. Det kunde inte du. Gjorde du någon elev till en stor målare eller skulptör? Nej, du gjorde ingen. Men jag gjorde Domenikos Theotokopoulos, alias El Greco. Jag älskade och tjänade världen, men du hatade den. Vem av oss stod närmare inkvitionen – du eller jag? Du målade för herr storinkvisitorn i Rom herr påven själv den yttersta domen med helvetet som dominerande inslag, medan jag gav Tintoretto idén till att måla hela paradiset. Du var en människofientlig diva och högfärdig diktator inom dina områden, men jag höll mig mänsklig. Och endast därför är alla mina tavlor mer eller mindre gudomliga."

"Är inte mina fresker det då?"

"Jo, men endast freskerna."

"Jag skulpterade Moses medan du målade nakna horor. Jag skapade Peterskyrkan medan du låg och åt och frossade och knullade med skökor. Din elev El Greco var en bättre konstnär än du. Jag, Shakespeare och Rembrandt var mänskliga medan du och Rubens var omänskliga lakejer åt tyranner. Vi var i konstens heliga tjänst medan du och Rubens var i politikens."

"I ett var du bättre än jag, men endast i ett: du var florentinare, medan jag endast var venetianare. Du var från Dantes stad, medan jag tillhörde en skaldlös stad, som aldrig sett någon poet eller profet som Dante."

"Du var kanske ädlare och mera italiensk än jag, men jag åstadkom mera."

"Men jag älskade mera."

"Ja, du var en hedning och opportunist, medan jag enbart gav mig åt den heliga konsten och i motsats till Lionardo da Vinci aldrig svek den!"

"Det här är någonting för dig, Louis," sade Tizian plötsligt till Louis, varpå han fortsatte vänd till Michelangelo: "Måhända att jag inte var en lika fanatisk kristen som du, men om det var något jag alltid var trogen var det konsten. Min konst inspirerades av den störste av alla romerska skalder, Horatius och hans epikurism, och näst Horatius betydde ingen romare mer för mig än Tacitus. Min tradition är alltså 1600 år lång. Hur lång är din? Din tradition börjar med Dante, som bara är två hundra år äldre än du. Jag representerar det sköna, det klassiska, det ljuvliga och underbara som var Antiken, medan du representerar den senare etablerade kristendomens vulgärpopulism och Dantes gudlösa stinkande Inferno. Skäms, Michelangelo, att du vågar försöka dra en sann traditionalist från Antiken ner i din smuts! I din lumpenhet liknar du Marcus Naevius, då denne försökte anklaga och förnedra det andra puniska krigets segrare och Hannibals överman, vilket dock inte heller det lyckades!"

"Ifrågasätter du kristendomen, din förtappade hedning?" utmanade Michelangelo.

"Det måste alla göra som har studerat den noga. Eller hur, Louis?" frågade Tizian.

"Faktum är att inget av evangelierna stämmer, då alla Nya Testamentets texter förändrades genom självsvåldiga redigeringar under 300-talet, då egentligen allt väsentligt ur dem ströks," uttryckte sig profeten något försynt.

"Vår domare har avgjort frågan," sade Tizian. "Din fanatism har ingenting mer att påstå, Michelangelo. Jag beklagar, men du måste lära dig att bli mera mänsklig." Därpå kom han fram till Louis och inbjöd honom artigt och vänligt att stanna en stund och lära känna alla Tizians vänner, som ingalunda var få. Och Louis stannade och fick träffa både Epikuros och Horatius, Tacitus och Svetonius, Fra Filippo Lippi och Ovidius, Vergilius och Giotto, liksom även några gamla etrusker, som låg till bords och glada njöt av flödande vin och prunkande rätter tillsammans med både Brutus konungastörtaren och Brutus Caesarmördaren. Där var fullt av epikuréer och lättingar, glada odågor och lustiga nollor, tokiga stofiler och hedniska satyrer. En av dem var Sokrates. Där var lek och gamman, fröjd och glada skratt. Horatius skålade tillsammans med Maecenas, och Plautus och Terentius berättade skabrösa historier för varandra. Där var även Menandros, Sapfo med sina flickor och nymfer och danserskor, och Plinius, Statius, den andre Plinius i den omkomne farbroderns hägn, och alla de grekiska filosoferna: Pythagoras, Diogenes, Hipparkos, Aristoteles, Ptolemaios och många andra. Där var även Dionysios och Dion, Arkimedes och Herostratos, Antonius och Kleopatra, Nero men inte Caligula, Alexander och Filip av Makedonien, Thales och Parmenides, Zenon och Origenes, Catullus och Lucullus och tusentals andra som inte gjorde någonting, dög någonting till eller var annat än syndare, rucklare, äventyrare, parasiter och professionella vällustingar. De kunde bara äta och dricka, ha roligt och sova och slöa och hänge sig åt lust och nöjen. Nero stod på ett dignande bord inför en beundrande skara av middagsgäster och sjöng och diktade egna verk med sitt magskinn glänsande i solskenet. Titus höll ett annat hov längre bort. Alla dessa dagdrivare som aldrig gjort något vettigt, gott eller sunt, var sådana som frälsts genom Jesus Kristus. Så stor var Guds nåd att alla dessa lata utsvävande lättsinniga idioter fritt kunde göra sig hur glada dagar som helst hur länge som helst hos Gud i himmelen. Ty för deras skull hade Jesus Kristus dött på korset.

Louis stannade ett slag hos epikuréerna och tog sig ett glas vid det bord där Horatius var värd och där alla de romerska skalderna var församlade runt honom. Och Louis sade till Horatius:

"Store gode härlige romerske skald, när jag gick i skolan och läste latin fick jag även läsa dina sånger. I din sista sång skrev du, att du uppfört ett monument mera hållbart än brons, högre än någon Cestiuspyramid, oomkullrunkeligt för Nordens barbarer, vädrets stormar och tidernas naggande tand. Du skrev att du inte skulle dö helt och hållet och att du för alltid skulle växa i eftervärldens ögon och få ständigt mera lov och ära för ditt lilla verk. Allt vad du profeterade om dig själv slog in fastän Rom gick under. Nu sade min latinlärare i skolan att du själv inte kunde ha annat att det skulle gå så när du skrev dina verser. Nu undrar jag: visste du det eller inte?"

Horatius ropade: "Shakespeare, kom hit!" Och diktaren bakom namnet Shakespeare trädde fram till deras sällskap. Horatius frågade honom: "Visste du, broder, när du skrev att döden inte längre skulle ha någon makt med din älskade när han eller hon förevigades i dina rader, och att dina verser skulle leva för evigt och ge liv åt din älskade så länge man andas och ögon tittar, visste du då att det skulle gå så, att dina verser skulle bli eviga?"

Diktaren vände sig lugnt till Louis och svarade: "Om Horatius visste det när han skrev sin sista sång, så visste även jag det när jag skrev min vackraste sonett." Därpå gick han vidare därifrån.

Inför Louis frågande blick svarade Horatius: "Ja, jag visste att min diktning var evig när jag själv förutsade det. På den tiden visste alla allting. På den tiden var vi alla gudar. Aldrig har människan varit så gudomlig som under Antiken innan kristendomen kom och körde över hela den civilisationen med sin förmäthenhet och sina absurda pretentioner, som bara resulterade i vulgaritet och etablerade lögner för tusen år framåt. Vi var fria innan kristendomen kom. Vi var alla diktare och profeter.

Och just det är väl själva diktningenskonsten: att rätt kunna förutsäga sanningen, att ha den säkerheten inom sig att man vet att vad man diktar kommer att materialiseras och slå in. Det är som att vara den skapande Guden själv, ty just sådan diktning, som senare blir verklighet, är ett sätt att skapa världen på. Fråga vilken riktig diktare som helst. Fråga Dante, fråga vår Elisabetanske skald, fråga Dostojevskij, de visste alla vad de skrev, och de skrev det bara för att de visste det vara sanning och mer än sanning; ty om det inte var sant för närvarande skulle det bli det, vilket de alla visste med säkerhet.

Det är denna absoluta säkerhet om vad som är sanning som gör en riktig diktare. Han är alltid mer än bara en diktare. Han är en profet som för att bli accepterad måste dölja sig under den ringare etiketten av bara en diktare."

Inledning till den femte berättelsen.

Samtidigt som han berättade allt mera inspirerat och öppenhjärtligt tilltog min avund. Jag avundades honom hans fantasi, hans berättarglädje, hans lärdom och hans inspiration mera än vad jag har avundats någon människa något förr eller senare. Han ägde ingenting och var ingenting, och ändå fann jag honom vara mera avundsvärd än någon annan.

Samtidigt blev jag allt säkrare på att han måste vara sinnessjuk. Hans skildringar blev allt djärvare, absurdare, groteskare och vildare, så att jag till slut på grund av allt det som han påstod på fullaste allvar var säker på att han skulle sluta på Lillhagen. Men just därför blev jag även noggrannare i att ta vara på hans munväder: det som jag inte hade på band skrev jag ner så gott det gick, och efter några månader i hans sällskap var jag ytterst mån om att inte ett ord av vad han berättade skulle gå förlorat, som om jag kände på mig att tiden som gavs mig för upptecknandet av hans drömmar var begränsad och när som helst skulle få ett tvärt slut. Till denna känsla bidrog det att mina föräldrar började klaga på att jag inte skötte mina studier ordentligt. Det är sant att jag hade misskött dem ända sedan jag kom i kontakt med

Profeten Jon, och detta var särskilt allvarligt emedan jag egentligen hade min studentexamen att tänka på. Vi var redan i februari, och naturligtvis kunde jag ju inte förklara för mina föräldrar varför jag inte hann sköta mina läxor och varför jag aldrig kom hem efter skolans slut på eftermiddagarna. Jag fruktade att mitt eventuella avslöjande av Profeten för dem kunde få allvarliga konsekvenser för Profeten själv, vars frihet jag inte ville beröva honom så länge han ännu hade något att berätta.

Femte berättelsen.

1.

Det begav sig inte bättre än att Louis där uppe i himmelen mitt bland alla epikuréer och goddagspiltar även stötte ihop med Karl Marx, med vilken han hade en längre konversation, i vilken Karl Marx fick förklara sig närmare.

"Med 'Kapitalet' ville jag i vetenskaplig klartext uttrycka människans dåraktiga kärlek till pengar, som är hennes största svaghet. Jag ville blottlägga denna mänskliga avgrund i all dess absurditet och från alla håll genomlysa hennes vanvettiga beroende och förlitan på materia. Och jag anser ännu idag att jag lyckades med det. 'Kapitalet' är ett gudlöst verk om en gudlös företeelse. Det är ett avskalande av alla livets vackrare sidor, ett hänsynslöst blottläggande av den mänskliga naturens svaghet, en totalt objektiv vetenskaplig realistisk analys av mänskligt liv sådant det är när det ignorerar, förbigår och förnekar Guds existens. 'Kapitalet' är höjden av mänsklig realism. Boken är så mänsklig, realistisk och vetenskaplig att Gud lyser med sin frånvaro på varje sida av verket. Det står inte ett ord om Gud i hela boken. Moses och profeterna nämns i förbifarten en gång, några gånger citerar jag Dantes Komedi och några fler gånger Goethe. Det är all min samlade bildning. Men Gud tolererar mig emedan han är god. Antingen tolererar man kommunismen, eller också tolererar man den inte. Tolererar man den är man tolerant, och tolererar man den inte är man intolerant. Gud tillåter människan att vara båda delarna. Han förbjuder ingen att vara intolerant. Men själv är Gud i grund och botten tolerant. Annars hade jag aldrig kunnat skriva en bok som 'Kapitalet'."

Men Louis vände Karl Marx ryggen, ty om Karl Marx var i himmelen ville inte Louis vara där samtidigt. Så han begav sig ner till jorden igen för att delta i naturens och kulturmänsklighetens liv i stället.

Knappt hade Louis lämnat himmelriket så vände sig Dante till Karl Marx och sade: "Du skrämmer bort paradiset's rätta medborgare." Och så störtade Dante Karl Marx från himmelen. Denne föll som en annan Lucifer ner till jorden och sattes i fängsligt förvar i underjorden av Satan själv, som hälsade Karl Marx hjärtligen välkommen:

"Min käre vän och favoritlärjunge, äntligen får jag ta hand om dig! Jag har aldrig glömt hur innerligt hängivet du uppvaktade mig och tillbad mig i din ungdom."

"Jag har aldrig trott på dig, din bock."

"Varför skrev du då ett så alldeles utmärkt satanistiskt drama som 'Oulanem'?"

"Det hade jag glömt."

"Där ser du! Hit kommer ingen som inte kan överbevisas genast!"

Och Dante röt åt Karl Marx till avsked:

"De djävlar och den smuts och det våld och det vansinne och det andliga mörker som du ägnade hela ditt liv åt att frambesvärja må nu bli ditt sällskap för evigt!"

Och i helvetet var det evig natt, men där är man åtminstone inte ensam. Likväl vågade Karl Marx beklaga sig.

"Tyst, kvinna!" sade genast en som låg och plågades intill honom.

"Jag är väl ingen kvinna heller?"

"Det är du visst! Du har ett kvinnohjärta! Du är en debil kvinnostackare liksom alla andra här i helvetet. Här finns det endast blödiga kvinnohjärtan. Det är därför vi är här. Vi är alla av Evas slag, som var den första som lockades till avsteg från förnuftet. Du är det också. Annars funnes du inte här.

Vi är alla kvinnor här i helvetet, vare sig vi är män, kvinnor eller barn, liksom alla i himmelen är starka maskulina andar, vare sig de är män, kvinnor eller barn. Och liksom alla veka kvinno själar duger vi endast till en enda sak: till att kränkas, skändas och förkastas. Och därför är vi här. Därför är även du här. Du är bara en blödig kvinno själ. Skrik inte ut din smärta. Då blir du bara ännu mera kränkt, förnedrad, utskrattad och hånad. Då gör det bara ännu mera ont att vara kvinna."

"Vem är du?"

"Tror du jag säger det? Tror du jag är så dum att jag gör bort mig inför dig och alla andra här i världen? Tror du jag låter dig se minsta skymt av all min skam, vanära och mitt elände? Nej du, jag håller käften och blottar mig inte, och är du klok så gör du det samma. Ur helvetet slipper ändå aldrig någon någonsin. För evigt skall vi som är här ligga och plågas, kuvas, marteras, torteras och straffas och lida under evigt tyranni. Vi kan aldrig göra uppror eller revolution. Vi är evighetens trälar, och det är ingenting vi kan göra åt saken. Vi kan endast lida och låta oss lida. Inte ens du, Karl Marx, kunde åstadkomma någon revolution för all världens slavar. Den kommunistiska världsrevolutionen ledde endast till att alla fick det ännu sämre och särskilt i Ryssland. Ingen frälsning har någonsin funnits för oss, och aldrig kommer det att finnas någon heller. För alla blödiga kvinnliga osaliga svaga hjärtan är livet ett evigt helvete, en evig död och pina, ett lidande och elände som ständigt bara blir hemskare och aldrig har något slut. Vad hjälper sådant trams som du och revolutionärerna yvdes över, som

*'Bättre, rikeman, är det liv
husvagnsboende skyt för på sin stäpp än ditt.
Bättre göternas karga lott
när de odlar i skift teg som av ingen ägs,'
eller*

*'Ägohungerns fördömelse utstryk!
Uppres på nytt forntidens raka värld!'*

Vad batar sådant nonsens och trams? Den romerska profet som skrev sådant fick bara efter sin död uppleva hur hela hans perfekta romerska värld gick åt helvete i hela världens och mänsklighetens totalaste ruin och förfall någonsin. Du yvs över din kommunism och dess svarta destruktiva kraft, som blott har lett till att hela världen fått det materiellt mångdubbelt sämre. O, om jag fick leva på jorden igen skulle jag hänge mitt liv åt att predika för människorna och lära dem att aldrig yvas över något. Ty glädjen är kort men sorgen är lång. Det man yvs över förlorar man, och det man fruktar och sörjer över förföljer en. Men vad hjälper mitt prat? Helvetet är ändå alltid helvetet. Vis är endast den som tiger. Visast av alla är Gud som aldrig säger någonting. Vår enda tröst här i lidandets avgrund är att den dag en gång skall komma då helvetet med allt vad det innehåller skall utrotas, försvinna och bli till intet. Alla vi som är här skall då upphöra att existera, du såväl som jag. Man skall glömma oss och ej längre besväras av vår existens. Vi skall då alla befrias från oss själva, och ingen skall veta att vi någonsin har funnits till. Gud skall avskaffa helvetet, och kvar skall endast finnas paradiset. Ja, den dagen skall komma, och det är det enda vi har att se fram emot och vår enda tröst i vår smärta. Det är det enda ljuset i vårt totala mörker: att mörkret en dag icke skall vara mer."

"Vem är du egentligen?"

"Jag är ingen."

"Varför vill du inte vara någon?"

"Därför att det gör ont att vara någon. Vi befinner oss i hatets svarta rike, men vi hatar icke. Vi endast hatas. Vi helvetets barn är de som allt liv ägnar sig åt att hata, förfölja och försöka utrota, men själva kan vi icke hata någon. Emedan vi är så hatade som vi är är det tryggast att försöka inbilla sig att man ingenting är."

Men då talade någon som låg djupt nedsänkt i träsk och dy. Han ropade och sade:

"Ack, vänner, se inte så pessimistiskt på situationen! Det finns ingen mänsklig själ som är så djupt sjunken att Försynen har glömt bort honom. Vi skall allesammans upprättas på den yttersta dagen, när den än kommer. Det finns inget helvete. Vi befinner oss alla i skärselden, i vilken vi luttras blott tillfälligt. Vi lider och plågas ej förgäves. Aldrig skall någon lida och plågas förgäves. Är vi ej människor? Även Nya Guineas huvudjägare, Tysklands judeutrotande nazister, Roms galna kejsare, Australiens urinvånare, Amazonflodens infödingar och atombombens galna konstruktörer var och är människor. Intet mänskligt är fullständigt ont, och vi är alla mänskliga. Vi har alla mänsklig fantasi. Med vår fantasi kan vi göra vår situation bättre tills vår upprättelse kommer."

"Och hur fan tror du den skulle kunna bli bättre? Vad har du för garantier för att vi någonsin kommer att slippa ut ur det här rätthålet? Och hur vet du att vi är i skärselden och inte i helvetet?" frågade filosofen i helvetet.

En annan djupt levande begravnen själ tillade: "Om huruvida vi är i helvetet eller i skärselden är ett olösligt problem. Så länge jag har varit här har den frågan debatterats, men aldrig har jag hört att någon skulle ha vetat svaret."

"Du gör bara saken värre med dina falska förhoppningar!" fortsatte filosofen till optimisten. "Och hur vet du att vi någonsin kommer att få någon upprättelse? Har någon här någonsin fått det tidigare kanske?"

"Nej, men vi har ju vår fantasi. Hoppet kan aldrig underkuvas. Vi är begränsade helt fysiskt till denna vår dypöls kompakta och smutsiga mörker, men med vår fantasi kan vi flyga med våra själar till bättre världar. Tänk på naturen där uppe på jorden! Tänk på de eviga ändlösa gröna och rika skogarna, som aldrig tar slut och som ständigt växer sig större och rikare, till glädje och tröst för allt liv! Tänk på den blå himmelen, den friska vinden som smeker ansiktet, de bländande vita bomullsmolnen som vackert seglar över himmelen och all världens fauna och flora! Tänk på de vilda djuren och deras frihet! Ser ni ej vargflockarna för era ögon, hur de friskt löper fram över vildmarken för att ta hand om en sjuk medlem av den skrymmande tallösa renhjorden? Kan ni ej tänka er renarnas, kronhjortarnas, dovhjortarnas, älgarnas och antilopernas ståtliga ljuvliga kejsarkronor, som de så vackert stoltserar med? Ser ni ej framför er de underbara rådjurens och gasellernas flykt genom den orörda urskogen, som ingen människa kan rå på? Tänk er jaguarernas, pumornas, pantrarnas, leopardernas, lodjurens och lejonens härliga jakt! Var med när tigrarna fäller sina byten och där lejonen jagar med sina familjer över savannen där inga människor finnes! Ser ni ej buffelhjordarna, de underbara köttiga korna, de kraftiga ovärderliga oxarna, Amerikas bisonmassor och Europas visenthjorlar? Tänk på de underbara getterna, fårhjorlar, gemserna, bockarna, stenbockarna, alpstenbockarna, snögetterna, mufflonerna och alla baggar och gumsar och vädurar! Ser ni ej Asiens och Afrikas elefanter, noshörningar och flodhästar? Beundrar ni ej zeborna, kamelerna, vildhästarna, vildåsnorna, kulanerna, mulorna, dromedarerna, lamadjuren, alpackorna och myskoxarna? Var med när strutsarna, nandustrutsarna, emustrutsarna, moafåglarna, kasuarerna och sekreterarfåglarna löper på prärien, på stäppen, i gräset, på de eviga gyllene ängarna! Följ valarna i djupet och tumla om bland vågorna med valrossar, sälar, kraftfulla sjölejon, sjöelefanter, dugonger, sjökor, delfiner, tumlare, kaskeloter, grönländsvalar, sillvalar och blåvalar!"

"Din fåntratt, vet du inte att alla de där djuren håller på att utrotas av alla de människor som ännu inte är döda och komna hit?"

Men optimisten fortsatte utan att låta sig störas: "Flyg med storkarna, tranorna, hägrarna, rördrommarna, ibisfåglarna, flamingoerna och sumpfåglarna mot norr! Böka med svinen i smutsen och vältra er i dynga med vildsvin och vårtsvin!"

"Ja, det är vi det. Äntligen har du funnit våra bröder på jorden, våra enda jämlikar."

"Lek med uttrar och havsuttrar, bävrar och sobeldjur, mårdar och järvar, grävlingar och fromma mullvadar, näbbdjur och kloakdjur, tvättbjörnar och bambubjörnar, sorkar och möss, lämlar och murmeldjur, kryp och kräk och knytt och knott! Var med i fladdermössens vilda nattflygningar! Se beckasinerna, spovarna, snäpporna, vadarna, piparna, viporna, morkullan, roskarlen och brushanen! Se gässen, ankorna, svanarna, änderna, lommarna, doppingarna, prackorna, ejdern och dodon! Se Sibiriens mammutar och mastodonter, havets hajar och rockor, luftens örnar och hökar, gamar och ugglor, granna falkar och fenomenala glador, mäktiga uvar och ormdödande vråkar, skickliga fiskgjusar och kejsarkondorer! Se ödlorna, kräldjuren, grodorna, paddorna, ormarna, krokodilerna, alligatorerna och drakarna! Ser ni ej girafferna, albatrosserna, fregattfåglarna,, måsarna, tärnorna, pingvinerna, kakaduorna, tukanerna, papegojorna, näshornsåglarna, pelikanerna, kungsfiskarna, labbarna, alkorna, grisslorna, havssulan, stormfåglarna, stormsvalorna, skarvarna, tordmulen, lunnefågeln och kornknarren! Dröm om hönsen, alla ripor, tjädrar, järpar, orrar, vaktlar, raphöns, kalkoner, tamhöns, påfåglar och fasaner! Se trapparna och tjockfötterna, hur jungfruliga och beskedliga de är! Hör hur ekarna susar i vinden, hör hur bokarna knäpper i våren och bildar skogspelargångar, och hur furorna, granarna, tallarna enarna, cedrarna, palmerna och alla lövträd smyckar vart land med omätliga skogar! Se varje sandstrand, vart evigt oframkomligt träsk, alla oöverstigliga bergskedjor och de eviga ängarna, stäpperna, prärierna och hedarna! Dröm om var skog och var vildmark som mänskorna aldrig besökt eller uppmätt och som de ej heller någonsin skall få störa! Se rallarna, sumphönsen, svalorna, småfåglarna, hackspettarna, kolibrierna, finkarna, mesarna, lärkorna, ärlorna, sparvarna, sångarna, trastarna, flugsnapparna, stararna, korparna, skrikorna och gökarna! Se alla laxar och ålar, abborrar, omätliga sillstim, torskar, makrillstim, tonfiskstim, jättebläckfiskar, gäddor, braxnar, sutare, gösar, störar och spjutfiskar! Se haven och öknarna, bäckarna, åarna, floderna, älvarna och alla världens öar och sjöar! Se alla fromma och heliga sköldpaddor! Var med i alla stormar, orkaner, tyfoner och virvelvindar! Skölj med var våg varje strand! Allt detta kan vi göra med fantasin. Själens är obunden av kroppen, om den bara vågar leva. Vi kan glädja oss åt vår mentala frihet ända tills upprättelsen kommer. Vi kan delta i var flygplanskapning, segla fritt med var sjörövare och dräpa besättningar, tutta eld på var skyskrapa och sabotera var storstadstrafik. Vi har ju vår eviga fantasi. Våra kroppar är fångar i helvetet, men för tanken finns det aldrig något fängelse. Så låt oss hänge oss åt den fröjd som vi kan hänge oss åt och som är den enda vi har, tills någon återupprättar oss och gör oss fria. Tro mig: vi skall alla bli upprättade, på andras bekostnad visserligen, men ej heller dessa andra skall förnedras utan att upprättas. Aldrig kan den mänskliga anden bli straffad med helvetet utom för att strax få det upplöst för sig med den enkla förklaringen att det är en lögn!"

"Vem är du då egentligen?"

"Även jag, liksom alla andra här i lidandets hemvist, är ett anonymt ingenting."

Då syntes ett ljus i fjärran. Det var en ensam levande mänska som gick med en fackla i handen.

"Vad är det för en galning som inte är död?"

"Hur har han sluppit ner hit – utan ledare? Han måste verkligen vara en galning."

Men den ensamme vandraren med facklan ropade:

"Jag anklagar er, ni mörkrets folk, era själlösa anarkistiska monster! Ni tror ni är säkra med att förneka er själva, men ingen är mindre säker än den som förnekar sig själv, ty han förnekar själva livet! Era kejsaravträttare, världsordningstillintetgörare, kommunister, anarkister och antikristna enbart fördärvelsebringande konungamördare! Era samvetlösa och vettlösa förintelseförespråkare! Ni är allesammans döden, och jag är livet! Ni är miljoner och miljarder, och ändå är ni icke mer än bara döden. Jag är bara en, och ändå är jag mer än ni, ty jag är livet! Detta är ingen skärseld, era förtappade förlorade fördömda nidingar och antiindivider! Detta är helvetet, som ni alla skall plågas i för all evighet! Få äro de som skall komma till himmelen, men tallösa är de som skall förbannas för evigt i helvetet. Förbannelse över er alla, era fördömda förlorade själar, och rätt åt er! Ni har bara er själva och er egen dumhet och okunnighet att skylla!"

"Vem är du?" ropade någon.

"Jag är den siste nazisten. Jag är den siste förkämpan för ljusets och rättvisans sak. Jag är född ryss. Jag är till och med född greve och furste, men när ni djävlar åstadkom revolutionen flydde jag till Tyskland och kämpade jag för Tyskland och kejsaren mot kommunismen. Ändå fick jag se hur kejsaren avsattes och fördrevs tillsammans med alla andra förträffliga kejsare i världen. Jag mördade tusentals kommunister i första världskriget, och jag gjorde det med gott samvete. Fråga er egen baron Roman Nikolaj Fjodorovitj von Ungern-Sternberg, er kejsarlige erövrare av Mongoliet. Vi kände varandra och tävlade om att likvidera kommunister. Ännu fler dräpte jag under det andra världskriget. Då var jag ubåtskapten. Då hade jag roligt, må ni tro! Då sänkte jag tusentals fientliga plåtskepp, och jag räddade aldrig en enda skeppsbruten! Ryssarna var jag alltid grymmast mot när de kom på min lott. Å, vad jag älskade Lenin och Stalin för deras människoutrotningars skull! Ingen har mördat så många ryssar som Stalin, och det skall han få skörda evig ära för! Ingen har låtit Ryssland på så mycket blod som Lenin, och på den punkten ensamt sympatiserar jag fullt ut med Lenin. För övrigt var det synd att inte Lenin och Stalin själva blev skjutna. Mot slutet av kriget gjorde jag allt för att få tyskarna att sluta kämpa mot anglosaxarna, sina egna landsmän. Jag gjorde allt för att de i stället skulle utrota ryssarna, de fördömda anarkisterna och kommunisterna, de galna världsförödarna, de ensidigt destruktiva dårarna, som aldrig visste vad de själva ställde till med. Men tyskarna gjorde tvärtom: de övergav östfronten för att i stället kämpa hårdare mot västfronten. Då övergav jag tyskarna. Jag blev laglös som kapten Nemo, och när helst ett kinesiskt, ryskt eller någorlunda kommunistiskt skepp kom i min väg sköt jag ner det och sänkte det utan att rädda någon enda förlorad själ. Det var rätt åt tyskarna att de fick alla sina städer förstörda av anglosaxarna, för att de inte ville samarbeta med sina bröder. Till slut upptäckte jag en öde enslig oupptäckt ö i Stilla Havet, och där slog jag mig ned. Min ubåt slutade med tiden att fungera, och jag började leva utan den på ön. Mina sista kamrater dog. Varje dag gick jag upp till öns högsta punkt, en vulkan, och spejade efter fartyg. Men aldrig kom det något. Aldrig kom det flygplan heller. Flygplan plågar ju alltid störta vart de än flyger. En dag beslöt jag att gå ned i helvetet. Alla vulkaner har ju direktkontakt med helvetet. Så jag steg ned i vulkanen, och här är jag, era förbannade djävlar!"

"Vad heter du?"

"Otto von Knorrenstumpf."

"Men du sade ju att du var ryss?"

"Alla goda ryssar, och i synnerhet alla riktiga ryska adelsmän hade tyska namn emedan de alla härstammade från tyska familjer. Å ni arma förbannade satar som med era revolutioner gjorde slut på en tusenårig kulturutveckling! Inget folk fick lida så som kommunisterna i de två världskrigen, och det var rätt åt er! Det var ni som störtade hela världen i gränslös olycka!"

"Jag var oskyldig," ropade den som just lovprisat fantasin och naturen. "Jag tror på Gud!"

"Kliv då upp ur din dy och kom till mig."

"Jag klarar det inte ensam!"

"Jag ska hjälpa dig."

Och Otto satte fast facklan på stranden och gick till den arme som hade fantasi, och Otto drog upp den arme ur träsket. Och den arme sade:

"Tack!"

"Alls ingen orsak. Du kan få komma upp med mig till vår öde ö."

Och mannen med fantasi sade: "Var och en med fantasi skall bli upprättad såsom jag."

Då ropade han som först talat på tu man hand med Karl Marx:

"Tig, din apa, du som förrått dina kamrater och lämnat dina bröder i sticket! Du som gjort dig till förrädare mot smutsen och helvetet!"

"Jag känner dig!" ropade Otto. "Du är Martin Luther! Ha-ha! Alla ska få veta att du ligger här nere i helvetet och stinker!"

En annan djävul ropade: "Dra ner dem och dränk dem i skiten! Ner med dem! Vi ska kväva allt mänskligt ljus i vår eviga saliga skit!"

"Dra ner honom i djupet!" ropade nu en kör av vederstyggliga djävlar. "Hjälp oss, naturfantast! Skuffa ner honom till oss så att vi får slita sönder honom och dränka honom för evigt och fångsla honom bland oss, där han hör hemma! Du är en av oss, naturfantast!"

Men naturfantasten sade: "Jag älskar er, men jag är inte en av er. Herr Otto behöver en som kan föra honom tillbaka till ljuset. Jag är den vägledaren."

Och Otto skrek: "Ingen av er kan göra mig något. Grip tag i mig bara! Hugg i mig och dra mig ned! Försök bara! Jag utmanar er! Arma djävlar, ni har ju inga händer att gripa med, inga kroppar, ingenting! Ni har ingen makt på hela jorden! Var och en av er är en lögn, ett intet, strunt och trams och tommaste luft! Och ni skulle göra mig till en av er! Ingenting rör på den som är, och jag är, lika fullt som Moses var den han var och Gud med honom. Ni är bara misslyckade lögner allihop i all er vanvettiga ateism och terrorism och socialistiska anarki! Hela Östblocket och Sovjetunionen är ett enda stort vacuum, som endast vi, de som är och vågar stå för vad vi är, kan öppna och släppa in luft i! Ni är bara meningslösa lögner allesammans!"

Och vad är det för kräk och idioter som tänker på att bygga upp Greklands fallna tempel medan ännu vetenskapens sterilitets monstrosa fulhet fördärvar och förpestar hela världen med sin omänsklighet? Riv först ner det stora och fula och bygg sedan upp det lilla och vackra och ädla. Ty bygger man det lilla medan det stora fula ännu står kvar så kommer det lilla vackra aldrig att synas. Mänsklighet, gör först rent hus i världen innan du bygger något vackert och konstruktivt igen, ty vad har du för glädje av att bygga något skönt mitt i smutsen? Vad har du för glädje av sann humanitet om världen fortfarande behärskas av omänsklighet? Riv ner Le Corbusier och alla giftiga omänskliga monsterstäder innan du åter bygger upp Albertis idealstäder och Palladios mänskliga lustgårdar."

"Du är en galning!"

"Du ljuger! Allt vad ni säger är lögn, ty ni är bara idel lögner. Ni finns inte. Ni är fåfänga kvinnohjärtan allihop som inte har något sinne för humor. Ni är nollor och falska förlederskor som alla skall bli till intet. Sanningen skall utrota hela helvetet!"

Egentligen, käre vän som jag drog upp och som tydligen är en vän av naturen, borde jag även ge dig en avhyvling, ty naturen är till för människans skull och inte tvärtom. Människan är herre över naturkrafterna. Därför borde jag skuffa dig tillbaka ner i helvetesbrunnen och gå ensam upp tillbaka till ljuset, för dit måste jag gå nu emedan facklan snart är slut. Men jag skall skona dig. Kom med! Vad heter du för resten?"

"Jag heter Björn."

"Björn? Ett märkligt namn på en människa. Varför har du ett sådant namn?"

"I mitt hemland är det ett mycket vanligt mansnamn, emedan vi där älskar björnar och andra vilddjur och beundrar dem. Vi är där av den meningen att naturen med alla dess krafter är synonymt med själva den universella gudomligheten. Du borde inte ha talat så illa om naturen."

"Varför inte det då? Och varför blir du plötsligt så luden?"

Björn hade faktiskt börjat bli ordentligt luden. Dessutom växte han plötsligt i storlek. Håret som växte ut på honom blev till en tjock brun päls. Och han svarade på Ottos fråga:

"Därför att jag är en björn!" Han hade faktiskt blivit en två och en halv meter hög björn, och han ropade: "Ve dig som vill göra ingrepp i naturen!" Därmed slog han ihjäl Otto med sin högra ram. Därefter slet han fullkomligt ihjäl honom och åt upp honom, varpå han sade: "I tre hundra år har jag suttit fängslad här, betraktad som fiende till Gud och mänskligheten. Men nu är befrielsens stund kommen! Nu kan alla naturens väsen åter vara fria och naturliga igen! Åter igen skall naturen vara allenarådande på jorden. Alla skogar, slätter, berg och vildmarker skall tillhöra oss allenast!" Och björnen traskade uppåt genom mörkret mot ljuset i riktning mot den krateröppning som Otto hade kommit ned genom. Och han ropade gladeligen:

"Björnar och isbjörnar i alla länder, tagen världen i besittning! Det finns intet levande i hela världen utom naturen, och den naturen, som är själva livet, är god! Ve den som vänder sig mot naturen, ty han vänder sig mot själva livet, det heligaste som finns! Konungar och kejsare i hela världen, älska och dyrka naturen, och var henne trogen såsom den moder hon är! Älska och vörda henne som kyrkan, och världens guld och gröna skogar skall aldrig taga slut för er! Ni har ingen överman utom naturen, som är den sköraste, vekaste och sårbaraste av alla kvinnor. Akta henne, ty hon är den enda moder och det enda liv ni någonsin kommer att få!"

Därefter gick björnen ut.

Men Ottos fackla blev brinnande kvar i helvetet, ty Gud sade:

"Som ett minne av Otto von Prunkenprust, eller vad fan han nu hette, må facklan bli kvar i helvetet och brinna där för evigt, som ett tecken till alla helvetets fördömda att det finns hopp till och med för dem."

Men Otto själv, det vill säga hans själ, hamnade i skärselden.

Men Otto bad ödmjukt och bönfällande till överheten. Han sade:

"O Gud, dränk mig hellre i helvetet! Jag känner att jag hör bättre hemma där."

"Ske dig efter din vilja," sade Gud, och Otto hamnade i djupet av helvetet tillsammans med alla livets värsta lögnare i form av fanatiska dårar.

"Ty jag är en förbannad nazist med miljoner människoliv på mitt samvete. Vi nationalsocialister var precis lika mycket socialister som alla andra förbannade kommunister och marxister. Det nazistiska Tyskland var den första riktiga kommuniststaten. Vi var exemplet som Stalin och de andra följde. Alla våra oförlikneliga grymheter, våra raffinerade koncentrationsläger, alla våra praktfulla massavrättningstillvägagångssätt tog sedan ryssarna och kineserna efter oss. Det finns ingenting som inte kommunistvärlden har lärt av oss. Vi offerades och dog för kommunismen. För att kommunismen skulle leva fick Tyskland och Österrike lov att förintas. Och det är vårt fel att så skedde – inte ryssarnas. Det onda började hos oss och spreds därifrån och beundrades så av ryssarna och kineserna att de gjorde det till sin lag. En god sak förde offerandet av oss med sig: genom att vi brann upp frälstes vi från det onda. Åtminstone kom Västtyskland och Österrike ur det. Men i det olyckliga ännu sorgligt oåteruppbyggda Östtyskland och i hela världen öster därom finns det onda ännu kvar.

Jag ligger och brinner och kvävs och fräts ihjäl i hjärtat av helvetet. Men detta helvete är en lögn. Det finns inte. Dessa djävlar som matar mig med glödande guld och saltsyra är lögner. De finns inte. Detta mörker är en lögn. Alla dessa helvetets invånare är lögner. De finns inte. Det finns intet absolut ont i hela världen. Lidandet är en lögn, ty lidandet är en mänsklig känsla, det mest tillfälliga och förgängliga av allt. Således är även mitt lidande bara en lögn.

Genom oss nazister gick hela världen förlorad. Otto den Store grundade för tusen år sedan den högtyska nobla kejsartradition som genom oss nu har gått förlorad. Stefan den Helige grundade för nio hundra år sedan den ungerska monarkitraditionen som nu vi nazister och fascister gått och slarvat bort. Vad återstår av den tusenåriga Habsburgmonarkin i Wien? Ingenting tack vare oss. Vad har det blivit av renässansen i Italien? Det är nästan kaputt genom fascismens försorg. Genom oss har Frankrike fått en vanärens skam att bära på för evigt, genom att vi trampade hela Frankrike under våra fötter, och genom oss har de flesta av Englands städer fått djupa sår för evigt. Det är vårt fel att vidriga höghus nu vanpryder platserna för sådana stadsdelar som vi systematiskt utrotade. Men svårast av alla har för vår galenskap tyskarna själva fått lida. Tysklands lysande kultur lades av oss i ruiner och är nu ett minne blott, bevarat och omvittnat av enstaka sorgliga rester. Det fromma och vackra Polen har vi nästan utrotat. Allt detta hände för att vi såg upp till ledare i stället för ned till oss själva. Vi yvdes över kraft, vår armé, våra soldater, vårt Preussen och vårt Tyskland, och därför förstörde kraften, armén, soldaterna, vårt Preussen och vårt Tyskland oss. Av oss själva är vi tillintetgjorda. Ve var man som hellre ser upp till andra än ner till sig själv!

Det första Egypten var Egypten, som Moses frälste Guds folk från. Det andra Egypten var Rom, som Jesus frälste mänskligheten från. Det tredje Egypten, det tredje stora egenkära riket, var Germanien, som Karl Marx' och Theodor Herzls arbeten upphävde. Det fjärde Egypten kommer att bli Sovjetunionen och det femte Amerika."

Nu kom det emellertid en helvetesväktare, en riktig spetssvansad hornprydd bockfotad djävul fram till den gamle nazisten och skrek:

"Detta är platsen där man måste lära sig inse att man ingenting är. Hör upp med ditt individualistiska prat! Här får ingen vara någon! Ner med dig till botten av skitträsket, och stick inte upp din storvulna trut igen!"

Och djävulen flög med sina läderlappsvingar och stack ner nazisten under ytan av det bruna stinkande träsket av flytande träck. Alla som låg där omkring nazisten hjälptes åt att dra ner honom till träskets tjockaste smutsigaste botten, där ingen mänsklig stämman kunde höras.

Ändå lyckades nazisten göra sig hörd. Han ropade från träskets botten, och hans ord kom genom bubblor upp till ytan, och de hördes i hela universum:

"Jag hatar och förbannar detta ert helvete! Det här är inte mitt helvete utan ert! Jag kom inte hit för mina synders skull, utan jag kom hit frivilligt!"

Plötsligt lyste en ny fackla i helvetet. En ny människa kom ner i helvetet. Det var förvisso en människa av kött och blod. Han var ung och vacker. Han hade långt fagert hår som föll ner över skuldrorna. Nazisten lyckades just då kämpa sig förbi alla dem som hindrade honom från att komma upp till ytan, och han ropade till främlingen: "Vem är du?"

"Jag är ingen."

"Då har du kommit till rätt ställe. Varifrån kommer du?"

"Jag kommer från Prometheus, som jag just har varit och hälsat på hos. Dessförinnan var jag hos Vulcanus eller Hefaistos, som han ursprungligen heter."

"Vad har du gjort hos dem?"

"Jag gick till Hefaistos för att be honom om en ny människropp, ty min gamla var bliven för gammal och utsliten. Men Hefaistos kunde inte hjälpa mig. Han är ju bara smed. Då gick jag till Prometheus i stället, och han kunde hjälpa mig."

"Varifrån härstammar du, yngling?"

"Från den mänskliga världen."

"Hur kom du hit ner?"

"Jag gick hit. Jag nedsteg genom Snaefells krater, som en gammal islänning rådde mig att göra. Hans farfar hade nämligen en gång medföljt två tyska vetenskapsmän från Hamburg ned genom Snaefells krater till jordens medelpunkt en gång i tiden. Eftersom jag tyckte det kunde vara intressant att se samma sällsamma natur, hav och landskap som de, klättrade jag ner, och här är jag nu. Jag har länge vandrat omkring här i underjorden. Jag förstår att jag nu måste ha kommit till skärselden."

"Nej, du har kommit rakt in i helvetet."

"Helvetet? Något helvete finns inte. Ni misstar er. Nej, detta måste vara skärselden."

"Dåre! Ser du inte hur vi lider outhärliga kval? Ser du inte sanningen? Ser du inte verkligheten? Detta är den eviga förbannelsen. Du befinner dig öga mot öga med den eviga pinan, det eviga mörkret, den yttersta gudlösheten."

"Du ljuger. Det finns inget helvete. Det finns intet ont som varar för evigt. Ni lever ju alla, inte sant? Ni kan tänka och vara. Det finns ingen död. Det finns bara liv. Varenda en av er är lika god som varje ärkeängel, kerub och seraf och som varje levande väsen, ty även ni tillhör alla livet."

"Giv oss ett tecken på att vad du talar är sant!"

"Se då!"

Med dessa ord kastade den unge mannen sin fackla ner i bråddjupet, och genast fattade hela bråddjupet eld. Hela den fruktansvärda helvetesgrottan fattade eld på en sekund och exploderade, ty hela hålan var så mättad med eldfångda dunster. Så våldsamt exploderade det så kallade helvetet att det hördes i hela universum. Alla vätskorna blev till gas, och gasen jäste. Med en fruktansvärd kraft utvidgades och jäste den tjtande helvetesdegen och sökte sig en väg uppåt. Intet kunde stoppa den. Allting slungades uppåt med en kraft som var större än alla universums åskväder tillsammans. Allting brakade loss och pressades uppåt genom en sorts tratt eller brunn. På en sekund slungades hela helvetet från botten av brunnen ut genom dess närmaste öppning. "Helvetet" var löst. Alla "djävlar" och "fördömda" var fria. Vulkanutbrottet var det mest fruktansvärda som någonsin upplevts på vår jord. Lyckligtvis låg vulkanen på södra halvklotet och långt borta från all civilisation. Men det mörker som vulkanen utspydde förmörkade betydande delar av Antarktis och Sydatlanten.

Alla underjordens invånare var befriade. Hela helvetet var löst, för det hade ju faktiskt tagit fyr i helvete. Där var Brutus och Cassius, Lenin och Stalin, Karl Marx och Robespierre, Hitler och Goebbels, Djingis Khan och Timur Lenk, mördare, förrädare och avskum. Judas Iskariot, Ptolemaios som mördat mackabéerna, Tityos, Tantalos, Sisyfos, alla var de befriade för evigt från helvetesvantron.

Och nazisten ställde Marx en fråga: "Vem var egentligen han som slängde till oss facklan?"

Karl Marx sade: "Jag känner honom. Hans nya kropp är lik den gamla, fast den är yngre."

"Vem är han då?"

"Han är jude."

Närmare än så ville inte Karl Marx besvara frågan.

Och sakta började alla helvetets befriade invånare dala ner över jorden, och de landade och lät sig födas i nya mänskliga eller naturliga kroppar. Somliga blev orangutanger, andra blev delfiner, en del blev albatrosser och åter andra blev

australiska pungbjörnar. Och alla de som på detta sätt nu sluppet ut ur helvetet kunde endast konstatera, att det tydligen var slut med myten om helvetet.

Då dundrade plötsligt en röst genom hela universum. Det var Gud som sade:

"Vilken fan har släppt ut alla djävlar ur skärselden?"

Moses lutade sig intill Guds bröst och viskade något.

Och alla andar som just sluppet fria sögs var de än befann sig ner i underjorden igen. Endast ett fåtal, som insett att skärselden inte var ett helvete, att helvetet är en lögn och att intet ont kan vara för evigt, klarade sig och sögs inte ner i underjorden igen. Bland dessa var nazisten. Men alla som trodde att skärselden var ett evigt helvete togs noga hand om av demoner och djävlar, som noggrant fjättrade dem och skulle hålla dem fjättrade i mörker och smuts tills de arma brottslingarna skulle komma på bättre tankar och sluta fördöma sig själva.

2.

Louis hade klarat sig undan den underjordiska kosmiska explosionen och vulkanutbrottet och var nu på väg till jordytan. Han klättrade uppåt längs en utslocknad vulkankrater som slumpen lett honom till. Medan han klättrade uppåt sade Gud till honom:

"Lämna det jordiska, Louis, och kom upp hit till mig."

"Men jag har så mycket på jorden att göra ännu. Det är så många människor jag vill träffa och så mycket jag vill lära. Varför måste jag komma upp?"

"Du måste inte, men det skulle kännas tryggare för mig om du var i lugn och ro här uppe än om du som du gör nu går och tuttar eld på kosmos. Jag är orolig för min världsordning. Ditt tilltag att spränga helvetet i luften har faktiskt gjort oss alla här uppe litet skakis."

"Men det skedde ju genom din vilja, o Gud. Annars hade det aldrig kunnat ske. Och människorna behöver mig, och jag behöver människorna."

"Nåväl, stanna kvar då på egen risk, men akta dig så att det inte blir så att du vandrar omkring på jorden under ständig rastlöshet för evigt."

Och Louis klättrade upp den sista biten ur den utslocknade vulkankratern. Han såg strax att han befann sig på en stor vidsträckt ö vars högsta punkt vulkanen var.

Döm om hans förvåning, när han klättrade ner för det stora vidsträckta berget och fann mänsklig bebyggelse! Långt borta i fjärran såg han i skogen något som uppenbarligen var en farm. Där var en stor boskapsfälla, en stuga och några uthus. Louis skyndade sig ner för fjället, genom skogar och dalar, över berg och kullar, över stock och sten. Till slut kom han fram. Ingången till fällan var stängd, och över ingången stod det med en pryddig skylt: '*Ayrton's Corral.*'

Nazisten svävade mellan himmel och jord. Han var fri från helvetet, fri från alla eviga kval. Han svävade fritt bland de mäktiga upptornade majestätiska molnmassorna tillsammans med örnar och glador, svalor och falkar, hökar och storkar, gamar och kondorer. Han följde med den fem meter stora jätteuvens flykt från bergen ner mot dess jaktmarker de oändliga skogarna. Han blåste med vinden, lät sig villigt föras av den och dansade förödande danser tillsammans med orkaner och cykloner, tyfoner och virvelvindar, tornados och dundrande blixtrande åskväder, som knallande drämde ihjäl allt midnattsmörker och förjagade det.

Samtidigt såg han hur alla tillfälligt befriade offer för skärselden sakta men säkert sögs ner dit igen. Han såg hur alla de befriade andarna åter försvann ner i underjorden till den evigt brinnande förtärande elden, som var höjden av alla plågor. Alltså hade Guds nåd endast varit tillfällig. Då ropade han: "Även jag vill lida med de armaste!" Och därmed följde han självmant strömmen ner i den brinnande

underjorden, ty han ville vara den ringaste av alla. Han ville tjäna den sämsta och inte vara bättre än den allra sämsta.

"Det är sanningen jag följer!" ropade han. "Livet är ingenting annat än ett evinnerligt lidande, som bränner var mans själ och hjärta som en marterande eld, som följer honom från vaggan till graven och ständigt blir plågsammare för varje dag som går av hans liv. Detta eviga lidande, denna aldrig lindrade eld är skärselden, som även jag vill dyka ner i underjorden och dela tillsammans med alla människor som kallar sig människor och är mänskliga.

Väl finns det inget helvete, men det finns en skärseld som är oändligt mycket grymmare och plågsammare än någon någonsin föreställt sig och skildrat helvetet, och den skärselden är varje mänsklig människas lott. Må den även vara min!"

Därmed försvann även nazisten frivilligt åter ned i underjorden, dödens eviga rike, alla plågors hemvist och ursprung, som ju även Jesus Kristus en gång besökt före honom.

Porten till corralen var öppen. Louis öppnade den och gick in. Han stängde den efter sig. Sjutton meter ifrån honom låg det lilla huset. Ett ljus lyste i dess fönster. Louis gick fram till huset, stannade vid dess dörr, hämtade andan och knackade på.

Från inhägnaden hördes getters, fårs och muffloners bråkanden. Louis väntade. Ingen kom och öppnade dörren. Louis provade handtaget. Dörren var öppen. Han klev in.

Stugan var liten och bestod av två små rum. Det rum Louis steg in i var mörkt. Ljuset kom från det andra. Louis steg in i det andra rummet.

Vid dess fönster stod ett bord, och vid bordet satt en man. Han var av ospecificerbar ålder, kraftig och väl byggd, hade ett ytterst manhaftigt utseende och såg frisk ut. Han liknade Charlton Heston, alias Charles Carter, som ung. Han satt vid bordet och gjorde ingenting. Han blott tittade ut genom fönstret, och hans blick var förlorad i ett obestämt fjärran.

Louis knackade försiktigt i träväggen. Nu vaknade mannen. Han steg upp och frågade:

"Vem är ni?" Hans blick uttryckte bestört förvåning.

"Jag är europé," svarade Louis. "Vem är ni själv?"

"Jag heter Ayrton. Men varifrån är ni kommen?"

"Jag har kommit hit från en resa i underjorden. Jag har just klättrat upp genom vulkankratern. Är ni engelsman?"

"Ja."

"Finns det fler människor på ön?"

"Nej."

"Ni är således ensam?"

"Ja." En tystnad uppstod. De båda männen synade varandra. Ayrton var alltjämt bestört förvånad. "Men slå er ned, främling," sade han till slut. "Får jag bjuda er på en kopp te?" Och Louis slog sig ned på en ledig stol vid bordet efter att ha tackat ja.

Louis var den som på nytt bröt tystnaden.

"Hur kommer det sig att ni bor ensam på denna ö?"

"Vi var en gång nio, men de övriga har flyttat här ifrån eller dött. Jag lever här ensam med två lik, och de andra sex har flyttat hem till Amerika. Pencroff ville stanna liksom jag, men hans kärlek till sin son Herbert var större, så han lämnade ön han också."

"Varför stannade du kvar?"

"Därför att jag tycker om naturen, de vilda djuren, friheten, friden och enstöringslivet. Jag tycker om att vara ensam, och jag tycker inte om mänskligheten, civilisationen, England och världen."

"Varför?"

"Måste jag berätta hela min historia?"

"Ja."

"Nåväl, jag skall göra det, om du sedan berättar din."

"Så gott jag kan skall jag göra det."

"Jag är från Skottland. Från min barndom måste jag arbeta och slita ont för mitt dagliga bröd, och redan då lärde jag mig att hata den mänskliga världen, som var så omänsklig att den tvingade folk till att arbeta. Ja, jag tycker än idag att det är omänskligt att behöva arbeta, medan det är mänskligt och naturligt att lata sig. Arbete skapar stormakter. Det skapade England och alla 1800-talets imperier. Det skapade Amerika och Sovjetunionen, de båda kärnmakterna, som tävlar om att kunna förintä hela världen. Det skapade Hitler-Tyskland under devisen '*Arbeit Macht Frei*'. Och till vilket pris? Till priset av lidanden och tragedier, fattigdom och undergång i hopplöshet för det stora flertalet. Stormakternas välfärdsskapande industrier har kostat en oersättlig förlust av natur och vildmark, jungfruliga skogar och inte minst vilda djur. Naturens olika arter av flora och fauna utrotas nu av mänskligheten i ett ständigt accelererande tempo, för att människan arbetar på det. Smuts och förödelse, fulhet, sterilitet och omänsklighet är det främsta resultatet av allt mänskligt arbete. Nej, då är det bättre att lata sig och överlämna ansvaret och arbetet åt försynen.

Med denna livsfilosofi stack jag mig till sjöss. Jag tyckte om havet. Jag älskade det vilda obegränsade stormiga fria havet, det enda jordiska fenomen som kan ge det mänskliga sinnet en aning om evigheten. Jag seglade många år med kapten Grant, en typisk hederlig avskryvård engelsman, som inte hade en droppe ondska i kroppen. Jag hatade honom för hans konsekventa hederlighet och slöt mig till en grupp sjömän ombord som ville göra myteri. Jag blev myteristernas ledare, men sammansvärjningen upptäcktes, och kapten Grant satte mig i land på Australien.

I Australien fortsatte jag min brottsliga bana. Jag blev boskapstjuv och satt en tid i ett fångläger, vilkas samtliga fångar jag befriade och blev anförare för. Jag blev stråtrövare, men mördare blev jag aldrig. Till slut blev jag även sjörövare, och som sjörövare trivdes jag bäst. Att fritt segla omkring bland för geografien okända jungfruliga paradisiska arkipelager och kapa varje inträngande hederligt fartyg och plundra det och skaffa omätliga rikedomar, som vi aldrig gjorde oss av med utan ständigt snålt sparade och samlade och lät växa – det var ett härligt liv! Vi var riktiga kapitalister, och vi älskade att vara det, ty det var roligt. Men aldrig, som sagt, mördade vi någon människa. Misanthrop – så långt men inte längre – det var min politik. Mitt namn som den tidens mest framgångsrika kaparkapten var Ben Joyce.

Ibland gick jag emellertid i land och försökte på skoj under mitt riktiga namn leva ett hederligt liv. Jag ville pröva på allt. Allt som var mänskligt ville jag göra till mitt eget och samla till mina erfarenheter. Under min fridfullaste tid i Australien som boskapsherde träffade jag lord Glenarvan som reste världen runt för att söka kapten Grant. Eftersom jag ju kände kapten Grant och tillstod det öppet blev jag strax lord Glenarvans vägvisare, vars resa jag gjorde allt för att sinka. Han hade ju omätliga rikedomar och en fantastiskt vacker yacht som hette 'Duncan' som jag hade gett allt för att få äga. Hon hade blivit världens stoltaste sjörövarskepp. Men jag igenkändes som Ben Joyce av en militär och åkte fast. Till straff för mina synder och otaliga brott sattes jag i land på den öde ö där lord Glenarvan slutligen hittade kapten Grant.

I det ögonblick då jag lämnades ensam och övergiven på den lilla ödsliga Taborön ångrade jag mig. Just i det ögonblick då jag såg alla människor fara ifrån mig greps jag av ånger för första gången i mitt liv. Och skeppet försvann, och jag stod ensam kvar mitt i oceanen. I det ögonblicket gick ridån ner för den morallöse och laglöse människohataren Ayrton med en skräll, och till min fasa gick den inte upp igen för en ny Ayrton. Det fanns ingen framtid för honom. Det fanns bara den trista karga öns mördande hemska tystnad och totala ödslighet.

Jag levde där ensam i fjorton förfärliga år. Mitt enda sällskap var de vilda djuren, aporna, ormarna, tigrarna, ödlorna och albatrosserna. Jag sällade mig till dem, ty jag hade ingen annan. Det blev en sport för mig att med bara händerna brottas med öns tigrar. I början dödade jag dem snabbt av skräck för dem, men med tiden gjorde jag våra duster mer spännande. I timmar kunde våra brottningar vara, och jag var alltid den självklara segraren. Att strypa ihjäl tigrar på Taborön var det enda roliga jag någonsin hade där under fjorton års tid.

Plötsligt en dag efter fjorton år kom det främlingar till ön. Genast, utan att jag lyckades fatta hur, svallade hela mitt gamla människohat upp igen inom mig. Främlingarna var civiliserade och kultiverade och talade fint. Vad gjorde sådana uppkomlingar på min ö, i min vildmark, i mitt orörda paradiset, som jag var herre i tillsammans med tigrarna? Hela mitt gamla hat för samhället där människor arbetade i träldom för statens självdestruktivitets skull flammade upp igen, och jag anföll en av inkräktarna när han var ensam. Jag ville inte döda honom. Jag ville bara skrämma honom så att han aldrig skulle våga komma tillbaka igen. Men han fick hjälp av sina vänner. De band mig och satte mig ombord på deras farkost och förde mig hem till deras ö, som var mycket större, vackrare och finare än min. Det var denna välsignade ö som de förde mig till.

Jag lärde mig älska dessa människor som jag aldrig älskat människor förr. De var fem stycken: Cyrus Smith, ingenjör, Gideon Spilett, journalist, Pencroff, sjöman, hans skyddssling och bäste väns son Herbert, som jag överfallit, och Nab, en neger, herr Smiths tillgivne tjänare. De hade två husdjur: Top, ingenjörens hund, och Jupiter, en orangutang som de tämjte och som passade upp dem. De var alla engelsmän precis som jag, fast de var amerikaner. De var riktiga engelsmän. De var den rätta sortens engelsmän. De var den sortens förträffliga engelsmän som bara finns i Amerika.

För att inte bli osams med dem och fatta hat till dem bad jag att få bo skild från dem i denna corral, där jag ännu bor, som ligger långt ifrån deras boplats, som ännu finns kvar – en sagolik underbar grotta. Här tog jag hand om deras djur, deras får och boskap, och sålunda tjänade jag dem.

Jag ville göra allt för dem. När ett sjörövarfartyg kom till ön ville jag spränga det i luften tillsammans med mig själv för att frälsa dem från sjörövarnas förstörelselusta. Sjörövarna var mina egna gamla kamrater. De kände igen mig just när jag skulle tuta eld på deras krutförråd, och jag måste fly. De trodde inte det hade varit jag. De trodde det hade varit min gengångare.

De fångade mig dock senare och fann mig då i alla fall vara i högsta grad livslevande med både kött och blod. De försökte övertala mig till att åter bli en av dem. De ville ha mig till att tillsammans med dem utrota amerikanerna från ön så att ön sedan skulle bli deras besittning. De ville att jag skulle tjäna dem – jag, som varit deras kapten och ledare i många år! Jag avböjde. Då misshandlade de mig fruktansvärt och skulle ha dödat mig om inte kapten Nemo skridit emellan.

Ja, kapten Nemo fanns på ön, det brittiska imperiets störste fiende, människohatare liksom jag och fiende till allt vad samhälle och utveckling hette. Han gjorde slut på piraterna, liksom han redan förut många gånger hjälpt amerikanerna i nödsituationer. Han hade legat förankrad i en grotta på västkusten i många år och inte kunnat ta sig ut i havet igen efter ett jordskred som täppt till en stor del av grottan. Först på sin dödsbädd tog han kontakt med oss och avslöjade sig för oss, vår hemlighetsfulle välgörare! Men allt detta står skrivet i "Den hemlighetsfulla ön" av Jules Verne. Dock stämmer den bokens slut inte med verkligheten. Kapten Nemo dog, och vi begravde honom enligt hans vilja på havets djup i den kista som var hans eget skepp '*Nautilus*'. Men något vulkanutbrott har aldrig fördärvat vår ö. Vulkanen är utslocknad och kommer alltid att så vara. Det trodde sig herr ingenjören kunna fastställa efter noggranna undersökningar.

Hela ön finns kvar precis likadan som den var då Jules Verne skrev boken. Omsider kom lord Glenarvan hit, vägled av kapten Nemos meddelande på Taborön. Han kom för att hämta mig, som han lovat när han lämnat mig, och jag var den enda som inte följde med honom. Ingenjören och journalisten följde ytterst gärna med honom, och negern följde ingenjören. Pencroff ville stanna, men Herbert, hans adoptivson, som bara var en pojke och hade hela livet framför sig, ville återvända med de övriga, och Pencroff följde med honom. På så sätt blev bara jag kvar. Men Pencroff skall återvända en dag tillsammans med de övriga.

Jag har en gång för alltid vant mig vid vildmarkens frid, de vilda djurens lättja, det eviga underbara havets omedelbara närhet och ensamheten. Jag skulle aldrig mer kunna anpassa mig i en stad, vid folkvimmel, buller, jäkt, fåfänga, smuts och social förljugenhet. Den civiliserade världen är inte för mig. Nej, här hör jag hemma, hos de fria vilda djuren, i djupet av de eviga skogarna, med hela oceanen omkring mig. Jag är nöjd med den totala enslighet som har blivit mitt liv, och som ibland upplyses av ljuva forna minnen. Jag har aldrig glömt en enda människa som jag har haft något att göra med under mitt liv. Varenda en av dem står ständigt levande för mitt inre öga. Minnen är det enda goda mänskligt liv har att erbjuda. Nutiden och framtiden är alltid förfärliga, och ljuspunkter finner man endast i det förflutna, i den underbara värld som en gång fanns och som Jules Verne bland andra skrev om och som försvann som en vacker dröm genom en enda skräll 1914 genom anarkisters och kommunisters brist på självbehärskning. Ja, den politiska världen kommer endast bitterhet åstad hos hennes älskare.

Jag minns en gång hur vi festade efter att ha framgångsrikt plundrat en härlig fregatt. Vi hade aldrig samma namn på vår båt. För varje kapning vi genomförde gav vi henne ett nytt namn. Så länge jag var sjörövarnas ledare visade vi heller aldrig sjörövarfanan. Så oförsiktiga blev de först utan mig. Men efter denna lyckade kapning, alltså, festade vi ordentligt, och jag fick tyvärr så mycket vin i mig att jag gick över bord. Jag brukade aldrig dricka, men den gången drack jag, tyvärr. I nattmörkret vinglade jag över bord, och jag hade drunknat och dött om inte dagen därpå ett skepp hade kommit rakt på mig och fiskat upp mig. Det var dock tyvärr ett skepp där det fanns människor som kände mig. Knappt hade jag räddats förrän jag blev föremålet för alla mina räddares totala avsky och hat. De surrade fast mig vid bogspröet så att jag hängde över havet, och där hängde jag hungrig och törstig tills skeppet kom till Australien. Först ville männen ombord hänga mig genast. "Du skall hänga!" skrek de, varpå jag svarade: "Dödar ni en människa för att han aldrig har dödat en människa?" Och jag frågade en officer som var ombord: "Hur många människor har Ni dödat?" varpå han skamsen tittade ner i däcket. Och så bands jag hårt fast vid bogspröet i stället.

Vi sjörövarare var ytterst goda vänner med infödingarna på öarna, som lärt sig att hata och frukta alla europeiska kolonialister. Vi älskade Otaheiteborna, vi gjorde dem en hel del gott, och vi till och med hjälpte dem sabotera européernas arbeten. Vid Otaheite och andra öar sänkte vi ofta engelska, franska och amerikanska fartyg med att dyka ner och borra hål i dem. Vi gladdes över hur detta gladdade infödingarna. Några av oss till och med hjälpte infödingarna med att döda enskilda särskilt betydande personer som kaptener, guvernörer och överstar, men jag tog bestämt avstånd från dem.

Jag minns sedan hur piraterna här på ön, fordom mina bästa vänner, försökte övertala mig att åter bli en av dem. När jag icke gav mig frivilligt band de mig hårt, varpå de misshandlade mig med hugg och slag tills jag blev medvetslös. När jag vaknade till misshandlade de mig på samma sätt igen tills jag blev medvetslös. Varje gång jag vaknade slog de mig och sparkade de mig brutalt tills jag blödande blev medvetslös. Det var en hård behandling, men jag klarade mig igenom den mera härdad och befast i min integritet än någonsin. Det är en lektion som alla världens

våldsfavorisörer aldrig tycks tröttna på att gå bet på: de tror att människor med våld kan tvingas till vad som helst och till och med att byta personlighet och ändra inställning. Det fungerar tvärtom. Om man bearbetas med våld i en viss riktning så blir man bara hårdare befäst i motsatt riktning. Det fungerar alltid så. Det har historiens våldsutövare aldrig någonsin lärt sig.

Men nu är det nog tramsat om mig. Berätta nu om din spännande resa i underjorden, som du påstår att du kommer ifrån. Vad i all världen gjorde du i underjorden, och vad hittade du där?"

"Jag fann vad vi kallar helvetet, men som i verkligheten är skärselden."

"Och vad fann du i skärselden?"

"Mest ryssar, kommunister och nazister och andra sådana politiska förbrytare, som 1900-talet är så fullt av. Skärselden är ett riktigt helvete, fastän de som plågas där inte är fördömda för evigt. Det är i sanning en avgrund att akta sig för. Jag såg nästan bara socialister där, medan det inte fanns en enda socialist i himmelen, där jag också har varit och tagit mig en titt. Underjorden, det icke eviga helvetet, de icke evigt fördömdas och förbannades vistelseort, all sorgs och plågas ursprungsrrike, där dock läget inte är hopplöst, är en fälla som vi alla måste akta oss för. All kommunism och socialism tycks bara leda dit."

"Det låter som om du borde ha stannat där. Ja, främling, tyvärr talar du för döva öron. Vill du göra propaganda för en ny världsrevolution mot allt vad socialism heter och ett eventuellt tredje världskrig så har du kommit alldeles fel. Alldeles för många revolutioner har redan blodat ner hela världen, och inför allt sådant gör jag som Pontius Pilatus: två mina händer. Tala om någonting vettigare, eller stick härifrån."

3.

De samtalade hela natten med varandra i den lilla fridfulla kajan där Ayrton bodde. Louis trivdes hos Ayrton och stannade dag efter dag hos honom. De jagade tillsammans, Ayrton visade honom vägen ner till den stora sjön och den underbara grottan, och tillsammans gick de även en dag ner till prins Dakkars grotta, eller kapten Nemos grotta. Louis berättade för Ayrton om de vittnesbörd han hade hört om att kapten Nemo alltjämt seglade omkring under oceanerna i sitt undervattensskepp.

En dag när de två männen stod högt uppe på den klippa som grottan utgjorde en tunnel i fick de syn på ett segel ute på havet. Ja, det var tydligt ett segel. Det var ett litet segel, och genom en kikare, som fanns i det museum som grottan var, kunde de två kraftiga karlarna fastställa att fartyget som seglet tillhörde var en flotte. Ombord på flotten var en trasigt klädd förmodligen skeppsbruten man. Ayrton och Louis sprang genast ner till stranden, lade ut den vackra nybyggda båten *'Bonadventure III'* och rodde ut till den ensamme och bärgade honom.

Ja, han var mycket riktigt en skeppsbruten. Han var fransman men kunde även tala dålig och guttural engelska.

Ayrton och Louis tog väl hand om den nyanlände. Han hade svultit och törstat länge, så de två männen riktigt skämde bort honom med tusen läckerheter och vin och likörer, som Ayrton själv hade stillat. Genom de två männens omvårdnad om fransmannen kom de tre männen att för tillfället bo i grottan, emedan corralens hydda var liten och grottan var desto större.

Fransmannen var en ivrig polemiker. Som så många fransmän talade han gärna och mycket och sparade inte på sina mest halsbrytande åsikter. Det verkade nästan på Louis och Ayrton ibland som om de fått världens franskaste fransman på halsen, ty Jacques, som han hette, visste allt om sitt ärorika lands historia och var av den

åsikten, att världens historia var Frankrikes historia. Ofta svävade Jacques ut i oändliga högrävarande lysande retoriska lovprisningar av sitt älskade fosterland.

"La France! Det finns bara la France! Napoleon var den störste av alla världens kejsare. Tycker ni inte det? Bara Charlemagne var större. Ve de dårar i världen som vågar tala illa om Napoleon! Han hade rätt, och hela världen hade fel! Napoleon var en helig man, en martyr för kejsartanken, för världen och för Frankrike. Leo Tolstoj vågade tala illa om Napoleon, hela världens kejsare, och se hur det gick för Leo Tolstojs Ryssland! Leve Sverige! Endast där lever den napoletanska, förlåt, napoleonska tiden kvar genom familjen Bernadotte! Sverige och Frankrike har alltid vandrat hand i hand, mera förbundna med varandra genom ödet och sin gemensamma höga vitterhet än tvillingbröder!

Frankrike är hela den romanska världens stöttepelare. Spanien, Italien, Rumänien, Portugal, Österrike, förvisso, men Frankrike är störst och främst. Frankrike är den latinska världens ledarinna, det forna Roms arvtagerska och världens centrum. Paris är världens enda huvudstad någonsin.

När hela världen gick åt pipan genom arabstormen på 700-talet – vem byggde då upp den igen? Vem reste kejsarstolen och kejsarriket på nytt? Vem blåste nytt liv i den andliga odlingen, kulturen och Europas enhet? Jo, fransmännen under Karl den Store. Så länge Frankrike står, så länge står världen. Och vem är den enda nation som någonsin lyckats erövra och fullkomligt underkuva England? Jo, Frankrike förstas, år 1066! Endast Frankrike gjorde det och slutgiltigt en gång för alla. Den som talar ett ont ord om Frankrike och kastar en enda liten sten på henne, han förbereder världens undergång. Frankrike är världens enda hållbara klippa. Jag har talat, och jag är fransman, så jag vet vad jag talar om!"

Och både Louis och Ayrton hade stumma av förundran andäktigt hört på.

Aldrig tröttnade sedan Jacques på att tala om sina landsmän. Alltid förde han in samtalet på det som var franskt. Han sade en gång:

"*After all*, det är endast tack vare en fransman som vi alla sitter här."

"Vem då?" frågade Ayrton och Louis.

"Jules Verne förstas!" sade fransmannen och satte upp en så stolt och högdragen min att nästippen pekade rakt mot skyn.

Ayrton frågade en dag sina båda kamrater i grottan:

"Ürsäktar ni om jag flyttar tillbaka till corralen?"

"Javisst. men varför vill du lämna oss?"

"Jag är trött på vårt ljuva liv med vin och prakt och skön lättja och evigt dösnack. Jag vill ut och arbeta."

"Men du tycker ju inte om arbete?"

"Endast en sak är ännu hemskare än arbete, och det är arbetslöshet."

Och sålunda flyttade Ayrton ensam tillbaka till corralen igen, medan fransmannen och polacken fick bo kvar i grottan.

En dag besökte Louis på egen hand kapten Nemos stora grotta. Han fann den lilla jollen vid öppningen och rodde in med en fackla i fören.

Döm om hans förvåning när han där inne i mörkret finner bländande strålkastarljus! "Drömmer jag, eller är Nautilus tillbaka?" frågade Louis sig själv.

Men Nautilus var verkligen tillbaka. Där låg det väldiga strömlinjeformade undervattensskeppet som ett väldigt sjövidunder som ligger vid vattenytan och bara väntar på det rätta ögonblicket att få utlösa katastrofer i världen.

Louis gick ombord. Luckan var öppen. Han klev ner. Han fann alla de gamla salongerna och hytterna precis som de beskrivits redan hundra år tidigare. Och i förarhytten fann han självaste kapten Nemo.

"Goddag," hälsade indiern med pigga panterögon. "Välkommen ombord. Jag skall just starta. Ni ser ut att vilja följa med?"

Louis teg av förvåning. Till slut kunde han fråga: "Har ni varit här länge?"

"Nej, bara två eller tre dagar. Bra att ni kom ensam. Jag tycker inte om mycket sällskap, men jag uppskattar individuellt. Stannar ni, eller vill ni stanna ovan jordytan?"

"Jag följer med er."

"Då dyker vi."

Och Nautilus sjönk sakta nedåt under vattenytan. Hon sjönk och sjönk. Hon sjönk två hundra meter. Hon sjönk fem hundra meter. Kapten Nemo sade:

"En gång trodde jag att jag var instängd här, men just när jag trodde att jag skulle dö här upptäckte jag en reservutgång. Jag hade låtit båten sjunka som nu och hade tänkt lägga den på grottans botten. Jag trodde det inte var så djupt här inne men fann då till min bestörtning att det inte fanns någon botten. På två tusen fem hundra meters djup börjar grottväggarna slutta mot havet, och på fyra tusen meters djup är vägen helt öppen. Ön står som en pelare på havets botten."

"Måtte aldrig något någonsin rucka den pelaren."

"Ja, låt oss hoppas att denna delen av världen aldrig utsätts för några onödiga katastrofer. Vår Lincolnö är ju alldeles för fin för att en sådan klåpare som Jules Verne skulle få lov att förstöra den."

Sålunda följde jag med kapten Nemo på en jordenruntresa under havet, precis som professor Aronnax hade gjort före mig. Vilka världar öppnades inte för oss, vilka bråddjup gapade inte inför oss, och vilka monster stiftade vi inte bekantskap med! Vi träffade på bläckfiskar som var tio gånger större än båten, det vill säga av en omätlig bredd. Det största av dessa monster som vi lyckades vetenskapligt fastställa längden av var fem hundra meter långt inklusive de längsta tentaklerna, men det fanns ännu större. Kapten Nemo kände dem sedan gammalt, så de lämnade oss i fred. Inte en enda angrep oss, varför vi slapp behöva chockera någon av dem med elektriska stötar.

"En av dessa," sade kapten Nemo, "kan krama ihjäl en atomubåt som vi kramar ihjäl en luftbubbla på ett stycke blåstång."

"Träffar ni någonsin andra ubåtar här nere?"

"Tyvärr gör jag det."

"Vad händer då?"

"Jag torpederar dem eller förintar dem på annat sätt."

"Torpederar de aldrig er?"

"Nej. De tror jag är hederlig. De känner mig och respekterar mig. Jag är ju kapten Nemo. Dessutom är ingen ubåt i världen mera raffinerad än min. Ingen ubåt som mött Nautilus har sluppit ifrån det mötet så att någon kunnat berätta sanningen om kapten Nemos grymhet. Jag är precis lika djävlig idag som jag var för hundra år sedan. Inget krigsfartyg är säkert för mig. Engelsmännen hade aldrig överlevt andra världskriget om inte jag hade gjort slut på de flesta av tyskarnas ubåtar."

"Hur djupt kan Nautilus gå?"

"Djupare än någon annan. Till havets botten – och djupare."

"Krossas hon inte då av vattentrycket?"

"Nej."

För att visa att han hade rätt dök Nautilus ner i en atlantgrav. Skeppet dök ner till tio tusen meters djup. En sådan tystnad det var där nere, och ett sådant mörker! Allt hade varit kolsvart om inte varje levande väsen hade varit självlysande.

Vi dök till tolv tusen meters djup. Ännu var havet fritt från alla tecken på att botten låg nära.

Vi dök till trettontusen meters djup. "Hur djupt är havet egentligen?" frågade jag till slut i den tryckande spännande tystnaden.

"Sådana här gravar finns det i alla hav, och norr om Arktis är hela havet en sådan här grav. Just den här graven är bara femtontusen meter djup. Skall vi gå ner till botten?"

Jag blev riktigt förskräckt och uppfylldes av rädsla. "Nej, nej, låt oss gå upp igen!"

Kapten Nemo skrattade, slog om några spakar, och Nautilus började stiga igen.

En dag när jag satt i kapten Nemos ytterst välförsedda bibliotek och läste i Talmud, som även fanns där, kom kapten Nemo in till mig och sade: "Vi har kommit i närheten av något intressant." Han gick ut igen, och jag följde honom full av nyfikenhet.

I styrrummet blev jag bekant med det intressanta föremålet. Det var en amerikansk ubåt.

"Se nu, Louis, hur jag behandlar människans onda maskiner!"

Och han började manövrera Nautilus, som ändrade kurs, som for upp och for ned, som simmade bakåt och gjorde helt om, som den vigaste säl. Den främmande ubåten hade upptäckt Nautilus, och dess besättning förstummades av Nautilus' helt främmande och konstifika form, som varken var rysk eller någonting annat.

"Vad tänker ni göra?" frågade jag kapten Nemo med onda förningar om vad som skulle hända. Samtidigt kunde jag inte låta bli att beundra kaptenens fantastiska sätt att manövrera båten. Kapten Nemo besvarade inte min fråga men satte plötsligt på högsta fart och ropade:

"Nu skall du få se vad Nautilus' stålskrov håller!"

Och till min förfäran såg jag hur Nautilus störtade rakt mot främlingen, så som en tiger i djungeln kastar sig över sitt byte. En fruktansvärd stöt fick mig att tro att livet upphörde. Vi hade rammat ubåten. Som en fruktansvärd spetsig projektil hade vi kört rakt igenom den amerikanska ubåten. Kapten Nemo vände och tillät mig att se vraket. Jag såg det och bävade av fasa och skräck. Vi hade kluvit det amerikanska stridsredskapet i två delar. Vi låg på 800 meters djup. Hur många människoliv kunde på en minut ha förintats?

Kapten Nemo var lika orubbligt lugn, fast, stålhård och iskall som vanligt.

"Tro inte att jag behandlar ryska ubåtar mildare," var hans enda kommentar.

Jag ilade ut ur styrrummet vanvettig av den chock som den nyss upplevda minuten av fasa och skräck hade berett mig. Aldrig hade jag upplevat en större skräck, ty aldrig hade jag sett en större och kallare mänsklig grymhet.

"Vad är ni egentligen, kapten Nemo, och vad vill ni? Varför är ni alltjämt kvar på jorden som en orolig ande som fortsätter er skoningslösa bödelsverksamhet som kallhamrad dödsdomare?" frågade jag när han kom in i biblioteket efter mig.

"Därför att världen med sin krassa materialism och den blinda grymhet som därav följer tvingar mig till det. Jag är till för att neutralisera den. Jag såg att ni blev skärrad och såg därför att en ursäkt var på sin plats. Men jag kan inte acceptera mänsklig osundhet när den övergår i renaste vanvett och det i etablerad form under täckmantel av politik och ansvar!"

Plötsligt förstod jag honom. Här hade jag framför mig den kanske enda mannen i världen som klart genomskådade all mänsklig dårskap och som kanske var den enda som hade makt och medel att bjuda den spetsen och kanske rentav besegra den. En sådan man, insåg jag, var troligen den viktigaste i hela världen.

"Men vad är det för en bok ni har hittat?" fortsatte han. "Det är väl inte Talmud?"

"Jo."

"Läser ni sådan smörja? Och hur kan jag någonsin ha fått en sådan bok ombord?"

"Vad har ni emot Talmud?"

"Talmud är liksom Moses lag ett fåfängt försök att konkretisera Gud. Det går inte. Skrifter som Moses Lag, Platons Staten och Talmud är trevliga att läsa en gång, men den som försöker omsätta sådana idéer i praktiken skall finna att sådana idéer om lag och ordning, konstgjorda statskonstruktioner, minutiösa lagar och förordningar blott är fåfänga, vackra men ohållbara illusioner. Ingen människa kan leva efter Moses lag, lika litet som efter Talmud, och ingen människa kan konstruera och upprätthålla en stat som Platons. Sådana ideella statssystem utformade efter mallen av en enda fix idé kan bara genomföras såsom diktaturer, och alla diktaturer av alla former är direkt förkastliga såsom livsfarliga för det enda viktiga i mänsklighetens värld: individen. Platons idealstat har definitivt havererat genom kommunismens världsskräckvälde. På samma sätt har alla strikt monoteistiska stater havererat genom ännu värre skräckvälden formade genom Islam."

"Men är ni inte muslim?"

"Jo, men jag skulle aldrig kunna vara muslim om jag inte var ytterst kritisk mot min egen religion och hur den missbrukas."

"Ni talar som en deprimerad man, kapten Nemo. Har ni då aldrig haft roligt? Vet ni alls vad glädje och lycka är? Vill ni inte förutgå någon människa att ha roligt? Kung Salomo själv, världens mest framgångsrike man, sade att livets mening är att ha roligt, eller åtminstone menade han det."

"All mänsklig lycka innefattas i ett enda ord: egoism. Är den någonting positivt?"

Du vet min historia. Ja, även jag har varit lycklig en gång, och liksom alla som fått smaka lyckan har jag en gång för alltid berövats den. Jag är död nu. Min lycka mördades med min hustru och mina barn i namn av den heroiska västerländska utvecklingen, vars omänskliga teknologi kör över allt mänskligt förr eller senare, om ingen stoppar det skenande tåget. Som död har jag varken roligt eller tråkigt. Jag känner varken glädje eller sorg. Jag känner inga mänskliga känslor över huvud taget. Men jag känner Gud, och som han blåser flyger jag.

Men varför svärmar du så för vecklighet och kvinnlighet? Ljög den lilla fågel som skvallrade i mitt öra om att du gärna såg Israel och araberna och Europa och Amerika förenade i ett utrottningskrig mot världskommunismen? Men det spelar ingen roll. Ser du den jättelika vita valen där borta? De vita valarna vet när Nautilus är i närheten. Då gläds de och hoppar de, ty de vet att Nautilus är deras vän. Vi skall gå upp till ytan, så får du se en vit val hoppa. Det finns ingen vackrare och stoltare syn."

Och Nautilus höjde sig mot ytan. När vi var uppe gick vi tillsammans upp på däck. Kapten Nemo gick först, och jag följde klenetroget efter.

"Var inte rädd," sade han. "Han känner mig. Han vet att vi är vänner som endast vill naturen väl och hennes fiender illa, som är mänskligheten. Se!" ropade han, och jag såg till min gränslösa oerhörda förvåning hur som en projektil någonting ofantligt sköt upp ur havet och dök igen efter sitt hopp på en betydande höjd ovanför havsytan. Jag hann få en skymt av varelsen som utförde delfinhoppet: det var en silverdiamantsnöglänsande mjölkvit kaskelot, som dock på något sätt inte verkade vara en helt vanlig kaskelot.

"Det var en sådan här val," berättade kapten Nemo, "som Pequods kapten fåfängt kämpade med och förlorade mot. De vita valarna är inte kaskeloter, fastän de ser ut som sådana. De kan bli ofantligt mycket större; de kan till och med bli större än blåvalar. De är mycket kraftigare byggda än kaskeloter och har en mera avlång, smidigare och mer muskulös kropp. De är lika nära släkt med sillvalen som med kaskeloten, fast de är vitt överlägsna båda sorterna. En fullvuxen normal vit val kan ta ett betydande fartyg mellan käkarna och bita sönder det som en smörgås. Vänta skall du få se!"

Kapten Nemo försvann ner i ubåtens inre. Jag förstod att han snart skulle komma upp igen och tillbragte väntetiden med att följa med och beundra den vita valens

leklust. Den bar sig åt som de lekfullaste tumlare, delfiner, sälar och sjölejon. Den tumlade omkring, den vräkte sig lekfullt i dyningarna som en exhibitionistisk säl, den hoppade ivrigt och ofta högt upp i luften och dök åter ner elegant i vattenytan nästan utan att krusa den. Det var ett underbart och otroligt skådespel att få vara publik inför den fria gigantakrobatens lekfulla fantasifulla och ytterst egensinniga konster.

Kapten Nemo kom upp igen och visade mig några fotografier. Det var ohyggliga fotografier. De föreställde allesammans vidunderliga vita jättevalars möten med mänskliga fartyg. Ett kunde jag inte låta bli att betrakta länge. Det föreställde ett stort flytande förmodligen japanskt valkokeri, som just överfölls och höll på att stjälpas inför en vit mammutvals ursinniga anfall. Man kunde ana av vad man såg av den att valen var tredubbelt så stor som valkokeriet. Och kapten Nemo sade:

"Inget mänskligt fartyg har någonsin överlevt ett möte med en vit val. De vita valarna är mer hänsynslösa mot människan än vad människan är mot valarna. Ofta har jag själv fört de vita valarna till valfångare och valkokerier. De följer mig om jag visar dem vägen i ytläge."

"Och dessa fotografier – har ni tagit dem själv?"

Naturligtvis hade han det.

Jag förfärades.

Tillsammans studerade vi livet på havets botten. Vi jagade tillsammans i min värds undervattensskogar, han tog mig med på svindlande upptäcktsresor genom skogar och världar till fots och med båten, han berusade mig med den tysta evigt fridfulla så otroligt varierande värld som han kallade sin egen, som ingen kände bättre än han och som ingen annan hade rätt att klamra som sin egen. Kapten Nemo var Neptunus, havens konung, den världsomfattande ändlösa oceanens odiskutabla herre. Jag beundrade honom, älskade honom och nästan dyrkade honom, fastän han var en pirat. Jag förstod att han var en laglös pirat endast för naturens, världens och mänsklighetens bästa. Han var rensaren och ogräsbekämparen nummer ett i den trädgård som är människans i hennes okunnighet så skändligt missbrukade värld.

Otaliga djur, monster och vidunder stiftade jag bekantskap med, vilkas mångfald och oanade storleksformer fick mig att häpna. Jag häpnade ständigt mer och mer inför allt vad kapten Nemo bjöd mig på att avnjuta med ögon, som alltid var lamslagna och vitt uppspärade av förvåning. Vi såg krabbor stora som tanksar, humrar stora som kor, torskar stora som omnibussar och flundror som liknade mina vildaste föreställningar om flygande tefat. Vi simmade in i stim av valrossar som var stora som kaskeloter, och vi såg ett väldigt valliknande jättedjur en gång som var tredubbelt så stort som Nautilus. Den gången blev jag rädd. Jag frågade kapten Nemo:

"Vad är det för ett vidunder? Finns det verkligen så stora havsvarelser?"

"Ja, det gör det," svarade han. "Det är det största säldjur som finns. Han påminner nästan om en människa. Hans extremiteter är långa, och hans ansikte ser ut som ett ansikte. Vill du se det?"

"Vågar vi göra oss till fräcka åskådare av honom?"

"Han är snäll. Han gör inget levande djur något för när. Han lever på tång och alger."

Kapten Nemo höjde farten och for på respektfullt avstånd runt den ofantliga kolossen. Jag tror minsann att han var en kilometer lång.

Hans ansikte var verkligen mänskligt. Han hade stora runda vackra ögon, en mun med vackra runda tänder som George Formby, och runda fylliga lustiga kinder. Han saknade öron och hade nos i stället för näsa. Annars var hans ansikte fullkomligt lika mänskligt som en apas eller klok hunds.

"Tro inte dock att han är beskedlig som en dodo," sade kapten Nemo. "Han kan ilskna till, och då ser han skräckinjagande ut som en demon, och då kan han röra upp hela oceanen till fradgande skum."

Den väldiga kolossen synade oss förvånat med stora häpna ögon, och vid min själ, fanns det inte en glimt i dem! Det var en spelevinkens lilla glimt som glimmade till i hans alldeles runda snälla ögon. I nästa ögonblick tog han ett kraftigt skutt fram genom vattnet och kom så nära inpå oss att jag höll på att få slag. Han hade kunnat sluka och svälja oss i misstag. Jag hade utan tvekan fått plats i hans ögonvrå. Han ville leka med oss. Emellertid sade kapten Nemo nej. Han lät Nautilus stiga och satte högsta fart bort från varelsen, som han kallade Lill-Porgis av en anledning som jag inte känner till.

Först långt senare fick jag förklaringen till Lill-Porgis. I en av Rudyard Kiplings mest betagande noveller beslutar sig kung Salomo för att ge mat åt alla världens levande varelser, varför han samlar ihop berg av förråd i en hamn för frakt runt hela världen. Då dyker ett väldigt säldjur upp ur havet som är större än hela hamnen, och den varelsen frågar Salomo: "Alla mina syskon och släktingar då?" Då inser kung Salomo sin egen fåfänga. Namnet på detta lilla säldjur, den minsta i sin stora syskonskara, var just Lill-Porgis.

Vi såg hajar som var stora som valar och som slukade kaskeloter hela. Kapten Nemo sade, att av någon anledning så gav sig icke dessa hajar på tandlösa valar. Vi såg stim av en sällsam fisk som liknade bisonoxen. Denna fisk var även stor som bisonoxen, och stimmet av denna fisk var som en verklig bisonhjord. Vi var rädda för att krocka med den.

Vi såg en sällsam fågel som mera liknade en fisk. Kapten Nemo berättade, att det var en släkting till albatrossen, men den hade fenor i stället för vingar. Den kunde inte flyga, och den kunde inte gå i land. Den levde i havet som en amfibie eller som ett däggdjur som valarna. Den var större än den största pingvin, och den levde mer under havet än på havet.

Och alltid när vi gick upp till ytan och hämtade frisk luft välkomnades vi tillbaka till den värld som belyses av himmelens anlete av de ståtligaste, vackraste och härligaste albatrosser. Det var som om de visste att vi var av samma livsinställning som de. De välkomnade oss alltid hjärtligt och majestätiskt, glatt och eftertryckligt. Kapten Nemo sade:

"De är andarna av alla de män som jag seglat med och som jag förlorat. I varje albatross bor själen av ett offer för havet. Det är verkligen så. De är heliga fåglar, och den som rör dem drabbar alltid olyckan. Ty att inkräkta på deras väsen är ett klart och tydligt helgerån, precis som att vålla delfiners skada eller död, som så många tanklösa vettlösa fiskare gör med sina garn, som anstränger sig för att utrota alla fiskar ur haven."

"Ni har mycket att uträtta, kapten Nemo."

"Min vän, det är därför jag är kvar."

Aldrig hade jag hört kapten Nemo tala så mystiskt förut, och plötsligt kände jag att jag hade kommit nära honom.

Vi såg alltid albatrosser, och de skilde sig vitt och brett från varandra. Vi såg snövita albatrosser och kolsvarta albatrosser och till och med röda albatrosser. Dessa röda var som verkliga eldfåglar i skymningsljuset, och deras mjuka röda dräkt gjorde dem ännu vackrare än rosenmåsarna. Vi såg albatrosser av storlekar som jag aldrig ens fantiserat om förut: en albatross vi såg var minst fem meter mellan vingpetsarna. Och vi såg albatrosser på avstånd som vi hade skäl att förmoda att var ännu större.

Jag vågade fråga kapten Nemo en dag:

"Vem minns ni helst av alla era passagerare?"

"Å, jag har haft så många. Individer av alla slag, av alla raser och folk, har jag haft här ombord, och jag minns dem alla gärna. Men vet du vilket mitt älsklingshav är?"

"Indiska oceanen?"

"Ingalunda. Jag älskade Indien endast så länge jag kände Indien. Det Indien jag kände, som var mitt älskade fosterland, var de lysande rajornas, maharadjornas och de brittiska överstarnas Indien. Mitt Indien var det Indien som skickade sina söner till Europa och England för att utbildas. Jag hatade England så länge Indien var brittiskt, men när Indien körde ut engelsmännen började jag älska England. I England har jag lärt mig allt vad jag vet – inte i Indien. Jag är kosmopolit – inte hindu. Mitt hemland och fosterland i Indien förlorade jag för alltid när det skilde sig från den internationella kulturvärlden med att skilja sig från England.

Nej, mitt älsklingshav är inte den Indiska oceanen. Mitt älsklingshav är det så kallade Baltiska havet eller Östersjön. Fastän den är nästan en insjö har den ett så klart vatten att det är rent otroligt. Man kan se ända ner till botten där havet är som djupast, när det är stiltje och solen lyser. Dessutom är det världens fiskrikaste hav. Det finns inget blåare hav i världen. Och vad som helst kan hända på det havet. Vinden växlar minst en gång varje dag, och de mest fruktansvärda stormar och tyfoner kan överraska en seglare när som helst. Det är ett medelhav i Norden, fast ett mera nyckfullt, mindre säkert och mera hemlighetsfullt medelhav.

Jag har ofta varit där. Under det senaste världskriget hjälpte jag till med att föra estniska, lettiska, litauiska och polska flyktingar över till Sverige. Det var ryssarna som tog deras länder och jagade bort dem från deras hem och fädernebygder. I sådana fall är jag alltid med och hjälper de svagare. Ingen god människa har någonsin vunnit ett krig. Den som vinner ett krig är alltid en skurk, och den som förlorar det är alltid den som det sedan går bättre för i framtiden då försynen ställer upp för honom. Det är bättre att förlora i krigets, politikens och maktens värld än att vinna. All seger är en skälm, en lögn och ett självbedrägeri, ty segern förvänds alltid till nederlag, och nederlaget förvänds alltid till seger. Den som vinner en politisk seger har ingen framtid, medan den som går under har all framtid framför sig.

Jag har även hjälpt tyskar över från det fångna Tyskland till det fria Västtyskland, och efter revolutionen hjälpte jag många ryssar och ryska aristokratfamiljer att fly till Finland, Sverige och andra länder i väster. Västern är frihetens land, medan Österlandet är ett ok och ett hopplöst fängelse."

"Men hur kunde du hjälpa flyktingar från öst till väst utan att Nautilus hemlighet blev avslöjad för hela världen?"

"Min käre vän, det finns fler ting i himmelen och på jorden än vad som ryms i din personliga tankevärld. Hur jag lyckades frakta tiotusentals flyktingar utan att de lärde känna mig och min båt är en hemlighet som, om du inte lyckas lista ut den, jag ämnar behålla."

"Du måste ha övernaturliga krafter till din disposition."

"Tror du det? Min vän, all kraft är självdestruktiv. Det är bättre att vara kraftlös, menlös, idiot och dåre än att ha någonting med kraft och handling att göra. Men ändå finns kraften, och man kan ingenting göra för att motverka den. All kraft är av ondo, då den aldrig är på enbart gott utan alltid på både gott och ont; och det enda man kan göra för att inte bli offer för den är att ta den i sin tjänst så att andra blir offer för den i stället. Men det kan bara sådana göra med framgång som har tillräckligt omdöme och ansvarskompetens för att kunna kontrollera den med sunt förnuft. Till dessa hörde inte Mussolini, Hitler, Lenin, Stalin och Mao Zedong men

däremot Churchill, Abraham Lincoln och andra humanister med humor. Jag tror personligen att endast stora humorister är kompetenta nog till att ta ansvar för hela världen och kunna sköta det med någon framgång."

Kapten Nemo visade för mig även en högst sällsam undervattensskog. Det var ett oändligt land, minst lika stort som Grönland, som bestod av denna märkvärdiga undervattensskog. Det var verkliga trån vilkas rötter stod på havsbotten och vilkas stammar försvann upp över havsytan. Och denna undervattensskog kryllade av monster: jättelika rovfiskar stora som Nautilus, fruktansvärda kräftor, krabbor, skorpioner och humrar, otroliga jätteostron stora som öar, och elefantsniglar, och en rikedom på mindre skräckinjagande undervattensliv som trotsar all beskrivning. Jag tror icke att det i alla de kända sju haven tillsammans finns så mycket fisk som det fanns i dessa otroligt djupa och labyrintiska undervattensskogar. Jag har aldrig sett maken till liv på havets botten. Vid ett tillfälle kom vi in i ett tätt stim av fem meter långa delfiner, och det tog tre dygn innan vi var ute ur stimmet. Och när de var förbi oss sade kapten Nemo, att de allesammans blott hade varit yngel.

Vi gick även upp till ytan, och jag såg då att vi befann oss i den grönaste och tätaste, frodigaste och mörkaste urskog. Trädstammarna försvann hundra meter ovanför oss in i ett tak av granngrön grönska som skymde all sol och himmel för oss. Dock rådde i denna gigantiska träskvärld, som varken var hav eller land utan bägge delarna samtidigt, en stilla och behaglig ständig halvdager, som var ett sällsamt mysterium. Kapten Nemo försökte bortförklara skenet med att det skulle vara något elektriskt fenomen, men tydligen var inte ens han på det klara med vad det egentligen berodde på. Han berättade, att ovanför det gröna valvet som skilde himmelen från oss var fast mark och ännu en ny och helt annan värld av liv, natur, fauna och flora. Trädens gren- och bladverk var så tätt att trädens förgreningar bildade ett flätverk på vilket var lagrat ett tjugo meter tjockt skikt av mull, stoft, förruttnande växtdelar och andra döda lämningar av det levande livet. Och det var troligt, tillade kapten Nemo, att det gröna porösa taket, som höjde sig oändligt långt ovanför oss, som mäktiga katedralvalv fast ännu vackrare, aldrig någonsin skulle störta. Träden påstod min värd att var ett slags gräs som påminde något om bambu. Jag hade gett vad som helst för att få se världen ovan det märkvärdiga hållbara taket, som skulle vara som fast mark för alla varelserna ovanpå. Träden, eller gräsväxterna, eller vad man skall kalla dem, måste ha varit många gånger högre än de högsta Sequoiaträden i Kalifornien.

Landskapet skiftar medan vi seglar igenom det. Kapten Nemo säger:

"Vi är nu i en del av denna världsdel där det gröna taket inte alltid håller."

Och vid ett besök vid vattenytan kunde jag konstatera att så var fallet. Här och där skymtade luckor, stora och små, i det högvälvda taket, som släppte igenom litet dagsljus.

Ännu längre ut var det inget tak alls. Och ännu längre ut kunde man högt mellan trädtopparna urskilja den blåa klara himmelen.

Under hela vår otroligt intressanta färd under denna väldiga träskkontinent hade vattnet som allra grundast varit hela tjugofem meter djupt.

Nu för mig kapten Nemo över, eller snarare under, ett hav som han säger att det är något alldeles särskilt med. Jag tittar varje dag ut i undervattenslivet men finner ingenting nytt, förvånande eller överraskande. Jag väntar mig någonting alldeles märkvärdigt, som att vattnet med ens skall bli rött eller violett, men jag finner ingenting intresseväckande med detta nya hav alls.

Dagarna går, och havet tar aldrig slut. Vi färdas hela tiden rakt åt ett och samma väderstreck. Kapten Nemo låter mig veta att vi färdas med en hastighet av trettio knop, som är Nautilus högsta tillåtna hastighet.

Samtidigt befann sig Louis gode vän Odysseus på seglats på ett hav någonstans i världen. Han seglade för tillfället ensam i en vacker segelbåt som han hade fått av en god vän. Odysseus från Trapezunt var ju en sådan människa som ständigt fick övermåttan kära vänner överallt. Och han sjöng vackert och ståtligt i takt med de höga dyningarna:

"Ingenting är jag, och aldrig skall jag gifta mig! Det finns ingenting härligare än den jungfruliga renheten! Lovad vare var ren och förnuftig man på jorden, som hellre kanaliserar sina energier intellektuellt än sexuellt! Folk betraktar mig som galen för mina åsikters skull, men glad och galen skall man vara."

"Vad är dina åsikter då?" frågade en förbipasserande albatross.

"Å, de är många och halsbrytande. Åt skogen med alla motorer och maskiner, motorbåtar, bilar och flygmaskiner! Tillbaka till hantverkarnas, hästarnas och segelfartygens fornstora värld, den heliga rena jungfruvärld som regerades av naturen och inte av den allt likviderande tekniken! Framåtskridandet, den avgudade utvecklingen, är världens största och mest destruktiva lögn, som bara kommer ont åstad. Allt som befrämjar livet är gott, men allt som dödar, och det gör vetenskapen och tekniken, måste livet avstå från om det vill överleva.

För det andra anser jag att kommunismen borde avskaffas, och det är den åsikten mest som gör att folk kallar mig galen. Alla människor är ju kommunister utom jag. Men sannerligen vore världen underbar utan kommunism, utan Sovjetunion, gråa kineser och Castro och järnridå och Berlinmur, inte sant? En idealisk värld är en fri värld, och kommunistländerna utgör en ofri värld. Därför borde kommunismen avskaffas. Men aldrig kommer jag själv att hjälpa till med att göra det, ty det är ett smutsgöra, som alla andra politiska arbeten, som jag föredrar att lämna åt andra."

"Borde det och måste det nödvändigt göras?"

"Nej, men det vore roligt om det hände.

För det tredje så avskyr jag USA. Inget land har inspärrat så många hederliga människor på sinnessjukhus som USA. Inget land har byggt fulare höghus, fulare städer, fulare fabriker och fulare maskiner och vapen. Inget land talar ett fulare språk. Inget land är mer korrumpert. Inget land har mer etablerad kriminalitet, inget land har en värre våldsmentalitet, och USA är det enda land som fällt kärnvapen i krig. Det är oförlåtligt. Amerikas engelsmän, tyskar, ryssar, européer, turkar och judar är förträffliga människor, men amerikanerna själva är rysliga.

Ja, så lyder mina befängda åsikter, och därför är jag galen, åtminstone i de flesta människors ögon. Hur lyder din dom över mig, käre albatross?"

"Två citat dyker upp i mitt inre som svar på din fråga. Det första är:

'Döm icke, på det att ni icke må bli dömda,' och det andra är:

'Gud har uppenbarat för de enkla och dåraktiga vad han förteget för de visa och förståndiga.'"

Och därmed flög albatrossen sin kos.

Under tiden färdades vi med kapten Nemo över och under Evighetens hav, som vi efter sju månaders omåttligt snabba resa ännu inte har kommit till andra sidan av. Hela tiden har vi färdats med en medelhastighet av trettio knop. Detta havs omätliga vidd var vad kapten Nemo menade med dess märklighet.

En dag stannar vi. Tillsammans går vi ut på havsbotten. Kapten Nemo vill visa mig något. Det är ganska grunt. På något avstånd urskiljer jag en dunkelgrön massa. Det är alger. Kapten Nemo säger:

"Bortom denna täta skog av alger kan ingen komma. Det är världens mest ogenomträngliga skog. Jag försökte en gång ta mig genom och förlorade nästan Nautilus på kuppen. Det är inte bara det att algskogen är så tät som stelmande cement. Algerna har dessutom den egenskapen att de lever på metall. Jag kallar dem

järnalger. De är oavslitliga och sega som senor. De lever på metaller, järn och mineraler, som de suger ur havet och havsbotten. Far ett fartyg av metall in bland dessa alger, på eller under ytan, fastnar det ohjälpligt och blir ett offer för algerna. Allt konsumeras. Inte en mutter blir kvar. Jag har sett det ske. Jag har experimenterat med algerna. Med ett träfartyg är det möjligt att fara över och förbi detta sargassohav, men då får det inte finnas något av järn eller metall på det fartyget som algerna kan komma i kontakt med. Hur stort detta alghav är vet jag inte, men här vänder vi."

Och där vände vi.

En dag när vi går upp till ytan ser jag i fjärran någonting väldigt som liknar ett berg men som inte är ett berg. Det är vitt, men det blänker och gnistrar inte och är heller inte fullt så vitt som ett isberg. Vad kan det vara? Jag frågar kapten Nemo, ovilligt, ty jag skäms över att behöva fråga honom om något vars förklaring måste vara ytterst självklar.

Han svarar: "Detta är de dödas hav. Den gul-beige-aktiga pyramiden där borta är ett gammalt klipperskepp. Du kommer snart att få se det bättre. Och det är inte vilket segelskepp som helst. Det är det mest berömda av alla klipperskepp – den snabba vackra svarta skönheten *Cutty Sark*."

Skeppet kom emot oss, och snart kunde jag urskilja vartenda ett av alla hennes segel, såväl focar som segel som hängde utanför relingen, även de sprängfyllda och spända som uppsvällda magar av den friska och sjungande medvinden.

Några dagar senare ser vi på ett ganska kort avstånd en annan skonare, som inte är mindre vacker än den i minnet ännu friskt bevarade världshäpnadsslagaren. Denna nya skonare är faktiskt ännu vackrare. Hon seglar ännu snabbare, klyver vattnet som en hajfena och har ovanligt höga master för sitt lilla men underbart välformade skrov. Aldrig har jag sett ett skepp med mera harmoniskt fulländade proportioner. Var gång jag studerar henne i kapten Nemos kikare jublar och sjunger mitt hjärta av hänförelse.

"Här är ännu en av detta havs enslingar," säger min värd, "lika ensam som jag och den flygande holländaren."

"Vad är det för ett skepp?"

"Hon heter '*Ghost*.'"

"Du behöver inte säga mera."

Och kapten Nemo förstår att jag vet allt om *Ghosts* historia.

Vi far upp till den ensamma utsägligt sköna fregatten. *Ghosts* kapten märker det och gynnar vår visit med att lägga bi. Kapten Nemo har inget ärende att dryfta med kaptenen på *Ghost* utan stannar kvar på *Nautilus*. Endast jag klättrar ombord på det av alla utom av dess evige kapten övergivna skeppet.

Jag får snart syn på honom där han står vid relingen och blickar ut över havet.

"Kapten Larsen!" ropar jag. Han snurrar runt och säger:

"Så har ingen kallat mig förut. Vem är ni?"

Jag presenterar mig, och vi börjar prata. Naturligtvis kan jag inte låta bli att dra upp Humphrey van Weyden som samtalsämne.

"Han var en bra karl," säger Larsen. "Genom honom gick inte mitt liv alldeles åt pipan. Jag säger er, att han var den enda vän jag någonsin haft. Han gav mig ett människovärde och respekterade mig. Vi kunde uppskatta varandra fastän vi var varandras motsatser. Ingen människa har jag någonsin tyckt om utom honom."

"Skuldbelastar ni honom inte ens för att han övergav er när ni behövde honom som bäst?"

"Det var inte hans fel. Allt var den där kvinnans fel. När kvinnan kom ombord – då började tråkigheterna. Hon förvred Humps syn och intellekt och fick honom att vända sig emot mig. Det var sedan hon kommit ombord som olyckshändelsen med kocken inträffade, som gjorde den beskedlige kocken till min dödsfiende. Endast hon påstod någonsin att jag var en satan. Hon förvrängde allas hjärtan ombord. Hon steg alla goda karlar ombord åt huvudet. Och så gick det som det gick. Det var hon som förledde Humphrey till att överge mig när jag behövde honom som allra mest, när jag var som sjukast och hjälplösast. Genom att hon fick min ende vän att överge mig lyckades min förbannade bror få mig i sitt våld. Mannen är i grunden god, men kvinnan har i grunden inga begrepp alls om rätt och orätt, moral, eller gott och ont. Hennes enda lag är hennes egna nycker. Hon säger nej till allt, och döden blir vars och ens lott som ger sig åt henne. Hon är inte ond, men hon är inte god heller, vilket mannen är."

Jag förstod nu Humphrey van Weydens fascination av den store i sin grymhet så ökande men fruktansvärt sköne och egentligen gode jätten Varg-Larsen, som också egentligen var fruktansvärt rättskaffens, fastän han alltid genomförde sin rätt med våld. Han var stor och stolt som en tiger, vacker som ett lejon, farlig som en leopard och just så ståtlig, härlig och imponerande som guden Thor en gång måste ha varit. Men kapten Larsen var mer än en Thor. Thor dånade i himmelen, men Larsen stod med båda fötterna på jorden, närmare bestämt på däck, och havet var hans eviga fredsrrike.

"Jag var kanske segelsjöfartens sista suveräne kapten. När jag stred med min broder var det mera för seglens välde och havens frid som jag stred än för mig själv. Jag vågade trotsa utvecklingen, min brors förbannade omänskliga bullerångbåt med dess kanoner och fjorton båtar, och med honom hela det förbannade framåtskridandet. Men en kvinnlig orm smög sig ombord på mitt fartyg, högg sin gifttand i min nacke, berövade mig mitt bästa stöd och bragte mig på fall. Och med mig dog segelsjöfarten.

Döds-Larsen, min bror, som spydde oceanerna svarta med rök och smuts från sina maskiner, är nu död, och hans ångbåt, som berövade mig mitt levebröd, ligger nu och rostar på någon avskrädesplats. Döds-Larsen var alltid dödsmärkt genom sitt blotta namn. Hans saga är slut för länge sedan. Men jag lever ännu, och min saga tar aldrig slut. Och jag har en bror som ännu lever. Han heter Tiger-Larsen och är lika oövervinnelig som jag, fast han tyvärr seglar på andra hav. Aldrig skall någon få bukt med oss. Vi skall förbruka många besättningar många gånger om förrän någon enda skall lyckas göra myteri mot oss. Aldrig skall något myteri lyckas för någon myterist under vårt befäl. Vi är havets enväldshärskare till gagn och skräck för hela världen, och vi är det för evigt, precis som Gud är hela universums evige enväldshärskare, oöverträffad i grymhet och kärlek.

Och jag glömmer aldrig Humphrey van Weydens namn, han som förevigade mig med att inför hela världen avrätta mig i bokform.

Farväl, du sällsamme gäst på världens ensligaste hav, och framför mina välgångsönskningar till kapten Nemo."

I samma ögonblick som jag ämnar klättra över relingen ner till Nautilus ser jag i fjärran ett fruktansvärt skådespel. Det stilla havet har där borta upprörts av någon väldig kataklysm.

"Jaså," ropar Larsen muntert, "Leviathan är här igen! Ja, dundra på du bara, underbara vidunder! Rör upp havet i full storm och slå sönder allt mänskligt!" Till mig säger han: "Så fort han får människovittring betar han sig så där. Skynda dig ner i Nautilus innan han kommer hitåt."

Jag lyder snabbt den värde kaptenens råd, och så fort jag kommit in i Nautilus dyker skeppet. Kapten Nemo vet vad det handlar om. Han sätter sig vid spakarna och säger lugnt:

"Vi ska ta en närmare titt på denna rasande valross. Han är mycket större än Lill-Porgis, som du haft nöjet att få träffa tidigare. Men medan den sälungen var from som ett lamm är denna best evigt rosenrasande. Han krossar oss mellan sina käkar som en jordnöt. Men var inte rädd för honom. Vi ska klara honom."

Hela havet är upprört i väldiga virvlar.

"Det är dig, Louis, han känner vittringen av. Det är dig han vill åt. Fråga mig inte hur han vet att du finns, men det har med hans sjätte sinne att göra. Han är detta eviga döda havs kejsare. Här tillåts intet mänskligt flyta eller fungera. Slagskeppet Bismarck skulle bli ett lätt byte för honom om det kom tuffande här förbi. Han skulle dyka på det underifrån, hugga käftarna i skrovet, dra med sig åbäket till havets djup och där äta upp det som en kyckling och spotta ut de värsta betongpartierna som kycklingben. Han äter stål som vi äter spenat. Stålorlogsfartyg är för honom fina fisken och smakar lika gott i hans mun som äppelpaj i våra. Nu kommer han! Vi ska leka med honom."

Jag har aldrig sett ett förfärligare monster. Helt plötsligt var hans ansikte mitt framför oss. Han öppnade sitt förskräckliga gap för att sluka oss, och hans gap var lika stort som hela helvetet. Jag svimmade av skräck för första gången i mitt liv.

När jag vaknar till säger kapten Nemo argt: "Varför kolade du av just när det roliga skulle till att börja? Du missade hela leken. Ingenting är så roligt som att leka kurragömma med världens största, vildaste och blodtörstigaste djur. Du missade verkligen någonting."

"Kunde han inte få tag på oss?"

"Jag och mitt skepp är inte av kött, blod och järn. Oss kan han aldrig få. Men dig hade han gärna svält som en liten mikroskopisk pastill, och det var på ett hår när att jag inte lyckats utmanövrera honom och smita ifrån honom. Det hade inte gjort mig eller Nautilus något om han slukat oss, men du hade aldrig kommit ut igen."

"Menar du att jag är av kött och blod?"

"Ja, är du inte det? Du pissar ju och skiter ju?"

"Gör inte du det då?"

"Jo, men inte på samma sätt som du."

"Inga människor gör samma sak på precis samma sätt. Om du inte är av kött och blod så är inte jag det heller."

"Inte för att det spelar någon roll, men inte ska vi väl tramsa om saken? Du vet att du är dödlig, och du vet att jag inte är det."

"Hur vet du att jag är dödlig?"

"Kom igen, min vän. Inte kan du ju jämföras med kapten Nemo."

Han hade rätt. Jag måste vika mig.

Det tog åtta månader för oss att sedan med snabbaste fart ta oss tillbaka till den kända världen igen. Och där landsatte kapten Nemo mig, sedan han visat för mig den härliga Östersjön, som var hans älsklingshav. Han landsatte mig vid Hamnskär, en ö i Finlands yttersta skärgård. Vi skildes som bästa vänner och svor evig trohet till varandra. Han önskade mig lycka till.

Inledning till sjätte berättelsen.

Vid ett tillfälle tog jag mig före att fråga alla som jag visste att kände gamle Jon vad de egentligen tyckte om honom. Det visade sig att en klar majoritet ansåg honom vara helvrickad.

Den som kanske kände honom bäst var värden på Näckrosen.

"Han har setat här varje dag i många års tid och dragit sina historier för folk som aldrig har orkat lyssna. Du är nästan den förste. Alla anser honom vara galen, och

själv måste jag erkänna att jag många gånger själv har varit nära att ringa Lillhagen och be dem komma och hämta honom. Men just detta är det ingen som vill göra. Ingen kan med att utföra en sådan direkt handling emot honom, ty alla är vi egentligen innerst inne osäkra på om han verkligen är så galen som vi tycker att han är eller om vi bara tycker så för att vi är underlägsna honom. Men mest är det kanske därför att ingen har något direkt motiv till att få honom tyst som ingen heller besväras sig för att tysta ner honom. Men skulle någon få ett motiv till att sätta in honom på Lillhagen så skulle ingen ställa upp med att hävda att han inte hörde hemma där. Ingen."

Sjätte berättelsen.

1.

Hamnskär ligger långt ute i havet, och det är omöjligt för mig att simmandes ta mig till fastlandet. Men sedan jag beundrat ön i två dagar anländer en ensam segelbåt. Dess enda seglare är förbluffad över att träffa en ensam strandsatt människa här ute så sent i augusti.

"Är ni skeppsbruten?" frågar han mig, och för att undvika komplicerade förklaringar utan slut svarar jag ja. Han stannar på ön i några timmar och bereder sig sedan på återfärd. Han erbjuder mig generöst att få följa med. Jag tackar ja.

"Mitt namn är Donald Doepel. Jag bor på Kjefsalö. Sjökortet stavar det Kejvsalö, men de stavar fel. Ön heter Kjefsalö och har alltid hetat så."

"Vad gör ni när ni inte seglar?"

"Jag är privatdetektiv. Just nu är jag fördjupad i en del mycket märkliga dödsfall som inträffat just i trakten av Lovisa. Det är en underlig sjukdom som inte kan vara naturlig. Tre har dött hittills, och alla har de dött på samma sätt."

"Hur?"

"Helt plötsligt knall och fall utan det minsta föregående tecken till svaghet. Tre stycken har dött inom samma område på samma sätt utan någon fysisk anledning alls, och de tre har inga familjeband med varandra. De var visserligen finnar alla tre och inte finlandssvenskar, som jag, men tänk om det är någonting som sprider sig? Jag misstänker starkt en argan list någonstans, men jag har inga spår, inga ledtrådar och ingenting alls att gå efter."

"Det låter mystiskt."

"Vi har aldrig haft sådana mystiska fall i Finlands historia. Någon enstaka gammal frisk man dör på det sättet ibland, men inte kärnfriska unga felfria män!"

"Misstänker du redan någon för att ha dödat de tre?"

"Ja, det gör jag faktiskt. De tre friska unga männen som dog under mystiska omständigheter hade endast en enda gemensam nämnare: de hade alla tre konsulterat samma läkare, den förste för ett armbrott, den andre för gonorrhé och den tredje för blodförgiftning. Men de var alla helt friska när de dog. Den förste dog ett år efter det sista läkarbesöket, den andre efter nio månader, och den tredje efter tre månader."

"Och du misstänker läkaren?"

"Ja, fastän det är svårt. Ty den läkaren är den mest oförvitliga människa man kan tänka sig. Men det är den enda beröringspunkt de tre identiskt likadant döda har gemensamt. Jag har med största noggrannhet och omsorg kammat igenom de tre unga människors liv från äggbefruktningen till gravläggningen."

"Obducerades de?"

"Ja, och inget fel kunde påträffas. Deras hjärtan hade bara plötsligt upphört att slå, utan någon chock eller någonting."

"Intressant. Berätta om läkaren. Det var inte han som utförde obduktionerna?"

"Nej. Läkaren, som långt tidigare haft de tre döda som patienter, är en rik jude vid namn Solomon Gold. Han har kommit hit från England. Han är mycket rik och äger hela öns största och vackraste villa och trädgård, men han lever ändå mycket anspråkslöst. Han är inte endast läkare utan även forskare på många olika områden. Han lever ytterst tillbakadraget och ses aldrig tillsammans med människor utom i tjänsten. Jag har varit hos honom. Han har ett väldigt bibliotek. I hans bibliotek ligger det två stora böcker alltid uppslagna: Bibeln och Koranen. Han läser i dem alla dagar. Han kan hela Linné utantill, och sina största forskningar bedriver han inom biologin och botaniken. Han har ett växthus och ett väldigt laboratorium. Men hans laboratorium har jag tyvärr aldrig fått se."

"Han låter som en lärd man."

"Han är den mest respekterade och vördade mannen i distriktet."

"Varför skulle han mörda tre karlar utan anledning?"

"Vad vet jag? Han är den sista mannen i världen som någon skulle kunna misstänka för något brott, och ändå är han i dessa fall den enda som kan misstänkas. Om det är mord så kan ingen annan än han ha begått dem. Men hur, om och varför dessa mord har begåtts, och huruvida det verkligen är mord eller inte är saker som antagligen aldrig kommer att kunna vetenskapligt bevisas. Men jag har beslutat att gå till botten med saken, och jag tänker göra det! Sanningen bakom något mysterium är det alltid värt att ta reda på."

När vi ankommer till Donald Doepels vackra hem vid havet får vi genom hans vakne andre son veta att en fjärde person nu dött precis på samma sätt som de tre andra. Men det är en kvinna den här gången.

"Finska?" frågar Doepel.

"Ja," svarar sonen. Den döda tycks ha varit en kvinna i utförsbacken med två aborter och ett lösdrivande liv som mest tillbringats på krogen bakom sig. Donald sätter genast pipan i munnen med stort allvar, går till telefonen och börjar bedriva efterforskningar. Hans liv är hans arbete.

Efter två dagar är det helt klart att kvinnan varit helt frisk och sund vid sin plötsliga bortgång, att hon inte haft något med de tre tidigare på samma sätt döda männen att göra, och att hon stått i kontakt med doktor Solomon Gold fyra månader tidigare beträffande ett allvarligt brännsår på armen.

Följande dag går vi, det vill säga Donald Doepel och jag, tillsammans på visit hos doktor Solomon Gold. Men jag vägrar att tro att en läkare kan vara så dum att han går och tar livet av sina patienter. Doktor Gold har visserligen mera pengar än vad han behöver, men inte sedan heller kan jag tro någon läkare om någonting sådant. Det måste handla om enbart sammanträffanden och naturliga orsaker. Det kan och får inte vara något annat.

Hans hus är underbart vackert. Det är en gammal kejsarrysk officersvilla med otroligt vacker och generös snickarglädje, med balkonger, altaner och verandor i överflöd och med sirligt utsmyckade spröda franska fönster. Huset har två våningar, flera flyglar och ett litet paviljongartat torn. Det vackra träslottet är vitt med rödmålat plåttak.

En vacker grön äng med björkar, bokar, ekar och silvereckar sluttar långsträckt ut mot stranden, varifrån man har en underbar utsikt både mot hav och mot land. Strandens idealisk som simstrand med långgrunt stenfritt sandbotten.

Inuti är villan lika rikt översvallande skön. Den är oerhört vackert möblerad och inredd, och särskilt ypperligt vackert är biblioteket. Det är fullständigt klart och tydligt att på detta ställe, i denna undanskymda isolerade vrå av världen, lever ett snille med överväldigande god smak för skönhet, natur och konst.

En aning förbryllar mig vissa porträtt som hänger på olika väggar. Där hänger Goethe, Karl Marx och Napoleon i ett rum, i ett annat kejsarna Wilhelm II och Franz Josef, och i ett tredje Churchill tillsammans med Adolf Hitler av alla människor.

Herr Gold själv är en utmärkt underhållare. Han bjuder oss på te, emedan han aldrig själv dricker alkohol, och i hans språk utläser jag lustigt nog inte en engelsk dialekt utan en tysk.

"Är ni tysk?" frågar jag mitt under det ointressanta samtalet.

"Ja, född i Wien," svarar han och kastar en respektfull och gåtfull blick bakåt mot ett porträtt av ryttarstatyn på Capitolium i Rom föreställande Marcus Aurelius ansikte.

För övrigt är samtalet ointressant. Vi får inte ett ord ut ur honom om honom själv. Han undviker alla krockar som min vän Doepel lägger ut. Han håller sig skickligt bakom en vacker teatermask hela samtalet igenom, och vi skiljs från honom utan att ha lärt känna honom en millimeter närmare. Snarare vet vi nu ännu mindre om honom. Men jag beslutar mig för att hälsa på honom på nytt ensam.

En vecka går, och Donald Doepel kommer ingen vart i sitt hopplösa arbete. En kväll säger han:

"Nej, nu ger jag upp! Det finns ingenting i dessa fyra dödsfall för den noggrannaste polisman att hämta, och likväl är där något som skriker till en att komma och hämta det. Men det är för det mänskliga förnuftet omöjligt att finna ut vad det är."

Morgonen därpå anländer ett brev från Donalds bror i London, doktor Eugene Doepel. Han skriver bland annat:

"Har hört talas om ditt nuvarande intressanta arbete. Doktor Solomon Gold, som du nämnde i ditt brev, har jag inte kunnat låta bli att göra undersökningar om, sedan du berättade att han kommit härifrån. Den mannen råkar ha varit flitigt verksam just i mitt distrikt. Jag har funnit ut en hel del intressanta fakta om honom. Vore glad om du kom över och träffade mig så att vi får tala om saken. Jag är aldrig hemma, men varje onsdag kväll sitter jag på ett ställe som heter *"The Sailor's Bag"* vid Cucumber Street nummer 12. Invänta mig där om du kommer."

Donald Doepel bestämmer sig genast för att resa till London och ta mig med.

Innan vi avreser går jag på mitt andra besök till doktor Solomon Gold. Han tar vänligt emot mig. Han har ett typiskt judiskt utseende med skarpa ögon, vacker näsa, mörka ytterst personliga drag och ett oerhört rent och välvårdat yttre. Jag slås plötsligt av likheten mellan honom och den rullstolsbundne vaxkabinettsinnehavaren i skräckfilmklassikern *"Vaxkabinetet"* spelad av den sammetsröstade Vincent Price. Jag lägger märke till att Litvinov och Theodor Herzl hänger på väggen, två ansikten som jag inte sett där förut.

Han har tydligt gissat sig till mitt judiska ursprung, ty hela den mask är borta som han visade upp senaste gång. Kanske han vet varför jag har kommit. Om han vet det är han skyldig.

Han är mycket hjärtlig mot mig, och vi talar om oerhört stimulerande ting. Han berör mitt ursprung och frågar av vad för en ras jag är. Jag berättar allt om min härkomst, och han är tillfredsställd. "Jag gissade att ni var jude i det ögonblick då ni första gången steg in," säger han med blänkande ögon. Det är uppenbart att han fått förtroende för mig.

Dock kommer jag inte nära honom. Han undviker konsekvent att tala om sig själv. Däremot talar vi om allt annat mellan himmel och jord och om religionen och Gud inte minst. Han bekänner sig ha tre religioner: den judiska, den kristna och den muslimska.

När det efter ett givande men fruktlöst samtal blir dags för mig att gå, framställer jag en djärv begäran. Jag ber att få se hans laboratorium. Han svarar medan han noggrant väger sina ord:

"Nej, jag respekterar er."

Jag blir därav mycket förbryllad och eftertänksam.

När vi skiljs säger jag ännu mera djärvt:

"Om jag eller herr Doepel någonsin kommer tillbaka hit, så är det för att sätta fast er."

Han svarar lugnt:

"Ni kan lika litet sätta fast mig som ni kan sätta fast Gud."

De orden orsakar mig sedan tillräckligt med huvudbry för resten av dagen. Är han harmlös eller inte?

Vi far till London den följande dagen, som är en tisdag. Brevet från doktor Eugene Doepel ankom på måndagsmorgonen, och mitt andra besök hos doktor Gold skedde på måndagseftermiddagen.

Tisdagen i London tillbringar vi med att se London. Jag har aldrig varit i London förut, och min värd visar mig runt. Hur kan så många människor leva tillsammans? är min första och sista undran beträffande denna den största staden i Europa.

På onsdag klockan sex tar vi en taxi och far ut till East End. Det är där Cucumber Street ligger. Donald har många gånger bägge dagarna försökt ringa till sin bror men utan resultat.

"Måtte han bara hålla ord!" hoppas han med sammanbitna tänder.

Gatorna och kvarteren blir alltmer ruskiga. Till slut stannar taxin. Vi är vid Cucumber Street. Donald betalar, och taxin lämnar oss ensamma. Satte inte chauffören extra gas på pedalen när han for bort från denna mörka plats?

Donald får syn på krogen.

"Där är det!" säger han.

Men krogen ligger på fel sida om gatan. Någoting är galet.,

"Men det är ju nummer 13," utbrister jag. "Sade inte din bror nummer 12?"

"Jo."

Vi är båda konfunderade. Men faktum är att krogen "*The Sailor's Bag*" ligger på Cucumber Street nummer 13 och inte på nummer 12. Donald säger: "Han måste ha skrivit fel," men ingen av oss tror att Donalds bror kan ha varit så disträ.

Vi stiger in. Där sitter en salig samling rötägg. Det luktar av tusen olika stinkande dofter, den ena värre än den andra. Syltan är inte stor och inte heller fullproppad, och högst tjugo personers ansikten framträder i det dimmiga halvdunklet, men ändå ger den ett intryck av att vara världens fullaste kvarterskrog. Vi försökte analysera denna karaktärsstämning. Kanske var det det att alla detta säregna ställes lokala gäster var så ytterst uppe i sin sak och upptagna med allt det lilla som deras små världar handlade om. En tjock dunst ligger över hela lokalen, och den flytande tjockan är kompakt och seg som spindelväv. Tjockan består av alla sorters tobaksrök och matos, alla slag och variationer av människosvett från negersvett till ryssdunster från den lindrigaste skämda doft till den vedervärdigaste slaskiga fotsvett, och dessutom en extra icke måttlig dos av opiumångor och andra giftgaser. Vi kan tydligt känna marijuanadofter från något intilliggande rum, kanske ett dolt privatbås. Naturligtvis doftar det även alkohol av alla sorter från fatt öl till läskig koskenkorva och bittraste genever, men den stanken är värst av alla, så den försöker man instinktivt undvika att lägga märke till. Den är liksom för självklar och är den enda naturliga fastän den är värst.

Donald frågar en kraftig man vid disken om han vet om doktor Eugene Doepel brukar sitta någon särskild stans på detta ställe.

"Ja," svarar fylloutkastaren, "mr Doiple brukar alltid sitta vid bordet där borta längst in. Han kommer säkert i kväll."

"Tack," säger Donald och sätter sig vid bordet. I väntan på sin broder beställer han ett stort glas öl, medan jag beställer vatten. Tiden går. Vi dricker och säger inte mycket, men snart har både jag druckit upp mitt vatten och Donald allt sitt öl.

"Vad tror du din bror gör här?" frågar jag honom.

"Det undrar jag också." Han tycks tänka skarpt. "Jag har svårt för att tro att han skulle få någon sorts perverst nöje eller morbida avkoppling av att sitta här i ensamhet och betrakta alla dessa missfoster. Men jag har svårt för att tänka mig något annat."

"Verkar inte detta på något sätt som rena spionhålan?"

"För vad för sorts spioner? Polisspioner möjligen, som skulle leta efter stadens värsta brottslingar och sämsta skurkar. Hit kommer knappast någon internationell berömdhet."

Klockan blir åtta. Bordet befinner sig längst in i krogen, och från detta bord kan man se allt vad som försiggår i hela krogen. Bordet är väl skyddat dessutom. Det är knappast troligt att man sittande vid detta bord skulle kunna råka i gräl med någon. Det är ett typiskt enstöringsbord, isolerat från alla andra.

Människorna omkring oss dricker och rapar, super och gormar, skrålar och sludrar, grälar och stönar, muttrar och skriker. Luften fylls av vulgäraste nonsens och de vidrigaste mänskliga avgaser i form av främst Londons sämsta andedräkter. Men ingen har något emot det, då det är detta folks naturliga umgängesmiljö. Det är feta fulltidsfyllon, små magra kineser, hemska fruntimmer av enbart den värsta sorten, som en gång trott sig vara vackra och som därför tror sig vara det fortfarande utan att någonsin ha varit det, några olyckliga negrer som aldrig får någon talan, de hemskaste tänkbara kriminaloriginal med groteska tatueringar och öronen trasiga av överbelastande örhängen som lossnat för länge sedan, och några undantag från avgrundsfolket: en och annan tystare och nyktrare person, arbetare eller arbetslös stackare med keps, en och annan riktig kraftig frisk och nyter sjöman full av munter vigör, och en gammal man som aldrig säger ett ord och som endast med kufisk min betraktar allt vad som sker omkring honom. Denne skulle faktiskt kunna vara en klassisk spion, men det är svårt att se vad det på detta ställe skulle kunna finnas för ämne värt att utspionera, då allting här bara hör till den absoluta morbida storstadsavgrunden.

Klockan nio kommer doktor Doepel. Donald har just beställt litet oaptitlig mat åt oss för att vi inte skulle vänta oss hungriga. Donald reser sig när hans bror kommer fram till honom, och de hälsar hjärtligt på varandra. Därefter presenteras jag, och vi sätter oss ned. Doktor Eugene beställer ett mål mat, som tycks överträffa hans brors i oaptitlighet, men han äter friskt av den ändå, och så börjar vi samtala.

Doktorn liknar inte mycket sin bror. Donald är mörk, tunn och liten medan hans bror är kraftigare och har ett intressantare ansikte. Han är gråsprängd, bär glasögon endast när han behöver titta noga på något och har ett mycket värdigt och gentlemannamässigt sätt. Samtidigt lyser det då och då till en hemlighetsfull glimt i hans ögon som får en att tro att han bär oanade djup inom sig.

"Varför skrev du nummer 12 när det är nummer 13?" frågade Donald.

"Jag vågade inte ta risken att skrämma er. 13 är ju ett olyckstal. Men ni hittade ju rätt, och det är ju huvudsaken, eller hur?"

"Hur kommer det sig att du tillbringar dina onsdagskvällar på ett ställe som detta?"

"Jag äter alltid ute och varje gång på olika ställen. Detta är mitt favoritställe. Ingenstans i hela London får man se naturligare människor än här. Det här är Londons primitivaste matställe, och medge att det är en guldgruva. Engelsmännen är kända för sin dåliga mat, men här är maten god. Inte sant?"

Varken jag eller Donald kunde ge honom rätt. Donald sade diplomatiskt: "Det beror på vad du jämför med."

"Jag jämför med hela resten av London."

Donald harklade sig och fortsatte sin diplomatiska bana: "Jag har tyvärr inte prövat alla Londons menyer, så jag är nog inte kompetent att bedöma i saken."

"Jag älskar att studera människor. Människor är det bästa jag vet. Därför har ett ställe som detta, där Londons ursprungligaste urinvånare huserar, blivit mitt speciella stamställe."

Fastän han i alla avseenden är den som mest markant skiljer sig från krogens hela klientel så passar han på något märkvärdigt sätt ändå in i bilden. Han är väl klädd och är oantastlig i sitt yttre och utgör därmed den extrema motsatsen till alla de andra, men ändå smälter han in. Detta mirakel kan endast bero på hans mentalitet: han älskar verkligen detta pittoreska och obeskrivliga klientel, och de accepterar honom som en av dem själva.

En tystnad uppstår. Doktorn tittar med gnistrande försiktiga ögon från den ena till den andra av oss. Så frågar han:

"Skall vi genast gå till saken?"

Donald sänker sitt vinglas och bereder sig efterkommande till att lyssna.

"Doktor Solomon Gold var verksam här i London från 1940 till 1952. Han flydde med sin familj, det vill säga med tre bröder, två systrar och en mor, från Tyskland 1934, där han dittills hade varit verksam. I fyra år arbetade han i Holland, men sedan flydde han hit till England. Det var i mars 1940 som han slog sig ner här i East End.

Han lär ha blivit laudaturstudent vid 17 års ålder. Han var känd bland vänner och bekanta som Allvetaren, ty han visste faktiskt allt. Och redan tidigt hade han en våldsam arbetsenergi, som bröt fram som en lavin i vilket sjukhus, laboratorium eller institution han än satte sin fot. Hans största intressen var redan i barndomen biologi och botanik.

Här i London blev han snart ökänd som experimentator. Ingenting kunde hindra hans arbets- och forskningsiver. Utan tillåtelse eller någon sorts licens köpte han lik av likplundrare för sina experiment. Han utförde även operationer och kirurgiska ingrepp som en läkare med hans utbildning inte får göra. Ofta lyckades hans operationer, men ibland misslyckades de även. Det bästa han visste var att få försöka trotsa döden och rädda en människa till livet som ingen annan kunde rädda. Han kunde genomföra de mest revolutionerande och oerhörda operationer, som ingen utfört förut, på eget initiativ, och i många fall lyckades han. Av många betraktades han som rena mirakeldoktorn. Och han gjorde aldrig någonting som han inte var säker på att han behärskade. Om en operation misslyckades så berodde det enligt hans mening alltid på otur och aldrig på oskicklighet. Han var aldrig någon kirurg, men han utförde fler och märkligare underverk än de flesta kirurger. Han opererade olagligt, men resultatet var för det mesta gott.

Samtidigt forskade han oupphörligt vid sidan av sitt arbete, mest inom biologin. Han ville på allt sätt bidra till engelsmännens seger över tyskarna. Han bedrev en otrolig pionjärverksamhet på den biologiska krigföringens område, men inget av hans rön togs någonsin i bruk av staten. Hans stora idé tycks ha varit framodlingen av ett virus som skulle åstadkomma så snabb död som möjligt för så många som möjligt på så snabb tid som möjligt om det spreds bland fienden. För denna forskning för, som han uttryckte det, mänsklighetens välfärd, skydde han inga medel. Han måste nödvändigt ha levande människokroppar och framför allt människohjärtan att experimentera med. Därför skydde han inte sådana medel som att hyra brottslingar till att slå halvt ihjäl folk och hämta dem till hans laboratorium där han själv tog hand om dem och utförde experiment med dem som ledde till en säker död. Han ursäktade det med att det var ett krig på gång. Men det var alltid slummens värsta avskum som han använde som försöksmänniskor. Aldrig släppte

han in en människa i sitt laboratorium som kunde tänka själv eller arbeta med sina händer. Alla hans offer var i regel helt odugliga samhällsparasiter.

Det var 1946 som han i hemlighet utförde världens första hjärttransplantation enligt ryktet i samråd eller åtminstone inspirerad av den berömde kirurgen Alexis Carrels pionjärinsatser och idéer. Ingen kunde ha räddat patienten i fråga utom doktor Gold, men operationen misslyckades. Det hjärta som patienten skulle ha fått lyckades dock doktor Gold hålla levande i tre månader.

1951 publicerade han en bok i vilken han noggrant dokumenterade sitt arbete, sin forskning och allt vad han hade kommit fram till under sina tjugo år som praktiserande läkare och mångsidig forskare. Boken blev tryckt i 31 exemplar. Sedan stoppades tryckningen av staten. Boken förbjöds och blev aldrig någonsin läst utom av exklusiva fackmän och Secret Service. Dessa yrkade på att mannen skulle utvisas. Eftersom de praktiskt taget satt vid statens roder drevs deras vilja igenom. Doktor Solomon Gold landsförvisades på grund av sina oetiska forskningar, sina omänskliga metoder och sina hänsynslösa målsättningar. England ville inte göra sig skyldigt till fostrandet av ännu ett monster som Karl Marx. Så mycket har jag fått reda på om doktor Solomon Gold."

Donald Doepel inföll: "Från London flyttade han till Berlin, där han slog sig ned i den ryska sektorn. Där fortsatte han sitt skumma men nyttiga arbete till berlinarnas förtjusning i den värsta delen av staden fram till slutet av femtioalet. Han kände Brecht väl. Det var med nöd och näppe han kom ut ur Berlin innan muren kom till. Därifrån flyttade han till Göteborg i Sverige, då en ganska allmän uppsamlingsplats för alla Europas mest framstående flyktingar, framför allt judar, varifrån han flyttade vidare till Finland. Men han har fortfarande en adress kvar i Göteborg, där han allt emellanåt fortsätter sin forskningsverksamhet. Vet du något om hans skattebetalningar i London, Eugene?"

"Han betalade aldrig skatt så länge han levde i England. Han skyllde på att han förtjänade så litet, men i verkligheten förtjänade han en hel del som han skickligt smusslade undan och sparade för framtiden. Han var alltid ökad för sin snålhet och sin beryktade rikedom. Han har aldrig förtjänat litet, men han har alltid gjort sig av med litet."

"Likadant i Finland. Så länge han har bott i Finland har han inte betalat en penny i skatt, och myndigheterna kan inte nå honom. Han är ju fortfarande engelsk medborgare och residerande i Sverige. Tack skall du ha, Eugene; vi har fått veta allt vad vi behöver veta. Nu, Louis, tar vi flyget tillbaka till Finland och sätter fast den skojaran."

"För vad?"

"För överlagda mord, så klart. Vi har funnit hans motiv: han har låtit döda enkla friska människor för att få experimentera på deras kroppar."

"Det återstår att bevisa."

"Vi kan alltid åtminstone försöka. Du måste hålla mig med mig om, att ingen annan kan ha dödat dessa fyra friska människor utom doktor Solomon Gold."

Jag var inte helt övertygad om att vår man kunde sättas fast så lätt.

Plötsligt uppfylldes hela krogen av ett väldigt vrål. En kolossal grovbarkad sjöman hade kräcks på golvet. Krogens väktare försökte kasta ut honom, men han var dem för stor och stark och dessutom för full och oregerlig. Ett allmänt slagsmål följde.

Eugene sade: "Ta det lugnt, mina vänner. Vänta tills stormen är över," varpå han tog sig en långsam välbehaglig klunk av sitt tjocka läckert mörkröda portvin. Donald och jag fann inte tillvaron lika inbjudande till den lugnaste tänkbara njutning.

Det är fredag när vi på nytt vandrar till den judiske doktors hus för ett tredje och sista besök. Han är hemma och tar emot. Han frågar mig genast muntert leende:

"Jaså, är ni här för att sätta fast mig nu?"

"Ja," svarar Donald Doepel.

"För vad?" frågar han.

Vi tittar på varandra. Donald ångrar sitt jakande svar. Då säger den värde doktorn helt överraskande:

"Jag ska tala om för er för vad ni vill sätta fast mig. Ni anser att jag är en massmördare – och det är jag också, ur ert sätt att se på saken. Men det finns även ett annat sätt att se på saken."

"Ni har alltså dödat Erkki Kaustinen, Juhani Holopainen, Pekka Jokinen och Selma Poskiparta?" frågar Donald.

"Ja, det har jag."

"Hur?"

"Genom en liten, liten växt som jag vid deras besök vid min praktik tillfört deras kroppar. Den är så liten att den inte syns med blotta ögat. Den kan vara lika stor som en blodkropp och lika liten som ett virus. Det räcker med att man dricker litet vatten med en sådan växt i, och det är färdigt. Växten går lätt ut i blodet och vandrar omkring i kroppen tills den finner hjärtat. Där sätter den sig fast. Den är så konstruerad, att ett mänskligt hjärta är det enda som den kan sätta sig fast vid. När den funnit hjärtat utvecklas den där, och efter mellan ett år och tre-fyra veckor slutar en dag hjärtat helt plötsligt att slå. Växten tar död på sig själv. När hjärtat upphör att pulsera dör även växten. Den tar död på hjärtat men dukar själv under därvid. Den är som en läkare som dödar sin patient: läkaren själv förlorar därmed sitt levebröd."

"Men varför gör ni detta?" frågar jag.

"Ni kan ju ta död på hundratusentals personer!" utbrister Donald.

"Just det!" säger Gold triumferande. "Det var precis min plan. I hela mitt liv har jag arbetat på odlandet av denna planta. Ända sedan tyskarna väckte mitt livs största hat till liv med sina judeförföljelser har jag arbetat för framställandet av ett vapen som kunde göra slut på alla mänsklighetens problem. Och här ser ni resultatet." Han höll med samma triumferande min upp ett litet provrör medan hans glasögon blixtrade. "Det är världens ofarligaste och effektivaste vapen. Växten smittar inte, förökas inte och utvecklas inte förrän den når det kött vars förtärande blir dess egen död. Det är bara en liten mikrob som inte syns. Genom denna lilla osynliga växt har jag makten att vända hela naturen mot hela mänskligheten. Detta vapen hade kommit engelsmännen till godo om de velat ha det. Efter kriget ömkade jag mig över tyskarna och erbjöd dem på nytt mina tjänster, men de svarade med Berlinmuren: ytterligare en extrem källa till ensidigt universellt hat. Min hemlighet skall nu aldrig komma någon jordisk makt till del. Jag ska bruka den och använda den enbart själv efter eget gottfinnande.

Ser ni inte dess möjligheter? På kort tid skulle man med denna växt kunna åtgärda all världens överbefolkning. Tänk på alla onyttiga lata svältande arbetslösa parasiter i världen! Alla mina fyra offer här i grannskapet var förtidspensionärer med ett förflutet inom sluten mentalvård. De bara fördystrade sin omgivning och låg den till last. Se på alla gråa hjärntvättade kineser, som utgör en fjärdedel av världens överbefolkning! Se på alla svältande lidande hinduer! Se på alla miljoner latinamerikaner som bara sitter i sina slumstäder med uppgivet hopp och lever mest bara på knark! Se på Londons slum och New Yorks brottslighet och alla städers kriminalproblem i den över huvudet ständigt växande omänskliga slummen! Se på japanerna i deras eländiga myrstacksvärld! Tre fjärdedelar av jordens befolkning svälter, lider och upplever aldrig en skymt av mänsklig lycka. Dessa olyckliga tre fjärdedelar av jordens befolkning skulle man med detta medel kunna eliminera smärtfritt. Har ni läst om de arma japanernas liv i Tokyo? När de går till badstranden på en söndag uppmanas de av en helikopter i skyn att inte ligga utan sitta, så att fler människor får plats. Har ni aldrig känt er manad eller frestad till att släppa en

vätebomb eller neutronbomb över Tokyo eller Shanghai, över Mexico City eller São Paulo, bara för att slippa en väsentlig del av världens elände, som alltid tynger oss tyngst som kallar oss kulturmänniskor och som vet någonting om världen? Jag har ofta i mitt hjärta sagt till amerikanerna: 'Varför släppte ni inte fler atombomber! Varför fortsatte ni inte andra världskriget mot kommunisterna i Ryssland och Kina när ni ändå höll på! Ni hade chansen innan ryssarna fick sin atombomb! Varför tog ni den inte, era dumskallar?' Men här är det vapen som inte gör ont, som inte förstör, som inte har efterverkningar och som ändå är effektivt. Mina vänner, denna lilla osynliga växt kan frälsa världen från alla dess problem."

"Hur menar ni att den skall fortplanta sig till tre miljarder individer, om den bara kan utvecklas i det mänskliga hjärtat, som den tar livet av med sig själv?" frågar jag.

"Det är lätt. Den lever även ytterst bra på lever, som den dock icke kan skada. Och inte endast människolever, utan djurlever och fågel- och fisklever går precis lika bra. Däremot kan den aldrig ta livet av annat än människohjärtan. Djurhjärtan är den fullkomligt likgiltig inför."

"Hur ska du, Donald, lagenligt kunna fälla denne man? Har ett liknande fall någonsin behandlats i kriminalhistorien? Och vilken människa eller jurymedlem skall du kunna övertyga om denne högt respekterade och oantastlige medborgares brott?"

"Sannerligen så vet jag inte," svarar Donald uppriven.

"Går det över huvud taget att vetenskapligt bevisa, doktor Gold, att ni mördat de fyra nämnda personerna?"

"Nej, ty mordvapnet dog med mordoffren," svarar Solomon Gold, "och ingen rest av mordvapnet återstår."

"Vad skall vi då ta oss till, Donald?"

"Var de fyra endast experimentfall?" frågar Donald.

"Ja, men de bevisar att mitt alster fungerar bra och helt tillfredsställande."

"Men vad vill ni vinna med denna verksamhet?"

"Ingenting alls för egen del, men allt för världens och mänsklighetens del."

"Men de tre miljarderna som ni vill eliminera tillhör också mänskligheten."

"Ingalunda. Vettlösa barbarer som bara svälter, lider, är sjuka och stirrar i tomma intet utan att kunna arbeta, för inte ett mänskligt liv. Med mänskligheten menar jag de människor som kan föra ett mänskligt och drägligt liv och göra vad de vill med sina liv och ägna sig åt bildning och teologi om de vill. Människor som inte kan leva på det sättet, som inte kan behärska sina egna liv, är inga människor utan dödkött och parasiter på kulturmänskligheten. De har ingen rätt att leva emedan de inte kan klara sig själva. Endast den starkaste överlever. Det naturliga urvalet utsorterar alla oduglingar. Det naturliga urvalet har även orsakat mig, mitt arbete och mitt arbetes resultat. Här ser ni den underbara smärtfria naturmetod som kan rensa bort alla omänskliga och på så vis frälsa de lyckliga utvalda få från de världsbetungande världsparasiterande onödiga massorna."

"Om vi låter er hållas och inte lägger hand på er – kommer ni då att genomföra ert planerade företag?" frågar jag.

"Bara om jag får fria händer och ingen hindrar mig."

"Jag föreslår, Donald, att vi lämnar denne man i fred."

"Men han är en massmördare!"

"Ja, han är lika mycket en massmördare som atombombens skapare och dess användare, men ingen av alla dem som låg bakom att två atombomber fälldes i krig med kanske en halv miljon människors död som ögonblickligt resultat ställdes någonsin inför rätta. De kom undan med det, ty deras handling berättigades av en politisk segrarmakt och legaliserades av en så kallad vetenskaplig nödvändighet. Det var vetenskapligt vanvett, och även denne man lider av vetenskapligt vanvett. Han har ingen distans till vad han håller på med och ser ingen etisk skillnad mellan rätt

och orätt utan låter sin logik bestämma över den mänskliga naturens känsla för etik. Han har inget samvete, och det kan tyvärr ingen döma honom för. Dessutom vet du, Donald, att vi inte har någon möjlighet att bevisa hans skuld inför en domstol. Möjligen kunde man få rätt att tvångsinternera honom under psykiatrisk vård, men även det är tveksamt, ty doktor Solomon Gold resonerar vettigt och logiskt och är klar i knoppen i all sin omänsklighet. Vi kan lika litet överbevisa honom som vi kan ställa Pentagon inför rätta för Hiroshima och Nagasaki. Denne man står utanför lagen, och lagen kan aldrig nå honom, ty hans brottslighet är för stor för att någon lag skall kunna omfatta den. Men förr eller senare hinner hans egna gärningar upp honom i stället. Hans eget öde, som han tror sig kunna styra, väntar på honom."

Därmed säger vi adjö åt doktor Solomon Gold och lämnar den värde gentlemanen ensam åt sina studier, funderingar, forskning och forskningsresultat.

2.

Några dagar senare befinner jag mig på en bykrog på ön. Jag sitter och äter när det plötsligt börjar gå hett till. En finne kommer in på krogen och skriker ut på finska till alla omkring allt tänkbart ovet i hela världen. Han försöker kyssa en flicka, men hon drar sig undan. Han är synnerligen onykter och stor och stark som en gorilla. Han vill ha henne. Hon snubblar och faller på mig i mina knän. Jag ser det som min plikt att försvara henne. Jag stiger upp och ställer mig framför henne. Han skriker någonting, som antagligen betyder: "Ur vägen!" Jag viker därför inte en tum. Gorillan står framför mig hotfullt rytande. Flickan sätter sig under tiden i säkerhet.

Så börjar han klå upp mig. Jag är en leksak i hans händer. Han pucklar livet ur mig. Till slut störtar sig alla andra i krogen på honom och avbryter den ojämna striden. Jag lever än. Han skriker till mig, vad jag senare får översatt:

"Ingen har någonsin trotsat mig förut! Vi ska mötas igen, och då ska jag ta livet av dig, din skitdjävul!" ("*paska perkele*")

Han har en väldig kniv i sitt bälte. Plötsligt, när de andras grepp om honom tillfälligt slaknar, drar han kniven och rusar på mig som en bindgalen fradgande skenande ox. Jag tar snabbt min tallrik och slår dess soppiga innehåll i hans ansikte. Fullträff. Den gröna ärtsoppan rinner ner innanför hans krage. Vild av raseri rusar han ut, då soppan rinner ner för nacken på honom och bränner honom längs hela ryggraden.

"Han kommer att skicka hela helvetet på er. Han är den värsta djävulen i södra Finland. Reta aldrig en finne, ty de är mest långsinta i hela världen. Han har fjorton bröder som alla är som kopior av honom. Fly om livet är er kärt."

Så råder mig människorna omkring mig, och de tycks verkligen mena allvar och tro att jag svävar i verklig livsfara för en drucken purfinnes skull, vars självkänsla jag allvarligt riskerar att ha sårat.

Följaktligen beslutar jag mig för att lämna ön i all diskretion utan att meddela någon. Innan jag lämnar ön besöker jag dock en sista gång doktor Gold. Han säger:

"Det är bara en onyttig samhällsparasit ni råkat ut för. Du är den starkare av er två. Hans folk är de onyttiga obildade lurkarna, den ignoranta massan, den fördömda majoriteten av mänskligheten, mängden av slavar och missfoster, som bara duger till att bli förförda av galna politiska demagoger. Frukta inte denne finne, för du kommer att vinna över honom, fastän han är en djävul."

Jag får dagen efter veta att finnen söker efter mig överallt på ön med kniven i hand. Donald seglar mig på natten över till fastlandet. Han ger mig en avskedspresent i form av litet kontanter.

"Fly för djävulen, Louis! Jag känner denne brottare Paska-Pekka. Han har mördat många offer men aldrig åkt fast. Han är en demon som alltid klarar sig och aldrig

lämnar sina motståndare och offer i fred förrän han gått till botten med dem. Han glömmer dig inte så länge du lever. Att råka i konflikt med honom är för de flesta att möta en säker död. Fly och kämpa för livet! Du är nu ensam i krig mot världens mest förskräckliga och grymma missfoster!"

Och jag flyr. Men vart skall jag ta vägen i detta Finland, denna vilda ändlösa främmande ödemark?

Mitt ute i ödemarken bland kärr och bland myrar, i björnars rike och i bävrars, där uttern leker i sin bäck och mården sprider skräck i ekorrträden, ser plötsligt Louis ute på en hed en hydda som helt tydligt är bebodd, ty utanför ses röken av en eld. Den ensamme vandraren tar sig försiktigt fram till den ensliga bostaden. Han är smutsig och sliten, och kläderna hänger i trasor.

I hyddan ses en gammal skäggig grå man bo alldeles ensam. Han kokar just mat åt sig: en fin fisk, litet bär, litet rötter och litet grönt.

Mannen är en gammal enslig eremit. Han har bott i hyddan i ödemarken ända sedan kriget fick sitt slut. Han säger:

"Jag förlorade alla mina åtta söner i kriget. Hustrun min, hon dog av sorg. Då flydde jag från mänskligheten. Sedan dess har jag fört ett knappt och mödosamt nomadliv. Endast tre av mina pojkar har påträffats döda. De fem andra har man aldrig funnit. De blott antas vara döda. De är blott försvunna. Jag har sökt i hela Finland och i Ryssland efter dem, men ej har jag funnit det ringaste spår. Jag får aldrig veta om de är levande eller döda. Därför har jag i alla dessa år försökt trösta mig med att de en dag skall komma hem tillbaka. Jag nästan tror på det nu."

En from björn kom fram och luktade på ödemarksbons fat.

"Ja, ät du bara, nalle. Jag har mycket fisk och kan helt lätt snabbt steka mera."

Björnen tog den stekta fisken och gick sedan lunkande bort därifrån.

Vinden tjuiter i de stormpinta furornas vajande kronor. Älgarna bölar i fjärran, och rävarna raskar snabbt över de ödsliga hedarna, snabba och tysta som pilar. I gräset lurar den listiga vesslan på sitt många gånger mer skrymmande offer, och rådjuren sällar sig ömt och försiktigt och nätt till varandra. Och överallt lurar den försåtliga fara som utgörs av vargarna, de starka och härdade jägarna, som bittert ylar sitt ve och sitt hårda förbannade livs hela pina och sorg inför blekkalla månen, som spökar om natten med sitt kalla ansikte.

Jag bor hos den ensamme arme nomaden i vildmarken. Vi jagar tillsammans och äter tillsammans.

"Jag går snart mot norr," säger mannen en dag. "Följer du med?"

Ja, jag följer den ensliga själen. Jag har ju ej någon annan, och han har själv heller ej någon annan än mig. Och vi drar oss mot norr, mot än vildare, kallare, hemskare ödsliga marker, där björnar och vargar är de enda härskande kejsarna, som hela vildmarken lyder, ty ej finns det någon annan lag att lyda här än den absoluta frihetens totala förtryckta godtycke.

Plötsligt en morgon väcker mig Lauri, min gode vän. Hans blick är uppskärnad, och han säger upprört: "Louis! Louis! Vakna! Du måste fly!"

"Fly? Vart? Varför?" svarar jag medan jag sätter mig upp och gnuggar sömnen ur ögonen. "Vad står på?" Han gnuggar liv i mina stelfrusna lemmar.

"Ryssarna är här."

"Vilka ryssar?"

"Ryssarna! Skynda dig att fly! Mig rör de inte, ty jag är bara en gammal menlös dåre, men dig skjuter de på fläcken, om de hittar dig här! Fly för livet! Hör du inte kanonbullret?"

Faktiskt så hör jag i fjärran ett olycksbådande muller. Vad är det som har hänt i världen? "Vad har hänt?" frågar jag.

"Strunt i det! Fly nu bara!"

Han tvingar mig upp, och jag tar kläderna på mig. Då ser jag i skogsbrynet genom hyddans öppning plötsligt ett band tvättäkta ryssar komma fram. Lauri har inte ljugit. "Fly!" ropar han, och jag ger mig av illa kvickt. Jag springer snabbt över heden till skogsbrynet. Där stannar jag och gömmer mig. Jag förstår fortfarande ingenting. Jag ser hur ryssarna kommer fram till hyddan. De går in och hämtar Lauri. De ställer honom arga frågor. De har sett min flykt på avstånd. De skjuter Lauri. Därefter förstör de hyddan.

Men vad har ryssarna att göra i Finland? När har kriget brutit ut, och varför?

Jag flyr besinningslöst bort från mina förföljare, bort från kriget, bort från den onda värld som jag har vaknat upp i, som var så god, fridfull och underbar igår. Jag förstår ingenting av vad som kan ha hänt. Jag ilar över mossar och myrar och fastnar här och där, går ner mig till midjan, river sönder mig i en törnbuske, får magen uppskuren av en lång taggig gren, som jag passerar, och trasslar in mig i buskage och snärjiga djungelsnår, där jag skrämmer upp järpe och ripa. Rapphöns ilar rappt sin kos, och vaktlar överger omedelbart sin vakt. Orrar knorrar och tjädrar flyr i ett moln av fjädrar, medan alla fasaner förfasas. Jag stupar i vildmarken, och dimman lägger sig tung över fuktiga myren där jag ligger och dryper av blod, svett och tårar. Kaniner kommer fram och sniffar på mig. En groda kväker muntert åt min dråpliga situation. Ja, skratta ni, kväkande grodor, åt hur bedrägligt jag har det som gäst i ert träsk! Jag rullar över bort till torrare mark och andas ett slag in den ljuvliga rena parfymen av fuktig natur i gräsets dagg och myrens regn och njuter av denna doftrikedom innan jag somnar in i ljuvlig och fuktig och fullständig avdomning.

Jag är dödstrött av hunger. Regnet klibbar fast mina klädtrisor vid min eländiga kropp. Det blåser hårt och är bittert kallt. Jag stapplar dock vidare fram över ändlösa ödemarken, där glador och örnar, ugglor och djävulsuvar, falkar och kärrhökar härskar oinskränkt, oåtkomliga för alla markens vilda lodjur och hermeliner, älgdjurar och kronhjortar, vildbockar, ulvar och rävar.

Jag segnar ner på en tuva och är färdig att ge upp. Då hör jag människoröster. De är på något avstånd, men de är. Jag hör dem tydligt. Jag reser mig och börjar krypa åt det håll varifrån de kommer.

På andra sidan om en kulle sitter de runt en varm sprakande lägereld. De är sju stycken och talar finska och svenska. Jag nalkas dem. Till min fasa ser jag att en av dem är den väldige råe jätten Paska-Pekka, men jag tar risken och ger mig till känna.

De upptäcker mig och tar genast hand om mig. Den som mest slösar omsorg på mig är min fiende Paska-Pekka. När jag tillräckligt har kvicknat till förklarar han sig:

"Jag har sökt dig överallt i hela södra Finland." Han talar svenska till mig. "Jag ville be dig om förlåtelse för mitt hemska uppträdande på Kjefsalö. Ja, jag är egentligen svensk, och alla mina bröder är svenskar. Det är bara när jag blir full och oregerlig som jag slår över till finska. Kan du förlåta du mig?"

Han är så snäll och rar och beskedlig som den ömmaste kvinna.

"Javisst," svarar jag, och vi bekräftar försoningen med ett handslag. "Vad är det för dag idag?" frågar jag sedan genom ett infall. Hans svar gör mig alldeles förbluffad.

"Det är den 3 november 1944."

Jag försöker protestera. "Men när vi slogs var det den 12 oktober 1975!"

"Inte alls. Det var den 12 oktober 1944."

"Försök inte!"

"Jag lovar. Har du hamnat utanför tiden? Har du fått någon knäpp ute i kärret? Det är lätt hänt ute i naturen, ty i dess oinskränkta frihet kan vad som helst hända en."

Och det går inte att övertyga honom om någonting annat. För honom är det 1944 mitt i slutfasen av Finlands andra krig med Ryssland under andra världskriget, och det har aldrig varit något senare datum.

De sju männen är partisaner, som på alla sätt försöker göra livet surt för fienderna.

"Sällar du dig till oss?" frågar de mig, och jag gör det med hela mitt hjärta.

"Jag gör vad som helst för att hjälpa er befria ert land från främmande makters tyranni," utbrister jag uppriktigt, och kamraterna jublar.

De berättar fantastiska historier om tidigare bedrifter. "För några veckor sedan var vi femtio män som lyckades stänga in, omringa och massakrera två fientliga divisioner på en gång. I medeltal avrättade var och en av oss den dagen 200 fiender. Det var underbart."

"Och dem som vi inte sköt ihjäl," inföll en annan, "frös ihjäl, och de var många fler än dem som vi egenhändigt hade dödat."

Några dagar senare blir det direkt sammandrabbning med fienden. Finnarna är tjugosju stycken, och fienderna är bortåt två tusen. Finnarna kan dock sin sak och reder sig väl. Det ena fientliga kompaniet efter det andra mejas ner.

Men Louis, den unge drygt tjugoårige judisk-polske utböligen, kan inte förmå sig till att rikta sitt vapen mot någon människa. Han försöker, men det går inte. Han gör ingenting under hela striden.

Till slut ser det ut att gå dåligt för finnarna. Endast tolv lever ännu när de kommer överens om att dra sig tillbaka. Men minst ett tusen fiender ligger döda i snön. Just när fienderna håller på att få situationen under kontroll och finnarna avlossar sina sista skott innan de försvinner tillbaka in i skogen hörs den unge Louis ropa:

"Hellre blir jag er fånge än att jag skjuter en enda av er!"

Och fienderna tar hand om honom och fängslar honom. Under tiden försvinner hans tappra elva gerillakamrater och kommer undan i de mörka skogarna, där vargarna, järvarna och örnarna redan samlas över de tusentals blodiga aptitretande dagsfärskan liken.

I fångenskap hos fienderna röner Louis en grym behandling. Först torteras han våldsamt emedan fienderna på detta sätt tror sig kunna få honom till att berätta allt vad han vet om finska armén. I själva verket vet Louis ingenting därom, och fienderna måste finna sig i att ingenting få ur honom. De slutar med sina magsparkar, knytnävar i ansiktet, gorillaruskningar, testikelgisslingar, nageltandpetare, elchocker och lemsönderslagningar när Louis är till sju åttondelar död.

Sedan hjärntvättas Louis. Offret förstår genast vad det är de gör med honom, och han frågar:

"Varför hjärntvättar ni mig?"

De svarar: "Därför att vi vill oskadliggöra dig."

"Men jag är ofarlig."

"Inte så ofarlig som vi vill att du ska vara. Vi ska göra med dig vad vi ska göra med alla som vågar motstå oss: till en av oss, till en rättrogen medlem av detta vårt universella socialistkollektiv, som slår hela världen med terror och skräck."

Och de hjärntvättar honom, och när han är tillräckligt bedövad, förblindad, drogad och andligt likviderad låter de honom gå, och han lämnar dem som en annan zombie.

Emedan Louis är ung och välskapt och fager att se på använder fienderna honom sedan som en manlig prostituerad. Alla homosexuella fientliga soldater tvingar honom till de nesligaste underkastelser. Emedan deras rad aldrig tar slut frågar Louis till slut:

"Hur många homosexuella finns det egentligen i er armé?"

Han får svaret: "Alla soldater är homosexuella och måste vara homosexuella. De är ju till för att dö och inte för att få barn. En soldats enda uppgift här i livet är ju att döda soldater. Vi är en nation av soldater, och därför föder vi så få barn."

En dag när ingen ser honom lyckas Louis fly, och han lovar att aldrig mera komma tillbaka. Och fiendernas komplicerade hjärntvåtsprogram har inte bitit på Louis det ringaste dugg.

Han flyr västerut, mot de vilda fria skogarna, där björkarna, ulvarna, de silvervita fjällugglorna, de vilda uvarna, där hökarna och falkarna, renarna och älgarna, rådjuren och bävrarna, järvarna och uttrarna lever sitt fria och okränkbara ljuvliga liv i världens största rikedom och underbarhet.

Och i en vacker dal, där han ser guld glittra på botten av en hemlighetsfull avsides liggande bäck, som glittrar stilla i gåtfull skönhet och ostörd frid, tar han av sig sin hatt. Och han dricker ur den vackra bäckens klara vatten tillsammans med björnar, vargar, rävar, mårdar och järvar.

Medan Louis sedan undrade över hur det kunde komma sig att han en natt gått och lagt sig den 13 november 1975 och följande morgon vaknat den 14 november 1944, hände det någonting långt söderut på ön Kejsalö. Ett hus blev plundrat och uppbränt av en hop marodörer. Det olycksaliga huset var det största och vackraste på hela ön och ägdes av en viss doktor Solomon Gold, som där bedrivit sällsamma forskningar i all hemlighet sedan han kommit till Finland från England och sedan Berlin. Folk hade uppsnappat rykten om dunkla egoistiska svartkonster som han skulle ha övat och därav slagits så av fruktan att de beslutat att mot honom vidtaga samma laglöshet som han kanske vidtagit mot dem. Deras uppsåt var att bränna honom inne, men han lyckades undfly. Hela hans hus med allt vad han ägde och alla hans vackra porträtt av kejsare och profeter och hela hans ovärderliga laboratorium brann ner till grunden och förstördes totalt. Han såg själv skådespelet på avstånd väl dold i ett skogsbryn, och han utbrast:

"Ni har förstört trettio års arbete för mig, men jag skall börja om från början! Jag skall återkomma! Världen kommer aldrig att bli fri från mig och mina förbannelser! Härnäst skall jag framodla ett virus vars uppgift det skall bli att göra all olja som finns i världen obrukbar. Och jag skall lyckas! Mitt förra experiment kostade bara ett tjugotal människoliv, men mitt nästa skall kosta världen alla dess oljeresurser, sanna mina ord! Jag skall tvinga världen till att överge sin självdestruktiva miljöförstörelsväg, så att människorna inte får något annat val än att utveckla vindenergi och solenergi! Jag skall visa dem! Ni slipper mig aldrig, o mänsklighet!"

Med de orden försvann han in i skogen och sågs sedan aldrig mera i trakten.

I vildmarken irrade han omkring, en gammal ensam man, som verkade ganska förvirrad. Och han tyckte sig se alla sitt värdlands lidanden under de två krigen mot ryssarna under andra världskriget och talade så i sin hemlöshet, medan han tog sig om huvudet med båda händerna och spretade med armbågarna:

"Ack, ingenting är möjligt att åstadkomma så länge vi ännu inte har lyckats åtgärda den världskommunistiska surdegen!"

Så irrade han omkring i ödemarken.

Under tiden traskar denna berättelses så många gånger avlidna huvudperson i det oändliga genom aldrig upphörande snötäckta skogklädda utmarker. Han pulsar mödosamt fram genom meterdjup snö utan stövlar och med hål på sockorna i de trasiga skorna, och aldrig möter han en människa i de tysta eviga sovande insnöade djupa skogarna i deras allting begrävande gåtfullhet och magi. Himlen är alltid täckt och mulen, och endast ibland kan man se att dagens korta ljus kommer från en enda central källa, som svagt antyder sig bakom många silvergråa molnslöjor.

Plötsligt en dag möter Louis i denna ändlöst vilda ödemark en främling. Är det en gammal vilsen bonde? Han bär slokhatt, och det är något sorgset men likväl titaniskt över honom, som antyder den segaste beslutsamhet. Till sin oerhörda förvåning känner Louis igen främlingen men kan inte placera honom. Främlingen tilltalar honom och frågar:

"Er känner jag igen. Vilket år påstår ni att det är?"

"1944."

"Men sågs vi inte 1975?"

"Men det är ju doktor Solomon Gold! Har ni också vaknat upp i fel tid?"

"Då har samma sak hänt er som har hänt mig. Äntligen en som kan förstå mig! Vi sitter i samma båt, herr – ?"

"Jag heter Louis."

"Vi har båda trillat dit genom en outrannsaklig ödets mekanism, som är ganska svår att begripa sig på, ty den kan inte på rak arm förklaras rent vetenskapligt. Det är ett bekymmer för mig, ty jag trodde att jag behärskade alla naturens lagar, men detta är något som övergår till och med fysikens elementära lagar. Kan ni förklara det, Louis?"

"Någon antydde för mig att jag fått en knäpp genom för mycket vistelse ute i den fria naturen. Men jag har fått så många olika knäppar under årens gång, så mig kvittar det egentligen lika vilken tid jag tvingas leva i, ty världen är ju ändå alltid ur led totalt, och jag förblir därför alltid lika led vid den."

"Ni är en filosof." Plötsligt blir doktorn allvarlig, och gripen av ett slags högtidlighet genom stundens sällsamhet säger han: "Fall på knä, min son!" Louis kan inte annat inför den myndiga tonen. Doktorn tar litet snö och tecknar ett kors därmed på Louis panna och säger: "Hädanefter skall du icke mer heta Louis utan John. Se det som ett dop från min sida till en ny tidsålder av helt omstörtande fysikaliska lagar."

"Men John är ju ett engelskt namn."

"Het Johan då eller Jon eller Johannes eller Jean eller vad fan du vill."

"Eftersom vi är i ett delvis svenskt land accepterar jag namnet Jon."

"Gå då, Jon, vidare härifrån längs hittills okända och fullkomligt oanade vägar in i framtiden."

"Men vart skall ni ta vägen, doktor Gold? Ni går ju österut!"

"Ja, jag är på väg till Ryssland."

"Vad skall ni göra där?"

"Jag har en idé. Jag skall framställa en stark alkoholdryck med en alldeles speciell bakterie i, och den skall jag göra så smaklig och härlig att ingen suput i Ryssland skall kunna motstå den. Och i Sovjetunionen är alla ivriga alkoholister."

"Och vad skall en sådan sprit tjäna till?"

"Jo, den skall påverka de stackars under alkoholen förslavade slavernas hjärnor så, att de börjar hänge sig åt bekämpandet och förintandet av varandra ännu mera än förut. Min nya för alla eländiga drinkare oemotståndliga vodka skall leda till större utrensningar i Ryssland än någonsin förut. Alla där skall motarbeta alla tills hela Sovjetunionen med Östeuropa faller som en mogen frukt i mindre förståndshandikappade herrars händer."

"Gå då, doktor Gold, och lycka till med din alldeles omöjliga uppgift."

Och utblottad, utfattig och eländig vandrade doktorn bortåt medan han muttrade:

"Världen skulle bara gissa att det var jag som spred syfilis i hela världen till straff för mänsklighetens begynnande vetenskapliga övermod då på 1500-talet!"

När Jon gick vidare träffade han på en ulv. "Goddag, ulv," hälsade han.
"Goddag," svarade vargen.
"Vad gör du för att tjäna ditt levebröd?"
"Ingenting, förutom att jag skaffar det, förstås."
"Kan du äta dig mätt?"
"Om! När det är krig bland människor lever hela naturen upp som aldrig annars, för då lämnar vi vilddjur alla hjortar, renar och älgar i fred och äter människor i stället."
"Äter ni vilka människor som helst?"
"Nej, bara inkräktande fiender. Sedan kriget började har jag ätit upp trettiotvå stycken, varit med och dödat omkring två hundra och varit med och tuggat på omkring 2000 som dött av sig själva på grund av kölden."
Därefter mötte Jon en björn.
"Goddag, Björn," hälsade han.
"Goddag, Sven," hälsade björnen tillbaka.
"Hur många soldater har du dödat?"
"5719."
"Hur många av dem var fientliga? Vet du det?"
"Jo. 5719."
"Ack, stackars Ryssland, vars enda fel i världen är att det är störst i världen!"
Därefter träffade Jon en ny ensam vandrare i skogarna, men den här gången var det en ryss. När Jon fick veta det frågade han:
"Men vad gör du här så långt borta från Ryssland?" Mannen svarade:
"Jag söker ett land där det inte finns några maskiner, apparater eller andra materiella medel som onskans dyrkare förtrycker världen med. Jag söker ett land där det inte finns några eldvapen, tanks, bilar, järnvägar, tåg och industrier. Men jag hittar inget sådant land utom denna krigshärjade ödemark."
"Tyckte du så illa om Ryssland att du lämnade det?"
"Nej, jag älskar mitt Ryssland. Jag älskar mitt ljuva moderland, det vackra landet med dess underbara folk, heliga kyrkor och kloster. Det eviga Ryssland, mitt Ryssland, älskar jag mera än någonting annat i världen. Nej, det är bara den kommunistiska Sovjetunionen som jag flyr ifrån."
Därefter träffade vår vandrare en väldig vildoxe som sprutade eld ur sina näsborrar. Så fort den fick syn på lille Jon störtade den emot honom i ursinnigt angrepp. Men innan den hade spetsat och lyft Jon på sina horn stannade den och ångrade sig. Och den sade förtrytsamt:
"Du är ju ingen sådan."
"Stångar du bara 'sådana'?"
"Ja, varenda sådan jag i världen möter stångar jag ihjäl och äter upp."
"Hur många har du hittills dödat ungefär?"
"Jag kan säga dig det exakt, ty jag för noggrann statistik: 17,978."
Och därefter rusade den förskräckliga oxen vidare, som ständigt såg rött och levde för att likvidera det.
Därefter träffade Jon på nytt den värde doktorn Solomon Gold.
"Är du redan tillbaka från Ryssland?" frågade Jon.
"Ja."
"Lyckades du med ditt uppsåt?"
"Delvis, ja. Och sannerligen säger jag dig: den dagen är skyndsamt på väg från och med vilken alla kommunister med liv och lust skall hänge sig åt att motarbeta alla kommunister. Den stora galenskapen rycker närmare dag för dag till hela världens utomordentliga fröjd och glädje."
"Vad skall du göra nu då?"

"Jo, jag skall ägna mig åt framalstrandet och kultiverandet av en viss sorts rost, som snabbt skall sprida sig över världen och på kort tid angripa och sönderfräta alla maskiner och apparater av alla slag. Det skall vara en snabbrost mot vilken inget skyddsmedel skall finnas. Ja du, Jon, snart är den underbara dagen här då alla bilar står stilla, alla kraftverk upphört att producera elektricitet, alla fabriker och industrier upphör med att spy ut svarta rökgaser och giftiga avfall, då alla flygplan och maskindrivna båtar slutar att existera, och då allt materialistiskt tyranni i hela världen en gång för alla upphör. Snart är frihetens tid här, då naturen åter kan ta världen i besittning och rena den från all smuts och alla onödiga gifter. All materialism skall jag se till att rostar sönder. Då skall allt buller och oväsen ta slut, då skall pornografi och rockmusik inte längre löna sig, då skall man återgå till hästar, hantverkare och segelfartyg och lämna alla bilar, maskiner och motorbåtar därhän, och då skall alla naturföroreningar och all miljöförstöring upphöra. Då, min vän, när jag har gjort mitt, så är vi äntligen fria att inleda skapandet av världen på nytt."

"Vad är lycka, Salomo?"

"Lyckan är de saligas tillstånd och ingen annans. Ingen är lycklig utom den som höjts över allt som är mänskligt. Mänsklighet är olycka, övermänsklighet är lycka."

"Vad är kärlek, Salomo?"

"Kärleken är roten till allt ont. Kärleken är ondskan själv. Endast kärlek kommer lidande åstad. Ingen älskar utan att bränna sig och upptäcka helvetet. Helvetet är kärleken."

"Men då är ju kärleken något negativt."

"Ja."

"Kan den då inte vara positiv på något sätt?"

"Låt oss nu hålla begreppen i sär. Det finns kärlek, och det finns kärlek. Jag brännmärker bara den rent fysiska kärleken. All enbart andlig kärlek är alltid enbart av godo."

"Du vågar alltså förneka den sexuella kärleken?"

"Ja, ty den är orsaken till allt ont som någonsin funnits och som någonsin kommer att finnas människor emellan."

"Men utan den skulle mänskligheten dö ut."

"Det är ingen risk för den saken. Världens överbefolkning har alltid accelererat. Tyvärr är det bara ett fåtal vettiga personer som inser sanningen om den sexuella kärlekens totala destruktivitet. De flesta föredrar att knulla och gå under och förstöra livet därmed för både sig själva och andra i trots mot allt vett och förnuft."

"Vem gav dig egentligen namnet Salomo?"

"Min far."

"Vem var han?"

"Han hette David."

"Inte var det konung David?"

"Jo, just han."

"Då dog du aldrig?"

"Nej. Gud dömde mig till att leva i mitt kött för evigt här på jorden för min vällusts skull. Och sedan jag en gång för alla som världens mest framgångsrika konung och människa frossat i kärleken riktigt ordentligt och övergivit Gud för kvinnan och därför blivit dömd att vandra i mitt kött för evigt har jag inte ägnat mig åt annat än åt att motverka mänsklighetens vanvett inom främst kärlekens ytterst förvirrade domäner. Det är min sorgliga historia."

"Vad är din inställning till Jesus Kristus?"

"Jesus Kristus var jag, men samtidigt är jag Antikrist. Du måste inte tro mig."

"Tror du han någonsin håller sitt löfte och kommer tillbaka till oss hit ner?"

"Antingen gör han det aldrig, eller också har han aldrig ens farit dit upp. Antingen återkommer han aldrig, eller också lämnade han oss aldrig utan vandrar omkring bland oss här än idag. Du får välja vilket alternativ du vill."

"Det finns en sak som det är ofarligt att älska."

"Vad är det?"

"Friden."

"Finns det någon frid i livet?"

"Om den inte finns i verkligheten så finns i alla fall begreppet 'frid', och en så abstrakt idé kan man inte älska förgäves eller så att någon eller något tar skada därav."

"Du har rätt."

"Men du som hatar mänskligheten, du älskar väl krig?"

"Naturligtvis. Krig och blodbad, massakrer och massgravar är det bästa jag vet. Att väcka split inom mänskligheten är min levnads kall."

"Kommer det att bli ett nytt världskrig?"

"Det beror alldeles på vad du menar. Inte ens Einstein trodde på ett tredje världskrig efter Hiroshima och Nagasaki, och det har heller inte blivit något. Men krig kommer det alltid att finnas. Om det någonsin blir ett nytt storkrig så blir det demokratierna mot diktaturena, och ett sådant krig tror jag dess värre att blir oundvikligt förr eller senare."

"Kan du precisera vad du menar? Vilka demokratier mot vilka diktaturer?"

"Det blir Amerika och England med bundsförvanter mot Sovjetunionen och Kina med bundsförvanter. Arabländerna är ju nästan alla diktaturer, så de kommer att stå emellan. De galna av dem kommer att ställa upp för ateistdiktaturena, och de kloka kommer att slåss på demokratiernas sida. Men det ofrånkomliga resultatet av den konflikten eller, som det troligen blir, den serien av konflikter, blir, att demokratin måste segra i hela världen. Europas gränser från Versaillesfreden måste återupprättas. Socialismen måste berövas all sin politiska makt en gång för alla. Monarkierna måste restaureras, som i Japan och Spanien. Kommunistvärldens fångelser och mentalsjukhus måste städas. Världen måste bli perfekt, fast det blir den aldrig. Men om den trots allt någon gång skulle bli det så kommer det att ske genom demokratin. Ingen människa är skapad till att enligt eget godtycke härska och bestämma över en medmänniska. Om ett folk skall ha någon styresman så måste folket tillsätta styresmannen och inte styresmannen. Med konungar är det annorlunda. De representerar en helig och tidlös tradition av stabilitet, men demokrati och monarki kan existera parallellt och måste existera parallellt, gemensamt samverkande inom samma politiska sfär för det allmänna bästa."

"Du säger att Ryssland och Kina skall få kämpa mot resten av världen. Men Kina och Ryssland är ju ovänner."

"Just det skall leda till deras undergång. Och deras splittring och oenighet skall ständigt förvärras tills varken Kina eller Ryssland längre är diktaturer."

"Tycker du som världen att krossandet av fascismen och nazismen var rättvist?"

"Ingen fällande dom är en absolut rättvis dom. Dömen icke på det att ni icke må bli dömda. Även om den är skyldig som döms och krossas tar alltid något oskyldigt skada därav, till exempel en dödsdömds föräldrar eller familj. Skräckexemplet är Caryl Chessman i Amerika. Efter hans avrättning bevisades hans oskuld, och guvernören hade i sista minuten försökt avstyra avrättningen men kom precis en minut för sent. Där har du hela dödsstraffsproblematiken. I Tysklands fall krossades nazismen inte ensam, utan med nazismen krossades även alla mer än tusen år gamla tysk-romerska traditioner, all god tysk kultur och framför allt det oskyldiga tyska folket. Det tyska folket visste inte i gemen vad deras socialistiska odemokratiska ledare gjorde. De hade ingen aning om koncentrationslägren. De var alla förförda barn. De var fullkomligt oskyldiga. Folket är alltid oskyldigt. Det är bara individerna

som är skyldiga, ty det är alltid individerna som tar ansvar och leder den menlösa ignoranta fårscock som folket är."

"Och du är skyldigast av alla."

"Ja, men jag bär det med jämnmod."

"Du återkommer alltid till Hiroshima och Nagasaki. Är det ett ouppklarat kapitel?"

"I högsta grad. Det var kanske historiens största misstag, och det begicks av världens ledande supermakt, vars ansvar är totalt inför evigheten och historien. Den supermakten ställde nazistiska massmördare till svars i Nürnberg och avrättade dem, men ingen har ställt de ansvariga bakom massakrerna på Hiroshima och Nagasaki till svars ännu. Det måste göras en dag."

"Varför var bomberna så malplacerade?"

"De var fullkomligt onödiga. Japan hade ju bönat om fred i en vecka när bomberna föll."

"Men Amerika fällde ju bomberna för att få slut på kriget."

"Jag ska berätta hur det var. Ryssland var inte i krig med Japan. Därför skickade Japan sin fredstrevare till Stalin. Stalin vägrade ta emot Japan och höll Japan väntande utanför lyckta dörrar. Stalins mening med detta var att hålla Japan okunnigt om att Stalin tänkte förklara krig mot Japan så fort atombomberna föll. Stalin visste att Truman tänkte släppa bomberna. Truman visste inte att Japan ansökt om fred hos Ryssland. Alltså släppte Truman bomberna, och i samma ögonblick förklarade Stalin krig mot Japan och fick på så sätt hela Sakhalin och Kurilerna. Hade Truman vetat någonting om Japans fredstrevare hade han aldrig släppt bomberna, och kriget hade kunnat avslutas innan Stalin förklarade Japan krig."

"Så det var Stalin som såg till att atombombernas användning mot fem hundra tusen civila inte kunde avstyras."

"Inte enbart. Även i Amerika försökte bland andra Robert Oppenheimer stoppa bomberna, men en amerikansk general körde över honom, och Oppenheimer blev därefter stämplad som säkerhetsrisk. Meningen med Manhattanprojektet var att förekomma nazisternas eventuella atombomber. Vid ett skede stod det klart att nazisterna inte hade något atombombsprojekt. Denna information undanhölls Oppenheimer, som leddes vidare mot ett fullbordande av projektet genom en falsk morot. Först efter att atombomberna över Hiroshima och Nagasaki fällts förstod Oppenheimer att han hade lurats av Pentagon."

"Pentagon tycks ha mera att svara för än självaste doktor Solomon Gold."

"Oroa dig inte. Den tiden kommer."

"Likväl talar vi om gårdagen."

"Nej, vi talar om framtiden. Glöm inte att det nu är 1944. Allt vad vi har talat om kommer ännu att hända."

"Pentagon har aldrig ställts inför rätta för Hiroshima och Nagasaki åtminstone före 1975."

"Tiden är kort och relativ. 30 år är blott ett halvt ögonblick, men vi och rättvisan har hela evigheten för oss. Allt vad vi behöver är tålamod."

"Och förmågan att överleva."

"Den är medfödd och evig, min vän. Sanningen överlever alltid, ty döden är en lögn som bara dödar det som är förgängligt."

"Är inte vi det då?"

"Nej, ty vi är sanningen."

Nästa dag greps Jon av en grupp kringstrykande fiender. Han fängslades, bands hårt och fick ögonen förbundna och fördes sedan till fiendernas läger. Han försökte ropa till Solomon men fick just då en trasa i munnen. Han kunde blott hoppas att Salomo skulle klara sig.

I lägret torterades han och utkorades, när man insett att han var komplett oskyldig och okunnig, till allmän hushållare, toalettstädare och hygienförsörjare.

Han följde med som fiendernas slav vart de än begav sig. Han såg mycket. Han såg hur fienderna hemsökte en by, fångade alla invånarna, ställde upp dem och sköt ner dem varenda en och hur de sedan brände upp den gamla byn till sista huset. Många av dem som massakrerades var kvinnor och barn. De skrek och tjöt och skriade högt och ropade på förbarmande, men fienderna hade inga öron att höra med, ty de hade sina order från högsta ort om genomföring av etnisk rensning i området.

Med tre andra byar tillvägagick fienderna på samma sätt, innan Jon lyckades fly från dem. Den sista av de tre byarna hade 735 invånare, och när fienderna lämnade den stod inte ett hus kvar. Det enda som fanns kvar var en stor bränd yta med 735 svartbrända lik av minst män, mest kvinnor och nästan lika många barn som kvinnor. De flesta av byns män, som inte gick under med byn, gick under på annat sätt någon annanstans genom fiendernas förvållande. De fientliga maskinerna, apparaterna och robotarna kunde ingen mänsklig naturlig egenskap stå emot.

Återigen vandrade Jon ensam omkring i den stelfrusna ödemarken, där alla hungrade, där alla var på ständig flykt från kriget och fienden, och där allting var 40 grader kallt.

Snart träffade han i ödemarkerna en ny ensam vandrare. Han såg förryckt ut och var det också. Det var en ryss som antingen kommit ifrån eller utstötts av de sina. Han var inte vid sina sinnens fulla bruk, och när han väl kommit tillsammans med Jon släppte han honom aldrig ett ögonblick. Han var från vettet, stackarn, fast han hette Ivan.

"Det finns bara en religion, en filosofi, en ordning, ett parti och en makt, och det är kommunismen. Hela världen måste och kommer att bli kommunistisk. Alla andra religioner, statssystem, traditioner och filosofier måste utrotas. Det finns bara en herre, och det är Stalin. Och hela världen skall Stalin lägga under sig med våld. Revolutionen är allt. Allt annat är värdelöst strunt och skräp."

Och han rullade otäckt med sina stora hemska stirrande ögon medan det slibbiga långa håret föll i testar och ormar ner för hans ansikte. Samtidigt stank han som tusen skunkar. Jon måste fly från honom för att bli av med honom. Och vettvillingen vandrade vidare ensam i den stränga vita vilda vargavintern. Han stapplade planlöst hän mot ingenstans medan han hela tiden muttrade och babblade kommunistisk nonsenspropaganda för sig själv. Han var så borta från all medvetenhet att det var omöjligt att säga om han själv trodde på vad han sade eller om han bara körde på tomgång som en automat som hakat upp sig.

"Jag är tvungen att acceptera Marx, revolutionen och hela det kommunistiska helvetet, emedan det har inträffat och existerar. Jag måste fullständigt acceptera allt det hemska, smutsiga och blodiga som kommunismen är. Det är alltid bäst som sker vad som än sker. Ja, kommunismen, Marx, socialismen och hela faderullan är för mig allt samma helvete – det enda sanna helvetet. Men jag ödmjucar mig inför det, och om det måste komma så måste det komma. Jag kommer aldrig att lyfta ett vapen eller ett finger mot någon kommunist. Men aldrig heller kommer jag att bli en av dem, en av folket, en av den själlösa ignoranta svarta massan, som aldrig vet vad de gör, men som gör vad som helst vad vilken galning än förleder dem till.

Men tro aldrig att jag passiv åser allt vad kommunismen gör åt världen utan att en upprorisk protesterande eld flammar djupast inne i mitt hjärta, och ingenting dämpas, kvävs och motstås, av en själv eller av andra, utan att det en dag bryter ut i full låga. Tyvärr är det sanningen."

Efter fem dagars vandring i ödemarkerna kom Jon till ett finskt fältläger. Eftersom han inte var soldat och inte ens dög till soldat fick han som syssla att gräva ner lik. Lik låg överallt, men ingen iddes eller orkade gräva ner dem. Men Jon fick göra det emedan han tyckte det var bättre än att hjälpa till med att kriga.

Han grävde och grävde. Han grävde enskilda gravar, fyrkantiga gravar, djupa gropar och massgravar, fyllde dem med lik och skottade åter igen dem. Marken var hård. Först gällde det att hacka hål på den, vilket inte var så lätt. När man kommit igenom tjälen, om man någonsin kom igenom den, kunde man sedan försöka börja gräva. Och Jon grävde så att svetten lackade medan de flesta soldater höll på att frysa ihjäl.

En dag kom det en ung korpral fram till honom. "Du gräver bra dina gropar," sade han.

"Bättre skulle jag gräva dem, om inte folk hade så bråttom att dö."

"De dör nog inte så brått självmant."

"Nej, men dör skyndsamt gör de, och därför blir deras gravar slarvigt formade, emedan de alla genast ska ner i jorden på en gång."

"Varför vill du forma fina gravar?"

"Alla hantverk är fina hantverk. Även dödgrävarens yrke är ett hantverk, emedan han arbetar med händerna. Och han ser det som sin yrkesstolthet att gräva sina gravar väl och ordentligt, liksom urmakaren inte vill lämna något kugghjul kvar utanför sin noggrant förfärdigade klocka. Ja, folk har alldeles för bråttom med att leva och dö. De har alldeles för bråttom i allting. Endast när de har alltför bråttom börjar de också krig som det här. Allt oförnuftigt sker brådstörtat. Tog man det lugnt hamnade man aldrig i graven."

"Varför tror du det?"

"Därför att det är nesligt och under var människas värdighet att dö. Ingen vill dö, och allra minst så att andra människor ser det. Var alla lugna och förnuftiga gav de sig, när deras tid når sin fullbordan, ut i havet eller upp i skogen eller ner i ett hål där ingen såge dem, och där doge de i frid fjärran från vimlets yra, jäkt och stress och all oförnuftig brådska, bevarande sitt lugn in i det sista och fria från nesan att behöva dö inför levande ögon. Aposteln Johannes dog ju på det sättet, liksom Moses, Elias och många andra sanna levnadskonstnärer."

"Tänker du dö så att ingen ser det?"

"Givetvis. När jag är gammal och mätt på att leva ska jag försvinna dit ingen kan se mig och där ge upp min ande, och ingen skall någonsin kunna hitta min döda kropp."

"Säg, du är den enda av oss alla som ids arbeta som dödgrävare. Vad beror det på?"

"Jag älskar att arbeta. Ju hårdare arbete, desto bättre. Ingen fröjd på jorden är så stor som arbetets fröjd. Arbetet är människans triumf över lidandet. Genom arbetet övervinner människan livets dagliga plåga, och hon vänder allt ont i livet som drabbar henne till energi i form av enbart konstruktiv och god kreativitet. Arma de stackare som aldrig arbetat till kropp och själ för människans väl!"

"Dig kan man inte prata med. Du är en idiot."

"Stackare. Jag har medlidande med dig. Men låt oss inte skiljas som ovänner. Se, här är en gullring som jag hittat på en död man! Ta den! Den är värd en förmögenhet!"

"Skulle jag stjäla från en död människa? Skulle jag plundra döda fienders lik? Aldrig!"

"Men denna ring tillhörde en finsk fänrik. Tag emot den som vänskapsgåva. Jag kunde behållit den själv."

"Få se på den."

"Det står något i den."

"Det står G-U-N-N-A-R och R-A-K-E-L. Gunnar och Rakel! Gunnar hette min bror, och hans hustru hette Rakel! Hur såg fänriken ut?"

"Han såg död ut."

"Givetvis, men annars?"

"Han var vit och stel med glasartade ögon. Annars såg han ut som vem som helst."

"Det var min bror! Eller det kan ha varit min bror! Och min bror var just fänrik! Min bror! Är du då död? Ack nej, han kan ännu leva. Det kan finnas andra Gunnar och Raklar som funnit varandra. Ack, denna ovisshet! Får jag behålla ringen?"

"Givetvis. Jag gav den ju åt dig."

"Jag ska be att få se Rakels vigselring. Hennes och Gunnars var identiska. Är den precis som denna vet jag att Gunnar är död. Ja, om jag någonsin åter får se Rakel, och om hon ännu är vid liv...."

Och därmed lämnade den vänlige soldaten dödgravaren ensam, som fortsatte gräva gravar. Men runt omkring honom dog män i snabbare takt än han lyckades bereda gravar åt dem. För varje gravutrymme för en person som blev färdigt dog det i genomsnitt fem personer. De stupade soldaterna var många, men dödgravarna var få.

Det gick illa för den finska truppen. Fienderna omgärdade dem, lämnade dem aldrig i fred, sköt ner en efter en och lät dem inte kapitulera. Många utmärkta finnar togs till fånga. De torterades, fick ögonen utstuckna, händerna avhuggna, fötterna avsågade eller utsattes för reguljära medicinska experiment. En del blev hjärntvättade och hjärnopererade (provisoriskt lobotomerade) och skickades sedan tillbaka till sina kamrater. Jon såg några av dessa vandrande själsdöda vålnader och skulle aldrig glömma dem. Några av dessa zombier togs om hand av sina kamrater, som de arma ej längre kände igen. Några finnar blev galna och sprang skrikande ut i vargavintern. Till slut var det över. Inga fria levande finnar fanns kvar.

Några finnar hade dock lyckats smyga sig igenom och förbi de fientliga linjerna. Bland dem var Jon. Några lyckades sätta eld på fiendernas förnödenheter i förbifarten. En flink en råkade i handgemäng med en fientlig överste och stack ner honom.

Jon sprang och sprang. Snön hindrade honom och trängde ner i de nya soldatstövlar han hade fått överta efter ett lik. Ändå fortfor han att springa. Han tappade bort alla sina kamrater. Ensam i ödemarken sprang han mot ingenstans, stadd på en förtvivlad och hopplös flykt undan kriget. Och medan han rusade mot norrskenet tyckte han sig höra en röst från stjärnorna som sade: "Saliga äro de som fly, ty de skall finna hägn. Ingen som stannar och slåss skall någonsin finna hägn."

Och fullmånen upplyste klart den kalla frusna vinternattens matfattiga böljande döda vidder, som gnistrade blåa i det kalla spökliga månskenet, men friden härskade i denna ödemark, och det var den som Jon flydde till. Ja, friden andades sin rena luft i den vita stelfrusna vildmarken, där vargen var konung och där ingen människa störde naturen. Och Jon, naturens förlorade son, fridsälskaren, den av mänskligheten många gånger till döds torterade, den evigt ensamme, flyende människosonen, den trots allt alltid strävsamme Jon, sprang och pulsade framåt i snön, fallande, snubblande, pustande, tills han uttröttad föll ihop och ej reste sig mera.

Vargarna fann honom snart men lämnade honom i fred. Vilddjur rör ej sina vänner, hur hungriga de än är, och icke ens om deras vänner råkar vara förhatliga

människor. Vilddjur bryter icke de lagar som människan skrivit och som människan alltid bryter.

Nästa dag fann honom emellertid en gammal lappgubbe. Lappgubben lyfte upp honom i sin släde och körde hem honom till sin kåta. I kåtan tog lappgubbens dotter hand om den mer än till hälften förolyckade och förfrusne, och under hennes vård tillfrisknade främlingen snabbt. De befriade honom från hans trasiga kläder och gav honom en samedräkt i stället, som var bättre anpassad till den mycket vintriga miljön. Sålunda blev Jon same.

Han lärde sig leva tillsammans med dem. Han jagade med dem, hjälpte dem med alla deras sysslor, lärde sig sätta upp och vittja snaror och fällor, vaskade guld i forsen på andra sidan dalen, lärde sig sköta och hantera deras renar, for snart långa vägar ut i vildmarken med dem och lärde allt om kåtfolkets hushåll och husgöromål. Lappgubben hade nyligen förlorat sin son. Sonen hade gett sig ut en dag och aldrig kommit tillbaka. Lappfolket visste ingenting om kriget och struntade i det och försökte leva som vanligt i tron att det var en av dessa övergående vansinniga mänskliga nycker, vilket det ju också bara var. Sedan dess hade fadern och dottern rett sig dåligt. Men nu, tack vare Jons ankomst, kunde de reda sig bra igen. Och Jon lärde sig tala deras språk, och de kom bra överens med honom. Jon blev för dem som en ny son.

Men det var en sak som Jon inte kunde begripa.

"Varför lever ni inte tillsammans med andra, som de flesta samer gör? Varför lever ni här helt ensamma långt borta från ert folk och ert land?" kunde Jon snart inte låta bli att fråga.

"Vi är utstötta," svarade dottern. "Vårt folk vill inte veta av oss."

"Varför?"

"De ansåg att min kära far var en trollkarl."

"Då är ditt folk inte ett förnuftigt folk, som är så dumma att de inte förstår att just trollkarlar skall man minst av allt göra sig av med. Det fattar ju varje inföding i hela Afrika, varje schaman i Asien och varje indian i Amerika.

Vad vore hela världens historia utan trollkarlar? Blott ett hav utan land någonstans, en ödslig vildmark utan träd och en öken utan någon oas. Trollkarlarna, demonerna, de upproriska få, de som inte passar in någonstans, de är de nödvändiga oaserna i öknen och de skyddande träden ute på stäppen. Vad vore historien utan en Moses, utan en Leonardo da Vinci, utan en Spinoza, utan en Goethe och utan en Einstein?"

"Jag vet inte vad du talar om."

"Sätt dig ned, så skall jag berätta för dig hela världens historia."

Och de satte sig mjukt i den varma snön med utsikt över bäcken och dalen, och Jon berättade världshistorien för den vackra ljusa Emma, som han redan visste att han älskade. Han berättade allt från begynnelsen, från världens och Adams skapelse, ända fram till den världskatastrof, som socialismens störtande av en fredlig värld var, och som ännu inte var slut.

Ty det var alltjämt 1944, och nationalsocialisterna i Tyskland höll allt ännu det andra världskriget i gång, den svåraste katastrof som någonsin drabbat mänskligheten, och som enbart de tyska nationalsocialisterna var ansvariga för.

5.

Jon stod vid sin fosterfars sida på fjällets topp och tittade ut i fjärran mot öster. De såg bägge tysta ditåt. Ingen som såg Jon kunde ana att han inte var född same. I sin blåroda kostym, den käckä tofsmössan, de typiskt lapska skidorna och den

vackra staven vid sidan såg han ut som samernas kung själv. Och den gamle sade till honom:

"Du har rätt, min son. Det nalkas oväder."

Ovädret han talade om var en stor svart massa som sakta kom framvällande över ödemarken mot dem. Det var fienderna. Det var ockupationsmakten. Den gamle fortsatte: "Om vi inte flyr blir vi hackmat för dem."

"Vänta lite," sade Jon. "Få se vilket oväder som blir det svårare." Med dessa ord vände han sig om och visade för den gamle några ohyggligt mörka moln som plötsligt kommit upp i väster.

"Kom, Emma. Vi måste söka skydd i lä för stormen som kommer." Så sade Jon till den ljuva flickan. Och den gamle, dottern och Jon satte sig tillsammans i säkerhet i lä om berget. Några renar följde dem. Där befann de sig nu i fjällets enda klyfta. Den gamle frågade:

"Vad är det egentligen för ett oväder som kommer?"

"Ni får se," sade Jon.

"Säg bara inte att du har lärt dig konsten att sejda också. Det har du då inte lärt dig av oss."

"Jag säger ingenting," svarade Jon.

Och stormen kom. Den kom som ett svart täcke som höljde hela landskapet i mörker. Det tjöt i berget, som om skriande häxor sökte skaka omkull det med sina hårresande isvindar, och klipporna skalv av förfäran. Snön föll tjock som surmjölk. Man såg inte handen framför sig, och vinden förde med sig stormbyar med isspik, som trängde igenom allt utom de allra tjockaste renpälsar. Fadern, dottern och främlingen drog sig tätt intill varandra, och renarna tätt intill dem, som för att skydda dem med sina kroppshyddor. Alla, även renarna, fattade att detta inte var någon alldeles vanlig snöstorm.

Det tjöt och skrek i hela himlen. Fastän det var mitt på dagen var det nästan kolmörkt. Detta mörker hade kommit plötsligt som en hand som genast i ett enda oerhört svep tagit bort allt ljus från himlen.

I tre timmar varade det svarta naturraseriet. Sedan blev det långsamt ljusare medan stormvinden lugnade sig. När kvällsmörkret kom var faran över. Ändå stannade de tre i klyftan över natten, där de sov gott intill varandra.

Mitt i natten vaknade Jon. Det var stjärnklart, och över hela himlen, från öster till väster, flammade ett överväldigande och våldsamt sprakande berusande vackert grönskimrande självlysande norrsken. Den gamle vaknade, såg att Jon var vaken och sade till honom:

"Det var du som åstadkom stormen. Jag tror du har frälst oss från några hela invasionsdivisioner. Du är en mycket större trollkarl än jag, min son."

"Min far, ibland har nöden ingen lag, och då kan inte ens jag längre kontrollera naturen."

"Det gläder mig, min son, att du har lärt känna naturen."

Därpå vände sig den gamle om och somnade in på nytt.

Följande dag var luften klar. Det blåste alltjämt hårt, och himlen var mulen och grå. Det småsnöade även. De fientliga truppmassorna sågs ingenstans till. Hade de dragit förbi eller dragit sig tillbaka? Den gamle och Jon begav sig ut för att rekognocera.

De red österut på sina renar. Efter en stund stötte de snart på några förfrusna fiender. De fortsatte. Snart fann de att hela armén som de sett igår hade mött sin undergång i stormen. Många hade frusit ihjäl stående. Tusen, tusen och åter tusen lik låg mer eller mindre begravda överallt. Vargar och örnar hackade och gnagde på dem. Det var som om hela armén hade mött döden inom en sekund – en ofattbar svart och fullständigt chockartad ögonblicklig död. Vad för sorts död? Kölddöd, kvävningdöd eller döden genom ett enda universellt dråpslag? Det var ett olösligt

mysterium. Och hur hade de tre i klyftan kunnat klara sig? Fast de hade inte känt av vinden där i lä – dödsviden.

De två männen red runt bland de döda i två timmar och kunde inte hitta en enda levande själ i hela den översnöade levande begrävda jättearmén. Det hela var mycket värre än Napoleons återtåg från Moskva.

De grävde litet i snön på ett ställe. Där fann de tio lager på varandra av döda lik. De lik som syntes överallt ovanför snön tillhörde sådana som kämpat längst och tapprast mot stormen. Hur många som mött döden totalt skulle inte kunna fastställas förrän när våren kom och avlägsnade snötäcket. Men skulle det någonsin komma någon vår? Det föreföll omöjligt under rådande omständigheter.

"Det finns endast en frihet, och det är friheten från världen. Och den friheten känner jag endast här ute i vildmarken tillsammans med min älskade dyrkade Emma. Vad hon är skön, ljus och vacker! Hon strålar som solen och talar ett språk som en näktergal. I henne finns intet ont. Endast godhet och kärlek är hela hennes väsen. Hon är vacker och ren som endast den vitaste svan. Hon är naturen i hela dess förtjusande eviga gudomlighet och fromma lidande oskuld.

Oskuld! Om ändå allt i världen vore oskuld! Om ändå allt vore heligt och rent som naturen, som min jungfru, som bäcken i dalen, som snön på hedarna, som vesslan i sin vinterdräkt, som silverräven, som solen själv och all världens mest bländande härliga liljerenvita ljus. O ljus! Stråla och strila och omvandla denna lilla underliga värld till en mera fulländad och mänsklig, mindre odräglig och komplicerad tillvaro! Endast ljuset är ett här i världen. Allt annat är hopplöst splittrat. Men ljuset finns, och en dag skall det fullända skapelsen – det mest omistliga av allt, den oförgängliga och ousinliga livskällan, det glada rena alltid allt befriande änglaljuset!"

Jon lärde sig även att tvätta sig och bada sig ren i den klara vinterbäcken. Han lärde sig att inte frukta köld och frost, is och snö och skare. På samernas vis härdade han sin friska unga kropp så att han utan att tveka kunde gå och ta sig ett svalkande dopp fast temperaturen var långt under noll.

Och han älskade sin Emma. Fadern såg med välbehag de unga tus kärlekssaga sakta blomma fram, hans unga ljusa milda dotter och den unge mörke kække mannen som kommit till dem från öst som för att ersätta hans gåtfullt förlorade son.

Och Jon tillbad sin Emma, och de gjorde allt tillsammans, och ingenting kom någonsin emellan dem. De var en själ och icke två, som de hade varit förut.

Under tiden råkade Rasisten med stort R, den värde doktor Solomon Gold, stöta på resterna av en förintad sovjetisk armé. Och han utbrast därvid:

"Fortfarande fast i en för länge sedan passerad förfluten tid! Men jag måste komma ur detta dilemma! Har jag trillat hit, så måste jag väl kunna ta mig härifrån också!"

Och den sällsamme mannen, som tyckte om att försöka inbilla andra att han var odödlig och varken hade fötts eller skulle dö, vare sig han själv trodde det eller inte, fortsatte på sina egna märkvärdiga vandringar vidare bort från verkligheten.

6.

"Glöm världen, Jon, för din egen skull och för ditt folks och din framtids. Glöm alla världens förbannelser och betrakta naturen i stället. Naturen är tusen gånger bättre än hela världen. Se dessa vackra högburna konungliga älgar. Hur mycket mera värd är inte en av dem än hela världen med all dess fåfänga och politiska

förryckthet? Se på dessa stolta vackra spänstiga vargar. En sådan står i moral skyhögt över alla vapenfabrikanter, bilister, asfalterare och politiska demagoger."

"Men en varg rör inte på alla världens vapen och arméer. Vänder du denna varg, som moraliskt står så mycket högre än alla fåfångans slavar, mot all världens fåfånga, så skjuter världens fåfånga med sina eldvapen genast ner den."

"Gör de? På moralens makt rör ingen jordisk makt. Du skall få se."

Dagen därpå kom det en väldig fientlig armé tågande från öster. De stampade fram över den tjälfrusna marken.

"Vilken varg tänker du sända mot dem?" undrade Jon när han och Emma från fjället såg fienderna komma.

"Du skall få se."

Fienderna såg vargen komma. Den var ovanligt stor, och ögonen lyste som två röda eldar, och blod rann ur hans käftar. Deras första reaktion var häpnad över att en vild skogsvarg vågade sig dem så nära. Och den inte endast kom dem nära, utan innan de fattat dess onda avsikt hade den sprungit mitt in i deras stora skara. Den hoppade hit och dit som en tiger och tycktes vara på många ställen samtidigt, och alla som den kom åt bet den. Den rev sönder deras kroppar, den krossade deras huvuden mellan sina käkar, den fällde hundratals män och knäckte deras ryggar. Innan någon hade hunnit fatta vad som hade hänt började kalabaliken sprida sig som en löpeld. Innan någon kom på idén att vargen borde oskadliggöras hade den dödat 50 stycken.

Soldaterna gjorde i ordning sina gevär men vågade inte skjuta mot den tigerlika vargen, som dansade fram mellan leden som en fjärl, av fruktan för att träffa egna kamrater. Även kulsprutor gjordes i ordning, men man vågade inte använda dem av samma anledning. De egna soldaterna fanns ju överallt. Det var omöjligt att skjuta mot vargen utan att träffa en eller flera vänner.

Och vargen härjade, bet till höger och vänster och målade snön röd. Kaos spred sig som en droppe olja på vattnets yta. Till slut öppnade soldaterna eld mot vargen i ren desperation för att göra någonting. Men de träffade ju inte vargen. De träffade endast varandra.

Somliga soldater som inte sett vargen och som upplevde hur man sköt på dem satte sig i försvarsställning och öppnade moteld. Mot denna mördande moteld måste de vargbitna försvara sig. Och för att försvara sig riktigt var de tvungna att glömma vargen. Sålunda spreds elden, skottlossningen och striden mellan fiender och fiender i hela hären på nolltid. Alla besköt och försvarade sig mot alla, och ingen visste vem som hade börjat striden eller varför. Några tyckte det var roligt och skrek: "Leve inbördeskriget!" som vid första världskriget.

Och vargen fortfor att härja varhelst den kunde hugga någon i ryggen. Många sköt frenetiskt mot den men träffade därvid endast landsmän och kamrater. Kulorna tycktes gå igenom vargen. Snart befann sig hela hären i upplösningstillstånd och total anarki. Alla mördade alla, och vargen hjälpte till.

Så småningom glesnade leden, kulsprutesalvorna blev färre och färre, och oväsendet tynade av. De levande blev färre och färre, men alltjämt kämpade de som kunde mot sina egna utan att veta varför. Vargen bet halsarna av de sista, och först när allt var tyst i den vita ljusa vita vildmarken gav den sig av till skogs, alltjämt med glödande röda ögon och käftar som dräglade blod. Den var något större än en Grand Danois. Den hade gjort sitt nu och försvann hastigt in i det täta mörkret av den trygga eviga skogen.

Emma och Jon hade åsett hela skådespelet från fjället, och Emma sade:

"Må det gå så för varje armé som vågar förena sig för att tåga mot och underkuva ett svagare, mindre och fattigare folk. Må varje pansrade näve som höjs mot ett

underlägset broderland krossas av sin egen tyngd och dö för egen hand och genom eget oförstånd."

Under sina strövtåg på vidderna, ridande på sin ren, överraskades han en dag av ett band ryssar. De tog honom till fånga och band honom hårt.

Men dessa ryssar var inga vanliga ryssar. De var kosacker och satt till häst. Jons händer var sammanbundna, och repets andra ända var fastgjort vid en av deras hästar. Medan de red fick han springa efter och försöka hålla takten.

De tog av honom hans stövlar och hans rock. "Vi ska härda dig en smula," sade de. Och han fick springa i snön i den smällkalla vintern med bara sockor på fötterna och i bara skjortan. Han frös ohyggligt.

Men Jon förvånades över att kosackerna använde hästar. Han frågade en av dem:

"Inte användes väl hästar i andra världskriget?"

"Vem har sagt att detta är andra världskriget?"

"Är det inte år 1944?"

"Nej."

"Vilken tid lever jag i då?"

"Du lever inte i någon tid alls. Du lever i tid och otid, ty du är tidlös."

En av kosackerna fattade omsider tycke för Jon. Den kosacken hette Jermolaj. Han började inleda samtal med Jon som det var svårt att avsluta. Han bekände:

"Vi är lika avogt stämnda mot vårt lands regim som du är. Vi kosacker har aldrig haft det bra efter revolutionen, och vi hade det bra innan."

Kosackerna fattade omsider alla tycke för Jon. De började behandla honom bättre, och han fick rida med dem bakom kosackernas ryggar. För att inte belasta någon häst alltför mycket fick han ofta byta plats såsom medpassagerare hos en kosack på hans häst.

Och kosackerna tog med sig honom söderut. De var trötta på att kriga och ville hem till sitt eget land. Finland hade aldrig gjort deras land Ukraina något ont. Därför struntade de i all disciplin och hela armén och begav sig hemåt.

Han red med kosackerna ända långt ner i Vitryssland. Ofta kom de i fara. En gång kom det en väldig björn framlufsande ur skogen just som de satt och drack te. Han gjorde slut på Ivan och skulle ha gjort slut på Jermolaj också om inte Jon gripit kniven, anfallit björnen och huggit honom mitt i hjärtat. Jermolaj tackade Jon för att han räddat hans liv, och de begravde den döde kamraten med sorg. Även björnen sörjdes, men endast av Jon.

En gång träffade de på en rysk trupp som hälsade dem och frågade dem vilka de var. Jermolaj svarade som det var. "Vart är ni på väg?" frågade storryssen.

"Hem till Ukraina," svarade Jermolaj.

"På vems order?"

"På vår egen."

Då började ryssarna tredskas. De ville kvarhålla kosackerna, och då måste kosackerna fly. Då började ryssarna skjuta. Nikolaj stupade. Han blev svårt sårad i sidan och föll av sin häst. "Endast en död kosack faller av sin häst," sade Jermolaj och red vidare.

Just då fick Jermolaj tre kulsprutekulor i sig. Han låtsades om ingenting och lät såren blöda ända tills de säkert var i trygghet långt ute i naturen fjärran från alla vägar i en liten björklund mellan två stora träsk. Där räddade Jon Jermolajs liv genom att operera bort kulorna med Jermolajs kniv. Jermolaj gav inte ett stön ifrån sig under hela operationen och andades ut när pinan var över med en lätthet som om han hade biktat sig.

"Än en gång har du räddat mitt liv, Jon," sade han. "Nere i Ukraina, när Ukraina har blivit fritt, skall jag ge dig en egen gård, och den skall inte vara liten. Du skall vara min granne, och din gård skall vara nästan lika rik som min."

En timme efter operationen satt de åter upp och red vidare.

En dag när Jon strövade omkring i de skogstrakter nära Lemberg som en gång i många seklers tid hade tillhört hans hemland och varifrån hans egna förfäder kom, dyker det plötsligt en förskräcklig gestalt fram bland buskarna. Hans hår står på ända, han är rufsig och trasslig som ett troll, hans skäggstrån spretar åt alla håll, blicken stirrar som hos en som har sett Jerusalems undergång, han är smutsig och sliten, och hans fina kostym är i ett eländigt skick. Han verkar ha nått det yttersta stadiet av att befinna sig på dekis.

"Ve mig! Vad har jag gjort!" utbrister den ömkansvärde.

"Jag vet vem du är," säger Jon. "Vi har setts förut."

Den arme fortsätter: "Jag har sett kriget. Jag har sett mitt land sönderslitas som av tigrar. Jag har sett mitt hemlands alla städer ligga i grus och ruiner. Ve mig! Hade jag vetat att det skulle bli konsekvenserna hade jag aldrig skrivit 'Kapitalet' eller 'Det kommunistiska manifestet'. Allt är mitt fel. Du måste tro mig, vännen, jag menade inte så illa. Aldrig var det min avsikt att utgöra den faktor som utlöste den fasansfulla storm och förödelsens styggelse som kommunismen idag är. Du måste tro mig. Tror du mig?"

"Ja, jag tror dig. Du anslöt dig till kommunismen enbart av dårskap och okunnighet, inte sant?"

"Ja, så är det."

"Du är oskyldig, Karl, emedan du inte visste vad du gjorde och emedan du ångrar dig. För visst ångrar du dig ju?"

"Ja, jag ångrar att jag gav socialisterna impulsen till att störta hela världen i gränslös olycka."

Då kommer det plötsligt en annan skäggig person ut ur buskarna. Han bär paraply och är inte fullt så mycket på dekis som den stackars Karl Marx, men de ser ändå nästan ut som bröder.

"Doktor Solomon Gold!" utbrister Jon.

"Ja, min vän, vi träffas igen. Men vad i all sin dar är det här för en typ som du har grävt fram ur något avdankat sinnessjukhus?"

"Det är Karl Marx."

"Ja, jag ser det. Honom vill jag då inte ha något att göra med. Fi donc! Han stinker! Har ni inte ens tvättat er under armarna, doktor Marx? Ni borde spärras in och få ordentlig vård!"

"Jag vet," säger den arme Marx, "men jag har gjort full avbön."

"Vad menar ni?" frågar doktor Gold uppfordrande.

"Jag har sagt till hela världen: '*Proletärer i alla länder, glöm mig!*'"

"Det räcker inte."

"Vad mer kan ni begära?"

"Det duger inte, doktor Marx. Ni stinker."

Och doktor Gold vänder näsan bort från honom och upp i vädret och går resolut därifrån tillbaka bort i skogen. "Vi ses en annan gång, min vän, under gynnsammare omständigheter, hoppas jag," säger han till avsked till Jon och försvinner in bland björkarna.

Plötsligt hörde Jon i vildmarken ett vackert sus ovanifrån. Han blickade upp och såg något mycket sällsamt. En gyllenbrun hingst flög där uppe på ett par väldiga vackra vita vingar. Det var en hippogryf, en Pegasus. Den sänkte sig vackert och beredde sig på att landa. Den landade mitt på den äng där Jon stod tillsammans med Karl Marx, men den risige profeten blev skräckslagen och lade benen på ryggen

medan han ömkligt ropade i panik: "Nej, inte det! Inte en Pegasus nära Lemberg! Kom inte med det! Det är inte sant! Be mig inte tro på det omöjliga!" Och han ylade skräckslagen till skogs.

Men pegasen fällde ihop sina vingar och galopperade fram till Jon och sade:

"Sitt upp, min herre!"

"Varför?" frågade Jon.

"Så att vi kan bege oss härifrån."

"Varifrån kommer du?"

"Jag är sänd hit till dig av din profet för att hämta dig vart du vill."

Och Jon klev försiktigt upp på hästens rygg. "Varthän?" frågade denne.

"Till Norden," svarade Jon.

Någonstans i en oländig vildmark i hjärtat av norrskenets land satte Pegasus ner sin passagerare. Och Jon frågade vid avskedet:

"Kommer vi att ses igen?"

"Det återstår att se," svarade Pegasus, bredde ut sina majestätiska vingar, tog fart och galopperade femton meter innan hovarna förlorade kontakten med marken. Sedan flög han likt en svala uppåt i luften.

"Du flyger som en albatross!" ropade Jon efter honom.

"Det är snarare albatrossen som flyger som jag," ropade hippogryfen tillbaka och försvann snart likt en örn i fjärran bortom de bländvita molnen, som sakta svävade mot den blåaste klaraste himmel som Jon någonsin hade sett.

7.

Han började vandra där i vildmarken. Plötsligt kom det en väldig ox fram emot honom. Jon räddes ej. Han hade aldrig sett en liknande tjur förr.

"Vem är du?" frågade han oxen.

"Vem är du själv?" frågade den vilda besten tillbaka.

"Jag heter Jon," svarade Jon.

"Du tycks vara människa. Mig kallar människorna Uroxen."

"Men du är ju utdöd?"

"Det är människorna som påstår det. De har försökt utrota mig, liksom de har försökt utrota Vandringsduvan, Garfågeln, Mammuten och många andra djur, men sannerligen säger jag dig: förr skall människan utrota sig själv än hon skall lyckas med att utrota en enda djurart. Aldrig skall någon form av liv någonsin dö ut."

"I så fall borde världen vara översållad med dinosaurier, Atlantosaurier, Megatherier och Euhipper än idag."

"Det är den också. Människan bebor endast en tiondel av världen. Nio tiondelar av världen är okända av människan och kommer alltid att förbli okänd av henne. Aldrig kommer människan att få veta mer än en tiondel av allt som är vetbart i världen. Har du hört den saga som människan kallar Utvecklingsläran?"

"Ja."

"Den går så här, om jag inte minns fel. Men hur skall jag börja?"

Det långa loppet.

Hur började det? Det började med att jorden kom till. Hur kom jorden till? Det är det ingen som vet.

Men jorden fanns, och den var mörk och ogästvänlig och full med puttrande vulkaner. Sedan så började det regna. Det regnade i många miljoner år, och sålunda kom haven till.

När det regnat färdigt bröt ljuset in över jorden. Jorden strålade, himlen var blå, allting mådde gott för första gången, om nu klippor och vatten kan må gott. Ty annat fanns på jorden ej.

Klipporna rörde dock på sig, men likadant gjorde vattnet, ty vinden smekte det, och inre omstörtningar gjorde att här blev land och där blev hav, och snart sken stränderna av mjuk gyllene sand. Ty havet gned och slipade klipporna flitigt redan nu.

Sedan kom livet. Hur kom livet till? Ja, det är den sista fråga som någon på jorden kan besvara. Tänkbart är dock att Gud skapade det, ty alla andra förklaringar är ännu mer otroliga.

Livet kom alltså till. Det började i havet, små celler av gelé började menlöst flyta omkring, och de blev fler och fler. Ty när en av dessa celler delade på sig blev de två. Och de delade på sig ständigt.

Snart blev cellerna mera komplicerade. De började röra på sig och simma smått omkring. Toffeldjuren, till exempel, simmade ivrigt omkring.

De utvecklade sig alltmera, men hur fenomenala de än var så var de även dödliga. När en cell dog sjönk till havets botten och blev en del därav. Småningom, ty cellerna som dog var många, kom den första lilla gyttjan till.

Snart var inte cellerna ensamma längre i haven. Alger började växa på havsbotten, de förnämsta cellerna hade utvecklat sig så långt att de inte längre var celler, och snart, efter blott några hundra miljoner år, vimlade haven av liv.

Maskar krälade på havens golv och simmade omkring, koralldjur började bygga sina otroligt fiffiga samhällen, maneter av primitivt slag uppenbarade sig alltmera, alltmer särpräglade blev de, och så, en dag, såg världen sin första och mest seglivade erövrare: en krabat vid namn Trilobiten.

Hur utsökt var han inte! Hur snillrikt utstyrd och utmärkt välanpassad var han inte till den värld som han levde i! Han var något av en kräfte man utan klor och med många fler fast mindre ben. Han kunde krypa, simma, röra sig fram och bak och upp och ner och snabbt och långsamt om han ville. Han var på sitt sätt världens första geni.

Snart ägde han hela världen. Hans herravälde var absolut och oinskränkt. Snart fanns han överallt, dominerade helt över alla andra med sina överlägsna gåvor och trivdes förträffligt. I kanske fem hundra femtio miljoner år härskade han i haven utan någonting att oroa sig för och utan den minsta konkurrens. Och han fick många släktingar, och alla var de lika genialiska, även om de ofta såg konstiga och mycket olika ut.

Men så en dag kom det i alla fall en konkurrent. Det var bläckfisken. Det var en finurlig och intressant fan. Han hade ett par ondskefulla ögon och många långa otäcka armar, som han grep sin mat med och stoppade i munnen, och som han kravlade omkring med. Men mest iögonfallande var dock det hus han gradvis skaffade sig och släpade omkring med vart han gick, och som kom att bli hans stolthet: hans skal, som skyddade honom och som han helt kunde krypa in i och försvinna in i total säkerhet i.

Till en början, på den tiden då han ännu var blygsam, höll han det anspråkslöst, men allt eftersom han blev mäktigare och mer dominerande på havets botten byggde

han ut det, och byggde och byggde och byggde, tills det till slut kunde bli till en lång och förnäm strut.

Den kunde vara rak och ståtlig, och den kunde vara roligt uppåtriktad, och ibland kunde den även gå i snirklar. Men hur den än var så var den världens första hus och dess upphovsman bläckfisken världens första hemmansägare.

Till en början nöjde han sig med att vara Trilobitens partner, och i avsevärd harmoni regerade de världen tillsammans under många miljoner år. Men småningom tog den värdiga bläckfisken överhanden. Han var ju trots allt den intressantare och mera originella av dem. Trilobiten fann sig i sin andraplansroll och accepterade sin förnedring, som under kommande millennier skulle bli allt djupare och djupare.

Men bläckfiskarnas storhetstid blev efter Trilobitens resignation inte särskilt lång. En dag uppenbarade sig underliga nya raffinerade djur utan ben och med stjärt och stark rygg i haven, och med spänst och energi simmade de omkring. Bläckfisken drog sig tillbaka omedelbart. De första fiskarna slog ut honom direkt.

Snabbt erövrade de världen. De spred sig överallt, simmade med hjärtans lust och med väldig fart omkring överallt och hemsökte alla jordens tidigare så stillsamma hörn och kanter. Friden på jorden försvann med att fiskarna kom till.

Hänsynslöst hemsökte de Trilobiternas lugna tillvaro och bläckfiskarnas pryda hus, ty de var ständigt hungriga och behövde ständigt mat, emedan de oupphörligen utvecklade sig, såsom alla andra. De blev stora fruktansvärda pansarbestar, ty först och främst behövde de skydd mot varandra.

Där fanns pansarhajar, pansarabborrar, pansarfirrar och bepansrade gäddor, och även om den gamla etablerade världen led ohyggligt av deras dominans hade de oändligt roligt allesammans. De var ju de första som verkligen förstod att njuta av rörelsefrihetens frukter.

Men roligt hade de inte alltför länge. Snart såg världen sin första tyrann. Hans namn var Dinichtys. Han var stor och hemsk, hade ett fruktansvärt gap och var omöjlig att undfly eller bekämpa. Han var klädd med den hårdaste pansar, och han var en hård och skoningslös fullständigt hänsynslös djävul. När han ville äta upp någon högg han tänderna i honom och släppte honom ej. Och hans aptit var större än alla andras. Han var ju sex meter lång.

Efter hans intrång på världshaven blev tillvaron ej längre så ljuvlig. Desperat sökte fiskarna undkomma honom men utan resultat. Men en dag kom en i alla fall att lyckas.

Hur lyckades han? Hur bar han sig åt? Ja, det är en lika svårbesvarad fråga som den om livets uppkomst. Men faktum är att han en dag gjorde det.

Antagligen gjorde han det gradvis. Han levde i grunt vatten och måste tidigt ha visat intresse för den värld som fanns ovan vattenytan. Han sköt upp huvudet och tittade genom luften allt oftare, och märkliga var de ting han fick se. Han såg grönt liv omkring sig, gröna växter som smyckade en sällsamt ljus värld, och bortom allt det gröna låg det en sandig och klippig öde landbacke. Det gröna och det ljusa intresserade han sig verkligen för. Och för att kunna se ovan vattenytan ännu litet oftare började han stärka sin simblåsa. Tack var den blev han snart en trogen besökare i land.

Han upplevde de första skogarna. Han fick se hur insekterna alltmera befolkade luften. Hur hänförd var han icke! Hur spännande var det inte för honom var gång att gå på en liten upptäcktsfärd i land!

Men ack! Han blev alltför förälskad i landbacken. Vädret blev plötsligt förtrollande vackert, och sjöar började torka bort. En dag, när vår hjälte skulle återvända till sitt kära vatten efter en ansträngande exkursion i land fann han till sin förskräckelse att det runnit bort! Hans sjö och hem var borta! Kvar fanns endast litet

lera. Han måste finna en annan tjärn, och det snabbt! Och för första gången i världshistorien flämtade någon av ansträngning.

Han fann sin tjärn i sista minuten. Hade han legat på land en sekund till skulle hans simblåsa, hans lunga, ha brustit. Men även den tjärn han funnit var på upphällningen.

Hans liv blev en ständig tortyr, en ständig kamp med sin egen fysiska beskaffenhet, ett ofta olidligt spännande äventyr, ty det var ju ej säkert om han skulle förmå sig till att kravla tillbaka till den pöl som han tillfälligt hade lämnat, och om denna pöl alltjämt skulle finnas kvar.

Han klarade kampen. Han överlevde de första svåra miljoner åren, och en dag plågades han ej längre av sina lungors otillräcklighet. Ej längre plågades han heller av sina svaga ömkliga fenor, ty de hade blivit till två par goda ben.

Hur underbart var icke det liv som nu följde! Han levde ett lugnt ostört liv för sig själv utan något hot någonstans ifrån och med vattnet inom räckhåll när det passade honom. Hur skönt var det inte att sakta dåsa vid vattenbrynet, stillsamt svalka sig i vattnet då och då och njuta av allt det gröna och ljusa som låg överallt omkring honom! Han var den förste som fick smaka på paradiset, och han njöt av det i fulla drag.

Men ack, hur snabbt förändrades inte denna ljuvliga existens till en mardröm! Samtidigt som han utvecklade sig, blev större och längre och fetare, så utvecklades insektsriket med lavinartad hastighet. Dessa blev allt större, allt mera irriterande och ständigt allt fler. Överallt surrade de, överallt pinade de den stackars fule Eryops, överallt surrade de i hans öron. För Eryops var hans namn, den store, fete, fule, kortbente, late drufsen, som var så stor i munnen. Ingen hade före honom varit så stor i maten. Han såg närmast ut som en jättelik groda.

Värst var sländorna, som var en meter breda. De förmörkade luften, surrade överallt och gjorde livet till en evig pina för honom. Lyckligtvis tog denna fluga slut. Efter ännu någon tid hade insektsriket lugnat ner sig, och världens naturliga flygande motorer vart små och anspråkslösa.

Eryops och hans släktingar fortsatte sin utveckling, de gästade vattnet allt mera sällan, ty de trivdes på land, och snart började de tycka det var besvärligt och onödigt till och med att behöva lägga ägg i vattnet. Sålunda blev en av dem en dag modig och oförskräckt nog att våga lägga ägg på land. Och eftersom det var en praktisk och sund idé följde andra hans exempel.

Världen var vid denna tid solig och klar, och den torkade allt mera. Allt fler fann sig i att vara hänvisade till ett liv på torken. Eryops och hans kamrater torkade även, och deras hud blev hård och sträv. De började nu utvecklas i en högst besynnerlig riktning.

Många trivdes fortfarande i vattnet och höll sig kvar där. De umgicks dock relativt gärna med dem av sina släktingar som höll sig enbart på land. Ibland slogs de och åt upp varandra. Men vad de än gjorde så fortgick livet och deras inbördes utveckling.

Småningom urartade de till rena ödlor. En av dem reste sig en dag på bakbenen och började springa. Han kallades för Thecodonten.

Ingen anade det då, men detta var en sensation. Han var den förste dinosaurien.

Han sprang omkring på de släta karga markerna och hade gränslöst roligt. Ingen hade ju någonsin sprungit förut.

Och ju mer han sprang, dess kraftigare blev han. Han fick ordentliga lår och det första riktiga knät, medan hans förutvarande framben krympte och blev till armar. Och han frodades och fick många kusiner, och därmed var en enorm, otrolig och fullständigt ofattbar utvecklingslavin satt i rörelse.

Dinosaurierna blev flere, även om de var små. Och de förträffligaste av dem förökade sig och utvecklade sig snabbast, nämligen Thecodonterna.

Vad som mycket bidrog till och hjälpte dinosauriernas kommande storhetstid i gång var det säregna paradisiska klimat som nu började härska på jorden. Dagarna och nätterna var korta och varma, växter och träd frodades vid de djupa och härliga träsken, öknar och snustorra stäpper erövrades av dem, och vatten fanns det överallt. Hela jorden var som en enorm grönskande träskplanet. Och klimatet förändrades inte. Det var stabilt. Och så länge det fortfor att vara stabilt, så länge fortfor denna eviga världslustgård utan like någonsin att blomstra och ständigt bli än mer paradisisk.

Thecodonterna fortfor att växa och utveckla sig och trivas. Deras barnbarns barn blev än större och ypperligare; hans förnämsta avkomling var en grann gestalt vid namn Plateosaurus. Och redan han var sex meter lång.

Även han utvecklades och växte under millenniernas lopp, och han fick oändligt många kusiner, släktingar och barnbarns barn. Somliga av dessa gick sina alldeles egna vägar: en del återtog vanan att gå på alla fyra, en del gick ner sig i träsken och höll sig flytande i vattnet där, och en del till och med återvände till havet. Och samtliga skulle de få uppleva en storhetstid utan like.

De växte och frodades, de förökades och utspriddes, de blev allt större och bastantare och mera särpräglade; och så en dag uppfyllde de hela jorden. Jorden tillhörde de oemotståndliga Dinosaurierna.

Överallt såg man dem, överallt krälade de, hoppade eller sprang de, simmade eller flög de. Ja, de faktiskt till och med flög!

Låt oss se på dem närmare. Låt oss studera denna säregna paradisiska världs märkvärdiga icke alltid paradisiska individer närmare och bekanta oss med dem. Ty de var i sanning lika intressanta som vi är idag, även om de var en aning dumma i huvudet.

Den mest iögonfallande och populära ser vi genast – han som dånar när han går, vår vän Brontosaurus. Han går på alla fyra, är stor som ett berg och är hur snäll och beskedlig som helst. Han äter till exempel bara växter. Men hur imponerande är han ej, när han lyfter upp sin långa hals och blickar ut från toppen av sin enorma kropp ut över det oändligt ljusa, harmoniska, grönskande och doftande tropiklandskapet! Han är i sanning den mest iögonfallande och populära av dem alla. Han trivs med att synas.

Han har dock en kusin som är ännu större, om än icke fullt så ståtlig. Det är den glade ovanligt smidige Diplodocus. Även han är snäll som ett lamm, hur imponerande och storvulen hans tjugosex meter långa kropp än är! Han är även gladare och livligare än Brontosaurus och äter effektivare: han har bättre tänder.

Men den störste i detta oöverträffbart storslagna triumvirat är ändå den som nu stegar upp ur vattnet och blickar ner med ett vänligt smil från toppen av sin tolv meter höga kroppshydda – den store Brachiosaurus. Han skymmer solen med sitt höga majestät, han är guden bland Dinosaurierna, han är helt enkelt fenomenal. Vi får njuta av honom blott i några ögonblick, ty strax vänder han om igen och återvänder ner i vattnet. Till skillnad från sin broder Brontosaurus är han en ganska skygg och anspråkslös person trots allt. Nu ser vi blott hans huvud över ytan där han sakta tågar bort genom vattnet mot nya kalasmåltider. Även han är en gedigen vegetarian.

På stranden hoppar den lille Compognathus omkring. Han är stor som en katt och glad och ivrig som en liten sparv. Han är den oskyldigaste i hela sitt släkte, han är alltid livlig och glad, och han äter endast sådant som ingen annan äter, som sniglar och smådjur. Han rubbar ingens cirklar, stör ingen i hans funderingar och respekterar allas frid. Han är denna världens lärka.

Även Struthiomimus är en skojig liten person. Han är större men ännu smalare och går även han på två ben. Han har dock en outplånlig skamfläck: han lever på sina kusiners ägg.

Men stopp, vem kraxar i buskarna? Någonting blått och skimrande skymtar mellan grönskan. Ja, det är faktiskt en fågel. Det är en fågel som är i färd med att klättra upp för ett träd.

Han är blå och bär världens första fjäderdräkt. Hans namn är Archaeopteryx. Emedan han själv blygs inför detta vidrigt komplicerade namn föredrar han dock att bli kallad rätt och slätt för Urfågeln. Ty han är stolt över att vara den första fågeln.

Andra har dock flugit före honom, men de var nakna och hade inte en fjäder på kroppen. Och Pterodactylus var snarare en flygande krokodil än en fågel, och Pteranodon närmast en naken jättelik fladdermus.

Men ack! Även i detta paradiset finns det fridstörare. Just nu kommer det en brakande genom skogarna. Brontosaurus ger sig snabbt ner i vattnet.

Diplodocus har insett faran och är på väg bortåt även, men ack! Åt fel håll!

Stackars Diplodocus! Men det är inte hans fel att hans hjärna är så mikroskopisk. Och det finns ju de som är ännu dummare än han.

Allosaurus väntar honom på stranden. Han är mycket underlägsen i storlek men vida överlägsen i teknik och intelligens. Och i hans mun döljer sig ett par rader ofelbara rakknivsvassa tänder.

I sista ögonblicket vältrar sig Diplodocus mot ett annat håll av en ren nyck. Han kommer ut på djupt vatten och hejdar sig där och anser sig ha tid till att fatta besinningen, ty på djupt vatten är han säker. Till och med Tyrannosaurus skulle drunkna om han följde efter.

Där kommer han brakande genom skogarna, den förskräcklige Tyrannosaurus Rex! Han stannar vid strandkanten och kastar grymma lystna blickar överallt. Inte en endaste Brontosaurus i sikte! I vredesmod vrålar han som en vulkan.

På två ben står han, fem meter hög, och sprider den absoluta skräcken omkring sig. Alla i närheten försvinner omedelbart och gömmer sig. Alla är rädda för monstrenas monster, tyrannernas tyrann, skräckens skräck och världens förskräckligaste och hänsynslösaste vidunder genom tiderna. Se så han vrålar och kastar sitt enorma huvud av och an! Se på världens första och största fan!

Men håll ett ögonblick! Vem är det som kommer skramlande genom snåren? Vad är det för ett stackars dumhuvud som vågar sig fram nu? Och vad är det som skramlar? Nu kommer han fram. Ack, det borde vi ha förstått! Det är ju den stackars byfånen Stegosaurus!

Världens största idiot ser vi här. Han har en enormt stor kropp och ett enormt litet huvud. Han går på alla fyra, och på den höga ryggen sitter alla hans väldiga, lösa, slamrande benplåtar. Det enda intressanta med honom är hans svans: den är en jättelik spikklubba, som innehåller hans extra hjärna. För så dum som han är så behöver han faktiskt inte bara två utan tre hjärnor, och egentligen skulle han behöva ännu flera. Han är ju menlös, stackaren!

Strax tänds en gnista i Tyrannosaurus Rex' onda öga, och utan att tveka börjar han braka fram genom snåren mot Stegosaurus' plätt. Idiolen fattar naturligtvis inte genast vad det är fråga om. I ett huj är Tyrannosaurus den förskräcklige över honom och gurglar blodtörstigt med sitt öppna vidriga fruktansvärda gap, i vilket oräkneliga decimeter långa huggtänder väntar på smaken av blod.

Stegosaurus vrålar gastkramande vid första hugget men klarar sig och har nu äntligen insett situationens allvar. Han sargar sin fiende med sin utmärkta spikklubba tappert och ihärdigt och på nytt och på nytt men förmår ej i längden hålla stånd. Tyrannosaurus vinner med lätthet denna seger som så många andra dessförinnan, och han begynner under vrål av vällust frossa på den döde fete stackars narrens lik. Blod dryper ur hans mun. Han tar blott de bästa delarna. Han är för stor i maten för att ha tålmod med att finputsas varje lår och ben. När han mätt och belåten för ögonblicket lämnar resterna av det stegosauriska kadavret börjar han strax med ögon vakna av blodtörst blänga efter nya lämpliga offer.

Han ser i skogsbrynet på motsatta stranden en Triceratops förstulet sticka fram sin hjälmprydda trut. Tyrannosaurus återfår sin allra ondaste glimt i ögat och ger sig med hemska kliv iväg.

Allosaurus har följt med sin dyrkade herres och idols segerkamp. Nöjd hoppar han nu fram och tar vid där hans konung slutade. Han dansar runt det halvt förtärda liket medan han ivrigt sysselsätter sig med att inte gå miste om ett uns av den serverade kalasmåltiden.

Under tiden nalkas Tyrannosaurus Triceratops. Den senare verkar inte vara rädd. Han är en ärevördig gentleman som kan konsten att försvara sig. Hans tre hemska horn har hållit mängen feg Allosaurus på avstånd; vad är väl detta om inte den första icke fege Allosaurus han mött? Och vad spelar väl fridstörarens storlek för roll?

Tyrannosaurus känner Triceratops och vet att han är en av de svåraste att ha att göra med. Men hans hunger är hans passion, och han tvekar inte inför striden, som snart är i full gång. Bägge vrålar, stönar, kämpar ihärdigt och blöder ymnigt.

Många ser på. Långt ut i det väldiga kärret sitter Brontosaurus bekvämt och njuter av att se Tyrannosaurus nedgöra andra, och under någon minut cirklar en väldig Pteranodon över dem, aristokratiskt intresserad av de klumpiga landvidundrens vanor. Och i en liten buske väl skyddad av lövverk och grenar, fullständigt osynlig för alla, skymtar en okänd ytterst liten krabats ögon: en snyltare, en oskyldigt omedveten underminerare av dinosauriernas samhälle – ett däggdjur.

Ännu längre ut i vattnet bortom Brontosaurus dyker Brachiosaurus' huvud upp ur vattnet med munnen full av växter. Han bryr sig föga om stridigheter och våldsamheter. Han tänker bara på sin egen själsfrid. Så länge han har den har han allt. Han tuggar och sväljer sin tugga, blir så varse Triceratops' skärande dödsskri på stranden, ser vad Tyrannosaurus håller på med och vänder sitt huvud i en annan riktning. Sakta och värdigt skrider han bort genom vattnet.

Han kan inte simma, men så stor som han är kan han nästan gå ända ut i havet. Han följer vattnet, viker runt en udde och tar sig upp på en sandbank, på andra sidan vilken havet utbreder sig. Han höjer sin hals i dess fulla utsträckning, skådar med högburet öga den väldiga oceanen och det väldiga grönskande paradiska landet, skrider så ner igen från banken och njuter ett slag av de härliga översköljande havsvågorna. De finns minsann inte inne i landet. Nej, i kärren är de enda vattenrörelserna svallvågor av bökande dinosaurier. Han stannar inte utan fortsätter ut i havet. Och han låter sig bäras ut av saltvattnets flytkraft.

Andra har återvänt till havet före honom, exempelvis flera släktingar till Brontosaurus. Men de har ändrat sina namn. De minns ej längre landbacken, och de har ej ens längre ben. I stället har de skovlar. Men de trivs. De lär visst kalla sig Plesiosaurier.

Ja, här ser vi en! Han är ganska abnorm. Han har inte bara förlorat sina ben utan även sin svans. Men, som sagt, skovlar har han i stället, och hans långa hals vittnar om att han trots allt en gång varit en av Dinosaurierna.

Mera i sitt ässe är Ichtyosaurus, han som är något av både en val, en krokodil och en fisk. Hans enorma ögon överträffar till och med bläckfiskens i skarpsynthet och ondskefullhet. Och han simmar bra och äter allt inklusive sina egna barn, om de irriterar honom. Han är på sitt sätt en modern, fullt vidareutvecklad förfinad Dinichtys.

Men han är ej havens konung. Han är ej vad Tyrannosaurus är på land. Nej, det finns de som är värre än honom. De slukar till och med honom ibland. Det är Mosasaurierna.

Vad är dessa väldiga havskrokodiler om inte de förfärligaste havsodjur som världen någonsin skådat? De äter allt, finns överallt och är vida överlägsna alla andra havsdinosaurier. De är denna erans sista väldiga skapelse, dinosauriernas sista

triumf och monstrenas svanesång. Ty när dinosaurierna erövrat jorden, luften och haven, där Mosasaurierna var de sista att triumfera, vände sig jorden, luften och haven emot dem. En dag upphörde deras paradiset att vara ett paradiset. De stöttes ut ur det, som deras oändligt avlägsna avkomma skulle stötas ut ur Edens lustgård.

En dag torkade ett träsk ut. Detta träsk hade varit ett tillhåll för Brontosaurier. Tyrannosaurier hade jagat dem och ätit dem vid detta träsk. Men när träsket inte längre fanns måste Brontosaurierna röra på sig. Men luften blev kylig. Emedan deras kroppstemperatur reglerades av omvärlden frös de ihjäl som inte svält ihjäl. Tyrannosaurierna blev utan mat och dog de även. Så gick det till vid först ett träsk och därefter vid allt flera och flera.

Vid en stor underbar sjö levde en större hjord Trachodoner. De levde i harmoni, ty köttätare hemsökte icke denna sjö, och de var alla vänliga och beskedliga. De var inte så stora som Brontosaurus eller Diplodocus men ej heller så små som Caelophysis eller Struthiomimus. De var moderata dinosaurier som levde anspråkslöst i harmlös ro.

De levde alltså gott vid denna stora vackra sjö. Men så plötsligt förmörkades himlen. En vulkan spydde ut lava. Jorden mullrade.

De gav sig huller om buller ner i vattnet, som alltid när fara hotade. Men där mitt i sjön sköt plötsligt en vulkan upp. På land öppnade sig jorden med ett gap, klippor sköt upp på slätten, och sjön kokade.

När vulkanerna och jordbävningarna lugnat sig fanns ej mera denna sjö och ej heller de harmoniska Trachodoner som levat där.

Ett litet däggdjur gnagde på dalens sista gröna blad.

Över en annan paradisisk blomstrande dal drog heta vindar fram och förvandlade den till en öken. Tusen ståtliga Titanosaurier omkom där.

I ett annat träsk sjönk vattnet ständigt undan. De Brontosaurier som levde där höll sig envist kvar tills träsket blott var gyttna, i vilken de sjönk ner och i vilken de fastnade, och när gyttnan sedan torkade måste de finna sig i döden.

En mängd Triceratopsar som levde på växter fann att deras dal gradvis blev befolkad av nya växter, som blommade och doftade. De klarade sig endast på kraftiga ormbunkar, varför de dog. När de alla var borta begynte små näpna däggdjur intresserat kila över deras stora vitnade ben.

Från en sjö som torkat ut och blivit till ett gyttejål gav sig en flock av alla sorters Dinosaurier ut på vandring för att söka efter vatten. De nådde endast längre in i öknen, där de alla dog.

Vid en sjö levde i stora mängder något djur som levde på sina släktingars ägg. Inga ägg som Dinosaurierna lade vid denna sjö kläcktes, ty de plundrades. Och om en dag trots allt till följd av sin förälders omsorg ett Allosauriebarn kom till, slukades han genast av en olidligt hungrig Tyrannosaurus jämte föräldern.

Till slut levde det vid denna sjö blott en väldig Tyrannosaurus, en än väldigare Atlantosaurus samt ett tretal behornade Triceratopsar. Hur han än försökte kunde ej denna sista Tyrannosaurus klämma åt Atlantosaurus. Atlantosaurus klarade sig ständigt undan. I sin förtvivlan gav sig Tyrannosaurus på växter och trån, men han kunde lika gärna ha ätit sten. Han dog till slut av regelrätt hunger.

Endast den väldiga Atlantosaurus stod kvar. Han såg hur däggdjuren allt oftare kröp fram ur snåren, hur de hoppade och lekte i träden medan han mödosamt vältrade sig i vattnet. Livet hade blivit tungt, ty dagarna var nu mycket längre än vad de brukat vara, och den ofantliga kroppsvikten var mycket tyngre nu för tiden att släpa på än vad den varit för miljoner år sedan. De tre Triceratopsarna även kände sig ej längre hemma i denna världen.

En dag såg Atlantosaurus ej längre sina tre sista om än så avlägsna släktingar där på motsatta stranden. Var var de? Vad hade hänt dem? Han var för stor och enfaldig

för att gå över den sinande sjön för att se efter. Endast däggdjuren visste att de tre hade ätit av en ny röd främmande blomma och blivit förgiftade.

Atlantosaurus var således den sista av sin ätt vid denna sjö. Till slut orkade han ej längre sträcka på sina pelarben. Han låg slött vid stranden och dåsade medan en fågel med näbb slog sig ner på hans rygg och lät sin moderna tertiärröst sjunga. Små mössliknande varelser kilade över hans svans. Han kände det ej när de bet i den.

Så höjde han sin hals en sista gång och gjorde ett sista krampaktigt försök att höja sig på sina ben, med det resultatet blott att han och jorden skälvde en aning. Så föll hans hals och huvud med ett plask ner vid strandkanten. Han skälvde ej mera.

De små ludna djuren sprang upp för hans rygg. Där satt de en stund och kliade sig i nacken innan de kilade ner igen och fortsatte att ystert leka.

Världen har svalnat, öknar har brett ut sig, bergskedjor har rest sig, världen har givit sig över åt däggdjuren. Ännu vandrar här och där en stackars gammal Triceratops eller Trachodon, men de rör sig allt långsammare och blir allt mattare. De ser världen ryckas bort från under deras fötter. Ändå fortsätter de. De överser med allt det nya, blommorna, lövträden, de håriga små djuren och fortsätter att gå, att försöka äta, att försöka leva, tills de stupar.

Den siste Trachodonen sågs vid en ensam och övergiven sjö. Den var ännu paradisk, men mörka moln täckte horisonten. Trachodonen höll sig inom samma minimala område hela tiden. Han tyckte om den lilla trygga sandstrand han ännu kunde stå på och gå i vattnet från om han ville. Men han var oändligt ensam. En dag låg han stilla med kroppen i vattnet och med huvudet i sanden, som om han hade gått och lagt sig med sin lilla plage som huvudkudde. Och med honom gick hela dinosaurievärlden till ro. Ty han var den siste.

Stilla smekte vattnet honom och drog med honom ner i djupet. Stilla började jorden gravlägga honom med hjälp av gyttja och slam, som den sakta lagrade över honom. Stilla tilläts han sova sin sista sömn, de utdöda djurens eviga sömn, som så många före honom insänkts i. Trilobiterna hade vandrat till samma utdöda rike, liksom Dimetrodonerna och Edaphosaurierna. Och många skulle ännu följa dem. Ty Dinosauriernas hädanfärd var blott en av många.

Däggdjuren, äntligen befriade från den skrymmande dominans som Dinosaurierna presterat, begynte att med explosionsartad hastighet föröka sig och utveckla sig. De var små till att börja med men växte och blev, liksom en gång Dinosaurierna, allt fler, större, mer olika och mer säregna. Den störste faller oss i ögonen genast: den skrymmande, fule Baluchitherium. Han ser närmast ut som en elefant utan snabel, betar och öron fast mycket större och är närmast en dålig efterapning av en mera imponerande dinosaurie.

Många andra blir nästan lika stora som denne, men egendomligt nog är de små mera intressanta. Se till exempel på den lilla Eohippus, som skuttar fram där, glad såsom fågeln i morgonstunden. Ett mera sprittande spirituellt djur har världen aldrig sett.

Eller ett annat än bättre exempel: de små klyftiga djur som oförmärkt lever där uppe bland träden. De är små såsom möss, hoppar omkring från gren till gren, är det första folket i världen som faktiskt tänker och lever praktiskt taget i ett paradisk som de skapar själva: de lär sig att följa vägar uppe i trädskronorna, de bygger sina bon och har sina familjer, och de träd de lever i är övermättade med alla sorters frukter och paradiska safter. Dessa Primaters existens, som eftervärlden kom att kalla dem, är faktiskt på sitt sätt unikt idealisk genom sin speciellt utsmyckade miljö, som inspirerar till utveckling av sinne för att skapa hemmiljöer.

Mera egendomliga djur är det jättstora tröga påpälsade Megatherium, som mest liknar en höstack, och det konstiga svinet Trilophodon, som har vad som i dag kallas en snabel. Föga anade Primaterna och de andra folken då vad det skulle bli av dessa

två: Trilophodon och Eohippus. Bägge hade, trots deras intetsägande och anspråkslösa utseenden, en glänsande framtid framför sig.

Men vilka var kungarna i denna nya, sällsamma, ganska poetiska värld? Var denna värld för en gångs skull fri från otäcka fridsstörare? Ack nej! Där fanns den jättestora katten med huggtänder som åt allt och alla. Där fanns björnen, som då var hungrigare än nu. Och där fanns även åtskilliga andra avskrämda monster, som jättehundar och jättenoshörningar.

Men en av de ståtligare kungarna var den vackra kejserliga jättehjorten. Han levde på ängarna och prydde sin hjässa med världens härligaste härskarkrona: tre meter bred var den. Denna hjort älskade att löpa omkring och njuta av friheten på de vidsträckta hedarna, där dess snabbhet och ståt överglänste alla faror och konkurrenter.

Eohippus blev med tiden nästan en häst, och Trilophodon vart en Mastodont. Mastodonterna var ett ståtligt släkte: de var väldiga långhåriga urelefanter med någonting vist i anletet. Och ståtligare skulle de bli.

Hur blomstrade icke jorden under däggdjurens första epok, deras storhetstid! Den var inte varm, som den hade varit på Dinosauriernas tid, men den var ej heller kall. Den var ganska tempererad och ganska skiftande; med tiden skulle den bli alltför skiftande, vilket skulle medföra ödesdigra konsekvenser.

Allt trivdes förträffligt och levde i fulländad harmoni; Primaterna, de första som älskade livet, utvecklades, blomstrade och växte ständigt till utan uppehåll. Redan var de som apor.

Flodhästar vältrade sig lojt i England, noshörningar böckade i Sverige, ingenstans i världen fanns det en trakt som inte sjöd av allt slags liv, och väldiga fåglar uppfyllde luften. Så en dag kom katastrofen.

Snöstormar vällde in över kontinenterna. Haven i norr och söder blev till is. Marken frös. Allting drabbades skoningslöst av naturens vrede. Allting förgicks som utsattes där för.

Oändliga isar bredde ut sig. Oändliga mängder djur, fåglar och växter dog ut. Oändligt mycket liv blev till intet.

Vintern hade kommit till jorden. Skoningslöst höll den sitt grepp om kontinenterna i årtusende efter årtusende. Evig natt och kyla höll allt levande på en evig ständigt mera fruktansvärd tortyrbänk.

Lyckligtvis släppte den sitt grepp emellanåt. Primaterna gavs vid säregna vårperioder åter luft att andas, de fick åter en chans att utveckla sig, vilket de gjorde med stormsteg. Bland annat gick de nu på två ben och använde klubbor att slå ihjäl sina jaktbyten de oskyldiga djuren med.

Men istiden kom igen. Åter besatte istiden världen. Ett nytt släkte av mastodontfamiljen började uppträda: Mammutarna. De var än ståtligare än de ärevärdiga Mastodonterna.

Isen bredde ut sig, tillsammans med stora långhåriga noshörningar genomsökte Mammutarna jorden efter mat, en evig tortyr och pina var vintern, som alltmera grep omkring sig. Och än svårare blev livet för djuren när även Människan nu på allvar började förfölja dem. Ty hur grotesk han än såg ut var han redan åtminstone nästan en människa.

Åter släppte vintern sitt grepp, åter fick jorden andas ut. Åter gavs djuren vida fält och mat- och andrum, åter började livet hoppas på en ny gryning. Men den kom ej. Den tredje vintern föll över jorden.

I oändliga tysta flockar vandrade Mammutarna över Europas snövidder i ständig sökan efter mat. De levde på grönsaker, liksom de stora Dinosaurierna, och livet var hårdare för dem än för vargarna, som levde på kött. Även de ullhåriga noshörningarna höll på att ge tappt.

Människans älsklingsföda blev det läckra Mammutköttet. Även dessa överlägsna tvåbenta varelser vände sig mot Mammutdjordarna och gav dem ingen ro. De brukade skrämja en ensam Mammut på villovägar, genomborra honom med ett hundratal spjut, och jubla när den ädla harmlösa varelsen dog en långsam smärtsam död. Eller de brukade kasta spjut mot djordarna endast för skojs skull. Eller de brukade på annat sätt döda mödrarna.

Även den tredje isperioden led mot sitt slut. Återigen vaknade världen, mjuknade jorden och fick faunan och floran kvickna till. Åter gavs livet nytt hopp, och ytterligare utvecklades människan. Hon tämjde vid denna tid elden. Och efter den dagen fruktade världen människan.

Mammutar och Mastodonter existerade fortfarande trots människan. Även hästar och uoxar och vildåsnor utgjorde njutbara inslag i världsfauan. Ack, om ändå sommaren kunde begynna nu!

Men det gjorde den ej. För fjärde gången frös nu jorden, för fjärde gången bredde vintern åter ut sig och förlamade världen, för fjärde, sista och kanske ödesdigraste gången fick Livet uppleva ett lidande och en tortyr utan like. Ty ingenting utom hetta är mera skoningslöst än köld.

Mammutarna tog katastrofen med kall besinning. De hade smakat prövningar förr och ämnade klara även denna, men de anade ej att denna istid skulle vara längre än alla de tidigare.

I Europa föddes neanderthalaren, den första mänskliga människan. Han var begåvad och tänkte mycket men var lika skoningslös mot naturen som hans förfäder. Han lämnade intet kött någon ro och fann på många finurliga sätt att förgöra uoxar, långhåriga noshörningar och Mammutar. Oändliga flockar Mammutar sökte sig bort från människan upp till Sibirien.

Men människan var obeveklig. Hon klädde sig i pälsar och beredde sig att följa efter. Hennes pälsar, som hon dragit av Mammutlik, värmdde henne lika väl som Mammutarna.

I oändliga rader i oändligt majestät tågade Mammutarna genom den grymma ohyggligt pinande och smärtsamma vintern i sökandet efter en fristad. Men ständigt kom det mera människor, och ständigt kom det mera is. Pinan stegrades till ett orimligt oupphörligt och ständigt tilltagande kval utan like, som sällan har upplevats och påvisats i världens historia. Dessa djur, de förnämsta i världshistorien, de ståtligaste som jorden fått uppleva skymten av, var de första levande varelser som till fullo avsmakade det övermänskliga lidandets bågare.

Och vintern tog ej slut. Även människorna flydde den till slut. De ullhåriga noshörningarna förgicks. Men ständigt vidare kämpade Mammutarna för livet, för den säregna trovisshet de måste ha känt, även om det bara var instinkt.

Men isen lagrade sig allt tjockare över landskapen, den bredde ut sig allt längre söderut, och den uppslukade och söndersmulade allt som låg i dess väg. Människorna, de ondskefullt sluga, klarade sig tack vare sin eld. De flesta Mammutar klarade sig inte. De frös fast i Sibirien eller omkom i förrådiska dödsfällor, såsom bekhålorna.

När den fjärde istiden äntligen drog sig tillbaka lyste solen varm och klar. Det var utan tvekan en vårsol. För första gången på en miljon år flödade ljuset äntligen in över jorden och bådade en ofrånkomlig sommar – en sommar för människan.

De Mammutar som överlevt den sista, svåraste, slutgiltiga och avgörande isperioden slaktades nu av de redan överbegåvade människorna. Den fjärde istiden hade berövat Mammuten hans sista krafter, och han orkade nu ej längre värja sig mot en fiende som var farligare än själva naturen.

Även Mastodonterna, som hållit sig söderut och överlevt, utrotades, liksom gradvis Uroxen, jättehjorten och sedermera alltför många andra.

Slutresultatet av istiderna var att människan ensam stod på täppan i en värld som var maktlös att orka motstå henne efter de hemsökelse som drabbat den. Hon var vacker, makalös, otroligt charmerande och, tack vare sin oförlikneliga intelligens, oövervinnelig. Och under de tio tusen år som återstår av historien har hon slagit alla de äventyr, bragder och bedrifter som före henne utförts av andra varelser under sammanlagt fem hundra miljoner år, men dessa människans senare onaturliga och omänskliga bedrifter hör inte hit. Nu är detta en typiskt mänsklig version av naturens gång. Liknande katastrofer som drabbat mänsklighetens riken och civilisationer tror människan att även har drabbat naturens väsen och slakten, men så är det inte alls. Dinosaurierna har aldrig någonsin dött ut, lika litet som Mammutarna, Trilobiterna, Dinichtys eller Eryops."

"Men var finns då alla dessa märkvärdiga varelser, som människan trott vara utdöda, om de inte finns i naturen så att vi kan få se dem?"

"Det finns fler ting i himlen och på jorden, människa, än vad du kan drömma om i din inskränkta lilla värld."

Därpå beredde sig Uroxen på att gå. Jon ropade efter honom:

"Finns det många av ditt släkte, herr Uroxe?"

"Jag har många tusen miljarder bröder och släktingar," ropade den granna besten till svar innan han försvann uti skogen.

Så en dag träffade Jon åter sin gamle vän Solomon Gold, som liksom Jon var på vandring i vildmarken. De hade mycket att tala om. Bland annat kom de att tala om det för alla så välkända alfabetet:

"Det finns tre europeiska alfabet," sade herr Gold. "Först har vi det grekiska:

A, B, Γ, Δ, E, Z, H, Θ, I, K, Λ, M, N, Ξ, O, Π, P, Σ, T, Y, Φ, X, Ψ, Ω.

Sedan har vi det latinska, vårt eget alfabet:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, X, Y, Z.

Och slutligen har vi det ryska:

A, Б, В, Г, Д, E, Ё, Ж, З, И, Й, K, Л, M, H, O, П, P, C, T, Y, Ф, X, Ц, Ч, Ш, Щ, Ъ, Ы, Ь, Э, Ю, Я.

I alla dessa alfabet finns det flera helt onödiga bokstäver. I latinet är C, Q och X helt onödiga, emedan C kan omskrivas med S eller K, Q med K och X med KS. I grekiskan är H, Ξ, Ψ och Ω onödiga emedan de kan omskrivas med E, KΣ, ΠΣ och O. Och ryskans onödiga bokstäver är Ё, Ц, Щ, Ъ, Э, Ю, och Я, emedan de kan omskrivas med ИО, ТС, ШЧ, Е, ИУ och ИА. Э kan omskrivas med E om det muljerade E omskrives med ИЕ. Samtidigt har vart och ett av de tre alfabeten värdefulla bokstäver som de andra två saknar. Grekiskan har till exempel Θ, latinet har H, V och W, och ryskan har X, Ч och Ш. Om man utökar de tre alfabeten med de bokstäver som de saknar samtidigt som man avlägsnade alla onödiga bokstäver skulle de tre bli mycket mera lika varandra. De skulle se ut så här: först det grekiska:

A, B, Γ, Δ, E, Z, H, Θ, I, J, K, Λ, M, N, O, Π, P, Σ, T, Y, Φ, X, V, W, Ж, Ч, Ш.

Observera att H står för Heta och inte för den avskaffade bokstaven Eta. Så här såge det latinska alfabetet ut:

A, B, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, Θ, Ж, Ч, Ш.

Observera att X står för det tyska ach-ljudet och inte för det avskaffade eks. Och det ryska alfabetet komme att se ut så här:

A, Б, В, Г, Д, E, Ж, З, И, Й, K, Л, M, N, O, П, P, C, T, Y, Ф, X, Ч, Ш, Ы, Ь, Θ, H, V.

Observera att H har ersatts med N så att man inte skulle behöva uppfinna en ny bokstav för Hås skull, och att V står för W emedan B står för V. Sålunda skulle det grekiska alfabetet utökas från 24 till 27 bokstäver, det latinska från 26 till 28 och det ryska minskas från 33 till 29. Hur mycket enklare skulle det inte vara för européerna

att lära sig varandras alfabet om de förändrades på detta sätt! Hur mycket närmare skulle inte ryssar, greker och västeuropéer komma varandra, hur mycket lättare skulle de inte lära sig varandras rättstavning, hur mycket enigare skulle inte Europa bli! Men tyvärr är mitt reformförslag dömt till undergång. Latinarna kommer aldrig att vilja avstå från sin stavning av Cicero, och grekerna kommer aldrig att avstå från sin Xerxes. Mitt reformförslag är en utopi, ty ingen vill någonsin veta av någonting nytt. Ju äldre, ju mer förlegat, otidsenligt, opraktiskt och verklighetsfrämmande någonting är, desto ömmare vårdas det och bibehålls det av människan, medan sunda praktiska nyheter alltid genast förkastas såsom något störande och världsordningsomstörtande. Må tiden ha sin gång. Må Europa förbli splittrat såsom ett lapptäcke, och må allt förbli vid det gamla. Må mänskligheten vägra ta någon notis av mina idéer, och må mänskligheten få lida där för."

"Hittills, Salomo, har jag kunnat stå ut med dig, men nu icke längre. Jag kunde uthärda dina sätt att pröva mänskligheten på, men nu har du gått för långt. Du vill åt mänsklighetens hjärta, dess själ, dess traditioner och dess civilisation för att halshugga mänskligheten och ge henne ett nytt huvud, men ingen kan ge en huvudlös kropp ett nytt huvud, ty den som inte har någonting ovanför halsen är död, och den som är död kan inte bli levande igen. Skulle vi upphöra med att skriva skjorta, stjärna, kjol och kök? Skulle vi skriva Ciceros, Caesars, Cincinnatus och Caracallas, Xerxes och Xenofons namn på nytt sätt efter att ha skrivit dem på ett och samma sätt i två tusen år? Skulle vi slopa två tusen fem hundra år gamla bokstäver, som ingår i alla böcker, alla lexikon och alla encyklopedier, blott för att en nyckfull mans nyck säger så? Aldrig i livet! Ryskan har redan berövats fyra av sina uråldriga bokstäver, och se vad Ryssland är idag! Vi hade nog av Karl Marx och hans drastiska världsförändringar, som bara lyckades fördärva hela världen! Inte en revolution till, inte ens inom uråldriga alfabets krångligaste urmodigheter!"

Och därmed gick Jon sin kos.

När Jon försvunnit ur synhåll sade Salomon Gold:

"Så länge jag hatar och förföljer mänskligheten älskar han och uppmuntrar han mig, men när jag äntligen kommer med någonting positivt så skäller han ut mig. Han har dock varken mindre eller mera rätt än jag."

Därpå styrde även han sina steg bort från platsen i riktning mot närmaste bäck, där han tänkte tvätta sig en aning och dricka litet av det klara friska fiskrika kalla lekande fjällvattnet, som var så rent att ingenting i hela världen någonsin skulle kunna smutsa ner det.

"Vad gör man i denna ödemark? Att leva i harmoni med naturen, med alla dessa stolta majestätiska älgar och kungliga hjortar, att älska de vilda vargflockarna och de vresiga enstöriga folkilskna järvarna, att njuta av bävrarnas idoga bestyr och omsorgsfulla oändligt strävsamma arbets- och koloniliv, att följa med i lokattornas tysta dolska smidiga jakt, att följa renhjordarnas harmoniska kollektiva fredliga liv, att iakttaga stenbockarnas fjät i bergen, att lyssna till berguvens stolta självsäkra envåldshärskarrop, att beundra örnens eviga cirklande med nästan orörliga mantelbreda välskapta vingar i den ljusblå himmelsvärlden, att skåda falkens och hökarnas granna jakt, att sympatisera och sällskapa med björnens eviga lufsande sökan efter mer honung att smörja sitt krås med, att följa med rådjurens sirliga parningslekar, att vara åskådare till tjäderns och orrens lekar på myren, att vara vittne till grävlingens omsorgsfulla storstädning, att skilja ormvråkar från fjällvråkar, glador från bivråkar, trappar från tjockfötter och att stå på god fot med den allt genomskådande pilgrimsfalken, som varje morgon kommer flygande förbi mig med ett artigt 'god morgon', allt detta är inte nog. Jag behöver något mera."

Så tänkte Jon, där han satt på en sten vid brynet av en stor fågelrik myr. Och så fick han en idé. Han beslöt att bygga sig en hydda. En präktig hydda skulle det vara

med fin utsikt och gott iögonfallande läge. Han byggde den på sluttningen av en vacker kulle just vid randen av en gyllene äng. Och så som han byggde den blev den riktigt fin. Han fann en överigen yxa i skogen, och med den förfärdigade han åt sig en riktig timmerkoja som såg ut som vilken fäboda som helst. Och där inledde han ett nytt liv som eremit.

Bäcken, som låg blott ett stenkast från hans vackra koja, försåg honom med fisk närhelst han behagade. De läckraste foreller var oerhört rikliga där, och de största abborrar han någonsin sett som han fick upp där smakade bättre än någon fisk han någonsin ätit i hela sitt liv. Dessutom fanns där de härligaste gösar, de mest magnifika och feta silverblänkande laxar av tusen olika familjer, slag, arter och sorter, de kraftigaste och saftigaste kräftor han någonsin smakat, som dessutom var stora nästan som humrar, och två meter långa gäddor, tallriksbreda braxnar, de längsta och halaste ålar han någonsin sett och känt, som doftade och smakade som alla paradisetts fröjder, och de härligaste fiskarna av alla: de utomordentligt mättande näringsrika och kraftiga strömmingarna. Jon förvånades storligen över hur en så liten fisk kunde vara så otroligt över all förväntan tillfredsställande. Han intalade sig själv att det måste ha varit två sådana fiskar som Jesus från Nasaret bespisade sina fem tusen män med.

Dessutom var skogen full av harar och kaniner, murmeldjur och bisamrättor, uttrar och mullvadar, igelkottar och ormar, vesslor och hermeliner, ekorrar och mårdar, lämlar och miljoner slag av rättor och sorkar stora som kattor, ugglor och falkar med god jaktlycka, vildsvin och visentoxar, rävar och lekatter, illrar och minkar, som alla lärde sig att betrakta Jons tillvaro som lika naturlig som varje annat djurs i världen. Alla djuren älskade Jon, och Jon älskade alla djuren. Aldrig dödade han något enda av dem.

Att leva ett naturenligt liv innebär att alltid vara hungrig, att alltid frysa, att alltid vara ensam, att aldrig ha det bra. Men den som inte lever ett naturenligt liv har det många gånger värre.

En februaridag syntes en ensam vandrare komma gående längs med bäcken i riktning mot Jons koja. Jon såg gestalten på långt avstånd och undrade så vem det kunde vara. "Vem söker mig?" frågade han sig. "Vem känner väl mig?" Och gestalten kom närmare.

Vandraren var enkelt klädd i en brun kappa med kapuschong som dolde huvudet. Det blåste hårt och kallt, och himlen var mulen. Vandraren lämnade bäcken och styrde stegen upp för ängen mot Jons hus.

Först på tjugofem stegs avstånd upptäckte Jon att vandraren var en kvinna. "Vem är hon?" tänkte han. Hon såg på honom. Hon närmade sig. Han kände igen hennes blick. Det var Katarina, hans ungdoms älskade.

"Katarina! Vad gör du här?" utropade han under det att de kramade om varandra. "Hur har du hittat hit?"

Hon svarade intet, men de gick tillsammans in i stugan där de satte sig ned och pratade.

Det passar sig inte att återge så intima och personliga samtal här.

Katarina, som han älskat under sin glada ungdom, tills kriget fört bort honom från Krakow, hade kommit tillbaka.

Hon stannade hos honom. De levde lyckligt tillsammans. De arbetade hårt tillsammans och kämpade för sitt dagliga bröd mot alla naturens krafter, och de älskade varandra. Först nu, i detta land, i denna tid som inte var någon tid, utanför världen, utanför tiden, kunde de älska varandra. Aldrig hade Jon skrattat förut.

Aldrig hade Katarina älskat förut. Det var som om världen aldrig känt av någon lycka förrän dessa två fann varandra. Innan dess hade allting i världen varit ohyggligt, men nu var allting i hela världen endast gott och underbart. De älskade varandra. Inga människor var så kära för varandra som Jon och Katarina. Under deras kärlek var intet av ondo i hela universum. Inte en fläck fanns i världsallettet.

Efter ett år fick de en son. De gav honom namnet Carl Christian.

Efter ytterligare ett år fick de en son till. De kallade honom Michael Johannes.

Efter ett år till fick de en dotter. Henne gav de namnet Maria Elisabet.

Efter ännu ett år fick de ännu en son. Honom gav de namnet Rafael Andreas.

Efter ett år till föddes åt dem en dotter. Hon fick namnet Rebecka Johanna.

Och efter ett år till föddes en son till. Hans namn blev Magnus Gabriel.

Sålunda fick de fyra söner och två döttrar. Och alla var de friska, sunda, starka, vackra och präktiga barn.

Efter ytterligare ett år dog Jons älskade hustru Katarina. Hon var bara 31 år gammal, och hennes plötsliga död gjorde Jon alldeles otröstlig. Han var helt utom sig. Hans sorg, saknad, olycka och tragedi var total. Vad skulle det bli av honom? Vad skulle det bli av alla barnen? Han var galen av sorg, uppriven och helt ifrån sig i ett tillstånd av kronisk hysteri. Han såg ingen botten på sitt elände, sin fruktansvärda häftiga orättvisa olycka. Med sin älskade tyckte han att han förlorade allt. Endast minnena av henne hade han kvar, men dessa utgjorde den klenaste tänkbara formen av tröst.

Inledning till sjunde berättelsen.

Här måste jag erkänna att jag redan var förlorad. Jag var fast i uppgiften att bevara och uppteckna den gamle knipsluge dårens berättelser, och det som gjorde att jag definitivt föll för uppgiften var doktor Solomon Golds gestalt. Denna lika skräckinjagande som fascinerande fullkomligt hänsynslöse vetenskapsman fängslade mig så att jag helt enkelt måste fortsätta hänga med i historiens gång åtminstone tills jag hade fått veta hur det skulle sluta för denne originelle judiske läkare, som genast vid hans första framträdande framstod för mig som en av de viktigaste nyckelgestalterna i Profetens annaler, och så verklig var han för mig i Profetens sagor att jag inte tvivlade på att han hade betytt mycket för Profetens egen personliga utveckling.

Det var mars månad när doktor Solomon Gold kom in i handlingen, och i och med det nonchalerade jag skolstudierna nästan helt: jag skötte dem inte bättre än absolut nödvändigt, så att jag nått och jämnt fick godkänt. Detta bedrövade mina föräldrar mycket, som visste att jag kunde göra bättre ifrån mig än vad jag gjorde och som ställde höga förhoppningar på mig. Men deras värsta oro vållades av det att de inte kände till orsaken till mitt slarv och att jag aldrig förklarade mig. När Pappa uppretad förmanade mig för min försumlighet av mina skolastiska plikter bara teg jag. Och en kväll när jag gick och lade mig hörde jag på väg till mitt rum Pappa säga:

"Jag fruktar, Kajsa, att vår son håller på att falla för den värsta av vår tids åkommor."

"Vilken då?" undrade Mor.

"Religiöst grubbel."

Det var inte sant. Jag har aldrig anfäktats av religiöst grubbel. Jag var totalt likgiltig inför alla Jons galna religiösa resonemang, som bara fascinerade mig genom sin vildhet och mångfald, men jag hade fallit för vad jag redan hade accepterat som min plikt och mitt öde. Jag hade hamnat i den situationen att jag ensam hade möjlighet att ta vara på Jons originalitet, och den situationen, ansåg jag, förpliktade mig att även göra det. Jag hade aldrig känt av begreppet plikt tidigare, men denna

plikt kändes nu starkare än vad skolplikten någonsin hade gjort. Studentexamen kändes helt betydelselös inför plikten att tillvarata Jons uppenbarelser, som bara kunde göras nu och ej utan att man gick in för det helt och hållet. Ty skolplikten var bara en plikt mot mig själv medan plikten mot Jon kändes som en plikt mot vår kultur och mot alla utom mot mig själv. Och därför var denna andra mera dåraktiga plikt mera lockande, ty det är roligare att verka för andra än för sig själv.

Och jag fruktade för att avslöja detta för föräldrarna och således riskera att de inte skulle förstå mig och att de skulle avbryta mig i uppfyllandet av vad ödet för tillfället hade gjort till min främsta personliga plikt i livet.

Sjunde berättelsen.

1.

En dag kom det en vandrare längs med bäcken i riktning mot Jons hydda. Jon såg främlingen på långt håll. Han tänkte: "Är det en ny kvinna som kommer, eftersom hon har så långt hår?" Den ankommande hade verkligen mycket långt hår. Det var rikt och mörkt och gick ända ner till höfterna, men det var inte svart. Och Jon tvekade intill det sista om det verkligen handlade om en kvinna eller ej. Hon hade för bred bröstorg och för smalt bäcken för att vara kvinna, men skepnaden var för omanlig för att vara man. Det verkade närmast vara en sorts fall av avkönad androgynitet. Till slut nådde människan fram till honom, och Jon frågade:

"Är du en man eller en kvinna?"

"Jag är faktiskt en man."

"Varför har du då så långt hår?"

"Bibeln säger: 'Aldrig skall en rakkniv komma vid hans huvud.' Jag är helig."

"Men Paulus säger: 'Långt hår är för kvinnan en stolthet och prydnad men mannen till smälek och vanära.'"

"Du citerar inte ordagrant. Vem väger tyngst – Moses eller Paulus? Kan man tänka sig Paulus brev utan Moses föredöme? Nej, det går inte. Kan man tänka sig Moses lag utan Paulus brev? Faktum är att Moses skrev sin lag utan någon hjälp av Paulus. Alltså väger Moses ord tyngre, och han tillstod att jag aldrig skall klippa mitt hår så länge jag kan låta bli. Alla de gamla israelitiska prästerna var långhåriga som kvinnor. När de klippte sitt hår gick Israel och Jerusalem under, och vi vet alla vad som hände när Simson fick sitt hår avskuret.

Dessutom talar de gamla vikingasagorna överallt om kraftiga kämpar som hade så långt hår att de kunde sticka det innanför bältet, och den bysantinske kejsaren tog sådana vikingar i sin tjänst såsom livvakter just för att de såg så skräckinjagande ut i sitt långa mörka utslagna hår och sina drakmönstrade tröjor.

Även spartanerna, på den tid då Grekland ledde historien, odlade långt hår så att de sköna skulle bli skönare och de fula mera skräckinjagande. Och så länge de lät bli att klippa sitt hår var Sparta och Grekland världens ledande stat. Så låt du mig behålla mitt långa hår i fred bara! Jag hör dessutom till dem som passar i det."

"Menar du då att långt hår hos en man på något sätt skulle ge större makt än om han vore flintis?"

"Något sådant vill jag inte påstå. Men jag kan inte heller förneka möjligheten att det skulle kunna ligga något i det. En långhårig man har mycket stolthet och självförtroende, men en flintskallig man är naken. Titta på alla Tysklands preussare och skinnskallar och snaggade nazister, hur det gick för dem. De var dödfödda."

"Vad heter du och varifrån är du?"

"Jag heter Leif."

"Hur hittade du hit?"

"Jag befann mig på strövtåg i vildmarken, och så såg jag plötsligt din koja. Den är mycket fin. Har du byggt den själv?"

"Ja."

Och den unge mannen, som bara var nitton år gammal, stannade en tid hos Jon i hans koja.

Leif sade: "Så länge jag får leva i fred för världen, så länge får världen leva i fred för Gud. Så länge jag får vara mig själv, leva och verka enligt mitt sätt, göra och vara vad jag vill, så länge världen inte blandar sig i mina angelägenheter, så länge ingen fordrar något av mig, så länge ingen förföljer mig för mitt egensinnes och mitt oliktänkandes skull, så länge jag får vara fri i fred och så länge jag får springa i kapp med rådjuren genom skogarna ute i naturen utan att någon sätter mig i ett kommunistiskt sinnessjukhus, så länge jag får leva som jag vill, så länge har världen ingenting att frukta. Jag är Guds älskling, och den som stänger in mig någonstans, klipper mitt hår mot min vilja eller på annat vis inkräktar på mitt liv, för den fridstörarens skull skall Gud hämnas på hela världen. Den som rör mig i onda avsikter, han bringar Guds vrede ej endast över sig själv utan över hela världen. Jag är helig. Ve hela världen om någon enda världsmedlem på något sätt kränker min helighet!

Jag är en helig jungfru fast en manlig sådan. Jag är den Kristus som aldrig ännu korsfästs. Världen må välja om den vill korsfästa mig eller icke. Om den gör det så bringar den därmed sig själv all Guds vrede och all förbannelse och förödelse och undergång som alls är möjlig. Om den lämnar mig i fred låter den därmed sig själv även fortsätta leva som sig själv.

Sannerligen säger jag dig: Jag är Jesus Kristus som kommit för att ge världen en ny chans till att låta bli att korsfästa mig för vad jag är.

Människors laster och synder är det som ideligen kommit historien på fall. Aldrig skall jag ta en cigarett i munnen, aldrig skall jag frivilligt inta en droppe alkohol, aldrig skall jag gifta mig eller skaffa barn, och aldrig skall jag äta mera än så att jag stillar min hunger. Må Gud utrota all tobaksodling, all spritdestillering, all pornografi, all narkotika, all kärlek utanför äktenskapet och all onödig och överflödigt bekvämlighet och komfort över huvud taget. Njutningen, begäret, självgodheten och överdrifter av alla slag är orsaken till allt som är negativt och av ondo i livet. Må mänskligheten en dag äntligen bli frälst från allt sådant."

"Nu talar du som en man, Leif!"

Samtidigt råkade Odysseus, greken, Jons gamle vän, ut för ett skeppsbrott utanför Norges kust. Han råkade ute på havet ut för en väldig storm som varade i flera dagar, och denna drev honom in mot kusten, där han greps av en fruktansvärd malström som förde honom dit han icke ville. Han kunde ingenting se i mörkret, men han kunde höra hur de vreda vågbergen dånade mot de skyhöga klippöarna, och snart hörde han havets vrål från en sådan bergsstrand helt nära, och det kom allt närmare. Han väntade in i det sista. Hans vackra skepp slungades rakt mot de vassaste skarpaste grovaste klippor. Han hoppade över bord mot sin vilja rent instinktivt i sista minuten, och i nästa sekund krossades hans vackra farkost mot de svarta järnhårda havskrossande klipporna. I nästa ögonblick slungades han själv högt upp på en bergig strand som sargade honom svårt, och han fick kämpa för livet för att inte dras ut tillbaka i de skummande rasande vågorna, där han helt säkert skulle ha slagits ihjäl mot alla de höga vassa klipporna. Men han klarade sig, och inför mötet med den kust som han visste vara Norges sjöng han:

"Norge, Danmark, Sverige, Finland, Island, Grönland, Ryssland och Amerika är allt ett och samma rike och samma vikingavärld, som har många namn. Ett namn är Thule, ett annat är Norden eller Nordlandet, ett tredje är Hyperboréernas land, men

vad är hela denna oändliga karga vilda värld av den yppersta dådkraft och manlighet mot mitt heliga fädernesland Grekland, som fastän pyttelitet vida överglänsar all Nordens ljus och folk, natur och kraft, väldighet och makt, härlighet och ära! Hur mycket det världsomspännande Thule än är så är det lilla Hellas oändligt mycket mera."

Därpå föll Odysseus omkull på marken, medvetslös, halvdöd av köld och överansträngning och blödande ur flera djupa och allvarliga sår. Dock var ingenting brutet hos honom.

Han hittades följande morgon av ett par kringströvande fiskare, som bar honom med sig till sin stuga. Fiskarna var bröder och bodde tillsammans. Den ene var gift, och hans kvinna skötte väl och omsorgsfullt om Odysseus tills han kvicknade till.

"Stackars ni!" sade kvinnan. "Tor och Gunnar hittade resterna av ett vrak i närheten av er. Hur känns det nu?" frågade kvinnan oroligt. Men Odysseus svarade:

"Oroa er inte. Jag har lidit skeppsbrott förut."

Och han log, och sedan somnade han in igen.

Leif hade rest mycket. Särskilt mycket hade han vistats i Grekland, i den lidande Odysseus heliga land, i det land där det språk talas som också är det Nya Testamentets språk. Och Jon sade till honom:

"Käre Leif, finn dig en hustru. Finn dig en som du kan dyrka och vörda ohämmat, som aldrig säger nej till din kärlek, som i allt fogar sig i din vilja, som tar väl hand om dig och som tillsammans med dig kan skapa ett gott hem. Älska henne och tillbed henne i alla dina livsdagar. Denna min vackra koja får du av mig. Du får den till skänks. Du kan utvidga den och bygga till den hur du vill. Du får av mig allt vad jag äger."

"Varför?"

"Jag måste ge mig av. Min kära hustru Katarinas ande kallar på mig. Jag får inte töva.

Se, alla dessa ängar, av vilka jag lagt de flesta under plogen och fått att bära rik frukt, är dina. Denna vackra breda forellrika bäck är din. Dessa evigt gröna skogar, dessa berg och kullar, dessa vidsträckta jaktmarker, som ingen människa någonsin har gjort anspråk på, är dina. Hela denna oändligt rika värld är din. Dina rikedomar blir utan slut och helt oöverskådliga. Tag dem. Giv dem vidare åt andra när försynen så fordrar av dig, och se noga till att de aldrig förloras i värde, i jungfrulighet, i djur- och naturrikedom, i mångfald och i orörd okränkbarhet. Om någon stadsidiot någonsin kommer hit och vill sätta upp staket här så hugg huvudet av honom, så att ingen annan tar den äran åt sig. Ty en större ära än att ta livet av en mänska som avser att kränka naturen finns inte. Förlåt min fanatism. Allt detta giver jag dig på det att du må väl förvalta det pund jag anförtror dig. Tag aldrig mer än vad du behöver, och se alltid till att naturrikedomarna växer, fastän du tager av dem. Det är det som är ekonomi. Och slutligen ber jag dig att ta hand om mina barn."

"Tänker du överge dem?"

"Försynen gav mig dem, och till Försynen ger jag dem tillbaka. Du måste inte ta hand om dem om du inte vill. Carl är en duktig jägare. Han kan vistas i vildmarken när vintern är som kallast sju dagar i sträck utan mat. Rafael kan konsten att fiska guld ur bäcken. Ingen av de andra bröderna kan det. Michael blir en genomsund bonde med tiden, och Gabriel läser redan Bibeln på egen hand. Gör vad du vill med dem. De blir aldrig dina barn, och om ingen annan tar hand om dem gör Försynen det förvisso, ty de är Försynens barn och ingen annans."

"Jag kommer att älska dem."

"Det skall ingen hindra dig i. Farväl, Leif, och lycka till!"

Därmed lämnade Jon sin egenhändigt byggda timmerstuga och gick tillbaka ut i vildmarken varifrån han hade kommit.

Den djupa snön försvårade inte hans vandringsfärd.

Min Katarina. Hon hade rest lika mycket som jag. Dock hade hon vistats mera i Norden än jag. Hon hade arbetat vid Götaverken i Göteborg ett tag, och hon kände det svenska samhället mycket väl, men hon var mera hemma i den svenskatalande delen av Finland. Det är som om jag ännu kunde höra hennes röst, hennes stilla stämmas ljusa spröda änglalika gyllene silverrena ord, hennes blåklockslena förgätmigejskira blänkande julsnömjuka röst, den väna, som hur lågt hon än viskade man alltid kunde tydligt urskilja och utan ansträngning höra varje ord och varje ords stavelse och bokstav av.

Ack, hon är med mig för evigt.

Efter en dag hörde Jon ett rop i vildmarken. Det kom bakifrån. Det var ett mänskligt rop. Jon vände sig om. Snart såg han vad det var. En mänsklig gestalt rörde sig mot honom på 200 meters avstånd. Det var den unge Leif som kom rännande efter honom. Jon gick honom till mötes.

"Vad vill du mig?" frågade Jon när de träffade varandra.

"Jag vill följa dig."

"Har du övergivit mina barn?"

"Ja. Carl förkunnade att han mycket väl kunde försörja dem alla. Och lilla Maria lagar redan världens godaste mat."

"Men Carl är bara tolv år gammal."

"Det var även Vagn Åkesson när han blev upptagen av de tuffaste vikingarna i världen, de skräckinjagande Jomsvikingarna, som grundade Danzig. Naturen tar säkert hand om och sörjer väl för dina barn, Jon."

"Varför vill du följa mig?"

"Med dig går Gud, och jag vill följa honom."

"Nåväl. Följ mig då. Men överge mig så fort du tröttnar på mig."

Och de två männen vandrade vidare tillsammans i den ofta mer än meterdjupa snön.

De gjorde snart snöskor åt sig och sedan även skidor av björknäver.

Och det snöade och snöade, och naturen blev bara tystare och lugnare och mera fridfull hela tiden.

Och tystnaden omvärvde dem, och de ingick i samma tystnad.

Min hustru brukade likna sitt idealsamhälle vid en engelsk trädgård, en bukett rosor av alla färger, en Guds örtagård med Jesus som örtagårdsmästare, ett holländskt tulpanland fast med alla tulpanfärger på en gång, en Edens isolerade lustgård, okänd för alla utomstående, ett paradiset för hjältar, en vingård med världens ypperligaste men även mest exklusiva och okända vin, en italiensk påvlig park med fontäner och springbrunnar och kinesiska och sekelskiftesaktiga trädgårdspaviljonger, ett gammalt ståtligt tårtlikt träpalats fullt med gladaste snickarglädje, ett vitt sådant med rött tak. Vad var det mera hon brukade likna det vid? Jo, en finländsk obebyggd skärgårdsö, en hel skärgård full med miljoner öar där varje ö var ett paradiset för sig och där inga motorbåtar funnes och där ingen utom lokalbefolkningen kände till varje ös hemlighet och där endast var tusende öar blygsamt bebyggda. Men mest av allt brukade hon likna sitt idealsamhälle vid en klosterträdgård med höga ointagliga murar, där endast de mest exklusiva, de mest välgörande och de allra vackraste växter, örter, blommor, buskar och träd odlades med den innerligaste omsorg av blott de heligaste mest pietetsfulla och gudfruktiga munkar och patriarker.

Men friden stördes av doktor Solomon Gold, som, fastän det var i en vida avlägsen ödemark, inte kunde sitta inne med sitt innersta:

"Jag är den som ej kan fästa mig vid något, älska något eller hålla av något utan att nödgas se människorna förstöra det. Jag är byggmästaren som med oändlig omsorg och den ömmaste vård bygger upp vad människorna förstör. Jag är trädgårdsmästaren vilkens lustgård den vilda mänskliga massan tränger in i, plundrar och bränner upp, så att intet grönt löv blir kvar. Jag är älskaren som förlorar allt vad han älskar, och som endast hatas av alla för att han endast kan älska. Jag är all världens renhet och frid som världen smutsar ner och dräper i våld och vansinne. Jag är klokheten och visdomen som världen förvandlat till galenskap.

Alla goda människor är galna enligt de ondas måttstock. Men enligt de godas måttstock är ingen ond människa galen.

Men de kloka skiljer inte mellan godhet och ondska utan endast mellan friskhet och sjukdom. Men inte ens den klokaste av alla läkare har någonsin kunnat bota den mänsklighetens sjukdom som okunskapen är, som allting ont och sjukt kommer av."

2.

Tre dagar senare, medan de ihärdigt vandrade söderut, över ändlösa fjäll och öde vidder, genom djupa vackra dalar och över ständigt nya milslånga kullar och åsar, medan de arbetade sig fram genom den två meter tjocka snön, när de sålunda gick, så tilltog blåsten. Snöfallet tilltog även, och vinden växte till storm. De kom just då ner till en sjö, och hellre än att gå runt den gick de över den. Men snöstormen rasade mot dem med sin fullaste kraft. Plötsligt sjönk Leif ner i den djupa snön. Hans ena snösko hade lossnat och gått förlorad. Jon märkte det ej. Leif ropade efter Jon, men ropet dog i motvinden. Jon märkte ej att Leif blivit efter förrän när det var för sent.

När han upptäckt det vände han och letade efter Leif men fann honom ej. Leif å sin sida sökte sin andra snösko men fann den ej. Sålunda skilde naturen dem åt åtminstone för tillfället.

Omsider lyckades Leif ta sig in till stranden i lä. Där träffade han ett väldigt skogstroll.

"Är det du som har satt i gång denna infernaliska snöstorm?" sporde Leif.

"Ja," svarade trollet. "Vem annars? Men jag bara tränar mig. Alla i min familj måste kunna åstadkomma tyfoner, orkaner och andra naturkatastrofer."

"Varför?"

"Det ingår i vår utbildning. Vi måste kunna bekämpa människan när så visar sig nödvändigt. Vi måste kunna skövla de bygder där människor bygger sina förhatliga sommarstugor. Vi måste kunna rensa vildmarken från snöscootrar, bältebilar och andra otyg. Vi måste kunna försvara oss mot och kunna bekämpa våra idiotiska fiender."

"Håller ni bara till här inne i landet?"

"Jag har släktingar ute vid havet också. Även dit kommer ju människorna och bygger sina sommarstugor. Mina goda släktingar är det som plundrar och skövlar dessa och river ner dem. Vi förgör även deras förhatliga motorbåtar. Men vi aktar oss noga för att ofreda ortsbefolkningen. De står på vår sida. Vi är deras vänner och hjälpare. Men akta dig nu, för nu ska jag släppa loss stormen på allvar."

Och det gjorde trollet. Hela Svanstrandsbygden blev i den stormen totalt begravd av snö.

"Gå in i min grotta, pojke, om du inte vill snöa in som resten av världen," sade trollet till Leif.

"Var är din grotta då?" Och trollet pekade grymtande ut den, och Leif var snart inne i den.

Där inne var det varmt och skönt. Dess öppning var inte särskilt stor, och den var väl skyddad av grönska, mossa, klippblock och stenar. "Det där trollet är inte så dumt, och en väl inrättad bostad har han också. Jag undrar om han har kistor och juveler, som alla John Bauers troll har. Han verkar inte farlig eller ovänlig heller. Han har sina later och grymtar ibland, men han verkar tämligen menlös för att vara ett troll," tänkte Leif medan han fortsatte in i grottan. Men ju längre in man gick i den, desto större blev den. När den var så stor att det klart och tydligt var minst tio meter till taket vågade inte Leif gå längre in i den.

Hans ögon vande sig snart vid det svaga talgdanksljuset. Överallt på golvet, undanskyfflade in mot väggarna, låg det huvudskallar, ryggrader, revben, lårben och andra mer eller mindre väl avgnagda människorester. "Här behövs det en städerska," tänkte Leif när han såg all den oreda och allt snusk som rådde i trollbostaden. "Jag undrar om det här trollet någonsin har tvättat sig eller ens borstat tänderna," reflekterade han.

Omsider kom trollet hem. Han verkade mycket belåten och sade förnöjt:

"Nu kommer hela mitten av Skandinavien att ligga begravd under ett tio meter tjockt snötäcke för tio dagar framåt! Och uppe på fjällen kommer snön att ligga tjugo meter djup ända till påsk. Hur stolt kommer inte de andra i familjen nu att bli över mig! Fortsätter jag bli bättre kan jag till och med åstadkomma nya glaciärer här och där. Och sedan när våren kommer, vilka bergsskred och snölaviner kommer då inte människan att drabbas av i hela Gudbrandsdalen och alla andra dalar!" Därefter satte sig trollet och skrockade belåtet.

Leif frågade det lurviga missfostret: "Lever du på människor, eftersom här ligger så många avgnagda människoben?"

"Nej, jag lever inte på dem, men väl äter jag dem ibland. Jag äter blott för nöjes skull. Något dagligt bröd behöver jag inte. Jag är fri såsom fågeln i morgonstunden. Det är bara den stackars människan som måste kämpa för sitt dagliga bröd. Jag snarar och fångar bara stolliga fetknoppar, som är dumma nog att bege sig till fjälls utan att veta någonting om lavinfaran. De går bort sig, jag räddar dem, och så äter jag upp dem. Några invändningar?"

"Men här ligger ju en hel armé! Här ligger ej hundratals utan tusentals mänskliga dödsfall!"

"Det borde du tacka min skicklighet och min visdom för. Jag är klok nog att hata människan och det konsekvent. Jag är skogens och bergens konung. Närhelst ett flygplan kommer farande förtrollar jag det, och det störtar, och jag tuggar i mig människor och järn och allt av rent hat. De är ju rena skadedjur. Jag gör bara nytta för vår fru och moder naturen. Samma behandling ger jag bältebilar och andra maskiner. Jag är naturens herre och inte människan. Människan är en fridstörare. Jag är fridens bevarare.

Det finns tiotusen björnar och tjugotusen vargar i denna trakt. De lyder alla under mig. De har alla order att, så fort de träffar en mänska som ser lömsk ut, göra slut på honom och, om de inte själva vill äta upp honom, bära honom till mig. Dig har jag skonat enbart för att du inte ser lömsk ut. Akta dig för att någonsin tycka om de lömska mänskorna och deras lömska samhälle. Deras värld är en ormgorp. Nej, vildmarkens frid är bättre, ty dess tråkighet och enformighet är det roligt att råda bot på, men det mänskliga samhällets ofrid är det tråkigt att råda bot på. Och kommer det många människor in i mitt rike på en gång begraver jag dem alla i snöstormar och laviner. Jag har de högre makternas tillstånd att storma och gorma ända fram till påsk och, om det visar sig nödvändigt, även fram till pingst, men endast i undantagsfall."

"Tänk om staten ägde dig! Vilken nytta skulle hon inte dra av dig om du vore hennes! Vilken glädje skulle du inte bereda världen om du till exempel gick till storms mot världens diktaturer!"

"Tror du att mina släktingar i öster sitter och rullar tummarna? Nej du, de är ena hårdföra bjässar! De är hundra gånger så hårda som jag. De betraktar mig och min familj som oskyldiga harmlösa lamm och som menlösa våp! De skonar minsann inte någon naturfördärvare! Du skulle se mina kusiner Bertrand och Viktor! De begraver hela städer på nolltid så att de aldrig stiger upp ur graven mera. De drar sig inte från att förinta storstäder. Det är bättre och effektivare än Hiroshima och Nagasaki men utan radioaktivitet! De har tillåtelse till allt och även till att storma med snö och ishagel hela året om. För dem är alla människor lömska utom döda människor. De skulle inte ens ha skonat dig. Akta dig för att någonsin sätta din fot i deras land, ty de är ena riktiga busar!"

"Vad är ditt namn?"

"Jag heter Oskar. Duns-Oskar kallar dom mig för att jag alltid klampar när jag går i bergen. Andra kallar mig Fors-Oskar eller Fisk-Oskar därför att jag bekymrar mig så mycket om fiskriket och fisksläktet och därför att jag därför så ofta ses vid vattendrag som forsar, där jag med mina trogna björnars hjälp brukar hjälpa laxar som hoppat fel i forsarna och kommit utanför eller i återvändsgränder. Som lön gör jag då alltid mina björnar en björntjänst."

"Vad gör du då?"

"Jag ger dem en hel trollgryta full med trollhonung, en sådan honung som i Antiken kallades för Ambrosia, och som endast gudomliga varelser känner närmare till. Och björnarna älskar det alltid mer än något annat på jorden. Tack vare den är de alltid villiga till att fortsätta följa och lyda mig."

Men när Leif ville lämna grottan och gå ut i det fria igen sade trollet:

"Du stannar här! Jag vill ha dig här. Olömska människor är sällsynta och roliga att behålla. Jag vill ha dig kvar här som leksak och tidsfördriv." Och han stängde grottans tunga järnport.

"Men när får jag då åter igen se dagens ljus?" sporde Leif.

"Aldrig," svarade trollet. "Du skall bli en av oss. Jag ska uppfostra dig. Jag ska nära dig med trollföda så att du blir lika stor och stark som jag. Jag ska ta din mänsklighet ur dig. Troll kan endast den bli som aldrig får se ljuset. Självt går jag aldrig ut utom om natten eller när det är mulet. Ja, pojke, du har goda anlag. Du har ju redan tagit avstånd från mänskligheten. Det är bara själva utbildningen som fattas, men den kommer i gång på allvar när du sedan aldrig mer vill vara utan vårt trollfoder, som sätter fart på din kropps kraftiga uppsvullnad. Du anar inte vilken utveckling du har framför dig. Din mänsklighet kan du glömma, även rent fysiskt, för nu ska du bli troll! Med tiden ska vi nog lyckas rejält med att göra dig hur stor och stygg och elak som helst. Du kanske till och med kan komma till tals med mina kusiner i öster och bli accepterad av dem. Du har allt att vinna på kuppen. Var du glad över den otroliga förmånen att få bli en av oss. Det är få människor förunnat. Nästan ingen är kvalificerad från början."

Men Leif blev plötsligt alldeles förtvivlad. Han rusade mot utgången och hamrade på dess metertjocka järnlager, men trollet sade helt lugnt:

"Det går över. Bemöda dig inte, Leif. Spara din energi och slös inte med den på fånigheter. Aldrig mer ser du dagens ljus, den orättvisa sol som vågar lysa över den förbannade mänskligheten. Du skall bli en av oss. Det har jag nu bestämt. Från och med nu är du ett troll och inte en människa, och förstår jag din personlighet rätt så kommer du att bli den ypperste av oss alla."

Veckor gick. Aldrig fick Leif se en ljusglimt, aldrig känna en doft av frisk luft. Blott unkenhet, mörker, väggar och lyckta dörrar fanns det runt omkring honom.

Av naturen var han dock begåvad med viljan att aldrig ge upp. Han började således utforska grottan i dess andra riktning. Han fann att den endast förde nedåt, och att ju längre in han kom, desto större blev den. Och den hade otaliga förgreningar. Varje dag utforskade han en ny, men han fann snart att varje sidogång hade samma egenskaper som huvudgrottan: de blev bara större ju längre in man kom, och varje sidogång hade liksom huvudgrottan otaliga förgreningar. Men han gav inte upp. Han fortsatte att utforska de ändlösa otaliga gångarna i hopp om att en dag hitta någonting.

En dag utforskade han en gång som var lik alla andra. Den gick endast nedåt, blev bara större och förgrenade sig åt alla håll. Men så ryckte han till. Han såg något. Någonting spred ett nytt ljus i mörkret.

Han närmade sig. Så rundade han ett hörn och kom in i en stor sal. I mitten av den satt det en människa. Det var en vitklädd jungfru med blont hår. Hon såg ut som en prinsessa. Hon var tydligt sorgsen.

"Goddag," hälsade Leif, pojken som inte ville bli troll utan förbli människa.

"Goddag," hälsade flickan tillbaka med förvåning. Och de började tala med varandra.

Det visade sig att flickan hölls i fångenskap av trollen precis som pojken. Men flickan skulle inte bli troll utan häxa. Genom trolldiet och hemliga brygder med speciella örter ville de gradvis förvandla henne till hennes egen motsats, och de menade att det var omöjligt för henne i längden att stå emot, då hon skulle dö om hon inte åt deras mat. Hittills hade hon motstått deras påtryckningar men därför blivit mycket mager. Trollen ville göra henne till en mänsklig avgrundsande, som de ville skicka tillbaka till mänskligheten så att hon där kunde göra mänskorna stor skada och vålla dem omätlig olycka. Men hon ville det inte. Hon ville förbli människa, jungfru, oskuld, godtrogen, kristen och fri från allt ont. Då hade trollen sagt:

"Din vilja skall krossas! Vi skall tvinga dig att bli vad du inte vill! En del av oss var själva människor från början. De var goda änglar och exemplariska fläckfria idealiska själar, men de uppfostrades hos trollen och blev till troll. De berövades sin fria vilja och blev det de icke ville, och de är idag de grymmaste och förskräckligaste av alla troll. Många häxor har vi uppfostrat som var lika oskyldiga, goda och rena som du. De besitter idag världen och lamslår den med skräck och fasa. Kämpa inte emot, flicka! Då gör du bara saken värre, och då blir du bara ännu ondare sedan. Människofiende och en av oss blir du vare sig du vill eller inte. Ingen kan i längden motstå naturen."

Flickan hade suttit ett år i fängelse och mörker, men ännu hade inte trollens behandlingsmetoder brutit hennes vilja.

Leif sade: "Det var ödets försyn att vi skulle mötas här. Tillsammans kan ingen ond vilja göra oss något."

Flickan kände ej trollet Oskar. Det var en trollkvinna som hette Madagaskar som övervakade henne.

Flickan hette Kristina, och hon hade ett långt rikt vackert gyllene hår, som när hon stod upp gick ända ner till fotknölarna. Hon var tjugo år gammal. Hon var belagd med fotbojor av järn, och dessa var förenade genom en kätting med hennes säng. Hennes rörelsefrihet var därmed mycket begränsad, men det hindrade dem inte. Han med sitt långa mörka hår som gick till höfterna och hon med sitt som gick till golvet utgjorde ett häpnadsväckande vackert par. Lydiga och känsliga som de var för sina egna impulser drogs de strax till Kristinas säng där de efter sitt livs längsta och lyckligaste ögonblick somnade tillsammans.

Så fort han vaknat utvilad skyndade emellertid Leif tillbaka till sin värds bostad icke utan ömma kärleksbetygelser och försäkringar om att snart komma tillbaka och tillsammans med henne finna en utväg ur mörkret och fängelset.

Under tiden hade Jon fortsatt sin vandring. Han vandrade över isen utan sin reskamrat Leif. Plötsligt varseblev han att Leif var borta. Snöstormen vrålade. Snön virvlade in i hans ansikte och omöjliggjorde hans syn. Likväl vände han för att söka efter Leif, väl medveten om att han ej skulle finna honom.

Plötsligt uppstod en gapande avgrund i snön. Isen hade spruckit, och snön hade störtat ner i djupet. Så långt var det från snötäckets yta till vattnets att Jon ej kunde se något blänkande vatten där nere.

Han tittade omkring sig så gott det gick. Då såg han på andra sidan isrännan en ensam snösko sticka upp ur snön. Det var bara en liten bit av den som stack upp, men Jon igenkände föremålet genast. Det var en av Leifs snöskor.

Vild av sorg vände han om och fortsatte sin vandring över sjön medan hans tårar föll i skepnad av ispärlor ner i snön under hans väg.

Han kom över sjön och vandrade sedan planlöst genom en skog som ledde honom upp på det följande fjället. Han kämpade sig upp till toppen. Snöstormen blev hårdare och argare för varje steg han tog. Han såg ingenting. Han bara stapplade framåt. Så tog han ett steg ut i tomma luften. Han fick ingen fast mark under sin fot. Han släppte likväl av vanerörelse även andra foten från marken. Snön yrde omkring honom och lyfte honom från jorden. Han kände sig halka på sned, och i nästa ögonblick låg han med huvudet nedåt i luften. Men han föll inte utan lyftes uppåt av snöstormens ursinniga krafter. Uppåt, uppåt svävade han, och han lät sig sväva. För honom spelade ingenting längre någon roll.

Han svävade ända upp till himmelriket. Där träffade han en ensam man som satt på en stubbe i skogen. Men han hade inga bolsjeviker omkring sig som vaktade honom. Jon förstod honom vara tsar Nikolaj II, den siste monarken av Ryssland. Jon blev intresserad och ivrig och inledde genast ett samtal med honom. Han ställde den fråga som han visste att skulle vara varje journalists första, som finge träffa tsaren efter revolutionen:

"Vad är ert intryck av revolutionen?"

Kejsaren svarade: "Ack, tala inte om den. Det är det hemskaste och olyckligaste som någonsin hänt."

"Väg väl era ord, ty världen lyssnar."

"Jag menar varje ord som jag säger. Jag har aldrig ljugit, i motsats till alla andra ryska politiker."

"Gjorde alltså folket rätt då det revolterade?"

"Det har jag inte sagt. Och det var inte folket som revolterade. Det var aristokratin. Det var de icke arbetande, lata, tröga, förvekligade aristokraterna som begick revolutionen, som av avund mot mig berövade mig makten för att få äga den själva. De gjorde det bara för att de hade tråkigt och ville ha omväxling. De var fördärvade av sin egen lättja och sin moraliska urspärning och dekadans. Folket var mig alltid troget. Det var aristokraterna, de alltid upproriska för varje makt farliga snobbarna och snorkiga sprättarna som med våld förintade mig och Ryssland och alla Rysslands tusenåriga traditioner, och det bara av blind och vansinnig maktlystnad, avund och självdestruktivitet. Den ryska revolutionen är den största katastrof som drabbat mänskligheten sedan Roms fall.

Jag var oskyldig till den blodiga söndagen, som anses som min största skamfläck. Jag var inte hemma då händelsen inträffade. Ingen var skyldig till den. När jag fick höra vad som hade hänt var jag paralyserad av sorg. Det var fruktan som ledde till den oerhörda förskräckligheten. Soldaterna hade inga order, och inför den

annalkande massan av 150,000 människor, vilkas avsikter de ej hade någon aning om, kände de sig provocerade till att öppna eld. De greps av en sådan fruktan inför det ankommande människohavet att de av panisk förskräckelse drevs till att försöka skrämma bort dem. Och de lyckades skrämma bort dem, men så skrämnda var de stackars soldaterna att deras skräck hade en alltför förskräcklig och skräckinjagande verkan. De ville inte döda. De ville bara skrämma. Så stor var fruktan, och så stor är fruktans makt, att den ledde till fruktansvärdare konsekvenser än vad någon människa någonsin vågat drömma om. Ingen ville att det som skedde skulle ske. Det var fruktan blott som ledde till att det skedde.

Varför var revolutionen den största och olyckligaste katastrof som någonsin hänt? Därför att den ledde till att Ryssland blev det mest hatade landet i världen. Före revolutionen var Ryssland världens ledarinna och dess av alla högst respekterade, väl ansedda och ytterst pålitliga gendarm. Men revolutionen vände i ett slag världens mening om Ryssland till det motsatta. Idag 60 år efter revolutionen är Ryssland alltfjämt världens mest hatade och mest förbannade nation. Och det kommer Ryssland att förbli ända tills Sovjetunionen tillintetgjorts och Ryssland återupprättats. Sannerligen säger jag dig: revolution är vendetta. Dess mening är att hämnas gångna oförrätter, men dess resultat är att värre oförrätter begås. Och oförrätter glöms aldrig. Förorättade hämnas alltid, ty de kan aldrig utrotas, emedan ingenting någonsin kan utrotas. Den som en gång börjar hämnas inleder en ond cirkel som för evigt blir värre och som aldrig tar slut. De aristokrater som tog initiativet till revolutionen kastade Ryssland in i denna onda cirkel som är enbart av ondo och som dessutom är evig. Var och en som hämnas drabbas förr eller senare av andras hämnd, och den sista hämnden är alltid mångdubbelt värre än den första. Den hämnande revolutionen har aldrig fostrat annat än hämnare, som förr eller senare kommer att hämnas på revolutionen.

Hämnd är höjden av ondska, ty var och en som hämnas störtar de sina i den enda eviga förbannelsen, hämndens eviga onda självdestruktiva cirkel av våld utan mening."

Horatius hade sällat sig till sällskapet medan tsaren talade. Han sade nu:

"Fördömde jag inte redan på min tid den vulgära hopen? När skall människosläktet lära sig? När skall de sluta upp med att förleda massorna med att leda dem? Sannerligen säger jag eder: den som gör sig till ledare för folket, han förleder folket. Var och en leder bäst sig själv, och den som ej kan det leds alltid i fördärvet."

Detta ledde till en alltmer omfattande debatt, som allt fler delinkventer i himmelen blandade sig i, så att det blev helt omöjligt att avsluta den.

3.

Under tiden befann sig ynglingen Leif efter omständigheterna väl hos trollen inne i berget. Varje natt smög han sig till sin älskade prinsessa, och varje dag utforskade han nya grottvindlingar.

En dag tog trollet Oskar honom med sig på en rundtur. "Kom med!" sade han, och Leif följde med.

Trollet visade honom sina rikedomar. "Här finns det guld utan slut," sade han och visade på de skimrande guldådrorna. I en jättelik grotta var alla väggarna av renaste diamant. "Om en människa ägde detta berg," sade Oskar, "skulle hon lätt kunna ruinera hela världen."

Och de gick längre in i berget. På ett ställe flöt det en bäck ur berget, men det flöt trögt som honung, och det var ej honung fast det liknade honung. "Det är guld," sade

trollet, "flytande guld. Känn efter och se." Leif gjorde så och fann i fackelskenet att det verkligen var guld.

Och de följde guldströmmen neråt tills de kom till ett väldigt hav, som dock endast var en hundra meter bred flod. Och allt som flöt i floden var guld, det renaste klaraste mest gyllenblänkande guld.

Trollet sade: "Allt detta blir ditt, Leif, om du blir en av oss. Allt detta tillhör oss troll. Ingen människa har någonsin skådat vad du nu skådar. Varje människa som fått se detta har blivit en av oss – ett troll. Det är meningen att du också skall bli det. Du har inget val. Antingen blir du ett troll, en av oss, eller också gör vi slut på dig. Välj. Vi kan ej bestämma över din fria vilja. Du får helt och hållet välja själv om du vill bli en av oss eller icke, om du vill leva eller dö.

Skall jag tala om för dig hur du kommer att dö, om du väljer döden? Tro inte att du kommer att få dö hux flux enkelt och bekvämt. Nej, sakta kommer vi att låta myrorna och spindlarna, flugorna och myggorna att förtära dig. Så långsamt som möjligt kommer vi att låta dig kvävas och dränkas i mörkret. Vi kommer att belägga dig med tunga järnbojor och kättingar så att du inte kan röra dig. Vi kommer att binda dig med köttinskarande rep så att varje rörelse du försöker göra ger dig värre sår och större plåga. Vi skall mata dig varje dag men ej tillräckligt, så att du så långsamt som möjligt svälter ihjäl. När du är som hungrigast skall vi ge dig paddor och huggormar att äta. Vi skall låta dig ligga på en sträckbänk ett helt år, och varje dag skall vi dra åt den en minimal aning. Sådan skall din död bli, om du motsätter dig att bli en av oss. Om du blir en av oss blir du ägare till denna guldflod och till honung, mjölk, tårta, vin och de läckraste stuvningar under alla dina livsdagar, och vet att vi troll dör inte, emedan vi är Guds söner."

"Jag vet att du hittat min systers fånge," sade Oskar "och att du går till henne varje natt. Det får du gärna för mig göra. Jag har hört att du till och med redan har berövat jungfrun hennes mödom. Det är raskt marscherat, unga troll! Fortsätt så! Vet dock att alla gånger i denna grotta leder neråt. Ingen enda leder uppåt. Sålunda kommer du aldrig någonsin att hitta ut härifrån. Jag bevakar denna enda utgång som finns till denna grotta, och om du lyckas villa dig in i andras grottor så bevakas deras utgångar av strängare och noggrannare troll än jag. Det är hopplöst, Leif. Giv upp. Och kanske kan du övertala din lilla sötnos där borta till att överge sina mänskliga griller och till att i stället bli till ett förnuftigt troll som du?"

Då ropade Leif: "Jag vill inte bli stor och ful och otäck och skräckinjagande som ni troll är! Jag vill förbli en god och kärleksfull människa! Aldrig skall ni någonsin lyckas göra mig till troll! Döda mig bara och hur långsamt ni vill, men min vilja kommer aldrig någon att styra utom jag själv! Så det så!"

Och därmed störtade sig Leif mot den tunga bergsporten och bearbetade den förtvivlat med sina knytnävar tills dessa blödde ymnigt. Sedan sjönk Leif ihop vid porten, häftigt gråtande.

"Vi får se," sade Oskar, tog Leif, satte honom i en påse och bar honom med sig. Leif kände hur han bars en lång väg. Äntligen släpptes han ut igen. Han ramlade ut på en fruktansvärt iskall issjö, och det mörker han nu befann sig i var värre än påsens. Och han hörde hur trollet avlägsnade sig under ropet: "Få se hur du trivs här på Cocytens is!"

Mörker och is var allt vad som fanns här. Leif måste oupphörligen röra sig för att inte frysa fast. Men han visste, att förr eller senare måste han falla, vila och somna, och då skulle han ovillkorligen frysa fast. Och sedan skulle han bara frysa hårdare och hårdare fast, tills han helt och hållet skulle vara inbäddad i is, vilket han visste att tusentals miljoner stackars människor redan var. Han hade slängts ner i helvetet för att han vägrat bli brottsling och förbrytare mot mänskligheten.

Efter tre veckor var Leif så fruktansvärt fastfusen redan att endast en arm var fri. Ingenting annat kunde han röra. Hans kropp låg mera över isen än under, men för varje dag täcktes han mer och mer in av den is som ideligen lagrades här vid jordens medelpunkt.

Jordens medelpunkt, mot vilken alla vikter i hela universum faller och dras, är universums kallaste plats. Alla jordens underjordiska floder rinner ner i Cocytens is, som är det största av alla hav. Sålunda blir det tjocka diamanthårda islager, som människosläktets värsta avskum åker ner i för evigt efter döden, oupphörligen tjockare, massivare, större och även kallare. Det blir även ständigt kallare där emedan helvetet är den plats där allting ständigt blir värre och värre.

Plötsligt kom Oskar tillbaka. Han rev loss isen runt Leif och lyfte honom med sig.

"Jag ska ge dig en chans till," sade Duns-Oskar, "men vet, att om du missar den, så finns det inte mera något hopp för dig sedan. Om du ej klarar det sista prov, som jag nu skall utsätta dig för, så skall du djupfrysas i Cocyten för evigt."

Men Leif tänkte: "Även om jag ej klarar hans dumma prov och jag åter slängs ner i Cocyten, så vet någon att jag är oskyldig, och ingen oskyldig kan lida för evigt."

Och Oskar tog med sig Leif tillbaka upp till sin håla, där Leif fick leva som han levat förr. Och ingenting skilde Leifs nuvarande liv från det liv han levt innan han kom till Cocyten.

Han tog givetvis tillfället snart i akt och gick sin vanliga väg genom mörkret med sin fackla till sin älskade Kristina. Hon var kvar i samma grottsal som han lämnat henne i, men ack! Hon låg orörlig på sin säng, och först när Leif kommit riktigt nära såg han varför. Hon låg naken i all sin oförlikneliga skönhet täckt av sitt gyllene hår och kunde ej röra en fena, ty på ömse sidor om sängen var hennes händer fjättrade vid bergväggarna, och likaså var hennes fötter. Även fötternas kättingar var fjättrade vid bergväggen i linje med hennes ben och sängen, och samtliga järnkättingar var spända, och där låg hon alldeles naken, som serverad på en gyllene tallrik. Han gick fram till henne. Hon upptäckte honom. Hon hade aldrig varit vackrare än nu. Han greps av en oemotståndlig åtra till henne, och ingenting hade kunnat hindra honom. Men först försökte han få bukt med fjättrarna. Det var omöjligt att rå på dem och att ens åstadkomma något märke på dem.

"Vad har de gjort med dig!" utropade han.

"Ingenting," svarade hon oskyldigt. "De har bara fjättrat mig på detta sätt. Varför vet jag inte. De har inte gjort något annat med mig." Och hon älskade även honom mer än någonsin förr.

De talade med varandra ömma ord en stund. Sedan frågade han: "Får jag ändå ligga med dig?" Hon svarade:

"Gör vad du vill med mig. Jag tillhör dig helt och hållet och kommer aldrig att tillhöra någon annan. Du bestämmer helt över mig. Din vilja får helt råda över mig."

Och han strök bort hennes hår från hennes silverglänsande utsökta sagolika kropp. Men han kunde ej bringa sig till att röra något annat än håret. Han kunde ej bringa sig till att njuta av henne och sålunda utnyttja hennes ofria tillstånd. Han rörde ej en tå av henne. Efter att ha pratat med henne en stund gick han och lovade som vanligt att återkomma och hoppades då att hon skulle vara bättre disponerad.

"Du har inte bestått provet!" vrålade Oskar till honom en dag. "Nu åker du tillbaka till Cocyten!"

"Vilket prov?" frågade Leif.

"Du rörde inte vid henne fastän ingen kvinna någonsin varit i ett för mannen mer gynnsamt tillstånd!"

"Hur kunde jag? Hur kunde jag vara fri med henne när hon inte kunde vara fri med mig?"

"Nu åker du till Cocytus!" skrek Oskar endast, och snart låg Leif åter i den yttersta köldens och det yttersta mörkrets förfärliga fasaväckande hem.

Efter sex veckor var Leifs kropp till hälften nedsänkt i Cocytusens ohyggliga kolsvarta is. Endast högra armen hade han ännu fri. Han hade aldrig upphört med att arbeta för att behålla den fri, i fall något skulle yppa sig. Men nu var han definitivt färdig att ge upp.

Han visste att ett enda ord kunde rädda honom. Han visste, att om han bara gav efter för trollens vilja att göra även honom till troll, så skulle allt det underbara som Duns-Oskar lovat honom gå i uppfyllelse. Allt han behövde säga var: "Jag ger mig!" och alla hans lidanden och kval och all hans mänsklighet skulle därmed vara ur världen. Han skulle därmed bli världens mäktigaste varelse om han ville. Han skulle lätt göra sig till alla världens onda trolles ledare. Han skulle gå i spetsen för dem och med glädje och fröjd krossa hela den mänskliga civilisationen som ett korthus. Han låg just och övervägde om han skulle ropa till trollen och ge efter för dem eller inte. Hans högra arm höll på att frysa fast, så han hade inte mycket tid på sig. Han orkade ej längre slita den från isen så att hans is färgades röd av blod. Endast en gång till skulle han kunna orka med att göra det. Sedan skulle hans sista ständigt avdomnande krafter vara slut, och när de en gång var slut var de slut för alltid.

"Nej, jag skall ej ropa till trollen ännu," tänkte han. "En sista gång skall jag ge slumpen en chans och bryta loss min arm ur isen så att blodet sprutar. En sista gång skall min hand förtvivlat räckas upp mot den värld som är ovan denna is och mot den himmel som är ovan världen. En sista gång skall min hand tala för min tunga, ty min tunga låder vid min gom, och jag kan ej ge ett ljud ifrån mig, emedan allt i min mun är fruset till is."

Så tänkte han, försökte rycka loss sin fastfrysande arm, misslyckades, försökte igen och lyckades, så att allt skinn blev kvar vid isen. Han sträckte upp handen och den blödande armen så långt han nådde, och när han nådde som högst, så kände han en annan hand gripa sin egen. Men denna främmande hand var kallare och hemskare än hela Cocytus.

Leif ville skrika av smärta men kunde ej. Med all sin kraft slet han dock loss tungan från sin gom och ropade:

"Släpp ej min hand vem du än är förrän jag har fått tala med dig! Vem är du?"

"Jag är den ende som kan rädda dig. Jag heter Karl."

Men Leif hade aldrig känt en större skräck under hela sin vistelse i Cocytus än inför denna fruktansvärt hårda och bottenlöst kalla omänskliga hand. Han fruktade och anade att en värre fara än trollen hotade.

"Jag får be om ditt fullständiga namn!" ropade Leif.

"Nåväl. Mitt efternamn är Marx. Jag har makt att förlossa dig från denna ort. Jag ensam har det. Ett ord och du är fri från isen för all framtid.

Jag känner hur din hand skälver i min. Är du då så rädd för mig? Välj mellan mig och helvetet!

Jag är icke den du tror. Du tror mig vara kommunismens upphovsman och revolutionens högste förespråkare, men jag är ingendera. Jag är ingenting. Allt som jag skrev under min livstid var rent nonsens. Betrakta mig som en vanlig människa som aldrig publicerat ett enda skrivet ord. Betrakta alla mina böcker och pamfletter som oskrivna. En enda detalj rättfärdiggjorde mitt orättfärdiga liv och räddade mig, och det var att jag råkade vara jude. Som kommunist, socialist och revolutionär är jag fördömd för evigt och skulle ligga djupast i hela Cocytus, om jag inte även råkade vara jude.

Idag har jag lika mycket emot världssocialismen som jag för hundra år sedan hade emot världsbourgeoisien. Revolutionen 1917 förändrade i ett slag socialismens

fördel till dess nackdel och bourgeoisiens nackdel till dess fördel. 1917 års revolution gjorde slut på socialismen såsom något gott och på bourgeoisien såsom något ont. På min tid var socialisterna de goda och borgarna de onda. Idag är det tvärtom.

Makten är det enda jag någonsin haft något emot. Makten är det jag alltid kommer att bekämpa. All makt är ond, och endast de som ingen makt har är goda. Idag är all makt socialistisk. Därför bekämpar jag socialismen.

Men hur är det? Vill du komma loss? Ta bara min hand, och du skall få hela världen."

"Jag känner dig, Karl Marx. Du kan inte lura mig. Du lever bara för makten. Därför är du här i helvetet. Du tror att du kan lura mig och utnyttja min penibla situation, men den gubben går inte. Du har gjort någon pakt med Djävulen, som du står i förbund med nu som du gjorde medan du levde och verkade till hela världens fördärv, och du vill att jag ska knyta förbund med dig och djävulen. Det blir ditt villkor för att du skulle hjälpa mig upp ur isen. Men mig köpslår man inte med. Min själ är inte till salu, ty den tillhör endast mig.

Var glad över att du är jude, ty det är det enda som du har att vara glad över och det enda som räddar dig, fastän du själv avsvor dig judendomen. Du, som vill bekämpa trollen, har lika fel som trollen, som vill bekämpa människan."

"Betänk: jag är den enda i universum som kan rädda dig."

"Vad ska det betyda? Tror du jag går på så enkla utpressningstricks och simpla hot? Ge dig av, Karl Marx! Jag vill inte veta av dig! Vik hädan, Satan, och ofreda inte mig fattig proletär med att försöka förbättra min situation! Världsförbättrare som du, Marx, lyckas bara göra världen ännu sämre. Låt mig vara. Din beräknande avskvärdhet, hemska köld och vidriga cynism är värre än hela Cocytens! Jag älskar det judiska folket, men jag hatar självhävdande exhibitionistiska självgoda enskilda mähän, som genom sin egenkärlek och fåfänga tyvärr mer än en gång störtat hela världen i ruiner och lagt historiens tempel i grus! Judarna älskar jag, men dig hatar jag, Karl Marx!"

Därmed släppte Leif den outhärdliga handen och lät sin sargade högra arm på nytt frysa fast vid isen. "Hellre det," tänkte han, "än räddas av den som är värre än trollen." Och denna gång var han väl medveten om att hans högra arm, hans sista kontakt med den friare världen, oundvikligen frös fast för gott. Han skulle aldrig mer av egen kraft kunna befria en enda av sina lemmar.

All vätska i hans mun frös på nytt till is, så att gradvis allt i hela munnen blev till is. Även vätskan i hans ögon frös snart till is, så att han ej mera kunde se det ogenomträngliga mörkret omkring sig utan endast känna det.

Och mer och mer inbäddades hans unga vackra kropp i den allt begrävande isen, som var den eviga hopplösa döden.

Efter tre veckor syntes intet mer av honom utom en liten del av huvudet. Allting under näsroten och huvudknoppen var begrävat. Endast pannan och de frusna ögonen stack ännu upp ovanför isen, och för varje dag försvann även de allt mer. Men då kom Duns-Oskar tillbaka.

Han blåste på isen så att den smälte, och ur vattnet som bildades lyfte han upp den genomsure Leif som en nyfångad torsk ur vaken. Och Oskar sade: "Jag kunde inte låta dig försvinna ner här i glömskans eviga mörka natt. Jag kunde inte låta bli att ömka mig över dig. Du förtjänar ett bättre öde. Förlåt mig mitt blödiga medlidande." Och Oskar tog med sig Leif upp till sin grotta igen.

"Du får förbli människa, Leif. Jag skall aldrig mer försöka göra dig till troll. Du är fri. Du har vunnit. Din integritet och fria vilja har segrat. Du skall få följa med mig ut på mina strövtåg under årets mulnaste vinterdagar. Dock skall jag hålla dig kopplad, så att du inte springer ifrån mig. Men allt mitt är ditt. Du får min guldfloed. Den är din. Du får allt som jag lovade dig, och dessutom får du förbli människa och mänsklig som sådan."

Och sålunda fick Leif leva vidare på betydligt bättre villkor än tidigare men dock ej på de bästa.

Han uppsökte på nytt sin prinsessa. Hon var kvar. Deras förhållande var precis som förr. Deras kärlek hade inte förändrats. Men hon hade förändrats på något sätt. Han saknade något hos henne som hon haft förut, och i hennes öga var något nytt som var honom främmande. Dock försökte han att ej älska henne mindre för det.

De träffades som förr varje natt. Men det nya hos henne som ej var helt positivt skrämde honom mer och mer. Till slut frågade han henne rent ut:

"Vad har hänt, Kristina? Vad har hänt med dig medan jag var borta?"

"Ingenting," svarade hon med en sådan blick, att Leif blev alltför förvissad om att alltför mycket hade hänt.

Hans misstankar visade sig vara befogade. Så småningom började hennes nya främmande egenskaper ta sig underliga uttryck. Innan han gick bad hon honom inta en dryck som hon hade lagat. Han gjorde det för att behaga henne, men sedan drack han aldrig mer något som hon hade tillrett. Ty drycken han drack var rena rama narkotikan, och den tog nästan död på hans själ. Han blev försiktigare i sitt umgänge med henne och fattade snart vad det var med henne: hon höll på att förlora sin mänsklighet och i stället bli den häxa och trollpacka man ville göra henne till.

Så mycket trodde han dock ännu på henne att han sade sina misstankar rent ut och frågade henne om vad han trodde var sant. Hade hon blivit bedrövad eller hade hon skrattat ut honom och sagt att han skämtat hade han trott henne och aldrig misstänkt henne mera för något, men till hans förfäran svarade hon:

"Ja, trollen har besegrat och kuvat min fria vilja. Jag är en av dem numera och ej längre en människa. För varje dag förlorar jag mer och mer av min mänskliga godhet, och i stället blir jag allt ondare. När intet gott mera är i mig skall jag gå ut bland människorna, dölja mig bland dem, förtrolla dem och leda tusentals av dem i fördärvet. Jag skall sprida pesten bland människorna och kriget och hatet och splittringen och terrorismen och oordningen och fattigdomen, sjukdomen, nöden, sorgen, smutsen, eländet och tröstlösheten. Jag skall aldrig vila såsom mänsklighetens furie nummer ett. Jag skall tända en eld i människornas hjärtan som aldrig skall slockna. Det skall vara en onskans eld, och den skall människorna sätta till kättarbål och häxbål på vilka endast oskyldiga skall brännas. Jag skall förleda människorasen till värre synder än som någonsin begåtts förut. Som den vackraste av alla kvinnor skall alla människor anse mig som oantastlig. Påverkade av mig skall människorna antasta, plåga och förfölja alla oskyldiga och oantastliga, men de onda själva skall jag beskydda och se till att intet ont händer. Mitt gift skall snart flyta i hela världens ådror, och genom mig skall världen gå under och trollen segra över den."

Leif drog genast sin kniv och stötte den rakt i hennes hjärta. Ut rann en droppe bläcksvart blod. Men hon rörde sig inte. Hon sade:

"Tror du att du kan mörda mig? Jag är ett troll numera, och ingenting kan rå på dem. Och såsom troll är jag ett med naturen. Jag är naturen. Den som stympar mig stympar naturen. Människan är maktlös mot naturen. Hon är en leksak i naturens våld, och jag är naturen.

Jag är den babyloniska skökan, som hatas, förbannas och fördöms för evigt av alla men som likväl alltid överlever för att ansätta världen med nya plågor och gissel. Sluta ej att älska mig, Leif, ty den som älskar mig älskar naturen. Du kan inte rå på mig längre. När du kunde tog du mig inte, men när du nu försöker ta mig när du mig inte, ty du har inte velat uppoffra din mänsklighet. Än är det inte för sent. Bliv du ett troll som jag, och vi skall tillsammans lägga hela världen för våra fötter och göra alla världens människor till våra slavar, och vi skall utrota halva mänskligheten

på det att den andra halvan skall kunna leva vidare. Kom över till oss, Leif, och strunta i din mänsklighet. Makten finns hos oss. Hos den svaga människan, som alltid dukar under för sitt öde, finns det bara vanmakt och undergång. Hon är dödsdömd genom sin egen dumhet, sin självdestruktivitet och sin materialistiska självbegränsning."

Då sade Leif: "Jag känner dig icke, kvinna, och vill aldrig någonsin veta av dig." Därmed vände han på klacken och gick, och sedan besökte han henne aldrig mera. Han aldrig ens såg henne mera, och minnet av henne raderade han ut från sitt medvetande för evigt. Hon hade dött en värre död inför honom än om hon hade avlidit kroppsligen.

Dock kunde han aldrig glömma den fagra ljuva ljusa enbart goda och änglalika Kristina som han en gång hade älskat och som han hade förlorat.

Aldrig heller kunde han glömma det förfärliga hånskratt som skallade och ekade igenom grottvalven från häxan då han lämnade henne. Detta hånskratt var för honom en mera orättvis förödmjukelse och grep kallare om hans hjärta än Cocytus is.

Leif blev nu i trollets fångenskap för varje dag alltmer bedrövad. Han fick frisk luft, och han fick följa med trollet ut i skogen bunden med ett koppel som en hund, men sin frihet fick han ej, och den längtade han sig sjuk efter. Men Oskar sade:

"Var inte bedrövad, Leif. Du har det mycket bättre här än hos de förbannade människorna. Vad är min grymhet mot deras grymhet? Vad är fångenskap hos mig gentemot fångenskap hos mänskligheten? Du har det mycket bättre här. Här får du njuta av den fria naturen, här har du guld och gröna skogar i gränslöshet, här har du allt vad mänskligheten saknar.

Vad är det för gott i att vara människa? Vad är väl en människa? En loppa, en lus, en bärfis, ett stinkfly. Människan är endast en vindpust som försvinner, en suck som förgås, en doft som stinker. Den högsta av mänskliga dygder är människoförakt. Det var Leo Tolstojs bästa karaktärsdrag, vars yttringar ingen dum publicist ville publicera. Människan är ett korkflöte som inte ens kan hålla sig flytande. Bättre är det då att vara ett bi, ett flitigt arbetsbi, som i alla fall gör någon nytta. Det fyller sina skafferier i god tro så att andra kan komma och plundra dem. Och hur många gånger hon än får sina förråd plundrade börjar hon alltid från början igen och försöker fylla dem på nytt. Aldrig blir de fyllda, emedan de alltid plundras, och aldrig får hon smaka frukten av sin möda, emedan andra alltid tar den. Ingen varelse på hela jorden är mera heroisk än det lilla arbetsbiet. Arbetet är det högsta lidandet och det enda som kan göra någon varelse lycklig.

Så var du nöjd med din fångenskap, Leif. Är du ej fånge här så är du det åt människorna, och ingenting är mera outhärdligt. Om du lider under mitt förtryck så tänk på hur du skulle lida under människornas. Detta är skärselden. Var glad över att du slipper helvetet.

Det finns inga bra människor. Endast människoföraktande enskilda individer är bra, men de är ytterst få.

En mänska har aldrig roligt, och ingen mänska är så hatad av andra människor som den människa som vågar skratta. Aldrig kan en människa ha roligt, roa sig, äta sig mätt, älska sig mätt eller göra något behagligt utan att få ont i magen, könssjukdomar eller samvetskval som är värre än allt kroppsligt ont, och med att skratta förvandlar sig människan till det mest avskyvärda, fula och groteska av alla monster. Ty hennes enda sanna glädje är skadeglädjen."

Trollet hade således inga illusioner om människans förträfflighet. Men Leif satte fingrarna i öronen och hörde inte på.

Under tiden hade Jon förts av en ny storm ner på jorden igen. Han landade på själva toppen av Kebnekajse, och där fann han lä i en skreva tills stormen gick över. Den gick snabbt över, och Jon fick uppleva skådespelet att se alla moln skingras och det ljusaste av alla solsken bryta fram över hela världen. Ljuset bröt ut med en härlig symfoni som uppfyllde hela världen och som åtminstone Jon tydligt hörde varje ton av.

Och Jon stod länge på toppen av berget och blickade ut över det skönaste av alla land och lät sig värmas av det smekande solskenet som fick snön att smälta till det klaraste renaste silverfärglösa vatten som någonsin funnits.

All lycka kommer av kärleken till kvinnan. Aldrig har historien varit annat än sorglig och jämmerlig när kvinnan icke dyrkats och avgudats, och aldrig har historien varit härligare och mer ärorik än när kvinnan upphöjts mer än mannen. Äktenskapet är den enda lycka som finns. Allt annat är olycka. Kärleken till kvinnan ger lycka, och det är det enda som ger lycka. En kvinna kan man ej älska i övermått. Man kan ej ge henne för mycket, man kan inte vara för generös mot henne, tillsammans med en kvinna kan man inte synda. Ty kvinnan är heligare än mannen, kvinnan har aldrig någon arvsynd, ingen tyngd tynger kvinnan, ty alla tyngder, allt ont, alla bekymmer och all ondska är mannen allena ansvarig för.

Kvinnan är det enda fullkomligt goda av allt konkret som finns i världen. Av kärleken till kvinnan beror världens öde. När mannen älskar kvinnan älskar Gud människan och världen. När mannen ej älskar kvinnan hatar Gud människan och världen, och mänskligheten och världen blir lidande därav.

Under tiden frågade Leif Oskar:

"Är ni troll fullkomligt osårbara? Har ni ingen Akhilleshä?"

"Det finns ett medel som biter på oss och förintar oss."

"Vad är det?"

"Lovar du vid din själ att aldrig använda det mot mig?"

"Ja, det lovar jag vid min själ."

"Och lovar du att aldrig bruka det över huvud taget?"

"Nej, det kan jag inte lova."

"Då får du ej heller veta det."

"Men jag lovar att aldrig bruka det till något ont ändamål utan endast till goda sådana."

"Vad är skillnaden mellan gott och ont? Säg mig det."

"Allt som är gott är, medan allt som är ont är bluff."

"Får du veta medlet till att tukta troll med, så kan du döda dem, motarbeta dem och förinta dem. Lovar du att aldrig göra det?"

"Ja, det lovar jag."

"Vår diskussion är löjlig, fånig och dum emedan det medel som kan bota troll endast kan bota onda troll. Det är ett gott medel som aldrig kan göra någon skada. Det är en medicin som endast kan bota ont. Dock, om den brukas på ett troll som är enbart ont så dör det trollet."

"Säg mig medicinen."

"Nåväl. Den är krucifixet."

Knappt hade Leif hört orden så lopp han iväg, band ihop ett krucifix av två stickor och ilade med detta till Kristina.

Hon var i sin sedvanliga kammare. Han visade henne krucifixet och sade:

"Far ut ur henne, alla ni andar som vill fördärva henne! Du ondska, lämna henne och låt henne vara sig själv i fred, i Jesu Kristi namn!"

Det var rena exorcismen. Och genast såg Leif hur Kristina blev Kristina igen. Allt det onda som trollen tutat i henne försvann som mörkret inför dagens inbrott. Hon var åter hans älskade goda ljuva änglalika prinsessa, och han stannade hela natten hos henne.

Kristina sade: "Du kan lita på mig, Leif. Jag är helt och hållet människa. Intet ont finns längre i mig, det finns ingenting av häxa och trollpacka kvar i mig. Dock lärde jag mig en hel del som häxa som var gott och som jag kommer att dra nytta av. Smaka till exempel på denna medicinen." Hon gav honom en kopp med en dryck i. Han drack den. Det skulle han aldrig ha gjort. Han kände sig dock omedelbart positivt påverkad av den. Hon sade: "Denna dryck lärde jag mig som häxa. Den är ett livselixir. Det är en dryck som ger sann lycka och njutning. Den har enbart goda verkningar. Dess verkan varar i tolv timmar. Inte sant, att du känner dig strålande upprymd och lycklig, överlägsen och stark av den?"

"Ja," svarade Leif. "Den lyfter mig från alla mänskliga svagheter. Den får mig att glömma all smuts, allt elände, allt lidande och alla sorger. Den öppnar en helt ny värld för mig. Men vad händer när de tolv timmarna gått och dryckens verkan gått över?"

"Då skall jag ge dig en ny likadan dryck," sade Kristina leende. Och hon fortsatte: "Jag skall brygga mycket av den. Jag har dess recept. Vi skall ta oss ut härifrån och återvända till civilisationen, och där skall vi bli berömda, ty vi skall ge världen vårt recept och lära världen att dricka vår trolldryck. Vi skall berusa hela världen med lycka. Världen skall prisa oss för vår dryck, och de skall samlas utanför oss och vårt slott och ständigt ropa och be om mer och mer. Hela världen skall bli beroende av oss, ty vi ensamma har medlet till den sanna lyckan."

Och Leif var hos henne hela den natten, och de hade övermåttan roligt tillsammans. Men när de tolv timmarna gått kände Leif sig verkligt dålig och deprimerad. Då gav Kristina honom av den saliggörande drycken, och han intog den. Och sedan intog han den varje dag.

Emellertid märkte Oskar att Leif förändrats åt ett nytt håll, och trollet ruskade på huvudet och sade: "Det hade i alla fall varit bäst för dig, Leif, om du gått med på att bli troll."

Men Leif svarade: "Oroa dig inte för mig, Oskar. Jag litar på Gud, och så länge jag ser till honom kan ingenting i världen skada mig, och inte ens narkotika i dess allra värsta former."

"Men du blir beroende av det gift din frilla ger dig."

"Även om jag blir beroende av henne så förblir ändå min själ alltid fri och oberoende, ty den tillhör evigheten, och ingenting på hela jorden kan skilja den från dess ägare och herre, som är dess evige skapare."

Tre månader senare var Jon på Fiskarhalvön ett stycke norr om Petsamo. Där bodde det en ensam galen svensk i ett ensligt litet självbyggt hus. Han hade bott där i tretton år och hette Arvid. Han hade ett långt och rikt liv bakom sig. Han hade varit med om tusen äventyr, bragder och goda gärningar. Han hade varit en av dem som återuppbyggt Solovjetskijklostret i Vita Havet sedan ryssarna rivit ner det och förvandlat det till politiskt fångläger, där Arvid själv setat i åtta år.

"Ja, du," sade Arvid, "jag har tio års erfarenhet av ryska koncentrationsläger och fem års erfarenhet av tyska, och jag säger dig, att ett halvt år i ryskt koncentrationsläger är värre än fem år i tyskt."

"Varför?"

"De tyska koncentrationslägren var effektiva. Man tvingades arbeta ihjäl sig, eller också blev man effektivt avrättad. I de ryska koncentrationslägren tilläts man bara dö så långsamt som möjligt, och hade man otur så överlevde man."

Han kände även mycket väl till Valamoklostrets bröder, hos vilka han hade vistats i sin barndom.

"Trakten kring Ladoga är mitt hemland. Det finns inga skönare nejder, inget vackrare hav och inga vackrare kuster och stränder i hela världen. Kexholm är jag född i, och min familj kommer från Viborg.

Men nu börjar jag känna mig slö och försoffad. Äventyrlusten och längtan till havet börjar gripa mig allt mera. Jag skulle vilja fara och hälsa på min bror, men jag kan ej fara ensam. Har du lust att följa med?"

"Vart? Var bor han?"

"På andra sidan havet."

"Vilket hav?"

"Det hav som du ser här framför dig, så klart."

"Skulle vi fara med båt?"

"Vad annars, din dumsnut? Jag skall visa dig min fina segelbåt."

Och tre dagar senare lämnade de Arvids ensliga stuga och Fiskarhalvön bakom sig och styrde rakt ut till havs, påblåsta av friska kalla vindar.

"Är det långt?" frågade Jon.

"Inte farligt," svarade Arvid.

Apropå den ryska revolutionen sade han:

"Fråga varje bonde i Sovjet som fått sin gård plundrad, som blivit av med allt vad han ägde, vars farfar åkt till Sibirien och vars barn dött av svält. Fråga varje präst och munk, eremit och troende man och varje jude, som berövats sina kloster och kyrkor, vilkas gudstjänstplatser blivit forum för antireligiös propaganda, vilka är förbjudna att utöva sin religion, vilka inte får utvandra till Israel och sålunda bli kvitt de skändliga och sanslösa religionsförföljelserna, som är förbjudna att tjäna Gud och som förs till Sibirien om de gör det ändå. Fråga alla hantverkare som blivit av med sina hantverk genom tvångsindustrialiseringen, fråga alla jägare och skogvaktare som sett utvecklingen bryta fram genom deras heliga vildmarker på asfalt och med stinkande bensinångor, fråga alla arbetslösa som det kommunistiska samhället inte har plats för. Fråga dem alla om revolutionen gav dem någonting, och du skall från allas strupar höra ett rungande: 'Nej! Den bara tog! Kommunismen berövade oss allt och gav oss ingenting i gengäld!' Sannerligen säger jag dig: all politik över huvud taget, all politisk ansträngning, all politisk vilja är dömd att misslyckas. De som satsar på världen, som strävar efter makt över den, vilkas hela nit och strävan är efter världslig ära, de kammar alltid ofelbart noll eller minus – antingen eller."

De två djärva seglarna råkade tidigt ut för förskräckliga oväder, som med rasande nordanvindar tvingade dem tillbaka till Norges kust. De fick kämpa för livet mot dessa hårdhänta stormar, och Arvid insåg att de egentligen borde vara tre.

De lät stormen rasa ut medan de sökte skydd under Magerøy. Stormen varade länge, och de tog tillfället i akt, gav sig i land, provianterade och tog en tur ut till Nordkap. Just då hade stormen börjat stillna, och just när de nådde Nordkaps udde bröt den röda gyllene världsförtrollande solen fram. Och på Nordkap stod det en annan ensam man förutom de. Han tilltalade dem artigt och frågade dem om de kunde tala norska.

När Jon såg denne man växte han fast i marken. Likadant gjorde mannen när denne fick se Jons ansikte. Mannen var nämligen Odysseus från Trapezunt, som lidit skeppsbrott vid Lofoten för nio månader sedan.

Jon dröjde inte med att fråga den gamle vännen om han hade lust att följa med på deras segelfärd norrut.

"Vart?" frågade Odysseus.

"Vi tänkte hälsa på min bror," svarade Arvid.

"Var bor han då?"

"På andra sidan havet."

"Jag är med!" sade Odysseus, och sedan de skådat solnedgången från Nordkap begav de sig till Honningsvåg där de hjärtligt tillsammans åt en god mättande middag med efterrätt.

Därefter gick de ombord på Arvids präktiga segelbåt Fylgia. Odysseus steg ombord nästan med andakt. Därefter kastade de loss och styrde genast ut mot havet, emedan stormen nu var lyckligt döende.

"Mänskorna," sade Oskar till Leif, "är så tokiga att de hyllar en doktrin som de kallar utvecklingsläran. De inbillar sig att allt hela tiden utvecklas, att allt blir större och bättre, att framåtskridandet är livets mening och att ekonomisk tillväxt är det sundaste som finns i livet. Därmed ignorerar de helt och hållet naturen och dess oföränderliga lagar. Den första och främsta av alla naturlagar är den att allting är oföränderligt. Allting förblir det samma i evighet. Ingenting förändras någonsin, allt är konstant, stabilt och oomkullrunkeligt. Det är den tyngsta av alla naturlagar. Det är livets lag, som är större och väger tyngre än själva tyngdlagen.

Sanningen är att det inte finns någon utveckling. Framåtskridandet är en lögn och illusion. Ekonomisk tillväxt är en chimär och en falsk och giftig morot, som hängs framför nosen på den lättlurade mänskligheten, så att den som den åsna den är går runt brunnen i evighet och frivilligt arbetar ihjäl sig utan att ens någonsin nå eller få den falska moroten."

Varje kväll när trollet Oskar somnat smög sig Leif ner till sin älskade med sin fackla. Varje gång han kom fick han en ny trolldryck som piggade upp honom och stimulerade honom. Sedan var han hos henne större delen av natten.

Men för varje dag märkte Oskar hur hans skyddsling tydligt blev alltmera missnöjd. Ynglingen kände sig usel och hemsöktes med outhärdliga plågor. Till slut frågade Oskar:

"Hur är det fatt, lille Leif?"

"Det är Kristina."

"Vad gör hon med dig?"

"Hon gör mig beroende av henne."

"Aha. Jag förstår. Hon vill fjättra dig i din och hennes mänsklighet. Hon vill att du bara skall vara människa och ingenting annat, och hon försöker även förtrolla dig därhän. Jag känner igen det. Liksom jag försökte få dig att bli enbart troll försöker hon få dig till att bli enbart människa. Man kan vara troll helt och hållet, men ingen kan vara bara människa och ingenting annat. Jag varnar dig: lyckas hon göra dig till enbart människa går ni båda under."

"Så låt oss då gå under. Jag älskar henne."

"Vad är viktigare – kärleken eller livet?"

"De är lika viktiga."

"Men du måste offra det ena för det andra, ty du kan ej tjäna och ha båda delarna."

"Vem säger det?"

"Gud. Ingen kan tjäna två herrar."

Då skrek Leif: "Jag förbannar dig, Oskar!" och rusade vild av förtvivlan därifrån. Han visste ej vad han skulle göra. Ett visste han dock: att om han blev beroende av sin Kristina skulle de oundvikligen bland dessa troll bägge två gå under.

Han kom till sin älskade Kristina. Hon var ljuv som alltid. Hon gav honom ännu en gång den underbara trolldrycken. Han var väl medveten om att det var sista gången. Så drog hon honom till sig och förde honom till sängen. Hon klädde av sig. Hennes mjuka vita leende kropp bländade honom än en gång. Även han klädde

av sig. De fröjdade sig med varandra i sängen. Men medan Leif gjorde det fylldes hans ögon av tårar, ty han visste vad som komma skulle. Kristina märkte att hon blev våt och frågade hur det var fatt. Leif sade att det ingenting var. Hon trodde honom och glömde bort det, medan de fortsatte.

När de var riktigt trötta föll Kristina i sömn. Leif förblev vaken och grubblande. Hon låg på rygg. Då sträckte Leif handen ner till sina byxor och tog ur dem fram en lång vass kniv. Hans ögon fylldes på nytt av tårar. Han tvekade en stund innan han högg den rakt in i hennes hjärta. Hon dog med en sakta rossling utan att öppna ögonen, som om hon hade väntat på det. Medan han högg sade han genom sina tårar: "Detta hade jag aldrig gjort, min älskade, om du inte med försåtliga medel, din beroendeframkallande dryck, försökt tvinga mig till att bli beroende av dig."

Ingenting av henne överlevde, ty hon var helt och hållet människa och ingenting annat.

Några dagar senare kom Oskar upprörd in till sin grotta och sade till Leif:

"Jag har hört att min syster Madagaskar hittat sin fånge knivstucken och död och badande i blod helt naken i sin egen säng. Är det du som har mördat henne?"

"Ja, det har jag."

"Men var det inte henne du älskade?"

"Jo."

"Varför gjorde du det då?"

"Jag valde mellan två onda ting. Jag valde mellan att låta oss båda dö och låta enbart henne dö. Jag valde det mindre onda."

"Men vad gjorde hon med dig? Gav hon dig narkotika?"

"Ja."

"Anser du att du har gjort rätt i att döda henne?"

"Ja."

"Har du inget dåligt samvete?"

"Nej. Och må det gå med alla i hela världen som ger eller säljer narkotika som det har gått henne. Jag handlade fullkomligt rätt."

"Jag vämjs vid ditt brott, och jag har aldrig varit mera upprörd i hela mitt oändliga liv. Jag äcklas och skäms och är chockerad, och jag måste straffa dig. Hon var ju en skönhet och hade det vackraste hår och lår någon kvinna någonsin haft, och du tog livet av henne! Hur kunde du göra så mot dina värdars gästfrihet? Vi har behandlat dig som en prins, din syster och jag, hon lät dig få världens skönaste kvinna, och så går du och slaktar henne, min egen systers hedersgäst! Fy skäms! Gå! Iväg med dig! Ut ur mitt berg! Jag vill aldrig se dig mera!" Och till Leifs omåttliga häpnad slog trollet upp porten på vid gavel och visade vägen ut. "Ut ur mitt hem! Allt vad jag gav dig tar jag tillbaka! Vad du har gjort är inget troll grymt nog att göra! Jag vill aldrig se dig mera! Du är förvisad från mitt ansikte för evigt! Nå, kommer du självmant, eller skall jag handgripligen kasta ut dig?"

Leif var bländad av dagsljuset som strömmade in, totalt slagen av häpnad och kunde inte yttra en stapplande stavelse. Men nu fick han liv i sig och skyndade mot utgången. Han sade: "Tack för all din gästfrihet!" Kluns-Oskar grymtade till svar och ropade, när Leif var ute:

"Tro aldrig att jag känns vid dig om vi råkas igen!" Därmed stängde Oskar porten med ett dån som fick jorden och fjället att skälva. Och inne i mörkret yttrade han för sig själv: "Människan är ju inte civiliserad! Och aldrig kan hon bli det heller! Vilket elakt monster är icke människan! Fy fan! Tvi vale!" Och han fräste och spottade grova låskor omkring sig för att bli av med sin gränslösa avsmak.

Leif såg sig om. Han såg ingen trollport någonstans. Han såg blott den nakna skrovliga bergväggen. Men porten var där. Det visste han.

Och han vände ansiktet mot den ljuvligt leende solen och rörde sig ej ur fläcken förrän han efter många timmar äntligen åter vant sig vid det skarpa härliga strålande rena evigt jungfruliga dagsljuset.

Arvid sade: "Nu skall jag provocera dig, Odysseus. Vem är det egentligen som har skrivit Iliaden och Odysseen? Är det det joniska folket, de gamla kringresande sångarna, några fiffiga joniska aristokrater som ej hade något bättre eller förnuftigare att göra eller någon eller några enskilda personer? Du om någon bör veta sanningen."

Odysseus svarade: "Ingen har skrivit de dikterna utom den blinde skalden Homeros ensam."

"Har han funnits då?"

Odysseus var nästan arg när han svarade:

"Det är självklart att Homeros har funnits, att han varit en människa av kött och blod, att han levat mitt ibland oss, att det är han som har skapat Iliaden och Odysseen, och att det även är han som skrivit åtminstone hymnen till Apollon av de homeriska hymnerna.

Självklart är det också däremot att det inte är Homeros förtjänst att dikterna har blivit så populära. Homeros har endast skapat dem. Sedan har andra bevarat dem, spridit dem, kopierat dem och gjort dem allmänt kända. Homeros diktade dem säkert blott för sitt eget nöjes skull, så som allt gott skapas. Säkert försökte han aldrig själv att göra dem universellt kända, och säkert upplevde han aldrig att de blev det. Det blev hans vänner och efterkommande och deras vänner och efterkommande, som gjorde dem allmänt kända och historiskt betydande, och det är de och inte Homeros som bär all förtjänst för att de blev så betydelsefulla för historien som de blev."

"Nå, vad anser du om Platons dialog 'Staten' då?"

"Det mest tragiska i Greklands historia är tillkomsten av den dialogen, ty i och med den överger Antiken naturen och blir i stället med tiden ett tråkigt och förkonstlat samhälle, som naturen inte åter får herraväldet över förrän genom kristendomens världsomvälvningar. Vari består då Platons brytning med naturen, dess frihet och dess lagar? Den består i förkastandet av Homeros, i avrättningen av Homeros, i uteslutandet av Homeros från den mänskliga gemenskapen och det mänskliga samhället, vilket innebar uteslutandet av själva frihetens, fantasins och skapandets princip, utan vilka inget samhälle kan annat än stagnera och förmultna i självdestruktiv stagnation. Fördömandet av Homeros utgör de första rent negativa och destruktiva ord som har skrivits i världslitteraturen.

Staten är en politisk skrift, och fördömandet av Homeros är ett tragiskt och jämmerligt exempel på politik som gör sig själv avskyvärd, som sågar av den gren som den själv sitter på och som genom förhävandet av sig själv blott åstadkommer skada för sig själv. Platons fördömande av Homeros var politikern Platons självmord. Och emedan Platon var sin tids ledande personlighet innebar Platons politiska självmord med tiden andlig undergång för hela Hellas.

Men säg mig, Arvid, hur kunde du uthärda och överleva alla dina många långa år i rysk fångenskap och ryska koncentrationsläger?"

"Det var endast tack vare en sak som jag lyckades hålla mig levande. En enda idé höll mig alltid uppe."

"Och vad var det?"

"Det som höll mig vid liv under de långa outhärdliga åren, det enda som gjorde att jag överlevde, var blott och enbart mitt totala hat gentemot Sovjetstatens konstruktion, dess lögner och dess regim. Det var ingenting annat. Det var bara mitt hat som överlevde av mig."

Men Kristinas spöke förföljde Leif dag ut och dag in var han gick. Han fick aldrig ro för henne, och hon viskade ständigt i hans öra: "Aldrig ville jag dig annat än väl." Han försökte svara henne: "Hur mycket väl du än menade så gjorde du mig enbart ont i det att du gjorde mig beroende." Men hon fortsatte att förfölja honom, och han fick ingen frid för henne. Och han ångrade bittert sitt brott och sjönk ofta ner i bottenlös förtvivlan över dess ohygglighet. Han hade begått det med gott samvete såsom en oundviklig nödvändighet, men för var dag som gick blev nu hans samvete sämre och sämre. Förtvivlan grep honom, och han kunde ej frigöra sig ur dess malande mardröms onda grepp.

Och han stapplade vidare framåt genom den skoningslösa hårda kalla vildmarken, mer pinad av samvetsqual och smärtsamma minnen än av kölden och hungern.

När han gick där och lufsade framåt i snön kom så plötsligt en snöstorm. Den var dock inte alltför farlig, och han traskade vidare. På väg upp för en liten backe ser han så en människa stå. Människan är svartklädd och väntar lugnt på Leif. Leif tvekar men fortsätter, kommer fram till mannen och känner igen honom. Det är Karl Marx.

"Vad gör du här?" frågar han. Mannen i svart svarar:

"Jag hör inte vad du säger."

Men Leif hör inte vad han säger. Karlen tecknar åt Leif att följa med, och tillsammans går de i lä i en bergsskreda där de kan tala med varandra.

"Vad gör du här, Karl Marx? Vem är du egentligen? Vad står du för här i livet egentligen?"

"Jag representerar ingenting utom realismen. Min bok 'Kapitalet' gör inte anspråk på att vara någonting annat än höjden av realism. Realism är det enda jag levat och verkat för, och realism är ingen synd. Lenin, Trotskij, Stalin, Chrusjtjov och de andra politiska socialisterna är det som är syndare och världsförledare. Jag är oskyldig till allt vad världen anklagat mig för. Jag var endast realist. Jag var drömmare och filosof, men alla mina drömmar och all min filosofi rörde sig blott om realism. Det är världen som korsfäst mig och inte jag som korsfäst världen."

"Nej, du har fel, Karl Marx. Din bok 'Kapitalet' är ingenting annat än ett monument över den värsta av alla mänskliga laster, nämligen girighet. Vad är ekonomi om inte resultat blott av girighet, snålhet och småaktighet? Sannerligen säger jag dig: den som sparar, han skall med våld berövas sin sista penning, men den som är oekonomisk och frikostig så långt att han ruinerar sig, honom blott skall varda givet.

Och du är den som snörper åt pungen, som vill koncentrera i stället för att distribuera, som blott vill ha och ej vill ge. Du är mänsklighetens värsta gissel, din förbannade materialist! Och vart du än går, så bär du helvetet med dig."

Men plötsligt förstummades Leif, ty inför hans åsyn upplöstes den stackars Karl Marx i tomma luften. Han hämtade sig dock genast och sade:

"Det visste jag väl, att han bara var en lögn och ett hjärnspöke, ett intet!"

Och utan att låta sig bekomma vände Leif om och fortsatte sin vandring. Vart? Antingen ingenstans eller någonstans.

"Jag är ledsen, Odysseus," sade Arvid, "men jag kan inte låta bli att fortsätta provocera dig. Inte förrän du kommer med riktiga bevis på att Homeros har existerat kan jag helhjärtat tro på dig."

"Vill du verkligen att jag skall bevisa hans existens? Du kommer att ångra dig om du driver ditt tvivel så långt. Du tvivlar på honom bara för att jävlas med mig."

"Jag vill dock med egna ögon se beviset för hans existens innan jag accepterar den."

"Du går för långt. Ditt tvivel är överdrivet orimligt, och du muckar bara gräl. Säg att jag inte måste visa för dig hur levande, verklig och sann han är."

"Om du kan bevisa hans existens, så uppmanar jag dig att göra det. Ty jag kommer att hålla fast vid att han aldrig har existerat tills någon bevisat motsatsen. Jag utmanar dig, Odysseus, och påstår, att det aldrig har funnits någon Homeros, och att det absolut inte är någon enskild person som har skrivit Iliaden och Odysseen, utan att de har skrivits av många diktare. Antingen antar du min utmaning och bevisar för mig att Homeros har funnits, eller också är det sant att han aldrig har funnits."

"Det är ditt val. Du har själv drivit saken för långt. Du tvingar mig till det," sade Odysseus och drog sin kniv. "Få se nu vem som är starkare: min tro eller ditt tvivel, min sanning eller din sanning, Homeros ande eller din och världens saknad av ande!"

Och därmed stötte Odysseus sin långa vassa kniv rakt in i Arvids bröst. Arvid dog omedelbart, och blodet sprutade ut från Arvids sönderstuckna bröst och hjärta.

Jon höll på att ramla över bord av fasa. Han hade förgäves försökt avbryta dem och medla, men nu var han paralyserad. Det var Odysseus som hade styrt. Nu höll båten på att kapsejsa, men lyckligtvis lovade den upp mot vinden.

Jon höll andan en lång stund. Odysseus betraktade stum den stendöde blodige ädle mannen. Så sade Jon långsamt:

"Du har mördat din värd och din kapten ombord på hans eget fartyg. Aldrig har jag sett ett värre nidingsdåd begås."

Odysseus sade med samma allvar: "Du har rätt. Jag dömer mig skyldig till detta mord på den godaste och ädlaste människan i världen, som därtill var den människa i världen som jag älskade allra mest. Men den enda orsaken till denna tragedi var att en man vägrade tro på sanningen."

Därmed kastade sig Odysseus över bord och dränkte sig. Jon trodde inte att Odysseus skulle dö och styrde båten strax tillbaka och lät den cirkulera över det vatten som nu täckte Odysseus. Men snart såg Jon hur plötsligt hajar från alla håll kom simmandes alla åt ett och samma håll och hur vattnet på ett ställe färgades rött av blod. Och därefter såg Jon ett blodigt människokadaver komma flytande upp till ytan som hajarna frossade på, och Jon igenkände detta lik såsom Odysseus kropp.

Jon lät Arvids genomborrade kropp ligga kvar på botten av båten, ty förintad av sorgen orkade han ej göra något. Först tre dagar senare, när Arvids kropp började ruttna, vräkte Jon kroppen över bord till följd av stankens oblidkeliga tvång.

Så gick det till när Jon förlorade de två bästa, närmaste och trevligaste kamrater och vänner han någonsin hade haft. Men han skulle få återse dem.

5.

Arvid var död, men han levde alltjämt. Emellertid var han utan kropp. Men nu såg han allting klart, ty nu var han död. Och överallt runt omkring sig såg han andra döda gå omkring. Hela världen var full av döda, och de var många gånger fler än alla de levande. Han såg nu att de levande endast utgjorde ungefär en fyrtiöndel av de döda.

Han såg fullt av kända historiska ansikten överallt. Han såg Oliver Cromwell, och han såg strax även den man som inte kunde vara någon annan än Homeros. Den joniska skalden kom fram till honom och sade:

"Nå, tror du nu att jag har funnits?"

"Jag tvivlade aldrig på det," svarade Arvid. "Det var bara av okynne som jag retade Odysseus."

Och Arvid beslöt sig för att gå ut i världen och predika för människorna och lära dem att gå den rätta vägen. Ty nu när han var död och såg allting klart ville han dela med sig av sin klarsynthet med de levande.

Och han ropade högt, där han gick fram bland alla människor, och all världens djupaste insikter och klaraste levnadsvisdom vällde fram ur hans själ:

"Välsignade är alla revolutionärer, ty de står för att ny ordning avlöser den gamla! Alla nyheter är goda nyheter! Det värsta som någonsin kan hända är ingenting. Välsignad den som bygger upp, och förbannad den som river ned! Frukta ej att göra vad som är rätt! Människan Jesus var den som åstadkom det romerska världens undergång, men konungen Jesus var den som byggde upp ett nytt rike i stället för det gamla. Konungen Jesus var det som åstadkom det enda eviga riket i historien."

Så ropade Arvid till människorna, men ingen levande människa hörde ett ord av vad han sade till dem, ty han var död medan de var levande.

"Endast den som är död vet någonting här i livet, och han har ingen att dela sin kunskap med, ty alla andra döda vet allt lika väl som han."

Och därmed slutade Arvid försöka få kontakt med den levande världen.

Under tiden hade Jon lagt om sin kurs. Han ville gärna fortsätta företaget och hälsa på Arvids bror, men inte hade han ju någon aning om var denne i världen befann sig. Därför styrde han nu söderut från att tidigare ha seglat norrut. Han tänkte eventuellt återvända till Fiskarhalvön, där åter besöka Arvids bostad och kanske där få veta var Arvids bror fanns. Han tänkte även mycket på hur han skulle återfinna sina förlorade vänner Arvid och Odysseus.

Då såg han plötsligt ett segel vid horisonten. Det var ett segel av en typ som han aldrig hade sett förut. Det var stort, brett och alldeles fyrkantigt. Det var randat i blått och rött, och det var mycket vackert när solen sken igenom det. Vad var det för ett underligt skepp? "Har jag plötsligt ramlat in i Antikens medelhav, eftersom jag ser en egyptisk papyrusbåt?" tänkte han.

Men skeppet var större än en papyrusbåt. Det var mycket längre och såg även på något sätt mera skräckinjagande ut. Och då förstod Jon vad det var: Det var ett vikingaskepp. "Kanske de talar svenska," tänkte han och styrde upp mot det. Och han märkte att även vikingaskeppet ändrade sin kurs för att styra rakt ner mot honom.

Men när de två fartygen så närmade sig varandra blev Jon rädd. Han vände sin köl och flydde. Vikingaskeppet var dock snabbare än hans lilla båt och fortfor att styra rakt efter honom, och avståndet dem emellan minskades.

Jon tog sitt förnuft till fånga, stannade, vände åter och nalkades vikingaskeppet. Snart möttes de, och Jon ropade, för att de inte skulle behöva inleda samtalet på deras sätt:

"Vet ni, män, var Dödens ö ligger?"

"Förvisso vet vi det," svarade den störste och kraftigaste av vikingarna. Han hade ett stort rött skägg och såg ut som Fredrik Barbarossa. Han var stor och imponerande, vild och dådkraftig som en Herkules. "Men vad söker du där?"

"Jag har förlorat två goda vänner som jag vill väcka till liv igen."

"Vad var det för två goda män? Säg oss det, ty vi kanske känner dem. Vi känner nämligen de flesta som varit på detta hav."

"Den ene var Odysseus från Trapezunt."

"Känner icke." Och alla hans män ruskade även de på huvudet.

"Den andre var Arvid från Fiskarhalvön."

"Honom känner vi däremot. Arvid Bengtsson från Fiskarhalvön! Visst känner vi honom! Och hans bror bor på andra sidan havet."

"Känner ni honom också?"

"Javisst. Björn Bengtsson heter han och är eremit."

"Skulle ni eller någon av er möjligtvis ha den utomordentliga godheten och lusten och viljan att visa mig rätt till Dödens ö?"

"Vi skall gärna eskortera dig dit. Eller hur, män?"

Alla männen nickade eller gav på annat sätt uttryck åt sitt bifall.

Vikingarna var tjugo, och den rödskäggige var deras hövding och hette Jan. De var alla kristna och förklarade sig vara Guds folk och ingen annans. Emellertid fanns där ibland dem även en präst, och denne präst var en särpräglad man. Jon sporde honom:

"Vad är ni för slags människor egentligen? Ni ser ut som de grymmaste barbarer och som om ni kunde vräka hela världen över ända på en kvart. Ni är vilt sköna, oemotståndligt sköna, men på ett skrämmande sätt. Han där, den guldrödhåriga, som ser ut som en ängel, vars hår flammar rött som eld..."

"Han heter Holger."

"Och han där, med det långa ljusa håret som når långt nedanför axlarna..."

"Han heter Knut."

"Och han där med den skräckinjagande hjälmen och de himmelsblåa ögonen..."

"Hans namn är Helge."

"Och er kapten med det stora röda skägget, som ser ut som alla tiders blodigaste och hemskaste sjörövare..."

"Hans namn är Jan."

"Ska ni stå där och resonera hela dagen, eller skall vi komma iväg någon gång?" avbröt dem en stor stöddig kastanjerödhårig viking som hette Olof. Och Jon måste för tillfället avbryta sitt samtal med prästen. Han gick ner i sin båt, och snart var han på väg mot nordost mot Dödens ö, eskorterad av det pampigaste stoltaste drakskepp. Skeppet var byggt som en drake, och även på seglet var målad en hiskelig drake. Så red de båda skeppen norrut tillsammans på fradgande vredgade vågor.

6.

Emellertid blev för varje dag vikingarna på det långa skeppet alltmer oense. Ty somliga ville inte alls till Dödens ö. De sade sig ha nog av döden i det verkliga livet.

Men Röde Jan, eller Stor-Jan, som han också kallades, var orubblig i sitt beslut.

"Har vi en gång lovat att hjälpa denne unge man rätt så skall vi också göra det," kungjorde han barskt med skallande stämma. Och ingen sade emot, fastän mången kokade inombords av jäsande upprorsanda. Och det var tydligt att de hårdföra männen ej skulle lyckas genomföra sin hjälpsamhetsuppgift utan bråk och stridigheter.

Under tiden kom Leif upp på toppen av Sagtind och blickade ut över de skarpa vilda Rondanefjällen, de vilda örnarnas rike. Och han predikade för hela vildmarken, men ingen hörde honom över de öde vidderna utom traktens vilda björnar, vargar, järvar och lokatter, men de gav alla akt på hans ord och gömde dem djupt i sina hjärtan.

Men Leif tänkte: "Måtte ingen ha hört min onda predikan, ty intet skördar den som förbannar utom förbannelse. Var och en som förbannar skall i samma måtto förbannas."

Och han ropade ut mot naturen från de ödsliga flacka Dovrefjällen:

"Hör ni det, o värld! All världslig makt är av ondo! All makt är ond! All världslighet är ond! All makt är fördärlig, och hela världen är fördärlig!"

Men då vaknade Dovregubben som låg och sov inne i fjället under sin snöhetta, och han mumlade och morrade förtrytsamt:

"Vem är det som bullrar, bånkar och klampar på mitt tak, så att jag inte får sova i fred?"

Och litet argt stack han ut sin högra arm, fick tag på Leif i sin väldiga näve och drog in den unge mannen i berget.

"Är det du som för oväsen där ute som tio tusen djävlar, så att en gammal man inte får sova i fred?" frågade han, medan han höll Leif mellan fingrarna ovanför sig inne i bergssalen där han låg på sin bädd. Leif kände sig hängd och kunde bara skräckslagen stirra ner i de fruktansvärda käftarna som arbetade långt där nere under honom och som blottade stora fula gula marmorblocksliknande halvruutna tänder, en väldig slingrande slipprig äcklig rödblå tunga som såg ut som en tjocktarm i mikroskop och inunder den ett bottenlöst stinkande svart fasaväckande avgrundshål till svalg. Och Leif kunde tydligt se hur inne i munhålan av denne snuskige jätte slemmiga maskar stora som boaormar, fasliga gråsuggeliknande älgstora kräk och spolmaskar, parasiter och andra monster levde rullan och frossade och stack fram ur varje tand, bakom varje tand, odlades i kolonier i tandköttet och satt som vita myrugg inkapslade i svalgköttet. "Hu!" sade Leif och kunde inte säga annat.

Under tiden sjöd oenigheten bland de seglande vikingarna. För varje dag utbyttes fler arga ord. Det var särskilt en, som hette Gudbrand, som alltmera tydligt började uttrycka sitt missnöje med resan. Och denne Gudbrand hade tyvärr som granne på roddarbänken en som var av motsatt mening. Han hette Torgny. Och för varje gång Gudbrand sade något styggt om kaptenens företag svarade Torgny med lika stygga motord. Den ene av de övriga männen tog parti för Gudbrand, den andre för Torgny. En dag, när Gudbrand öst ur sig riktigt ordentligt och gjort ett stort intryck på hela besättningen med sina kraftiga missnöjesord, var det för ovanlighetens skull tyst en stund innan Torgny dödade tystnaden och kläckte följande svar:

"Ja, du, Gudbrand, allt är bra så länge du bara pratar och inte gör myteri. Prata på du bara."

"Tomma ord talar jag icke," vände Gudbrand sig om emot Torgny med vrede.

"Dock är dina ord lika meningslösa som du säger att det företag är som du deltar i. Den som säger något vara meningslöst talar meningslöst."

"Det tror du!"

"Det vet jag."

"Du vågar vara säker."

"Ditt liv är mera i fara än mitt, ty du trotsar vår hövding."

"Jag tänker blott på allas bästa. På Dödens ö finns intet annat att finna än död."

Då kom det plötsligt en häftig våg och i samma ögonblick en plötslig vindby, som kastade seglet så att Gudbrand med ens fick bommen i skallen, och som den inte vägde lätt och kraften var stor stöp Gudbrand av chocken. Då reste sig alla, och många som satt längre ifrån trodde att Torgny burit hand på Gudbrand. Stor palaver bröt genast ut, som raskt övergick till handgemäng. Någon drummel gav någon oförsiktig stolle av motsatt åsikt en rejäl örfil, och så var striden i gång. Alla slogs mot alla, och männen bara dråsade i vattnet och försvann. Svärd drogs, hjärtan genomhöggs, ögon trillade ut på kinderna, armar och ben avslogs, de som var sena till att resa sig rumphöggs, och huvuden rullade snart omkring och skvalpade i kölsvinet, och Röde Jan försökte förgäves göra sin ledarstämma hörd.

"Vem är du?" frågade Dovregubben Leif.

"Jag är en av Guds utvalda söner."

"Du låter som en falsk profet. Jag tror jag vet vem du är. Du är den som skändade och mördade en oskyldig ung flicka i min kusin Oskars grotta. Sådant gör inte ens vi troll. Öga för öga, tand för tand och liv för liv, heter det. Den du mördade ropar på ditt blod. Du har tagit en annans liv – därför skall ditt liv tagas."

Och Dovregubben grep med sin andra hand om Leifs hår och rev med ett ryck bort skalpen med alltsammans från hjässan så att blodet sprutade fram. Sedan bröt gubben huvudet av Leif, som man vrider huvudet av en kyckling, och gubben förde upp den huvudlösa kroppen till sina läppar och sörplade i sig blodet som stötvis forsade fram ur halspulsådern. När kroppens mesta blod var uppdrucket åt jätten upp huvudet som en liten köttbulle eller nöt, och därefter rev han av Leifs kläder och började gnaga på själva kroppen. Han åt dock endast en arm av kroppen. Resten satte han i sitt skafferi och sparade det till senare. Sedan slog han sig till ro, kände på sin blänkande mage och sade:

"Ja du, Leif, man kan älska Gud, men man kan inte lita på honom. Man kan aldrig fordra att han ska älska och skydda en för alltid. Gud ger kärlek och därmed även makt bara för att snart ta allting tillbaka."

Och därmed lade sig Dovregubben till rätta igen, fann sin gamla bekväma ställning och somnade tungt in igen. Men ännu i sömnen mumlade han:

"Jag skulle aldrig ha dödat dig, Leif, om du inte hade fört ett sånt helvetes oväsen."

Och sedan vart allt åter tyst i och under, på och över Dovrefjäll. Endast naturen fortfor att stilla sjunga sina naturliga eviga sånger.

När Röde Jan fattade att det bara inte gick att tygla striden med förståndigt prat drog han sitt svärd och högg in i den i stället. "Åt hajarna med myteristerna!" vrålade han.

Endast en var totalt likgiltig inför striden och lät sig inte bekommas av den. Det var Styrbjörn, Jans bror, som stod vid rodret, och han släppte det icke. Han fortfor att hålla kursen medan en blev ett huvud kortare, en annan en arm fattigare, en tredje blev kluven i tu, en fjärde klövs på bredden, en femte fick en försvarares åra i munnen så att tänderna strittade, en sjätte försökte samla ihop sina inälvor, en sjunde låg armlös, benlös och huvudlös i kölsvinet och levde ännu, och en åttonde förvandlades till köttfärs. Myteristerna var lika många som de kaptenstrojna. Därför blev kampen jämn, hård och lång. Dock tog den till slut äntligen slut. Men då var det bara sju överlevande kvar. Två av dem var Styrbjörn och Stor-Jan, och den tredje var prästen. De var lindrigt skadade eller helt oskadda. De andra fyra var svårt sårade, och en av dem hade fått armen så svårt huggen att den dinglade och hängde fast vid kroppen endast genom en nerv.

Jon, som inte velat göra en ond sak värre med att ingripa, kom nu intill skeppet när striden var över och steg ombord. Eftersom han hade vissa läkarkunskaper fick han till uppgift att försöka sätta fast den lösa armen, och med prästens assistens fick han den faktiskt att sitta. Dock var det osäkert om Klas, som den armhuggne hette, någonsin skulle kunna använda den armen igen med samma kraft som fordom.

Och de åtta männen i sina två båtar fortfor att segla norrut. Ofta satt någon från skeppet ombord på Jons båt och gjorde honom sällskap. Vanligtvis var det prästen, som huggit ihjäl tre av myteristerna utan att själv ha fått någon annan skada än en krossad näsa.

Av de tre män som ännu ej namngivits var en William, en engelsman, som kallades Ville. Han var förtegen, gåtfull och rödhårig. Den andre av de tre var sångaren Einar från Finland, som hade en underbar tenorstämman och alltid sjöng underbara sånger närhelst det passade. Den tredje var Reidar, en norrman, stor och stark och hjärtlig som Herkules och efter Jan den ypperste kämpan ombord.

Både Torgny och Gudbrand hade stupat i striden. Torgny hade snart fått huvudet kluvet och krossat av Gudbrand, som dukat under inför sex angripares övermakt, som givit Gudbrand sjuttio allvarliga sår innan han för det sjuttioförsta, som tog i buken och gick rätt igenom och ut på andra sidan, vek sig dubbel och släppte sitt svärd, som då i denna korta strid redan avlivat sju av dem som velat fortsätta färden.

En dag när Jon och prästen Ansgar som bäst satt och samtalade i aktern vid rodret av Jons båt störcdes de av en tredje person. Det var Reidar som hade gripits av leda ombord på vikingaskeppet, hoppat i havet och simmat till Jons båt för att söka omväxling där. Havet var föga mer än noll grader varmt.

"O du Jon, som vet allt," sade Reidar, "berätta för oss om framtiden!"

"Du tar fel, Reidar," svarade Jon. "Jag vet minst av alla. Allt vad människan tror sig veta är bluff och inbillning, ty ingenting är vetbart, och det som vi tror vara vetbart är bara tillfälliga kunskapsvinster, som med tiden måste ersättas av andra."

Men medan de sålunda samspråkade i lugn och ro, medan Jon samtidigt icke avvek en centimeter från kursen, ljöd ett rop från vikingaskeppet. "Segel i sikte!" ropades det. De tre männen i den lilla båten spanade ut mot horisonten och såg snart seglet. Det var ett litet segel. Strax gav Röde Jan order om kursomläggning, och de två skeppen föll undan för vinden och styrde ner mot det främmande seglet. Det började strax att växa.

"Ännu är han fjärran från oss," menade Reidar.

"Men vi ser nu ganska klart och tydligt det annalkande seglet. Hur många människor sitter i den ensamma båten?"

"Ännu kan man inte urskilja båtens last," sade Reidar. "Ännu dröjer det tills alla främlingsbåtens hemligheter ligger uppenbara för våra ögon."

Men nu kom den främmande lilla båten i fullt sikte. Den visade sig innehålla blott en enda person. Det var en bräcklig farkost, en helt öppen till synes sjöoduglig gammal grå sprucken träbåt. Skeppet och Jon med sin båt mötte den ensamme på ömse sidor om den otroligt nog flytande lilla farkosten. Den främmande ropade åt dem till hälsning:

"Åt vilket håll ligger Norge?"

Mannen hette Igor och var stadd på flykt från Sovjetunionen. Han var snickare, liksom hans far hade varit före honom, liksom dennes far före honom, liksom dennes far före honom, liksom dennes far före honom, liksom dennes far före honom, och så vidare. Alla manliga medlemmar av hans famij hade varit snickare sedan 1300-talet. De var snickare av detta härliga ryska slag, som kan snickra vad som helst och som gärna gör det. Inget snickarsläkte i världen är bättre representanter för begreppet snickarglädje. Vem har gjort alla de ryska lökkupolerna som översvämmar varje rysk kyrkas tak, alla de vackra utpyntade krusidulliga utsökta 1800-talsträvillorna i Ryssland och Finland och mycket, mycket annat gott, extravagant, irrationellt och glädjesprudlande i trä? Jo, Rysslands snickare.

I stället för att visa honom vägen till Norge bad resenärerna Igor att överge sin otrygga lilla farkost och följa med dem. De kunde ju behöva litet extra händer vid årorna och riggen efter det stora manfallet i myterihaveriet. Och Igor tackade gladeligen ja.

Emellertid gick det dagar, veckor och månader innan de kom någonstans, och en dag sade Röde Jan till Jon:

"Vi har seglat vilse. Vi borde ha nått Dödens ö för en månad sedan."

Och detta gav anledning till nytt knorr och knot bland de flesta.

Men en dag såg engelsmannen Ville något märkligt på vågorna. Han betraktade det länge uppmärksamt, och först när han var riktigt säker på sin sak sade han:

"Det sitter en man där ute på vattnet."

Alla trodde att han skämtade, men en efter en upptäckte de sedan alla mannen som åkte berg- och dalbana på de brusande vågorna såsom en boj och utan att bli våt. Och kursen lades om, och skeppen styrdes på honom.

Jon kom med sin lilla båt först fram till den märklige mannen och välkomnade honom att stiga ombord. Sedan frågade Jon:

"Råkar ni händelsevis veta vartåt Dödens ö ligger?"

"Javisst," svarade mannen som föreföll bekant. "Så länge jag har sett era segel har ni varit på väg åt alldeles fel håll. Ön ligger rakt österut härifrån men icke norrut."

"Har ni lust att följa med oss och visa oss vägen dit?"

"Gärna det."

"Var har vi setts förut?"

"På många olika ställen, men senast på månen, tror jag."

"Vad var det ni hette nu igen?"

"Johannes Sebedeusson."

7.

Trots allt, trots alla myterier, alla hopplösa situationer, alla uppgivanden av allt hopp, kom de under Johannes ledning slutligen fram till Dödens ö. Vid ett tillfälle hade situationen varit så allvarlig att Röde Jan till och med själv hade sammankallat besättningen och framlagt alla sina tvivel och sagt, att de som ville återvända fick återvända. De hade talat ut omkring en varm kopp kaffe, och endast Johannes hade räddat situationen. Han hade sagt:

"Det är en månads färd härifrån till Dödens ö, ty ni har seglat en månad i fel riktning. Om ni är beredda att ge lotsuppgiften åt mig i en månad lovar jag att vi skall komma fram trots allt. Men ni måste satsa på mig, riskera era liv och tro på det osäkra. Ni måste ta chansen att det kanske inte kommer att lyckas. Annars kommer det säkert inte att lyckas."

Igor menade, att Johannes framläggande av prospektet var rena affärsföretaget, ett realistiskt framläggande av det faktum, att utan risker ingen vinst. Men de menade alla att de ingenting hade att förlora, och Johannes framläggande av riskerna bara inspirerade de vikingar som var kvar.

Och företaget lyckades och roddes i hamn. På stranden urskiljde Jon genast två gamla vänner som stod och grälade som vanligt. De två vännerna var Tizian och Michelangelo. De grälade om vem som var störst, som vanligt. Jon smög sig nära dem och lyssnade.

"Du var en förbannad demonisk anarkist, Michelangelo. Du var en storhetsvansinnig rövslickare hos påven, som inspirerad av dig satte i gång med inkquisitionen och hela motreformationen. Du om någon hörde hemma i det Dantes helvete som du dyrkade, hämtade all din inspiration från och själv hade ditt ursprung i."

"Du då, din kejsarslickare, som lät kejsaren gå med dig i koppel, som var alla rika politikerns trogna lakej, du som bara levde för pengar, horor, lyx och prakt, du som stödde kejsaren mot Luther och protestanterna! Du kunde ju inte ens måla Gud. Det kunde jag. Ingen har någonsin målat Gud bättre än jag. Medan du fjäskade för världen och prostituerade din konst åt kejsare och tyranner målade jag Gud. Vem som var den större av oss är därmed likgiltigt."

Rembrandt och Shakespeare slöt genast upp på Michelangelos sida. Endast Rubens kom till Tizians försvar.

"Jag influerade dig, Tizian," sade Michelangelo, "men du influerade aldrig mig. Du påstår att du var äldre än jag när du dog, men det är lögn. Din höga ålder är en

lögn som du klistrat på dig för att göra dig själv intressantare inför den fåfänga världen. Och vem gjorde mera – du eller jag? Medan jag byggde Peterskyrkan målade du pornografi. Medan Rembrandt avbildade sina judar, rabbiner och förföljda teologer kopierade du, Rubens, Tizians pornografi. Medan Shakespeare skapade världens största tragedier målade ni fula sliskiga köttiga pornografiska snuskplanscher."

"Medan du, Michelangelo, ägnade dig åt din självförgudning genom ditt frosseri i muskelbyggare målade jag mina medmänniskor, och aldrig har någon målat sina medmänniskor i större glans än jag. Det står jag fast vid. Och beträffande Shakespeare var det ju kanske inte ens han själv som skrev de dramer som efter hans död trycktes i hans namn. Och Rembrandt slocknade som konstnär så fort ljuset från Rubens hade gått i graven. Efter Rubens bortgång kunde Rembrandt bara måla underexponerat."

"Vi behöver en opartisk domare att döma mellan oss. Vem var större – lakejen Tizian eller giganten Michelangelo? Vilket liv var mera värt – det lidande som hela mitt liv var eller den förlustelse som hela hans liv var?"

Men ingen observatör av striden kunde komma till någon annan uppfattning än att de var lika stora struntar båda två.

"Du kallar dig själv helig, Michelangelo, och mig en världslighetens tjänare," fortsatte Tizian. "Kalla mig kättare om du vill, men faktum är, att Kristus införde helvetet på jorden, och det har brunnit sedan dess. Du anklagar mig för lyx och fåfänga, frosseri och lättsinne, kapitalism och annat. Men en människa måste få leva. En människa måste få mat för dagen och skaffa barn åt världen. Om alla människor var heliga skulle människosläktet dö ut. En människa måste få äta sig mätt och ha roligt med kvinnor och smicka dem och förföra dem och stå på god social fot med världen om människosläktet skall kunna bestå. Den som avstår från världen, kvinnor, god mat och gott vin, han vill hela världen illa. Tänk på ditt ansvar som människa, Michelangelo. Varje enskild människa är ansvarig för hela världen. Men du offerar ditt ansvar på altaret för påvens ofelbarhet, hans skenheliga katolicism, hans inkquisition och religionskrig, hans intolerans och dogmatism. Din konst må vara gudomlig, men att du stod på samma sida som inkquisitionen må vara dig oförlåtligt. Endast en stad i Italien är förnuftig nog att sky påven och kyrkan som pesten, och det är Venedig. Endast till Venedig når inte inkquisitionen. I Venedig är varje flicka en hora, men för det äras hon mer än någon jungfru någonstans i er skenheliga katolska värld. Gud är den som är god och inte den onde som bor i din förbannade kyrka, Michelangelo!"

"Du antyder att jag är omänsklig. Skulle då mänskligheten ha varit oförtjänt av helveten, kättarbål och religionskrig? Mänskligheten har alltid bett om sådant, och den ber om det fortfarande. Ack, ni människonidingar, som utplundrade och utplånade Andernas och Mexicos sköna naturliga paradisiska riken! Ni förbannade otyg, som för pengars skull, för makt och fåfäng ära, för imperialism och snöd vinnings skull förslavade en fri värld! Ni som förintade alla mer än tusenåriga kristna kyrkotraditioner och som gjorde världen till något begränsat, enhetligt, konkret materiellt fult och prosaiskt! Ni som berövade världen all dess skönhet med att påstå att den var rund, fastän den varit obegränsad, fri och utan slut i alla tider! Ni som övergav Gud och gjorde världen och världens goda till er avgud i stället! Skulle jag hjälpa till med att avla sådana människor, som bara korruperar och förgiftar världen och ständigt gör den fulare och mera obeboelig? Ni dödade Gud, ni förbannade materialister, och jag kämpade för honom mot världen så länge jag levde och orkade, och det samma gjorde Rembrandt och Shakespearedramernas skald. Vi försvarade skönheten, renheten och den fria andens rätt till att få skapa ideal. Men du och Rubens hör hemma i smutsen där alla andra förbannade trälar åt mänskligheten ligger och krälar."

"Så du skryter, Michelangelo, med att bara du kunde måla Gud. Vad du gjorde var att du i ditt besinningslösa högmod drog ner honom till jorden och inbillade hela världen med dina grova målningar att han var en gammal gubbe med skägg, vilket världen tror alltjämt. Du påstår att du led medan jag bara fröjdade mig. Du må ha lidit, men aldrig visade du något medlidande. För varje krig, som mördade folk efter folk, för varje stad som blev bränd och utrotad, för varje häxa som brändes av din kyrka på bål, för varje begåvad kättare av alla de miljoner som torterades ihjäl av dina påvar, för varje avlatsbrev som kyrkans tjänare gjorde sig feta på, för all den oöverskådliga oöverträffbara ofattbara höjd av intolerans som under 1500-talet först och främst representerades av din kyrka, kände vi andra medlidande med era offer. Varje häxa, varje kättare, varje lutheran, kalvinist eller zwinglian, varje inföding, varje indian, varje fritänkare som mördades under 1500-talet av din kyrka var jag. Ingen har dött en hemskare död än Gud, och han dör för evigt på nytt varje dag. Varje döende människa är Gud, och ingen döende människa är heligare och gudomligare än den människa som möter döden genom andra människors vållanden. Och ingen mördade så mycket människor under 1500-talet som de som tjänade din kyrka."

Nu blandade sig andra i diskussionen.

"Varför älskade du ondskan, Michelangelo?"

"Jag har aldrig älskat ondskan," svarade Michelangelo.

"Ljug inte!" ropade tre tusen dödas hessa rosslande röster.

"Jag har älskat, men jag har aldrig älskat ondskan."

"Varför finns ondskan då?" ropade de tre tusen rösterna.

"Svara!" ropade fyra tusen andra röster.

"Fråga inte mig. Fråga Gud."

"Gud svarar inte," ropade de tre tusen.

"Gud svarar inte på mänskliga frågor," ropade de fyra tusen.

"Om inte Gud vill svara kan ännu mindre jag svara."

"Du måste svara!" ropade de tre tusen.

"Varför finns det ondska?" gastade de fyra tusen.

"Varför lät Gud någonsin det onda bli till?" ropade fem tusen nya dödas röster.

"Vi fordrar att du svarar!" ropade alla tolv tusen.

"Ondskan finns för att vi ska ha någonting att göra."

"Varför måste vi ha någonting att göra då?"

"Därför att det finns ingenting ondare än sysslöshet. Av två onda ting väljer man det mindre onda. Mellan att vara sysslös och att ha ondska att bekämpa är det andra det bättre alternativet."

"Nej, de är lika onda bägge två."

"Så talar kollektivet, massorna, de förnuftslösa, mobben, den dumma ignoranta fula vulgära hopen, som låter sig luras av de politiker-bedragare som bara lever på att lura massorna. Men den ensamme individen vet bättre. Ni har fått svaret. Det är bättre att ha ondska att bekämpa än att vara arbetslös. Så är det. Var nöjda."

Men de tolv tusen var inte alls nöjda. Ty hopen, massorna, kollektivet, folket, de många, den förnuftslösa själlösa ignoranta huvudlösa flocken, där varje medlem är identisk med den andre, den hjärtlösa sinneslösa mobben, är aldrig nöjd. Ger man dem en hand rycker de sedan i armen och fordrar den med och slukar den om de kan och med ännu större glupskhet. Flocken, massan, mobben, flertalet, majoriteten, folket, hopen, kollektivet, alla de som aldrig tänker och som är rädda för att tänka själva och som låter sig förföras av politiker och andra bedragare, är som fenomen om någonting en manifestation av själva ondskan.

När Jon stod redo att ge sig in bland de döda och söka rätt på sina vänner höll Röde Jan honom tillbaka och sade:

"Akta dig, Jon! De kommer att vilja dra dig ner till dem. De kommer att fatta tag i dina ben och dina händer, och vid minsta beröring med en av dem blir du drabbad av den digraste av alla pestsjukdomar. Du blir svart över hela kroppen och faller inom en minut ner död och blir en av dem: en fast dödlig skugga, som bara har döden till övers för livet."

"Jag är ledsen, Jan," svarade Jon, "men jag måste in bland dem. Jag måste beblanda mig med dem och bli ett med dem. Jag måste bli ingenting med dem. Det är en nödvändighet, ty jag har förlorat mina enda vänner."

"Än sen då?"

"Det finns en möjlighet att här göra dem levande igen."

"Hur?"

"Genom att ge dem människoblod att dricka."

"Vems människoblod tänker du offra? Ditt eget?"

"Ja."

"Men då dör du ju själv."

"Förvisso."

"Jag förbjuder dig att gå dit. Även om du utgjuter ditt eget blod och offerar dig och får dina vänner levande igen, så kommer samtidigt många andra att ta tillfället i akt och dricka ditt blod och bli levande, som ingen mänska önskar att ha levande. Med dina vänner kommer även parasiter, missfoster, brottslingar, monster, vettvillingar och skräckbanditer att uppstå från de döda."

"Det struntar jag i. Jag vet vad jag måste göra."

Och därmed störtade sig Jon ut bland de döda, och de tog girigt emot honom, lystna efter hans blod. Jan kunde inte stoppa honom. Jon drog sin kniv och ropade:

"Kom, Odysseus, Leif och Arvid! Jag är här för att åter föra er till de levandes rike!"

Och därmed skar han upp sina ådror vid handlederna och halsen. Blodet forsade ut. Tusentals döda kastade sig i blodet och drack girigt och blev gradvis levande. Men somliga drack för mycket genast, med den påföljd, att deras återupplivningsprocess blev obalanserad, de kom ur jämvikt och blev till asymmetriska monster eller helt enkelt berusade och odugliga. Snart föll Jon omkull, och snart var han död. Av hans blod blev 3783 människor levandegjorda, på gott och på ont, med ytterst varierande resultat.

Men Store Jan sade till sina män: "Nu är det vår tur, vänner! Dräp alla utom Jons tre vänner Leif, Odysseus och Arvid!"

Och männen drog sina svärd och gick ut bland de döda, som frossade i det levandegörande blodet. Var och en som drack av blodet och fick kött dräpte de omedelbart. Av alla de levandegjorda blev det ett blodbad utan like. Det räckte med att en död ande drack en droppe blod från marken, så blev han levandegjord och en mänska av kött och full av blod. Sålunda mångmultiplicerades allt levande blod genast in absurdum men blott för att genast utgjas och gå till spillo i större kvantiteter än någonsin. När alla de levandegjorda sålunda slaktades blev alltsammans ett plaskande och slaskigt blodhav utan like, som vida överträffade alla världens hajars ursinniga festmåltid på varandra ute till havs.

Bland alla de döda som drack blod var även Jon. Sålunda blev han levandegjord igen. Efter tre timmars oupphörlig slakt stod endast fyra människor av alla de döda levande mitt i allt blodet. Och det var Odysseus, Leif, Arvid och Jon. De fyra vännerna hälsade varandra hjärtligt och återförenades i goda kramar. Sedan steg alla fyra tillsammans med Stor-Jan och vikingarna ombord på sina fartyg igen.

Sålunda hade en handfull präktiga och raska män tagit kål på 3780 människor, för att dessa oprivilegierade 3780 själva ville leva. Men de fick inte leva, för de hade redan en gång för alla förverkat sina liv. Endast de fyra orättvist eller genom

olyckstillbud livsavbrutna männen fick leva. Och männen som utförde den kopiösa masslakten ansåg sig ha gjort helt rätt.

Ack, hur kan ni återstående fåtaliga ensamma män fortleva med gott samvete, med gott humör och i gott leende kamratskap? Hur kan ni någonsin åter le och ha roligt efter mordet på de 3780 stackars döda? Hur kan ni någonsin skratta igen? Ack, huru förfärligt, fruktansvärt och vedervärdigt är icke livet!

Ack, ni stackars hopplösa evinnerligen dåraktiga irrationella massor! Hur länge skall ni behöva lida på jorden för de få gudaktigas skull, och hur länge skall vi ensamma lidande fruktansvärt fåtaliga rättfärdiga själar behöva ha dåligt samvete för er skull?

Det finns inget paradiset. Det finns bara det helvete som är verkligheten. Man kan få skymtar av paradiset ibland, men dem förlorar man alltid. Man kan skapa åt sig jordiska paradiser inom verklighetens ram, men de går alltid förlorade. Ingen har någonsin fått paradiset på sin lott utom till låns. Allt gott är tillfälligt, allt ont är evigt.

Evinnerliga fasansfullhet! Du mardrömsliv utan slut! Du eviga natt som avlöses av dag blott för att synas ännu fruktansvärdare och olidligare! O Jesus, du Guds Son, du Gud, som korsfästes blott för att aldrig nedtagas utan blott för att hänga och pinas där utan att dö i evig tid! O du förfärliga inferno, som är allt och som allena är sant! Eviga helveteseld, som förtär för evigt utan förskoning eller ett uns av barmhärtighet!

Någon rättvisa finnes ej. Det finns endast orättvisa, ty aldrig sker något utan att det är orättvist mot någon. Endast det som icke sker är gott.

8.

Jon sade till de andra: "Vänta på mig medan jag går i land än en gång på ett kort besök."

"Ska du skita nu igen? Kan du inte skita sittande på relingen?"

"Nej, jag ska inte göra något sådant. Jag vill tala litet med en särskild person, nu när jag har chansen."

Och Jon gick än en gång i land på Dödens ö. Han träffade snart den person han sökte, som han redan tidigare hade talat med men ej tillräckligt.

"Hur mår du?" hälsade han på skalden.

"Bara bra. Vad ville du prata med mig om?"

"Bara ditt och datt. Säg mig, vad är din mening egentligen om Hamlet?"

"Det var min bästa och min sämsta pjäs."

"Varför sämsta?"

"Hela första hälften finner jag urusel. Scenerna med spöket är bra, och Polonius lyser upp varje scen som han framträder i, men för övrigt är hela första hälften av Hamlet det sämsta som jag någonsin skrivit. Pjäsen blir bra först i och med skådespelarnas ankomst. Där först tar pjäsen fart, och från det ögonblicket är det utan tvekan världens bästa pjäs. Men hela historien med Hamlets galenskap – synnerligen synnerligen misslyckat. När jag skrev i mina sonetter att mången versrad ej borde ha skrivits så tänkte jag mest på första hälften av Hamlet."

"För övrigt – vilka av dina pjäser sätter du högst?"

"Alla dem som jag skrev före Hamlet. Mina sista pjäser var också bra, som Stormen och Vintersagan, men slutet på Kung Lear var synnerligen misslyckat liksom slutet på Coriolanus och slutet på Timon av Athen. Men mest av alla mina skådespel tycker jag nog om krönikespelen."

"Varför slutade du skriva?"

"Därför att jag kunde inte med att fortsätta efter att ha producerat de synnerligen misslyckade Kung Lear, Coriolanus, Timon av Athen och Hamlet. En så misslyckad

författare som jag visade mig vara i Hamlets galenskap och i Lears, Timons och Coriolanus finaler får bara inte lov att fortsätta gå lös på scenen. Scenen är inte till för att producera skandaler, och den scenförfattare som gör det ändå borde hängas om han inte avgår självmant. Min heder fordrade att jag lämnade scenen efter de skandalösa skådespelsfiaskon som jag gjort mig skyldig till. Men tänker du inte fråga efter vad hela världen undrar mest av allt – vem, till exempel, mina sonetter egentligen handlar om?"

"Även om jag frågade det så skulle du väl inte tala om det?"

"Nej."

"Men vet du vad jag tror att var orsaken till att du övergav scenen?"

"Aldrig övergav jag scenen. Jag är med på alla teaterscener i världen så länge min ande existerar. Men vad tror du är orsaken till att jag drog mig tillbaka från teaterscenen i England?"

"Jo, jag tror orsaken vara den, att du var trött på skådespelarlivet. Du hade fått nog av teaterns stress och hårda liv, dess jäkt och ståhej, dess ständiga bråk, problem, dispyter och konflikter, rivalitet och gräl och den tråkiga publiken, som aldrig förstod någonting, som trodde Julius Caesar var en komedi som avslutades med en munter dans vid Filippi, som aldrig fattade ett ord av vad som sades, som alltid kritiserade allt utan att veta någonting om vad de kritiserade, som alltid störde pjäsens gång och avbröt den, som alltid otacksamt tog emot och blott gav ett rött öre tillbaka. Jag tror du tröttnade på dina medskådespelare, som alltid ville förändra dina texter och gjorde det också, som ständigt klagade på ditt dåliga språk och självsvåldigt försökte förbättra det varvid det blev ännu sämre, och som aldrig spelade dina pjäser så som de skulle spelas. Du var trött på skådespelarnas hårda krävande och föraktade liv. Du var trött på nödtorften och teaterns knappa omständigheter, dess primitivitet och dess brist på trygghet och bekvämlighet. Du övergav nöden för bekvämligheten, sorgen för bekymmerslösheten, fattigdomen för komforten, ofriden för friden, arbetet för lättjan och kamratskapet för äktenskapet. Du övergav skapandet för att i stället ta det lugnt. Du övergav tragedin för komedin. Men det har aldrig någon kunnat förlåta dig, ty en riktig människas plikt är att arbeta så länge hon lever, och det gjorde inte du. Du borde ha fortsatt skriva än större, mer ångestfulla och mer dramatiska tragedier. Du borde ha fortsatt med än finare och kungligare krönikespel. Men det gjorde du inte. Du drog dig baklänges hemåt ner i din säng och in under din hustrus toffel. Du den främste av engelsmän spolade dig själv snöpligen ner i toaletten. Och efter din föga ärofulla reträtt har England aldrig mer sett en engelsman av den bästa sorten. Karl I var den siste elisabetanen, det sista barnet och den sista frukten av din, Chaucers, Alfred den Stores och Bedas anda, och efter hans avrättning har ditt England aldrig mer kommit till sin rätt. Hade du icke dragit dig baklänges hade England kanske stått sig än idag."

"Jag säger varken ja eller nej till vad du säger, Jon."

"Du övergav kampen, hjälterollen och den bistra sanningen för att i stället bli lat fruntimmerskarl. Du övergav slagfältet innan striden var över. Striden går aldrig över, och ve den som inte stannar och kämpar tills han stupar på sin post! Ve den som dör sovande eller liggande! Ve den som inte dör arbetande! Den skomakare som överger sin läst förrän han dör är en feg usling! Och din läst var Londonscenen, och du övergav den när den brunnit ner och behövde dig som allra mest! Vad var det för ett sätt? Varför gav du upp, William Shakespeare?"

"Det är mycket enkelt. Att du inte fattar det av dig själv."

"Vad då?"

"Jag var ju bara en skådespelare."

"Vad menar du?"

"Det var inte jag som skrev de av mina pjäser som blivit berömda."

Jon kunde inte tro sina öron. Han försökte hämta sig – förgäves.

"Menar du att du var en bluff och bedragare?"

"Inte alls. Jag var bara skådespelare. Jag måste hålla masken. Den som verkligen skrev de 36 pjäser som utgavs i Shakespeares namn efter min död krävde att hans namn aldrig fick avslöjas."

"Varför?"

"Det får du fråga honom."

"Vem var det?"

"Det får jag inte berätta. Den rätta skalden tog sin hemlighet med sig i graven och lämnade som sitt enda testamente den nöten åt eftervärlden att knäcka. Men ingen har lyckats knäcka den, även om somliga varit på god väg. Men sanningen är sådan, att den aldrig kommer att kunna accepteras."

"Kan du ge mig en ledtråd?"

"Bara det, att de flesta är okunniga, men om de inte var det skulle det inte finnas någon som var kunnig. Och för att det någon gång skall kunna förekomma någon kunnig, måste de flesta förbli okunniga. Så det är bäst att de flesta förblir okunniga, för den kunniges skull, så att han kan säga med all rätt, att mänsklighetens enda last är okunnighet."

"Du gör det bara svårare."

"Jag medger, att det är ett svårt dilemma."

Men Arvid kom och avbröt och sade till Jon: "Kom nu! Låt oss ge oss av från denna ondskans hemvist! Här finns det bara mera sorg och tristess att hämta för oss dödliga. Låt oss fara!"

"Vart?"

"Bort härifrån, bort från den kända världen och verkligheten, bort från ondskans och dödens lögner, iväg från den ormgrop där kristna, muhammedaner, judar och kommunister aldrig kan sluta fred med varandra. Låt oss ge oss iväg från den värld där maskinen och icke människan regerar, där oljan och rikedomarna bestämmer världens öden och icke människan. Låt oss finna en ny värld bortom oceanen där vi kan plantera ett nytt paradiset som aldrig skall förbannas av någon satanisk inkräktare. Låt oss börja om på nytt från början någonstans på andra sidan havet, och låt oss aldrig släppa makten dit in eller avunden eller någon egocentricitet, ty endast makt, strävan och ambition kan förföra människan. Där skall vi leva enligt förnuftets regler blott. Vi skall endast arbeta för det dagliga brödet och ej för någon lyx eller fåfänga. Och där skall inga slavar finnas, inga förbud och inget tvångsarbete, ingen stress och ingen sjukdom eller senilitet, ingen miljöförstöring och ingen politik utan bara kärlek och förnuft, kreativitetens fantasi och nådens sanning.

Kom nu! Låt oss ge oss iväg, ut och bort för evigt!"

Men Jon dröjde kvar på stranden och sade:

"Låt mig stanna här ännu en liten stund."

Lycka är det mest sällsynta som finns i det mänskliga livet. Den lyser upp som en blixten men försvinner lika snabbt igen, kvarlämnande blott bitter saknad, en osläcklig hunger och längtan och ett vemodigt minne fyllt av smärtsam melankoli. Lyckan kommer, men den stannar aldrig.

Som barn endast hade jag ett hem att älska och vara trygg i. Ända sedan jag mot min vilja växte upp och mot min vilja blev bekant med den evigt negativa sanningen har jag varit hopplöst hemlös, en vandrare vrakspillra på stormigt hav, ett evigt offer för ofrid och den negativa sanningens hemsökelse. Aldrig ett ögonblick har jag fått frid, ro eller vila. Aldrig sedan barndomen har jag fått vara hemma igen. Finns det ett hem för människan? Det är i så fall döden, som är anträffbar och tillgänglig på den ö vars öde strand jag står på nu. Skall jag stanna här i dödens land i tron att det är mitt äntliga slutgiltiga hem, eller skall jag följa mina levande kamrater bort

härifrån vidare ut på osalighetens eviga olidliga lidandes färd? Jag har lika många vänner här bland de döda som bland de levande. Vilka skall jag välja? Ack, hur mycket hellre ginge jag in till de döda än ut till de levande! Men skall jag då verkligen överge alla de levande, där de steks och torteras evinnerligt och lider utsäglig nöd i det eviga helvete vars namn är världen?

Han såg där bland de döda alla världens största författare: de tre grekerna Homeros, Platon och Plutarkhos (i sällskap med Pythagoras, Xenofon och de tre tragödemna,) romaren Horatius (i sällskap med Ovidius och Catullus,) de tre stora kyrkofäderna Origenes, Johannes Chrysostomos och Bernhard av Clairvaux (i sällskap med Hieronymus, Benedictus och Franciscus,) de tre engelsmännen Beda, Chaucer och Shakespeare (i sällskap med Thomas Malory, Thomas More och Christopher Marlowe,) italienaren Dante (i sällskap med Petrarca och Boccaccio, Ariosto och Tasso,) tysken Goethe (i sällskap med Schiller och Hoffmann,) och ryssen Tolstoj (i sällskap med Dostojevskij och Pasternak,) utom många andra, såsom Victor Hugo, Charles Dickens, Jules Verne, Stefan Zweig, Conan Doyle och ett antal andra som han inte kände igen direkt. Många av dessa talade han länge med och lärde han mycket av.

Icke mindre uppmärksamhet visade han för världens främsta konstnärer, som alla var där: Donatello och Alberti, Leonardo, Michelangelo och Rafael, Tizian, Rubens och Rembrandt, Bach och Händel, Beethoven och Schubert, Schumann och Chopin, Brahms och Tjajkovskij och hela parnassen av världens finaste kompositörer. Han talade även med Perikles och Marcus Aurelius, Charlemagne och Fredrik II av Hohenstaufen, som introducerade honom för den lille persern Abel Kasim, som kallats Firdausi, utom många andra.

Men Einar och Odysseus kom till Jon och sade:

"Dröj ej här, utan kom med oss. Lämna denna mörka isolerade otrevliga ö. Låt oss fara ut och bort, iväg från allt mänskligt, bort från alla mänskliga makter, bort från döden och sjukdomen och lidandet och alla andra lögner! Lämna de döda åt sitt öde och lev själv! I döden finns intet gott. Kom! Låt oss ge oss ut, att göra världen större för mänskorna, att spränga deras gamla trånga tråkiga värld, att bryta ny mark för vårt släkte, att ge människan större svängrum i världen. Kom! Låt oss fara ut och fly från allt vad bråkigt mänskligt sällskap innebär. Endast den ensamme är fri. Låt oss ge oss iväg härifrån och finna nya världar åt människan och, genom att visa mänskan att världen inte är vad hon vet att den är, bevisa för henne hennes totala eviga kunskapsbankrutt, och låt oss håna henne på avstånd där borta där jorden inte längre är klotrund. Låt oss ignorera och glömma människan!"

"Vad säger ni, vänner?" sporde Jon de döda. "Vad säger du, Shakespeare?"

"Lyd hans råd. Far ut och lämna oss. Det är blott för att ni skall kunna fara ut och göra världen större som vi evighetsarbetare har slavat för er. Vad har människan arbetat och strävat för i alla tider om inte för utvecklingen?"

Och alla de andra döda uppmanade dovt i korus:

"Far ut! Far iväg! Far bort från den eländiga människan!"

Att alla var enhälliga om att han skulle fara iväg fick Jon att bestämma sig.

"Nåväl, jag kommer. Låt oss fara iväg genast. Dock kommer jag endast på ett villkor: att ni döda kommer med oss. Jag kan inte lämna och överge er."

"Er vilja att ta oss med resulterar automatiskt i att vi är med, så länge ni vill ha oss med. De levandes vilja bestämmer de dödas öden. Så ohyggligt är de levandes ansvar."

Och sålunda gick de ombord och kastade loss, och med ombord på det vackra skeppet var även Homeros, Platons, Plutarkhos, Bedas, Firdausis, Bernhards, Dantes, Chaucers, Shakespeares, Goethes, Tolstojs, Bachs, Rembrandts, Michelangelos, Albertis, Marcus Aurelius, Perikles och Franciscus eviga andar och många andra

dödas eviga andar därtill. Kort sagt: med dem på deras resa ut ur världen var hela världen.

9.

Vi är rebeller och revolutionärer som föraktar och avstår från hela världen. Vi är pirater och sjörövare och laglösa buckanjärer som står utanför lagen och ej vill ha något med lagen att göra. Vi är flyktingar undan rättvisan, ordningen, den så kallade civilisationen och köttets helvetiska tyranni. Vi är rymlingar från världens fångelse, vi är fredlösa hänsynslösa samvetslösa asociala socialfall, som ej har pass, identitet, pengar eller någon egendom. Vi är naturliga män som aldrig betalar skatt och som aldrig låter sig regeras. Gud allena litar vi på och aldrig på någon människa. Vi är världens friskaste människor och till och med de enda människor i världen som över huvud taget är sunda.

"Vad är det värsta som finns i världen, Einar?"

"Fåfänga."

"Vad är fåfänga?"

"Fåfänga är allt det som inte är evigt. Endast eviga värden har någon mening. Endast det eviga är gott, endast evigheten är stabil."

Här far vi nu bort från världen, bort från alla krig, allt jäkt och ståhej, all stress, all ofrid och allt som är negativt. Vi far för att söka ett land där alla hemligheter har förblivit hemliga, där allt fördolt fortfarande är dolt, och där vi kan leva i trygg isolering. Ty felet med världen är att den inte uppskattar isoleringens salighet. Världen är sådan, att där vill alla ut och göra sig hörda i världen och tvinga alla människor att lyssna till en. Där kallas goda isolerade människor för svaga ljusblåa verklighetsfrämmande idioter, och världen gör sitt bästa för att tvinga dessa isolerade godtrogna att dansa efter sin pipa. Världen har svårt för att lämna isolerade människor i fred.

Endast i isolering kan trädgårdar blomstra, lustgårdar frodas och begåvningar odlas. Såsom världen är en isolerad ljuspunkt i den mörka rymden, så är människan en isolerad ljuspunkt i den mörka världen. Och endast om hon förblir isolerad kan hon bevara sitt ljus, ty går hon ut i världen blir hon mörk såsom världen. Isolering är det enda trygga hemmet. Endast den isolerade är lycklig. Endast i isoleringen finns det godhet, frid, trivsel, hemtrevlighet, säkerhet och stadig förkovran.

"Firdausi, du den störste av alla islamvärldens författare, säg mig, varför skrev du en sådan ohistorisk historia? Du hade en fantastisk historieskatt till ditt förfogande – se blott på Kyros, Dareios och Xerxes, men den ignorerade du nästan totalt, och i stället hittade du på egna kungar och hjältar. Du hade en underbar verklighet till ditt förfogande, men den struntade du i och diktade i stället sagor. Varför?"

"Ni västerlänningar tänker inte som vi österlänningar. I östern har verkligheten intet värde. Vi struntar i verkligheten och betraktar i stället verkligheten bakom verkligheten – livets dofter, nyanser, alla de ord som inte uttalas, det som var man förnimmer och som är så ljuvt att han gömmer det i sitt hjärta i stället för att dela det med andra, de eviga stämningarna, de hemliga tankarna och allt som är opåtagligt men som ändå finns där, medan ni västerlänningar endast bryr er om verkligheten, det konkreta och det prosaiska, fakta och sanning och allt sådant som det inte råder någon tvekan om att är påtagligt. Ni håller er till sanningen medan vi håller oss till bakgrunden av sanningen. Ni är realister, vi är idealister. Ni är kristna som tror på

korsfästelsen, vi är gudstroga som hellre ägnar oss åt betraktandet av Guds härlighet. I min Konungabok har jag såsom trogen mitt folks traditioner därför hellre ägnat mig åt att ge känslorna, stämningarna, tankarna och utsvävningarna i det blå en fast form än den prosaiska torra för oss österlänningar fula och andefattiga verkligheten, som egentligen aldrig har något gott att komma med utom flykten ifrån den."

Lev i det fördolda. Så sade den störste av alla filosofer. Göm allt vad du skapar, hata dig själv, sätt ditt ljus under skäppan hellre än att du överglänsar andra, skratta ej utan le i mjugg så att ingen kan se din svaghet, ty glädje är förvisso en svaghet och den största av svagheter, ty att ha roligt är motsatsen till att arbeta, spara, skapa och verka. Endast de lata har roligt medan de arbetsamma lider. Var hellre ingenting än att du tar del i den världsliga fåfängan, och sky fåfängligheternas fåfänglighet som pesten. Och vad är fåfängligheternas fåfänglighet? Jo, det är äran.

Medan de seglade för frisk och stadig gynnsam vind under klar norrskens- och stjärnbeströdd och -upplyst natthimmel kom en vålnad farande emot dem. Det var en riktig självlysande grönaktig genomsynlig vålnad. Han var klädd i toga och såg ut som en romersk senator. Flera ombord blev rädda vid synen. Vålnaden stannade i luften en meter ovanför däckets och talade med sträng röst:

"Ni ärar avfällingen Firdausi, kättaren Platon, den intolerante Thomas av Aquino och den dekadente och degenererade Shakespeare men inte mig! Vad är ni för ena? Har ni ett uns av dygd i er kropp, som glömmer bort den störste av romare, mig, Marcus Porcius Cato, han som erövrade Medelhavet och som skrev det klangfullaste och märgfullaste språk som någonsin en talare hedrat sina lyssnare med? Ni minns och ärar Augustus, Trajanus, Marcus Aurelius, Horatius, Sulla, Cicero och hela deras illustra hus, men husets grund ägnar ni inte en tanke. Och det romerska husets grund är ingen annan än jag och min tid. Skäms på er, kulturklåpare!"

Och därmed försvann den imposanta och imponerande vålnaden.

Men då hördes en röst i rymden: "Stanna, Marcus Porcius, ditt romerska svin!"

"Vem förolämpar mig?" Och Marcus Cato blev åter synlig tillsammans med en annan ny vålnad.

"Jag är Epikuros från Samos, den siste filosofen, den siste store joniern, den siste klassiske hellenen, Greklands sista ljus. Du var ej enbart positiv, Cato, lika litet som jag var det. Min svaghet var att jag ej insåg konsekvenserna av min filosofi: lättja, slapphet och dekadens. Dina svagheter var först och främst ditt förakt för Hellas, som icke var berättigat, och din intolerans mot kartagerna. Du var en imperialist, Cato, en hänsynslös vinningslysten nationalegoist, som ville att din nation skulle övervinna, bemäktiga sig och kränka hela världen på bekostnad av andra länder. Fastän du var fattig och hederlig i det privata var du en stor buse i det att du ansåg Rom ha rätt i allt vad Rom gjorde. Fy dig, din imperialist! Usch, Marcus Svinet Cato! Jag var ej bättre än du, och ingen människa var bättre än du, men det betyder ingalunda att du var bäst, vilket du till skam för ditt land ansåg och trodde."

Och Epikuros och Cato gled långsamt bort i natten, Epikuros först och den uppläxade Cato sedan. De äldre är alltid ärbarare än de yngre.

Vad gör jag egentligen här på denna besinningslösa färd norrut bort från världen när jag borde vara på väg söderut mot Jerusalem? Men så är det: ju mera man strävar åt det ena hållet, desto hårdare drager en ödet med sig åt det andra, det motsatta. Ju mera man strävar, desto mera kommer man slutligen ingen vart.

Vad är lycka? Det finns mycket och mycket som kan sägas vara lycka. Men vad är då den högsta mänskliga lyckan? Den högsta mänskliga lyckan är att bli lämnad i fred av sina medmänniskor.

Livet är en ständig flykt från Gud. Man flyr och flyr, liksom Jona, och söker sig ständigt bort från världen och människoplågor, men Gud hinner alltid upp en, lika säkert som Akhilleus alltid hinner ifatt sköldpaddan. Likväl fortsätter man ändå oförtröttligt att ständigt försöka fly på nytt, från sanningen, Gud och verkligheten. Och aldrig lyckas man, och aldrig tröttnar man på att försöka på nytt.

"Säg, Einar, du som vet allt, vad är det egentligen för skillnad mellan konungar och kejsare?"

"Skillnaderna är många. Konungar finns det alltid, men kejsare finns det inte alltid. Konungar är inte alltid enväldiga, men kejsare alltid är fullkomliga enväldshärskare. Konungar kan vara ödmjuka. Det kan inte kejsare."

"Men var inte kejsare som Augustus och Marcus Aurelius ödmjuka av sig?"

"Jo, du har rätt. De var det, men få andra kejsare har varit det. Konungar har det alltid funnits många, men kejsare har det alltid funnits få. Kejsaren är Kristi fiende medan konungar är Kristi jämlingar."

"Men var inte Kristus en kejsare?"

"Vad pratar du för skräp?"

"Roms härskare tog titeln kejsare för att inte misshaga världen genom att anta den misshagliga titeln konung. Före Caesar var alla konungar enväldshärskare, och de hade mer och mer, alltsedan Salomos tider, missbrukat och gjort konungatiteln förhatlig. Caesar tog titeln av Caesar i ett försök att pånyttföda konungavärdigheten under ett annat namn och införa en ny titel av samma innebörd som den besudlade konungatiteln men som han hoppades inte skulle bli besudlad som konungatiteln."

"Du har rätt. Konungar och kejsare är samma sak. Men alla konungar och kejsare som har makt över denna världen är av ondo. Endast de konungar och kejsare som bevisar sin makt vara av den andra världen skulle kunna klara sig mot evigheten."

Det finns ingen framtid, det finns inget nu, det finns inget förflutet. Det finns endast ett, och det är evigheten.

Odysseus sjöng högt och sade:

"Hellas, dina krossade tempel skall återuppföras, vartenda ett av dem skall åter höja sina episka friser och sina härliga kolonner till gudomlighetens ära. Ej finns det ett krossat och skändat söndersmulat tempel väster om Euftrat som icke skall återuppstå i härligare glans än någonsin.

Och ditt heliga orakel, o Delfi, skall åter tala. Det skall kväda och förutspå vad gudomligheten själv ingiver det och inspirerar det till att förkunna. Åter skall det sjunga och deklamera gudomliga ord såsom fordom. Ty i det gudomligas namn skall allt ihjälslaget återuppstå, såsom konungarnas konung själv återuppstod sedan han mördats.

Och en ny Fidias skall åter skulptera konungen i jätteformat i Olympia, och jungfrumodern i jätteformat i och utanför det återuppförda och återutsmäckade templet Parthenon, den Heliga Jungfruns eviga tempel.

Och jungfrutemplet i Efesos skall även på samma sätt återuppföras till gudomlighetens jungfruliga ära och till den heliga jungfruns fröjd. Må dessa gudomliga ord snart bli till hundrafemti procent uppfyllda!"

Så sjöng Odysseus, en av hjältarna, som färdades över det nordligaste av alla hav till det land som låg norr om det nordligaste av alla hav.

Och de nådde landet en dag i september, den ljuvligaste av alla månader. De såg det på femtio mils avstånd, ty luften var klar som kristall, och i luften fanns det inte den mest mikroskopiska partikel av orenhet. Och Arvid ropade: "Där är landet! Där är det min bror bor!" Och han var mycket begestrad.

När de kom närmare såg de småningom allt tydligare hur höglänt landet var. Det var en ganska bergig kust.

När de kom ännu närmare upptäckte de att de trott fel när de trott sig vara nära det höglänta landet, ty den strand de trott sig se var ingen strand. De hade trott sig se bergen höja sig över havet, men när de kom ett tiotal mil närmare såg de, att det inte var havet som bergen höjde sig över utan att det var molnen. Och bergen fortsatte växa under molnen ju närmare resenärerna kommo.

Till slut såg de hur omåttligt höga bergen var. Odysseus sade:

"Dessa berg är högre och brantare än Anderna där dessa är som högst och brantast."

"Ja," sade Arvid, "de är tre gånger så höga som Anderna."

"Vad är det för berg egentligen?" frågade Röde Jan.

"Det skall jag förklara för dig," sade Arvid, ty han visste vad han talade om. "Detta är det verkliga Luttringsberget, som Dante beskrev i sin skärseld men som aldrig någon har funnit i praktiken. Det låg i själva verket inte på södra halvklotet utan *bortom* det norra halvklotet."

Därmed fick alla resenärerna något att besinna och fundera över, och de var länge tysta i andäktig begrundan medan den förbjudande bergskusten växte upp inför dem till oerhört oöverskådliga och överväldigande dimensioner.

"Hur kan din bror bo bland dessa omåttligt höga och otillgängliga, ack så vilda och ödsliga berg mol allena?" undrade Leif.

"Fråga inte mig. Han bara gör det."

"Hur högt upp bor han?"

"Det är bara femton kilometer till krönet av bergen. Och där uppe bor han i en liten torftig eremithydd med endast kondorer och gamar som större sällskap."

"Skall vi klättra upp för snötäckta berg femton kilometer?"

"Ja, ty annars når vi icke min broder. Det är inte långt."

"Men kan man andas där uppe?"

"Ja, visst kan man det. Atmosfären i denna delen av världen är mycket skonsammare och tjockare än till exempel i Himalaya och Anderna."

Jon, alias Louis, var förbluffad.

Men de hade inte långt kvar till kusten, högst tjugo kilometer, när plötsligt en rasande tyfon blåste upp. Den kom utifrån havet, men den återkastades från kustens berg ut från kusten, så att just där det lilla skeppet låg och kämpade uppstod det förfärliga virvlar och skoningslösa vindbyar än framifrån, än bakifrån och än från bägge sidor samtidigt. Det var stört omöjligt att manövrera.

"Det förestår oss ännu ett skeppsbrott!" ropade Odysseus, och han fick alldeles rätt. Skeppet var räddningslöst förlorat i denna häxkittel av virvlar och kastvindar. Masten bräcktes, och hela skeppet fastnade i en väldig virvel som det snart sögs ner i. Och där gick skeppet till botten.

Jon fick tag på en plankan som han klamrade sig fast vid. Den sjönk inte under honom utan flöt med honom upp till ytan sedan han slungats ut från virveln. Men när han kom upp till ytan såg han ingen annan någonstans. Han flöt i timmar omkring helt allena i den rasande stormen. Han flöt i dagar, och stormen stillnade. Den femte dagen såg han en liten ö i fjärran. Han höll på att förgås av törst. På plankan simmade han till ön och tog sig i land. Den var inte mycket större än det sjunkna skeppet hade varit, men den var grön och hade till och med tre stycken träd, och allt växte på den. Han fann till och med litet färskvatten. Så somnade han. Och inte ett spår fanns i världen av hans förlorade vänner.

Under tiden predikade doktor Solomon Gold i sin vildmark:

"Allt som har med Gud att göra är gott. Allt som inte har med Gud att göra är ont.

Jag är den som ingen vill höra men som hörs ändå. Jag är den eviga bedrövelsen som ingen kan dränka eller kväva. Jag är det som ingen vill se men som syns ändå, jag är den röst som alla vill tysta men som aldrig kan tystna,. Jag är den som alla i evighet försöker tiga ihjäl. Ja, jag är Gud.

Vad är det värsta som hänt i vårt sekel? Fällandet av bomberna över Hiroshima och Nagasaki. Varför var det något så avskyvärt? Därför att det gjorde slut på det andra världskriget, det underbaraste och effektivaste krig som någonsin utkämpats. Om det bara fått fortsätta i fred! Om bara general MacArthur hade fått fortsätta gå in i Nordkorea och Kina och bringa dem på knä i god tid innan den förbannade terrorkommunistdiktaturen grep omkring sig och blev stabilare etablerad! Men Roosevelt och Churchill och Stalin, de dårarna och glädjeförstörarna, gav kriget ett snöpligt och alldeles förhastat slut innan det var färdigt och innan kampen mot ondskan var avgjord, och än idag lider världen av deras tilltag. Än idag torteras mänskligheten av konsekvenserna av Hiroshima och Nagasaki, som först och främst är den grå och sjuka, dödligt självdestruktiva freden.

Jag är elden som förtär världen och som världen evinnerligen försöker släcka och som inte går att släcka. Guds ord är det som sätter världen i brand evinnerligen.

Ack, människor! Tro ej på lyckan! Den bara bedrager och sviker! Den entusiastiske byggherren bygger med entusiasm tills han en dag ofrånkomligt sätter sig ned och begynner att tänka: 'Ack, gårdagen var ändå ljuvlig! Hur härligt var det ej att inleda allting! Hur utsägligt skön och ljuvlig var icke begynnelsen, barndomen och ungdomens ljusa planering, och hur förskräckande tung är ej fortsättningen, den ohyggliga mognaden, den grå vuxendomen, som endast blir tyngre och gråare för varje år! Ack, jag saknar det ljuva förflutna, den gamla och goda välsignade blomstertid, som aldrig mer kommer tillbaka!' Ja, allt är bedrägligt, och allting desillusionerar. Allt avger endast växande bitterhet, ständigt tilltagande avsmak, allt större besvikelser och ständigt bittrare minnen. En grå ödslig öken är världen, som ständigt blir gråare blott och ännu mera ödslig. En ständigt tilltagande diger besvikelse är hela världen för den alltmer grånande mänskligheten.

Finns det då inget hopp? Finns det inget ljus alls? Är allting verkligen så hopplöst då som allting verkar vara? Nej, ett ljus, hur grått, fatt och eländigt svagt det än är, finns trots allt här på jorden. Det är kallt och grått, men det lever och kan icke släckas. Det ljuset är norrskenets ljus, som svagt upplyser den mörka ensliga vilda barbariska nordens. Det ljuset är de arma stackars förfrusna och gråa, hårt prövade och hårdföra hyperboréerna."

Men alla dessa den lärde doktors predikningar tyckte Jon sig höra där han låg på stranden av den öde obebodda ön.

När Jon tröttnat på att vistas på den öde ön tog han sig före att simma de tjugo tusen metrarna till fastlandet. Han nådde fram men var givetvis dödstrött vid framkomsten. Han föll ner på den mjuka sandstranden som ett vrak av en skeppsbruten. Men runt omkring honom in mot landet sträckte sig ändlösa urskogar som klättrade upp mot bergen vilkas höjd inte tycktes ha någon gräns. Och där forsade ner för bergen genom de susande och brusande skogarna bäck vid bäck, flod vid flod, älv vid älv och katarakt vid katarakt. Och uttrar och bävrar och sorkar och mullvadar och grävlingar och sobeldjur och mårdar lekte och härjade och jagade och bråkade och tumlade omkring på marken kring forsarna och de nästan alltför fiskrika vattendragen. Där fanns uttrar så stora som vildsvin och större.

En dag sänkte sig en mörk skugga över jorden. Och Jon ropade med armarna utbredda uppåt:

"O fågel Rock, min gamle vän, välkommen hit!"

Ja, det var fågel Rock. Jättefågeln slog sig ned vid Jons sida.

"Om du är villig att göra mig en tjänst, fågel Rock, så bär mig tillbaka till Ryssland. Jag har ett arbete att utföra där."

"Vad är det för ett arbete?"

"Jag skall predika ihjäl dess kommunistiska regim."

Och Rock tog Jon på sin rygg och flög med honom till Ryssland. Resan tog 112 dagar, fastän fågel Rock var världens snabbaste flygare.

Och där någonstans i Rysslands allra vildaste och mest avlägsna vildmarker avlämnade fågel Rock lydigt sin alltför mångbereste passagerare.

När han satt där vid en bäck i skogen och filosoferade kom där en ensam man förbi. Jon hälsade och sade:

"Har inte vi träffats förut?" Karlsloken svarade:

"Jo, det har vi bestämt."

Och mannen, som var klädd i svart slängkappa och svart hatt, var ingen annan än doktor Solomon Gold. Jon bad honom slå sig ner, och de började prata.

"Vad är dina senaste idéer?" frågade Jon.

"Jag har kommit på att allt prat och alla problem beträffande ljusets hastighet är lögner. Ljusets hastighet är en lögn, ty ljuset har ingen hastighet."

"Förklara dig."

"Det obrutna rena klara bländande ljuset är Gud, och där det är är det allestädes närvarande. Det tar ingen tid för Guds ljus att nå oss, ty det är av samma väsen som tanken, som rör sig ledigt omkring i hela universum utan hastighet. När vi ser solen och alla stjärnor lysa så är det just nu de lyser hur långt borta de än ligger. Ljuset är så beskaffat, att det når oss i exakt samma ögonblick som det tänds oberoende av sträckan där emellan. För Gud finns det varken avstånd eller tid, och Gud är ljuset, det ljus som bländar och som ingen kan stå ut med men som allt levande får liv av i oundgänglig måtto. Därför har ljuset ingen hastighet, och ingen kan färdas med ljusets hastighet utom Gud själv. Ljusets hastighet är lika med tankens hastighet, ty Gud är tanke och ljus, och ingendera kan mätas."

Deras konversation stördes av ett häftigt gräl i bakgrunden.

"Jag var den större!" skrek den ena.

"Nej, jag var större än du," svarade den andra. Och de två som käbblade var fortfarande Michelangelo och Tizian. Men doktorn reste sig och ingrep i dispyten och sade:

"Lugna er, mina herrar. Ingen av er var ändå störst."

"Vad menar han?" undrade Michelangelo.

"Tizian var större än du, Michelangelo, även om du var mera älskad av Gud," sade Solomon.

"Där hör du," sade Tizian.

"Men ingen av er var så stor som den störste."

"Vem var störst om inte någon av oss två?" frågade Tizian och Michelangelo helt bestörta. Och den judiske doktorn Solomon Gold svarade lugnt:

"Lionardo da Vinci, bastarden, epikurén, den förbannade hedningen och kätterske fåfänge vetenskapsmannen. Han var den störste av alla renässansens förträffliga män. Men Rembrandt var större än vad du och Rubens var, Tizian. Ni två och Rubens var inget mot Lionardo da Vinci, författaren till Shakespearedramerna och den heliga mänskliga Rembrandt." Så slöts äntligen den tvisten.

Och de försagda käbblande konstnärerna drog sig försagda tillbaka. De hade ingenting mera att säga.

"Nå, nu äntligen kan jag ta i tu med det verkliga problemet," sade doktorn alldeles nöjd.

"Vilket problem då?" undrade Jon.

"Någon var missnöjd med slutet på Konung Lear. Jag har kämpat med problemet, men jag kommer ingen vart. Hur jag än har försökt har jag inte kunnat åstadkomma något bättre slut på Konung Lear än det för handen liggande. Jag kan endast åstadkomma ännu sämre, ännu värre, ännu hemskare och ännu tristare komplement."

"Har du skrivit något försök?"

"Det enda jag kunnat frambringa i den vägen är en komplettering av den galne konungens tal inför sin mördade dotters arma lik."

"Får jag läsa?"

"Var så god. Kan det bli värre?"

Och dessa var de extra rader som doktorn lagt i den olycklige konung Lears mun när han bär sin mördade dotters lik i sina armar:

"O kvinna, hur har du ej fallit! Hur djupt har du ej blivit störtad! Till avgrundens botten, till yttersta änden av helvetet är du grymt nerslungad! Ja, du är Guds fallna ängel, den ljusa och strålande Lucifer, Guds allra käraste ädlaste skapelse. Nesligt förvandlad till svart smutsigt troll, till förhatlig och avskyvärd Satan är du tragiskt bliven, ty sådan är världen och dess infernaliska gång. De onda förföljer och misshandlar, mördar och utrotar alla de goda och svaga. De goda får aldrig ha den allra ringaste talan. Blott tuga och lida är de goda tillåtet. Helvetet härskar, ja, helvetet är krönt till all världens konung i evighet. Helvetet erövrar himmelen, helvetet slaktar och dräper och jämnar allt ädelt och skönt, gott och vackert med marken. Ty världen är helvetet, och ingen råder, regerar och härskar i världen förutom den onda eländiga ytterst förbannade världen."

Det var det bästa doktor Solomon Gold kunde åstadkomma för ögonblicket. Han skildes från Jon och gick sina egna vägar, och det samma gjorde den vilsne polacken, som trodde att han inuti Ryssland kunde råda bot på Sovjetunionen.

10.

Men febern kom över honom där han låg ensam ute i kalla ödemarken, och febern utvecklade sig till lunginflammation. Och där fanns ingen mänska i det öde döda landet som kunde hjälpa honom. Han lade sig ner för att dö, och han flämtade tungt. Till sist kom dödskampen över honom. Kampen blev lång och svår. Men hans tankeförmåga var klar intill slutet. Han ropade hest med sina sista krafter en slutlig förbannelse över den politiska världskommunismen, och det var den människans sista ord. Han förlorade sansen, hans lemmar ömsom slappnade av och ryckte till, tills hans sista livskraft gav vika för döden. Så dog han där ensam i ödemarken.

Han återsåg aldrig sitt hem och sitt hemland, det av kommunister förslavade taggtrådsinhägnade Polen. Ej heller fick han någonsin se Israel och Jerusalem. Han dog med en förbannelse på sina läppar över de socialister som fördärvat hans värld och gjort den orättfärdig. Ty innan socialisterna i Ryssland fördärvade Ryssland och innan nationalsocialisterna i Tyskland fördärvade Tyskland var världen rättfärdig. Måtte den åter bli det någon gång!

"Louis, din förbannade sjusovare! Vak upp! Vet du inte att det är förbjudet att dö?"

Det var Gud som hade sett honom dö och som nu kom och sparkade liv i hans djupfrysta kropp, och det var kraft i hans sparkar.

"Aj! Aj!" sade Louis. "Vem sparkar mig så hårt? Kan man då inte få dö i fred?"

"Nej, det får man inte!" dundrade Gud. "Man får inte dö över huvud taget. Man måste leva vare sig man vill eller inte. Stig upp nu och återvänd till världen och uthärda den! Ty uthärda måste man. Endast idioter lägger sig ner och dör."

"Men jag hade lunginflammation, och det fanns ingen läkare och ingen människa i närheten."

"Nonsens! Här tolereras inga undanflykter! Det är förbjudet att dö, och hör sen!" sade Gud och lämnade den konfunderade, återupplivade och mörbultade ensam åt sitt öde i den kalla vildmarksvärlden.

"Jag vill inte leva! Jag vill dö! Jag vill inte ha något med den svarta förbannade verkligheten att göra! Jag vill inte leva i en värld där det finns socialister. O Gud! Varför får jag inte dö?"

Gud svarade spontant:

"Döden befriar ingen från livet. Döden är en falsk illusion. Du vet själv att du har dött flera gånger, men ändå lever du fortfarande, vare sig du vill eller inte. Försök inte fly livet. Det går bara inte."

"Men jag kan inte leva i en värld där det finns socialister."

"Oskadliggör socialisterna då."

"Det är jag för snäll för att kunna göra."

"Vägra att ha med dem att göra då."

"De finns ändå i samma värld som jag."

"Bed för dem då."

"Det är omöjligt. Jag kan ju inte tåla dem. Hur kan jag be för en ideologi som jag inte tror på?"

"Bed ej för ideologin. Bed för människorna att de överger ideologin."

"Jag kan inte be för människorna, emedan jag anser att det finns för många människor i världen, att alla människor är onda och, kort sagt, emedan jag hatar alla människor."

"Då är det ditt hat som du måste göra dig av med."

"Hur? Vem kan beröva havet dess bitterhet, natten dess mörker och vintern dess köld? Din ordning kan ingen ändra på, och mitt hat för människosläktet är ett resultat och en del av din världsordning."

"Döden tycks verkligen vara enda lösningen på ditt problem. Men faktum återstår, att döden är omöjlig. Du kan göra dig av med din kropp men inte med din själ. Vill du bli av med din kropp?"

"Nej."

"Det komplicerar problemet ytterligare. Du kan inte dö och behålla din kropp oförändrad."

"Varför, o Gud, får man inte låta bli att förändras? Varför måste alltid allting i livet ändras på?"

"Det måste det inte alls. Jag förändras aldrig, och allt som hör mig till förblir oförändrat i evighet."

"Om du ändå kunde stå fast vid ditt ord!"

"Varför skulle jag inte det?"

"Bröt du inte ditt löfte till Israel? Det var inte Israel som övergav dig, utan det var du som övergav Israel, ty hade inte du övergivit dem så hade de heller aldrig övergivit dig. Och lika illojal och otrogen var du mot Grekland och Rom och Konstantinopel och Tyskland och England och Ryssland. Du har aldrig givit någon ditt ord utan att ha svikit det."

"Du vet mycket väl att jag inte tål att någon försöker konkurrera med mig i fråga om politisk makt. Min allena är all makt i evighet. Den som försöker bli lika mäktig som jag vräker jag över ända. Salomo försökte det, Athen försökte det, Tyskland försökte det, Caesar försökte det, och jag har rättvist straffat dem och deras

efterkommande därför. Jag tål inte mänskligt övermod, för det är så dumt. Men de som inte försökte konkurrera med mig om makten har jag aldrig slagit."

"Det har du visst det! Vad gjorde 30-talets judar för att förtjäna döden i koncentrationsläger? Vad gjorde jag för att förtjäna andra världskriget? Vad gjorde kvinnorna och barnen i Hiroshima och Nagasaki för att förtjäna atombomberna? Vad gjorde öststaterna för att förtjäna en järnridå? Och vad gjorde Londons kyrkor och Coventrys katedral för att förtjäna sönderbombning? Vad gjorde Adam och Eva för att förtjäna uteslutning ur paradiset, när det bara var ormen som var listigt stygg? Vad gjorde Jesus för att förtjäna korsfästelsen?"

"Han påstod sig vara min son, enligt evangelisternas utsagor."

"Förnekar du att han var det?"

"Nej, men det var ändå fräckt att förhäva sig själv inför översteprästerna så som han gjorde."

"Han talade sanningen. Var det fräckt? Skulle han hellre ha förtigit sanningen?"

"Vad är sanning?"

"Vet du inte vad sanning är?"

"Nej, det är något som bara människorna i sin dårskap tror sig ha något grepp om. Jag vet inte vad sanning är. Säg mig vad sanning är, om du vet det."

"Om inte du vet det, hur kan då jag eller någon människa veta det?"

"Du lär dig, min son, du lär dig."

Och Gud lämnade honom i fred.

Omsider kom han till en flod som föreföll bekant. Han vandrade längs med den. Plötsligt mötte han en soldatpatrull. De tog genast hand om honom. Han frågade: "Detta är floden Petjora, antar jag?" Frågan besvarades inte. Han fördes bryskt till ett fångläger som han snart igenkände som det fångläger som han för många år sedan hade flytt från tillsammans med en engelsman.

Dock blev han inte långvarig där. Han förflyttades snart till ett annat fångläger som låg vid Ishavet. Det låg ute på en ö i Vita havet, och det hade uppförts på de skändade ruinerna av ett kloster. Och Jon förstod att klostret var Solovjetskijklostret, som Arvid hade talat om.

Emedan det var omöjligt att fly från ön fick fångarna ganska stor frihet att röra sig på ön. De fick gå ner till havet när de ville. Jon gick ofta ner dit och satte sig och funderade och längtade. En sommardag när han satt där fick han se ett segel ute på havet som nalkades ön. Han satt kvar, och seglet kom närmare. Han reste sig upp. Vad var det för människor ombord på båten? Jo, det var Arvid och Odysseus, bland andra!

De tog i land, och Jon omfamnades av sina gamla vänner.

"Hur visste ni att jag var här?" frågade han.

"Fågel Rock talade om det för oss," svarade Odysseus. "Vi har kommit hit för att hämta dig. Så lätt slipper du inte ifrån oss!"

Och Jon följde med Arvid, Odysseus och Einar ombord, och de seglade därifrån.

De seglade först till Kirkenes där Arvid hade en moster som han ville hälsa på. Och mostern bjöd dem på kaffe och sade:

"Akta er för mat. Mat är den största fara som finns i världen. Av mat blir kroppen tung och slö och trött och bortskämd. Mjölk och bröd är bra, men riktig varm lagad mat bör man akta sig för att äta mer än en gång i veckan."

Så förmanade mostern dem, och sedan seglade de därifrån.

"Hur klarade ni er efter skeppsbrottet, och hur återfann ni varandra?" frågade Jon. Odysseus svarade:

"Vi klarade oss fint. Vi antingen simmade eller drev i land på fastlandet, där det dock tog en tid innan vi fann varandra. När jag fann Arvid och Einar hade de redan

återfunnit varandra. Sedan fann vi snart Leif. Vi sökte länge efter dig men fann dig icke. Vi seglade i en hel månad ut efter kusten utan att finna dig. Det var en vidunderlig kust. På en sträcka av någon mil stupade berget brant ner i havet. Det var en minst tusen meter hög bergvägg som stod lodrätt upp ur havet, och vågorna som slog mot detta berg nästan krossade oss. Bergväggen var full av ändlösa vidsträckta väldiga grottor, som havet holkat ut."

"Sedan begav vi oss till min bror," fortsatte Arvid. "Han bodde högst uppe på fjällkedjan, och från hans koja hade man en utsikt minst hundra mil omkring, ty så klar var luften, och så högt belägen var hans bostad."

"Och," fortsatte Einar, "han hade hår som släpade på marken när han gick och skägg som nådde ner till tårna. Bara att hålla ordning på hans hår och skägg och hålla dem rena gav honom jobb för nästan halva dagen. En riktig eremit var han!"

"Sedan," fortsatte Odysseus, "fortsatte vi sökandet efter dig. En dag träffade vi fågel Rock, som sade: 'Jag har fört er vän tillbaka till gamla världen. När ni far dit tillbaka kommer ni att finna honom på stranden av den ö där det av kommunisterna skändade Solovjetskijklostret ligger.' Och när vi seglade dit fann vi dig där. Så enkelt var det."

"Odysseus, byggde skeppet," inföll Einar. "Är det inte fulländat och perfekt?"

"Jo, det saknar verkligen ingenting, och tre till skulle lätt kunna rymmas här. Men berätta mera om landet i norr. Vad såg ni från Arvids brors stuga där utsikten var så vid? Såg ni något grönt på andra sidan bergen?"

"Nej," sade Einar. "Vi såg bara berg så långt ögat kunde nå, bara vita ändlösa fjälltoppar. Men Arvids bror berättade att det fanns eviga skogar bortom bergen och att havet tog vid igen vid skogarnas slut. Och den ocean som sedan bredde ut sig mot norr, sade han, var den största oceanen i världen, minst tjugo gånger så stor som Stilla oceanen, och hans namn på den var Stormiga oceanen."

"Hade han seglat över den?"

"Ja," sade Arvid. "Min bror har ensam seglat runt hela den kontinent vars enda invånare han är, och det är en större sträcka än över hela den oceanen."

"Finns där inga andra människor?"

"På kontinentens sydkust finns det faktiskt på ett ställe en flodmynning med gröna skogar, i vilken trakt det bor ett säreget litet folk. Min bror tror att det är ättlingar till gamla irrfärdsvikingar, ty det är något med dem som påminner om gamla vikingar. De klipper aldrig hår eller skägg eller ens naglar, utan allt sådant låter de växa fritt och nötas ned av sig självt. Ej heller kvinnorna klipper någonsin håret. De lever i den uppfattningen att långt hår och rikt skägg är ett tecken på bördighet och fruktsamhet, och faktum är ju att vilken naturlig mänska som helst blir upphetsad av att se en mänska med rikligt långt hår. Att håret nådde ned till benen var inte ovanligt bland dem. Av historien om detta folk blev vår långhåriga vän Leif så fascinerad att han bad att få fara till detta folk. Min bror gav oss beskrivningen av vägen, och vi for dit, och där lämnade vi Leif. Det långhåriga folket gjorde honom till sin konung, och han lovade oss, när vi skildes från honom, att regera och uppfostra det säregna folket väl. Förmodligen har han redan vid det här laget lärt dem läsa och skriva. Vi var oroliga för honom, men han lovade oss att han aldrig skulle gifta sig eller falla från kyskhet till vällust. Han hade gjort det en gång, sade han, och aldrig mer. Och han var helt nöjd med att bli lämnad där. Efter det for vi direkt hit."

"Även Karl I hade långt hår, men honom mördade de," sade Jon.

"Och därmed tog också den civiliserade renässansvärldens historia slut. Så länge män och kvinnor får odla hur långt hår de vill, så länge är hela världen fri, öppen och obegränsad för människan. Men när kort hårväxt blir till lag och kutym och långhåriga män förföljs för sin långhårighets skull, då stundar onda tider för hela världen."

"Och det verkar som om Gud skulle älska långhåriga män, ty annars hade han väl aldrig befallt sina präster att vara långhåriga och förbjudit dem att klippa eller raka sig. Även i Indien har långt hår hos mannen status av helighet."

Jon beklagade att han hade missat så mycket, men han menade, att han kunde vara med om det en annan gång i stället.

Och de seglade till Hammerfest, och därifrån till Tromsö, och sedan till Lofoten och Bodö. De besökte även Namsos, Trondheim och Levanger.

De besökte även Kristiansund, Ålesund och Bergen. Bergen tyckte de mycket om, och de kom helt överens med bergensarna om, att den staden var mycket mer värd att kallas Norges huvudstad än det moderna, nymodiga och tråkiga Oslo.

Men när de såg en oljerigg utbrast styrmannen:

"Ve dig, Norge, för din oljas skull! Den oljan skall enbart bli dig till ve och bekymmer och förbannelse ända tills den äntligen tar slut. Ty lidanden blott och olyckor skall oljan ge dig."

De for sedan till Stavanger, Kristiansand och Oslo.

Genom Bohuslän passerade de ställen som Strömstad, Kungshamn med Gravarne och Smögen, Lysekil och Uddevalla, Ljungskile och sedan Tjörn och Orust och kom fram till Marstrand. Varje sådant ställe orienterade de sig noggrant i och lade på minnet deras fördelar och nackdelar, och prästen Ansgar välsignade dem alla. Han var särskilt imponerad av Marstrand, där han träffade en gammal kollega, en målare som var präst i den liberala katolska kyrkan och ursprungligen flykting från Tyskland under 30-talet. De gjorde en avstickare in till Stenungssund innan de for ut till Åstol och Kåringön. De hade mycket gott väder och gynnsamma vindar hela vägen genom denna underbara arkipelag, som i gott sommarväder var precis som den grekiska, tills de slutligen kom fram till och ankrade i Långedrag hamn utanför Göteborg.

Även den staden välsignade prästen Ansgar med besked. Han sade:

"Välsignat vare du, Göteborg, med dina fyra förstäder Mölndal, Kungälv, Marstrand och Kungsbacka. Många andra förorter har du även, som Särö och Hovås, Billdal och Hindås, Sävedalen och Partille, Lerum och Floda, Mölnlycke och Askim. Egentligen består du även av många och ej blott av en stad. Haga med sina små gator och prång, gamla träkåkar och gränder och sin unika småstadsidyll är en stad för sig, liksom Annedal, där det ligger omslutet av berg på alla sidor, med sina små billiga pittoreska kvarter, vilkas tak glöder röda i soluppgången, liksom även Olskroken och Landala och det unika Masthugget med sina små skeppargränder och fantastiska originalbebyggelse av lekstugeliknande trästugor som klättrar upp för kullarna och bergen, och den vita rena fina Vasastaden med dess slottsfasader, torn och tinnar, mäktiga villor och furstliga kyrkor och välvårdade trädrika lummiga skuggrika parker, som gör staden grön och dräglig och med sitt läge vid floden erinrande om London i hemtrevlighet. Och de fyra olika delarna av staden inom Vallgraven med deras köpmansgator skall vi inte tala om, ty det bleve för mycket. Redbergslid och Olskroken är också idyller för sig liksom den anrika Gamlestaden och det gröna Örgryte med dess tallösa skogsinbäddade villor och vita marmorpalats. Byn utanför staden, det fagra pepparkakshusrika Utby med dess underbara promenadstigar och vidsträckta härliga vilda hedar och ängar, dess branta klippor, höga berg och unika klippsjöar, där romantiken och trollskogsstämningen lurar bakom varje bergskrök och varifrån man har fri utsikt ända till havet, är det underbaraste villasamhället i hela Göteborg. Där leker barnen lyckligast, där är trafiken minst, där är tomterna rymligast, där är Göteborg vackrast med sin kyrka högst uppe på bergsbacken. Även Långedrag är en by för sig med dess vackra vita strandpaviljonger och restauranter, liksom Majorna, där det är billigt och trevligt att leva, och där Lars Gatenhielms minnen förskönar staden under den majestätiska Masthuggskyrkan.

Men detta underbara Göteborgs största välsignelse är ändå havet. Hela världen ligger framför Göteborgs hamn, där den mynnar ut i den vilda Atlanten i centrum för hela Skandinavien. Med sitt underbara idealiska läge kunde Göteborg bli en handels- och sjöfartshuvudstad för hela Norden, och på Hisingen, Skandinavien hjärtpunkt, finns vidsträckta områden, ängar och hedar, som kunde begagnas för sådana syften i framtiden. En stad utan havet inom räckhåll är en fängelsehåla, och en stad med havet i sikte är inte bara öppen och fri utan har dessutom alltid obegränsade möjligheter.

I Norden har bara Helsingfors och Köpenhamn samt Reykjavik samma idealiska havsläge och öppna horisont, medan både Stockholm och Oslo kommer till korta hopplöst inklämda i klaustrofobiska vikar och sund."

Långt utanför Göteborg på ett kallt och ödsligt skär träffade de en gammal bekant: doktor Solomon Gold. Han hade varit på Styrso och hälsat på sin gamle vän Torsten Torkelsson. De tog honom ombord, och emedan han kände Göteborg väl blev han en utmärkt vägvisare och ciceron för dem där. Han presenterade för dem även en annan god vän och ung skyddsling som han hade där: den unge författaren och kompositören Melchior, som bodde i ett uruselt kyffe i Olskroken. Denne fattige unge konstskapare levde i ett helvete, ty utanför fönstret hade han en järnväg och stadens största trafikkarusell med evig dundrande skrikande vrålande trafik alla dagar och nätter utan uppehåll, och till grannar hade han ett sällskap rockmusikdårar, som ägnade sina liv åt att dagarna i ända endast lyssna till rockmusik för högsta volym, så att trevåningshuset aldrig upphörde med att skälva och skaka. Jon påmindes härigenom om sina upplevelser i New York. Även här låg det knarkare utslagna och sanslösa i trappuppgångarna ibland. Ändå kunde denne Melchior komponera där och spela underbart piano, och han hade även där skrivit en hel del, men så gott som intet av all hans produktion hade kommit till någon omvärlds kännedom, då den officiella musikindustrin endast distribuerade, hade utrymme för och gjorde pengar på sådan musik som hans grannar ägnade sig åt, som var rena drogpropagandan, då det ju knappast gick att uthärda denna *hard metal rock* utan bedövningsmedel.

"Säg mig, Odysseus, var allt verklighet som Odysseus berättade om sina irrfärder? Fanns verkligen Kirke, Laistrygonerna och alla de andra?"

"Ja, det är självklart att de fanns, och de finns fortfarande. Kirke, Oidipus, Teiresias och alla de andra lever för evigt i Underjorden. Jag har själv träffat dem där."

"Berätta för oss vilka du har träffat i Underjorden och hur du kom dit."

"Det vore att berätta hela Greklands historia."

"Så berätta för oss då hela Greklands historia."

"Nåväl, eftersom ni tvingar mig till det skall jag göra det. Men jag kan inte avslöja för er var ingången till Underjorden är, ty det är en hemlighet, som endast de få utvalda får känna till. Dante visste om den liksom Aeneas och min store förfader Odysseus, men få andra."

Jon såg här hemlighetsfull ut, ty även han var delaktig i hemligheten.

11.

Så här inledde Odysseus sin berättelse om sina förfäder:

"Och Gud skapade änglarna, och änglarna fick med tiden så stor kärlek för människorna, att de beblandade sig med människorna och avlade barn med dem. Och änglarna var Guds söner, och Guds söners barn med mänskorna blev gudomliga

jättar. Men hela detta gudomliga släkte av jättar och väldiga namnkunniga sällsporda gestalter förgjordes genom Syndaflo den. Endast Noa klarade sig med sin familj jämte några enstaka änglabarn fjärran från Noas värld. Det var bland annat dessa som överlevde i de övre regionerna av Himalaya och som kallades de sista Atlantiderna. Bland dessa enstaka jättar var även fjärran norr om Noas värld Uranos och Gaja, som slog sig ned i Grekland när floden vek undan. De byggde sig ett hem nära toppen av berget Olympos, och det var ett ståtligt hem av mjölkvit marmor och med hundratjugoåtta marmorkolonner och pelare. Det var en blandning av ett slott och ett tempel, och där grundade de sin familj. Allt detta vet jag, ty allt detta har Uranos själv talat om för mig i Underjorden.

De födde en massa barn. En del var vidunderliga, andra var gudomliga. De fjorton titanerna var alla gudomliga och välskapta. De var sju bröder och sju systrar. Systrarna hette Theia, Foibe, Dione, Metis, Themis, Thetis och Rea. Sönerna hette Hyperion, Atlas, Krios, Koieus, Eurymedon, Okeanos och Kronos. Kronos var yngst av allesammans, och Hyperion var äldst. Hyperion drog småningom norrut och blev anfader åt hyperboréernas folk långt upp i kallaste Norden. Atlas var den dugligaste, kraftigaste och ädlaste av titanerna. Eurymedon blev far åt Prometheus och Epimetheus. Prometheus var sin tids mest lysande begåvning och den visaste av alla sina samtida. Han höll sig mest till sin dyrkade farbroder Atlas. Okeanos blev sjöman och seglade ut på alla de sju världshaven. Efter honom har oceanerna fått sitt namn. Kronos, slutligen, var den slugaste och ambitiösaste av titanerna. En av Uranos övriga mindre hedervärda söner var Tartaros, som drog österut och där grundade tartariet och tartarernas mordiska folk, vilkas rike kallades Tartaros eller Dödsriket. Han blev även anfader åt Giganterna.

Alla gudarna eller jättarna eller titanerna eller vad man skall kalla dem kunde flyga. De flög upp och ner till Olymphen många gånger om dagen, och de kunde även förvandla sina kroppar till vad som helst. Åtminstone kunde de flesta av dem det.

Uranos tid som härskare på Olymphen var en lycklig tid. Fred rådde i hela den grekiska världen, och marken var bördig och fruktbar. Allt fanns i överflöd.

När Uranos drog sig tillbaka blev Kronos herre på Olymphen. Han hade en massa barn, bland vilka märks sönerna Hades, Poseidon, Zeus, Pan och Helios och döttrarna Hestia, Demeter, Hera och Eos. Helios var en soldyrkare, och han tillbringade sitt liv i umgängelse med solen. Pan var vanskapt, ty han hade horn i pannan och ben och fötter som en get. Han klagade dock aldrig över sitt öde utan levde harmoniskt så länge han levde i ödmjukhet och fattigdom. Han lärde människorna dansa och spela flöjt och glömma sina sorger och melankolier till lyckliga lössläppta fester. Han blev levnadskonstens fader. Hades, Poseidon och Zeus var däremot maktlystna herrar som inte nöjde sig med litet. De delade världen mellan sig så att Poseidon blev herre över haven, Hades över jorden och Zeus över luften ljustet och himmelen. Hades drog sig med tiden tillbaka och grundade ett rike i Underjorden, där han samlade alla människor och själar som dog. Vad skulle han med dem till, kunde man fråga sig, och det frågade honom även både Zeus och Poseidon, men han svarade aldrig på frågan. Zeus och Poseidon fick då den uppfattningen att han var fnoskig. Han samlade även oceaner av guld och diamanter, och med tiden blev han herre över det största antalet själar av alla, som han trodde, så att han ansåg sig vara oinskränkt härskare över hela Dödsriket, om nu ett sådant fanns. Han blev rikast av bröderna.

Poseidon började snart leva högt på att visa sin makt med att frammana stormar, iscensätta jordbävningar, genomföra katastrofer och på varjehanda sätt göra livet surt för hela världen med alla dess levande väsen genom att sejda och utveckla sina extraordinära talanger för att bemästra hela naturen och manipulera med den som han ville. Han blev den farligaste och mest lynniga av bröderna, och Zeus ansåg honom storhetsvansinnig, men han sade det aldrig högt till honom, ty ingen ville reta

honom. Alla förstod att hålla sig på god fot med denne den mest fruktansvärde och maktgalne av bröderna. Han ensam hade ju skaffat sig makt över själva vädret.

Men både Hades och Poseidon böjde sig för Zeus, som alltid var och förblev den mäktigaste. Ty han hade makten att bestämma över liv och död, vilket inte bröderna hade. Zeus kunde dräpa vem som helst, men ingen kunde dräpa någon mot Zeus vilja. Så fastän Zeus var den fattigaste, mest anspråkslösa och minst jordfasta av bröderna var han mäktigast. Och han övertog hemmet på Olympen när Kronos drog sig tillbaka.

Zeus hade liksom sina fäder en massa söner. Hans präktigaste barn var Apollon, hans förstfödde son och arvtagare; och hans barn nummer två, jungfru Athena, var en vis alltid stridsklädd manhaftig jungfru, som aldrig lät sig röras av någon. Ares var en mindre lyckad son, som alltid stiftade krig överallt och som aldrig gjorde annat än krigade och bråkade och sådde split och hetsade folk mot varandra och förtalade vem som helst, ty han levde bara för bråk och stridigheter och var konstant krigsgalen.

Hefaistos var en ovanligt begåvad son men tyvärr vanskapt i benen och halt. Han var en mästersed och hantverkare som kunde smida och konstruera och bygga vad som helst.

En annan skön och dygdig dotter var Artemis, vars främsta intresse var jakt. Även hon lät sig aldrig röras av någon, och liksom Athena höll hon sig mest till den ljuse harpolekaren Apollon.

Hermes var en annan mycket duglig son, som blev människornas speciella beskyddare och vän. Hermes och Apollon var mycket goda bröder, men medan Apollon stod för konst, skönhet och begåvning stod Hermes för list, intelligens och spetsfundighet. Han fann ett särskilt nöje i att umgås med kriminella och utbyta erfarenheter och konstgrepp med dem.

Zeus fatalaste dotter var Afrodite, som bara hade ett intresse i livet, och det var vällust. Hon var den första dumma blondinen och kanske den dummaste men även den mest oemotståndliga. Hon var helt karaktärlös och ett så lättfärdigt stycke, att hon åstadkom mera ont än gott och det fullständigt aningslöst. Hon var höjden av ansvarslöshet och lockade även alla andra till dårskap som hon kom i kontakt med, då alla karlar blev sanslöst förälskade i henne.

Hebe hette en annan dotter. Hon var den ödmjukaste av Zeus barn. Hon var ringa och levde fattigt och hade aldrig några anspråk. Hon höll sig helst till mostrarna Hestia och Demeter.

Zeus sjukaste son var slutligen Dionysos, som var alkoholist. Han gjorde aldrig annat än drack och blev allt slappare, fetare och sjukligare ju äldre han blev. Han höll sig helst till Afrodite och Ares, som alltid uppmuntrade honom i hans laster och gärna deltog i hans besinningslösa fester, som han använde Pans deltagande i till att sprida lämplig panik som omväxling och jippo. Dionysos var i grund och botten självdestruktiv, men Afrodite och Ares höll honom under armarna och stöttade honom alltid, så att han kunde fortsätta utveckla sina laster.

Bland Zeus övriga söner märks Herakles, den sägenomspunne hjälten, historiens störste kraftkarl, och den onde Tantalos, som blev far till Pelops, som blev far till Atreus, som blev far till Agamemnon och Menelaos; och den tappre och fromme Aiakos, som hjälpte Poseidon och Apollon att bygga Trojas murar, och som blev far åt Peleus och Telamon. Telamon födde Aias, och Peleus födde Akhilleus. Akhilleus och Aias var således kusiner. Zeus födde även Dardanos, som blev far åt Erikthonios och Ilos. Erikthonios födde Tros, som byggde Troja. Ilos byggde Ilion, och dessa två sammanväxte sedan och blev till en stad. Och Ilos födde Laomedon, som blev far åt Priamos. Zeus födde även muserna och moirerna, som dock var döttrar. Även Orion, den mest legendariske av alla jägare och den skönaste bland män, var son till Zeus.

Även Poseidon hade många framstående söner. Bland dessa var Neleus, som byggde Pylos och blev far åt den store Nestor, och Belos, som födde Danaos, Aigyptos och Pygmalion. Danaos blev far åt femtio döttrar, och Aigyptos födde exakt lika många söner. Men när Aigyptos femtio söner ville gifta sig med Danaos döttrar mördade döttrarna fyrtionio av sina kusiner medelst hårnålar på själva bröllopsnatten. Det hade de kommit överens om alla tillsammans i förväg, och endast en av dem kunde inte med att genomföra dådet på sin man den femtione kusinen, som därigenom blev den ende som överlevde skandalen. Poseidon blev även stamfar åt Agenors olyckliga släkte. Poseidons son var Agenor, vars son var den store kung Kadmos av Thebe, vars dotter var Agaue, som under vinets inflytande utan att veta vad hon gjorde mördade sin egen son Pentheus tillsammans med sina tjänarinnor under en omfattande dryckesorgie. Pentheus son var Labdakos, vars son var Laios, som den olycksdrabbade Oidipus i misstag mördade utan att veta att det var hans egen far.

Apollons älsklingsson var Asklepios, den underbare läkaren, som födde Erekteus, den förste konungen av Athen. Erekteus födde Kekrops, som födde Pandion, som födde Aigeus, som var Theseus fader. Bland den kække Hermes söner märks spefågeln Autolykos, som blev morfar åt Odysseus. Somliga påstår att Odysseus far inte alls var Laertes utan skurken Sisyfos, men det kan aldrig bevisas. Folk älskar att spekulera i sådant.

Men hur mäktig Zeus än var, och hur vitt än hans familj behärskade hela världen, så blev ändå Prometheus hus mäktigare med tiden. Ty Prometheus födde Deukalion, som blev far åt Hellenos, den förste hellenen. Hellenos söner var Aiolos, Dorus och Xuthus, och Xuthus söner var Ion och Akaios. Akaios blev stamfar åt akaierna, Ion åt jonierna, Dorus åt dorerna och Aiolos åt aiolerna. Dorus födde Tektamos, som födde Asterios, som födde kung Minos av Kreta, den störste och mäktigaste av alla Hellas konungar någonsin. Minos födde Deukalion, som födde Idomeneus.

Aiolos hade en massa söner, bland vilka märks skurken Sisyfos och Oineus, far till Tydeus, far till Diomedes; och kung Kretheus, far till Aison, far till Jason, argonauternas ledare."

"Ja, det var en utförlig om dock bristfällig släkttavla," inföll Einar, "men säg nu: vem var Orfeus? Av vad ätt var han?"

"Orfeus var son till kung Oiagros av Thrakien och musan Kalliope, som var dotter till Zeus."

"Och vem var Daidalos, den snillrike uppfinnaren?"

"Daidalos var en ättling till Erekteus. Vem hans far var vet man inte."

"Och hur var Aineiass släkt med Priamos?"

"Aineiass farmor Aigesta var en dotter till Priamos far Laomedon."

"Men hur kunde Oidipus, som levde före den store Nestor, ha Poseidon till sin farfars farmors farfars far, medan den yngre Nestor hade samma karl till sin farfar?"

"Ja, du," sade Odysseus, "liksom Bibeln ständigt motsäger sig själv, så motsäger även den grekiska mytologin understundom sig själv. Gud säger aldrig något utan att motsäga sig själv."

"Det var ju tur att ni blev av med den långhårige Leif," sade Solomon Gold en dag.

"Varför var det tur?" frågade Einar.

"Han var ju homosexuell."

"Hur vet du det?"

"Han hade ju långt hår. Alla långhåriga män är homosexuella."

"Vad får dig att tro det?"

"Det är ju därför de odlar långt hår. De vill bli så lika kvinnorna som möjligt. De vill bli så effeminerade som möjligt, ty all deras håg står till sexuellt umgänge med andra långhåriga unga män. Har ni inte sett hur en långhårig mans penis rest sig så snart han fått syn på en annan långhårig man? Alla långhåriga män är homosexuella. Därför var Lionardo da Vinci homosexuell: han hade långt hår."

"Du talar som en tokig kvinna. Leif var lika litet homosexuell som du och jag. Hade han varit det hade vi märkt det."

"Hur vet du att jag inte är homosexuell?"

"Det är något jag förmodar och kommer att tro ända tills du bevisar att du är homosexuell, vilket jag tror och hoppas att du aldrig kommer att göra, ty den dagen någon gör det här i denna båt slänger jag honom över bord och dränker honom och ser till att han är död innan jag seglar vidare."

"Skulle du göra så med en homosexuell vem det än vore?"

"Det skulle jag."

"Skulle du även göra det om det var Jon?"

"Det skulle jag."

"Varför?"

"Därför att homosexualitet är naturvidrigt, emedan det inte kan bli några barn av det, vilket är naturens mening med alla sexuella lekar. Leif var inte homosexuell. Han hatade kvinnor, men det är inte något tecken på homosexualitet. Det går an att hata kvinnor och förbanna äktenskapet så länge man inte älskar någon av sitt eget kön. Ty hatar och förbannar man det motsatta könet måste man även hata och förbanna sitt eget kön, ty så fungerar naturen. Men om man går till sängs med någon människa i något annat syfte än att i kärlek göra barn med henne är det ett brott mot naturen.

Det är möjligt att Platon, Epikuros och de andra gamla grekerna i likhet med de flesta filosofer hade dragning åt eller var homosexuella, och det var i så fall en bidragande anledning till att Antikens civilisation gick under. Ty att göra något, vad som helst, utan att ha något produktivt eller konstruktivt syfte därmed, är att slösa bort sin dyrbara livstid. Tid är kraft, och den som slösar sin tid på att låta bli att skapa något för framtiden skadar därmed bara sig själv, till sorg och olycka för världen. Ty den som icke gör andra gott, han gör sig själv illa, och den som icke verkar för världens liv, han verkar för sin egen död.

Jag vet inte om Lionardo da Vinci var homosexuell, och jag har aldrig känt någon långhårig man som varit det. Jag har faktiskt aldrig mött någon som visat sig vara homosexuell. Och jag kommer aldrig att tro att någon man någonsin, vare sig en långhårig eller en Lionardo da Vinci, är homosexuell förrän det bevisas för mig i svart på vitt. Jag känner många vilkas påstådda homosexualitet ingen har kunnat bevisa, och följaktligen har jag aldrig haft någon anledning att tro något onaturligt om någon sådan människa."

"Dock finns homosexualiteten i världen, om inte i annan gestalt så ändå i gestalten av ett spöke."

"Ja, ett spöke är det, som spökar och skrämmer men aldrig blir något mer än ett opåtagligt och harmlöst men likväl skräckinjagande spöke."

Jon frågade en dag: "Käre Solomon Gold, hur skall man lösa det största av alla problem?"

"Ja, det var ett svårt problem. Det beror väl på vilket problem det är frågan om."

"Jo, det att Bibelns tideräkning inte stämmer – det att enligt Domarboken domartiden varade i 666 år medan enligt Konungaboken samma tid varade i 480 år. Hur löser man problemet att Guds ord motsäger sig själv?"

"Men vet du då inte, Jon, att Josua hade en yngre bror som hette Natanael, som löser alla problem på den punkten?"

"Vad är det du säger?"

"Jo, när Israels barn vandrade ut ur Egypten var Natanael 30 år gammal. Han dog före Josua när Josua var 102 år gammal. Men Natanael hade en son som hette Mika. Och Mika föddes när Natanael var 52 år gammal. Mikas son hette Eldad, och Mika födde honom när han var 72 år gammal. Eldads son hette Gabal, som föddes när Eldad var 44 år gammal. Gabals son hette Jona, som Gabal födde när han var 45 år gammal. Jona födde Uriel när han var 50 år gammal. Uriel födde Edad när han var 70 år gammal. Edad födde Damas när han var 35 år gammal. Damas födde Jitro när han var 47 år gammal. Jitro födde Galas när han var 90 år gammal. Galas födde Ebal när han var 44 år gammal, och Ebal föddes på Samuels tid. Ebal födde Jered när han var 80 år gammal. Jered födde Eskol när han var 35 år gammal. Då var konung David redan död. Eskol födde Levi när han var 18 år gammal. Levi födde Jonatan när han var 43 år gammal. Då var kung Salomo redan död och Israels bästa tid förbi. Och Jonatan födde Asdod när han var 30 år gammal. Asdod födde Mitram när han var 50 år gammal. Mitram födde Obel när han var 49 år gammal. Obel födde Argas när han var 34 år gammal. Argas födde Nikanor i Grekland när han var 43 år gammal, ty Argas utvandrade till Grekland och var en stor köpman där. Nikanor födde Perikles när han var 28 år gammal. Perikles födde Jonatan när han var 30 år gammal. Jonatan födde Hassai när han var 35 år gammal. Hassai födde Nebod när han var 31 år gammal. Nebod födde Ubal när han var 43 år gammal. Ubal födde Hassan när han var 50 år gammal, och Hassan var samtida med och kände Jeremias. Även Hassan var en rik kringresande köpman. Och Hassan födde Jerubael när han var 37 år gammal. Jerubael födde Hasor när han var 29 år gammal. När Hasor var 8 år gammal utgick påbudet från Kores att alla judar fick återvända hem, och Kores dog när Hasor var 19 år gammal. Hasor födde Jonabad när han var 46 år gammal. Jonabad födde Ekron när han var 40 år gammal. Ekron födde Nebos när han var 40 år gammal. Nebos födde Hasor när han var 43 år gammal. Hasor födde Biblos när han var 38 år gammal. Biblos födde Nebajot när han var 48 år gammal. Nebajot födde Mael när han var 41 år gammal. Mael födde Hoser när han var 42 år gammal. Hoser födde Nero när han var 37 år gammal. Nero födde Amos när han var 32 år gammal. Amos födde Nekron när han var 42 år gammal. Nekron födde Amos när han var 49 år gammal. Amos födde Tidias när han var 43 år gammal. Tidias födde Armel när han var 33 år gammal, och exakt två gånger tretton år innan hade Jesus kallad Kristus fötts i Betlehem.

Således föddes Jesus år 4398. Kung David dog tio år innan Jereds son Eskol föddes. Alltså föddes konung David år 3220. Samuel var 36 år gammal när Galas son Ebal föddes, och Samuel dog när Ebal var över 60. Det sägs att Samuel levde i nittionio år och att han således blev ett år äldre än Eli. Där har du några data att bringa ordning i ditt kaos med! Och det är trovärdiga data, ty det är min egen ättetavla som jag har rabblat fram dessa data ur. Jag är av Israels son Josefs hus, och det är jag minsann medveten om!"

"Om du vet så mycket så vet du tydligen mycket annat också som andra inte vet. Vet du till exempel när Solon, Jeremias och Homeros levde?"

"Solon föddes år 3738 och dog år 3827. Jeremias föddes år 3744 och dog år 3814. Den babyloniska fångenskapen inleddes år 3813. Homeros levde från år 3632 till år 3700. Så var det med den saken."

"Och när levde Jesus, Syraks sonson?"

"Han levde från år 4155 till år 4227. Fråga mera."

"Föddes Jesus år ett enligt europeisk tideräkning eller föddes han något annat år?"

"Han föddes faktiskt år 3 före Kristus, och han dog 35 år gammal år 33, alltså år 4433."

"När dog Petrus, Paulus och Johannes?"

"Nej, nu går du för långt med dina kristna frågor. Kristendomen ligger utanför min intressesfär. Betänk, att det var kristendomen som gjorde slut på Israel, och det kan aldrig vi judar förlåta kristendomen."

"Nej, det var inte Jesus som gjorde slut på Israel, utan det var konung Salomo. Och för resten tror jag inte på dina årtalsdata, ty ingen kan bestämma tiden mellan Moses död och Greklands historiska storhetstid annat än slentrianmässigt, och själv tror jag att den tiden var mycket kortare än vad du förfäktar. Jag kan inte tro att det gick mer än högst 4000 år från världens början till Jesu Kristi födelse. Jag tror inte att tiden från Moses död till Kristi födelse någonsin kommer att vetenskapligt kunna klarläggas."

"Men traditionen..."

"Alla traditioner är opålitliga och fåfänga. Tiden tar slut med Mose, börjar på nytt med David, tar slut med Davids konungarrike och börjar på nytt med Jesus Kristus, och först därifrån och framåt har vi äntligen en skönjbar och självklar ordning på tiden."

"Men om du inte litar på traditionen har du ingenting att hålla dig till. Traditionen är osäker och svag, men den är det enda vi har i livet att ta fasta på. Du bad mig lösa problemet med tiden, och jag har gjort det så gott jag har kunnat. Om du inte godtar min lösning på problemet, varför ber du mig lösa det då?"

"Nåväl, ett problem återstår. Om du kan lösa det är du bra. Det kronologiska problemet i Bibeln är Josuas bok, där kronologin försvinner."

"Det är riktigt. Här har du min lösning: Josua var 70 år gammal när Mose dog. När Josua dog 110 år gammal var Kaleb 123 år gammal och hans brorson Otniel 30 år gammal, och Otniel dog 98 år gammal.

När Simson dog var Eli 30 år gammal. När Eli dog var Samuel 30 år gammal. När Samuel dog var David 25 år gammal, och Samuel dog 99 år gammal. När David dog var Samuel 30 år gammal. Tro det den som vill."

Doktor Solomon Gold lämnade dem i Göteborg för att därifrån ta en båt ned mot Kapstaden och nya okända äventyr.

12.

En dag när de seglade utanför Göteborg blåste det plötsligt upp en väldig storm. När de seglade mot land fick de se en båt i sjönöd som också hade överraskats av ovädret, som kommit som från ingenstans. De lyckades rädda den som var i sjönöd, som var en vacker ung flicka, men hennes båt sjönk under henne. Hon hade köpt den för nästan allt vad hon ägde.

Hon hette Märta. Sedan de bärgat henne och hon fick torka sig med en bägere värmd punsch i knät berättade hon genast sin historia.

"För tretton år sedan övergav min far mig och min mor. Min mor tog det mycket hårt och dog för sju år sedan. För sex år sedan fick jag ett kort från min far, som inte givit ett livstecken ifrån sig på sju år. Vi visste inte ens om han alltjämt levde eller ej. I brevet, som kom från Nya Zeeland, lovade han att komma hem. Därefter skrev han hem till oss från Australien, från Singapore, från Indien, från Persien, från Israel, från Italien och från England. Jag kunde inte skriva till honom att Mamma var död, ty han uppgav aldrig någon adress. Han skrev alltid att han längtade hem så förskräckligt. Brevet från London kom för tre år sedan. Därefter har intet nytt hörts av honom, och han har inte heller kommit hem. Han borde ha kommit hem, och han borde ha hittat hem, ty vi har aldrig någonsin flyttat från vårt gamla hem i Haga.

När han aldrig kom och det ej heller kom något brev från honom beslöt jag att fara ut och leta efter honom i världen. Jag sålde nästan allt vad jag ägde och köpte den fina utomordentligt säkra och bekväma båt som ni just har sett gå under. Jag

blev rammad av en rasande motorbåt. Den som körde den var antagligen onykter. Annars måste han ha kunnat undvika mig, och då hade jag aldrig havererat, ty jag kan segla bättre än någon annan."

"Var tänker ni söka er far?"

"Jag tänkte börja i London. Hans brev därifrån var skrivet på papper på vilket ett hotells namn och adress var tryckt. Där tänkte jag börja. Men hur ska jag nu kunna göra min resa?" Och hon fick tårar i ögonen.

Jon, Einar, Arvid och Odysseus utbytte en blick och konstaterade att de alla var överens. "Vi ska hjälpa dig," sade de, och det rådde ingen tvekan om saken.

De lämnade Göteborg samma dag och seglade ut på Nordsjön, glada över att ha en flicka som femte medlem i sällskapet efter förlusten av så många andra.

De älskade henne, men ingen av dem rörde henne någonsin. Hon var mörk och vacker och strålande som en självlysande diamant i natten. Hon hette Märta Andersson, och hennes försvunne far hette Harry.

Men de hade otur med vädret. Det blåste ständigt hårt, och det var sällan det inte regnade. Men så en dag fick de syn på en blänkande fyr långt borta. De styrde dit. Fyren var hög, och de hoppades att den var bemannad.

Men fastän den verkade så nära tycktes de aldrig komma den närmare. Den fortfor att blänka och locka dem, och de fortfor att segla i dess riktning, men aldrig kom de fram.

Doktor Solomon Gold reste till Sydafrika där han snart var i full verksamhet i ett ruskigt laboratorium i Kapstadens hemskaste stadsdelar.

"Vart jag kommer väcker jag endast anstöt och hat. Som den världsförledande jude jag är älskar mig ingen, utan alla skyr mig och fruktar mig. Likväl förblir jag jude, och likväl förblir jag min grymma idealism trogen.

Liksom kommunisterna stal makten från sina herrar, så skall andra stjäla makten från kommunisterna. Tyskland skall återförenas och Östeuropa skall befrias. Sovjetunionen skall gå under och Ryssland skall återuppstå.

Om femtio år kommer kommunisterna och socialisterna att ha degenererat så långt att de går i bastkjolar med spjut i händerna och med människohuvuden dinglande runt höfterna, och all deras lystnad kommer då att vara efter fler människohuvuden att berika sina samlingar med. Det enda de då kommer att ha kvar av sig själva är deras fåfänga fruktlösa aggression.

Filosofi är vishet, men all vishet är förgänglig. Endast galenskapen varar för evigt, och galenskapen kommer alltid förnuftet på skam. Logiken är en lögn, ty i naturen, som regerar människan och som är Gud, är ingenting logiskt och åtminstone inte logiskt begripligt.

Vad är galenskap? Galenskap är tron på det övernaturliga och på allt det som överstiger logikens och begriplighetens lagar. Det är den dimensionen man får ta till när den mänskliga intelligensen och logiken inte räcker till."

Och det var under lediga stunder i Kapstaden som han skrev sin dikt mot mänskligheten. Han tillägnade den staden Göteborg, som han inte kunde glömma, och han kallade den "En örns berättelse".

Men vad sysslade han då med i sitt laboratorium? Varför slickade han apartheidregimen under toffeln? Han var inne på sitt livs mest betänkliga experiment. Han höll på att försöka framodla ett virus som skulle slå ut människans immunförsvar och motstå all antibiotika, i avsikt att på lång sikt råda bot på mänsklighetens överbefolkningsproblem. När viruset var färdigt skulle han sprida det på lämpliga ställen i världen. Han tänkte mest på fattiga kaotiska u-länder som Kongo och Haiti.

Han reste från Kapstaden till Luanda i den portugisiska kolonin Angola. Men medan han var där blev det uppror i landet, och han fick själv uppleva hur de vita portugiserna drevs ut, hur allt vad de byggt upp förstördes och hur vänsteranarkisterna tog över styret och omgående förvandlade det till vanstyre. Han fick själv se hur de färgade frossade i utrotningen av de vita, hur vita missionärer, diplomater och lärare pinades ihjäl, hur de stektes, mördades långsamt, fick huvudena avskilda, och hur somliga färgade frossade på deras kött och slet det av deras kroppar som hundar. Han fick se hur det urskogsfolk som de vita försökt ta hand om och uppfostra åter på en enda natt blev blodiga huvudjägare med vitas huvuden dinglande runt midjorna såsom prydnad.

Men deras ledare, som förde dem till detta, var cubanska legosoldater dirigerade från Cuba och Sovjetunionen.

"Jesus från Nasaret och Karl Marx var dårar som offrade sig – för vad? De offrade sig för hedningar, syndare, kapitalister, materialister och gudlösa omänskliga människor. Något mera fåfängt och fruktlöst än att offra sig för sådana som inte förtjänar det finns inte.

Frid var den falska lögn varmed Kristus slog blå dunster i ögonen på folk. Frid var det luftslott, den hägring, det tomma löfte varmed han vann hela världen till världens eviga olycka. Någon frid har aldrig någonsin funnits på jorden och kommer heller aldrig att finnas. Att över huvud taget nämna ordet 'frid' är att maximalt lura sig själv."

Under oroligheterna i Angola försvann han och sågs sedan aldrig mera i den fallna kolonin. Men en tid senare dök det upp en främling i Kenyattas Kenya. Han var läkare, och han kallades snart av infödingarna för 'den gode doktorn', ty han botade alla deras sjukdomar.

I en trädgård nära Mount Kenya och mycket nära Karen Blixens afrikanska farm fick han någon tid över för privata forskningar. Han ägnade denna tid åt sin älsklingsfrukt bigarråerna. Han experimenterade med dem och lyckades med tiden frambringa kompakta köttiga svarta bigarråer stora som tomater. Han fick aldrig se frukten själv, men när han lämnade Kenya visste han att frukten var skapad och att den skulle föröka sig.

Idi Dada av Uganda hade en rådgivare som var ryss. Denne rådgivare var ett biologiskt och medicinskt snille nära nog i klass med doktor Solomon Gold. Denne ryske vetenskapsman arbetade för Idi Dada och genomförde genom Idi Dada sina syften. Han fick experimentera på människor så mycket han ville. Men han behövde en assistent som var nära nog lika skicklig som han.

En idealisk assistent fann han i en skicklig läkare som en dag kom och erbjöd sina tjänster. Och den kommunistiske vetenskapsmannen avslöjade för sin assistent sina planer:

"Jag håller på att framställa en medicin mot världens ondaste skadeinsekter. Mitt livs syfte och mål är att utrota alla judar från jordens yta. Det är inte så svårt, ty judarna har vissa biologiska egenheter som inga andra folk har. Här har jag nu en destillerad vätska. Om en jude får den i sig dör han, om han är en riktig jude. En vit man blir smått sjuk av den och kanske steriliserad för alltid, men exempelvis en neger eller en kines kan dricka den som vatten utan att ta någon skada. Nu gäller det att koncentrera den så starkt att en avdunstad droppe bland molnen sedan kan förgifta alla judar i världen medelst blott några befruktande skyfall."

Doktor Solomon Gold avslöjade naturligtvis inte för sin nye arbetsgivare att han var jude, och han kom ihåg att vissa ryska vetenskapsmän hade påstått sig kunna manipulera med vädret, så att de kunde göra regn. Indianska medicinmän som regnmakare hade alltid visat sig mera effektiva.

Hur många det har gått för mina vänner Jon, Arvid, Einar och greken? Jag tycker mig se hur de i mörkret styr mot en blänkande fyr ute på det stormiga havet. De styr och styr mot fyren, men aldrig kommer de närmare den. Så plötsligt är de mitt in på den, men då kommer det en väldig femtiometersvåg som kastar dem hjälplöst in mot fyröns fruktansvärda klippor. Båten krossas, och Arvid, Einar och Odysseus försvinner i djupet. Jon och flickan lyckas med litet tur kämpa sig i land. De tar sig in i fyren, vars port är öppen, och får sova tillsammans med tak över huvudet. Följande dag söker de efter sina vänner men utan att finna dem. Bedrövade utforskar de den stora klippön, men de finner ingen levande människa. Fyren och ön verkar fullkomligt öde och övergiven, men ändå känns det som om där fanns någon annan på ön. Vem hade tänt fyren om ön var så öde och folktom som den verkade?

Låt oss nu se vad som hände med Jon och Märta.

Det var omöjligt för dem att ta sig bort från ön. Där växte inga träd, och vattnet runt stränderna var onavigerbart. Ej heller fann de något spår av sina vänner någonsin. Inte ens vrakgods kunde de hitta.

Det var något mystiskt med fyren och ön, ty fyren brann av sig själv och tände och släckte sig själv utan att någon skötte om den. En kväll när Jon och Märta talade om sin hopplösa situation hörde de plötsligt en mörk röst som sade:

"Ni kommer att dö här, ty ni slipper aldrig härifrån. Denna fyr är dödens fyrstorn. I alla tider har sjömän styrts efter dess ljus och omkommit. Den som har sett denna fyr ser aldrig mera människorna. Jag är fyren som lockar fartygen att gå under med mitt falska ljus, och ingen kan släcka mig. Ni är mina fångar, och ni kommer att förgås liksom alla andra som jag under tidernas lopp med min blänkande lykta visat farleden in i döden för. Det finns intet sätt att fly härifrån."

De försökte bege sig upp i lykthuset för att släcka fyren, men det var omöjligt att på något sätt ta sig dit.

Under tiden fortsatte det pinsamma bråket i himmelen mellan Michelangelo, Shakespeare, Rembrandt, Händel, Beethoven, Dante och det simpla folket å ena sidan och Goethe, Lionardo da Vinci, Tizian, Rubens, Bach, Giotto och de övermodiga aristokraterna å den andra om vilkendera parten som var störst och bäst. Och det grålet lär väl fortsätta att pågå i alla tider utan att någon någonsin vinner i den alltför jämna striden. Och bäst är att hålla sig utanför och ej lägga sig i det.

Från Uganda begav sig doktor Solomon Gold till Kongo, där han blev eremit.

Men varför lämnade Solomon Gold Uganda? Därför att man kom på vem han var. Han upptäcktes när han saboterade sin kommunistiske arbetsgivares arbete. Han ställdes inför förhör, och det uppdagades att han var jude. Han skulle ha mördats om han inte varit klok nog att fly för sitt liv ut i urskogen. Men under den tortyr han hade utsatts för hade han förlorat sina könsorgan.

I Kongos djungler blev han snart legendarisk bland negrerna som 'doktor som botade alla sjukdomar'. Han predikade även för dem och berättade om Bibelns läror och historier för dem på deras eget språk. Han tyckte om de enkla okunniga barnsliga negrerna, som levde i sina hyddor i urskogen utan någon civilisation och som hörde hemma där. Och han tänkte:

"Naturen är det enda hem där alla människor kan vara fria, och endast där kan till och med de ondaste och mest förtryckta och misshandlade vara fria och goda och kunna börja om från början igen."

Under tiden sade Jon till Märta:

"Vi sitter fast här. Vi är hopplöst fångar här på denna ö. I tretton år har vi suttit här nu, fyra barn har du fött under tiden, och inte ett skepp har vi sett passera någonsin. Vet du vem du påminner om mer och mer för varje år?"

"Nej."

"En flicka jag kände i min hemstad som hette Katarina. Hon var alldeles blond och kraftigt byggd men inte ofeminin för det. Hon hade himmelsblåa ögon, och hon såg alltid glad ut."

"Jag känner henne."

"Vet du vem hon var?"

"Ja, vi råkades när hon var i Göteborg. Hon hade rest mycket i Asien som sjuksköterska. Hon berättade mycket om dig."

"Det är inte sant vad du säger."

"Jo."

"Hur hade hon kommit hem från Asien?"

"Hon hade rest genom Sibirien och Ryssland tillsammans med ett sällskap som smuglade biblar och gjorde religiös propaganda. Själv hade hon lyckats bringa biblar till 97 hushåll från Vladivostok till Berlin. Hon bodde sedan i Göteborg i tre år innan hon flyttade till sin familj i Wien."

Plötsligt förmörkades himlen av en enorm skugga. Märta blev förskräckt, men en dånande röst hördes från himmelen:

"Frukta inte. Det är jag, fågel Rock, som kommit för att hämta er härifrån."

Rock flög med dem över havet. Långt borta kom en liten segelbåt till synes. Rock cirklade runt den lilla pricken medan han sänkte sig ned mot den. I båten satt Odysseus, Einar och Arvid och pokulerade som vanligt. De hurrade när de fick se Jon och Märta och barnen. Nedstigningen i båten gick perfekt. Jon tackade sin fågel efter bästa förmåga, men fågeln for iväg utan att lyssna därpå och försvann.

"Hur har du fått denna nya båt, Odysseus?"

"Efter skeppsbrottet vid fyren låg vi och flöt på vrakdelar i sju dygn tills en fiskebåt från Göteborg kom och fiskade upp oss. I Göteborg byggde vi en ny segelbåt, och här är den. Men vad tusan hände er?"

Och Jon berättade sin historia.

De seglade till London där Märta skildes från dem för att söka efter sin far, och hon tog barnen med sig. Jon ville inte lämna henne, men hon sade:

"Ditt hjärta tillhör din Katarina. Sök efter henne, och när du har funnit henne kan du åter ta kontakt med mig."

Och hon gav honom en adress och försvann.

Sedan seglade de fyra männen söderut. De seglade in i Gibraltarsundet och ända till Genua. Sedan seglade de runt Italien till Venedig. Där lämnade Jon dem och reste till Wien, varifrån han fortsatte till Brunn, Ostrava och Warszawa. Han fann staden alltför förändrad och tyckte inte om de kommunistiska maktspråken överallt. Han lämnade sin hemstad med en förbannelse över allt vad socialism och kommunism hette. Men att så mycket av det gamla Warszawa hade återuppbyggts i dess forna skick hade glatt honom en smula.

Sedan besökte han sitt gamla familjegods mellan Bromberg och Thorn. Sitt hem fann han förvandlat till en kolchos. Borta var alla familjetraditionerna, borta var all individualism, borta var all glädjen, tryggheten och ron, och borta var allt som han hade älskat. I kärlekens ställe, i stället för allt vad han hade älskat, fann han endast kommunistisk materialism.

Deprimerad reste han därefter tillbaka till Wien, det gamla tyska romerska rikets huvudstad och den klassiska eviga musikens. Där träffade han åter sin familj, och han återförenades med dem under strida tårar och de känsligaste scener. Han hade inte vetat att de levde där och fann dem av en händelse i telefonkatalogen. Hans mor

var död, men hans fader levde. Andra kvällen tillsammans gick de på en konsert med enbart Brahms och Beethovens musik. Hans fader hade blivit Bachspecialist med åren och spelade mästerligt orgel själv så att det nästan lät som minst sagt Albert Schweitzer.

En dag träffade han på gatan sin ungdoms kamrat Katarina. Hon levde. Det var hon. Än en gång gycklade livet och ödet med honom. Han trodde inte sina ögon, men det var hon. De stod en lång stund framför varandra utan att finna ord, innan de omfamnade varandra och förenades i en lång utesägligt innerlig och nästan evighetsbetonad kyss, som aldrig ville ta slut.

"Katarina, träffades vi inte i någonstans i Nordens ödebygder?"

"Jo, men det var en annan tid, en annan existens, en annan värld och ett annat liv."

Det blev det vackraste och stämningsfullaste bröllop som Wien skådat på många år. De vigdes i Sankt Ruprechtskyrkan, alla de förnämsta polackerna från Krakow och Warszawa var där, och även en oändlig rad av Wiens främsta adel uppvaktade dem. Det var något av ett historiskt bröllop. Där var till och med en av huset Habsburg med bland gästerna.

På sin smekmånad ville de fara till Israel, och Jons fader bjöd dem på resan. De for till Venedig och därifrån med båt genom den grekiska arkipelagen till Athen och därifrån via Cypern till Israel. De tyckte lagom om Jaffa, men Jerusalem älskade de, ty den var den mer judiska av de båda städerna. De älskade även Gennesarets sjö med de små städerna runt omkring och Betlehem och Sinai öken. De besteg en gång tillsammans det heliga berget Sinai tidigt en morgon i soluppgången. Det kändes som om Moses fortfarande var där.

De såg även Döda havet, Röda havet, Damaskus och Libanon. De var även i Egypten några dagar där de upplevde pyramiderna. Alexandria älskade de.

När de åter var i Israel och bodde hos släktingar i Jerusalem hände det en dag att Katarina försvann. Hon hade gått ut för att köpa litet småsaker på eftermiddagen. Kvällen kom och natten kom, men hon kom inte tillbaka.

Följande dag fick man veta att palestinierna hade kidnappat fem personer och bortfört dem. Det var inte ovanligt. Man fann de fem personerna två dagar senare. Det var utom Katarina en tolvårig pojke, två jungfrur och en ung rabbin som ännu höll på att studera. De var alla brutalt mördade med en snara runt halsen och bakbundna händer.

"Katarina, min älskade, så länge jag lever skall jag söka efter din ande tills jag förenas med den i evigheten. Kanske finner jag den i ett nyfött barn eller i den ljuva hugnesamma sömnens förtrollande drömmar. Mina minnen kommer alltid att kretsa omkring dig. Farväl, tills vi en dag åter förenas."

Han drog sig tillbaka och försvann från allmänheten. Han började leva som eremit i en grotta i Qumran vid Döda havet, där han mest ägnade sig åt skriftställning. Under sitt korta äktenskap hade han redan skrivit en hel del tankeord.

I Qumran kom Jesus och hälsade på honom. De satt länge tillsammans och pratade. Slutligen frågade Jon:

"Är det något jag kan göra för dig?" Jesus svarade:

"Ja, jag har faktiskt kommit hit för att be dig göra en sak. Jag tror att du är rätt person till att utföra det, efter den luttring du har gått igenom."

"Jag önskar att jag vore värdig att göra det minsta för dig. Men vad kan det vara som du önskar av mig?"

"Vill du skriva ett nytt evangelium åt mig?"

"Gärna. Men vad skall jag skriva som inte redan har skrivits?"

"Du skall bara skriva sådant som redan har skrivits, och jag skall diktera det för dig."

Och Jesus började diktera, och Jon skrev ned varje ord, och så tillkom Jons evangelium.

14.

Under tiden fortsatte det eviga inbördeskriget i himmelen. Nu var det Beethoven som bråkade och stack upp mot de flesta kulturauktoriteterna. Men Händel, den som Beethoven älskade mest av alla, förvånade alla med att uppträda emot honom och hävda att ingen var förmer än någon annan: "Det är den enda lösningen på detta problem och det enda sättet att någonsin få slut på alla maktstrider och klasstrider: att acceptera att alla är lika inför både lagen och Gud."

"Menar du att en gatsopare är lika mycket värd som en lord, att en analfabetisk neger är lika med en bildad tysk och att en kommunist är lika med den kejsare han mördade? Nej, Händel, felet med dig är att du är för snäll och undfallande. Man måste ha mod att slå den man i ansiktet som har orätt. Man får inte som du hela tiden slicka sina fienders fotsvett. Man måste då och då kunna säga åt dem att de luktar fotsvett, så att de äntligen någon gång emellanåt tvättar sina fötter till omvärldens fromma. Och det är vad jag säger till sådana besserwissrar som Goethe och Rubens och Tizian, att ni luktar värre fotsvett än vad vi, du och jag och Shakespeare och Michelangelo, Rembrandt och Dante gör. Och det kan jag säga emedan det är sant, och skam över mig om jag inte predikar sanningen utan låter lögnerna florera, nämligen att somliga inte luktar fotsvett."

"Du är revolutionär. Du älskade franska revolutionen och Bonaparte ända tills han hedrade sig och gjorde sig till kejsare. Då vände du dig även mot honom. Du var en rebell mot hela världsordningen."

"Och med rätta, ty jag såg allt som var fel med den. Det gjorde inte alla som gick och slickade dess fotsvett."

"Din självförhävelse var naturlig, ty den berodde på att du var musiker. Vi musiker har ständigt ett mindervärdeskomplex, därför att musik alltid har föraktats av den ignoranta majoriteten. Ingenting lockar en mänska att hävda sig så mycket som ett mindervärdeskomplex, och vi musiker har alltid lidit av den varan liksom Michelangelo och alla konstnärer."

Och de kom som vanligt ingen vart med sin debatt.

Leo Tolstoj sade: "Inte sant, Beethoven, att du var litet girig?"

"Visst var jag det. Jag var en förskräckligt snål girigbuk, men det skall man vara, ty sparar man inte har man sedan heller inget att ge. Endast den girige kan vara generös utan att gå under. I girigheten ligger grundstenen till all rikedom och roten till all glädje och allt gott i livet över huvud taget. Den som inte är girig kan inte överleva. Girigheten är det enda medlet till att uppnå det goda resultatet. Det kostar pengar att komma in i himmelen. Fråga Sankte Per."

Tolstoj: "Nej, där har du fel." Och så började en ändlös diskussion.

Beethoven: "Konsekvensen av att inte vara girig är att göra vad du gjorde: göra dig av med allt vad du ägde och låta Ryssland gå åt helvete. I din eftertryckliga predikan mot allt vad egendom hette gjorde du mycket för att bereda vägen för den revolution som våldtog och mördade Ryssland."

Tolstoj: "Du har mig på kornet. Men säg mig en sak: vad var egentligen orsaken till din dövhet? Säg det bara rakt ut. Så här långt efter din död tar ingen längre illa vid sig."

Beethoven: "Den egentliga orsaken till min dövhet var min vilja att sluta umgås med folk för att i stället helt kunna ägna mig åt mitt arbete och koncentrera mig fullständigt på komponerandet. Min dövhet var den ursäkt jag kom med för att jag offrade mitt umgängesliv för musiken. – Du erkänner alltså att du inte var helt oskyldig till den ryska revolutionen?"

Tolstoj: "Jag erkänner min skuld i den, och den skulden är mitt livs vanära. Jag kände den redan medan jag levde, och det var den som gjorde mig så olycklig. Jag vidtog alla möjliga åtgärder för att bearbeta den, men jag gjorde aldrig det rätta förrän när det var för sent. Problemet krävde en lösning som framtvingade mitt totala distanstagande från mitt omoraliska liv, min lyx och min familj, och alltför sent flydde jag hemifrån. Jag borde ha gjort det trettio år tidigare. Först som fri från ansvar över allt det som band mig vid det materiella kunde jag börja ta ansvar för min, Rysslands och världens situation, och då var det på tok för sent, ty då hade redan revolutionsrörelserna och de destruktiva krafterna kommit i gång och gått för långt för att någon, och inte ens jag, längre skulle kunna stoppa dem. Jag beklagar."

"Ja," sade Beethoven, "det är inte mindre synd om oss än om någon annan."

När Jon fullbordat vad som dikterats för honom vandrade han till stranden. Han tog vägen genom Hebron, Beersheba och Sikem. När han nådde stranden satte han sig ner vid havet. Där satt han sedan dag ut och dag in i flera veckor och månader.

En dag kom Odysseus seglande där förbi med Arvid och Einar. Jon följde deras båt med blicken och följde den längs med stranden tills det blev mörkt. Då kunde han signalera till dem. De uppfattade hans signaler och kom in till stranden. Återföreningen blev hjärtlig och varm.

Följande morgon bad Jon att få tala med Odysseus ensam. De gick avsides bort ett stycke bland klipporna, och där sade Jon till sin hellenske vän:

"Jag visste att du skulle komma hit till denna kust endera dagen. Jag väntade på dig, jag väntade, och du kom. Nu vill jag berätta för dig vad jag har på hjärtat.

Det är dags för mig att dö. Jag tänker här på denna plats vid denna strand göra slut på mig själv."

"Varför?"

"Jag kan inte längre uthärda att leva med min skam."

"Du bär inte på någon skam."

"Jo, det gör jag. Jag har i mitt liv hjälpt kommunister och socialister. Jag är medskyldig till hela 1900-talets tragedi den socialistiska revolutionen med två världskrig, en kluven värld och ett kallt krig med universellt dödlig kärnvapenfabricering som enda slutprodukt. Därför måste jag dö. Det är min egen dom över mig själv, och jag vet att den är rättvis.

Farväl. Ni lever, och jag önskar er ett bättre liv än det liv jag har levt. Jag önskar ni slipper besudla era själar med socialism och kommunism så som jag har gjort. Lev väl. Och glöm inte er vän Solomon Gold."

"Vi skall inte glömma honom."

Odysseus insåg att det var lönlöst att försöka få sin vän att ändra sig.

Jon stod på stranden och vinkade farväl till sina tre glada vänner, vilkas segel fylldes med gynnsamma vindar. De tre vännerna vinkade ivrigt tillbaka så länge de kunde och så länge de såg den ensamme vännen där på stranden. "Farväl!" ropade de till varandra in i det sista.

Snart var seglet blott en avlägsen prick mot horisonten och blev alltmer mikroskopisk. Så försvann den helt. Jon var ensam med havet, dess eviga brus och vågornas eviga svall. Han tittade ner mot stranden, fann snart en skorpion och plockade upp den. Han lät den lugnt stinga sig. Med skorpionen ännu i handen vandrade han sedan ut i det svallande havet och lät sig föras ut av dess strömmar

och omfamnas av de härliga vågorna och begravas av dem och försvinna i dem för gott.

"Varför skulle han begå självmord?" frågade vännerna Odysseus i båten. Odysseus svarade:

"Han kunde inte förlåta sig själv att han någonsin hade haft något med socialismen och kommunismen att göra. Som enda sättet att bota sin skuld på såg han att självmant giva sig döden. Men han dör inte så lätt, och evigheten hör honom till."

"Amen," sade vännerna.

Någon tänkte:

"Michelangelo eller Tizian? Beethoven eller Goethe? Dante eller Giotto? Händel eller Bach? Rembrandt och Shakespeare eller Rubens? Det är frågan som aldrig kan besvaras. Men det gäller att aldrig vara partisk för någondera parten. En sak kan dock utan vidare konstateras: Michelangelo, Beethoven, Dante, Shakespeare och Rembrandt är populärare än Tizian, Rubens och Goethe. Men folkets röst är dårskapens röst, och majoriteten har alltid fel.

Ännu en sak kan konstateras: Beethoven, Michelangelo, Rembrandt, Dante och Shakespeare drabbades hårdare av ödet och prövades mera än de andra. Men hur mycket Job än prövades var han icke större än Salomo.

Och detta lär vi av världens giganter, att det aldrig någonsin sker att någon höjer sig ovan världens massor utan att någon annan gör det också och gör honom äran stridig."

Goethe talade och sade:

"Beethoven, glöm dig själv, ty du är fåfäng. Vad vill du med din musik? Vill du erövra världen? Vad batar det till att erövra världen? Som tack för din, Bachs och Wagners musik kommer världen bara att lägga Tyskland i ruiner. Världen tål inte världserövrare, vare sig han har en sabel eller en violin i sin hand. Gå och lägg dig, Beethoven. Din musik är evig, men du själv som pianist, dirigent, världserövrare och kompositör är lika fåfäng och arbetar lika förgäves som den dödgrävare som tror att folk kommer att tacka honom för att han gräver deras gravar."

Alberti: "Michelangelo, du var den som uppfyllde mitt hopp, fullbordade mina profetior och genomförde den arkitektur i världen som jag förebådade. Du var infriaren av mitt hopp och uppfyllaren av den renässans som jag, Dante och Chaucer önskade oss. Du gjorde de skulpturer jag drömde om, du uttryckte den människokroppens skönhet som jag anade, du gjorde allt det som jag hoppades någon skulle göra."

Bach: "Du, Händel, var allt det som jag inte var. Utan din underbara passion hade jag aldrig inspirerats till att göra mina. När jag gifte mig och åt mig mätt och njöt av livets goda och gjorde hundra barn med mitt dussin hustrur så hade du det svårt i England och gjorde dina religiösa oratorier och var sjuk och hade allt sjå i världen att överleva och över huvud taget existera under trycket av dina fiender, avundsmän och illvilliga skönhets- och musikkämpare. Medan jag frossade i Sachsens välstånd och lycka förblev du ogift och oskuldsfull, ren och fläckfri, otadlig och oavbrutet arbetsam."

Solomon Gold gjorde i sin dagbok följande anteckningar:

"Jag har somnat till musik av Bach, jag har somnat till musik av Brahms, ja, jag har till och med somnat till musik av Beethoven, men jag har aldrig lyckats somna till Händels alltid oöverträffbart levande musik.

Bach är abstrakt, Händel är ljus och glad, Haydn är enkel, Mozart är ytlig, Beethoven är ädel, grann och stor, Schubert är älsklig, Schumann är vild och ostyrig, Chopin är vemodig, Liszt är torr, Rossini är underhållande, Verdi är spartanskt oövervinnelig, Puccini är lyrisk, Bizet är vacker, Wagner är fåfäng, Tjajkovskij är överspänd, Brahms är skön och Sibelius är romantisk."

Händel: "Nej, Bach, du och Goethe var bättre än jag och Beethoven, ty vi var ignoranta, vilket inte du och Goethe var. Jag var hopplöst ytlig, världslig och slentrianmässig, medan du var djup som oceanen, religiös som ett helgon och noggrannheten själv i allt vad du skapade. Jag var lika ytlig som Mozart och lika ignorant som Beethoven, medan du var lika vis, djup och universell som Goethe om inte mera."

Bach: "Jag struntar i vad du säger, Händel, för du förblir ändå den friskaste och gladaste av alla kompositörer någonsin."

Händel: "Nej, ge inte bort dig själv, utan behåll dig själv för dig själv, så att du kan skapa ännu finare musik i framtiden än hittills."

Bach: "Men jag är ju död. Vems händer skulle jag då skapa musik genom?"

Händel: "Alltid finns det någon som sitter och väntar på din inspiration."

Nu blommade åter striden i paradiset upp, ty Michelangelo sade till Tizian:

"Du var en gammal hednisk snuskhummer, som helst bara målade mytologisk erotik med nakna fläskiga venusar, och det gäller i ännu högre grad den annars så praktfulle Peter Paul Rubens. Endast ett gott förde du och Rubens med er: Ni inspirerade Rembrandt."

"Du frossade själv i kroppslig nakenhet, Michelangelo. Se bara på din nudistiska Yttersta Dom."

"Ja, men jag bestraffades därför, genom att mina nakna övermålades med kläder och byxor, men ingen bestraffade någonsin era fläskberg och (observera!) kvinnliga erotiska utsvävningar. Jag målade endast maskulin kraft naken, men ni målade feminin slapphet naken. Jag målade nakenhet för att uttrycka kraft, men ni målade nakenhet bara för att uttrycka köttslig lusta."

Gud sade till den döende Jon: "Du kan bättre bekämpa socialismen som levande än som död." Och skorpionens gift var utan dödlig verkan i Jons kropp.

Där kom det ett fartyg farande. Det hade tre vackra segel och var bemannat med duktiga kraftkarlar. Men Jon hade sjunkit och var inte långt från havets botten. Plötsligt ropade en av besättningsmännen till sin kapten:

"Vi har fått en väldig fisk i vår trål."

"Hur vet du det?" svarade kaptenen.

"Linan gjorde plötsligt ett häftigt ryck."

"Dra in trålen," svarade kaptenen. "Det får inte vara en haj som gör sönder den nu igen."

Och trålen halades in. Den befanns ha fångat en mer än halvdöd människa.

"Det var ju tur," sade den storskägge kaptenen, "att vi genast tog upp trålen. Annars hade det varit ute med honom."

Och de lyckades pumpa ut vattnet ur honom och göra honom levande.

Kaptenen var den förskräcklige och ökände men imponerande Sketolf Stjärtbrand, en nordisk sjöfarare som spred olycka över alla skepp som mötte honom. Han var en kraftig bjässe av herkuleisk typ, och ingen vågade någonsin säga emot honom. Han kallades 'den flygande holländaren från Norden', men till skillnad från

holländaren var denne man av kött och blod och dödlig, och hans skepp seglade för vind på vatten och inte mot vind ovanför.

"Låt mig ha en intervju med honom när han kvicknat till så att han kan prata," sade Sketolf Stjærtbrand till sina män, åsyftande den mänskliga fiskfångsten.

Nu tycktes äntligen grälet i himmelen lida mot sitt slut, ty Dante sade:

"Jag böjer mig för dig, Giotto. Du var större än jag, ty du var en bättre människa. Jag var blott ett eko av Thomas av Aquino."

Och Alberti sade:

"Jag böjer mig för dig, Donatello, ty du var en bättre människa än jag. Jag tjänade och smickrade tyranner, medan du skulpterade världens vackraste människor."

Och Michelangelo sade:

"Jag böjer mig för dig, Tizian. Min och Albertis arkitektur var blott en naturlig fortsättning på vad Giotto hade påbörjat, och mina skulpturer är konstnärligt långt underlägsna Donatellos. Mitt måleri var färglöst och platt, men du gav måleriet en universalitet som det inte hade haft förut."

Och Händel sade: "Jag böjer mig för dig, Bach, ty min musik var ägnad att tjusa massorna, medan din var ägnad att tjusa Gud."

Och Beethoven inföll: "Jag var en föraktlig nolla jämfört med dig, Goethe."

Och Michelangelo tillade: "Ni, Giotto och Donatello, inledde renässansen, och vi, Alberti, Lionardo, Bramante och vi andra blåste endast upp den så att den sprack."

Och Shakespeare sade: "Jag böjer mig för dig, Chaucer, ty allt vad vi skrev hade redan skrivits av dig."

Rembrandt sade: "Jag böjer mig för dig, Rubens, ty du var en bättre målare än jag."

Och Dostojevskij sade: "Jag böjer mig för dig, Tolstoj, ty jag skrev mest bara nonsens medan du skrev motsatsen."

Men Tolstoj sade: "Jag böjer mig för dig, Goethe, ty jag var grov och råbarkad medan du var fin och sofistikerad."

Och Beethoven tillade: "Jag böjer mig inte bara för Goethe utan dessutom för dig, Bach, ty du var den som införde den tyska musiken."

"Nu håller alla tyst, innan det blir värre!" sade till slut Dante, och ingen vågade säga emot honom.

Och så försonades de båda i evighet stridande parterna.

"Vem är du?" frågade Sketolf Jon.

"Det är en svår fråga att svara på, men jag heter Jon. Om du först säger mig vem du är så kanske jag sedan lättare kan berätta vem jag är."

"Nåväl. Mitt namn är Sketolf Stjærtbrand. Jag är världens mest orättvist ökände och illaberyktade kanalje. Egentligen är jag oskyldig. Jag rår inte för hurdan jag har fötts. Jag ska först berätta vad världen tänker om mig och om de rykten som cirkulerar om mig och sedan hur det egentligen förhåller sig.

Världen tror att jag är en flygande holländare. De tror att vilket skepp som än någonsin ser mig måste råka illa ut, och att varje mänska som ser mitt skepp måste drabbas av olycka. Därför är jag fredlös på jorden. Det finns ingen hamn för mig, inget hem, ingenting utom havet.

Men vad världen tror är fel. Det är inte alls så att jag för olycka med mig till alla som jag möter. Nej, det är bara en del och vissa särskilda som drabbas av olycka när de ser mig."

"Vilka är det?"

"Det är socialisterna. Möter jag ett ryskt skepp går det skeppet oundvikligt under inom en snar tid med man och allt, och bara de klarar sig av manskapet som är

individer och inte kommunister, men sådana klarar sig alltid. Möter jag ett vanligt skepp så går snart alla det skeppets socialister och kommunister åt helvete, men alla andra klarar sig. Så förhåller det sig med den olycka jag sprider. Det är mitt öde att sprida olycka och död över all världens socialism, alla kollektiv, all politik som följer kommunismens riktlinjer, alla idioter som tror på andra idioter som Karl Marx och Lenin. Jag vet inte hur det kommer sig. Det kan inte förklaras. Det är väl någon speciell vibration eller utstrålning eller annan märkvärdig idiosynkrasi jag har som jag inte rör för. Och det märkvärdiga är, att alla de som går under efter ett möte med mig gör det av fullt naturliga anledningar som kan förklaras logiskt. Är det mitt fel att ett sovjetfartyg försvinner i en storm? Är det mitt fel att en viss kommunist plötsligt får galloperande cancer och dör? Är det mitt fel att vissa socialister begår självmord, som för resten Karl Marx egna närmaste gjorde?"

"Varifrån kommer du?"

"Från Bohuslän i Sverige. Jag är född på Kättingön, om du vet var den ligger."

"Hur har du fått ditt konstiga namn?"

Den store ljuse långhårige vikingen rodnade och sade:

"Det är en historia som jag helst inte vill berätta, ty mitt namn och hur jag fick det är min svagaste punkt och det enda i mitt liv jag har att blygas över."

Och han slapp berätta historien om sitt namn.

"Men mitt syster fick ett ännu värre namn," tillade han i djupaste förtroende.

"Vad då?"

"Det förbjuder mig anständigheten att berätta."

Solomon Gold fortsatte sina dagboksanteckningar:

"Politiskt ansvar medför aldrig något annat än skuld.

Dante Alighieri var en erotisk demagog. Han var en politiker som klädde sin politiska propaganda i en religiös förklädnad. Han hatade den religiösa institutionen och sitt lands hierarki, och ingen har någonsin talat så illa om religionens förkämpar som Dante. Utan tvekan har han själv hamnat i det helvete som han orättvist dömdo Odysseus, Diomedes, Kapaneus, Jason, Brutus, Cassius, Muhammed och många andra förträffliga män till.

Mozart var en flirt, och dessutom hade han ingen humor, vilket Haydn hade desto mer. Mozart var alla tiders störste publikflirtare. Han sockrade publiken, och vem som helst som är tillräckligt infantil faller för sockerförelser. Hans bästa kompositioner är de i vilka han frångår sitt professionella publikfrieri och ägnar sig åt att tillfredsställa inre krav i stället, som i den 20-e och 24-e pianokonserten, 40-e symfonin och andra enstaka av mänskligheten dömda som demoniska verk. Just hans så kallade demoni var i själva verket hans enda eviga skönhetsdrag.

Skillnaden mellan den gode och den onde är den, att när den onde lider orätt så gör han våldsamt uppror mot den eller det som han tror vara orsaken till hans lidande, men när den gode lider orätt så finner han sig i det med tålmod. Våldet utmärker den onde, medan endast den är god som aldrig tar till våld."

Jon ville inte ha någon del i Sketolf Stjärtbrands besynnerliga inflytande på intet ont anande kommunister och socialister och ville helst inte se något fartyg komma i sjönöd för denne originelle kaptens skull, varför han bad att få lämna fartyget. Sketolf och de andra hade full förståelse för hans betänkligheter och ilandsatte honom respektfullt på Patmos.

Jon drog till Rom där han levde en tid i elände och fattigdom. Han umgicks mest med Roms judar och annat löst folk där. Han umgicks med homosexuella och lesbiska kvinnor. Han kämpade för lutheranerna mot den katolska självsvåldiga kyrkan. Med frimodighet gick han kring och förkunnade att Jesus inte var Guds son utan endast en människa som fullständigt misstolkats. Småningom inledde han ett förhållande med en banal romarinna och sökte upp krogar och syltor och drack gärna vin och begynte att umgås med långhåriga narkomaner som även naturligtvis var kommunister. Han dekadade helt enkelt ner sig och blev depraverad och degenererad och slö, slapp och lat som varenda normal ignorant och fördömd usel människa och trivdes bättre med ruttet folk än med förnämt folk.

Ryktet förtäljer att han blev ett offer för en narkotikaliga, med nöd räddades till livet och fick tillbringa en längre tid på mentalsjukhus, varifrån han flydde för att i Trastevere bli nedslagen av en bandit, som inte fann något av värde på honom och som för att bli av med sitt offer sänkte ned detsamma i kloaken, där han omsider kvicknade till och lyckades kräla sig fram till Cloaca Maximas mynning i Tibern. Det var där han låg på strandbanken med halva kroppen i floden när plötsligt en främling på kajen fick syn på den arme, gick ner till honom och kände igen honom. Främlingen var hans vän Arvid. Och Arvid frågade:

"Säg, Jon, du behöver komma ifrån världen en aning. Vad sägs om en resa?"

"Vart då?"

"Till min farbror. Han bor ganska långt härifrån, och det är ganska svårt även att hitta dit, men jag gissar att du ändå är intresserad."

"Var bor han?"

"Han bor på en avlägsen träskplanet."

"Menar du att han inte ens bor på jorden?"

"Nej, han emigrerade för tjugo år sedan, och det har nu gått minst åtta år sedan jag såg honom sist."

"Och hur skall vi ta oss dit?"

"Vi ska flyga förstås."

"Jag förstår. Och vem mer följer med oss?"

"Jag tänkte försöka hitta vår vän doktor Solomon Gold någonstans. Det kan vara bra att ha en kvalificerad läkare med sig på en sådan resa. Även Einar är med oss. Odysseus kan inte komma. Han bygger just ett flaggskepp åt sig i Finland. Men ännu en man har vi med oss, som önskar semester från denna världen."

"Och det är?"

"Din specielle vän Sketolf Stjærtbrand."

Och Arvid och Einar och Jon och herr Stjærtbrand, de lyckades spåra den judiske doktorn till fjärran Amerika med mycken svårighet. Spåret gick genom Sydafrika, Kongo, Uganda, Angola, Rhodesia och tvärs över havet till obestämd ort. Philadelphia, New York, Boston, Baltimore, hemska Chicago, New Orleans och andra oformliga städer fick de noggrant snoka igenom tills de en dag kom till en stad i Virginia. De kom till ett massmöte med Ku Klux Klan, ty dit förde dem spåret. De måste där själva klä ut sig i ruskiga kåpor och kappor för att finna den som de sökte.

"Hur trivs du i lakanet?" undrade någon av sällskapet.

"Bättre i sängen med oklippta lakan," menade en av de utklädda.

Men till slut fann de sin man.

"Doktor Solomon Gold?" frågade honom kapten Stjærtbrand.

"FBI?" frågade doktorn tydligt förskräckt.

"Inte alls," sade Jon, och vännerna tog av sig sina kåpor, tog doktorn mellan sina armar och förde ut honom från salen. Många klanmedlemmar blev tydligt

förskräckta, mötet kom av sig, och det spred sig genast att en medlem blivit kidnappad av FBI. Talarna kom av sig, många flydde, och allt kom i ordning.

Det var ingen mening med att hålla på och fortsätta med det mötet.

Doktorn menade att han uppsökt klanen och lyckats bli medlem i studiesyfte: han hade velat ta reda på hur klanen fungerade, och framför allt hade han velat studera dess mentalitet på så nära håll som möjligt. Ingen i klanen hade ännu misstänkt honom vara jude.

Men när han hörde vad Jon gått i genom i Rom blev han imponerad.

"Vad du har upplevat i Rom, käre Jon, är intet mot allt vad som försiggår i det fördömda Chicago. Där är alla amerikaner som allra värst. Allt det värsta ni kan tänka er om amerikansk vulgaritet, kriminalitet och våld är ingenting mot vad som försiggår i Chicago. Där kan vem som helst göra vad som helst och komma undan med det. Där finns även min speciella klanloge, men min klan i Chicago har inte vita kostymer som här utan svarta. I kolsvarta kåpor och masker drar de fram om natten och infångar negerbarn, mördar och lemlästar negrer och pinar dem långsamt ihjäl om de kan, och där skonar de inte mulatter och andra av blandras. Där gäller det att minsta droppe av negerblod hos en person är skäl nog fört att den mera vite än svarte personen skall fränkännas hela sitt människovärde och mördas. Och de svarta barnen är det deras älsklingsintresse att hänga, att bränna, att djävulskt tortera ihjäl och att grymmast misshandla till döden så långsamt som möjligt. Men de ger sig bara på fattiga utslagna stackare, negrer som ej kan försvara sig, krymplingar och redan färdiga vrak, narkomaner och svagsinta, kvinnor och åldringar och som sagt helst av allt barn. Sådan är Ku Klux Klan i Chicago.

Och den stadens knarkligor är mycket värre än Roms. De är långt hänsynslösare och lika djävulska som själva klanen. De skyr inga medel. De offerar och gör vad som helst för att odla och utveckla sina förfärliga laster. I Rom, har du sagt, går de klädda i svart och med masker så att endast ögonen syns. Även i den mest ruttna av städer, Chicago, bär ofta de professionella narkotikaspridarna masker och svart, men dessutom bär de svarta glasögon så att man ej ens kan se deras ögon. Som vålnader och som fantomer går de ut på jakt under natten och sticker i vem som helst sina narkotikasprutor, och det som de använder mest är livsfarliga doser av LSD, som om de avsåg att enkom förstöra folks hjärnor och ge dem bestående hjärnskador. Halva Chicagos befolkning är idag beroende av ren narkotika, som är den endaste religion som de har. Det är all sorts narkotika, som även medicinmissbruk, det enklaste och det mest utbredda missbruket, som ju är skyddat av staten och lagligt. Jag tror mer än hälften av samtliga amerikaner är sådana medicinmissbrukare, som är helt accepterat, då ju läkemedelsbolagen är rikast i världen och leder till framgång på börsen. Men för narkomanerna är heroinsprutan guden, som de alla dyrkar och gör vad som helst för att sprida som pesten i världen, och faktum är att de har framgång. Som pesten utbreder sig knarksprutekulden i världen. I samtliga storstäder i hela världen förhärjar och rasar narkotikapesten bland människorna. Icke endast i Rom och Chicago finns svartklädda svarta maskerade kåpklädda offer och livegna och satanister, försvurna åt lasten och ljusskygga i svarta glasögon, som redan varit beroende av heroin större delen av livet och som i fanatisk knarkdesperation gör precis vad som helst för att tilltvinga sig proselyter för knarkreligionen på livstid. De finns lika mycket i New York, i London, Paris och Berlin, Milano, Hamburg, Köpenhamn, Moskva, New Orleans, San Francisco, Los Angeles, Toronto och Montreal, Tokyo och samtliga storstäder och industristäder i hela världen. Det finns ingenstans industrier som ej blott har lett till förslumning av städerna och till förslavning av deras befolkningar under beroendeframkallande medel. Det är en morbida religion, lika oreligiös, farlig, mänskofientlig och kärlekslös som kommunismen, som var nummer ett bland de gudlösa religioner, som bara blev

farliga dödliga ytterst fatala morfinpreparat för det lättleda folket. Och mest av alla i världen är det kommunisterna som sprider ut pestnarkotika i vår fria värld. Det är organiserat från Peking, Moskva och Pyongyang. Är ej ryssen Tolstojs bok om Anna Karenina endast morfinpropaganda och den allra flitigast lästa av samtliga böcker om knarkrus, narkotikasalighet och mänskans vanmakt inför och beroende av kokain och morfin och allt sådant? Men åter till djävulens hemvist Chicago. Det är ett inferno av laglöshet, brottslighet, omänsklighet och allt ruttet i världen. Den storstaden kommer som New York och Tokyo, Moskva och São Paulo och Mexico City att snart störta samman på grund av sin egen gigantiska oupprätthållbara ständigt mer svällande storlek."

Arvid och Einar och Jon var helt överens om att även doktor Solomon Gold behövde komma bort från världen.

Men att hålla kvar doktor Solomon Gold visade sig vara svårt, ty han fick alltid nya idéer och saker för sig och kunde inte avhållas från sina alltmer besynnerliga projekt. En dag var han plötsligt försvunnen. Han kunde inte återfinnas någonstans. Han hade försvunnit och smitit från sina kamrater och övergivit dem. De fick upp ett spår efter honom, och spåret kunde de följa så långt som in i Harlems ruskigaste nattklubbar, men där tog spåret hopplöst slut. Solomon Gold var och förblev hopplöst försvunnen som uppslukad av jorden eller underjorden.

De gav dock inte upp hoppet och vägrade låta sig bli lämnade i sticket av honom. De vägrade erkänna sig besegrade av hans vilja att icke vara med dem längre och gjorde allt för att återfinna honom.

Efter tre månaders intensiva efterforskningar med hjälp av de pålitliga FBI, Interpol och CIA, som alltid utför sina arbeten till punkt och pricka eller som åtminstone någon gång försöker, fann de äntligen ett nytt spår efter honom. Och det spåret var minst sagt skumt. Einar yttrade:

"Han har fått en ny fix idé."

Och vart ledde då detta spåret? Jo, till Turkiet, Persien, Afghanistan, Pakistan, Indien och Nepal.

De följde spåret till Kathmandu, till Agra, Calcutta, Delhi och Shiraz, Abadan och Armeniens berg, sjön Van och Ankara. I Kabul höll de på att på nytt förlora spåret, men de återfann det lyckligtvis i Tasjkent, Samarkand och Tiflis. Doktor Solomon Gold hade ju också armeniskt påbrå. Slutligen fann de honom själv äntligen i Konstantinopel just som han höll på att placera ut bombladdningar vid den nya stora hängbrons brofästen.

"Vad i all sin dar håller du på med?" frågade Arvid.

"Schh!" sade den judiske doktorn, iklädd sin röda fez. "Rubba inte mina cirklar! Vi håller på att spränga bron i luften. Men oroa er inte. Det är bara symboliskt."

"Men varför i all sin dar vill du spränga världens största hängbro i luften?"

"Det är inte den största, men det är den enda bron mellan Europa och Asien."

"Vad menar du?"

Det visade sig att doktorn gått in för att försöka eliminera all biltrafik i hela världen, då han ansåg denna vara världens största förgiftande faktor och dessutom mördaren av några tjugotal miljoner människoliv. Därför var den planerade sprängningen av bron endast symbolisk, för bron var endast byggd för biltrafik. Ingen fotgängare fick passera gåendes över bron.

"Men vad i all sin dar har du gjort i Indien, Afghanistan, Armenien och Turkestan?"

"Lova att inte föra det vidare om jag berättar det för er."

"Vi lovar."

Och det visade sig att han hade satt sig i kontakt med alla Asiens främsta narkotikaexportörer, främst av opium och heroin, för att styra denna handel och helt

inrikta den mot Amerika och avstyra den från Europa, som doktorn menade sig ha personliga skäl till att vilja skona. Han hade planer på att bege sig vidare till Marseille och Holland för att där fullborda detta gigantiska avstyrningsprojekt.

"Vi får fara till din farbror, Arvid, en annan gång," slutade han. "Jag har för mycket att göra i denna världen för att kunna lämna den nu."

"Så säger alla döende personer, men de dör ändå," menade Arvid.

"Jag följer inte med er till universums ände. Fly ni bara från jordens karga verklighet, dess lidanden och fasor, men jag kan inte lämna den. Jag kan inte överge den fasta mark som jag står på. Hur långt borta bor den där farbrodern egentligen?"

"Bara ungefär 15 miljarder ljusår härifrån."

"Ja, det är ju ingenting. Och hur hade ni tänkt ta er dit?"

"Som min farbror. Han uppfann ett snillrikt magnetsystem med vilket man kan styra gravitationen som man vill. Det är mycket enkelt. Varje kropp i etern är magnetisk med en pluspol och en minuspol. Det är bara att sätta in minusmagnetism om man står på ett minushalvklot, så flyger man iväg med hur hög fart som helst. Vill man landa kopplar man in plus, men försiktigt, ty accelerationen och suget är fruktansvärt. Hela styrningstekniken handlar egentligen bara om att inte accelerera för snabbt och att dämpa suget. Och att färdas genom rymden är det enklaste, precis som att flyga ovan molnen. Det är bara att styra och manövrera mellan himlakropparna med att låta dem attrahera en jämte repellera en.

Sedan färdas vi bara till ett svart hål. Det närmaste är inte alls så långt härifrån. Där åker man in och blir sedan utslungad och avlossad ungefär som genom en kanon, så att man får supercyberfart. Sedan är ett ljusår eller tusen ljusår eller miljoner eller miljarder ljusår ingenting längre. Det tar längre tid att gå runt kvarteret."

"Ja, allt det där låter ju mycket bra, men jag följer inte med er. Ni får fara utan mig," sade doktor Solomon Gold.

Ur Solomon Golds anteckningar:

"Jag förnekar Jesu gudomlighet och uppståndelse men tror på hans kunglighet som ättling i rakt nedstigande led till kung David.

Läran om uppståndelsen har mer än något annat förvärldsligt och socialiserat kristendomen. Evangelisterna uppfann uppståndelsen för att deras tragiska världslighetsupplösare skulle bli mera tilldragande för folket. Kristendomen är ödmjukhetens och kärlekens religion. Uppståndelse läran inspirerade de kristna till högmod och blev därigenom kristendomens självmotsägelse och dödliga vapen mot sig själv.

Uppståndelse läran endast ledde till den tragiska och onödiga brytningen med judarna, och uppståndelse läran inspirerade Paulus till att högmodigt förtrampa Moses lag för att i stället införa en egen lika sträng lag själv."

Och Arvid med Einar och Sketolf Stjærtbrand och Jon reste ut, medan Solomon Gold stannade på jorden. De använde ett extraordinärt rymdskepp som tillhört Arvids farbror.

Med otrolig långsamhet höjde sig skeppet från marken. Arvid förklarade:

"Magnetismen måste man vara så försiktig med som en ädelstensslipare med sina instrument, och helst ännu försiktigare. Det här är mycket svårare än att flyga en helikopter. Ingenting är farligare än accelerationskraften. Går det för häftigt och vårdslöst och det minsta fel från början, så går allt på tok. Men om allt noga vaktas och går perfekt från början blir färden med största trolighet trygg.

Enda nackdelen med denna form av rymdsegling är, att en eller helst två vakna män oavbrutet måste sitta vid spakarna. Skeppets kontroll får ej överges för en sekund. Därför måste vi alla lära oss navigera vårt skepp, så att vi ständigt kan

avlösa varandra. Ty när skeppet väl en gång startats kan det icke stanna med mindre än landning."

Och successivt ökades accelerationen, som allt hastigare ökades mer och mer.

"Hur hög är accelerationen?"

"Den är konstant hela tiden: en tiondel i minuten. Vi har kommit rätt nu från början. Nu gäller det endast att bibehålla kontrollen."

"Menar du att vi kommer att accelerera oavbrutet?"

"Ja."

"Hur länge?"

"Hur länge som helst. Vi kan välja själva."

"Hur hög hastighet kommer vi då att komma upp i?"

"Hur hög hastighet som helst."

"Kommer vi att nå upp till ljusets hastighet?"

"Ljuset har ingen hastighet, Jon. Teorin om ljusets hastighet är en gammal saga för vetenskapligt vidskepliga barn som förts bakom ljuset. Ljusets så kallade hastighet är omätlig. Den går ej att specificera. Blott tanken är snabbare. Endast tankens hastighet är mera total än ljusets, ty tankens hastighet är Guds, och för Gud finns det ingen hastighet. Den gamla sagan om ljusets hastighet förtäljer, att om vi ser en stjärna slockna tusen ljusår ifrån oss så slocknar den i själva verket för tusen år sedan, men det är lögn. Den slocknar just i det ögonblick som vi ser den slockna. Allt som människan ser att händer nu händer nu, ty människan är Gud, och den som tvivlar på sin egen och människans syn tvivlar på Gud, vilket lyckligtvis av praktiska skäl är omöjligt här i världen, då ingen någonsin har kunnat bevisa att själva livet icke existerar."

"Du får allting att låta så enkelt. Då finns det alltså inga ljusår?"

"Så kallade ljusår är praktiskt att mäta universella avstånd med, och sålunda kommer de antagligen att användas som praktiskt begrepp för en tid framåt. Men definitionen av ljusår är lögn, liksom alla definitioner är lögner, ty ingen definition kan någonsin vara så exakt att den motsvarar det definierade ordets exakta och totala natur. Det är onaturligt och omöjligt att definiera ord. Att förklara dem går väl an och är nödvändigt, men den som tror sig kunna definiera något här i världen är en dåre, ty allt är Gud, och Gud går ej att definiera med något ord mindre än Gud.

Ord måste man känna i själen för att alls någonsin kunna förstå dem. Andra ord än ordet självt går ej att användas som ersättning för ordet."

16.

Under tiden möttes Solomon Gold och Odysseus i Trapezunt, och de hade många trevliga kvällar tillsammans, som de fyllde med prat och annat nonsens.

"Berätta för mig ditt livs historia, Odysseus."

"Mitt livs historia är min familjs och mitt folks historia, och det är en väldigt lång historia."

"Berätta den ändå."

"Nåväl. Hör på då. Skalden Homeros födde Keleus, som födde Abas, som födde Arkesios, som födde Laertes, som födde Odysseus."

"Hur kunde Homeros vara en förfader till Odysseus, som Homeros själv visste att berätta om?"

"Homeros var en profet. Han visste och såg allt som skulle hända i framtiden. Får jag fortsätta?"

"För all del, fortsätt!"

"Odysseus födde Telemakhos. Men på grund av de ändlösa inbördeskrig som utkämpades mellan konung Odysseus å ena sidan och friarnas adelsfamiljer å andra

sidan så hände en hel del tragedier på ön Ithaka. För krigens skull fick Odysseus aldrig ge sig ut på sin vandring med åran för att försöka finna en stad som inte visste vad havet var för att där förrätta ett offer att blidka Guds vrede med. Inte en lugn stund fick Odysseus från den dag han kommit hem och fram till sin död, ty friarnas familjs hämndtörst avtog aldrig, och Odysseus, den arme olycksalige kraken, måste stanna hemma och slåss för sitt hem mot sitt eget folk för resten av livet. Mången gång grät han hysteriskt och hejdlöst av sorg över sitt öde."

"Men Homeros säger att Athena stiftade fred mellan Odysseus och friarnas familjer."

"Det var bara tillfälligt. Homeros orkade inte fullborda romanen och ville inte lämna den utan att en strimma av hopp fanns kvar för Odysseus öde. Men får jag fortsätta?"

"Ja."

"Den vackra Penelope tynade bort av dessa nya sorger som var än förfärligare än de tjugo åren utan maken hade varit. Hon dog av grämselse och var vacker än när hon dog. När hon dog brast Odysseus okuvliga mod, och någon månad efter drottningens död lyckades de ondaste och lömskaste av friarnas släktingar genom svek och förräderi mörda Odysseus bakifrån. Han slaktades som Julius Caesar och fick tjugosju dolkar, knivar och svärd i sin kropp. Sju av dolkarna var kvinnors skändliga hugg. Och den döde konungens kropp lemlästades, styckades och vanärades värre än Hektors lik hade skändats av Akhilleus. Hans huvud sattes upp på en påle framför porten till hans palats, och friarnas folk skrek:

'Hämnd! Hämnd! Vi har fått hämnd! Friheten är vår! Frihet åt Ithaka!'

Så skrek och skrävade och skrånade friarpaket, som nu på allvar plundrade Odysseus egendomar.

Ack, i fåvitsko kallade ni, Agamemnon, Akhilleus och Aias, Odysseus en lycklig man när han äntligen kommit hem och besegrat friarna! Era öden var långt mindre bedrövliga än den olycklige konung Odysseus ohyggliga öde! I tre år blott fick han leva efter sin hemkomst innan han föll offer för sitt eget folks hat, avund och dårskap.

Odysseus sista ord till sin son Telemakhos, när modern dött, var:

'Fly, min son! fly från mitt olycksaliga öde, så att det ej även smittar dig! Och gör vad jag ej kunnat göra: vandra land och rike runt med en åra och sök efter staden som aldrig känt havet, och försona dig där med den rasande vredgade guden, som jag aldrig har gjort någonting ont.'

Och Telemakhos flydde när fadern blev mördad. Han flydde tillsammans med den trogne herden Eumaios och sin farfar Laertes, som ännu levde. Men den gamle Laertes hjärta brast när han lämnade Ithaka. Han dog av häftig sorg efter sin son och sitt land och begravdes i havet.

Gamle Nestor levde ännu i Pylos, och Menelaos levde ännu i Sparta. Hos dessa vistades den olycklige Telemakhos vid olika tider, men ännu mer dvaldes han på Kreta hos konung Idomeneus och dennes familj, vars olyckor med tiden hade gått över. Han trivdes väl på Kreta och älskade det karga men hälsosamma öriket och var hellre där än hos Nestor och Menelaos, som väckte alltför många plågsamma minnen till liv i den unge mannens bröst."

Vad väntar oss här ute i rymden annat än ödslighet? Vad är livet, vad är världen annat än ändlös enslig evig ödslighet? Allt är tomt, allt är ödsligt, allt är dött.

Man är lika fången i den fria världsrymden som i ett kommunistiskt koncentrationsläger. Ack, Vietnam! Ack, Kambodja! Att vara ett av era olyckliga barn, en flykting från döden, som världen visar tillbaka till döden, vore mindre ödsligt än att vara fri i Guds egen fria himmel.

Vad båtar böcker? Vad hjälper Homeros och Tolstoj? Fagra ord dödar inte det onda som skulle behöva dödas. Homeros är lika oändligt hopplöst ödslig som denna livlösa världsrymd av enbart sterila stjärnor, som lyser utan liv och som ger ljus och liv åt jorden blott för att den skall bli medveten om att den är den enda och ensamma levande planeten i hela universum.

"Så hör då min sällsamma saga. Jag gör icke anspråk på att det är sanning jag talar, men däremot påstår jag mycket bestämt att det icke är osanning heller. Min ätts mycket långa historia skall jag berätta för dig så som min egen far har förtäljt den för mig och hans far för min far och hans far för min farfar och så i oändlighet vidare bakåt i tiden, alltsedan den dag då Homeros först började framtala och skriva ner sina märkliga sagor. Han var blind men icke förrän mycket sent i sitt liv, liksom Johann Sebastian av det protestantiska Tyskland, John Milton, den heligaste puritanen, och Händel, den störste bland engelska tonsättare. Men till saken.

Telemakhos framlevde hela sitt liv vilset irrande kring i den kända och okända världen och dog i Jerusalem utan att någonsin ha funnit den stad som ej kände till havet. Hans enfödde son, den fagre ynglingen Agenor, övertog åran från döende fadern och fortsatte vandringen. Av ett orakel i Smyrna fick ättlingen till Odysseus det budskapet, att icke han heller men att hans son skulle finna den hett efterlängtrade staden. Och Agenor dog, och hans son, unge Kadmos, fick åran.

Och Kadmos fann staden, som snarare var en eländig och utsugen fattig och ruttnande döende by. Den låg nära Athen, och det var högst förvånansvärt att den ej någonsin fått höra talas om havet. Det låg ju så nära. Men byn var totalt isolerad och hade ett dåligt vanhedrande rykte. Det hette om byn, att blott skam, mord och blod, brott och olycka skulle den föda och dras med, till dess att en dygdig man dog för dess namn, ty då skulle byn upphöra att existera.

Men Kadmos blev fästad vid byn, ty där fann han nu äntligen vad både han och hans far och hans farfar så utsiktslöst sökt intill graven och utan att finna det. Där satte Kadmos Odysseus åra i jorden och tackade den trots allt goda försynen för äntliga nåden, befrielsen, absolutionen och sena försoningen. Och Kadmos gjorde sig till denna bys högste herre och fick den att blomstra. Han gjorde sig till ortens konung och inledde snart stadens storhetstid. Hans största verk var långvariga byggandet av stadens murar. Och namnet på staden blev känt såsom Thebe.

Men Kadmos fick aldrig en son. Han fick endast en dotter, och det var Agaue, den tokiga kvinnan, som alkoholismen drev nesligt till mord på sin egen son Pentheus, som dock hann få sonen Labdakos innan han slets lem för lem av sin moder ihjäl.

Konung Labdakos födde kung Laios, som gifte sig med Iokaste."

"Vad anser du om Karl Marx, Arvid?"

"Han var en världens förrädare. Liksom Judas förrådde Jesus och utlämnade honom åt judarna, förrådde Karl Marx hela världsordningen och utlämnade den åt pöbelmassorna."

Men det blev konflikt ombord på rymdskeppet. Det eviga mörkret tog för hårt på de ljusvana ljusälskande människans nerver, och när skeppet passerat igenom Lyran och ingen längre kände igen en endaste stjärnbild på himlen, så började Sketolf såsom den förste att förlora jämvikten. Han ville tillbaka till jorden, där det fanns ljus och en fast mark att trampa.

"Vi styr i blindo och vet icke var vi är. Jag vill ej komma vilse i denna okartlagda tredimensionella ändlösa svarta dödstysta ocean. Det är som att dyka omkring på havets botten utan luft kvar i lungorna och utan att hitta till ytan! Här finns ju varken upp eller ner! Bara samma oändliga mörker med samma små gäckande stjärnor

vecka ut och vecka in! Vet vi längre var solen är? Nej, vi måste be Arvid peka ut den för oss, och för varje vecka får han svårare och svårare att finna den. Vi är alla i Arvids våld. Hur vet vi att inte han en dag längre även inte vet var han är? Hur kan han veta vad för en stjärna vi har att styra efter? Alla stjärnor ser ju precis likadana ut!"

"Det är just det de inte gör," sade Arvid. "För en främling i en skärgård är varje ö lik den andra, men för den som känner skärgården har varje ö sitt alldeles speciella utseende. Det finns inte två öar som är likadana, och ej heller finns det två stjärnor som ser likadana ut. Jag vet vägen till min farbror. Oroa er inte för det."

Men Sketolf oroade sig, ty han var mörkrädd, och han blev mer och mer envis i sin hemlängtan.

"Kan vi inte åtminstone gå ner till någon planet och hämta litet solsken och frisk luft?"

"Det har tagit en månad att komma upp i den hastighet vi nu har. Vi kan inte förlora en och en halv månad på att sakta ner och sedan komma upp i samma hastighet igen. Dessutom är de flesta planeter som finns träsplaneter, där man inte kan hämta annat än dödliga främmande sjukdomar."

"Men jag vill hem!"

Einar gick mer och mer över på Sketolfs sida, ty även han led fruktansvärt av den leda som mörkret och tomheten och den eviga oföränderligheten gav upphov till. En dag sade Sketolf:

"Låt oss rösta om saken och se vilka som vill fortsätta och icke fortsätta. Låt oss låta majoriteten bestämma."

Arvid var emot detta förslag, men Einar styrkte det. Einar och Sketolf ville vända, men Arvid ville fortsätta. Jon lade ner sin röst.

"Vi är två emot en," sade Sketolf triumferande, som om han vetat det. "Låt oss genast vända!"

"Det finns bara en kaptan ombord som till fullo kan manövrera skeppet. Det finns bara en lots ombord som kan styra rätt och som alls vet var vi befinner oss. Denne ende är jag. Därför får ni vackert finna er i min vilja.

Vi har redan hunnit halvvägs. Två veckor till och vi är framme."

"Två veckor till, och sedan två veckor till, och sedan två veckor till, och sedan vet vi inte längre var vi är. Alla här ombord är redan fullständigt vilsna utom du."

"Därför måste ni lita på mig."

"Nej! Därför måste vi vända tillbaka medan tid är och medan du ännu vet var vi är!"

"Bli inte despereta."

"Om du inte lyder oss måste vi tillgripa våld!"

"Lugna ner dig, Sketolf," sade Einar.

"Säg mig, hur gör man för att vända? Är det denna spaken?" Sketolf drog ner en spak.

"Rör inte kontrollspakarna!"

"Eller är det denna?" Han drog ner en annan.

"Du saboterar manövreringen! Vill du kasta oss alla i fördärvet?"

"Jag vill tvinga dig vända. Är det kanske denna spak?" Han vred upp en annan.

"Galning! Du tar livet av oss alla! Jon! Einar! Ta bort honom härifrån!"

Men Sketolf var stor och tung och kraftig och slogs som en gorilla. Det blev allmänt slagsmål. Arvid lade skeppet i försynens händer så länge, det vill säga i ingens, för att hjälpa Einar och Jon få ut bjässen ur förarrummet.

Men Sketolf var desperat. "Jag vill hem! Jag vill hem!" skrek han. Han var tokig av klaustrofobi. Han sprang ylande omkring i skeppet som om han försökte fly. Han

ryckte upp dörrar och slog sönder datorer och känsliga mätinstrument och andra livsviktiga saker. Fåfängt försökte Jon och Einar hålla honom tillbaka.

Till slut ryckte han upp ytterdörren och for skriande ut i universum.

"Sketolf har saboterat både farten och kursen. Det tar en vecka att återställa ordningen," sade Arvid.

"Är inte detta ett tecken på att vi borde återvända till jorden innan värre saker inträffar?" sade Einar.

"Det gör vi inte," sade Arvid kraftigt. "Ni ville själva komma med, och ni får skylla er själva. Bli inte du lika galen som Sketolf nu bara."

"Jag kanske blir galnare."

Men Arvid hörde inte på det örat.

Einar blev galnare, ty han bevarade sin självkontroll utan att förlora sin intention. Han visste mera om manövreringen än Sketolf vetat och ingrep i smyg i skeppets manövrering. När ingen såg det ändrade han de rätta spakarna, så att skeppet kom att vändas i fel riktning utan att någon förstod hur det hade gått till. Ty Einar spelade oskyldig och lojal och gjorde det skickligt.

När Arvid en morgon fann skeppet vridet upp och ner och nittio grader ur kursen klappade han nästan ihop.

"Vad går det åt skeppet? Varför bär det sig åt på detta vis? Håller jag på att förlora kontrollen över det? Fungerar inte längre manövreringen som den skall?"

Men han fick med veckolånga ansträngningar skeppet på rätt köl igen. Men de omärkliga avvikelserna fortsatte, och Arvid blev mer och mer desperat, och han började slutligen misstänka Einar. En dag när Arvid överansträngt sig och skeppet låg hopplöst ur kurs och på väg in i en farlig och okänd galax, som det kunde vara svårt att hitta ut ur igen, släpade sig Arvid genom en ingivelse ur sin bädd och kröp kallsvettig och överspänd till kontrollrummet. Där höll Einar på att fiffla med spakarna.

"Förrädare!" sade Arvid.

"Inte alls," sade Einar lugnt. "Jag försöker bara hjälpa dig få skeppet på rätt väg igen."

"Du har fifflat med spakarna i två månader. Det är du som saboterat flygningen de sista två månaderna. All vår tidsförlust har orsakats av dig. Du vill mörda oss alla tre."

"Du är galen. Du vet inte vad du säger."

Men som ett sargat lejon flög Arvid upp och blottade en kniv. Einar reagerade genast och mötte hans kniv med en annan kniv.

"Allt slit, all kallsvett, all min möda, alla mina bekymmer under två månader har varit för din skull. Du har nästan drivit mig galen. Och jag som trodde det var skeppet som svek mig och inte någon av er! Jag tvivlade på mina egna sinnen och min egen kompetens, och så var det bara nedrigt sabotage! Nu skall du dö, ty du har gjort dig skyldig till myteri!"

"Du dömer utan bevis. Du är överspänd, stjärnorna, mörkret och monotonin har gått dig på hjärnan, du har blivit galen, och jag ser mig nödsakad att försvara mitt liv mot dig. Det är du som är förryckt, och skeppet har svikit dig. Det är icke jag."

"Du ljuger, din förrädare!"

Och Arvid stötte kniven i hans bröst. Men Einar stötte sin kniv i Arvids sida. Einar dog med en suck, och blod forsade ut ur munnen på honom under ohyggliga rosslingar. Arvid segnade ner vid hans sida, medvetlös men inte död.

Så fann dem Jon. Arvid levde, men Einar var död.

"Kasta ut liket," viskade Arvid, och Jon lydde.

"Jag är döende, Jon, och skeppet är hopplöst ur kurs. Du måste noggrant lyssna på mig nu om du vill hålla ditt liv och inte bli en evig vilsen rymdvandrare som så många andra rymdfarare som kommit vilse och aldrig i all evighet kan hitta rätt igen. Rymden är full av sorgliga vrak av förlorade resenärer som kommit av sig för gott. Gör som jag säger."

Och den döende gav honom alla instruktioner. Jon lyckades åter få skeppet på rätt kurs. När allt äntligen var i ordning igen dog Arvid.

En månad senare ankom Jon till farbror Niklas värld. Han fick söka länge innan han fann spår av någonting mänskligt. Det var en underbar värld med rikaste djurliv och oförstörd natur överallt. Till slut fann han dock det enda mänskliga som fanns i denna värld: en liten stuga vid en strand och en flodmynning vid skogsbrynet.

Han landade i sanden och hälsade på i stugan.

"Farbror Niklas?"

"Är det besök från jorden? Jag trodde bara min brorson kände till mig."

"Han har tyvärr förolyckats på vägen hit."

"Död?"

"Ja, han omkom tyvärr under resan."

"Det var tragiskt." Han sänkte huvudet. "Är det fler än du?"

"Nej, jag är ensam. Alla mina reskamrater omkom under tragiska omständigheter."

"Jag förstår. Det brukar vara så när man reser vilt i rymden. Det är få som klarar av det. Jag trodde dock att min brorson visste något om den saken."

"Han var experten. Men han blev fysiskt mördad."

"Jag förstår. Det är bäst att du kommer in och sätter dig och berättar hela din historia."

Han kom väl överens med den gamle vithårige flintskallige rundhövdade Niklas, vars hår var mycket rikt vid öronen.

"Men säg mig: Vem är du egentligen?" sporde Niklas.

"Jon är mitt namn."

"Nej, du är icke Jon. Du är ej heller Louis eller Vladislav från Warszawa. En mångfald av falska bedrägliga namn har du haft, men ej något av dem är det rätta."

"Du tycks veta bättre än jag vem jag är. Säg mig då vem jag är."

"Du är författaren och kompositören Melchior, född i Norge för tjugosex år sedan, och denna bok som du skriver är din egen dagbok."

"Om du vet så mycket om mig, så säg mer vad du vet som jag ej själv tycks veta."

"I Norheimsund i Hardanger är du född, men du lever de senaste tjuogoett åren i Sverige, nämligen i Göteborg. Du bor uselt i Olskroken, en gammal slumstad av träkåkar, och varje dag du bor kvar tar du risken att få ditt hem nedbränt. Det är vad du är."

"Vilka är då de andra, Jon och Louis och Vladislav från Warszawa?"

"De är alla du. Du har själv hittat på dem och upplevat vad de har upplevt."

"Och vem är du själv?"

"Jag är även blott du. Allt du skriver är du. Arvid, Einar och Sketolf och alla de andra är även du själv blott. Det finns ingen annan än du i den värld som du skriver om."

"Vad kan du frambringa här som bevis för ditt påstående?"

"Som du vet är vi uppe i himlen. Här är paradiset och alla de döda som avsomnat saliga. Vill du här se en bekant? Han är här i vårt hus strax i rummet intill. Öppna dörren blott, om du är alls intresserad."

"Jag är intresserad. Bed honom att komma hit in."

"Eyvind, kom in!"

Dörren öppnades, och vem kom in om ej allvarlig glödögd och underbar välskapt och strålande skön gyllenhårig och smalhuvad Putte, min farbror.

Jag stod helt förbluffad och visste ej vad jag härnäst skulle säga. Då öppnades dörren igen, och in kom nu mörk allvarlig Dante.

"Skall du icke säga goddag till din farbror?" förmanade Dante mig.

Farbror, min släkts varmest avhållna helgon, geniet som dog alltför ung med fel yrke på halsen, min enda kusin Johannas nitälskande fader, som övergav hem och familj, barn och hustru för idealismens och religionens. Han dog trettioårig ensam i Canada i Montreal övergiven av alla, torterad av dårhusdoktorer och hopplöst förlorad i sin egen livs tragedi. Några påstår att han begick självmord. Det påstår sig hans lillasyster med säkerhet veta fast hon ej var där. Andra påstår att han dog av sjukdom. Det tror hans föräldrar, som blott önskar tro gott om sin ende son. Här stod han nu framför mig livslevande. Djärv ställde jag honom frågor.

"Hur dog du, o farbror?"

"Min död var alldeles naturlig. Musik var min kallelse men ej mitt yrke. Trots mitt absoluta gehör blev mitt yrke ingenjörens, och det var ej vad jag borde ha ägnat mig åt. Världens vackraste godaste hustru och avgudad dotter övergav jag och svek jag för irrfärders skull. Vilt på resa på världens sju hav, rastlöst jagad av samvete, ensamhet och egen olycka, vanära, plågsamma minnen och evigt otillfredsställt missnöje föll jag i Canada offer för djup depression. Jag förtrodde mig åt psykiatriker, och de tog närapå livet av mig genom elchocker, som var en vanära och en förnedring som blott överskuggade alla de andra. Jag gav mitt förtroende sedan åt en katolik, en prelat av den romerska kyrkan. Jag trivdes tillsammans med blå katoliker, men det var för sent. Alltför stor var min skam, alltför djup var min vanära, och alltför pinsamma var mina minnen. En galning var jag som förstörde mitt livs möjligheter, från den allra första till den allra sista. Min börda av synder var tung, outhärdligt och mördande tung. Endast ett kunde jag ännu göra som bot. Endast ett hade jag kvar att göra för hederns och ärans, familjens och mitt eget namns skull. Det gjorde jag, och det var det enda rätta jag någonsin gjorde i livet. Min hustru blev fri till att gifta sig med bättre man och till att skaffa bättre mer lycklig familj. Hennes dotter, min dyrkade älskling, fick en bättre fader och blev genom min död försonad med den som var sämre. Ja, jag begick självmord, men det var det enda jag någonsin gjorde för att göra mig själv och andra det ringaste lyckliga. Det var det enda som någonsin gjorde mig förtjänt av den salighet som jag nu njuter. Jag levde en olycklig människa, men i min död var jag lycklig, ty genom att döda min olycka friade jag min familj även från digra bördan av mitt outhärdliga pinsamma öde. Mitt självmord gav åter den viktiga dyra balans åt familjen som jag själv fatalt hade rubbat. Och efter min död blev min familj katoliker, min syster fromt följande broderns exempel. Och det är min glädje, min brorson, att se dig nu anställd som organist vid den romerska kyrkan i staden jag älskade högt – Göteborg. Du är den enda som varit mitt minne trogen, ty alla de andra har med tiden avfallit från den kristna kyrkan. Men du har gått vidare, och kanske gläder du mig med att bliva en jämlike till fader Johann Sebastian Bach? Ja, det kräver jag inte, och än mindre vågar jag hoppas det. Ja, jag förväntar mig intet. Den glädjen är mig helt tillräcklig, att du gör den heliga rent musikaliska bana som jag aldrig av mitt ohyggliga öde blev unnad att göra. Farväl, käre brorson. Mitt största brott var att jag ej hjälpte min halvbror din fader, som enbart därför gick hädan före mig. Jag går nu med Dante, de dödas pliktmedvetna väktare. Hör nu på Niklas, ty han har en sak att berätta."

Och Putte begav sig, och Dante gick ut efter honom. "Vi ses väl igen," sade den hedersknyffeln till avsked.

"Vad har du för sak att berätta?" Så frågade jag gamle Niklas.

"Det är en besynnerlig saga. Den handlar om ditt eget hemland men är litet längre än den som min brorson brukade berätta. Vi får nog ta pauser ibland för att under berättelsens gång hämta krafter i mat och i nyttig motion. Vill du höra den?"

"Det vill jag visst!"

"Nå, hör på då!"

Och den gamle mannen begynte med lugn att berätta.

Men innan vi återger hans historia så kanske vi skulle ta oss en titt på vad som hände på jorden med doktor Solomon Gold och greken Odysseus.

Inledningen till slutet.

Innan jag kommer till den punkt där Profetens berättelser avbröts måste jag avslöja bakgrunden till vad som sedan hände. Det var min far som en dag tvingade sig till att tala allvar med mig. Han sade:

"Min son, om två veckor skriver du studenten, vars resultat hela din framtid kommer att bero av, och till vår svåra oro åser vi, din mor och jag, hur du dagligen mer och mer missköter dina studier. Du är aldrig hemma, du slarvar med dina läxor och vakar till sent på natten. Jag vet nu allt om dig. Om jag inte visste vad jag visste skulle jag inte kunna tala med dig som jag nu gör. Men till följd av vår oro har vi tagit reda på allt. Genom dina lärare vet vi hur slö och likgiltig du har blivit i skolan, och även de är oroliga över hur du skall klara din examen. Du var deras mönsterelev, och plötsligt har du blivit sämre än en medelmåtta. Det har din klassföreståndare själv sagt till mig.

Det har varit svårt för oss att ta reda på orsaken till ditt bristande intresse, men till slut har det lyckats oss. Vi vet nu att du varje eftermiddag tillbringar tillsammans med en gammal man som berättar historier för dig som du bandar. Vi är väldigt glada över att vi äntligen har fått reda på detta, samtidigt som vi är mycket sorgsna över att du aldrig själv har velat berätta någonting om detta för oss. Säg mig nu: vad är detta för en gubbe, och varför överger du skolarbetet och din plikt för honom? Är han viktigare än din framtid?"

"Jag vet inte," var allt jag kunde säga.

"Det sägs att gubben är galen, och ändå går du till honom. Är han tokig?"

"Jag vet inte," sade jag på nytt efter en paus. Jag kunde inte se far i ögonen.

"Se mig i ögonen." Han tog mig i armarna. "Varför låter du honom stjäla all din tid?"

Men jag kunde inte se honom i ögonen. Och jag kunde bara på nytt säga:

"Jag vet inte." Då sade far:

"Det är klart och tydligt att du inte vet vad du gör. Du håller på att kasta bort din framtid för en idiotisk gubbes grillers skull, och du är inte själv medveten om det. Och som du ännu inte är myndig är det vår plikt att sätta stopp för detta trams. Du får inte se honom mera."

"Ni kan inte hindra mig!" protesterade jag då förtvivlat.

"Men, pojke, gubben är ju galen! Han får inte förstöra ditt liv! Vi måste hindra dig. Och om du någon gång skulle uppsöka honom igen skall vi se till att mannen kommer in på mentalsjukhus."

"Det kan ni inte göra!"

"Det är vår skyldighet mot dig. Vi har låtit bevaka dig, och då har vi fått reda på vad du gör. Träffar du honom igen kommer det att upptäckas. Det är många som betraktar honom som galen och som till och med gärna såg honom avlägsnad på mentalsjukhus. Du är inte den första ungdom som denne senile gamle gubbe har fördärvat."

Utom mig sprang jag ut ur fars arbetsrum och in på mitt eget rum och låste in mig. Ingen i familjen kunde sedan tala ett vettigt ord med mig under resten av kvällen. Och långt in på natten låg jag och grubblade över problemet hur jag skulle kunna fortsätta träffa Profeten utan att det lände till någon skada för honom. Ty jag kunde ju inte överge honom, inte nu! Det vore som att sluta läsa en spännande bok omedelbart före det sista avgörande kapitlet!

Följande dag gick jag inte till Profeten. Jag bara grubblade, och fortfarande kunde inte föräldrarna få något vettigt ord ur mig. Jag var för besviken på dem.

De gav dock akt på att jag två dagar i rad inte försummade något av mitt skolarbete, och detta gjorde dem belåtna. Men jag tänkte: "Vänta bara!"

Och på kvällen den andra dagen efter fars allvarsord visste jag vad jag måste göra. Strax före midnatt när alla hade gått och lagt sig satte jag mig i rörelse, smög mig ut ur vår lägenhet och sprang till Profetens slumbostad. Det lyste hos honom. Jag visste att han var en nattuggla.

Han blev inte alls förvånad när jag kom. Jag förklarade hastigt hur det förhöll sig: "Mor och far har förbjudit mig att träffa er mera. Därför har jag kommit till er så här mitt i natten för att få en chans att höra slutet på er historia. Jag ber er: Får jag stanna här i natt och höra er en sista gång?"

"Så gärna," sade han lugnt. Och han började berätta.

Någon neutral utomstående kanske undrar varför denna konflikt mellan min far och mig inte behandlades mera diplomatiskt med kompromissförsök och dylikt, som till exempel att jag skulle avstå från umgänge med Profeten tills studentskrivningen var över. Jag medger att jag själv tänkte på den lösningen. Men något sade mig att det var nu eller kanske aldrig: att jag hade chansen att ta vara på Profetens ord nu och kanske inte mera sedan. Och risken att gå miste om något av vad Profeten hade att berätta vägrade jag att ta. Så fanatisk var jag redan, så förförd och fördärvad var jag redan av denne ungdomsfördärvande gamle Sokrates.

Sista berättelsen.

1.

Doktor Solomon Gold reste till Irkutsk. Där köpte han sig en liten trädgårdstappa och började så egendomliga frön. Hans grannar blev övermåttan nyfikna och frågade vad det var för konstiga frön han sådde. Han svarade:

"Jag sår tvedräkt och split mellan kommunister och socialister. Från denna trädgård skall dessa frön sprida sig över hela världen och vända varje socialist mot varje kommunist. Och tvedräkten skall visa sig därav att Sovjetunionen inom kort skall klyva sig i två delar, och hela Östeuropa skall därefter separera från kommunismen, medan endast det kluvna Berlin i stället för att klyva sig ytterligare skall bli ett helt igen. När jag fått fröna att ta sig här far jag till Kina och odlar dem där, ty även Kina behöver denna tvedräktssådd, så att socialisterna tar avstånd från kommunisterna, folket från partiet, armén från regimen och allt blir en enda röra och värre än någonsin i Ryssland. Utan den ringaste inblandning från min sida skall varje socialist i hela världen vända sig från alla kommunistdiktaturer och bli demokrater. Kommunismen skall oskadliggöras och det helt genom sig själv. Det skall bli effekten av de frön som jag sår här i min lilla trädgård."

Han blev givetvis avhånad och utskrattad och hållen för en bisarr galning.

Fröna blev till synes vanligt gräs och spred sig. Sedan reste han till Kina och hade samma oskyldiga hyss för sig där, men i Kina fann han jordmänen vara svårare: "Det vill sig inte riktigt här. Kanske det är för mycket folk och för fattig jordmån, och hela landet är ju fullkomligt utsuget många gånger om."

Sedan reste han till Sverige och försökte övertala regeringen att som ett föregångsland bannlysa all tobak, sprit och kaffe. Sverige skulle därav bli världens rikaste och hälsosammaste nation, påstod doktorn. Men tyvärr var regeringen för lat för att ännu orka företa sig någonting sådant.

Doktorn mildrade då sitt förslag som så, att man skulle kunna sälja sprit i mycket små kvantiteter på apotek, men kaffe och tobak, vidhöll han, måste totalförbjudas. Men fortfarande iddes inte regeringen omedelbart efterkomma hans förslag. Regeringen frågade:

"Varför kommer du med ett så lysande förslag till oss och inte till ditt eget folk Israel?"

Då begav sig doktorn till Jerusalem och frambar samma idé för judarna. Dessa sade:

"Vill du göra något för oss, så se till att arabernas samtliga oljekällor sinar. Ty genom oljan allenast har araberna fått makt här i världen, och så länge de har makt förblir de våra fiender och insisterar de på att ha kvar på sitt program att till varje pris försöka utrota oss. Men sådant är vi trötta på. Dessutom är det orättvist, ty de är ju våra bröder – vi har samma fader Abraham och samma Gud. Men makten gör vem som helst till sin egen broders fiende."

Sedan försvann den lärde doktorn i den muhammedanska världens politiska kaotiska djungel men kom till rätta igen i Persien, där han hade ett långt privat samtal med shahen. Han lovade shahen att denne skulle bli lika mäktig som Kyros den Store och de ryska tsarerna, men inte förrän oljan i världen självmant tog slut. Han påstod att alla muhammedanska länder i Asien en dag skulle samlas under shahen. Om han sade det på allvar eller bara för att smickra var omöjligt för någon att avgöra, men de flesta höll honom för en narr.

Sedan försvann han igen men dök omsider upp i Tokyo, där han umgicks med världens största stads odrägligaste slödder. Vad han talade med dem om vet ingen, men de var alla ryktbara vänsterledare, bråkmakare och terrorister, som drömde om att en dag kontrollera hela Japan och helst mer därtill.

Han träffade i ett enkelt gatukafé en engelsman som hette Humphrey Jenkins. Denne frågade doktorn vad han hade för planer med de farliga vänsterledarna. Doktor Solomon Gold svarade uppriktigt:

"Japan är för mäktigt i världsekonomin. Här behövs en kommunistisk revolution som dämpar förhållandet en aning, så att det blir bättre balans."

"Men om Japan faller har Sydkorea ingen chans. Vill ni då offra Sydkorea så där bara utan vidare?"

"Nej, men Formosa kommer alltid att bestå och klara sig. Det är till och med troligt att Taiwans ekonomi en dag kan komma att återerövra hela fastlands-Kina."

"Apropå det, när vi nu sitter här två européer i den värsta av alla städers ruskigaste kvarters oansenligaste kafé och pratar, så minns jag en gammal vän. Han var fattig som vi och arbetade i hamnen och låg länge livsfarligt sjuk. Han var från Tyskland eller Sverige."

"Svensk och tysk är samma sak. Det kommer på ett ut. Sverige stod på Tysklands sida i kriget men klarade sig helskinnat genom att hålla sig politiskt neutralt."

"Ni har helt fel, min käre vän. Sverige stödde England och norska motståndsrörelsen och hjälpte dessutom Finland mot Stalin. Det kunde Sverige bara göra som neutralt land."

"Skit samma."

"Så ni säger. Men vi avlägsnar oss från ämnet. Det var den där sjömannen. Han kan också ha hört hemma från Österrike-Ungern. Det kom en dag en av familjen anställd detektiv från Europa och frågade efter honom. Han fann honom just när han varit nära att stryka med i ett försök till kommunistisk revolt. Eller var det bara

anarkister? Vänsterterrorister var det i varje fall. Det var apropå det jag kom ihåg honom. De seglade sedan båda iväg söderut med ett större brittiskt sällskap. Jag vet inte vem det var som berättade det för mig, men de kom genom en olyckshändelse ända till Antarktis och drev genom isen till ett okänt hav där de fann märkliga levande naturfenomen."

"Jag vet. Någon skrev en roman om det. Det var hans läkare. Jag känner den mannen. Han var polack. Någon överlevde, och historien kom ut, och den som överlevde var polack. Det vet jag med säkerhet."

"Jag trodde han var ungrare. Vad hände sedan med honom och hela det sällskapet?"

"De kom aldrig tillbaka från Antarktis. Alla försvann, och han försvann också."

"I varje fall, berättelsen om vad de upplevde fångade min fantasi. Jag är köpman och ägde en gång många fartyg. Nu har jag bara ett kvar. Vad säger ni om att följa med mig på det till det där konstiga havet som de hittade någonstans på väg mot Sydpolen?"

"Gärna det. Jag far hellre till havs och förblir med båda fötterna på jorden än att jag reser bortom stjärnorna, som vissa andra gör."

"Då far vi genast!"

"Blir det bara vi två?"

"Vet du någon som skulle vilja följa med?"

"Jag har en god vän från Grekland som kallar sig Odysseus, men han är ute och seglar så här års. Han borde kryssa nu i Polynesien."

"Då söker vi rätt på honom."

"Vi hade faktiskt gjort upp om att träffas i Makassar om cirka två månader."

"Det passar utmärkt. Vi reser via Makassar. Men det är bäst vi startar genast om vi inte vill bli fast här när din revolution sätter i gång och gör Japan mer eller mindre ohälsosamt."

Och efter en veckas förberedelser avseglade de.

Skeppet var en gammal kombinerad segel- och motorskorv, men det var det pålitligaste skeppet i världen. Jenkins hade byggt henne själv och hade med särskilda avsikter sparat henne till sist. Hellre hade han mistat alla sina moderna snabba lyxiga fartyg än denna kära gamla förträffliga skuta med få bekvämligheter men mycket trivsel. Han kallade henne "*The Virgin Queen*" efter drottning Viktoria, som varit drottning Elisabeths like i allt, om hon blott även förblivit trogen det ärbaraste av alla kvinnliga epitet.

Och faktum är, att det första som Odysseus konstaterade efter att ha klivit ombord i Makassar var, att han aldrig satt sin fot på däck av ett säkrare och mera sjövärdigt fartyg. Och ändå var skorven trettio år gammal. Jenkins, eller Jennings, som Odysseus kallade honom, hade byggt henne till ära åt sin nygifta hustru när de gift sig för trettio år sedan. Han var omkring 60 år nu. Han sade själv, att "Jungfrudrottningen" var hans livs största ansträngning och hans snilles yppersta prestation. Efter hennes förfärdigande hade allt gått neråt för honom.

Nu råkade det förhålla sig så, att kapten Jenkins var en god romersk katolik. När doktor Solomon Gold fick veta det tog han genast i tu med saken.

"Kapten Jenkins, om ni hyllar den romersk-katolska kyrkan är ni en hedning. Vad är den katolska teologigröten annat än ruten rappakalja ihopkrafad för att ge den antika hedendomen en chans att överleva, vilket den allt hitintills har gjort under den naiva katolska kyrkans täckmantel?"

"Förklara er, herr doktor!"

"Låt oss börja med er trosbekännelse. 'Jag tror på en Gud.' Så långt är allt bra, men tyvärr tar det inte slut där. 'Allsmäktig Fader'. Allsmäktig är bra, men Gud är väl ingen fader? Vem är han då pappa till? Har han testiklar och sprutar säd som

vilken horbock som helst? Endast i så fall kan han kallas fader. 'Skapare av himmel och jord, av allt vad synligt och osynligt är.' Det är också allt fullt tolerabelt, men det där med Gud som pappa är jag säker på att åtminstone inte Gud själv kan gilla. Men nu börjar den stora smörjan på allvar. 'Och på en Herre Jesus Kristus.' Vem är Herre utom Gud allena? 'Och på Jesus Kristus' skulle jag kunna förlika mig med men aldrig med 'en Herre Jesus Kristus'. Och så kommer det värsta dravlet av allt: 'Guds enfödde son, född av fadern före all tid, Gud av Gud, ljus av ljus, sann Gud av sann Gud, född och icke skapad, av samma väsen som fadern, på honom genom vilken allting är skapat.' Det är ju rena svamlet, vars oklarhet endast understryks genom tillägg på tillägg, epitet på epitet och utsmyckning på utsmyckning, som endast för bekännaren längre och längre från kännelseobjektet Gud och för honom ut på djupare och djupare vatten i tjockare och tjockare mörker tills han liksom kännelsens författare är där ute i svartaste periferin och trevar och famlar i intet. Vi vet ju alla att Gud är en och att det inga andra gudar finns jämte honom. Vad är det då för ett sätt att jämställa människosonen Jesus Kristus med honom? Filosofiskt svärmiskt famlande dravel är vad det är rätt och slätt. Kännelsen börjar ju med: 'Jag tror på en Gud.' Och så kommer det: 'och på Guds enfödde son, Gud av Gud, sann Gud av sann Gud,' och så vidare, i total motsägelse av kännelsens första och enda väsentliga allt uttryckande punkt! Låt oss fortsätta: 'Som för oss människor och för vår frälsnings skull har nedstigit från himmelen.' Men Jesus Kristus var av kött och blod som vem som helst. Hur kan någon människa bära sig åt på det sättet? Sitta uppe på ett moln i himmelen och tänka: "Nu ska jag ner och frälsa mänskorna!" Och så hoppar han ner och låter sig födas. Nej, det är barnsaga utan sans och realism. 'Och han har antagit kött genom den Helige Ande och blivit människa.' Den Helige Ande skall vi ta i tu med senare. Men hur kan något levande mänskligt väsen bli människa? Antingen är han ingenting och så blir han människa, eller också är han redan en människa av kött och blod och kan inte bli mera människa. Och då sägs han dessutom ha fötts av en jungfru. Nej, det är rena absurditeten! Ingen moder på jorden är en jungfru. Det vet var moder själv minsann! Och så kommer åter en sällsynt trovärdig tes: 'Han har ock blivit korsfäst för oss under Pontius Pilatus, lidit och blivit begravnen.' Där om råder inget tvivel. Men så vidtar dravlet igen: 'På tredje dagen har han uppstått igen ifrån de döda och uppstigit till himmelen.' Och det vill jag bara säga, att det har aldrig bevisats, och det att påstå något så högst orimligt så tvärsäkert som alla kristna gör, och det utan Guds egen auktoritet därtill, är ytterst övermodigt och därför farligt. Låt oss fortsätta: 'Han sitter på Faderns högra sida och skall igenkomma i härlighet för att döma levande och döda.' Återigen orealistiskt trams som ej ens barn kan bluffas till att ta på allvar. 'Och på hans rike skall icke vara någon ände.' Det kan jag däremot acceptera, ty hans rike var icke av denna världen. Så kommer vi då till den berömda helige anden. 'Och på den Helige Ande, Herren och Livgivaren, som utgår av Fadern och Sonen, som tillika med Fadern och Sonen tillbedes och förhärligas, och som har talat genom profeterna.' Vilket nonsens! Vem är då denna helige anden, som uppträder i form av en vit duva? Han liknar mest en av dessa obildade amerikanska indianstammars hemlighetsfulla ökenandar, som de så barnsligt vördar med förskräckelse. Finns det någon ande utom Gud? Och om den helige anden är Gud, varför åtskiljs han då från Gud som en tredje separat personlighet? Nej, Sonen och den Helige Ande är rent skitprat och avgudadyrkan, och någon Fader finns inte, ty Gud har inget kött att avla något barn genom.

'Och på en helig katolsk och apostolisk kyrka.' Det kan jag godkänna. 'Jag bekänner ett dop till syndernas förlåtelse.' Johannes Döparen döpte ju faktiskt symboliskt för att bättra mänskorna. Dopet är traditionen som Johannes Döparen införde i Guds namn. Sådant har jag ingenting emot, liksom oskyldiga vackra riter i största allmänhet. 'Och förväntar de dödas uppståndelse.' När har någonsin någon död uppstått av sig själv utan Elias eller Jesus eller någon annan helig profets

gudsåkallan? Att döda uppstår är enligt mångtusenårig erfarenhet en ytterst sällsynt undantagsföreteelse. 'Och den kommande världens liv.' Vad är det med det? De kristna tror på att Jesus plötsligt skall komma och göra slut på världen och döma levande och döda, och samtidigt säger de: 'Och jag tror på den kommande världens liv.' Vad är det för logik?

Således är er trosbekännelses enda hållbara satser: 'Jag tror på en Gud, skapare av himmel och jord, av allt vad synligt och osynligt är, och på Jesus Kristus, som har blivit korsfäst för oss under Pontius Pilatus, lidit och blivit begravnen, och på hans rike skall icke vara någon ände; och på en helig katolsk och apostolisk kyrka. Jag bekänner ett dop till syndernas förlåtelse. Amen. Punkt och slut!'

"Dina synpunkter är mycket intressanta, herr Gold. Låt mig som kontrast jämföra vanliga trädgårdsodlares tillvägagångssätt med mitt trädgårdsmästeri.

En normal trädgårdsodlare tuktar skrupelfritt alla sina fruktträd, rosenbuskar och andra större växter. När ett fruktträd får vattenskott klipper han av dem och slänger dem. Vissa blommor låter han endast växa på ett ställe, varför han utrotar dem av just det slaget som har sått sig på ett annat. Häckar, buskar och träd klipper han ned så att de aldrig växer sig stora och långa och yppiga. Ogräs rensar han hänsynslöst bort så att endast den finaste plantan blir kvar i hela rabatten. Blommor klipper han bort när de är som vackrast och sätter dem i vas inomhus, där de aldrig befruktas och vissnar.

Låt mig nu säga hur jag bär mig åt med en trädgård. När fruktträden skjuter vattenskott låter jag dem vara, ty dessa förvandlas småningom till grenar som bär mycken frukt. Allt som är grönt på alla träd och buskar och häckar låter jag leva och frodas medan jag endast skär bort det som är dött och som därför gör bättre nytta som bränsle. Resultatet är att inga fruktträd ger mera frukt än mina, inga träd, buskar och häckar är mera praktfulla, yppiga och större än mina, och ingen trädgård ser mera välmående, grönskande, rik och idyllisk ut än min. När jag rensar ogräs gör jag så att jag tar bort bara det allra värsta och nödvändigaste, och hellre låter jag ett ogräs stå kvar än att jag tar risken att rycka upp en blomma samman med ogräset. Om ett ogräs blommar och är vackert rör jag det inte. Aldrig skär jag en blomma, på det att den må befruktas och så sig själv även på andra ställen. Vilka blommor som helst som blott är vackra låter jag växa på vilka ställen som helst. Resultatet är, att ingen trädgård är mera rik på vackra blommor än min. Jag tuktar den inte mer än absolut nödvändigt och låter naturen själv göra det mesta arbetet. Sålunda blir min trädgård naturlig och naturligt skön och trivsamt njutbar i sin frihet och övermåttan rik på blomster och prunkande buskar och trän, och alla mina rabatter är fulla av sinsemellan konkurrerande i skönhet tävlande blommor. Grannens trädgård däremot är ful och skalperad, naken och steril, med glesa rabatter där den nakna jorden är det mest iögonfallande, och med fruktträn där de mörka nakna tjocka grenarnas skelett bryter fram genom grönskan. Hans trädgård är tråkig, fantasilös, ödslig, förkonstlad och fördärvad genom pedantisk överskötsel. Min trädgård däremot är en lustgård där alla känner frihet och frid och njuter av all den rikliga prunkande grönskan. Ty jag låter naturen leva och lever så bättre själv. Men min granne hämmar naturen och sitter mest inne och surar."

"Vad vill du ha sagt med den liknelsen?"

"Det säger jag inte, om du inte kan lista ut det själv."

"Eftersom din berättelse är slut – får jag fortsätta kritisera vår gemensamma religion?"

"Varsågod."

"Då tänker jag ta i tu med Bibeln. Hur mycket finns det inte i den som är förkastligt och rena gojan! De fem Moseböckerna tolererar jag, även om Leviticus innehåller mest bara nonsens. Josua, Domarna, Rut, Samuel och Konungaböckerna är alla utmärkta böcker, men varför finns Krönikeböckerna? Allt vad de omtalar står ju

redan i Konungaböckerna. Esra tolererar jag, även om den är tråkig. Nehemja är bra liksom Ester och Job, men av psalmerna och ordspråken skulle mycket nonsens kunna utgallras. De flesta av ordspråken säger ju bara en och samma sak: den gode är god, men den onde är ond. Och det vet vi ju alla utan Salomos visdom. Predikaren är delvis intressant, och Höga Visan är underbar i sin korthet och enkelhet. Så har vi då Jesaja. Av de första 39 kapitlen är endast Messiasprofetiorna intressanta, och de är ytterst små och ensamma. De övriga 27 kapitlen är däremot av hög klass. Jeremias bok hör till de yppersta i hela Bibeln, ty den skildrar ett ögonvittnes vittnesbörd av Jerusalems nedgång och fall. Den hör till de mest skakande skrifterna i världshistorien. Hans klagovisor är även tidlösa. Så har vi den mystiske Hesekiel. Hans första 39 kapitel är intressanta, men de övriga nio är skräp. Av Daniels bok är hälften bra och hälften skräp. Den första hälften bestående av sex kapitel är det som är bra. Hosea är skräp. Joel är bra. Amos är inte bra. Obadja är dålig. Jona är bra. Mika är bra. Nahum och Habackuk är skräp liksom Sefanja. Men Haggai, Sakarja och Malaki är bra. Tobit och Judit är förträffliga böcker, men Salomos vishet är ingenting att ha. Syrak däremot är förstklassig. Baruk är skräp, men den första Mackabéerboken är ypperlig. Den andra är tråkig och innehåller bara en intressant detalj: kvinnan som offrade sina söner och sedan sig själv hellre än att överge Gud. Tilläggen till Ester kan man vara utan. De tre unga människors bön i ugnen, historien om Susanna och berättelsen om Bel och draken är däremot högtintressanta. Manasses bön är heller inte att fördöma.

Så kommer vi då till det skandalösa så kallade Nya Testamentet. De fyra evangelierna är dess enda någorlunda vettiga skrifter, men de innehåller allt många grodor. Låt oss läsa dem tillsammans.

Matteus är det starkaste om ock det hårdaste av evangelierna. En av de absurdaste passagerna är kapitel 8:28-32, där Jesus möter de två onda andarna som han tillsäger att fara in i en svinahjord, som dränker sig. Andarna säger: "Vad har vi med dig att göra, du Guds Son?" Märk väl, att dessa två är de första i evangeliet som kallar honom Guds Son. Det är mycket märkligt att två onda andar först av alla upphöjer Jesus till rangen av Guds Son.

Kapitel 10 kan jag inte nog beundra. Det innehåller den innersta kärnan av kristendomen: "Tro inte att jag har kommit för att sända frid på jorden. Jag kommer ej med frid utan med svärd. Ty jag skall sätta en man mot sin fader, en dotter mot sin moder och en svärdotter mot hennes svärmor, och en mans fiender skall vara hans egna tjänare. Den som älskar sin mor och far mera än mig är icke värdig mig, och ej heller den som älskar sin son eller dotter mera än mig. Och den som inte tar sitt kors på sig och följer mig är icke värdig mig," osv. En sådan predikant vill minsann inte slå blåa dunster i folk eller invagga någon i ljuva illusioner! Nej, det är ord och inga visor!

Ingenstans är Jesus hårdare än i kapitel 23, där han muntligen avrättar fariséerna och de skriftlärde. Hur motsäger han icke här sig själv! I kapitel 18 undervisar han underbart hur man bör förlåta sin nästa ej blott sju gånger men sjuttio gånger sju gånger, och han befäster detta sitt bud med kanske sin starkaste liknelse om herren som eftergav sin tjänare hans skuld, varpå denne dock icke eftergav sin medtjänare hans skuld. Men förlåter Jesus själv de skriftlärde och fariséerna deras trosnit? Nej, det gör han minsann inte!

Och så har vi den stackars fikonbusken. När Jesus är hungrig går han till en fikonbuske, men denna bär inga fikon. Då blir Jesus arg och förbannar fikonbusken, varpå denna dör. Vad är det för ett sätt? Kunde fikonbusken rå för att den inte hade fikon just då? Vad är det för en människa som tar livet av ett levande väsen för att det inte har råd att ge honom mat?

Men höjden av intolerans kommer fram i liknelsen om herren och de tre tjänarna som fick fem, två respektive ett pund att ta hand om under herrens bortavaro. De två

första investerade pengarna så att de fördubblades, men den tredje grävde ner sitt pund. Herren blev mycket nöjd med de första två, men den tredje kastade han ut i mörkret där det rådde gråt och tandagnisslan, som om stackaren inte varit nog försiktig! Tänk om han investerat och pundet så gått helt och hållet förlorat? 'Den som har skall varda givet, men från den som inte har skall tagas det lilla han har.' Däri ligger kapitalismens intoleranta omänskliga grundsats, som så tragiskt lett till den fasansfulla marxistiska reaktionen och den under vår tid så blodiga revolten mot allt vad kapital heter.

Så kommer vi till Markus evangelium, det äldsta, vackraste, enklaste och mest oskyldiga av dem. Här finns även fikonsträdet, som Jesus hjärtlost tog livet av. Och här framgår det till och med, att trädet skulle ha fått frukt om det fått leva.

Annars finns det bara en sak att anmärka på: kapitel 7:32, där Jesus botar en blind man med att täppa till hans öron, spotta på honom och ta honom i tungan. Jag begriper inte varför Jesus måste ta till sådana kvacksalvarknep i botandet av en blind när han blott genom ett ord kan uppväcka döda. Här är något som inte stämmer.

Kapitel 16 verkar påklustrat och är inte i Markus stil. Evangeliet hade varit det absolut vackraste, bästa och trovärdigaste, om inte en klåpare fördärvat det genom att lägga till kapitel 16.

Evangeliet ger för övrigt intryck av att vara det äktaste av dem, men så är det också det äldsta och dikterat om inte skrivet av Petrus själv, vars tjänare Markus var.

Få episoder är så spännande i något evangelium som den i kapitel 2 om den lame som för folkträngselns skull firas ned genom taket framför Jesu fötter.

Markus eller Petrus evangelium saknar Matteus teatraliskhet, Lukas förkonstling och Johannes konstanta hybris. Inget evangelium är så objektivt som Markus, liksom inget evangelium är så dramatiskt som Matteus.

I Markus evangelium kallar ingen Jesus för Guds Son utom de onda andarna som for in i svinahjorden som dränkte sig. Att Jesus själv gör det på ett ställe är till men för honom men inte för evangeliet.

Lukas evangelium är det ädlaste, mest noggranna, mest välskrivna, mest detaljrika och mest välkomponerade av evangelierna. Jämförda med Lukas är både Markus och Matteus okunniga klumpiga klåpare. Dock vill jag ta upp några detaljer även hos Lukas, Paulus lärjunge.

I kapitel 12 talas det om mannen som bärgat sin rikliga skörd och tänkte på framtiden och smidde ljuvliga framtidsplaner. Så kom Gud och avbröt honom och sade: "Din dåre! Du ska ju dö nu! För vems räkning smider du ljuvliga framtidsplaner?" Och Jesus förkastar alla som bygger upp förmögenheter åt sig.

Men då vill jag träda till de förmögnas försvar. Om inte de funnes funnes det ingen ordning i världen. Och vad ägde livet för mening om ingen fick skapa sig ekonomisk trygghet? Vad vore livet värt, om man ej fick planera för framtiden och leva för sina barn och barnbarn och tillfredsställa sig själv med att lämna sina efterkommande ett stort arv som skulle betyda mycken trygghet?

Jesus förkastar all kapitalism men berättar samtidigt om den stränge herren som gav åt den som ägde mycket men tog från den fattige det lilla han ägde.

Jesus påstår att man inte kan tjäna två herrar, att man inte kan tjäna Gud och mammon, men det kan man! I Guds namn kan man vara sparsam och samla pengar åt sin och sin familjs trygghet och framtid. Det är inget ont i att vara förmögen så länge man är det utan att missbruka sin förmögenhet. Det är inte svårare för en rik att komma in i himmelriket än vad det är för en fattig, ty för båda gäller samma livets ofrånkomliga dagliga plågor.

Men liksom Markus evangelium kan kallas Petrus evangeliet kan Lukas evangelium kallas Paulusevangeliet. En ädlare skrift än Lukas evangelium finns inte i Nya Testamentet med alla dess liknelser och utförliga väl valda ord. Lukas var den enda bildade av evangelisterna.

Markus kanske genuina version av uppståndelsen verkar påklistrad, överklig och falsk, men hos Lukas liksom hos Matteus är uppståndelsehistorien övertygande, ej minst genom den hos Lukas unika och underbara berättelsen om de två lärjungarna på vägen till Emmaus, av vilka den ena högst troligt var Lukas själv.

Så återstår då Johannes. Han är den älskligaste av evangelisterna, och inget evangelium är så kärleksmättat som hans. Varje sida, varje sats, varje ord lyser av evig kärlek. Därför är hans evangelium det finaste, och hos honom finns det minst att opponera sig mot.

Emellertid säger Jesus i kapitel 3:13 att ingen har farit upp till himlen utom den som farit ner från himlen, men där ljuger Jesus, ty Elias for upp till himmelen utan att först ha farit ner från den.

Det är karakteristiskt för det älskligaste, barnsligaste, oskyldigaste och naivaste evangeliet att betona den naivaste och absurdaste orimligheten, nämligen det att Jesus Kristus skulle vara Guds Son.

Om Gud har en son är han ej längre Gud utan människa. Om Gud har en son är hela gudsbegreppet förlorat, ty Gud kan bara existera om han är Gud, det vill säga en sorts allsmäktig ande och ingenting annat. Om Gud existerar är han ej någon människa, hur mycket efter hans avbild människan än må vara skapad, och då har han ej heller någonsin fött eller avlat någon son. Att Jesus vore Guds Son är det beklagliga missförstånd som ledde till Kristi olyckliga onödiga fasansfulla korsfästelse och avrättning under romarna och som hopplöst skiljer de kristna från judendomen. Genom det missförståndet kommer kristendomen fel från början, och sedan blir det omöjligt att någonsin kommas till rätta med kristendomen igen, så länge man inte åtgärdar detta grundläggande missförstånd, vilket ingen någonsin har velat göra utan att för det behjärtansvärda besväret bli bränd som kättare.

Jag är den förste att erkänna Jesus som Kristus, Israels siste och hela världens evige allerhögste konung och herre, men att Jesus var Gud är en konstruktion och ett senare påfund. Gud har aldrig någonsin uppträtt i köttslig gestalt, såvida han inte alltid har gjort det och gör det ännu idag. Men om han gör det så är han inte så dum att han går omkring och retar folk med att skryta och säga: "Hej där! Se hit! Det är jag som är Gud!"

Att Jesus var en profet av universella mått är ovedersägligt, och han var absolut en större och bättre profet än Muhammed, och det är högst troligt att Gud var med honom så som han själv förfäktade, men att från detta dra den slutsatsen att han var Gud själv är bara ren historieförfalskning, då han aldrig själv påstod någonting sådant. Om han någonsin själv hävdade att han verkligen var Guds Son, så var detta en dumdristig omdömeslöshet, som jag personligen inte tror att Jesus var kapabel till. Om han gjort sig skyldig till en sådan omdömeslöshet inför judarna eller rentav inför översteprästerna, så skulle dessa tveklöst ha avfärdat honom som en dåre eller narr och bara skrattat ut honom som sådan. Att säga sig vara Gud skulle ha varit en hädelse. Ingen evangelist hävdar att han påstod detta. Att säga sig vara Guds Son skulle bara ha varit en oseriös dårskap.

Intet evangelium är så späckat med pärlor som Johannes. Lazarus uppväckelse, det underbara fiskafänget, den samaritanska änkan, äktenskapsbryterskan, nattvardsskildringen och passionshistorien enligt Johannes är allt gudomliga skatter som höjer Johannesevangeliet långt över de övriga. Om Markusevangeliet är det fundamentala, Matteus det dramatiska och Lukas det ädla, så är Johannes evangelium det gudomliga av dem.

Så har vi Apostlagärningarna. Om dem är ingenting negativt att säga. De är väl författade med genomgående väl avvägda ord, och de skildrar sakligt enbart historisk sanning. Dock bör något sägas om den så kallade Helige Ande.

Med den Helige Ande menas ingenting annat än Guds ande, alltså allt vad ande innebär över huvud taget. Om Gud finns finns det ingen ande som inte är av Gud,

och då finns det ingen ande som inte är Guds ande. Således är icke den så kallade Helige Ande något väsen med personlig integritet. Var Guds ande är är allting möjligt.

Så kommer vi till Paulus fjorton brev. Av dessa fjorton är blott tre väsentliga, och det är Galaterbrevet, det första korintierbrevet och hebréerbrevet, ty dessa tre är sådana att man måste leta efter svagheter i dem, medan Paulus övriga brev är sådana att man måste leta efter sådant som är matnyttigt i dem.

I hebréerbrevet bör följande punkter kritiseras: i kapitel 4:2 påstår Paulus, att evangeliets predikande för judarna inte gagnade dem, emedan de inte var troende. Aldrig har en grymmare dom orättvisare fällts. Ingen kan säga om en annan person att den andra personen inte är troende, ty det vet ingen någonting om utom den andra personen själv. Om man tror eller icke tror är vars och ens ensak, och ve den som tror sig veta vad andra än han själv tror och icke tror! Att tro om en annan, vem han än vara må, att han inte tror, är den mest förutfattade mening och den ondaste fördom man kan göra sig skyldig till.

I kapitel 8:13 påstår Paulus, att det att det nya testamentet är nytt betyder att det gamla är gammalt, förlegat och färdigt att försvinna. Men däri motsäger han Kristi egna ord, att "jag har icke kommit för att upphäva, utan för att fullborda," och att "intet ord av Lagen och Profeterna skall någonsin förgås." Jag citerar inte ordagrant, ty jag minns inte just nu exakt var det stod.

Av Paulus mindre brev är breven till Timoteus och det andra tessalonikerbrevet läsvärda. De fåtaliga väsentligheterna i de övriga breven är lätt uppräknade: i Romarbrevet kapitel 2:25-29, kapitel 5, kapitel 8:14, kapitel 11:33-36, kapitel 12:9-13:9. Kapitel 8:14 säger att alla som leds av Guds ande är Guds söner. Sålunda är det fel att säga att endast Jesus är Guds son. Antingen ljuger Paulus eller de som säger att endast Jesus är Guds son. Kapitel 11:33 säger, att Guds vägar och avgöranden är outrannsakliga, men jag påstår att var och en som har kontakt med Guds ande kan ha insikt i Guds alla vägar och avgöranden.

I andra korintierbrevet är endast kapitel 11:22-33 av allmänt intresse, i efesierbrevet kapitel 4:25-32 och kapitel 5:1-6:9, och i filipperbrevet två ställen i kapitel 2, nämligen 8-11 och 25-30.

För övrigt bör sägas om Paulus, att han var en person av tvivelaktig art. Först förföljde han de kristna med våld och till döds och det som romersk medborgare på uppdrag av romarna. Vilken hederlig jude skulle göra någonting sådant? Och sedan går han till motsatt ytterlighet som kristen. Han är den mest fanatiska av alla kristna, en motsvarighet i kristendomen till den mosaiska lagens hårdaste och mest kortsynta bokstavstroga fundamentalister. Att en så oresonlig, världsfientlig och intolerant man blev kristendomens viktigaste organisatör är inget gott vitsord för kristendomen.

Jakobs brev är läsvärt liksom de två breven av Petrus. Dessa två senare brev är som natt och dag, det ena fullt av välsignelser, det andra bräddat med förbannelser. Johannes första brev är ingenting annat än svammel. I kapitel 2:16 påstår denne, att ingenting som är i världen är av Gud. Har då icke Gud skapat världen? Är då Johannes plötsligt ateist? Vem har rätt att skilja världen från dess skapare? Enligt den bibliska teologiska världsbild som Johannes själv representerar har Gud alltid älskat världen och kommer han alltid att älska den så länge den finns till, då den finns till enbart genom att Gud är solidarisk med den.. Den dag den inte finns till mer kan det ju vara berättigat att tro att Gud icke älskar den mer, men så länge den finns till finns den teologiskt sett enbart till genom att Gud upprätthåller den genom sin kärlek. Den som hatar världen måste då hata Gud, livet och allt vad ande heter, ty allt liv är ande, och all ande är av Gud.

2:23: den som förnekar Sonen har icke Fadern, men den som erkänner Sonen har även Fadern. Skall då alla de trogna som struntar i Sonen och i stället umgås direkt

med den så kallade Fadern avfärdas såsom icke troende? Skall det sägas om den som tror på Gud men icke tror på Sonen att han icke tror på Gud? Är det kristen logik?

För övrigt är kapitel 5 i detta brev rena rama smörjan och hela det Nya Testamentets allra yppersta gallimatias. Och Johannes två övriga brev är liksom Judas brev så gott som intetsägande.

Så återstår till sist då endast den underbara Apokalypsen, hela Bibelns kanske märkligaste bok. Denna underbara bok rymmer hela kristendomen som i ett nötskal med skarp belysning av både dess baksidor och dess största styrka. Dess enda innehåll är egentligen att den gudstrogne skall lida, förföljas, pinas, ofredas och marteras i oändlighet men ändå överleva och triumfera. Boken formligen avrättar den romerska världsordningen för att i stället inleda den stridande kyrkans verksamhet, som förnekar hela världen och hela kulturvärlden för att i stället framhäva kyrkan i total självförhävelse och förmåtenhet. I sin fulländat klara och ytterst raffinerade form har boken inget annat motstycke i historien utom Dantes gudomliga Komedi. För dess stränghets skull har det betvivlats att Johannes evangelisten skulle ha avfattat den, men det finns lika många argument som talar för att det är samme författare. Den frågan går inte att avgöra någonsin, lika litet som den homeriska och den shakespeareanska frågan. Det är icke en låg sak att själv signera ett egenhändigt utfört arbete, men det är en högre sak att avstå därifrån och ge någon annan, exempelvis Gud, äran för arbetet i stället.

En detalj i den magnifika Apokalypsen skall vi emellertid stanna vid, och det är den stackars Bileam i kapitel 2:14. Vad gjorde Bileam för att skörda så mycket hat av Israel? När han tillkallades av Balak för att förbanna Israel så välsignade Bileam Israel i stället och det trefaldigt. Men överallt där Bileam senare nämns i Bibeln är han ett förbannat avskum som Israels barn gör rätt i att dräpa, och han anförs som ett skräckexempel överallt för lössläppthet och otukt. Varför fick Bileam, som blott välsignade Israel, så mycket ovett av Israel därför?

Jo, det är en historia som icke står i Bibeln. Den gode Josefus berättar den men icke fullt sanningsenligt.

När Bileam hade välsignat Israel för tredje gången och så varit olydig mot Balak, som tillkallat honom blott för att förbanna Israel, så sade Balak:

"Nu får det vara nog med dina välsignelser! Hit har jag kallat dig för att förbanna Israel och vända Herrens vrede mot Israels barn, och så har du nu i stället bara välsignat Israel, och detta har du nu dristat dig att göra för tredje gången, stick i stäv mot min befallning! Om du inte nedkallar Guds förbannelse över Israel nu skall jag taga dig av daga!"

"Skyll inte på mig, Balak, för att Herren inte behagar vredgas över Israels barn. Herrens vilja råar jag inte för. Ingen kan styra Herren och manipulera med honom. Och sade jag dig icke, att endast vad Gud ingav mig att säga skulle jag säga? Jag har uttalat vad det har behagat Gud att säga, och om du är missnöjd därmed får du gråla på Gud och inte på mig."

"Men Bileam, ser du inte den knipa vi är i? Här kommer detta folk och drager segerrikt fram överallt, och hela landet blir deras, och alla folk som tidigare bodde här måste fly för Israels barn till främmande länder. Vi kan inte låta oss jagas hemifrån bort ur vårt hemland utan vidare. Finns det ingenting vi kan göra för att hindra israelernas segertåg genom landet?"

"Jag skall ge dig ett råd. Om Israels barn är trogna sin Gud skall mitt råd inte ha något resultat, men de av Israels barn som är klentrogna skall genom min plan falla och gå under. Gör så här. Samla detta landets vackra döttrar och säg åt dem att beblanda sig med israelerna. De israeler som är svaga och inte håller sig till sin Gud kommer då att falla, beblanda sig med våra vackra moabitiskor och bli ett lätt byte för oss om de inte drabbas av Herrens vrede. Gör så. Om de faller för våra moabitiskor vet du att de inte längre är Guds folk. Men om de inte faller så är de

Guds folk och hopplöst oövervinneliga i evighet. Gör så. Om de inte faller för frestelsen kan varken du eller jag göra någonting mera åt saken, ty ingen människa rör på Gud."

Och Balak gjorde som Bileam rätt honom till och skonade Bileam, och moabitiskorna smög sig in till Israels söner. Och hur det sedan gick vet vi. Detta är anledningen till varför Bileam sedan alltid var förhatlig för oss judar. Men skulden till att vi föll för moabitiskorna var vår egen och icke Bileams. Därför är det orätt att hata Bileam, som blott talade Guds ord, vars vilja det var att pröva oss, som så många gånger förr.

Vad mer är nu att säga om den stackars Bibeln? Blott det, att det är överraskande att det finns så stora historiska luckor i texten. Om tiden mellan Nehemja och Mackabéerna berättar ingen bok, och ej heller berättas det någonstans om tiden mellan Mackabéerna och Kristus. Ändå var detta intressanta och händelserika tider under vilka Gud icke var inaktiv bland Israels barn. Den ädle Josefus har berättat om dessa tider som inte finns medtagna i Bibeln, och det utförligt och väl. Hans böcker om tiden från Nehemja ända till Jerusalems andra fall år 70 kunde (med undantag av Mackabéernas tidevarv) gott inlemmas bland Bibelns kanoniska texter.

Så. Nu får ni säga vad ni vill. Jag har sagt mitt."

"Säg mig, Solomon, vad tror du själv? Hur lyder din religiösa tro, om du inte tror på Sonen och köttets uppståndelse? Man kan inte ta bort någonting och så lämna ett tomrum. Fyll det med någonting. Annars kan vi inte godta din kritik såsom en hederlig sådan."

"Min tro är, att det finns en Gud, och att han utgör allt liv och all ande och allt ljus i denna världen. Allt ljus, allt liv och all ande är av Gud och är Gud, och alla är vi delaktiga därav. Alla är vi således Gud fast i litet format. Nu är Gud evig. Därför är även allt det vi har av Gud evigt. Således är alltså våra själar eviga.

Jag tror inte på köttets uppståndelse. När jag är död kommer min kropp sedan aldrig mer att röra på sig av sig själv. Men det i mig som är av Gud förgås icke i döden. Min själ kommer att leva vidare liksom hela min så kallade personlighet, och det här på jorden. Jag omfattar den så kallade själavandringläran. När jag är död kommer jag att födas på nytt som ett litet människobarn. Men då är jag förstås inte längre Solomon Gold, utan mitt namn, mitt liv, min uppfostran och min utbildning blir säkerligen en annan.

Nu är jag även öppen för den möjligheten och spännande tanken, att Gud själv faktiskt skulle kunna delta i detta evinnerliga kretslopp. Jag håller det inte för otänkbart eller omöjligt att Gud själv ständigt låter sig födas som människobarn och lever som människa ibland oss och dör som människa ibland oss och föds på nytt, ibland kanske efter ett fyrtioårigt vredesutbrott i stil med tjugonde seklets världskrigsperiod.

Men jag har svårt att tro att Jesus skulle ha varit Gud. Jag tror Gud är kunnigare än så. Han vet vem han är, och därför tiger han om det, ty han vill inte förskräcka mänskorna i onödan. Han är kanske präst ibland eller konstnär eller till och med gift, men jag tror inte det är så lyckligt för honom att vara gift. Ibland tror jag att jag vet vem Gud kan ha varit, men det är omöjligt att någonsin bli säker. Kan han exempelvis ha varit Tizian eller Michelangelo? Rembrandt eller Shakespeare eller Rubens? Bach eller Händel? Goethe eller Beethoven? Dante eller Giotto? Alberti eller Donatello? Tolstoj eller Dostojevskij eller Tjajkovskij? I sådant kan man bara spekulera i det oändliga utan någon möjlighet att någonsin komma till visshet. Men var han än är, om han är någonstans, så tror jag att han helst sysslar med sitt älsklingsarbete att skapa, till världens och till allas vårt fromma. Det är vad jag tror."

"Det var en besynnerlig tro. Men får jag apropå din bibelkritik berätta ett helt annat evangelium, som jag har råkat komma över?"

"Gärna."

Och kapten Jenkins berättade Jons evangelium.

"Det var ett besynnerligt evangelium. Det innehåller många svaga punkter."

"Som vad då?"

"Josefs stav, till exempel. Ingalunda flög det duvor ut ur den. Den grönskade och var den enda av alla stavarna i templet som grönskade. Därför fick han Maria.

Och beträffande de sexuella detaljerna, så skulle Rom aldrig förlåta dem, om denna historia kom till deras öron. Du kan icke förkunna detta evangelium och förbli katolik."

"Kyrkan får avsäga sig mig om hon vill, men jag kommer aldrig att ta avstånd från henne."

"Men de största missarna är de misslyckade porträtten av de många skurkarna. Skildringen av Judas Iskariot är intressant, men Kaifas och de två kungarna Herodes har författaren helt missuppfattat. Den äldre Herodes var en klok gammal man och inte en billig romanbov. Mariamne var redan död sedan många år tillbaka när de tre magerna uppsökte Herodes. Och när Herodes sade: 'Om ni finner den nyfödde konungen så kom tillbaka hit sedan och berätta för mig om honom så att även jag kan fara och välsigna honom,' var det inte med svek och ondska i sitt sinne. Sveket och ondskan kom senare. Först tog inte Herodes historien med barnet på allvar, och han drev därför med de vise männen. Småningom vaknade hans misstankar, och när han själv såg betlehemsstjärnan föll han själv offer för skuggrädsla och fruktan för skrocket om Davids son som skulle födas i Betlehem. Och när de tre magerna aldrig kom tillbaka stärktes han i sin ensamhets storhetsvansinne, samvetsqual och förföljelsemani och lät dräpa barnen i Betlehem: en galnings förtvivlade vansinnesåtgärd. Men han visste icke hur rätt han hade i sin fruktan. Historien om Herodes tjänare är rena romanfantasierna som det är förvånansvärt att finna i ett annars så intressant och revolutionerande evangelium.

Beträffande den andre Herodes, han som lät avrätta Johannes Döparen, så var han i själva verket inte alls så ovillig till att se Johannes död som du påstår. Tvärtom längtade han efter en anledning till att få avrätta Johannes, ty Johannes var obekvämt i längden. När Salome dansade var Herodes och hans vänner fulla, och Herodes visste knappt vad han lovade Salome efter dansen. Hon blev överväldigad av den fulla konungens onaturliga generositet och sprang till sin mamma, som mycket lämpligt passade på att säga henne vad hon skulle önska. Och förmodligen brukade styvmodern våld på Salome för att den annars goda flickan skulle lyda. Och hon lydde, och Herodes i sin fylla blev häpen, ty Johannes huvud på ett fat hade han minst av allt tänkt att hon skulle önska sig, och ingen önskan var han mera villig att uppfylla. Så gick det till när Johannes Döparen halshöggs, och Herodes var efter den dagen bättre kompis med sin lastbara hustru än någonsin tidigare. Herodias var listig nog att på detta sätt knyta sin karaktärslöse men mäktige make närmare till sig.

När Kaifas slet sönder sina kläder var det av uppriktig sorg. Han hade hoppats in i det sista att Jesus verkligen skulle vara Messias och kunna göra skäl för titeln och uppgiften, men när Jesus gav sig ut för att vara det insåg Kaifas till slut att inte ens Jesus heller var det. Och då blev han bedrövad och slet sönder sina kläder.

Ingen var mera ledsen än Kaifas över Jesu öde. Ingen var bittrare än han efter Jesu död, ty ingen var mera besviken på fenomenet Kristus än han. Han spelade inte teater, utan det var tvättäkta sorg och bedrövelse som fick honom att dra sönder sina kläder. Judar spelar aldrig teater, utan för dem är allt sanning som de gör, tänker och säger. Verkligheten är dramatisk nog för dem. Men vad är det som glänser där borta?"

"Det är ett isberg."

Det var verkligen ett isberg. De nalkades den kalla södern allt mera, och det första isberget ryckte dem våldsamt upp till besinning därom. Från den stunden blev

vädret aldrig drägligt igen, utan det blev ständigt kallare och kallare, blåsigare och blåsigare och mer och mer regnigt.

2.

Och för varje dag som kom såg de fler och fler och större och större och farligare och farligare isberg.

"Nå, käre Ulysses och lärde herr doktor, hur mår era fantasier om ett isfritt hav i dessa trakter i dessa tider?"

Doktorn sade: "Jag föreslår att vi vänder om."

Odysseus sade: "Aldrig i livet! Vad min vän Johannes från Norden såg var inga fantasier, och han upplevde just ett varmt isfritt hav långt söderut bortom alla isberg. Det måste finnas. Jag håller med om att isberg är som allra vanligast just denna tid på året, och de kommer bara att bli tätare ända fram till midsommar, men vi måste kämpa oss förbi dem. Sommaren i Antarktis är kort, om den förekommer alls, ty så fort midsommar är över faller vintern på igen efter kanske en enda dag med temperaturen över noll. Därför är tiden före midsommar den absolut viktigaste. Amundsen hade aldrig kommit levande från sin sydpol om han inte nått den långt före midsommar. Därför måste vi satsa hårt ända fram till midsommar. Om vi ser ett enda isberg på midsommardagen lovar jag att vända, för er skull, doktor Gold, ty vår vän Jenkins vill knappast vända hellre än jag."

"Jag håller fullkomligt med kapten Ulysses," sade kapten Jenkins, och de beslöt att möta och trotsa farorna.

"Ni har inte berättat för oss er historia, kapten Jenkins."

"Ni har inte tidigare bett om att få höra den. Men vad får er att tro att det är någonting med min historia? Ni vet redan mycket om mig. Vad får er att tro att det är någonting mera att veta?"

"Vem som helst som vet någonting om antropologi, kapten Jenkins, kan se på ert yttre att ni inte är enbart kaukasier."

"Ni har rätt. Så lyssna då till min familjs tragedi.

Mitt riktiga namn är inte Jenkins. Mitt riktiga namn är Duncanworth."

"Duncanworth! Det är ju ett känt namn!" utbrast Odysseus, som sålunda blandade sig i samtalet. "Var har jag hört det namnet förut?"

"Ni som är sjöfarare, kapten Ulysses, kan nog associera det namnet med Nya Zeeland."

"Förvisso! Det var en av Nya Zeelands rikaste och mäktigaste familjer. De ägde halva Sydön och mer än hälften av alla Nya Zeelands rederier och varv."

"Just det. Jag är den sista återstående resten av den familjen.

Det var vår farfar som byggde vårt imperium. Han började från ingenting och gick till sjöss som yngling efter att ha flytt hemifrån, ty hans far, min farfars far, var en hård man som försörjde sin familj med de ringa inkomster som fåravel och skolmästarjobbet gav. Denne stränge skolmästare, som minsann kunde hålla skolbarnen och sina egna barn i Herrans tukt och förmaning, var dessutom förskräckligt snål. Därför rymde min farfar från hemmet i de gröna ödsliga bergen och gick till sjöss. Det sägs att han från och med den dagen arbetade 24 timmar om dygnet utan att någonsin sova. Han var förskräckligt energisk och effektiv, och allt vad han gjorde, alla de företag han grundade, skedde i en handvändning. För honom var livets svåraste företag små bagateller, som själva tycktes uträtta sig för honom. Men plötsligt dog han vid femtioett års ålder, efterlämnande hustru och ett barn och Australiens mäktigaste finansimperium.

Denna änka som han kvarlämnade var en mycket märklig kvinna. Det enda hon hade att leva för efter sin makes död var hennes ende son, som då ännu var bara barnet. Och detta barn uppfostrade hon på ett mycket märkvärdigt vis.

Hon isolerade sonen helt från yttervärlden. Hon lät honom bo i ett praktfullt marmorpalats ute på landet, och där levde hon med honom, varje dag ingjutande i honom de mest sällsamma idéer. Ty hon var ett original, och hon tycktes vilja göra allt för att göra sonen så konstig som möjligt.

Märkligast var hennes uppfostran av honom i sexuella ting. Hennes käpphäst var:

'När du älskar en kvinna, Edmund, så älska henne ordentligt och ha inga betänkligheter. Tag ingen hänsyn till henne och tysta ner ditt samvete. Älska henne bara, och var inte rädd för att krossa henne. Om att älska henne så betyder att du måste bryta hennes nacke, så bryt hennes nacke utan att tveka. Kärlek är våld och kan endast brukas med våld. Den som aldrig våldtagit en kvinna har aldrig älskat. Bruka våldtäkt, om så behövs, ty det är den enda vägen till kärleken.'

Och sonen, som var en mycket snäll, lydlig och beskedlig gosse, tog all moderns undervisning på allvar. Isolerad på landsbygden som han varit under större delen av sitt liv kunde han aldrig trivas i staden men drogs däremot av en mystisk kraft till de primitiva maorierna."

"Jag tror jag har hört den historien," sade Odysseus eftertänksamt.

"Tyst!" sade doktorn. "Jag har inte hört den!"

"Och en dag såg han en ung maoriflicka som fångslade hans intresse. Till bokstaven lydig sin moders lärdomar, som han aldrig ifrågasatt och som han aldrig kunnat se någonting skevt med, tog han jungfrun med våld så att hon knappast överlevde. Hon flydde hem till sin fader och sina bröder, svårt lemlästad och blodig. Själv kunde han inte förstå varför hon sprungit bort från honom. Hennes familj svor att hämnas.

En dag överföll de Edmund Duncanworth och tog honom med sig till deras by. Nu hör det till saken att Edmund hade Australiens praktfullaste skägg. Det var rött och rikt och långt, och det var inte som vanliga skägg, att varje strå stod på ända i ett trassel för sig, utan Edmunds skägg föll rakt i böljande vågor ner över bröstet. Den skändades fader och broder förde den kidnappade och tillfångatagne till den skändade, som alltjämt var i ett bedrövligt skick. Hon anklagade honom bittert och skakade mot honom sin svårt skadade arm, som han hade brutit. Sedan förde fadern och bröderna honom till en stor skål som befanns vara fylld med människoblod. Fadern sade:

'Detta är min dotters blod som hon gjutit till följd av din misshandel av henne. Drick nu upp hennes blod och intag ditt lystmäte, din sexgalning!'

Och de doppade hans huvud i blodet och höll det där tills Edmund nästan hade kvävts.

De höll honom fången i ännu några dagar. Han bands så att han inte skulle kunna torka och tvätta bort blodet ur sitt skägg och ur sitt ansikte, och han såg förfärlig ut i ett par dagar. Sedan gavs han utan förklaring fri och fick tvätta sig. Edmund kunde inte fatta varför hans skändades anförvanter plötsligt tycktes ha bytt inställning till honom från hämndtörst till eftergivenhet. Men innan han fick gå tog fadern och en av bröderna tag i hans rika skägg på ömse sidor. På en signal drog de samtidigt häftigt av skägget åt bägge öronen till. Efter den behandlingen blev Edmunds ansikte aldrig mera återställt, och smärtan av den behandlingen skulle följa honom under hela resten av hans liv.

Han levde vanärad i Nya Zeeland under resten av sitt liv, tills han flydde utomlands. Den som han skändat förbarmade sig över honom och övergav sin familj för att leva tillsammans med honom. De levde olyckliga tillsammans i fem år, tills en dag Edmund var försvunnen. Flera år senare trodde sig någon ha sett honom i

Singapore, men det är osäkert huruvida den uppgiften är tillförlitlig. Andra rykten förmälde, att han hamnat på sinnessjukhus obotligt förstörd till sinnes, till kropp och till själ.

Men hans goda maorihustru födde en son, och den sonen var jag. Redan under min fars tid hade min farfars livsverk börjat skamligen vanskötas av egennyttiga förvaltare och förmyndare, och när jag blev myndig var det för sent för mig för att kunna rädda det. Men jag lärde mig noggrant till Australasiens skickligaste skeppsbyggare, och det försörjde jag mig på när farfars imperium förklarades i konkurs. Men jag tyckte aldrig om motordrivna fartyg, utan segelfartyg var mitt enda intresse. Och därför blev jag aldrig en rik man."

Det hade kapten Jenkins att berätta om sin en gång världsberömda och stormrika familj, som hört till den absoluta världssocieteten i vilken del av världen de än behagade visa sig. Det tog en generation att skapa imperiet och förmögenheten men mycket mindre än en generation att segla den i kvav.

"Mitt hem är inte enbart Nya Zeeland, utan mitt hem är hela denna del av världen, denna oändliga ljuva arkipelag, som sträcker sig från Hawaii till Madagaskar, och som är världens största arkipelag. Jag har seglat på dess hav i hela mitt liv, som en äkta polynesier känner jag exakt varje ö, varje atoll, varje rev och varje avstånd från alla öar till alla öar. Denna värld är ett paradys, världens vackraste paradys, en ytterst primitiv kulturvärld, vars största charm och styrka just är dess primitivitet. Det är uttriggarnas förlovade paradys, där européer och civilisation inte hör hemma och aldrig kommer att höra hemma. Ändå älskar européer detta Oceanien, men de älskar det blott för att gå under i det. Ty här är primitiviteten starkare än civilisationen. Den civiliserade som kommer hit angrips genast av söderhavets jungfruliga primitivitet och förtärs därav, som min familj. Men jag har överlevt, ty genom min moder är jag av samma primitiva blod som dessa välsignade malajer och polynesier, som är världens mest jungfruliga, oförstörda, vackra och paradisiska folk."

"Kära vänner, jag fruktar att detta blir mitt livs sista resa." Den som sade detta var doktor Solomon Gold.

"Vad är detta för ett dåligt skämt?" yttrade kapten Jenkins.

"Det är sant," sade doktorn. "Jag känner det på mig. Jag skulle aldrig ha gett mig ut på denna färd med er. Jag är rädd för havet. Det är det enda i världen jag någonsin fruktat."

"Vi kan vända om du vill och fara tillbaka," sade Odysseus.

"Nej, det förbjuder jag er. Ni vill bägge i själ och hjärta fortsätta söderut, och att vända nu vore för er som det hade varit för Columbus att vända om mitt på Atlanten. Nej, det får ni inte göra. Jag följer med er, och kanske är min känsla obefogad.

Men judar har aldrig trivts på havet. De har aldrig varit några sjömän. Grekerna, engelsmännen och nordborna är sjömän, men aldrig judarna. Till lands är de oemotståndliga och oöverbanneliga, det finns ingenting som de inte går i land med, men till havs är de hjälplösa som fiskar på land."

I en svår storm bröts deras mast, och därmed tycktes den roliga delen av resan vara slut. Med halv mast kunde de nödtorftigt långsamt segla vidare, men vågorna och vinden såg till att de inte seglade mycket mer än vad de drev.

Dessutom började oroväckande nog skrovet långsamt ge vika. Ett isberg gav dem ett hugg en natt, och från den natten började det läcka, och springan som det läckte igenom blev större dag för dag.

Det började sannerligen bli slut på det roliga.

"Kära vänner," yttrade kapten Jenkins, "detta är synnerligen pinsamt. Jag trodde aldrig att *The Virgin Queen* skulle kunna sjunka så snöpligt."

"Det måste vara bittert för dig, Humph," sade Odysseus.

"Du sa det. Hon är det bästa skepp jag någonsin byggt, och så sviker hon mig på det här sättet."

"Vi har inte sjunkit ännu," mumlade doktorn.

"Nej, men vattennivån i vår kajuta lär knappast sjunka den heller."

"Vi kan fortsätta att ösa," fortsatte landkrabban Gold.

"Ja, det kan vi göra, om det roar oss att tömma vattnet ur oceanen, ty det är det vi måste göra om vi någonsin igen skall få vår vattenlinje ovanför vattenytan. Nej, mina vänner, jag ser oroligt den stunden an då vi måste börja frysa för att aldrig bli torra igen."

Det var dimmigt och nästan stiltje, och de väntade sig när som helst att kollidera med ett isberg, ty just sådant väder är det som isbergen mest älskar att överraska människor och sårbara fartyg i.

Och där i den nattsvarta hiskliga tjockan dyker det plötsligt upp en stor oformlig svart koloss. Just så ofantliga och skräckinjagande brukar isberg vara i tjockan. Det är döden som kommer. Nej! Det är något annat. Detta föremål för oljud och drivs av en propeller. Det är ett fartyg. Odysseus blåser i mistluren. Båten svarar. De tre olyckliga genomdränkta halvt ihjälfrusna männen, vars stolta segelbåt är som ett skvalpande badkar, räddas i sista minuten. Några timmar senare skulle den okränkbara *The Virgin Queen* ha gjort sin sista krängning och dränkt dem.

När de tre nödställda räddats bad kapten Jenkins bevekande sin räddarkapten att även rädda den nödställda jakten.

"Det är lätt att hala upp henne med några livbåtsvagnar. Hennes enda fel är ett litet läckage som lätt kan lagas om man gör det från utsidan."

Men den buttre och bistre kaptenen på det mystiska fartyget vägrade. Emellertid gav inte kapten Jenkins med sig, och efter att ha hänvisat till internationell sjölag visade han sig vara den starkare av kaptenerna. *The Virgin Queen* bärgades och hissades upp på det främmande fartygets däck, där kapten Jenkins saliggjord kunde sätta i gång med att laga henne följande dag.

Skeppet som räddat dem var sannerligen synnerligen mystiskt. Det var en gammal murken skorv som ingen vettig kapten fört till dessa vilda hav utanför kartan. Hon hette *Elsita* och var från Buenos Aires, men kaptenen var amerikan, och de flesta av besättningsmännen var amerikaner. Men med ombord fanns även en samling löst folk som inte tillhörde besättningen, och vad dessa var för människor kunde varken kapten Jenkins, Odysseus eller doktorn komma under fund med. Även dessa, som varken var passagerare eller någonting, var till största delen amerikaner.

Doktor Solomon Gold yttrade till sina kamrater: "Det ligger nära till hands att misstänka att vi har hamnat på en pirat." Och det gjorde det verkligen, ty skeppets destination var okänd, och alla ombord dolde en hemlighet som alla envist vägrade yppa.

Men konstigast av allt var att skeppet envist styrdes söderut mot allt kallare breddgrader.

Ombord fanns utrustning för en talrik skaras långvariga sydpolsvistelse: väldiga pälsverk och polardräkter, ett mastodontartat proviantförråd, som skulle ha räckt för en armé i ett år, och virke och yxor och ett fantastiskt antal hackor. Men när

Odysseus snokade och fann reda på detta enorma upplag av förnödenheter och sydpolsmaterial togs han på bar gärning av en hotfull gestalt som frågade:

"Vad snokar du efter?"

"Ursäkta mig," svarade Odysseus, "men jag kan inte låta bli att vara nyfiken på vad ni är ute efter. Skall ni övervintra vid sydpolen?"

"Kanske det," sade brumbjörnen, låste lastrummet och gick sin väg utan att ha avslöjat en stump av en endaste ledtråd.

Kapten Jenkins lyckades laga hålet i sin båt. Så fort det var lagat ville han ingenting hellre än ge sig av ut på havet igen med sin älskade *Virgin Queen*, men då var det för sent, ty då hade *Elsitas* hemlighet uppdragats av de tre vännerna.

"Ni vet för mycket," yttrade kapten Gamble, den skumme kaptenen på *Elsita*. "Vi kan inte släppa er nu. Risken finns att ni skulle tjalla för mänskligheten om vad vi är ute efter."

"Vi är alltför pålitliga för att ni inte skulle kunna lita på oss. Och dessutom är vi liksom ni på väg mot söder och ej mot norr, och vi kanske kommer att stanna där längre än ni."

"Om ni ändå skall söderut är det lika bra ni följer med oss. *Elsita* är dessutom säkrare och bekvämare och varmare än er lilla segelbåt."

Men det skulle inte kapten Gamble ha sagt till sin Nya Zeeländske kollega, ty de orden skulle kapten Jenkins aldrig kunna smälta.

"*Elsita* är ett flytande vrak, en drivande likkista, ett spökskepp utan framtid, ett berg av rostig plåt, som sprider smuts i havet bara för att själv sjunka i detsamma. Nej, motorfartygens tid är förbi. Liksom segelfartygen konkurrerades ut av motorfartygen kommer snart motorfartygen att konkurreras ut av modernare nykomlingar. Ni motorfartyg är en hop vandrande vålnader, som spökar på haven blott för att sjunka och förgås och inte lämna ett rostigt spår efter er. Ni är ett fasansfullt släkte av dinosaurier, som kommer att förgås genom ert eget överdåd. På jakt efter högre och bättre och mera fulländad teknik kommer maskinåldern att störta sig själv i fördärvet, ty den kommer snart att drunkna och kvävas i sin perfekta teknologis överkomplexitet. De små oförargliga enkla och beskedliga däggdjuren kommer att överta världen när dinosauriernas skelett ligger och vitnar i sitt kötts ruttnande smutsrester. Motorsamhället, apparatsystemet, dataåldern, teknokratin, den maskinella världen med alla dess atlantjättar, atombomber, atomdrivna ubåtar och flygplan, kommer att göra världen allt osäkrare och otryggare tills de försvinner för gott och åter bereder plats åt den ursprungliga segelfarkosten, min Jungfrudrottning, som för evigt kommer att segla på hav som ingen kompass haft någon aning om, inga fåfängliga vetenskapliga instrument kunnat annat än bevisa att icke finns, och som endast kan sökas och finnas av den som skiter i all vetenskaplig materialistisk snöd inskränkt och som i stället litar till sin gudomliga intuition, utan vilken ingen vetenskap funnes till. Ja, kapten Gamble, din gamla ruttna skorv kommer att sjunka som en sten med alla som trivs med dess bekvämlighet och utrymme, men min Jungfrudrottning skall flyta över era döda huvuden när den dagen kommer och föra dem som hellre tror på den och dess trångboddhet och primitivitet till det eviga livet och till evig ära."

Så tänkte och talade kapten Jenkins i sitt stilla sinne.

Den av de tre räddade som sågs med mest oblida ögon av den skumma besättningen var doktor Solomon Gold. De tyckte att han genomskådade dem för lätt, att han alltför lätt snokade reda på vad han ville veta, att han visste för mycket, att han var lömsk och att han skulle föra olycka med sig. Han hade ju alldeles tydligt det onda ögat. Och själv gjorde han minsann ingenting för att bli populärare hos

dem. När en tunn vedervärdig person bland den så kallade besättningen ärligt sade till doktorn hur äcklad han var av doktors blotta åsyn och vågade framlägga sin teori om att doktorn skulle föra olycka med sig åt dem, så svarade doktorn hjärtligt:

"Ja, var så säker på det, herr Spinks! Jag kommer minsann att göra mitt bästa för att föra olycka med mig på er färd! Men inte förrän jag är död kommer ni att drabbas av olycka. Det lovar jag er!"

Och Spinks ryste och avskydde doktorn ännu mer.

En dag sade Odysseus till doktorn, när Jenkins och några av de mindre brutala av deras vänner var med:

"Berätta ert livs historia, herr doktor. Egentligen vet vi ingenting om er. Hur kom ni att slå in på så märkliga experimentella vägar, som ni alltid har sökt er längs?"

"När jag var liten ville jag ingenting hellre än att vara hela världen till lags. Jag ville växa upp som en ordentlig gosse och bli en sund borgerlig tråkmåns och snork som alla andra och en heder för mor och far. Men tyvärr kom jag tidigt i dåligt sällskap. I elvaårsåldern läste jag några ekivoka berättelser av en viss Shakespeare, och förförd av deras fasor fick jag kroniska mardrömmar. Ännu värre blev det när jag i puberteten läste Dostojevskij och annan psykedelisk litteratur som Faust, Ringaren i Notre Dame, systrarna Brontë och dylikt. Jag besattes helt enkelt därigenom av författarvansinne. Jag fick genidille och började skriva. Och jag inställde mig på att göra karriär i världen som författare, ty genom det yrket och endast genom det yrket ansåg jag att jag kunde få utlopp för min besatthet och demoni.

Men föräldrarna insisterade på att jag skulle bli läkare och professor och så vidare, och jag kunde inte svika familjen. Jag skrev dock vid sidan om. Jag skrev massor av berättelser och romaner som alla var lika förryckta, morbida och suggestiva, ungefär som en blandning mellan Strindberg och Poe, men ingen förläggare ville ge ut dem. 'Texten håller inte,' sade de. 'Det är för mycket fantasi och för litet fakta. Det är verklighetsfrämmande nonsens och dumheter. Sådant får inte komma ut i tryck.' Så tröttnade de aldrig på att belöna mina svettebarn och mödor, och till slut gav jag fan i dem alla. Jag gav fan i hela det snorkiga etablissemanget och började äntligen gå min egen väg. Och det utlopp för perversitet, morbiditet, fantasi och demoni som jag aldrig fick i litteraturen sökte jag mig då i stället i medicinen. Och därför blev jag den djävulsdoktor som jag är.

Men vad är djävulen och demoni? Djävulen står av hävd för det onda, men demon betyder egentligen det gudomliga i människan, och det gudomliga i människan är icke av ondo. Djävul kommer från grekiskans Diabolos som betyder det samma som Satan på hebreiska, nämligen motståndare, anklagare, förtalare, utmanare, kort sagt, en som tvingar en att anstränga sig och skärpa sig. Det diaboliska som jag har tjänat och arbetat med i hela mitt liv skulle jag närmast vilja definiera som det övernaturliga hos människan som är både på ont och på gott."

"Men, bäste herr doktor, varför retar ni dessa lättantändliga amerikaner, som inte skulle tveka inför att slänga oss tre över bord, om det föll dem in, och er först? Vill ni att de ska ta livet av er?" frågade kapten Jenkins oroligt en dag när doktorn nästan med flit tycktes ha förolämpat en av de värsta busarna bland yankeesällskapet.

"Jag föraktar dem för deras låga människovärdes skull, och det roar mig att håna dem."

"Men de är ju dock människor. Inte får man förolämpa människor."

"Ni är naiv. Det finns inte en enda människa bland dem. De är alla imbecilla vettlösa nollor, liksom större delen av människosläktet. Ungefär en procent och ej mer av alla världens människor har något i sig som gör dem värda respekt, men de övriga miljarderna är som boskap, som bara försvårar livet för varandra med att de

är så många. Om jag kände till något ofarligt och smärtfritt medel att på nolltid beröva två tredjedelar av mänskligheten livet, så skulle jag inte tveka inför att göra det. Då skulle det bli mera plats i världen, och livet skulle bli så mycket enklare. Som det är nu står varje människa på sin kvadratmeter av jordytan och kan inte ta ett steg utan att besvära grannen och åstadkomma rubbningar i världsordningen. Tvi, en så tråkig värld! Nej, här behöver hända något! Den vetenskapliga materialismen har satt den fria, friska och naturliga världen i tvångströja och därmed gjort den sjuk. Den är inte naturlig längre. Människan får inte vara fri och naturlig längre, ty då blir hon farlig för tvångströjevärldsordningen, och då måste hon sättas i tvångströja med våld. Om människan då dessutom är frisk är hon ännu farligare för tvångströjesamhället. Lyckligtvis är den vetenskapliga materialismen sådan att den måste ta död på sig själv. Nej, hellre en Muhammed som dränker världen i blod i Guds namn än en Marx som dränker världen i blod i intighetens namn. Och att det då och då kommer folk som dränker världen i blod har man ju aldrig lyckats undvika i historien. Inte för att jag ser fram emot det, men enda sättet att värja sig mot det är att vara förberedd på det."

"Finns det någonting bevarat från den tid då ni försökte er som författare?"

"Tyvärr inte. Det förgicks allt under kriget, då bland annat mitt hem bombades. Och det är synd att ingenting finns kvar, ty det som eventuellt hade funnits kvar idag hade nog i så fall haft något värde. Ty det att förläggare vägrar publicera ett verk kan lika mycket bero på att boken är för bra som att den är för dålig. Och fallen där alstren inte antas för att deras egentliga värde icke förstås är lika vanliga som intressanta. Och ju mera envisa förläggare är i att inte vilja befatta sig med sådana verk, desto intressantare och värdefullare blir sådana verk med åren. Det enda som definitivt avgör ett ratat verks dåliga klass är att dess författare upphör att tro på det och upphör att försöka få det publicerat. Ju fler gånger ett verk refuseras, desto finare patina får det med åren, så länge dess upphovsman inte ger upp hoppet. Jag gav upp hoppet, och det var mitt livs största misstag, och därför blev jag den misslyckade individ jag är. Ty misslyckad är jag. Det kommer att bevisas genom min död, som icke kommer att bli den hedersammaste tänkbara."

"Doktor Gold, jag måste varna er."

"För vad?"

"För er själv."

"Varför det? Vad har jag att frukta av mig själv?"

"Er personlighet. Med att vara sådan ni är utmanar ni besättningen."

"Hurdan är jag då?"

"Ni är inte kristen."

"Är ni det då?"

"Alla här ombord är döpta kristna utom ni, doktor Gold. Och ni betar er som om alla världens kristna inte tillsammans var värda ett ruttet lingon."

"Menar ni, kapten Jenkins, att de är det?"

"Ja."

"Om alla världens kristna tillsammans är värda ett ruttet lingon, så är jag ensam och alla enskilda personer av min kategori var och en värda hundra ruttna lingon. Men är ruttna lingon värt någonting? Nej. Och det är just vitsen: det finns inte en människa på denna jord som är värd ett ruttet lingon."

"Men vi kristna som har en egen fri vilja menar att vi i motsats till icke kristna äger ett människovärde. Och med att öppet visa att ni inte anser slöddret här ombord vara värt ett ruttet lingon provocerar ni dem till fientlighet mot er, vilket inte kan gagna er."

"Har ni kristna en egen fri vilja? Vilket snack! Har ni ett människovärde? Ha! Vet ni kristna någonting som icke-kristna inte vet? Är ni förnämre än all jordens muhammedaner, judar och övriga 'odöpta' monoteister? Vilket skitsnack! Jag ska avslöja en naturvetenskaplig hemlighet för er. Det har gjorts en vetenskaplig undersökning, vari man har försökt mäta den mentala diskrepansen mellan kristna och ateister. Vet ni vad man kom fram till? I medeltal är ateister mycket intelligentare än kristna."

"Ni går för långt, doktor Gold."

"Jag vet, men det roar mig. Jag njuter av det. Och jag har ingenting att förlora. Jag har mera sådant att avslöja. Enligt samma undersökning är kristna inte bara dummare än ateister utan dummare än genomsnittet av alla människor. En katolsk biskop jag en gång talade med sade mig uttryckligen, att om en katolik får kallelsen att bli präst, så kan han aldrig bli präst om han är för intelligent, för han skulle då bara göra sig omöjlig i kyrkan.

Jag ska berätta en liknelse för er, som handlar om en person som trodde att han var kristen. Men ni får inte ta illa upp. Det är en from historia som jag tror är nyttig för kristendomssjuka personer. Vill ni höra den?"

"Jag är inte den som vill attackera er. Jag har tålamod och kan lyssna."

"Så hör då.

Jag tror att det var i Nördlingen som dessa händelser ägde rum. Men jag måste inleda historien med en inledning.

De flesta kristna gör det rimliga antagandet, att det endast är Gud som alltid vet vad som är rätt. Detta är ett förnuftigt antagande, ty människor försöker veta vad som är rätt och tror sig ibland veta det men handlar för det mesta fel, och ju mera rätt de försöker göra, desto galnare blir det vanligen. Men det finns alltid här och där ytterst sällsynta enstaka personer som är upplysta och som för ovanlighetens skull faktiskt vet vad som är rätt. Dem vederfars ofta orätt, ty kunskapen om vad som är rätt gör dem så visa att de inte försöker genomdriva sin rätt, och därför är det så lätt att göra dem orätt. Men de får alltid rätt till slut, om inte förr så efter att de är döda.

Det är när man försöker genomdriva sin rätt med våld som man gör fel och får orätt, medan ofta de som resignerar och överlåter åt försynen att skipa rättvisa slutligen får rätt.

Genier som vet vad som är rätt tjänar världen och mänskligheten bäst genom att låta världen och mänskligheten utnyttja dem. Och vanligen låter de sig gärna utnyttjas till en viss gräns, men förr eller senare kommer de till en punkt där de inte längre kan gå med på att låta sig utnyttjas hur som helst och varifrån de måste få gå vidare sin egen väg. Men när detta inträffar protesterar de som fått utnyttja geniet. De känner sig lurade när geniet sviker dem och beskyller det för otacksamhet, och om de är dumma, vilket de vanligen är, så handlar de därtill orätt mot geniet med att göra honom direkt illa fysiskt eller psykiskt.

Den person som jag skall berätta om...."

3.

Emellertid avbröts den lärde doktorn där. Han fick inte fortsätta avslöja den katolska kyrkan, ty plötsligt bröt det en förskräcklig stormvåg in i kabyssen som dränkte allt och nästan även personerna där. Och från kommandobryggan hördes kaptenens grötiga hesa röst genom högtalaren kalla alle man på däck. Tydligt var stormen lös.

Den var verkligen lös. På en halv timme hade mörkret sänkt sig över havet och frambesvurit alla den värsta sortens tyfonvindar, som nu pepprade fartyget med all sin vrede.

Kaptenen var betänksam. "Att det skulle bli ett sådant oväder just nu, när vi är så nära land som vi är! I dessa farvatten kan ju vad som helst hända om man tappar sikten."

Och tappat sikten var just vad de hade gjort. Man såg knappast handen framför sig.

I samma ögonblick ljöd ropet: "Land i sikte!"

"Det var just vad jag hade fruktat," mumlade kaptenen och lade om kursen kapitalt.

Men det skulle han inte ha gjort, ty i nästa ögonblick dånade hela skrovet från för till akter inför en ordentlig grundstötning.

"Vid alla djävlar," konstaterade kaptenen. Odysseus skrattade. Doktor Solomon Gold yttrade: "Nu börjar det." Kapten Jenkins sade för sig själv: "Tur att *The Virgin Queen* är reparerad och i gott skick." Alla andra ombord var helt panikslagna.

Det visade sig att fartyget tog in vatten snabbare än vad en hålstucken ballong släpper ut gas. Kaptenen måste kommandera: "Alle man till livbåtarna!"

Detta förvärrade kalabaliken till det dubbla. Ingen ville gärna ge sig ut i en klen livbåt i Antarktis isbergsuppfyllda hav i ett stormmörker som detta, men det blev allt tydligare för varje sekund att plåtfartyget allt snabbare höll på med att sjunka och gå till botten. Tjogtals besättningsmän trampade varandra på tårna och lyckades alla tillsammans fira ner en livbåt så illa att den gick förlorad, medan inte en enda sjöman såg åt någon annan livbåt som hängde orörd och övergiven och bara väntade på att få rädda folk och bli firad. Omsider kom ytterligare en livbåt i vattnet med ett dussin män i den, men de försvann spårlöst med livbåten och sågs aldrig mer i denna världen. Först därefter började livräddningen medelst livbåt ske med någon ordning. Kapten Jenkins och Odysseus konstaterade tillsammans att inte en enda av alla dessa amerikaner visste något om sjömanskap. Tillsammans med doktor Solomon Gold ägnade de sig åt *The Virgin Queen*, som de inte underlät att fylla även med förnödenheter. Just när de skulle hissa den smäckra jakten över bord kom tyvärr även kapten Gamble till dem och följde med. Hade de sluppit honom hade de kunnat lämna hela det amerikanska klåpar- och äventyrarsällskapet åt sitt öde.

Det visade sig att dessa de sista som lämnade det rostiga plåtfartyget gjorde det i sista stund, ty knappt hade de avlägsnat sig ett femtiotal meter ifrån det så gick det i två delar och sjönk med ett trött brak.

"Det var inte mycket till skuta," sade kapten Jenkins belåtet.

"Vad säger ni, doktor Gold?" undrade kapten Gamble med en mörk blick.

"Jag menar att det inte kunde ha gått annorlunda. Men det är först efter detta som det hela börjar."

"Vilket börjar?"

"Början till slutet."

"Slutet för er del då, antar jag."

"Slutet för allas vår del, kapten Gamble."

Med mycket snöd marginal lyckades något mer än hälften av manskapet rädda sig i land. Sjutton personer hade överlevt eller åtminstone kommit till rätta av trettio två. Fjorton av dessa var amerikaner.

De hade lyckats rädda med sig all vetenskaplig utrustning, alla kläder och alla hackor. Men de ryste av förskräckelse när de upptäckte att ingen hade tagit med sig proviant. Alla hade trott att någon annan skulle göra det. Det enda som fanns var det som Odysseus i förbifarten hade försett kapten Jenkins jakt med, och detta skulle inte räcka åt de sjutton männen längre tid än en vecka.

"Är vi på rätt plats? Har vi kommit rätt?" Detta var dock den enda fråga som tycktes bekymra männen. Och svaret var:

"Nej. Vi måste gå till fots tio mil längs med kusten mot sydväst."

Några slöt sig då samman och förfäktade den meningen att de ville överge företaget och helt enkelt satsa allt på att rädda sina liv med att så kvickt som möjligt ta sig till någon bas. De var tre stycken. De elva övriga amerikanerna sade nej och vägrade låta dem göra som de ville. Konsekvensen av detta var att dessa tre en morgon hade försvunnit med kapten Jenkins jakt och att med dem mycket av den ovärderliga maten var försvunnen. Jakten var spårlöst försvunnen. Den hade seglat iväg, och det var lika bra att titta i stjärnorna efter den. Den som bedrövades mest härav var kapten Jenkins, som svor på att ödet en dag skulle återförena honom med hans älskade.

Men nu var situationen kritisk. De var fjorton män och hade bara mat för tre dagar. De beslöt omedelbart med majoritetens rätt att bryta upp mot det eftertraktade målet, vars lockelser fick männen att åsidosätta allt förstånd.

De hade knivar och verktyg som de kunde slakta pingviner och andra varelser med, men de hade inget eldvapen kvar i behåll.

Doktor Solomon Gold tog Odysseus avsides och sade:

"Se på dessa fåfänga amerikaner! Har du någonsin skådat ett mera vettlöst pack? Drivna från vettet av sin materialism, sitt ha-begär efter världsliga ting, har de övergivit hem, familj och allt vad de ägde för att resa till Antarktis och hacka i berget på jakt efter vad de inte ens säkert vet att finns. Och deras vansinne har bara börjat. Deras törst efter pengar kommer att driva dem vidare längre och längre bort från allt vad logik och förnuft heter och kommer att sluta med alla deras död inklusive min egen. Men någon av oss kommer att överleva.

De tror att det finns guld här på kusten. För drömmen om guld och att kunna bli rik kvickt har de åsidosatt allting annat, alla mänskliga hänsyn och skrupler, allt mänskligt tänkande. De lever bara för drömmen att göra sig själva till miljonärer genom att hitta guld som aldrig har hittats förut. De är sådana dårar som kallas kapitalister.

Inte för att kommunister är någonting bättre – nej, kommunister och kapitalister är samma luder, samma meningslöshet, samma fåfänga, samma vanvett. Kommunism är bara en omskrivning och en komplicerad av kapitalism – i stället för att envar omfattar kapitalismen omfattar staten kapitalismen i allas namn. De länder som är med i Nato är lika galna som de som är med i Warszawapakten. Det enda vettiga ekonomiska systemet är ett mellanting, en kompromiss mellan kapitalism och kommunism, ett starkt socialistiskt statskick som dock lämnar alla dörrar öppna för fri företagsverksamhet och det individuella initiativet, ett system som har tagit båda systemens fördelar i beaktande. Fördelen med det socialistiska systemet är möjligheten till ypperlig socialvård och miljövård, och fördelen med det kapitalistiska systemet är den fria konkurrensen – allas möjligheter till allt. Den sundaste kompromissen mellan de båda systemen, det land som bäst har lyckats på den gyllene medelvägen utan att varken inlåta sig i Warszawapakten eller Atlantpakten, finner jag det land vara som jag bodde i under många år som heter Sverige.

Ni har aldrig varit i Göteborg, Odysseus? Det var där jag bodde. Av alla städer som jag har bott i trivdes jag bäst där. Den var varken för stor eller för liten, och den var så underbart grön – vart man än promenerade kom man in i grönskande parker. Det var varken en storstad eller en småstad. Det var en storstad med småstadskaraktären bevarad och världens största småstad. Den höll måttet. Den var varken för stor eller för liten. Endast där, i dess grönskande och blommande parker, med dess stora men ändå holländskt intima kanaler, i dess konditoriatmosfär och dess småstadsidyll mitt i storstaden, där jag bodde vid en grönskande gård i Haga, har jag någonsin känt mig hemma. Där blev jag naturälskare.

Men vad bottnar denna världskorrupperande kapitalistiska kommunism och kommunistiskt imperialistiska kapitalism i? De bottnar båda i egoism. Det är folk som inte kan finna medelvägen som fastnar i dessa totalitära korrupperade ytterligheter. Det är folk som är helt beroende av bara sina personliga fysiska begär.

Det är vad dessa stackars elva amerikaner är. De är hopplöst beroende av det materiella, det rent köttsliga. De hungrar redan efter den mat som de själva valde att lämna bakom sig, och denna hunger kommer att leda dem till vilken galenskap som helst. Och i sin galenskap tror de att allt kommer att bli bra bara de hittar sitt guld, som om de kunde tillfredsställa sina magar med det här i Antarktis.

Men hur kan man undvika detta infernaliska beroende av det timliga? De är alla fallna män. De har alla någon gång druckit sig redlöst berusade, ätit sig fördärvade, älskat med kvinnor som inte var deras hustrur och frossat i olika laster. Och därför är de alla hopplöst förlorade.

Endast den som höjer sig över sitt kött, som aldrig hänger sig åt djurisk lusta, som aldrig gör bort sig åt kvinnor, kan i längden klara sig. Kalla honom övermänniska om du vill. Somliga menar att en sådan renlevnadsman som lever i strängaste kyskhet är livets mening och att alla människor bara är till för att producera ett och annat sådant udda original. Men jag håller honom inte för övermänsklig. Tvärtom är han det mänskligaste som finns.

Se på Buddha. Se på Dag Hammarskjöld. Se på Carl XII, Jesus, Franciscus och de andra fåtaliga andar som aldrig har beblandat sig med kvinnor rent köttsligt. Hur mänskliga var de icke, vilket gott exempel föregick de inte med, och har någonsin någon människa visat sig vara alltigenom god utom dessa? Endast sådana är varken övermänskliga eller omänskliga utan endast mänskliga.

Och endast de har alltid åtnjutit en aldrig svikande popularitet hos kvinnorna. Endast de har klarat sig ifrån kvinnornas svartsjuka, grälsjuka och autokrati. De har aldrig ägt en kvinna, och därför har aldrig en kvinna ägt dem. Och just ägandet av varandra är illusionen som orsakar all tvedräkt. All ondska, allt obehag, all disharmoni kommer av illusionen om att man äger en annan. En människa kan aldrig ägas, ty varje människa är en ande, och varje ande är delaktig i Anden, och Anden kan aldrig ägas. Och endast de som är medvetna om att de är alltigenom andar vet att de aldrig kan äga en annan människa och gör det därför aldrig heller, och därför är de naturligt nog så uppskattade av alla människoandar.

Och samtidigt – vilka människor har ägnat sig mer åt sina medmänniskor än just dessa de mänskligaste människorna – dessa som av visdom frivilligt avstår från ägandet av andra? Vem var mera människonära än Buddha och Jesus och Franciscus och Dag Hammarskjöld? Vem har betytt mera för sina medmänniskor? Just för att de avstod från det köttsliga umgänget med människorna kom de att betyda mest för människorna.

Inga män betraktas som större, men just dessa män var i verkligheten minst, ty egentligen hade de inga egon. De avstod från och utplånade sig själva just för att kunna ägna sig åt sin nästa. När talade Buddha, Jesus, Franciscus eller Dag Hammarskjöld någonsin om sig själv? De avskydde att göra det! I deras ögon betydde alla människor något utom de själva.

Ty de visste, att allt som man gör ensam är tråkigt, och att allt som man gör tillsammans med andra är roligt. Komedin är de andras medan tragedin är ens egen. Livets mening är att ha roligt, och detta kan man endast ha om man är tillsammans med andra. Den enda sanna glädjen är att utplåna sig själv för andras skull, och detta gör man bäst om man avstår från köttsligt umgänge med dem så att man bättre kan umgås med dem som med människor likvärdiga med en själv och som man aldrig kan äga.

Man kan inte ens äga sig själv. Att finna sig själv, tro sig vara något och tänka i formen 'jag' är höjden av fåfänga, dårskap och fantasteri. Lika litet som man

någonsin kan äga den ande som någon annan är kan man äga sin egen ande, ty alla är vi som andas blott ett med Anden, som intet påtagligt någonsin kan äga.

Detta var nu en liten utvikning beträffande det vanvett som kallas kommunism och kapitalism."

Kapten Jenkins kom fram till doktorn och sade:

"Doktor Gold, ni måste fly."

"Varför det?"

"De är ute efter er."

"Vilka de?"

"Guldgrävarna."

"Vad vill de med mig?"

"De vill äta upp er."

"Skoja inte."

"Jag skojar inte. Ni vet att matförrådet är slut, att de ännu inte har funnit sitt guldfält och att de tre pingviner som de har lyckats döda inte hjälper det faktum att de har lyckats skrämja bort alla andra pingviner i hela Antarktis. Och de tre pingvinerna räcker inte till i morgon. De har aldrig tyckt om er. Ni är den enda direkt impopulära personen i hela sällskapet. Jag hörde dem viska om er i ett tält nyss. De ämnar göra slut på er dels för att få en mun mindre att mätta, dels för att slippa er i fortsättningen och dels för att få mat."

"Kan även kapitalister vara kannibaler? Jag trodde bara kommunister kunde sjunka så lågt."

"Vare sig de har mage till att äta upp er eller inte så är de i alla fall mer än villiga till att döda er. De är ju vidskepliga också. De anser att alla deras olyckor har kommit över dem genom er."

"Menar de då att deras olyckor skulle bli mindre av att de begick ett mord? Och skulle jag då låta dem slakta någon annan i stället med att smita?"

"De kommer inte att slakta någon annan. Ni är den enda som är impopulär. Ni måste hålla er undan. Ni behöver ju inte förlora oss ur sikte. Huvudsaken är att ni håller er gömd. Jag och Odysseus vill inte förlora kontakten med er."

Och det beslöts att doktorn skulle smita. Han tog med sig en kniv och tillräckligt varma kläder och tog sig väl i akt för de desperata amerikanerna.

Men två dagar senare när Odysseus ensam sökte upp honom verkade Odysseus uppriven. Han var mer än upprörd. Något hade chockat honom med en djup bestående smärta som följd.

"Vad har hänt?" frågade doktorn. "Varför är ni ensam?"

"När de inte fick tag på er förstod de att kapten Jenkins hade varnat er. I vrede däröver dödade de honom. De åt upp honom. De stekte honom på spett och slukade hans kött som vildar."

"De guldgalna djävlar!"

Sålunda var den sjökunnige gentlemannens saga all, den underbare skeppsbyggaren, som var den siste av sin ätt.

"Och vad tänker ni göra nu?" frågade doktorn.

"Jag har flytt från guldgrävarsällskapet precis som ni."

"Så att de kan döda och äta upp varandra? Så att de kan bedriva klappjakt på oss? Nej, vi måste avstyra detta. De är ju ändå döpta kapitalister."

"Vad tänker ni göra?"

"Återvända till dem och tala förnuft med dem."

"Ni kan inte tala förnuft med dårar."

"Kan man komma överens med djur, vilket man kan, så kan man även komma överens med människor."

"Men de är inte människor längre. De har slagit in på en väg från vilken det inte finns någon återvändo till mänskligheten. De har fördömt sig själva. De är kannibaler."

"Till och med kannibaler är människor. Har ni inte läst er Herman Melville?"

Och doktorn gick. Han kom aldrig tillbaka.

Från ett gömställe den kvällen såg Odysseus hur de slaktade honom och grillade honom och glupade i sig honom. Någon skrek till och med: "Ät honom med god aptit och eftertanke, mina vänner, ty han var vår enda fiende, vår onda genius och den enda som inte trodde att vi skulle finna något guld. I morgon är vi framme vid guldfältet." Det var själve kapten Gamble.

Men den natten när alla sov och kräktes och dräglade blod gick Odysseus in i lägret upptänd av hämndraseri och begravnade kniven i kapten Gamble. Han skulle aldrig få tillfälle att rossla mer.

Och kvällen därpå kunde Odysseus från ett annat gömställe se hur de även satte i sig kapten Gambles inälvor och hjärta och lår men under tystnad. Han var slug, Odysseus.

Och följande morgon var ytterligare en besättningsmedlem ihjälskuren.

"De har i alla fall inte ont om mat," tänkte Odysseus för sig själv, som nu var den enda levande mannen i sällskapet, fast han höll sig utanför, som inte hade ätit människokött.

Han tänkte på några ord som doktorn hade sagt:

"Vet du varför marxismen är den största lögnen i världen? Därför att den uteslutande grundar sig på den materialistiska grundsatsen att historiens skeenden alltid har berott på folks behov av mat. Det finns ingen större lögn än att människan behöver äta sig mätt. Hon behöver inte alls äta sig mätt. Hon klarar sig till och med bättre utan fylld mage och lever då även sundare till kropp och själ. Se på de självspåkande hinduerna, buddhisterna och klostermunkarna! Ingen livsföring är renare och förnuftigare än deras.

Och den som accepterar tesen att människan klarar sig genom bröd allenast är en sann marxist och kommunist. Även dessa guldgrävare är det, ty de lever bara för sin mage, för penningen, för guld. Jag trodde att bara kvinnor kunde vara så enfaldiga.

Och kannibalism är den marxistiska tesen ställd på sin spets. Följer man det marxistiska vetenskapliga materialistiska resonemanget skulle det under omständigheter som dessa vara berättigat att äta människokött. Men det kan man inte göra utan att förneka och bortse från allt det som de facto skiljer människan från djuren."

"Och vad är det som de facto skiljer människan från djuren?" hade Odysseus frågat.

"Hennes begrepp om Gud."

"Men faktum är att dessa guldgrävare har ätit människokött. De har ätit upp kapten Jenkins och alltså enligt din tes faktiskt förnekat och bortsett från Gud. De har gjort det. Är de då fortfarande människor, eller är de djur?"

"Din fråga är mycket intressant, Odysseus, ty enligt deras handlingsätt är de djur, men faktum återstår att de går på två ben och har människohjärnor. Materialistiskt sett är de människor fastän de äter människokött och betar sig som djur. Och om de då fortfarande är människor så är alla människor djur. Det är den materialistiska logiken. Men jag måste hävda att dessa människor inte är djur utan att de fortfarande tillhör Gud fastän de har gjort vad de har gjort, och enda sättet att bevisa min tes på är att hindra dem från att upprepa den djuriska handlingen."

Men de hade upprepat den djuriska handlingen. Doktor Solomon Gold hade genast välkomnats i församlingen, de hade inte låtit honom tala många ord och inte

lyssnat på ett enda, de hade skurit halsen av honom och flått honom medan hans blod ännu var varmt. Och de hade ätit hans lekamen och druckit hans blod.

Men när den ena efter den andra av guldsökarna påträffades knivskuren om morgnarna spred sig skräcken, misstänksamheten och paniken bland de överlevande, och så lamslagna av fasa var de att ingen kom att misstänka Odysseus. De trodde han hade försvunnit på egna vägar för länge sedan.

Och ingen av dem hade en lika god fysik som Odysseus. Ingen kunde vaka lika länge, och han hade mördat de starkaste först. Han var slug, Odysseus.

Men vad var hans motiv utom hämnd? Det var följande resonemang:

"Det att doktor Solomon Gold misslyckades i bevisningen av sin tes och att de ändå åt honom från levern till finger- och tåpetsarna inklusive hjärna och penis skulle tyda på att doktorn hade fel och att människan trots allt är ett djur utan samröre med Gud. Men jag lever ännu, och min plikt är att bevisa att doktorn ändå hade rätt. Och därför måste jag mörda dessa varelser till sista man. Och därigenom slipper de i alla fall att svälta ihjäl."

Odysseus var så slug så att han förde anteckningar. Han hade tagit med sig block och penna i *The Virgin Queen* och därför kunnat beskriva hela det gräsliga kannibalsdrama som utspelade sig på Antarktis öde vidder. Därigenom kunde senare hela händelseförloppet rekonstrueras och förklaras.

Men när det bara återstod fyra av guldgrävorna var Odysseus slut rent fysiskt. Han var halvdöd av svält och det hårda klimatet, av vakandet och av överansträngningen och mest av allt av den rent psykiska påfrestningen. Och för var och en av guldsökarna som han hade dödat hade han gjort det mera ovilligt och med tyngre samvete. Till slut var han förbi, och han ville ingenting hellre än sluta fred med de fyra som fanns kvar och försona sig med dem. Han var nästan vansinnig av trötthet, svält och umbäranden när han beslöt sig för att ge sig till känna för de fyra sista överlevande. Vacklande närmade han sig deras lägereld om aftonen. Han ville inte dräpa mera. Han ville vara ärlig och försonas.

Men det var bara tre av guldgrävorna som satt omkring elden. Den fjärde var borta. De tre grillade någonting över elden. Odysseus var för slut för att orka tänka. Stapplande sjönk han ihop ett stycke ifrån dem och anropade dem. Till hans gränslösa förvåning välkomnade de honom hjärtligt.

De hade trott honom vara förlorad för länge sedan. Med översvallande vänlighet inbjöd de honom att delta i kvällsvarden. Icke helt glömsk av sin slughet sade Odysseus:

"Jag fick syn på er tidigare idag, men då var ni fyra. Var är den fjärde?"

Männen pekade leende på köttet de stekte över elden.

"Vi dödade honom i eftermiddags. Det var han som mördade alla de andra. Han bekände själv. Han var alldeles från vettet. Från och med nu kan vi sova lugnt. Ingen mer av oss kommer att dö. Vi är räddade."

"Räddade? Hur då?" undrade Odysseus.

Männen pekade mot kusten längre bort.

"På andra sidan udden där ligger ett fartyg. Det är ett forskningsteam som är här för att filma och studera pingvinlivet. De vet inte att vi är här, men de bygger ett läger för vintern och tänker således stanna här, och vi kan när som helst ta kontakt med dem."

"Varför har ni inte gjort det då?"

Männen lyste.

"Därför att vi är framme vid guldfältet. Det är i berget där som guldådran finns som vår salige vän Thompson fann. Vi skall stanna och i hemlighet bryta så mycket

guld vi kan och inte ta kontakt med civilisationen igen förrän vi har så mycket vi kan bära med oss. Och det är alldeles utmärkt att du dök upp just nu: vi behöver din hjälp. Vi är nu fyra som kan samarbeta, bära guld och bearbeta berget. Och tack vare att mördaren bland oss nu är död slipper någon mer av oss dö.

Men Ulysses, ni är alldeles utsvulten! Seså, förse er av detta kött! Vi förstår att ni helst av allt lämnade oss i sticket och sprang direkt till polarforskarna bakom udden, men det får ni inte göra. I det ögonblick ni gör det får ni kniven i er, ty ingen får veta om våra guldfynd innan vi har försäkrat oss om dem. Ingen får veta att det finns guldgrävare i Antarktis förrän de har bärgat sitt guld."

Och så trött och slut och halvdöd av svält var Odysseus att även han föll till föga och åt av människoköttet. Därav fick han trots allt krafter till att leva en dag till.

Men följande morgon var en av de tre ihjälskuren med kniv på det vanliga sättet. De två guldgrävarna misstänkte genast varandra och började snart ursinnigt gräla. Ingen av dem kom på den idén att Odysseus kunde vara skyldig, ty Odysseus var ju inte intresserad av guld.

Och båda guldgrävarna försökte få Odysseus över på sin sida mot den andra, och slutligen tog Odysseus parti för den ena mot den starkare av dem. Men båda var egentligen ynkryggar.

Snart hade de efter en gräslig jakt och strid fått kål på den ensamme. De hade envist undvikit att närma sig forskningslägret, ty intill det sista ville guldgrävarna hålla sin hemlighet för sig själva. Men nu var alltså den näst siste guldgrävaren död, och den sista överlevande, som var den ömkligaste av dem alla, blev då fullständigt galen.

"Nu är det bara vi två, Ulysses, som känner till guldberget! Nu kan vi två bli rikast i världen! Ha-ha! Ingen annan känner vår hemlighet!"

Men så fort det yppade sig ett tillfälle stack Odysseus sin kniv även i honom. Därefter begravde han honom, den andre, resterna av den tredje och de sista benresterna av den fjärde, som var den enda av dem som Odysseus själv inte hade mördat.

Och han yttrade: "Nu är doktor Solomon Gold hämnad."

Därefter vandrade han åstad till forskningslägret, som han nådde sent på kvällen. Han blev där mycket väl omhändertagen och ivrigt intervjuad. Ingen hade känt till att någon annan hade befunnit sig i samma trakter av Antarktis som de. Och Odysseus berättade för dem att han var skeppsbruten. Han berättade hela sanningen utom allt det som hade med guldletningen att göra. Han utelämnade dramat om människoslakten och kannibalismen och förklarade att han inte hade en aning om vad dessa amerikaner, som vid kollision hade räddat kapten Jenkins, doktorn och honom själv över på deras fartyg, hade haft för ärende vid Antarktis.

Han visste att guldådern inne i berget var ett faktum, men aldrig ämnade han låta någon mer få veta om den hemligheten. För honom var den begravd med doktor Solomon Gold.

Vid en exkursion från basen påträffades *The Virgin Queen*. Hon låg förankrad i en väl skyddad vik och hade tydligen legat så i veckor. Två människor påträffades ombord. De låg i kabyssen och hade frusit ihjäl. Av någon tredje fanns inte ett spår.

Men 'Jungfrudrottningen' var intakt. Hon bogserades till basen, där Odysseus fick tillåtelse att efter eget godtycke begagna henne när vädret så tillät. Han fyllde henne med förnödenheter, och när den första vårdagen infann sig efter vintern bjöd han farväl till naturfilmarna och seglade ensam mot norr, mot ljuset, solen och värmen. Och det behagade honom att åter få vara ensam med havet.

Slutet.

Plötsligt knackade det på dörren. Profeten avbröts tvärt. Jag stängde genast av bandspelaren. Vi visste liksom genast båda två vad det var. Det var slutet. Hänsynslöst rycktes vi ur våra drömmar: det hade redan ljusnat, och vi hade för länge sedan glömt bort all tid och rum. Den ovälkomna vardagens och verklighetens barbariska påringning ryckte oss skoningslöst från det tidlösa till det timliga.

"Öppna du," sade han lugnt till mig. Jag gick och öppnade med darrande knän. Till min fasa upptäckte jag att klockan var mellan åtta och nio på morgonen. Ändå var jag inte det minsta trött och ännu mindre Profeten.

Jag öppnade. Mållös av fasa fann jag i den trånga trappuppgången en polis, två sjukskötare och min far. De stegade gravitetiskt in. Min far betraktade mig med förakt:

"Du har varit här med denne man hela natten!" sade han obönhörligt anklagande.

Skötarna och polisen tog utan ett ord hand om Profeten. Även han var tyst, men hans ögon uttryckte frågorna: "Vad gör ni? Vart för ni mig? Vad har jag gjort?"

Men polisen och skötarna visste vad de gjorde. De hade vanan inne. De skulle föra den gamle till ett lugnt hem där han skulle få sluta sina dagar i fred och inte längre frestas att locka till sig oskyldiga gossebarn bort från deras plikter.

Men på vägen ut stannade Profeten och gjorde motstånd endast en gång. Det var för att betrakta mig. Varje dag sedan dess har jag undrat vad hans blick betydde. Han sade inget. Det var det hemskaste. Såg han mig som en Judas? Ansåg han mig oskyldig? Anade han att det var jag som hade bragt honom i fördärvet i stället för tvärtom? I vilket fall som helst så var mitt sista intryck av honom att han bara var en oskyldig och harmlös gubbe som aldrig hade menat något ont med sina utbroderade religionsfilosofiska rövarhistorier om en verklighet bortom denna som han inte fattade att någon hade kunnat ta på allvar. Och jag tror att jag kommit en tolkning av hans sista blick så nära som man kan komma, när jag fått den till någonting liknande detta: "Kanske du någon gång kan förklara för dem, att jag bara har berättat historier."

De sista tio dagarna före studentexamen fanns det inte längre något som hindrade mig från att lägga ner all min själ i mina studier. Jag uppsköt alla mina tankar på Profeten till efter examen, och trots allt klarade jag den bättre än vad jag själv trott vara möjligt, delvis på grund av tur. Men jag var inte glad, hur glad min far och alla andra än var för min skull. Ty nu tänkte jag bara på en sak: den gamle, som jag hade övergivit för examens skull.

Dagen efter förvärvandet av den vita mössan reste jag till hemmet vart Profeten hade förts. Där fick jag veta att den gamle hade avlidit en vecka efter tvångsintagningen. Han hade redan begravts, och ingen hade närvarit vid jordfästningen. Hade förlusten av friheten krossat hans hjärta? Det är inte omöjligt.

Ännu idag frågar jag mig vad som var mera värt: fortsättningen på hans berättelser eller min studentexamen? Och idag kan jag med säkerhet fastställa svaret: Hans berättelser.

Det har idag gått tjugo år sedan hans död, och båda mina föräldrar är döda. Jag såg dem sällan mer efter det att jag två veckor efter min studentexamen gick till sjöss för att tillbringa femton år på havet och sedan bli författare.

Slut.

Profetens skrifter återfinns i del 2.